Kille Caaqo

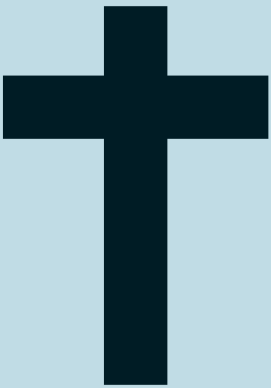

The New Testament in the Oyda language of Ethiopia, Latin script

Kille Caaqo

The New Testament in the Oyda language of Ethiopia, Latin script

copyright © 2025 The Word for the World International

Language: (Oyda)

Contributor: The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 May 2025 from source files dated 20 May 2025

6edc256e-39e9-59ad-86cf-e1d4328a7cf2

Contents

Maatoosa 1
Marqqoosa 73
Luqasa 121
Wahannisa 194
Hawaaruntsi Oocha 248
Roome 317
1 Qoronttoosa 347
2 Qoronttoosa 376
Galaatiya 395
Efesoone 406
Filphisiyusa 416
Qolaasiyasa 424
1 Teselonqe 431
2 Teselonqe 438
1 Ximotiyoosa 442
2 Ximotiyoosa 451
Tito 458
Filmmoona 462
Ibraawe 464
Yayqooba 486
1 Phexiroosa 494
2 Phexiroosa 502
1 Wahannisa 507
2 Wahannisa 515
3 Wahannisa 517
Yihuda 519
Wahannisa Qonccitsi 522

Maatoosa Xaafide
Yesuus Kiristtoosa Wonggele
Gele

Maatoosa Wonggele, yo7odes ga7intti ufayssara naaginttize ashshize Yesuusa maaqqizannon Xoozze gal77a caaqo fa asuntsis inggide ufays qaala folide E baggara maaqqidanno ohize Wonggele. Hyay Wonggelize Yesuusa un gidda yelintti diccide Ayhuduntsis xalaalas maaqqikaayzin kumutsi alame ubbannis.

Maatoosa Wonggele, gaama naaginttera xaafinttide maxaafe. Maatoosa fa maxaafito Yesuusa yelinttippa dentsii, E Xammaqintton E fattaninttidanno ohi maaqqii, Galila E sabbakide bazin, tamaarssidannon hyargganchchuntsana fatstside baz ohine. Yinnippa kaallii, Yesuusa Galilappa Yerusalaame hyanggidannon E hyanna sa7ite yeze wode wurssutsi saamintte hyanide baz qonccizane. Yinnan E suxintton, E hyayqiton E denddito aykkida.

Hyay Wonggelize, Yesuusa Xoozze higge billodes adetits wolqqa yezayan Xoozze ka7itumo baz tamaarssize damma asttamaare mahi shiishane. E timirttitippa gaama bagita dumma dumma wogara giiginttide ichchin bessa shaginttida.

1. Xoozze ka7itumo yeze as hyanotitsi, oocha, adetits wolqqan wurssutsi ixa ohize Derella afa Timirtte (Zofa 5-7).
2. Taphpho lam77i tamaaruntsi Wonggele sabbakodes qitize wode unttis ingginttide woga (Zofa 10).
3. Xoozze ka7itumo baz tamaarssodes shiiqide dumma dumma aazizto (Zofa 13).
4. E tamaare maaqqize baz billii ohize timirtte (Zofa 18).
5. Hyatte alamtti wurssutsite Xoozze ka7itumo ye7e baz ohize timirtte (Zofa 24-25).

Aafe Qofuntsi

Yesuus Kiristtoosa yelintte xussan E yelintto *1:1—2:23*
Xammaqize Wahannisa oochito *3:1-12*
Yesuusa xinqqatton fattanintto *3:13—4:11*
Yesuusa Galila fa oochito aykkidanno *4:12—18:35*
Galilappa Yerusalaame yellodes *19:1—20:34*
Wurssutsi saamintta Yerusalaame guta *21:1—27:66*
Laatstse hyayqoppa dendditon qonccitsito *28:1-20*

Yesuusa yelintte xussii
(Luqa. 3:23-38)

1 Yinnippa kaallii xaafinttide Dawute na7a Abrahama
na7a maaqqide Yesuus Kiristtoosa yelintto.
2 Abrahama Yisaaqa yelida;
Yisaaqa Yayqooba yelida;
Yayqooba Yihudan E ishuntsana yelida;
3 Yihuda Ti7imarippa Faaresenen Zaaran yelida;
Faaresa Asroome yelida;
Asroome Raame yelida;
4 Raame Aminaadabe yelida;
Aminaadabe Na7asoona yelida;
Na7asoona Salmoone yelida;
5 Salmoone Re7aabippa Boo7eza yelida;
Boo7eza Uruutippa Iyobeede yelida;
Iyobeede Issey yelida;
6 Isseyen kaati Dawute yelida;
Dawute Ooriyo machchitippa Solomone yelida;
7 Solomone Robi7aama yelida;
Robi7aama Abiya yelida;
Abiye Asaafa yelida;
8 Asaappa Iyosaafixe yelida;
Iyosaafixe Iyoraame yelida;
Iyoraame Ooziyane yelida;
9 Ooziyane Iyo7ataama yelida;
Iyo7ataama Akkaza yelida;
Akkaza Hiziqiyasa yelida;
10 Hiziqiyasa Minaase yelida;
Minaase Amoona yelida;
Amoona Iyosiyaasa yelida;
11 Isra7eele asuntsi di7intti Baabiloone gaaze sa7a hyanggide
wode Iyosiyaasa Ikoniyaanan E ishuntsana yelida.
12 Baabiloone sa7a Isra7eele asuntsi di7inttii hyanggideppa
maaqqii Ikoniyaana Salatiyaale yelida.
Salatiyaale Zerubaabela yelida;
13 Zerubaabela Abdiyu yelida;
Abdiyu Eliyaaqeme yelida;
Eliyaaqeme Azaara yelida;
14 Azaara Sadooqe yelida;
Sadooqe Akime yelida;
Akime Eliyuuda yelida;
15 Eliyuuda Alaazare yelida;
Alaazare Maatane yelida;
Maatane Yayqooba yelida;
16 Yayqooba Yoosefa yelida;
Yoosefa Kiristtoosa gaaze Yesuusa yelide Mayrami azini.

1:12 2 Kat. 24:14-15; 2 Zeena 36:10; Er. 27:20

17 Yikke, yelintta Abrahameppa Dawute yellodes taphpho
oyddii. Dawuteppa hyanggi Baabiloone di7e yellodes taph-
pho oyddii. Baabiloone di7eppa hyanggi Kiristtoosa yellodes
taphpho oyddii yelintte maaqqane.

Yesuus Kiristtoosa yelintto
(Luqa. 2:1-7)

18 Yesuus Kiristtoosa yelintta taarike hyannippa kaal-
lizanno. E intta Mayrama Yoosefas oocintti yezite Yoosefa
ekkikaayzin Geeshi Ayyaanappa wodaxida.

19 Yoosefa xillo as maaqqide gisho izo as gidda kessodes
koykaaya. Yinnii gisho aachchii izo ashshodes qoppida.

20 E yinna qofite yezin Xoozze kiitanchcho abukkora
qonccii, «Dawute na7ay, Yoosefa, ne oocide Mayrama
wodaxide Geeshi Ayyaanappa maaqqide gisho izo ekkodes
zhashtippe» yagayda.

21 Iza dhiiratsi na7a yeloda, E fa worzhito un nagarttippa
ashshize gisho E suntsito ne Yesuusa ga7i xeegoda.

22 Laatstse nabe Isayaasa doona.

23 «Yikke wudurtta wodaxoda; dhiiratsi na7an yeloda; E
suntsita Ammanu7eela ga7inttoda» ga7inttidanna folinttode
fana hyanna ubbanna hyanida. Ammanu7eela gaazannis
bilitsita «Xoozii nuura yene» ga7e.

24 Yoosefa genttoppa barkki Laatstse kiitanchchuntsi kiit-
tidanni fana Mayramo fa kara kanggida.

25 Yezin fa anggis na7aya yelode wontsis izo girm-
mikaaya;* Yelinttide na7aya Yesuusa ga7i xeegida.

2

Awa kessappa yi7ide asuntsana

1 Kaat Heroodosa wode Yesuusa Yihuda sa7a Beetaleme
katama yelinttidannippa suuba xoolintto bi7i asuntsi awa
kessappa Yerusalaame yi7i,

2 «Yelinttide Ayhude kaatize aba yene? Nuunii awa kessi
zalara kezii E xoolinttiza bi7i eesi goynodes yi7ida» Yaga7i
oocida.

3 Kaati Heroodosa yinno si7ide wode tannida.
Yerusalaame yeze asuntsi ubbanna tannida.

4 Heroodosa kahinunts hyalaquntsanan higge astta-
maaruntsana faago xeegii, «Kiristtoosa aba yelinttessa?»
yaga7i unttana oocida.

5 Unttin, Yihuda Beeteleme; nabize,

6 « ‹Yihuda yeze Beetaleme,
Yihuda yeze damma Katamuntsappa,

* **1:25** ***Izo girmmikaaya:*** Machchira azinara wolla aqizanni fana aqikaaya ga7e.

neenii akkon eroos.
Ta worzhito Isra7eele ahoday,
neeppa kezoda› ga7i xaafida»
yagayda.
7 Yinnippa suuba, Heroodosa awa kessappa yi7ide
asuntsana aachchii xeegii, xoolinttiza un bi7ide wode unt-
tappa loytsii erida.
8 E unttana Beetaleme dakkitera, «Hyanggi yelinttide
na7aya mintsii koyote; eza yin denggide wode taanin
hyanggi eesi goynode gaar maaqqii yi7itera taas ohote»
yagayda.
9 Unttin Kaat Heroodosa gaydanno si7i hyanggida. Un awa
kessi zalara hyanggi xoolinttize unttana kaalitsitera na7ay
yeze besito yellodes kanggida.
10 Un ye xoolinttiza bi7ide wode damma ufays ufayttida.
11 Keetstsa gelii na7ay fa inttii Mayramira yezaya bi7ida.
Eesi bunqqunttii goynida. Fa saaxintto bugii worqqan,
ixaanen karbbe eesi shiishida.
12 Un Heroodosago suub maaqqaame fana Xoozii
abukkora unttis ohin, melle ogera fa gade maaqqida.

Gibxxe bete

13 Awa kessi zalara yi7ide asuntsi qitidannippa suuba,
Laatstse kiitanchchize Yoosefas abukkora qonccii, «Hero-
odosa na7aya wodhodes koyze gisho denddii; ellisii na7ayan
na7ay intton ekkii Gibxxe gade qito. Ne maaqqade wode ta
nees ohode wontsis yeyga gam77o» yagayda.
14 Yinnii gisho, Yoosefa yinna qammite denddii, na7ayan
na7a intto ekkii Gibxxe qitida.
15 Nabe doontte Xoozii, «Taanii, ta na7aya, Gibxxe
gadeppa xeegida»ga7inttide qaaltta folinttode gaar Hero-
odosa hyayqqode wontsis E yeyga yezida.
16 Yinnippa suuba, awa Kessi zalara yi7ide asuntsi eza cim-
midanno eride wode gaama zhilidhdhida. E tiino unttappa
si7idanni fana Beetelemen yinna gutute yeze lam77i bere
kumiduntsanan lam77i bereppa yeekkara yeze dhiiratsi
na7untsana ubba fa wottaddaruntsana dakkii wodhizida.
17-18 Nabe Ermmiyasa doontte,
«Yeefon yeefo dentse,
Raama katama sinttida.
Raahela fa na7untsis yeekkane;
un hyayqqide gisho
minggodes dandda7ikaaya»
ga7i ohinttidanna folinttida.

Naazirete maaqqe

2:6 Mik. 5:2 **2:15** Hose. 11:1 **2:17-18** Er. 31:15

19 Heroodosa hyayqqidanippa suuba Gibxxe Laatstse ki-
itanchcho Yoosefas abukkora qonccii,
20 «Na7aya wodhodes koyze asuntsi hyayqqide gisho dend-
dii na7ayan na7ay intto ekkii Isra7eele gade maaqqo» ya-
gayda.
21 Yoosefa denddii na7ayan na7ay intto ekkii Isra7eele
gade maaqqida.
22 Yezin Arkkeliyoosa Yihuda fa ade Heroodisa besite
ka7itidanno si7ide wode yeyga hyanggodes zhashtida.
Xoozii abukkora eesi qonccizin Galila gade qitida.
23 Nabunts doontte, «Naazirete asi ga7inttoda» yaga7i
ohinttidanna folinttode fana Naazirete katama hyanggi
yeyga yezida.

3

Xammaqize Wahannisa timirttito
(Mar. 1:1-8; Luqa. 3:1-17; Waha. 1:19-28)

1-2 Ye wode Xammaqize Wahannisa, «Xoozze ka7itumo
ukkide gisho yin nagarappa maaqqote» yaga7i sabbakitera
Yihuda akko baayze ganasa qitida.
3 Nabe Isayaasa Wahannisa baz ohidanni fana,
«Akko baayze ganasa,
fetay fa qaaltto dhoqi yiizi,
‹Laatstse ogito giigizote.
E worogito luulizote› gayda»
yaga7inttidanna eesi yagayda.
4 Wahannisa gimale isintseppa oochinttide afula ma77ane.
Fa qazintten dafe saqqe danccane. E mu7ize katsitan boolen
dekera shida.
5 Asuntsi ye wode Yerusalaame katamappa, Yihuda sa7a
ubbappa Yorddaanosa borkka kaleppa eego ye7ine.
6 Fa nagartto buuxi Yorddaanosa borkka Wahannisa kushe
xammaqinttida.
7 Wahannisa, gaama Farisaawuntsin saduqaawuntsi xam-
maqinttodes faago yi7izuntsana bi7i, unttago, «Hyantsi iita
shooshuntso, yo7ode Xoozze kachchappa attode fana yint-
tana oode zoride?
8 Yikke, Yin, yin nagarttippa maaqqidanno beezze oocha
oochchote.
9 Yin, yin wozintte, ‹Abrahama, nu aday yene› yaga7i
qoppipete. Loytsii si7ote! Xoozii hyanna shuchchitippa
Abrahamas na7a kessodes dandda7ane.
10 Gandde minxiti xaphite giigii yene; lo77o aafe aafoosse
minxa ubba gachchii tama olinttoda.

3:3 Maato. 4:17; Mar. 1:15; Isa. 40:3 **3:5** 2 Kat. 1:8 **3:8** Maato. 12:34; 23:33
3:10 Waha. 8:33

11 «Yin, yin nagarttippa maaqqidanno ersodes ta yinttana
hyaatsa xammaqane. Yezin taappa suubara ye7ize yinttana
Geeshi ayyaanaran tamara xammaqoda. E taappa gaama
wolqqara yene; ta melle atto yezin E caammito tukkodesin
beezoos.
12 Katstsa geeshize fitsita E kushite yene. Katsito loytsii
geeshane; zargito fa fachite gussoda, yezin fugito dhaboosse
tama michchoda» yagayda.

Yesuusa xammaqintto
(Mar. 1:9-11; Luqa. 3:21-22)

13 Ye wode Yesuusa Wahannisa kushe xammaqinttodes
Galilappa Yorddaanosa borkka hyanggida.
14 Yezin Wahannisa eza kayodes koyi «Taanii neera xam-
maqinttodes beezzin ne taago ye7ine?» yagayda.
15 Yezin Yesuusa mahi, «Xoozii nuuppa koyze baz ubba
nu folodes beezze gisho hyatte taas ero ga7o» yagayda.
Wahannisa ees yee7e yagayda.
16 Yesuusa xammaqinttide fana hyaatsitippa kezida. Iira
salo bugunttin Xoozze Ayyaana wolle fana ye7oderan mahi
faalla afa wodhdhodera bi7ida.
17 Ye wode «Hyaychche ta kadhize, E tana ufaysize ta na7ay
hyaya» yagaaze qaala saloppa yi7ida.

4

Yesuusa fattanintto
(Mar. 1:12-13; Luqa. 4:1-13)

1 Yinnippa suuba, Xalahe Yesuusa fattanode gaar Geeshi
Ayyaana Yesuusa akko baayze ganasa kanggida.
2 Oyttam qamman oyttam awara xoomidannippa suuba
naydhdhida.
3 Xalahe Yesuusago yi7i «Ne Xooz na7a maaqqiko, ane
hyay shuchchiza soollo maaqqade fana kiitto» yagayda.
4 Yesuusa mahi, « ‹Asi Xoozze doonappa kezze qaala
ubbanne yessadep attin soollo xalaalara yezoos› ga7intti
Xoozze qaaltte xaafinttida»yagayda.
5 Mahin, Xalahe Yesuusa geeshi katama kanggi, Xoozze
keetsitis ommite kessii,
6 «Ne Xooz na7a maaqqiko, ane sulle sa7a gol7o. Akkos
gayko,
« ‹Ne tohita shuchchalla dhubunttaame fana,
fa kushtira nena dentsode fana,
Xoozii fa kiitanchchuntsana ne gisho kiittoda›
ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttida» yagayda.

3:11 Maato. 7:19 **4:2** Ibr. 2:18; 4:2 **4:4** Maato. 4:4 **4:6** Maz. 91:11

7 Yesuusa eego, «mahi, ‹Xoozze qaaltte ne Laatstsa, ne
Xoozza fatanippe› yaga7i xaafinttida» ga7i mahida.
8 Wurssutsite Xalahe Yesuusa fettii damma dere omma
kessii alame ka7itumo un bonchchtira fettilla beezii,
9 «Ne taas gol7i goyniko ta nees hyanno ubba inggoda»
yagayda.
10 Yesuusa mahi, «Hyay Xalahizayo, taappa hyaakko! ‹Ne
Laatstsa, ne Xoozza goyno, E xalaalas kiitintto› gayntti
Xoozze qaaltte xaafinttida» yagayda.
11 Yinnippa suuba, Xalahe ashshii qitida; kiitanchchuntsi
yi7i eza maaddida.

Yesuusa timirttito
(Mar. 1:14-15; Luqa. 4:14-15)

12 Yesuusa, Wahannisa acinttidanno si7ide wode Galila
gade qitida.
13 Naazirete katama ashshii Zaabiloonen Niftaaleme guta,
abba kale yeze Qifirnahoome katama hyanggi yeyga yezida.
14 Yinna hyanidanna nabe Isayaasa doontte,
15 «Zaabiloone gaden, Niftaaleme gade,
Yorddaanosa borkkappa seko fintsa abba oge,
Ayhude maaqqoosse worzhuntsis yeze Galila,
16 dhuma yeze worzha,
damma foo7o bi7ida.
Hyayqo dasho gade,
yezuntsis foo7o kezida»
yaga7i ohinttide qaaltta folinttode fana.
17 Ye wodeppa dentsii Yesuusa, «Xooz ka7itumo ukkide
gisho yin nagarttippa maaqqote» yaga7i qaala sabbakida.

Tiino tamaaruntsi xeegintte
(Mar. 1:16-20; Luqa. 4:16)

18 Yesuusa Galila Abba kalera aadhitera lam77i
ishuntsana, Phexiroosa ga7inttize Simoonan E isha
Inddirase bi7ida. Un molo aykkizuntsana maaqqide gisho
fa gitito abballa olida.
19 Yesuusa unttana, «Hyankka yo7ote; tana kaallote! Molo
aykkizanno ashshii, ta yinttana as ayfo tamaarssoda» ya-
gayda.
20 Un, ellisii fa gitito olii ashshii Yesuusa kaallida.
21 Yesuusa yeygappa hyaga gode tiino aadhitera melle
lam77i ishuntsana, Zabdiyoosa na7untsana, Yayqooban Wa-
hannisan bi7ida. Fa aday Zabdiyoosara wolla gongge gidda
fa gitito loytsizuntsana xeegida.

4:8 Mahe 8:3 **4:11** Mahe 6:13 **4:13** Maato. 14:3; Mar. 6:17; Luqa. 3:19-20
4:14 Waha. 2:12 **4:16** Isa. 9:1-2 **4:17** Maato. 3:2

22 Un, ellisii fa gonggiton fa adayan ashshii Yesuusa kaallida.

Yesuusa hyargginttizuntsana fatstsida
(Luqa. 6:17-19)

23 Yesuusa Ayhude woosa keetstsa tamaarssitera, salo ka7itumo Wonggele ohitera dumma dumma hyarggeppa asuntsana fatstsitera Galila sa7a ubbanne wutida.
24 Yinnippa denddii E suntsita Sooriya gade ubba erinttida. Dumma dumma hyarggera aykinttiduntsanan waayinttizuntsana, tuna ayyaanara aykinttiduntsana, biicora yezuntsana, wobbuntsana eego ki7ida; ezin unttana fatstsida.
25 Asuntsi Galilappa, taphphi katamuntsappa, Yerusalaameppa, Yihudappan Yorddaanosa borkka seko fintsa yeze gadeppa yi7ide gaama asuntsi eza kaallida.

5

Yesuusa derella afa tamaarsside timirtte

1 Gaama worzha shiiqidanno Yesuusa bi7i derella afa kezii bettida. E tamaaruntsi eego shiiqin,
2 Hyannii gaar yaga7i tamaarssida:

Turii ufayssi
(Luqa. 6:2-23)

3 «Fa ayyaantte daha maaqqiduntsi anjjinttiduntsana,
salo ka7itumo unttis.
4 Yeekizuntsi anjjinttiduntsana,
un mintsitse denggoda.
5 Wozina aaduntsi anjjinttiduntsana,
un sa7a laattoda.
6 Xillotitsi oochchodes naydhdhizuntsin bardhdhizuntsi anjjinttiduntsana,
un mishshada.
7 Maarizuntsi anjjinttiduntsana,
un maarotitsi denggoda.
8 Wozina geeshshuntsi anjjinttiduntsana,
un Xoozii be7ada.
9 Giigizuntsi anjjinttiduntsana,
un Xooz na7a ga7intti xeeginttoda.
10 Xillotitsi oochchize gisho ga7i,
bay7inttizuntsi anjjinttiduntsana,
salo ka7itumo unttis.
11 «Asuntsi yinttana ta gisho ga7i cazhize wode bay7ize woden yinttalla afa iita baz ubba worddora ohize wode yin anjjinttiduntsana.

4:24 Maato. 9:35; Mar. 1:39 **5:5** Isa. 61:2 **5:6** Maz. 37:11 **5:7** Isa. 55:1 **5:9** Maz. 24:3 **5:11** 1 Phex. 3:14

12 Yin anjjita salo damma maaqqide gisho ufayttote, loytsii ufayttote. Yinttappa tiino yezide nabuntsana yinnii gaar bay7ida.

Soogen foo7o

13 «Yin sa7as sooge; sooge fa mal77itumtto ashshiko, wayzi mahi denggode? Bale dhogiko asara yedhinttanep attin akkosin maaddoos.
14 «Yin sa7as foo7o; derella afa yeze katamita aachinttodes dandda7oos.
15 Xomppe aytsii keetstsa yeze asuntsi ubbuntsis foo7ode gaar dhoqqa bessa gaddanep attin gabate gidda gaddize baaya.
16 Yinnii gaar asuntsi yin lo77o oochito bi7i, salo yeze yin adaya bonchchode gaar yin foo7ita as tiino foo7o.

Muse higge

17 «Taanii Muse higgiton nabunts qaala shaarodes yi7ida yinttis aazippe. Taanii, un ohidanna turo maaqqidanno qonccissades yi7idap attin shaarodes yi7ikaaya.
18 Ta yinttis turo ohine; salon sa7a aadhode wontsis higge ubba folinttodep attin higgitifa fettii qaala woy fidaale aadhoos.
19 Yinnii gisho, hyanna kiititippa eerize fettii kiitan mentsize ooden mahi melluntsana yinnii gaar oochchode gaar tamaarssize ooden salo ka7itumo ubbuntsappa eeratsi maaqqada. Yezin hyanna kiitto folizen melluntsanan folode gaar tamaarssize salo ka7itumo damma maaqqada.
20 Ta yinttis ohine; yin xillotitsita Farisaawunts xillotitsappan higge asttamaarunts xillotitsappa aadhanxiko, salo ka7itumo geloos.

Wodhe baz

21 «Yin mayzuntsis, ‹Wodhippete; shemppo wodhide ooden firdinttoda› ga7inttidanno si7ida.
22 Yezin ta yinttis ohine; fa ishaya cazhize ooden firdinttoda. Fa ishaya cazhize ooden daynna tiino firddas shiiqoda. Fa ishego, ‹Eeyay› gaaze ooden mahi gaanname tamite firdinttoda.
23 «Yinnii gisho, ne ne zharsho zharshize wode ne ishaya qohide baz nees tiirnttiko,
24 Ne zharshito iza besite ashshii ashshii qito; tiino hyanggi ne ishayra giigo; yeyzi maaqqii, ne zharshito Xoozis zharsho.
25 «Nena mootizera firdda keetstsa hyanggitera ogella eera giigo. Yinna atto gayko E nena daynna tiino kanggoda. Daynnize nena accizes aatsii inggoda; E nena woyne oloda.

5:12 1 Phex. 4:14 **5:14** Mar. 9:50; Luqa. 14:34-35 **5:15** Waha. 8:12; 9:5
5:16 1 Phex. 2:12 **5:22** Keze 20:13; Mahe 5:17

26 Ta turo ohine; neella afa firddinttide acito fettii santtime
attikaayzin ciggii hyaasode wontsis achi keetstsappa mulon
kezaama.

Olale baz
27 «Hyannippa zaga, ‹Olale hyanttippete› ga7inttidanno
si7ida.
28 Yezin ta yinttis ohine, maacho bi7i, amudhdhide ubba
fa wozintte iira olalida.
29 Ne mizaqi aafize nees nagaras mikinaate maaqqiko,
kessii olo. Ne galtta kumutsita gaanname tama wodhdho-
dannippa ne gallitippa fetay dhabiko nees lo77o.
30 Ne mizaqi kushize nees nagaras mikinaate maaqqiko,
eza gachchii olo. Ne galtta kumutsita gaanname tama
wodhdhodannippa ne gallitippa fetay dhabiko, nees lo77o.

Machchin azini bilintte baz
(Maato. 19:9; Mar. 10:11-12; Luqa. 16:18)
31 «‹Fa machchito dakkize ooden dafo warqqate inggo›
ga7inttida.
32 Yezin ta yinttis ohine; fa machchito olalikaayzin billize
ooden iza olalode gaar oochchane. Yinnii gaaran, dakinttide
machchito ekkize ubba olalida.

Caaqo baz
33 «Yin mayzuntsago, ‹Worddo caaqqippete; yin Xoozze
tiino caaqqidanno folote› ga7inttidanno si7ida.
34 Yezin ta yinttis ohine; mulon caaqqippete. Xoozii bettize
oyda maaqqide gisho salora caaqqippete.
35 E tohita yedhdhize bessi maaqqide gisho sa7ara
caaqqippete. Damma kaat katama maaqqide gisho
Yerusaalaameran caaqippete.
36 Yin ommitippa fetaya bootsi woy kartsi mahodes
dandda7oosse gisho yin yin ommite caaqqippete.
37 Yinnii gisho, yin qaaltta, ‹Yee› woy ‹Ade› maaqqo.
Yinnippa bale kezize xalaheppa ye7ine.

Qime ayppades beezoos
38 « ‹Aafe gisho aafe; achchi gisho achchi› ga7inttidanno
si7ida.
39 Yezin ta yinttis ohine; yinttalla afa iita baz oochchize
atstsa ixxippete. Ooden ne mizaqi dhookiza baqqiko ne
workkita dhookizan beezo.
40 Fettii asi ne shaamiza wolqqara ekkodes nena mootiko,
ne kootizan gujjii inggo.

5:28 Keze 20:14; Mahe 5:18 **5:30** Maato. 18:8; Mar. 9:43 **5:32** Maato. 19:9; Mar. 10:11-12; Luqa. 16:18; 1 Qoro. 7:10-11 **5:34** Leewe 19:12; Faydo 30:2; Mahe 23:21

41 Fettii asi nena wolqqara fa baz toossii fettii saate oge
faara hyanggode gaar nena un7itsiko, eera lam77i saate oge
hyanggo.
42 Woossize oodesin inggo; neeppa tal77odes koyko oonan
kayippe.

Ne morkkuntsana siiqo
(Luqa. 6:27-36)

43 «‹Nena kadhiza kadho; nena ixxizaya ixxo› ga7inttidanno si7ida.
44 Yezin ta yinttis ohine; yin morkkuntsana kadhote; yinttana qohizuntsis woossote.
45 Yinnii gaar yin oochchiko, salo yeze yin adays yin na7untsana maaqqada. E iituntsisin lo77untsis awa kassane; xilluntsisin nagaranchchuntsisin fa ira bukkizane.
46 Yinttana kadhize asuntsana xalaala yin kadhiko, yinttis akko tirfe yeze? Melle atto yezin, gabe qaraxe gachchizuntsin yinno oochchane.
47 Yin, yin ishuntsana xalaala saritsiko, melluntsappa akko aadhizebaz oochchidote? Melle atto yezin, Xooz ammanoose asuntsi yinno oochchane.
48 Yikke, salo yeze yin aday folo maaqqidanni fana yinttin folo maaqqote.

6

Ingge baz

1 «Asi bo7o ga7i yin lo77o oochito as tiino oochaame fana naaginttote. Yinnii gaar yi7anxiko salo yeze yin adayppa anjjo denggaama.
2 «Yin dahuntsis inggize wode as tiino bonchchinttodes ga7i cubbuntsi oge gaxan Ayhude woosa keetstsan oochchizanni fana asi bo7o ga7i oochippete. Ta yinttis turo ohine un fa kumutsi anjjito ekkida
3 Yezin yin dahuntsis inggize wode yin mizaqi kushe oochchizanno yin workkita kushe erippe;
4 yin imotta geema maaqqe. Geema bessa oochchizanno be7ize yin aday yinttis anjjito qoncce inggoda.

Woosa baz
(Luqa. 11:2-4)

5 «Woosa woossittera cubbuntsi gaar yiippete. Un, fana asi bo7o ga7i Ayhude woosa keetstsa oge doontte eqqii woossizanno kadhane. Ta yinttis turo ohine; un fa kumutsi anjjito ekkida.

6:2 Maato. 23:5

6 Yezin ne woossize wode ne qol7a gelo, furtsito gorddii
geema yeze ne adaya woosso; geema oochinttidanno be7ize
ne aday nees anjjo inggoda.
7 Yin woossize wode ammanoosse asunts gaara cer qaala
gaantsi woossippete. Un qaalito mahi mahi woossin Xoozii
si7ine ga7i qoppane.
8 Yinnii gisho, unttinni gaar yiippete. Akkos gayko, yin
aday yinttis akko koshshizako yin woossodanippa tiino
erane.
9 «Yikke, yin yaga7i woossote:
«Salo yeze nu adayo,
ne geeshi suntsita anjjintto.
10 Ne ka7itumtta yo7o,
ne qoftta salo hyanidanni fana
sa7an hyano.
11 Hyayno qumtto nuus inggo.
12 Nu nuna qohiduntsis, atto gaazanni fana,
nuusin nu qohito atto ga7o.
13 Nuna iitappa ashshop attin
faatana geltsippe.
[Ka7itumon, wolqqan bonchchon
medhina nees. Amin77e.]
14 «Yin yinttana qohizuntsana atto gayko, salo yeze yin
Aday yin qohito atto gawuda.
15 Yezin yin melle as nagara atto ga7anxiko yin Aday yin
nagartto atto ga7oos.

Xooma baz

16 «Yin xoomize wode cubbuntsi fana yiippete. Akkos
gayko, un xoomizanno asi erode fana fa sintto bootstsane.
Ta turo ohine; un fa shilimaatto ekkida.
17 «Yezin ne xoomize wode ne sintto meecco, ne ommito
tizho.
18 Yinnii gaar ne yiiziko ne xoomize xoomtta asappa
genggida, yezin geema yeze ne Aday erize xooma maaqqada.
Geema oochinttidanno be7ize ne Aday nees shilmaate ing-
goda.

Salo qolo shiishe

19 «Bila mu7ize bessa, meqo birize sa7a, kayzo bookkii
ekkize sa7a, hyanna sa7ite, yinttis qolo shiishippete.
20 Yezin bila mo7oosse bessa, meqo biroosse bessa, kayzo
bookkii ekkoosse bessa salo yinttis qolo shiishote.
21 Ne qoltta yeze besite ne wozintta yessada.
22 «Aafe asatitsis xomppe. Yinnii gisho, ne aafita faxa
maaqqiko ne kumutsi asatitsita foo7o maaqqane.

6:6 Luqa. 18:10-14 **6:15** Mar. 11:25-26 **6:20** Yay. 5:2

23 Ne aafita hyargginttiza maaqqiko ne kumutsi asatitsita
dhuma maaqqane. Yikke, ne gidda yeze foo7ize dhuma
maaqqiko, dhuma akko gaar aadhii dhuma maaqqade!
24 «Fettii asi lam77i Laatstsis aqodes dandda7oos. Fe-
taya kadhiko hyankkaya ixxane; woy fetaya bonchchiko
hyankkaya leqqane. Xoozisin miishesin wolal aqodes
dandda7oos.

Un7inttippete
(Luqa. 12:22-31)

25 «Yikke, si7ote! yin de7o yessades, ‹Akko ma7ade? Akko
ushshade? Akko ma77ode?› ga7i un7inttippete; shemppo
katstsappa woy galla ma7oppa aadhoso?
26 Afa landduntsana bo7ote; un budoos, maxoos, facha
geltsoos, yezin yin salo aday unttana muuzane. Yin unttappa
gaama aadhoso?
27 Yin giddappa gaama un7intti fa laytsitilla afa fettii
qamma gujjodes dandda7ize yene?
28 «Mahi yin ma7ize bazis akkos un7intte? Ane fud-
huntsana bo7ote, oochchii labboos woy suqqoos.
29 Si7ote! Melle atto yezin, kaat Solomone fa bonchcho
ubbanne hyanna fudhitippa fetay gaar ma77ikaaya.
30 Yin, ammano faccezuntso, Xoozii hyayno benttii wontta
tama wodhdhodes yeze maata yeyzi ma7isizebaz maaqqiko,
yinttana unttappa aatsii wayzi ma7isoso?
31 Yinnii gisho, ‹Akko mo7ode? Akko ushshade? Akko
ma7ade?› ga7i un7inttippete.
32 Yinno ubbanno Xooz ammanoose asuntsi gaantsi deng-
godes un7inttane. Yin salo aday yinna ubbanna yinttis
koshshizanno erane.
33 Yezin ubbappa tiino Xoozze ka7itumtton E xillotitsito
koyote; yinna ubbanna yinttis gujunttoda.
34 Yinnii gisho, wonttas qoppittera un7inttippete. Wont-
tana wonttas aqo; fettii fettii qammize faas maaqqade
madhara yene.

7

Melluntsalla afa firddippete
(Luqa. 6:37-42)

1 «Yinttalla afa firddinttaame fana melluntsalla afa firddip-
pete.
2 Akkos gayko, melluntsalla afa yin firddizanni fana yint-
talla afa firddinttoda; yin melluntsis makkide bazite yinttis
mahi makinttoda.

6:30 1 Kat. 10:4-7; 2 Zeena 9:3-6

3 Ne aafte yeze tuus fana yezaya bi7ikaayzara ne ishay
aafte yeze buuriza akkos be7e?
4 Ne aafte tuusi yessadera ne ishay aafte yeze buuriza
kesso gawudes wayzi dandda7e?
5 Naate cubbuzayo, tiinii ne aafte yeze tuusi fana yezaya
kesso. Yinnippa suuba, ne ishay aafte yeze buuriza kessodes
ne geeshi be7ada.
6 «Suuba maaqqii yinttana dha7aame fana geeshi baz
kanuntsis olippete. Fa tohite yedhdhii iissaame fana yin
al77o baz gudayluntsi tiino olippete.

Woossote, koyote, qunkkote
(Luqa. 11:9-13)

7 «Woossote yinttis ingginttoda, koyote yin denggoda,
furtsito qunkkote yinttis buginttoda.
8 Woossize oodesin ingginttoda, koyze oodesin benttoda,
furtsito qunkkizesin buginttoda.
9 «Yin giddappa na7ay boora woossiko shuchchi inggize
oode?
10 Woy molo woossiko shooshi inggize yene?
11 Yeezin yin iita maaqqitera yin na7untsis lo77o baz ingge
eriko, yin salo aday fana woossizuntsis lo77o baz wayzi
gaantsi inggaamo?
12 Melluntsi yinttis oochchode fana yin koyze baz ubba
yinttin melluntsis oochchote. Akkos gayko, Muse higgiten
nabuntsi tamaarssizannan hyanno.
13 «Xuuntsi furtsara gelote; akkos gayko, dhabses kanggize
ogize damma, furtsitan dalgga. Iira gelize asuntsi gaama.
14 Yezin de7ogo kanggize ogitan furtsitan xuuntsi; yeyga
gelize asuntsin eeratsi.

Minxa fa aafte erinttane
(Luqa. 6:43-44)

15 «Afara duro aazii fa gaatsite suudhume maaqqii yin
gidda gelize worddo nabuntsappa naaginttote.
16 Yin unttana, un aafitippa eroda; anggatsappa woyne
aafe, kenchikeloppa hyalimo maxinttoos.
17 Yinnii fana lo77o minxa ubba lo77o aafe aafane; iita
minxa iita aafe aafane.
18 Lo77o minxa iita aafe aafoos, mahi iita minxa lo77o aafe
aafodes dandda7oos.
19 Lo77o aafe aafoosse minxa ubba gachchintti tama
olinttoda.
20 Yinnii gisho, yin unttana, un aafte eroda.

7:3 Mar. 4:24 **7:13** Luqa. 6:31 **7:20** Maato. 3:10; Luqa. 3:9

21 «Salo yeze ta aday qoftto oochchize asi salo ka7itumo geloddepp attin cer tana ‹Laatstso, Laatstso› gaaze ubba salo ka7itumo geloos.
22 Firdda qamma gaamuntsi, ‹Laatstso, Laatstso, ne suntsite tinbbite ohika? Ne suntsite tuna ayyaana kessika? Ne suntsite kille baz oochchika?› yaga7oda.
23 Ye wode taanii, ‹Ta yinttana mulon eroos, yin iita oochchizuntso taappa hyaakkote› gawuda.
24 «Yikke, hyanna ta qaaltto si7i oochchize ooden fa keetsito lallalla afa keexxide wozinara yeze asi fana.
25 Ira bukkida, hyaro goggida, baqo baqii ye keetsiza urqqida. Yezin keetsita lallalla keexinttide gisho gol7ikaaya.
26 Hyanna ta qaaltto si7i oochchoose ooden fa keetsito shafella afa keexxide booza atstsa aazane.
27 Ira bukkida, hyaro goggida, baqo baqii, ye keetsiza urqqin, ye keetsize gol7ida; E gol7itan damma» yagayda.
28-29 Yesuusa fa ohito hyaaside wode E timirttita higge asttamaarunts fana maaqqaanxi adetits wolqqar maaqqide gisho asuntsi E timirttite gaama qoppida.

8

Yesuusa qursuma hyargginttiza fatstsida
(Mar. 1:40-45; Luqa. 5:12-16)

1 Yesuusa derizeppa wodhize wode gaama asuntsi eza kaallida.
2 Yikke fettii qursuma hyargginttize eego shiiqii, E tiintte bunqqunttii, «Laatstso, ne qofa maaqqiko tana geeshi fatstsodes dandda7ane» yagayda.
3 Yesuusa fa kushito dakkii eza bochchii, «Yee, ta qofa, faxo» yagayda. Atstse iira geezhi attida.
4 Yesuusa eego, «Ne faxito oodesin ohippe. Yezin hyanggi ne geezhi faxidanno kahinunts beezo. Ne faxidannis markka maaqqade fana hyanggi Muse kiittide zharshito zharsho» yagayda.

Mato hyalaqize ammano

5 Yesuusa Qifirnahoome katama yellide wode fettii mato hyalaqize eego shiiqii,
6 «Laatstso, ta arize wobbii gaama waayintti, kara woy7i yene» yaga7i woossida.
7 Yesuusa mahi, «Taanii hyanggi eza fatstsoda» yagayda.
8 Yezin mato hyalaqize mahi, «Laatstso, ne ta kara gelodes ta beezze as baaya, yezin ne hyayga bettii qaala xalaala oho, ta arize faxoda.

7:21 Maato. 12:33 **7:24** Maz. 6:8 **8:4** Leewe 14:1

9 Akkos gayko, taappa kattara ta kiitinttize asuntsi yene,
mahi taappa gaatsara taas kiitinttizuntsi yene. Unttappa
fetaya, ‹Qito› gayko qitane; hyankkaya mahi ‹hyankka yo7o!›
gayko ye7ine. Ta ariza, ‹Hyanno yiizo› gayko yiizane» gayda.
10 Yesuusa yinno si7ide wode gaama qoppii, fana kaallize
asuntsago, «Ta yinttis turo ohine; taanii hyannii gaarize
ammano Isra7eele as giddan bi7ikaaya.
11 Ta yinttis ohine; gaamuntsi awa kessappan awa geloppa
yi7i, salo ka7itumo Abrahamara, Yisaaqaran Yayqoobara
fettilla bettoda.
12 Yezin salo ka7itumo laattodes beezzin attiduntsana
bale dhuma oloda. Ize unttis yeefon achchi garccingge
maaqqada» yagayda.
13 Yesuusa mato hyalaqizego, «Ne kara hyanggo, ne am-
manttii fana nees hyano» yagayda. E arize iira faxii attida.

Yesuusa gaama hyargginttizuntsana fatstsida
(Mar. 1:29-34; Luqa. 4:38-41)

14 Yesuusa Phexiroosa kara gelize wode Phexiroosa ma-
chiti intta omma otstsi misha hyarggera hyarggintti woy7i
yezanno bi7ida.
15 Yesuusa I kushito bochchide wode otsitan michita
ashshii ashshida. Faxii denddii eza mokkida.
16 Ye wode ugure tuna ayyaanara aykinttide gaama
asuntsana, asuntsi Yesuusago ki7ida. Ezin tuna ayyaa-
nuntsana fa qaaltte kessida, hyargginttizuntsana ubba fat-
stsida.
17 Yinnen nabe Isayaasa,
«E nu iita hyarggito faas ekkida,
E nu hyarggito tookkida»
gayde qaaltta folinttida.

Yesuusa kaallizuntsana yellize madha
(Luqa. 9:57-62)

18 Yesuusa gaama asuntsi E kale eqqidanno bi7i, abbappa
seko fintsa fiinggode fana fa tamaaruntsana kiittida.
19 Higge asttamaaruntsappa fetay, «Asttamaarzayo, ne
hyanggize bessa ubbanne ta kaalloda» yagayda.
20 Yesuusa eego «Workkanuntsis olla yene, salo landduntsis
keetstsi yene. Yezin As na7ays fa ommito shemppize bessi
baaya» yagayda.
21 Yesuusa kaallize asuntsappa fetay, «Laatstso, taanii tiino
hyanggi ta adaya moogii yo7oda» yagayda.
22 Yezin Yesuusa, «Hyayqqiduntsi fa hyayquntsana moogo;
ne tana kaallo» yagayda.

8:17 Isa. 53:4

Yesuusa abba zulits si77i yiizida
(Mar. 4:35-41; Luqa. 8:22-25)

23 Yesuusa yedhdhades gongge gelide wode E
tamaaruntsin eera qitodes gelida.
24 Un qoppikaayzara yezin, damma zuluntte hyaatsitilla
afa denddin gonggito qoodhdhodes yellida. Yezin Yesuusa
genttida.
25 E tamaaruntsi eego shiiqii eza barkkitsii, «Laatstso, nu
dhabane nuna ashshoya» yagayda.
26 Yesuusa unttago, «Yin, ammano faccezuntso, akkos
zhashitete?» yagayda. Denddii, zuluntton zhuubito si7i
yizida. Ellisi ubba baz si7i gayda.
27 E tamaaruntsi gaama qoppii, «Hyay, melle atto yezin,
zuluntten zhuubban kiitinttize wayde aso?» yagayda.

Tuna ayyaana aykkide lam77i asuntsana
(Mar. 5:1-20; Luqa. 8:26-39)

28 Yesuusa abbappa seko fintsa yeze Gerggesoone gaaze
sa7a yellide wode tuna ayyaana aykkide lam77i asuntsi
boozappa kezii eera yellinttida. Un gaama iitan zhashize as
maaqqide gisho asi yinna bestira aadhodes dandda7oos.
29 Unttin, «Xoozze na7ayo, neera nuna akko yelitsize?
Wode yellikaaya yezin nuna firddodes yi7ida?» ga7i
uukkida.
30 Unttappa gaama hyakkikaayzar guudayile wude yeng-
ginttane.
31 Tuna ayyaanuntsi Yesuusa, «Ne nuna kessode baz
maaqqiko, seko gudayluntsi wude gidda dakkoya» yaga7i
woossida.
32 Yesuusa, «Qitote» yagayda. Tuna ayyaana asuntsappa
kezii gudayluntsago gelida. Gudayluntsin ubba gaga
doonara woxxii hyanggi abba qoodhintti hyayqida.
33 Gudayille wude yenggizuntsin woxxii katama hyanggi,
hyanide bazin tuna ayyaana aykkide asuntsalla afa oochchi-
danno ubba ohida.
34 Yeezin, katama yeze asuntsi ubbuntsi Yesuusa bo7odes
kezida. Un Yesuusa bi7ide wode fa gaditippa kezii qitode
fana woossida.

9

Wobbo atstse faxito
(Mar. 2:1-12; Luqa. 5:17-26)

1 Yinnippa suuba, Yesuusa gonggite gelii, abba fiinggi fa
katama qitida.

2 Ize eerats asuntsi fettii wobbo atstsa alggara tookkii Yesu-
usago ki7ida. Yesuusa un ammantto bi7i, wobbo atstsa, «Ta
na7ayo, zhashtippe! Ne nagartta atto ga7inttida» yagayda.
3 Yinna saate, Ayhude higge asttamaaruntsappa fete fete,
«Hyanna Xooz cazhe baane» yaga7i fa wozintte qoppida.
4 Yesuusa un qoftto erii, «Iita baz yin wozintte akkos
qoppete?
5 Yezin, ‹Ne nagartta atto ga7inttida› gaazannippan ‹Dend-
dii eqqii qito› gaazannippa ayye foolle?
6 Yezin sa7alla afa nagara atto gawudes As na7as adetita
wolqqa yezanno ta yinttana erisoda» yaga7i, wobbo atst-
sego, «Denddii, ne alggiza tookkii, kara qito» yagayda.
7 Wobbo atstse denddii fa kara qitida.
8 Worzhita yinno bi7i gaama qoppida. Yinnii fana adetits
wolqqa asis inggide Xoozza galatida.

Maatoosa xeegintte
(Mar. 2:13-17; Luqa. 5:27-32)

9 Yesuusa yeygappa denddii hyanggitera Maatoosa gaaze
qaraxe gachchize bessa bettii yezin bi7i, «Tana kaallo»
yagayda.
Ezin denddii kaallida.
10 Yesuusa Maatoosa kara leematella bettii yezin, qaraxe
gachchize gaama asuntsin nagaranchchuntsi yi7i eeran E
tamaaruntsara wolla mo7odes bettida.
11 Fettii fettii Farisaawuntsi yinno bi7i, Yesuusa
tamaaruntsara, «Yin asttamaarize qaraxe gachchizuntsaran
nagaranchchuntsara akkos me7e?» yagayda.
12 Yesuusa yinno si7i, «Gaalla koshshize hyarggint-
tizuntsap fattin faxuntsis baaya.
13 Yezin yin hyanggi, ‹Taanii yin zharshito baayzin yin
melluntsana maarode fana koyane› ga7intti xaafinttidanna
waagizako erote. Akkos gayko, taanii nagaranchchuntsana
xeegodes yi7idap attin xilluntsana xeegodes yi7ikaaya» ya-
gayda.

Yesuusa xooma baz oocinttida
(Mar. 2:18-22; Luqa. 5:33-39)

14 Ye wode Wahannisa tamaaruntsi Yesuusago shiiqin,
«Nuunin Farisaawuntsin xoomane, yezin ne tamaaruntsi
akkos xoomoso?» yaga7i oocida.
15 Yesuusa mahi unttago, «Mushura unttara yezin xeegintti
yi7ide asuntsi azzanodes dandda7ane? Mushura un kaleppa
ekkinttode wode yo7oda, un ye wode xoomoda.

9:11 Luqa. 15:1-2 **9:13** Maato. 12:7; Hose. 6:6

16 «Kille ma7oppa feedhii gal77a ma7olla sikkize ooden
baaya. Yinnii fana yeyziko killize gal77iza feedhane. Feed-
hitsitan wozzii dalggane.
17 Kille woyne gal77a silphe gujjize ooden baaya. Yin-
nii fana yeyziko kille woynize gal77a silphiza dhuussane
woynizen lanttane; silphizen lam7intsa maaddoose baz
maaqqane. Yezin kille woyne kille silphe gujjodes beezane.
Yinnii fana yeyziko lam77untsin iitikaayzara naaginttane»
yagayda.

Hyayqqide na7iton Yesuusa ma7ito bochchide maachito (Mar. 5:21-43; Luqa. 8:40-56)

18 Yesuusa yinna ohitilla afa yezin, Ayhude
hyalaquntsappa fetay eego yi7i, E tiino bunqqunttii, «Ta
na7ita hyatte hyayqqida, yezin iza faxode fana ne yi7i ne
kushito iilla afa gaddoyo» ga7i woossida.
19 Yesuusa denddii eera hyanggida; E tamaaruntsin kaall-
ida.
20 E hyanggizin taphpho lam77i bere kumutsi suutsi googii
waaytsize fettii maachita suubara shiiqii Yesuusa ma7iti
macartto bochchida.
21 Iza fa wozintte, «Ta E ma7iti macartto xalaala
bochchizako faxoda» yaga7i qoppida.
22 Yesuusa suub maaqqii izo bi7i, «Ta na7ite, zhashitippe!
Nena ne ammantta fatstsida» yagayda. Astan iira faxii
attida.
23 Yesuusa Ayhude hyalaqize kara yellide wode zaye fug-
gizuntsanan yeekizuntsana bi7i,
24 «Ane hyal7ote; eerats na7ita genttidap attin
hyayqqikaaya» yagayda. Yezin asuntsi eella afa miicida.
25 Asuntsana bale kessidannippa suuba keetstsa gelii,
na7iti kushito aykkida, na7itan denddii eqqida.
26 Yinna ohita yinna sa7ito ubba yellida.

Yesuusa lam77i qooquntsana fatstsida

27 Yesuusa yeygappa denddii gode tiino hyanggodera
lam77i qooquntsi fa qaaltto dhoqi yiizii, «Dawute na7ayo,
nuna maaroya» yagaytira eza kaallida.
28 Yesuusa keetstsa gelize wode qooquntsi eza kaal-
lii yellida. Yesuusa unttago, «Taanii yinno oochchodes
dandda7izanno yin ammananete?» yagayda.
Unttin, «Yee, Laatstso» yaga7i mahida.
29 Yinnippa suuba, Yesuusa un aafto bochchii unttago,
«Yinttis, yin ammanttii fana hyano» yagayda.
30 Un aafitan bugunttida. Yesuusa unttago, «Hyanno
oodesin ohippete» yaga7i mintsii ohida.

31 Yezin asuntsi hyanggi Yesuusa baz yinna sa7ite ubba ohida.
32 Un yeygappa kezze wode asuntsi tuna ayyaana aykkii muumuzide fettii asi Yesuusago ki7ida.
33 Tuna ayyaana kezideppa suuba muume atstse ohinttida. Asuntsin gaama qoppida, «Yinnii fana kille baz Isra7eele sa7a hyanikaaya» yagayda.
34 Yezin Farisaawuntsi, «Tuna ayyaanunts hyalaqara tuna ayyaanuntsana kessane» yagayda.

Yesuusa asuntsis yiqsinttida

35 Yesuusa Ayhude woosa keetstsa tamaarssitera, salo ka7itumo Wonggele sabbakitera, asuntsana hyargge ubbappa fatstsitera kataman kara gancce ubbanne wutida.
36 Gaama worzhita, yenggize asi baayze duro fana unttana be7ize asi dhabin un yezanno bi7i unttis yiqsinttida.
37 Fa tamaaruntsago, «Shiiqode katsita gaama, yezin katsito shiishize asuntsi eeratsi.
38 Yinnii gisho, Laatstsi katstsa shiishode oochanchchuntsana dakkode fana woossote» yagayda.

10

Yesuusa kiittide taphpho lam77i hawaaruntsana (Mar. 3:13-19; Luqa. 6:12-16)

1 Yesuusa taphpho lam77i tamaaruntsana faago xeegii, tuna ayyaana kessode fanan hyargge ubbappa fatstsode fana unttis adetits wolqqa inggida.
2 Yesuusa kiittide taphpho lam77i hawaaruntsi suntsita; tiinize Phexiroosa gaaze Simoona E ishe Inddiriyase, Zabdiyoosa na7a Yayqooban E ishe Wahannisan,
3 Filphoosa Bartolomiyoosa, Toomaasa qaraxe gachchize Maatoosa, Ilfiyoosa na7a Yayqooba, Taadiyosa,
4 fa gaditis yiqsinttize Simoonan Yesuusa aatsii inggide Yesqorootu Yihuda.
5 Yinna taphpho lam77untsi Yesuusa kiittii dakkitera, «Ayhude maaqqoosse worzhago hyanggippete, mahi Samaara asunts kataman gelippete.
6 Yezin Isra7eele keetstsappa maaqqide sekka dhabide duruntsago hyanggote.
7 Ize hyanggi, ‹Salo ka7itumo ukkida› ga7i ohote.
8 Hyargginttizuntsana fatstsote, hyayqqiduntsana hyayqqoppa dentstsote, qursuma hyargginttizuntsana geeshii fatstsote, tuna ayyaana kessote. Yin hyarii ekkidanno hyarii inggote.

9:34 Maato. 10:25; 12:24; Mar. 3:22; Luqa. 11:15 **10:8** Luqa. 10:4-12

9 Yin kiistte worqqa, woy bira santtime aykkippete.
10 Yin oges karxite, lam77i ma7o, woy caamma woy gufe
aykkippete; oochchizuntsis hyayno quma beezane.
11 «Yin fettii katama woy kara gancce gelize wode yinttana
mokkii ekkodes ufayttize asi koyi E kara gelote; yin qitode
wontsis ize gam7ote.
12 Mahi oode karan gelitera saritsote.
13 Yinna keetsita yinttana mokkiko yin saritside sartta
unttana yello, yezin un mokkanxiko yin saritside sartta
yinttis suub maaqqo.
14 Ooden yinttana mokkanxiko yin ohize baz si7anxiko
yinna keetsitifa woy yinna katamttippa kezitera yin tohite
yeze xurito fixxii kezote.
15 Ta yinttis turo ohine; Xoozze firdda qamma yinna
katamttippa Soodomasin gamoora katamitis firdda eeroda.
16 «Ta yinttana duro fana suudhumuntsi gidda dakkoda.
Yinnii gisho, shooshi fana cincca, wolle fana aada maaqqote.
17 Asuntsi yinttana firddize daynnuntsis aatsii inggoda,
mahi Ayhude woosa keetstsa yinttana garaafoda. Yinnii
gisho, unttappa naaginttote.
18 Ta gisho ga7i yinttana worzhito ahizunts tiino kaatuntsi
tiino kanggoda. Un tiintte Ayhude maaqqoosse worzhunts
tiino eqqii yin ta baz markkidhoda.
19 Yezin yinttana firddas aatsii inggize wode waaga7i
mahode ga7i un7inttippete; yinna saate yin gawude baz
Xoozii yinttis inggoda.
20 Akkos gayko, yinttana ohize yin Aday Geeshi
Ayyaanappa attin yinttana baaya.
21 «Ishay fa ishaya, aday fa na7aya, hyayqos aatsii inggoda,
na7untsi fana yeliduntsalla afa denddii unttana wodhissada.
22 Ta gisho ga7i asi ubbuntsi yinttana ixxoda, yezin
wurssutsi yellodes miinggide attoda.
23 Fettii kara gancceppa yinttana un bay7iko melle katama
bettote. Taanii yinttis turo ohine; As Na7ay yo7ode wontsis,
yin Isra7eele katama ubba kantsaama.
24 «Tamaaruntsi fa asttamaarzeppa, arizen fa laatstseppa
aadhoos.
25 Tamaarize fa asttamaarize, arize fa laatstsize fana yiiko
ees maaqqada. Karttii aday Bi7elzebuula gayko E kara
asuntsana wayzi wozzii iissii xeegoso?

10:11 1 Qoro. 9:14; 1 Ximo. 5:18 **10:15** Hawa. 13:51 **10:16** Maato. 11:24; Medho 19:24 **10:17** Luqa. 10:3 **10:18** Mar. 13:9-11; Luqa. 12:11-12; 21:12-15 **10:22** Mar. 13:12; Luqa. 21:16 **10:23** Maato. 24:9; Mar. 13:13; Luqa. 21:17; Maato. 24:13; Mar. 13:13 **10:25** Luqa. 6:40; Waha. 13:16; 15:20

26 «Yikke, asis zhashitippete. Geenggide baz qonccoda,
Aachinttide baz geesha kezikaayzara attoos.
27 Taanii yinttis dhuma ohize baz yin foo7o ohote; ta yinttis
hyaye kalkashide baz zoozella awaajjote.
28 Ashop attin shemppo wodhodes dandda7osuntsis
zhashitippete. Yezin shemppiton ashton gaanname dhab-
ssodes dandda7ize Xoozzes zhashtote.
29 Lam77i buubbe landduntsi fettii santtime bayzinttoos-
sane? Yi7op attin, unttappa fetayn yin Xoozze gaykaayzin
sa7a wodhdhoos.
30 Melle atto yezin, yin omma isintsitan faydintti yene.
31 Yikke, gaama buubbe landduntsappa yin aadhize gisho
zhashitippete.

32 «As tiino taas markkidhize ubbuntsis taanin salo yeze ta
aday tiino markkidhada.
33 Yezin as tiino tana kaddizaya taanin salo yeze ta aday
tiino kaddoda.

34 «Taanii sa7alla lo77o ko7odes yi7ida yinttis aazippe.
Taanii olappa attin sarotits ko7odes yi7ikaaya.
35 Taanii yi7idanna,

«Na7aya adeppa
maachi na7ito inttippa
Na7ay machchito azinze inttippa shaakkodes.
36 Asis morkkuntsi E kara asuntsana maaqqoda.»

37 «Taappa aatsii fa adaya woy fa intto kadhize, ta baz
maaqqodes beezoos. Fa dhiiratsi na7aya woy fa maachi
na7ito taappa aatsii kadhize, ta baz maaqqodes beezoos.
38 Fa masqala tookkii tana kaalloosse ooden ta baz
maaqqodes beezoos.
39 Fa shemppito ashshodes koyze dhabssoda, yezin fa
shemppito ta gisho aatsii inggize ashshoda.

40 «Yinttana mokkize tana mokkane, tana mokkize mahi
tana kiittidaya mokkane.
41 Nabe nabe suntsite mokkize, nabe fana waaga ekkoda;
mahi xilliza xillo suntsite mokkize, xillize fana waaga
ekkoda.
42 Ta yinttis turo ohine; hyantsi ta tamaaruntsappa eerize
fetay tana kaallize gisho melle atto yezin eeratsi toya hyaatsi
inggiko E waagita dhaboos» yagayda.

10:26 Maato. 9:34; 12:24; Mar. 3:22; Luqa. 11:15 **10:27** Mar. 4:22; Luqa. 8:17 **10:34** 2 Ximo. 2:12 **10:36** Mik. 7:6 **10:39** Maato. 16:24; Mar. 8:34; Luqa. 9:23 **10:40** Maato. 16:25; Mar. 8:35; Luqa. 9:24; 17:33; Waha. 12:25 **10:41** Luqa. 10:16; Waha. 13:20; Mar. 9:37; Luqa. 9:48

11

Xammaqize Wahannisa kiittide asuntsana
(Luqa. 7:18-35)

1 Yesuusa taphpho lam77i tamaaruntsana kiittii hyaasi-
dannippa suuba izippa denddii tamaarssodesin sabbakodes
Galila katama qitida.
2 Wahannisa achi keetstsa yezara Kiristtoosa oochito si7i,
fa tamaaruntsappa eego kiittii,
3 «Yo7oda ga7inttide nenane? Woy nu melle kafode?» ga7i
oocida.
4 Yesuusa unttago mahi, «Hyanggi yin si7ide bazin yin
bi7idebaz Wahannisas ohote.
5 Qooquntsi be7ine, wobbuntsi yedhdhane, qursuma
hyargginttizuntsi geezhane, tulluntsi si7ine, hyayqqiduntsi
hyayqoppa denddane; dahuntsis Wonggele sabbakinttane.
6 Taara dhubunttoosse anjjinttidaya» yagayda.
7 Wahannisa tamaaruntsi suub maaqqii hyanggin, Yesu-
usa worzhuntsis Wahannisa baz ohitera, «Hyanna akko
baayze ganasa akko be7ades yi7idate? Baqo en7ize shomb-
boqo be7ades yi7idate?
8 Yeezin, akko be7ades yi7idate? Bonchcho ma7o ma77ide
asuntsana be7adesine? Bonchcho ma7o ma77iduntsi kaat
kara yene.
9 Yeezin, akko be7ades kezidote? Nabe be7adesine? Yee,
yin nabeppan aadhizaya be7ine.
10 «Ne ogito ne tiintte giigize
ta kiitanchchiza neeppa tiino kiittoda»
ga7intti xaafinttidanna ees.
11 Ta yinttis turo ohine; maachippa yelinttiduntsi gid-
dappa xammaqize Wahannisappa aadhize oonin dend-
dikaaya; yezin salo ka7itumo ubbuntsappa eerize E, eeppa
aadhoda.
12 Xammaqize Wahannisa wodeppa dentsii hyayno yel-
lodes salo ka7itumo gaama urqqinttane, miinggi butunt-
tizunts denggoda.
13 Nabunts ubbuntsi higgen Wahannisa baz tinbbite ohida.
14 Yikke, yin un kiitto ammanodebaz maaqqiko, yo7oda
ga7inttide Eeliyaasa, E Wahannisa.
15 Yikke, si7ize hyaye yeze si7o.
16 «Yikke, taanii hyanna wode yeletto akkora aazissade?
Gabe gidda bettii wol xeegii,
17 « ‹Nu yinttis suulunqe fuggin;
yin yexxikaaya.
Nu nashshii gayrin;

11:6 Isa. 35:5 **11:11** Mil. 3:1 **11:13** Luqa. 16:16 **11:15** Mil. 4:5; Maato. 17:10

yin yeekkikaaya›
yagaaze na7untsana aazane.
18 Xammaqize Wahannisa mu7ikaayzaran uzhikaayzara
yi7in, ‹Tuna ayyaana yene› yagayda.
19 As na7ay mu7iteran uzhitera yi7in, ‹Zhimbbaran ushi asi,
qaraxe gachchizuntsisin nagaranchchunts igina› yagayda.
Yikke, cinccatitsin turetitsi E oochite qonccane» yagayda.

Ammananxi ixxide katamuntsana
(Luqa. 10:13-15)

20 Yinnippa suuba, Yesuusa gaama kille baz oochchide
katamuntsi gidda yeze asuntsi fa nagarttippa maaqqii
maarotitsi gelanxi ixxide gisho unttana,
21 «Bade Koraaziine katamite, bade Beetesayida katamite,
akkos gayko, yin gidda oochinttide kille baz Xiroosa giddan
Sidoona gidda oochinttidebaz maaqqizako, un zaga budo
tizhintti, kayo afula ma77i fa nagarttippa maaqqii attod
yeshsha.
22 Yezin ta yinttis ohine; firdda qamma yinttappa aatsii
Xiroosasin Sidoonasi firddita eeroda.
23 Mahi, Qifirnahoome, neenii ude salo kezodes koy-
ane? Hyanoos! Ne si7oole olinttoda. Akkos gayko, ne
gidda oochchinttide kille baz Soodoma oochchinttidebaz
maaqqizako, Soodoma hyayno yellodes yessad yeshsha.
24 Yezin ta nees ohine; firdda qamma neeppa aatsii
Soodomas firdda eeroda».

Kiristtoosa yeze shemppo
(Luqa. 10:21-22)

25 Ye wode Yesuusa, «Adayo, salo sa7a Laatstso, ne hyanno
eruntsappan cincuntsappa aachchii na7untsis qonccizide
gisho nena galatane.
26 Yee, ta Adayo, hyanna ne lo77o qoftti fana hyanida.
27 «Ubbanna taas ta Adeppa ingginttida. Adayppa melle
na7aya erize baaya, na7ayppan E qonccodes koyezuntsappa
melle Adaya erodes dandda7ize baaya.
28 «Yin, labbiduntso, toofo deexide ubbuntsi taago hyanka
yo7ote; ta yinttana shemppisada.
29 Taanii ta wozintte dalggan aada maaqqide gisho ta
qambbartto tookkote, taappa tamaarote; yin, yin shemppitis
shemppo denggoda.
30 Ta qambbartta sila, mahi ta toofitan foollo» yagayda.

11:24 Isa. 14:13 **11:28** Waha. 3:35; Waha. 1:18; 10:15 **11:30** Er. 6:16

12

Sambbata bazis shiiqide ooce
(Mar. 2:23-28; Luqa. 6:1-5)

1 Ye wode, Sambbata qamma, Yesuusa gade giddara aadhida. Yesuusa tamaaruntsi naydhdhide gisho tizha bangga shicci dha7ane.
2 Yezin Farisaawuntsi yinno bi7i Yesuusago, «Hyaychche, ne tamaaruntsi Sambbata qamma oochchodes beezoosse baz oochchane» yagayda.
3 Yesuusa unttago mahi, «Dawute naydhdhide wode eera yezuntsara akko oochchezako nabbabikate?
4 Dawute Xoozze keetstsa gelii kahinuntsi xalaalap attin eesin eera yezuntsis beezoosse geeshi daabbo mu7ida.
5 Woy kahinuntsi Sambbata woga shaarii Xoozze keetstsa Sambbata qamma oocha oochchiko unttis bala baayzanno Muse higgeppa nabbabikate?
6 Yezin ta ohine! Xoozze keetstsappa aadhize hyanne yene.
7 ‹Taanii yin zharshito baayzin yin melluntsana maarode fana koyda› gaaze qaaltta waagizako yin erezako geeshi asuntsalla afa firddaama yeshsha.
8 As na7ay Sambbata Laatstsi» yagayda.
9 Yesuusa yeygappa kezii Ayhude woosa keetstsa gelida.
10 Ize kushe wobbo fettii asi yene. Yesuusa mootodes mikinaate koyze asuntsi, «Sambbata qamma fatstsodes beezanene beezoso?» yaga7i oocida.
11 E unttago, «Yin giddappa fetays duro Sambbata qamma gaga qitiko, gochchii keesoose oode?
12 Yeezin asi duroppa wayzi gaama aadhoso? Yinnii gisho, Sambbata qamma ubba lo77o baz oocha beezane» yagayda.
13 Yinnippa suuba, Yesuusa atstsego, «Ne kushito luulizo yaga7in,» atstse luulizida. E kushize faxii hyankay kushe fana yi7ida.
14 Yezin Farisaawuntsi yeygappa bale kezii, Yesuusa wayzi wodhod yezako zorinttida.

Xoozii dooride ariza
15 Yesuusa un qoftto erii yinna besito ashshii melle bessa qitida. Gaama asuntsi eza kaallii qitida, hyargganchchuntsana ubba fatstsida.
16 Yesuusa, «Ta baz melle oodesin ohippete» yaga7i mintsii ohida.
17 Yinnan nabize Isayaasa,
18 «Hyaychche ta dooride arize,
ta kadhize, tana ufaysize,

12:2 Mahe 23:25 **12:4** 1 Sam. 21:1-6 **12:5** Leewe 24:9 **12:6** Faydo 28:9-10 **12:8** Maato. 9:13; Hose. 6:6 **12:12** Luqa. 14:5

taanii ta ayyaana, eella afa gaddoda;
E, Ayhude maaqqoosse worzhitis firdda awaajjoda.
19 E lalloos woy uukkoos;
E qaaltton oge cer si7ize baaya.
20 Firdda gamii denddode wontsis,
donccinttide shombboqo mentsoos,
cugize shombboqo fana dhabsoos.
21 Worzha ubba eella ufayssi gaddoda»
yaga7i xaafinttidanna folinttode fana.

Yesuusan Bi7elzebuulan
(Mar. 3:20-30; Luqa. 11:14-23)

22 Yinnippa suuba, tuna ayyaanara aykinttide qooqen doona muume asi yezaya eego ki7ida. Yesuusa atstsa fatstsin, atstse be7inen ohinttane.
23 Asuntsi ubbuntsi gaama qoppii, «Hyay Dawute na7a maaqqada yessane?» yagayda.
24 Yezin Farisaawuntsi yinno si7i, «Hyay atstse tuna ayyaanuntsana kessize tuna ayyaanunts hyalaqa Bi7elzebuula wolqqara» yagayda.
25 Yesuusa un qoftto erii, «Wol gidda shaakkinttize ka7itumo ubba gol7oda; mahi wol gidda shaakkinttize katamita woy keetsita miinggi eqqoos.
26 Xalahe xalahe kessizebaz maaqqiko fa gidda shaakkinttane ga7intte. Yinnii fana hyanizebaz maaqqiko E ka7itumtta wayzi miinggi eqqodes dandda7e?
27 Taanii tuna ayyaana kessize Bi7elzebuula wolqqara maaqqiko yinttana kaallize asuntsi oode wolqqara kessode? Yinnii gisho, yinttana kaallize asuntsi yinttana firddoda.
28 Yezin taanii tuna ayyaana kessize Xooz Ayyaanara maaqqiko, Xoozze ka7itumo yinttago yi7ida.
29 «Woy fettii asi wolqqara yeze atstse kara gelii E qoltto bonqodes koyko tiinii ye atstsa accanxiko wayzi bonqodes dandda7ode? Yeyziko E qoltto bonqodes dandda7ane.
30 «Taara maaqqoosse ooden tana ixxane; mahi taara fettilla shiishoosse ubba lalane.
31 Yinnii gisho, ohine; asuntsi oochchize akko nagaran cashshi qaala ubba atto ga7inttoda, yezin Geeshi Ayyaana cazhize oodesin E nagartta atto ga7inttaama.
32 Ooden As na7alla afa iita baz ohiko ees atto ga7inttoda, yezin Geeshi ayyaanalla afa iita baz ohize oodesin hyanne sa7ite maaqqikon yo7ode alamite E nagartta atto ga7inttaama.

12:25 Maato. 9:34; 10:25 **12:31** Mar. 9:40 **12:32** Luqa. 12:10

33 «Lo77o minxa lo77o aafe aafane; mahi iita minxa iita
aafane. Yikke, minxa erinttize fa aafte.
34 Yin, shooshi na7untso, yin iita maaqqitera wayzi lo77o
baz oochchodes dandda7e? Asi fa wozina kumidanno
doonara ohine.
35 Lo77o asi fa wozinttippa, lo77o baz kessane; iita asi fa
wozinappa, iita baz kessane.
36 Yezin si7ote, asuntsi ohinttize cer ohe ubbas firdda
qamma mahe inggoda.
37 Akkos gayko, ne ohize ne qaaltte xilloda; ne ohize ne
qaaltte neella afa firddoda» yagayda.

Kille baz be7ades shiiqide ooce
(Mar. 8:11-12; Luqa. 11:29-32)

38 Yinnippa suuba, fettii fettii Farisaawuntsin higge ast-
tamaaruntsi Yesuusago, «Asttamaarzayo, neeppa kille baz
be7ades koyane» yagayda.
39 Yezin Yesuusa mahi, «Ammaninttoosen iita yeletuntsi
kille baz koyane. Yezin nabe Yoonasa kille bazappa melle
kille baz unttis ingginttoos.
40 Yoonasa molo saza hyaydzdzii awaran hyaydzdzii
qamma gam7idanni fana As na7a hyaydzdzii awaran hyay-
dzdzii qamma sa7a gaatsa gam7oda.
41 Nenewe asuntsi firdda qamma denddii hyanna yele-
tuntsara wolla unttalla afa firddoda; akkos gayko, un
Yoonasa sibkketo si7i fa nagarttippa maaqqida. Yikke,
Yoonasappa aadhize hyanne yene.
42 Firdda qamma yeekka kaatita denddii hyanna yele-
tuntsara wolla unttalla afa firddoda; akkos gayko, iza
Solomone cinccatitsito si7odes sa7a gaxappa yi7ida. Hyay-
chche, Solomonappa aadhize hyanne yene.
43 «Tuna ayyaana atstseppa kezideppa suuba faas shemp-
pize bessi koyi hyaatsi baayze bessa hyanttane, Yezin fa
koyze shemppo denggoos.
44 Yezin, ‹Ta ashshii kezide keetstsite maaqqii hyanggoda›
yagaane. E maaqqize wode keetsita kaysi maaqqidannon
fixinttii lo77i bettidanno denggane.
45 Yikke, maaqqii hyanggi, faappa iita melle laappun iita
ayyaanuntsana ekkii ye7ine; unttin ize gelii yezane. Ye atst-
ses tiinostippa suubanna gaama iitane. Ye iita yeletuntsalla
afa yinnii fana yi7ada» yagayda.

Yesuusa intton E ishuntsana
(Mar. 3:31-35; Luqa. 8:19-21)

12:33 Luqa. 12:10 **12:35** Maato. 3:7; 23:33; Luqa. 3:7; Maato. 15:18; Luqa. 6:45 **12:39** Maato. 16:1; Mar. 8:11; Luqa. 11:16 **12:40** Maato. 16:4; Mar. 8:12 **12:41** Waha. 1:17 **12:42** Waha. 3:5 **12:43** 1 Kat. 10:1-10; 2 Zeena 9:1-12

46 Yesuusa worzhitis ohella afa yezin E inttan E ishuntsi
eza ohissades koyi bale eqqida.
47 Fettii asi eego, «Ne inttan ne ishuntsin nena ohissades
koyi bale eqqida» yagayda.
48 Yesuusa mahi, «Ta intta oode? Ta ishuntsin oode?»
yagayda.
49 Fa kushtira tamaaruntsana mallitera, «Bo7ote, ta inttan
ta ishuntsin hyantsesana.
50 Salo yeze ta Aday qoftto oochchize ubbuntsi taas ishe,
taas mishon taas inddo» yagayda.

13

Budutsi budize atstse aazize
(Mar. 4:1-9; Luqa. 8:4-8)

1 Ye wode Yesuusa karappa kezii abba gaxa bettida.
2 Gaama asuntsi E kale shiiqin asuntsana abba gaxa
ashshii ashshii gongge gelii bettida asuntsin ubba abba gaxa
eqqida.
3 Asuntsis gaama baz aazizera yaga7i ohida:
«Fettii budutsi budize budutsi budodes kezida.
4 E budize wode fettii fettii budutsita oge gaxalla wodhd-
hida; unttana landduntsi yi7i maxii muyda.
5 Fettii fettii budutsita oomora lalla yeze sa7a wodhdhida.
Gaama sa7a baayze gisho ellisii dolida.
6 Yezin awa kezin shullida; xapho baayze gisho melida.
7 Fettii fettii budutsita anggats gidda wodhdhida; anggat-
sita diccii yinna doltto cuullida.
8 Melluntsi mahi aradda sa7alla wodhdhida; dolii aafe
aafida. Fetay xeeti, fetay izipuntam, fetay mahi hyasttam
aafida.
9 Si7ize hyaye yeze si7o» yagayda.
10 Yesuusa tamaaruntsi eego shiiqii, «Akkos ne worzhitis
aazizera ohe?» yaga7i oocida.
11 E mahi, Yinttis salo ka7itumo gaatsi qofa era ingginttida,
Yezin unttis ingginttikaaya.
12 Yeze ubbuntsis gujunttoda, ees gaammada, yezin
baayzeppa melle atto yezin ees yezayin ekkinttoda.
13 Yinnii gisho, taanii un, bi7itera denggaame fana,
si7ittera si7aame fana woy qoppaame fana unttis aazizera
ohine.
14 Isayaasa fa maxaafite ohidanna unttalla afa folinttida.
E ohitera,
«Yin sisi si7ine, yezin qoppoos;
yin be7ine, yezin bo7oos.

13:3 Luqa. 5:1 **13:13** Maato. 25:29; Mar. 4:25; Luqa. 8:18; 19:26

15 Akkos gayko, hyantsi asunts wozintta muumida;
fa hyayto doozhizida,
fa aafto goozida. Yinnippa denddii
Fa aaftira bo7oos,
fa hyaytiran si7oos,
fa wozintten tiiroos,
taago maaqqades dandda7oos,
taanin unttana fatstsoos yagayda.
16 «Yezin yin aafta be7ize gishon yin hyayta si7ize gisho anjjinttiduntsana.
17 Ta yinttis turo ohine; gaama nabuntsin xillo asuntsi yin be7izanno be7ades yin si7izanno si7odes amudhdhida, yezin unttis hyanikaaya.
18 «Yikke, hyay budutsito budize atstse aazizto si7ote.
19 Oge gaxa wodhdhide budutsiti aazizta hyanno; salo ka7itumo qaala si7i tiiroosse atstse wozinttippa Xalahe yi7i E wozintte yeze budutsito maxii hyaasane.
20 Lalla oomo yeze sa7alla budinttide qaala si7i ellisii ufaytti ekkizuntsana.
21 Yezin xapho dakkodes dandda7oosse gisho gam7oos. Qaala gisho madha woy baytsi ye7ize wode ellisii dhubinttane.
22 Anggats gidda budinttide qaala si7ine, yezin hyanna alame yessi yirgappan durtumo qofappa qaaltto cuullide gisho aafe aafanxii attida.
23 Yezin aradda sa7a buduninttide budutse qofara qaaltto si7ize asi. E aafe aafane; fetay xeet, fetay izipuntam fetay mahi hyasttam aafane» yagayda.

Zarddo aazize
24 Yesuusa unttis melle aazize ohida, «Xoozze ka7itumo fa gadite lo77o budutsi budide atstsa aazane.
25 Yezin asi ubba genttin E morkkize yi7i zargiti gidda zarddo budi qitida.
26 Zargita diccii aafodera zarddizen ye wode benttida.
27 «Gaditii aday aruntsii adego hyanggi, ‹Laatstso, ne gadite ne lo77o budutsi budika? Yeezin, zarddo anappa yi7ido? yagayda.
28 «E unttago, ‹Yinno morkke oochchida› yagayda.
«Aruntsii laatstsego, ‹Nu hyanggi zarddito shoddode gaar koyane?› yagayda.
29 «Yezin E, ‹Atto bochchippe; yin zarddito shoddane gawudera zargita shoddinttoda.
30 Bochchippete; maxize wode yellodes wolla dicco. Ye wode maxizuntsi zarddito tiinii shoddii tamar eetsodes

13:17 Luqa. 10:23-24

mirqera mirqera gaddote. Yezin zargito shiishii ta fachite geltsote› gawuda» yagayda.

Eeratsi minxiti aazize
(Mar. 4:30-32; Luqa. 13:18-19)

31 Mahi melle aazize yaga7i ohida; «Salo ka7itumo fettii asi fa gadite budide eeratsi minxa aafe aazane.
32 Yinna aafita melle minxa aafe ubbappa eeratsi, yezin doltta diccii melle minxa ubbappa aadhii dammane. I zhanggitilla landduntsi keexii bettode wontsis damma minxa maaqqane» yagayda.

Irshsho aazize
(Luqa. 13:20-21)

33 Mahin, Yesuusa melle aazize ohida; «Salo ka7itumo fettii maachita hyaydzdzii gabate dhiilla ekkii munuqide, munuqita denddode fana ize gujjide irshsho aazane» yagayda.
34 Yesuusa worzhitis yinna aazizto ubba ohida. Aazize baayzin fettii bazin ohikaaya.
35 Nabize fa maxaafite,
«Taanii ta doona, aazizera bugane;
salon sa7an medhinttidannippa,
aachinttidanno ohine»
yaga7i ohidanna hyanne folinttida.

Zarddo aaziziti bilitsito

36 Yesuusa worzhito moyzii keetstsa gelida. E tamaaruntsi eego shiiqii, «Gade yeze zarddo bilitsito nuus oho» yagayda.
37 E mahi, «Lo77o budutsito budide As Na7a.
38 Gadita hyanna alamito. Lo77o budutsita salo ka7itumo na7untsana. Zarddize Xalahe na7untsana.
39 Zarddiza budide morkke Xalahe. Maxize wodita, wode wurssutsite. Maxizuntsi kiitanchchuntsana.
40 «Zarddo maxii tama eetsizanni gaar wode wurssutsite yinnii gaar maaqqada.
41 As Na7ay fa kiitanchchuntsana kiittoda. Un nagaras mikinaate maaqqiduntsana iita oochchize ubba maxii E ka7itumttippa kessoda.
42 Yeefon achchi garccingge aadhii eexize tama oloda.
43 Ye wode geeshuntsi fa aday ka7itumtte awa gaar foo7oda. Si7ize hyaye yeze si7o!
44 «Salo ka7itumo gade moogintide miishe fana. Fettii asi yinna miishito denggi mahi moogida. Gaama ufaytti hyanggi faas yeze baz ubba bayzi yinna oocha gadito wonggida.
45 «Yinnii gaara, mahi salo ka7itumo inqo gaaze al77o shuchchi koyze zali7ancho aazane.

13:35 Maz. 78:2

46 Gaama al77o inqiza denggi hyanggi faas yeze baz ubba
bayzi eza woonggida.

Molo aykkize gite aazize

47 «Mahi Salo ka7itumo abba olinttide dumma dumma
molo aykkize gite aazane.
48 Molo aykkize asuntsi molo gitite kumin abbappa gaxa
kessida. Ize bettii lo77ito qurii qurii daachcho olida, yezin
iitto alla olida.
49 Wode wurssutsite yinnii fana hyanoda. Kiitanchchuntsi
yi7i nagaranchuntsana xilunsappa shaakkii,
50 yeefo achchi garccinggen aadhii eexize tama oloda.
51 «Hyanna ubbanna yinttis gelida?» yaga7i unttana
oocida.
Un mahi, «Yee» yagayda.
52 Yesuusa, «Yikke, salo ka7itumo kaallizen higge tamaare
ubba, fa minjjide qoloppa killen gal77a kessize asi aazane»
yagayda.

Yesuusa Naazirete ixinttida
(Mar. 6:1-6; Luqa. 4:16-30)

53 Yesuusa yinna aazizito ohi hyaasidannippa suuba yey-
gappa denddii qitida.
54 Fa yelinttide sa7a hyanggi Ayhude woosa keetstsa
worzhito tamaarssida. Un gaama qoppii, «Hyay atstse
hyanna cinccatitsiton wolqqa kumide kille bazito anappa
ekkido?
55 Hyay anaaxize na7a baane? E inttii suntsita Mayramo
baane? E ishuntsi Yayqooba, Yoosefa, Simoonan Yihuda
baane?
56 E mishuntsi nuura yezuntsana baane? Yeezin, hyay
atstse hyanno ubbanno anappa ekkido?» yagayda.
57 Yinnii gisho, E gaaze bazito ekkanxi ixxida.
Yezin Yesuusa, «Nabe fa yelinttide sa7an fa kara asunts
kale bonchinttoos» yagayda.
58 Un ammananxide gisho gaama kille baz yinna besite
oochchikaaya.

14

Xammaqize Wahannisa hyayqito
(Mar. 6:14-29; Luqa. 9:7-9)

1 Ye wode ahize Heroodisa* Yesuusa baz si7ida.

13:57 Waha. 4:43 * **14:1** ***Heroodisa:*** Hyayni kaat Heroodisa Anttiphaasa. E Yihudan Peeriyan Kiristtoosa yelinttodannippa tiino 4-39 M. L. yellodes ahida. E kaat Heroodisas na7a.

2 Fa aruntsago, «Yikke Xammaqize Wahannisa; E
hyayqoppa denddida. Yinnii gisho hyanno ubba kille bazito
E oochchane» gayda.
3 E yinno gaydanna Heroodisa fa ishe Filphoosa machchiti
Heroodiyada mikinaatera Wahannisa achi keetstsa geltside
gisho.
4 Wahannisa Heroodisago, «Ne izo ekkodes beezoos» ya-
gayda.
5 Heroodisa Wahannisa wodhodes koyda, yezin worzhita
Wahannisa nabe mahi be7ize gisho zhashtida.
6 Heroodisa fa yelinttide qammito bonchchize wode
Heroodiyada na7ita asunts tiino yexxitera doollii eza
ufayssida.
7 Yeezin, E, «Iza koyze baz ubba inggoda ga7i» caaqqida.
8 Na7ita fa inttii zore si7i Heroodisago, «Xammaqize Wa-
hannisa ommito gabate gaddii taas inggo» yagayda.
9 Iza yaga7in kaatize qoppii azzanida, yezin fa caaqqiti
gishon faara yeze zaqqunts gisho ga7i iza oocidanno folode
fana kiittida.
10 Kaatize as kiittii Wahannisa achi keetstsa yezin E afurtto
gachchida.
11 Ommito gabate gaddii ki7i na7itis inggida; na7itan ekkii
fa inttis kanggida.
12 Wahannisa tamaaruntsi yi7i E ahito kanggi moogida.
Yinnippa suuba hyanide baz ubba hyanggi Yesuusas ohida.

Yesuusa ichchin mukul asuntsana muuzida
(Mar. 6:30-44; Luqa. 9:10-17; Waha. 6:1-14)

13 Yesuusa hyanide bazito si7ide wode gongge gelii yinna
bestippa fettii geema bessa faas qitida. Asuntsi yinno si7i
katamappa denddii tohera eza kaallida.
14 Yesuusa gonggeppa wodhdhii gaama asuntsana bi7i unt-
tis yiqsinttida. Un gidda yeze hyargginttizuntsana fatstsida.
15 Sa7ita ugurodera Yesuusa tamaaruntsi eego shiiqii,
«Hyanna besita akko baayze ganas bessi, sa7itan qammida.
Yinnii gisho, kale yeze kara gancce hyanggi faas katstsa
wonggode fana asuntsana dakko» yagayda.
16 Yezin Yesuusa unttago, «Asuntsi qitodes beezoos; un
mo7odebaz yin inggote» yagayda.
17 Un mahi, «Nuura hyanne ichchin boorappan lam77i
moloppa melle baaya» yagayda.
18 Ezin, «Ane yezanno hyankka ko7ote» yagayda.
19 Mahi, worzhito maatalla bettode fana ohida. Ichchin
booriton lam77i moltto ekkii, salo bi7i galatii maaqqii,

14:5 Luqa. 3:19-20; Leewe 18:16; 20:21

booritippa baxxi fa tamaaruntsis inggida; un mahi asuntsis inggida.
20 Ubbuntsi mu7i mizhida. Unttin mu7in attide taphpho lam77i leemate dentsida.
21 Katsito muyde asuntsi maachuntsin na7untsin attin ichchin mukul maaqqane.

Yesuusa hyaatsalla afa yedhdhida
(Mar. 6:45-52; Waha. 6:15-21)

22 Ellisii Yesuusa tamaaruntsi gongge gelii faappa tiinii abbappa seko fintsi fiinggode fana kiittii faas asuntsana moyzodes suub attida.
23 Asuntsana moyzii maaqqii faas woossodes fettii derella afa kezida. Sa7ita qammin E faas yeyga gam7ida.
24 Ye wode gonggize abballa sa7appa eerats kilo mitire hyanggizin tiino zalara gote denddii zuluntta gonggiza un7itsida.
25 Wontimaatsella Yesuusa abballa yedhdhitera fa tamaaruntsago yi7ida.
26 E tamaaruntsi, E abballa yedhdhitera unttago yi7izanno bi7i zhashtida. Unttin, «Hyay meeshe» ga7i zhashtii uukkida.
27 Yezin Yesuusa ellisii, «Akkon baaya! zhashtippete! Tana» yagayda.
28 Phexiroosa eego, «Laatstso, nena maaqqiko, taanii hyaatsitilla afa yedhdhii neego hyanggode fana tana kiitto» yagayda.
29 Yesuusa Phexiroosago, «hyankka yo7o» yagayda.

Phexiroosan gonggizeppa wodhdhii hyaatsitilla afa yedhdhitera Yesuusago hyangge aykkida.
30 Yezin wolqqaama gote bi7i zhashtida. Hyaatsitan qoodhdhe aykkide wode «Laatstso, tana ashshoya» yaga7i uukkida.
31 Yesuusa ellisii fa kushito dakkii eza aykkii, «Naate, ammano faccidayo akkos so7e» yagayda.
32 Yesuusaran Phexiroosara gongge gelide wode gotita si7i gayda.
33 Gonggite yeze E tamaaruntsi, «Ne turii Xooz Na7a» ga7i goynida.
34 Un abba fiinggi Gensareexe gade yellida.
35 Yinna gadite yeze asuntsi Yesuusa eride wode fa kara gancce yeze gutute ubbanne kiita dakkida. Asuntsi hyargginttizuntsana ubba eego ki7ida.
36 Hyargginttizuntsi E afula gaxito xalaala bochchode fana woossida. Bochchide ubbuntsi faxida.

15

Adunts wogabaz
(Mar. 7:1-13)

1 Yinnippa suuba, fettii fettii Farisaawuntsin higge astta-
maaruntsi Yerusalaameppa Yesuusago yi7i,
2 «Ne tamaaruntsi akkos nu adunts wogito mentse? Un
katstsa ma7adeppa tiino fa kushito meecinttoos» yaga7i
oocida.
3 Yesuusa mahi, «Yin, yin woga gisho Xoozze kiita folizanno
akkos ixxe?
4 Akkos gayko, Xoozii, ‹Ne adayan ne intto bonchcho. E fa
adaya woy fa intto cazhize hyayqo gayka?› yagayda.
5 Yezin yin, fettii asi fa adaya woy fa intto maaddodebaz
yezin, ‹Yin taappa denggize maadito Xoozzes zharshida
gayko,
6 Fa adaya woy intto bonchchodes beezoos› yagaane. Yezin
yin, yin woga folodes Xoozze qaala mentsane.
7 Yin, cubbuntso, Isayaasa yin baz likke ohida,
8 «‹Hyantsi asuntsi tana fa doontte bonchchane,
Yezin un wozuntta taappa hyaako yene.
9 Asuntsi tana cer goynane;
un asi medhdhide woga
Xoozze higge aazizi tamaarssane› gayda» yagayda.

Asi tunize baz
(Mar. 7:14-23)

10 Yesuusa gaama asuntsana faago xeegii, «Si7ote! Qop-
pote!
11 Asi tunize baz doonara gelizebaz baayzin doonappa
kezze baz» yagayda.
12 Yinnippa suuba, Yesuusa tamaaruntsi eego yi7i,
«Farisaawuntsi ne gaydanno si7i dhubunttidanno erane?»
yagayda.
13 Yezin Yesuusa unttis mahi, «Salo yeze ta aday
tukkikaayze minxa ubba shodinttoda.
14 Unbaz ashshii ashshote; un qooqe kaalisize
qooquntsana. Qooqe qooqe kaalitsiko, lam77untsin gaga
qitane» yagayda.
15 Phexiroosa mahi, «Yinna aazize bilitsito nuus ohoya»
yagayda.
16 Yesuusa unttago, «Yinttisin hyanno yellodes gelikaane?
17 Doonara gelidebaz ubba saza gelii bale kezizanno
erosite?
18 Yezin doonara kezze baz wozinappa kezane. Asi tunize
baz yentsesana.

15:5 Keze 20:12; Mahe 5:16; Keze 21:17; Leewe 20:9 **15:15** Luqa. 6:39

19 Unttin as wozina giddappa kezize iita qofa, wodhe, olale, gome woy7e, kayzo, worddo markkidhe, cashshi.
20 Yentsesana aazize bazita asi tunizanep attin meeccinttikaayze kushera muuzanna tunizoos» gayda.

Fettii maachiti ammano
(Mar. 7:24-30)

21 Yinnippa suuba, Yesuusa yeygappa kezii Xiroosan Sidoona katama qitida.
22 Fettii Kanaane sa7a maachita Yesuusago yi7i, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Laatstso, Dawute na7ayo, taas yiqsinttoya; ta naato tuna ayyaana aykkii iita waytsane» yagayda.
23 Yezin Yesuusa fettii qaala mahikaaya si7i gayda. Yesuusa tamaaruntsi eego yi7i, «Hyanna maachita nu suubito kaallii wuyssane. Yinnii gisho, ne izo moyzoya» yaga7i woossida.
24 Yesuusa mahi, «Taanii wudeppa dhabide duruntsana Isra7eele keetstsappa dhabide asunts xalaalas kiitinttida» yagayda.
25 Yezin iza, E tiintte bunqqunttii, «Laatstso, tana maaddoya?» yagayda.
26 E mahi, «Na7unts katstsa ekkii kanuntsis olzanna lo77o baaya» yagayda.
27 Maachitan, «Laatstso, yinna turo, yezin melle atto yezin kanuntsi fa laatstsuntsi muuzin, leematippa wodhdhize gufa muune» yagayda.
28 Yesuusa mahi, «Hyanna maachite, ne ammantta damma; ne koydanni fana nees hyano» yagayda. I naata iira faxii attida.

Yesuusa gaama hyargginttizuntsana fatstsida

29 Yesuusa yinnippa denddii Galila Abba kale hyanggida. Fettii derella afa kezii, ize bettida.
30 Gaama asuntsi, wobbuntsana, qooquntsana, kuunniduntsana, doona muumuntsana, melle gaama hyargganchchuntsana ekkii, eego ki7i E tiintte gaddida. Yesuusa unttana fatstsida.
31 Yinnii gisho, muumuntsi ohinttizin, guundduntsi luulezin, wobbuntsi yedhdhizin, qooquntsi be7izin asuntsi bi7i gaama qoppida, Isra7eele Xoozza galatida.

Yesuusa oyddii mukul asuntsana muuzida
(Mar. 8:1-10)

32 Yesuusa fa tamaaruntsana faago xeegii, «Hyantsi gaama asuntsi taara hyaydzdzii qamma gam7ide gishon unttis hyatte muuze baz baayze gisho taanii unttis yiqsinttane.

15:19 Maato. 12:34

Un oge labbii gol7aame fana akko muuzikaayzara unttana hyarii dakkodes koyoos» yagayda.

33 E tamaaruntsi mahi, «Nuunii hyanna akko baayze sa7a hyannii fana yeze asuntsis maaqqade katstsa anappa denggode?» yagayda.

34 Yesuusa unttago, «Yinttis wantsi boora yeze?» yaga7i oocida.

Un mahi, «laappun booriton yishsha eerats molo yene» yagayda.

35 Yesuusa asuntsana sa7alla bettote fana kiittida.

36 Yinnippa suuba, yinna laappun booriton moluntsana ekkii Xooz galatida. Baxxi fa tamaaruntsis inggida. E tamaaruntsi asuntsis gishida.

37 Asuntsin ubba mu7i mizhida. Unttin, mu7in attide gufa laappun leemate kumutsi dentsida.

38 Muyde asuntsi maachan na7an faydinttikaayzin dhiiratsi xalaala oyddii mukul.

39 Yesuusa asuntsana dakkideppa suuba gongge gelii Magedoona sa7a qitida.

16

Malla be7ades oocide oochchi
(Mar. 8:11-13; Luqa. 12:54-56)

1 Farisaawuntsin Saduqaawuntsi Yesuusago yi7ida. Eza fattanodes koyi, fana saloppa malla beezo ga7i oocida.

2 Yezin E unttago, «Sa7a ugurize wode ‹Salo zoqqide gisho wontta awoda› yagaane.

3 Wonttize wode, ‹Salo zoqqii dhonidhide gisho ira bukkoda› yagaane. Yeezin yin salo malla bi7i erane, Yezin wode malla erodes dandda7ikaaya.

4 Iitan ammaninttoose yeletuntsi malla koyane. Yezin unttis Yoonasa mallappa melle malla ingginttoos» yagayda. Yinnippa suuba, unttana ize ashshii melle bessa qitida.

Farasawuntsin Saduqaawuntsi irshsho
(Mar. 8:14-21)

5 Un abbap gode fintsa fiinggide wode daabbo ekkii yo7odanno botida.

6 Yesuusa unttago, «Farisaawuntsappan Saduqaawuntsi irshshoppa naaginttote» yagayda.

7 Unttin fa gidda, «E yinno gaydanna nu daabbo ekkii yi7ikaayze gisho maaqqada» yagayda.

16:2 Maato. 12:38; Luqa. 11:16 **16:4** Maato. 12:39; Luqa. 11:29 **16:7** Luqa. 12:1

8 Yesuusa un qoftto erii, «Yin, ammano faccezuntso!
Daabbo ekkanxi yi7ide gisho wol gidda akkos ohintte? ga7i
oocida.
9 Hyatten yin tiirostte? Ichchin mukul asuntsi ichchin
beshe boora gishidannon un mu7i mizhin yin wantsi lee-
mate kumutsi dentsezako botidate?
10 Yinnii gaaran, laappun boora oyddii mukul asuntsis
gishidanno un mu7i mizhin, yin wantsi leemate kumutsi
dentsezako tiirostte?
11 Yikke, taanii Farisaawuntsin Saduqaawuntsi
irshshoppa naaginttote ga7i ohizanna daabbo baz
maaqqoosanno tiirostte?» yagayda.
12 Yeezin, E tamaaruntsi Yesuusa ohize buka dentsodes
olinttize irshshobaz maaqqikaayzin Farisaawuntsin
Saduqaawuntsi timirtteppa naaginttode fana maaqqidanno
tiirida.

Phexiroosa Yesuusa baz ohida
(Mar. 8:27-30; Luqa. 9:18-21)

13 Yesuusa Qisaariya Filphoosa sa7a yellide wode fa
tamaaruntsago, «Asuntsi, As Na7aya oona ga7e?» yaga7i
oocida.
14 Un, «Fete fete Xammaqize Wahannisa, melluntsi
Eeliyaasa mahi hyankkuntsi Ermmiyasa woy nabuntsappa
feta gaane» yagayda.
15 Yesuusa mahi, «Yeezin, yin tana oona ga7ete?» ga7i
unttana oocida.
16 Simoon Phexiroosa mahi, «Neenii Kiristtoosa, de7o
Xoozze na7a» yagayda.
17 Yesuusa Phexiroosago, «Yoona na7a Simoona, ne anjjint-
tidaya! Hyanno nees qonccizide salo yeze ta adayap attin asi
baaya.
18 Ta nees ohine Phexiroosa, ne lalla! Taanii hyay lallizella
afa ta woosa keetstsi keexxoda. Gaaname wolqqan izo
gamoos.
19 Salo ka7itumo qulfe ta nees inggoda. Sa7a ne accidebaz
ubba salo Xoozze kale acinttidebaz maaqqada. Sa7a ne
billide baz ubba salo Xoozze kale bilinttidebaz maaqqada»
yagayda.
20 Yinnippa suuba, E, Kiristtoosa maaqqidanno oodesin
ohaame fana fa tamaaruntsis mintsii kiittida.

Yesuusa fana yellode madhito ohida

21 Yinna woditippa dentsii Yesuusa fa tamaaruntsis, «Taanii
Yerusalaame hyanggodes beezane. Yeyga worzha cimuntsi,
kahinunts hyalaquntsin higge asttamaarunts kushe madha

16:10 Maato. 14:17 **16:11** Maato. 15:34 **16:15** Maato. 14:1 **16:17** Waha. 6:68 **16:20** Maato. 18:18; Waha. 20:23

ekkodes beezane. Un tana wodhoda, Yezin taanii hyaydzintsa qamma hyayqoppa denddoda» yaga7i qonccizida.
22 Phexiroosa Yesuusa gaxa kessii, «Laatstso, Yinnii fana yeze baz nena mulon yellippe!» yaga7i kaccida.
23 Yesuusa Phexiroosago suub maaqqii, «Hyay xalahizayo, taappa hyaako! Neenii as qofa qoppanep attin Xoozze qofa qoppoosse gisho taas dhube maaqqane» yagayda.
24 Yinnippa suuba, Yesuusa fa tamaaruntsago, «Ooden tana kaallodes koyze baz maaqqiko fana kaddo, fa masqaltto tookkii tana kaallo.
25 Fa shemppito ashshodes koyze ubbuntsi dhabsoda. Yezin fa shemppito ta gisho ga7i aatsii inggize ashshoda.
26 Asi alame kumutsi fa baz mahi, fa shemppito dhabsiko eza akko maadde? Woy asi fa shemppito wozodes akki inggodes dandda7e?
27 As na7a fa aday bonchchora fa kiitanchchuntsara yo7oda. Ye wode fettii fettii atstses E oochchiti fana inggoda.
28 Ta turo ohine; as Na7a fa ka7itumo bonchchora maaqqii yo7odera be7ade wontsis hyanne eqqide asuntsappa hyayqqaamuntsi yene» yagayda.

17

Yesuusa bishshita laaminttida
(Mar. 9:2-13; Luqa. 9:28-36)

1 Izippun qammappa suuba Yesuusa, Phexiroosa, Yayqooban E isha Wahannisa faara ekkii unttana xalaala derella afa kezida.
2 Ize un tiintte Yesuusa bishshita laaminttida; E sinttan awa fana focida. E afulttan loytsii booxxida.
3 Yikke, Musen Eliyaasan eera ohinttizin bi7ida.
4 Phexiroosa Yesuusago, «Laatstso Nuunii hyanne dhuga yi7ida. Ne koyko feta nees, feta Muses, feta Eliyaasas hyanne hyaydzdzii gaabba gaabboda» yagayda.
5 Phexiroosa yinno hyaga ohizin bootsi focide dhonne unttana goozida. Dhonttii giddara, «Tana ufayssize, ta kadhize na7ay hyaya, eza si7ote!» yagaaze qaala yi7ida.
6 E tamaaruntsi yinno si7ide wode tannii fa sinttira sa7alla gol7ida.
7 Yezin Yesuusa unttago shiiqii unttana bochchii, «Denddote, zhashtippete!» yagayda.
8 Un dhoqi ga7i be7ize wode Yesuusappa melle oonan biikaaya.

16:25 Maato. 10:38; Luqa. 14:27 **16:26** Maato. 10:39; Luqa. 17:33; Waha. 12:25 **16:28** Maato. 25:31; Maz. 62:12; Rome 2:6 **17:2** 2 Phex. 1:17-18 **17:6** Medho 22:2; Maz. 2:7; Isa. 42:1; Maato. 3:17; 12:18; Mar. 1:11; Luqa. 3:22; Mahe 18:15

9 Un derizeppa wodhdhizin Yesuusa unttago, «As Na7a
hyayqoppa denddode wontsis hyanno yin bi7idanno ood-
esin ohippete» ga7i kiittida.
10 Yesuusa tamaaruntsi, «Yeezin, higge asttamaaruntsi
Eeliyaasa Kiristtoosappa tiino yo7oda gaydanna akkoso?»
yaga7i oocida.
11 Yesuusa mahi, «Yee! Eeliyaasa tiino yi7i ubba baz
giigizoda.
12 Yezin ta yinttis turo ohine; Eeliyaasa tiino yi7ida. Unttin
eella afa koydebaz oochchidap attin eza shaakkii erikaaya.
Yinnii gaar As Na7a un kushe madha ekkoda» yagayda.
13 Ye wode Yesuusa gaydanna Xammaqize Wahannisa baz
maaqqidanno tiirida.

Yesuusa tuna ayyaana aykkide na7aya fatstsida
(Mar. 9:14-29; Luqa. 9:37-43)

14 Un derizeppa asuntsago maaqqize wode fettii asi Yesu-
usa tiintte bunqqunttii,
15 «Laatstso, aade ta na7aya maaroya; eza guuddii olize
hyargge gaama wode un7itsi taman hyaatsan olane.
16 Ne tamaaruntsago ki7ida, Yezin un fatstsodes
dandda7ikaaya» yagayda.
17 Yesuusa mahi, «Yin, ammanoose wobbo yeletuntso ayde
yellodes ta yinttara yessade? Ayde yellodes ta yinttana
dandda7ode? Ane na7aya hyankka ekkii yo7ote» yagayda.
18 Yesuusa tuna ayyaaniza qoddin, tuna ayyaanize
na7ayppa kezida; yinna saate na7ay faxida.
19 Yinnippa suuba, Yesuusa tamaaruntsi fa faas eego
shiiqii, «Nu tuna ayyaaniza kessodes dandda7ikaayzanna
akkoso?» yaga7i oocida.
20 E unttago, «Yinttis ammano eeride gishos. Ta yinttis turo
ohine; gaashe aafe fana ammano yinttis yeziko ‹Hyay deriza
hyannippa denddii gode aadho› gayko yinttis kiitinttoda.
Yinttis dandda7inttoose baaya.
21 [Yezin yinnii gaarize woosaran xoomarapp attin hyarii
kezoos]» yagayda.*

Yesuusa fa hyayqitibaz mahi ohida
(Mar. 9:30-32; Luqa. 9:43-45)

22 Yesuusa tamaaruntsi Galila shiiqii yezin Yesuusa unt-
tago hyanna folinttodes beezane, «As Na7ay as kushe aadhii
ingginttoda.
23 Un eza wodhoda, Yezin E hyaydzdzintsa qamma
hyayqoppa denddoda» yagayda.

17:11 Mil. 4:5 **17:13** Maato. 11:14 * **17:21** Fettii fettii zaga maxaafite faydo 21 baaya.

E tamaaruntsi gaama azzanida.

Xoozze keetstsi giira

24 Yesuusaran E tamaaruntsara Qifirnahoome katama yellide wode Xoozze keetstsa giira gachchizuntsi Phexiroosago yi7i, «Yin asttamaarize Xoozze keetstsi giira lam77i dinaare giiroso?» yaga7i oocida.

25 Phexiroosa mahi, «Giirane» yagayda. Phexiroosa keetstsa gelize wode Yesuusa tiinidhii, «Phexiroosa, nees akko aaze? Hyanna sa7a ka7itumo qaraxen giira ooppa ekke? Gade asappa woy as gade asappa?»† yaga7i oocida.

26 Phexiroosa «As gade asappa» ga7i mahida.

Yesuusa mahi, «Yeezako gade asuntsi giira giroos ga7e.

27 Yezin un dhubunttaame fana abba hyanggi molo aykkize manxxako olo. Tiino ne aykkize molize doona bugii giiras maaqqize oyddii dinaare ne gishon ta gisho ekkii kanggi giiro» yagayda.

18

Ubbappa aadhize oode?
(Mar. 9:33-37; Luqa. 9:46-48)

1 Ye wode Yesuusa tamaaruntsi yi7i, «Salo ka7itumo ubbappa aadhize oode?» yaga7i oocida.

2 Yesuusa fettii eeratsi na7a xeegii un gidda essi hyannii fana yagayda.

3 «Taanii yinttis turo ohine; yin laaminttanxiko eerats na7unts fana yi7anxiko salo ka7itumo mulon gelodes dandda7oos.

4 Yikke, hyanna eerats na7unts gaar fana kawushize ooden salo ka7itumo ubbappa aadhiza maaqqoda.

5 Hyay fana na7a ta suntsite mokkize ooden tana mokkane.

6 «Yezin tana ammanze hyanna eeratsuntsappa feta nagara oochchode fana dhube maaqqize ooden damma gaachi woxa fa afurtte accii ciimmo abba olinttizako ees lo77o.

7 Alame gidda asi nagara oochchode fana oochchizuntsi yeze gisho alamito bade. Yinnii fana yeze baz yi7ikaayzara attoos, yezin dhube E baggar ye7ize atstsa bade.

8 «Ne kushize woy ne tohize nena balitsiko neeppa gachchii olo. Ne lam77i kushera woy lam77i tohera medhina tama olinttodeppa kushe woy tohe duuxa maaqqii de7o yeziko nees lo77o.

9 Mahi ne aafize nena balitsiko woocii kessii alla olo. Ne lam77i aafera gaanname tama olinttodeppa fettii aafera de7o yeziko nees lo77o.

† **17:25** Ye wode ka7itumtta fa gade asuntsappa giira ekkosi. **17:25** Keze 30:13
18:2 Luqa. 22:24 **18:4** Mar. 10:15; Luqa. 18:17 **18:9** Maato. 5:30

10 «Ta yinttis ohine; salo yeze unttana naagize kiitanchchuntsi ubba wode salo yeze ta Aday tiino yeze gisho yin hyanna eeratsuntsappa fetaya leqqaame fana naagintote.
11 As Na7a dhabiduntsana ashshodes yi7ida» yagayda.

Dhabide duro aazize
(Luqa. 15:3-7)

12 Mahi Yesuusa, «Yinttis akko aaze? Fettii atstses xeet duro yezuntsappa fetay dhabiko uddufun tam uddufununtsana derella olii ashshii ye dhabidaya koyodes qitosaane?
13 Ta turo ohine; E denggide wode uddufun tam uddufununtsappa aatsii dhabii benttide fettii durizera ufayttane.
14 Yinnii fana, salo yeze yin aday hyanna eeratsuntsappa fetay dhabode fana koyoos.

Qohide asi wayssade?

15 «Ne ishay nena qohiko ne xalaala eego hyanggi E baltto ees oho. E nena si7iko ne ishaya nees ishe maho.
16 Yezin E nena si7anxi ixxiko, lam77i woy hyaydzdzii asi markkara ohita latstsinttize gisho fettii woy lam77i asi ekkii eego hyanggo.
17 E unttana si7anxiko, woosa keetstsa oho. Woosa keetstsi gaazebaz si7anxiko ammanoose asi fana woy qaraxe gachchize asi fana eza faydo.
18 «Ta yinttis turo ohine; sa7alla yin accidebaz ubba salo accinttidebaz maaqqada. Sa7alla yin billide baz ubba salo bilinttidebaz maaqqada.
19 «Mahi ta yinttis ohine; sa7alla yinttappa lam77untsi fa woossize baz fettii wozina maaqqii Xooz woossize baz maaqqiko salo yeze ta aday yinttis oochchoda.
20 Tana kaallizuntsappa lam77i woy hyaydzdzii maaqqii shiiqize bessa taanii un gidda benttoda» yagayda.

Atto ga7ebaz

21 Ye wode Phexiroosa Yesuusago yi7i, «Laatstso, ta ishay tana qohiko wantsi tohe taanii atto ga7odes beeze? Laappun tohe yellodesine?» ga7i oocida.
22 Yesuusa mahi, «Ade, laappun tam tohe laappunap attin laappun tohe xalaala baaya.
23 «Yinnii gisho, salo ka7itumo faas oochchizuntsara fa miishita faccezakon gujunttezako be7ades qoppide kaatiza aazane.
24 Ye kaatize miishita faccezakon gujunttezako be7ize wode gaama gale yeze fettii atstsa eego ki7ida.

18:10 Maato. 5:29 **18:11** Luqa. 19:10 **18:16** Luqa. 17:3 **18:17** Mahe 19:15 **18:19** Maato. 16:19; Waha. 20:23 **18:22** Luqa. 17:3-4 **18:23** Medho 4:24

25 Yezin ye arize galtto ciggodes gamin eeran, E machchitira, E na7untsara eesi yeze baz ubba bayzintti galtta ciginttode fana laatstse kiittida.
26 Yeezin arize fa laatstse tohitilla gol7i, ‹Aade eerats wode gam7o, ta galtto ubba ta ciggoda› yaga7i woossida.
27 E laatstsize ees yiqsintti, dakkii ashshida; E aciton maarida.
28 «Yezin ye arize kezii hyanggi faas lagge mahiduntsappa fetaya faappa eerats miishe tal7idaya, ‹Neella afa yeze ta miishito taas ciggo› ga7i afurtto aykkida.
29 «E laggize arize E tiintte bunqquntti, ‹Aade eerats wode gam7o taanii ta acito ubba ciggoda› yaga7i woossida.
30 «Yezin ixxii ekkii kanggi fa laggize acito ciggode wontsis achi keetstsa geltsida.
31 Yinnii gisho, melle laggizes oochchizuntsi yinno bi7ide wode gaama zhilidhdhida, hyanggi fa laatstses E oochchide bazito ubba ohida.
32 «Yeezin laatstse ye ariza xeegizi, ‹Hyay iita arzayo, ne tana woosside gisho ta ne acito ubba nees maarida.
33 Yeezin, ta ne acito maaridanni fana ne ne lagge maaqqide arize acito maarodes nena beezoso?› yagayda.
34 Yinnii gisho, laatstse gaama zhilidhdhi, E fa acito ubba ciggode wontsis un7inttode fana achi keetstsa olida.
35 «Yinnii fana, yin fete fete yin isha wozinappa maaranxiko salo yeze ta Aday yinttana yinnii fana oochchoda» yagayda.

19

Ekken gele baz
(Mar. 10:1-12)

1 Yesuusa yinno ohi hyaasidannippa suuba Galilappa denddii Yorddaanosa borkkappa seko zala yeze yihuda sa7a qitida.
2 Gaama asuntsi eza kaallii hyanggin E fatstsida.
3 Farisaawuntsi eza fattanodes koyi eego yi7i, «Fettii asi akko baggaran fa machchito dakkodes beeze?» yaga7i oocida.
4 Yesuusa mahi, «Xoozii tiino dhiiratsin maachon mahi medhdhidanno yin nabbabikate?
5 ‹Yinnii gisho, Fettii asi fa adayan fa intto ashshii fa machchitira fetto maaqqane, lam77untsin fettii asho maaqqane.›
6 Yinnii gisho, un fettii asho maaqqanep attin lam77i maaqqoos. Yikke, Xoozii accidanno asi shaakkippe» yagayda.

19:5 Medho 1:27; 5:1 **19:6** Medho 2:24

7 Farisaawuntsi, «Yeezin, Muse fettii asi dafo warqqate
inggi dakkode fana akkos kiittido?» yaga7i oocida.
8 Yesuusa Mahi, «Yin, yin machchuntsana dakkode fana
Muse yinttis gaydanna, yin wozina mintsiti gishop attin
tiinoppa yinnii gaar baaya.
9 Ta yinttis ohine; fa machchito gome wayinttikaayzin
dakkii melle ekkize ooden olalida» yagayda.
10 E tamaaruntsi eego, «Azinii bazin machchi bazi yinnii
gaar maaqqiko ekken gelen attiko lo77o» yagayda.
11 Yesuusa Mahi, «Yinnii gaarize timirtte Xoozii dandda7a
inggiduntsis fattin as ubbuntsis baaya.
12 Yikke, yelinttitera ashttime maaqqii yelinttiduntsi yene,
mahi asi qaaratiduntsi yene, mahi salo ka7itumo gisho
ga7i fana ashttime mahiduntsi yene. Yinnii gisho, hyanno
ekkodes dandda7ize ooden ekko» yagayda.

Yesuusa eerats na7untsana anjjida
(Mar. 10:13-16; Luqa. 18:15-17)

13 Yesuusa fa kushito eerats na7untsalla gaddii unttis
woossode fana fettii fettii asuntsi na7untsana eego ki7ida.
Yezin E tamaaruntsi asuntsana kaccida.
14 Yezin Yesuusa, «Salo ka7itumo hyantses fana yezuntsis
maaqqide gisho eeratsi na7untsi taago ye7izanno kayppete;
yo7o ga7ote» yagayda.
15 Fa kushito unttalla gaddidannippa suuba yinna bestippa
ashshii qitida.

Na7atits dure atstsa
(Mar. 10:17-31; Luqa. 18:18-30)

16 Fettii qamma fettii atstse Yesuusago yi7i, «Astta-
maarzayo, taanii medhina de7o denggodes akko lo77o baz
oochcho?» yagayda.
17 Yesuusa eego, «Lo77o bazis ne tana akkos ooce? Fettii
Xoozzap attin melle lo77o baaya. Yezin ne medhina de7o
ekkodes koyiko kiitto naago» yagayda.
18 Atstse mahi, «Aanno kiitta» yaga7i oocida.
Yesuusa mahi, «Wodhippe, olalippe, kaystippe, worddo
markkidhippe,
19 Ne adayan ne intto bonchcho, asi ubba ne fana kadho»
yagayda.
20 Ye shakanize, «Taanii hyanno ubba na7atitsappa dentsi
naagida. Yeezin, melle taas faccide baz akko bazo?» yaga7i
oocida.

19:8 Medho 24:1 **19:10** Maato. 5:32; 1 Qoro. 7:10 **19:19** Keze 20:13-16; Mahe 5:17-20 **19:20** Keze 20:12; Mahe 5:16; Leewe 19:18

21 Yesuusa mahi, «Ne folo maaqqodes koyko hyanggi nees
yeze baz bayzi dahuntsis inggo; ne salo duretitsi denggoda.
Yeyzi maaqqii yi7i tana kaallo» yagayda.
22 Yezin ye shakanize gaama dure maaqqide gisho yinno
si7ide wode azzanitera ashshii qitida.
23 Yinnippa suuba, Yesuusa fa tamaaruntsana, «Ta yinttis
turo ohine; dure salo ka7itumo gelodanna gaama madha.
24 Dure asi Xoozze ka7itumo gelodannippa gimale marppe
uruntsara aadhizanna laafa» yagayda.
25 Yesuusa tamaaruntsi yinno si7i gaama qoppii, «Yeezin,
oode attodes dandda7ode?» yaga7i oocida.
26 Yesuusa unttana dakkii bi7i, «Hyanna asis
dandda7inttoos, yezin Xoozis ubbanna dandda7inttane»
yagayda.
27 Phexiroosa mahi, «Nuunii ubba baz ashshii nena kaall-
ida. Yeezin, nu akko denggode?» yagayda.
28 Yesuusa unttago hyannii gaar yagayda: «Taanii yinttis
turo ohine; As na7ay yo7ode kille alamite fa bonchcho
araatalla bettize wode yin taphpho lam77untsi, tana kaal-
liduntsi, taphpho lam77i araatalla bettii taphpho lam77i
Isra7eele bagguntsalla afa firddoda.
29 Ta suntsiti gisho keetsito woy ishuntsana woy
mishuntsana woy adaya woy intto woy na7untsana woy
gadito ashshide ooden xeet kushe ekkoda. Mahi medhina
de7o ekkoda.
30 Yezin gaamuntsi hyatte yestte tiino maaqqiduntsi suuba
maaqqoda, mahi suuba maaqqiduntsi tiino maaqqoda» ya-
gayda.

20

Woyne gidda oochchize asunts aazize

1 «Salo ka7itumo fa woyne gidda oocizuntsis kira inggodes
wontta gooda kezide karttii adaya aazane.
2 E oochchizuntsis hyayno hyayno fettii dinaare* inggodes
unttara giigii, unttana fa woyne gidda dakkida.
3 «Mahi wonttappa hyaydzdzii saate maaqqizin kezii oocha
dhabin gabe bessa eqqide melle asuntsana denggida.
4 E unttago, ‹Yinttin ta woyne gidda hyanggi oochchote,
taanii yinttis tana lo77ide miishe inggoda› yagayda.
5 Unttin hyanggida. Mahi E izipun saateran uddufun
saatera kezii yinnii fana oochchida.

19:29 Maato. 25:31; Luqa. 22:30

* **20:2** ***Dinaare:*** Fettii asi fettii qamma oochchii feezhii ekkize miishe.

6 Taphpho fettii saate maaqqizin E kezize wode mel-
luntsana yeyga eqqiduntsana denggi, ‹Yin oocha billii awara
feesho hyanne akkos eqqii feezhidote? yagayda.
7 «Un mahi, ‹Nuna kira oocize asi dhabide gisho› yagayda.
«Ezin, ‹Yinttin ta woyne gidda hyanggi oochchote› ya-
gayda.
8 «Saata ugurin, woyne aday oochchizunts hyalaqizego,
‹Oochchizuntsana xeegii lassa oocha geliduntsappa dentsii
tiino geliduntsana yellodes un miishito inggo› yagayda.
9 Taphpho fettii saater oocha aykkiduntsin yi7i, omma
omma fettii fettii dinaare ekkida.
10 Tiino oocha aykkiduntsi yi7i, faas gaama ingginttoda
ga7i qoppida. Yezin unttin omma omma fettii fettii dinaare
ekkida.
11 Fa miishito ekkii maaqqii karttii adaylla afa zuuzing-
gida.
12 ‹Hyantses suubappa yi7i fettii saate xalaala oochchida.
Yezin awara feesho labbii feezhide nuura un wayzi fetto
maaqqe› yagayda.
13 «Woyne ataakilte aday oochchizuntsappa fetaygo, ‹Ta
ishayo, ta nena qohikaaya; ne taara wulidhdhidanna fettii
dinaares baane?
14 Ne miishito ekkii ne kara qito. Ta ugure yi7idesin neenii
fana inggodes koyane.
15 Taanii ta miishitira koydebaz oochchodes taas adetits
wolqqa baane? Woy ta dalgga maaqqide gisho ne qi-
naatane?› yagayda.
16 «Yinnii gaaran hyatte de7ite suub maaqqiduntsi tiinoda,
tiiniduntsi mahi suuboda» yagayda.

Yesuusa fa hyayqiti baz hyaydzdzintsa ohida
(Mar. 10:32-34; Luqa. 18:31-34)

17 Yesuusa Yerusalaame hyanggitera, taphpho lam77i
tamaaruntsana dumma gaxa kessii unttago yagayda:
18 «Yikke, nuunii hyatte Yerusalaame hyanggella afa yene.
Ize as na7a kahinunts hyalaquntsisin higge asttamaaruntsis
aatsii ingginttoda. Unttin eella afa hyayqo firdda firddoda.
19 Eza Ayhude maaqqoosse worzhas aatsii inggoda. Un eza
kawushshoda, garaafoda, yeyzi eza masqlalla afa suxxoda.
Yezin E hyaydzintsa qamma hyayqoppa denddoda» yagayda.

Zabdoosa na7unts intti woosa
(Mar. 10:35-45)

20 Ye wode zabdoosa machchita fa lam77i dhiiratsi
na7untsara Yesuusago yi7i, E tiino bunqqunttii fettii baz eza
woossida.

20:9 Leewe 19:13; Mahe 24:15 **20:16** Maato. 19:30; Mar. 10:31; Luqa. 13:30

21 Yesuusa iigo, «Ne akko koye?» gayda.

Iza mahi, «Ne ka7itumtte hyantsi ta lam77i na7untsi fetaya nees mizaqi zala fetaya nees workkita zala betto ga7oya!» yagayda.

22 Yezin Yesuusa unttago mahi, «Yin akko woossizako eroos; taanii ushshades yeze madha xuu7uto ushshades dandda7ode?» yagayda.

Unttin, «Yee dandda7oda» yagayda.

23 Yesuusa, «Turo taanii ushshades yeze xuu7uto yin ushshada. Yezin ta mizaqiten workkite bettoduntsana doorize tana baaya. Yinna besita ingginttize, ta aday inggodes giigizide asuntsis» yagayda.

24 Attide taphphi E tamaaruntsi yinno si7ide wode lam77i ishuntsana kaccida.

25 Yezin Yesuusa unttana ubba xeegii hyannii gaar yagayda. «Ayhude maaqqoosse asuntsana ahizuntsii fa asuntsalla laatsidhizannon unttana kaalitsizuntsi mahi unttana adetitsi wolqqara ahizanno yin erane.

26 Yezin yin gidda yinnii gaar maaqqippe. Yinttappa dhoqqodes koyze ooden yinttis aro maaqqe.

27 Yin gidda ubbappa dhoqqa maaqqodes koyze ooden yinttis aro maaqqodes beezane.

28 Yinnii fanan, As Na7a as maaddodesin gaama asuntsana wozodes fa shemppito inggodes yi7idap attin asara maaddinttodes yi7ikaaya» yagayda.

Yesuusa lam77i qooquntsana fatstsida (Mar. 10:46-52; Luqa. 18:35-43)

29 Yinnippa suuba, Yesuusa fa tamaaruntsara Iyaarkkoppa kezii hyanggizin, gaama asuntsi unttana kaallida.

30 Oge gaxa bettide lam77i qooquntusi Yesuusa yeygara aadhizanno si7i, «Laatstso, Dawute na7ayo, nuna maaroya» yaga7i uukkida.

31 Gaama asuntsi unttana, «Hyayzote» yaga7i kaccida. Yezin un, «Laatstso, Dawute na7ayo, nuna maaroya» ga7i gujjii uukkida.

32 Yesuusa eqqii, unttana xeegii, «Ta yinttis akki yissade fana koyete?» yaga7i oocida.

33 Unttin, «Laatstso, nu aafita be7ade gaar koyane» yagayda.

34 Yesuusa unttis yiqsinttii, un aafto bochchida. Ellisii un aafita bi7ida; unttin eza kaallida.

20:27 Maato. 23:11; Mar. 9:35; Luqa. 22:26

21

Yesuusa damma bonchchora Yerusalaame gelida
(Mar. 11:1-11; Luqa. 19:28-40; Waha. 12:12-19)

1 Yesuusaran E tamaaruntsara Yerusalaame ukkii,
Shamahe derizella yeze beetefaage gaaze gutute yellitera,
Yesuusa fa tamaaruntsappa lam77untsana faappa tiino
hyanggote ga7i kiittida:
2 «Yinttappa tiino yeze gutute hyanggote. Yeyga fettii hyare
achcha yezanno I na7itira yin denggoda. Unttana billii taago
ekkii yo7ote.
3 Ooden yinttana oociko, ‹Laatstsii unttana koyane›
yaga7ote. E unttana elle mahoda» yagayda.
4 Yinnan nabize,
5 «Xiyoone katamas,
‹Yikke, ne kaatize aada maaqqii, hyartillan
hyariti na7itilla bettii, neego ye7ine› ga7ote»
ga7i xaafinttidanna folinttode gaar yinna hyanida.
6 E tamaaruntsi hyanggi Yesuusa unttana kiittidanni fana
oochchida.
7 Hyarton hyartti na7iton ki7i kattara fa ma7ito un bantte
gaddida. Yesuusa ma7itilla afa bettida.
8 Gaama asunts fa ma7ito ogite yiixxida. Melluntsi tashe
tarshii ogite olida.
9 Yesuusappa tiinora hyanggizuntsin eeppa suubara kaal-
lizuntsi gaama asuntsi,
«Hosaana!* Dawute na7ay galatintto!
Laatstse suntsite yi7ize anjjnttidaya!
Bonchcho Ubbappa Dhoqqa Salo Xoozis maaqqe!»
yaga7i uukkida.
10 Yesuusa Yerusalaame katama gelide wode yinna
katamite yeze asunts ubbuntsi, «Hyay oode?» yaga7i turtu-
urida.
11 Asuntsi, «Hyay Galila yeze Naazirete katamappa yi7ide
nabe Yesuusa» yagayda.

Yesuusa Xoozze keetstsa gelida
(Mar. 11:15-19; Luqa. 19:45-48; Waha. 2:13-22)

12 Yesuusa Xoozze keetstsa gelii, yeyga baayzuntsanan
wonggizuntsana ubba bale bay7ida. Miishe laamizuntsana
xarpheziton wolle bayzize oydito shirii olida.
13 Ezin unttago, «Xoozze qaaltte, ‹Ta keetsita Xooz woos-
size keetstsi ga7inttane› ga7intti xaafinttida. Yezin yin
faanno aachinttize wom7o mahidate» yagayda.

21:6 Zakka. 9:9 * **21:9** ***Hosaana:*** Ibraysxe doonara hosaana gaazanna «Nuna ashsho» ga7e. Mahi asuntsi Xoozza galatodes maaddinttize qaala. **21:10** Maz. 118:25

14 Yesuusa Xoozze keetstsa yessadera qooquntsin wob-
buntsi eego yi7in unttana fatstsida.
15 Yezin kahinunts hyalaquntsin higge asttamaaruntsi
Yesuusa oochchide gaama qofize bazito bi7idannen zhooga
na7untsi Xoozze keetstsa, «Dawute na7ay, galatintto» yaga7i
uukkizanno si7i kaccida.
16 Un Yesuusago, «Hyantses gaazanno ne si7ine?» yagayda.
Yesuusa, «Yee si7ine, Xoozze qaaltte, ‹Zhooga na7unts
doontten dhanggize na7unts doontte galata giigizane›
ga7intti xaafinttidanno yin nabbabikate?» yagayda.
17 Unttana yeyga ashshii Bitaaniya katama hyanggi aqida.

Laatstsii baaddide belese minxito
(Mar. 11:12-14, 20-24)

18 Yesuusa wontta gooda katama maaqqii yi7itera naydhd-
hida.
19 Oge gaxa fettii belese minxa bi7i iigo hyanggida. Yezin
hyayep attin melle akkon denggikaaya. Yinnii gisho, izo,
«Yikkeppa lam7intsa aafe aafippe!» yagayda. Yinna belese
minxita ellisii melii attida.
20 E tamaaruntsi yinno bi7i, «Hyanna belesita wayzi ellisii
melido?» yaga7i gaama qoppida.
21 Yesuusa mahi, «Taanii yinttis turo ohine; yinttis ammano
yeziko, mahi yin sidhanxiko belesitilla taanii oochchidanni
fana xalaala oochchoos, yezin ‹Hyay deriza shodintti abba
wodhdho› yagayko hyanoda. 22 Ammanii yin woossize baz
akkon maaqqiko yin ekkoda» yagayda.

Yesuusa adetits wolqqita oocinttida
(Mar. 11:27-33; Luqa. 20:1-8)

23 Yesuusa Xoozze keetstsa gelii tamaarssodera, kahin-
unts hyalaquntsin Ayhude cimuntsi eego yi7i, «Ne hyanno
oochchode fana nees akko adetits wolqqa yeze? Nees
hyanno adetits wolqqito inggide oode?» yaga7i oocida.
24 Yesuusa unttago, «Taanii yinttana fettii baz oocane;
yin taas yinno mahiko, taanin akko adetits wolqqara
oochchizako yinttis ohoda.
25 Wahannisa xinqqate anappa? Xoozappane asappa?»
yagayda.
Un fa gidda zorintti, «Nu, ‹Xoozappa› gayko, E nuna,
‹Yeezin akkos ammananxido?› yaga7oda.
26 Nu, ‹Asappa› gayko, asi ubbuntsi Wahannisa nabe mahi
be7ize gisho nu asuntsana zhashitane» yagayda.
27 Yinnii gisho, «Nu eroos» yaga7i mahida.
Ezin, «Yikke, taanin hyanno akko adetits wolqqara
oochchizako yinttis ohoos» yagayda.

21:14 Isa. 56:7; Er. 7:11 **21:22** Maato. 17:20; 1 Qoro. 13:2

Lam77i na7unts aazize

28 «Yesuusa mahi hyannii gaar yagayda: lam77i dhiiratsi
na7untsi yeze fettii atstse yene. Ye atstse fettii na7aygo
hyanggi, ‹Ta na7ayo, hyayno woyne gidda hyanggi oochcho›
yagayda.
29 Na7ay mahi, ‹Atto hyanggoos› yagayda. Yezin suubappa
fa wozintte qoppii oochchodes hyanggida.
30 Aday fa hyankkay na7aygo hyanggi, fa tiino na7aygo
gaydanni fana kiittida. Ezin, ‹Ye7e, ta adayo› yagayda. Yezin
hyanggikaaya.
31 Hyantsi lam77i na7untsappa fa adays kiitinttide aayo?»
yagayda.

Unttin, «Tiinoya» yagayda.

Yesuusa unttago, «Ta yinttis turo ohine; qaraxe
gachchizuntsin olalizuntsi yinttappa tiinii Xoozze
ka7itumtto geloda.
32 Xammaqize Wahannisa luule oge tamaarssitera yi7in
E gaazanno ammanikaaya. Yezin qaraxe gachchizuntsin
olalizuntsi ammanida. Yin melle atto yezin, unttana bi7i yin
nagarttippa maaqqii ammanikaaya» yagayda.

Woyne gidda wootizuntsi aazize
(Mar. 12:1-12; Luqa. 20:9-19)

33 Mahi Yesuusa hyannii gaar yagayda; «Melle aazize
si7ote, woyne tukkide fettii atstse yene. Ye woynize kantto
wututsi gasida. Woyne cicize ollan bookkida. Woyniza
naagodes shakkon shakkida. Yinnippa suuba, gadito kotstse
inggi melle sa7a qitida.
34 Woyne aafto maxize agina yellin fana yellize baggito
ekkii ko7ode gaar fa aruntsana unttago dakkida.
35 Kotstse inggide aday E aruntsana aykkii fetaya hyad-
hdhida, hyankkaya wodhida mahi attiduntsana shuchchara
dhogida.
36 Woyne atakiltti aday tiinuntsappa aadhize melle
aruntsana kiittida. Kotstse ekkiduntsi unttana
hyankkuntsalla afa oochchidanni gaar oochchida.
37 Wurssutsite E, ‹Ta na7aya un bonchchoda!› yaga7i fa
na7aya unttago kiittida.
38 «Yezin gaditii aday na7aya bi7i wol gidda ‹Gadito laat-
tode hyaya, eza wodhii gadito nu ekkoda!› yagayda.
39 Na7aya aykkii woyne giditippa gaxa kessii wodhida.
40 «Yikke, woyne atakiltti laatstse ye7ize wode ye kotstse
ekkide aduntsana wayssade?» yaga7i oocida.

21:32 Luqa. 3:12; 7:29-30 **21:34** Isa. 5:1-2

41 Un mahi, «E yentsi iita asuntsana iita wodhe wodhii,
woynize aafize wode eza yellize baggito wodera wodera
inggize melle asis kotstse inggoda» yagayda.
42 Yesuusa mahi unttago, Xoozze qaaltte,
Keexxizuntsi borii ixxide shuchchize,
mayzenes omma maaqqane, ubbappa aadhize shuchchi
maaqqane.
Yinno laatstsii oochchidebaz;
nu aaftis gaama qofize baz
ga7intti xaafinttidanno nabbabikate?
43 «Yinnii gisho, taanii yinttis ohine; Xoozze ka7itumo
yinttappa ekkinttii lo77o aafe aafize asuntsis ingginttoda. [
44 Hyay shuchchizella afa gol7ize ubba meqqoda. Mahi
hyay shuchchize eella afa wodhdhize atstsen gaacinttoda»]†
yagayda.
45 Kahinunts hyalaquntsin Farisaawuntsi Yesuusa ohide
aazizito si7ide wode fana ohidanno erida.
46 Un Yesuusa aykkodes koyda, yezin asuntsi Yesuusa nabe
mahi be7ize gisho asuntsis zhashtida.

22

Zhagana xeege aazize
(Luqa. 14:15-24)

1 Yesuusa asuntsis mahi hyannii gaar yaga7i aazize ohida.
2 «Xoozze ka7itumo fa na7ays zhagana giigizide kaati
aazane.
3 Ye kaatize zhagana yo7ode fana ohi gaddide asuntsana
xeegodes fa aruntsana kiittida. Yezin asuntsi yo7odes
koykaaya.
4 Mahi melle aruntsana xeegii, xeeginttide asuntsago
hyanggi, ‹Taanii ta sangguntsanan modhdhuntsana
shukkida; ubbanna giigida. Ta zhagana diggisago hyankka
yo7ote ga7ote› ga7i kiittida.
5 Yezin xeeginttiduntsi xeegito ixxii, fa oocha oocha qitida.
Fetay fa wootas, hyankkay fa zal77e qitida.
6 Mellunts mahi kaat aruntsana aykkii, iissii hyadhdhii
wodhida.
7 «Kaatize gaama zhilidhdhii, fa wottaddaruntsana dakkii
shemppo wodhiduntsana wodhizida, un katamito eetsida.
8 Yinnippa suuba, fa aruntsago, ‹Zhagantta giigida, yezin
xeeginttiduntsi zhaganas beezze asi baaya.
9 Yinnii gisho, dalgga oge hyanggi, denggide asi ubba
zhagana yo7ode fana xeegote› yagayda.

† **21:44** Fettii fettii zaga maxaafite faydo 44 gujjane (Luqasa 20:18 bo7ote)
21:44 Maz. 118:22

10 Aruntsin ogella hyanggi faas denggide asi ubba
lo77untsanan iituntsana ki7i zhagana daase geltsii kuntsida.
11 «Yezin kaatize katstsa ma7ades bettide asuntsana
be7ades gelide wode zhagana afula ma77ikaayze fettii asi
denggida.
12 Eego, ‹Naate, ne zhagana afula ma77ikaayzara wayzi
hyanne gelido?› yagayda. Yezin atstse si7i gayda.
13 «Kaatize fa aruntsago, ‹Hyay atstse kushiton tohito accii,
bale dhuma kessii olote. Ize yeefon achchi garccingge
maaqqoda› yagayda.
14 «Yinnii fanan, Xoozze ka7itumos xeeginttiduntsi gaama
yezin doorinttiduntsi eeratsi» yagayda.

Giira baz
(Mar. 12:13-17; Luqa. 20:20-26)

15 Yinnippa suuba, Farisaawuntsi hyanggi, Yesuusa wayzi
ohera aykkod yezako zorinttida.
16 Fa tamaaruntsanan kaat Heroodisa bagguntsappa feta
feta kiittida. Unttin, «Asttamaarzayo, ne turo ohizanno nu
erane. Ne asappa as shagoos, asi woyganddes ga7i akkon
oochchoos, Xoozze ogito turetitsara tamaarssane.
17 Ane nuus oho, nuunii Roome kaatis giira giirodes
beezanen beezosa?» yagayda.
18 Yezin Yesuusa un iita qoftto erii, «Hyantsi cubbuntso,
tana akkos fattanete?
19 Giira giirize miishe tana beezote» yagayda. Unttin ees
dinaare ki7ida.
20 E, «Hyays suntsitan bishshita oodeso?» yagayda.
21 Unttin, «Roome kaatays» yagayda.
Yeezako Yesuusa unttago, «Yikke, kaatis beezanno kaatis,
Xoozis beezanno Xoozis inggote» yagayda.
22 Unttin yinno si7ide wode gaama qoppii E kaleppa
ashshii qitida.

Hyayqoppa denddebaz
(Mar. 12:18-27; Luqa. 20:27-40)

23 Yinna qammite hyayqoppa denddo baaya yagaaze
Saduqaawuntsi Yesuusago yi7i, yaga7i eza oocida.
24 «Asttamaarzayo, ‹Muse, fettii asi na7a yelikaayzara
hyayqiko, ye hyayqide ishay E machchito ekkii, fa ishays
na7a yelo› yaga7i kiittida.
25 Nu erize laappun ishuntsi yene. Anggisse machcho ekkii
na7a yelikaayzara hyayqida. E machchito E geeze mahida.
26 Yinnii fana, ye lam7antsen, hyaydzantsen, hyanggi
laappununtsa yellodes.

22:14 Maato. 8:12; 25:30; Luqa. 13:28 **22:24** Hawa. 23:8 **22:25** Mahe 25:5

27 Ubbappa suuba yinna maachita hyayqqida.
28 Yeezin, laappununts ubbuntsi izo mahide gisho hyayqoppa denddize qamma, yinna maachita laappununtsappa aaye machcho maaqqade?» yagayda.
29 Yesuusa mahi, «Yin Xoozze qaalan E wolqqito eroosse gisho balinttane.
30 Asuntsi hyayqoppa denddize wode salo yeze ki-itanchchuntsi fana maaqqanep attin ekkosin geloos.
31 Mahi hyayqqide asuntsi hyayqoppa denddode baz Xoozii yinttis ohidanno nabbabikate?
32 Xoozii, ‹Taanii Abrahama Xooz, Yisaaqa Xooz, Yayqooba Xooz› yagayda. Yinnii gisho, Xoozii faxa yezunts Xoozap attin hyayqqiduntsi Xooz baaya»* yagayda.
33 Gaama asunts yinno si7i, E timirttite gaama qoppida.

Ubbappa tiinidhize kiita
(Mar. 12:28-34; Luqa. 10:25-28)

34 Yesuusa Saduqaawuntsis gawude baz dhabsidanno Farasawuntsi si7ide wode fettilla shiiqida.
35 Un giddappa fettii higge asttamaarize Yesuusa faatana ooce oocida.
36 «Asttamaarzayo, higge ubbappa aadhize aayya?» yaga7i oocida.
37 Yesuusa mahi, Ne Laatstsa, ne Xoozza, ne kumutsi wozinappa, ne kumutsi shemppoppa, ne kumutsi qofappa kadho.
38 Ubbappa aadhizen tiino kiita hyanno.
39 Lam7intsa ubbappa aadhize kiita, as ubba ne ommito ne kadhizanni fana kadho yagaazanno.
40 Muse higgen nabunts timirtte ubba hyanna kiittilla afa katane yagayda.

Kiristtoosa fa baz oocide ooce
(Mar. 12:35-37; Luqa. 20:41-44)

41 Farisaawuntsi fettilla shiiqii yezin, Yesuusa unttana,
42 «Kiristtoosa baz yin waaga7ete? E oode na7a?» yaga7i oocida.
Un, «E Dawute na7a» yaga7i mahida.
43 Yesuusa unttago, «Yeezin, Dawute Geeshi Ayyaanara maaqqii wayzi Kiristtoosa, ‹Laatstso› ga7i xeege? Dawute ga7itera,
44 «Laatstsii Xoozii, ta Laatstsego,†

---

* **22:32** Yesuusa yinna besite ohide Xoozze hyantsi hyayqqide hyaydzdzunsis Xooz maaqqiko un de7o yene gaazanno. **22:33** Keze 3:6 **22:38** Mahe 6:5 **22:40** Luqa. 10:25-28 † **22:44** ***Ta Laatstsego:*** Yinna besite Dawute ta Laatstso ga7i xeegide Kiristtoosa.

ne morkkuntsana ne tohita yedhdhize bessi mahode wontsis,
hyanne taappa mizaqi zalar betto»‡gayda.
45 Yikke, Dawute Kiristtoosa Laatstso ga7i xeegiko, wayzi Kiristtoosa Dawute na7a maaqqe?
yagayda.
46 Yesuusas fettii qaala mahodes dandda7ide asi ooden baaya. Mahi yinna qammitippa dentsii melle ooce oocodes ooden dandda7ikaaya.

23

Higge asttamaaruntsin Farisaawuntsi iitatitsito
(Mar. 12:38-39; Luqa. 11:43-46; 20:45-46)

1 Yinnippa suuba, Yesuusa shiiqide asuntsisin fa tamaaruntsis hyannii gaar yagayda.
2 «Higge asttamaaruntsin Farisaawuntsi Muse higge tamaarssodes adetits wolqqara yene.
3 Yinnii gisho, un yinttana kiittide ubba oochito naagote. Yezin un oochchizanni fana oochchippete. Akkos gayko, un ohizanni fana oochchoos.
4 Un tookkodes dandda7inttoose toofo accii as toossane. Yezin faas melle atto yezin, ye toofiza asuntsi tookkize wode gil7a bertstsara bochchodes koyoos.
5 «Yezin un fa oochito ubba asi be7ade fana oochchane. Fa sintten kushite accize maxaafe xiqise yeze kiitaafe dalggizane, fa afultii macartton pharggizane.*
6 Mokinttize bessa bonchcho bessin Ayhude woosa keetstsa gaama lo77o oyda kadhane.
7 Asuntsi gabe unttana bonchchora saritsizannon ‹Asttamaarzayo› ga7i xeegizanno koyane.
8 «Yezin yin asttamaarize fetto xalaala maaqqide gishon yin ubba ishuntsana maaqqide gisho ‹Asttamaare› ga7intti xeeginttippete.
9 Yinttis salo fettii aday xalaala yeze gisho hyanne sa7alla ooden ‹Adayo› ga7i xeeginttippete.
10 Yinttis fettii Laatstsii Kiristtoosa xalaala yeze gisho ‹Laatstso› ga7intti xeeginttippete.
11 Yin gidda anggistize yinttis aro maaqqe.
12 Fana dhoqi yiize ooden toochoda; fana toochize ooden dhoqi gawuda.

22:44 Maz. 110:1 ‡ **22:44** ***Mizaqi zalar:*** Adetits wolqqan bonchcho bessi.
22:45 Maz. 110:1 * **23:5** Yinno un oochchize Xoozis ta ingginttida gaazanno fana beessades (Mahe 15:37-41). **23:6** Maato. 6:1; Mahe 6:8; Faydo 15:38 **23:12** Luqa. 14:11; 18:14

Higge asttamaaruntsin Farisaawuntsi borinttida
(Mar. 12:40; Luqa. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 «Yin, cubbuntso, higge asttamaaruntso Farsaawuntso,
asunts tiino salo ka7itumo gorddizuntso yinttana bade. Yin,
yin ommite geloos mahi melluntsanan geltsoos.

14 [«Yin cubbuntso, higge asttamaaruntson, Farisaawuntso
budanuntsi keetsito yin bonqite, asi bo7o ga7i woosa pharg-
gizane. Yinnii gisho yinttana bade. Ubbappa aadhize firdda
yinttana naagane.]†

15 «Yin, cubbuntso, higge asttamaaruntso Farsaawuntso,
yin fettii asi ammantsodes abbaran sa7aran wutane. Yezin
yin eza ammantside wode ye atstsa yinttappa aatsii Gaan-
names giigize gisho yinttana bade.

16 «Ooden Xoozze keetstsara caaqqiko akkon baaya. Yezin
Xoozze keetstsa yeze worqqara caaqqiko, yinna caaqita
eza gomoda gaaze qooquntso, yinttis qooqii melluntsana
kaalitsizuntso, yinttana bade.

17 Yin, eeyuntso, qooquntso, worqqa aadhanene?
Worqqiza geeshize Xoozze keetsita aadhe?

18 Mahi ‹Ooden zharsho zharshize besite caaqqiko, akkon
baaya. Yezin ooden E kattara yeze zharshite caaqqiko, yinna
caaqita eza gomoda› yaga7i tamaarssane.

19 Yin, qooquntso, zharshita aadhanene? Zharshito
geeshize besita aadhe?

20 Yinnii gisho, zharsho besite caaqqize atstse, yinna
zharsho besiten eella afa yeze ubbanne caaqqane.

21 Xoozze keetstsa caaqqize atstse, yinna Xoozze keetsiten
ize yeze Xoozzella caaqqane.

22 Salo caaqqize atstse Xoozze araatiten ye araatizella
bettide Xoozzella caaqqane.

23 «Yin, cubbuntso, higge asttamaaruntson Farsaawuntso,
yinttana bade. Yin kartsi gaallappa, nattirappan xalooteppa
asraata kessane. Yezin higgite yeze aadhii koshshizuntsana
ashshida. Yinnan luule firdda, maarotitsin ubba baza
ammanintte. Melluntsanan ashshikaayzara hyantsesana
yin oochchodes beezane.

24 Yinttis qooqii melle asi kaallitsizuntso, yin ushitippa
wununo kessii gimale qoodhdhane.

25 «Yin, cubbuntso, higge asttamaaruntso Farsaawuntso,
yinttana bade. Yin burccuqosin saanes katta zaltto gee-
shane. Yezin un ganccite bonqan qiiratitsi kumida.

† **23:14** Fettii fettii zaga maxaafuntsi faydo 14 gujjane. **23:23** Isa. 66:1; Maato. 5:34 **23:24** Leewe 27:30

26 Naate qooqe Farisaawuzayo, burccuqosin saanes ganccito tiinii geesho. Yinnippa suuba, katta zalttan geeshi maaqqada.

27 «Yin, cubbntso, higge asttamaaruntson Farisaawuntso, yinttana bade. Bale zalara bootsi qalame tizhintti lo77i, ganccite meqatsin wooqidebaz kumide booza yin aazane.
28 Yinnii fana, katta zalara asis lo77o aazane. Yezin yin ganccite cubbon iitatitsi kumida.

29 «Yin, cubbuntso, higge asttamaaruntson Farisaawuntso, yinttana bade. Yin nabuntsis booza keexxane, mahi xilluntsi boozan loytsane.
30 Mahi yin, ‹Nuunii zaga nu adunts wode yeze baz maaqqizako, unttara wolla nabunts suutsito gussaama yeshsha› yagaane.
31 Yinnii gisho, yin nabuntsana wodhide as na7untsana maaqqidanno yin yin ommite markkidhane.
32 Yikke, yin aduntsi aykkidanno yin folote.

33 «Hyantsi shooshuntso, goppi na7untso, yin Gaanname firddappa wayzi attode?
34 Yinnii gisho, ta ohizanno si7ote; taanii nabuntsana, cincca asuntsanan asttamaaruntsana yinttago kiittoda. Unttappa feta feta yin wodhodan masqalalla afa suxxoda. Bagguntsana Ayhude woosa keetstsa alanggara garafodan katamappa katama bay7oda.
35 Yinnii gisho, xillo Aabeela suutsappa dentsii, Xoozze keetstsappan zharsho bessappa gidite yin wodhide Barakiya na7a Zakkariyaasa wode yellodes hyayqqide xillo as ubba gisho yinttana yelloda.
36 Taanii yinttis turo ohine; yinttin yin aduntsi oochchide balttis hyanna firddita ubba hyantsi yeletuntsalla yelloda.

Yesuusa Yerusalaames yeekkida (Luqa. 13:34-35)

37 «Yerusalaame, Yerusalaame, nabuntsana wodhizanne! Xoozii neego kiittiduntsana shuchchara dhogizanne! Lukule fa na7untsalla afa qefera hyaphphizanni fana taanii ne asuntsana ta shuphite shiishodes wantsi tohe koydo! Yezin tana ne ixxida.
38 Yikke, yin Xoozze keetsita kaysi maaqqada.
39 Taanii yinttis ohine; ‹Laatstse suntsite ye7ize anjjinttidaya› yin ga7ode wontsis lam7intsa tana bo7oos» yagayda.

23:28 Hawa. 23:3 **23:34** Maato. 3:7; 12:34; Luqa. 3:7 **23:36** Medho 4:8; 2 Zeena 24:20 **23:39** Er. 22:5

24

Yesuusa Xoozze keetsita Wul7inttodanno tiino ohida
(Mar. 13:1-2; Luqa. 21:5-6)

1 Yesuusa Xoozze keetstsappa kezii qitizin, E tamaaruntsi
eego yi7i, Xoozze keetsi gimbito beezida.
2 Yesuusa unttago mahi, «Yee! Hyanno ubbanno be7inete?
Taanii yinttis turo ohine; shuchchi shuchchalla afa keellint-
tide fana fettin wul7inttikaayzara attoos» yagayda.

Tiinoppa hyanodebaz
(Mar. 13:3-13; Luqa. 21:7-19)

3 Yesuusa Shamahe Derella afa bettezin, E tamaaruntsi
fa xalaala eego yi7i, «Yinna ayde hyanod yezako nuus oho.
Mahi ne ye7itisin wode wurssutsitis malla akko? yaga7i
oocida.
4 «Yesuusa mahi, Yinttana ooden balitsaame fana naagint-
tote!
5 Akkos gayko, gaama asuntsi ta suntsite, ‹Taanii Kirist-
toosa, Xoozii as ashshodes kiittidaya› yagaytira yi7i gaama
asi balitsoda.
6 Yin olan ola wore si7odes yene. Yinnii gaarize baz
hyanodes beezize gisho yirggippete. Yezin wurssutsita
hyaga.
7 Worzha worzhara, fettii ka7itumo melle ka7itumora
olinttoda. Nayen sa7a en7e dumma dumma bessa
maaqqada.
8 Yinna ubbanna yelo dha7es zooqe fana.
9 «Ye wode asuntsi yinttana waayes aatsii inggoda, acco-
dan wodhoda. Ta suntsiti gisho asi ubba yinttana ixxoda.
10 Ye wode gaamuntsi ammano ashshoda. Fa gidda fete
fetaya aatsii inggoda, fete fetaya ixxoda.
11 Mahi gaama worddo nabuntsi denddii gaamuntsana
balitsoda.
12 Iitatitsi gaanggize gisho gaama asuntsi siiqita toyoda.
13 Yezin wurssutsi yellodes genccide atstse attoda.
14 As ubbas markka maaqqade fana Xoozze ka7itumo
Wonggele Sa7a ubba ohinttoda. Yinnippa suuba, wurssut-
sita yo7oda.

Dhabsse tuna
(Mar. 13:14-23; Luqa. 21:20-24)

15 «Yinnii gisho, nabize Daanela ohide dhabsse tunatitsi
geeshi bessa eqqidaya yin bo7oda. Qoppize Yinna waag-
izako nabbabize qoppo!
16 Yinnii wode Yihuda sa7a yezuntsi derego woxxo.

24:10 Maato. 10:22 **24:14** Maato. 10:22 **24:15** Mahe 9:27; 11:31; 12:11

17 Fooqella afa yeze atstse fa keetstsite yeze baz ekkodes
keetstsa gelanxi woxxo.
18 Gade yeze fa ma7o ekkodes suub maaqqippe.
19 Ye wode wodatsi maachuntsin dhantsize maachuntsis
gaama un7intte maaqqada.
20 Barggo woy Sambbata yin woxxii dhabizanna
maaqqaame fana Xooz woossote.
21 Akkos gayko, sa7a medhinttidannippa hyayno yellodes
hyanikaayze baz, mahi tiinosin mulo hyanoose madha hyan-
oda.
22 Yinna qammiti faydito hyaatitsikaayzako as maaqqide
ooden attoos. Yezin E fa dooride asunts gisho yinna qammiti
faydito hyaatitsoda.
23 «Ye wode ooden yinttana, ‹Yikke, Kiristtoosa hyanne›
woy ‹Sekka yene› yagayko ammanippete.
24 Akkos gayko, worddo Kiristtoosuntsin worddo nabuntsi
denddoda. Unttis dandda7inttiko, melle atto yezin Xoozis
doorinttiduntsana balitsodes damma mallan gaama qofize
baz oochchoda.
25 Qoppote, ta yinttis hyanno tiinii ohine.
26 «Yinnii gisho, asunts yinttago, ‹Yikke, Kiristtoosa akko
baayze ganas sa7a yene› gayko, ize hyanggippete. Woy
yinttago, ‹Yikke, qol7a yene› gayko, unbaz ammanippete.
27 Akkos gayko, zeelintsi salo zeelinggii, awa kessappa
gelo yellodes benttizanni gaar, As Na7a ye7ita yinnii gaar
maaqqada.
28 «Bawuta yeze bessa ankkuntsii shiiqoda.
29 «Ye wode yinna waaye qammitippa suuba,
«Iira awa dhumoda,
aginan fa foo7ito kayoda.
Xoolintton saloppa wodhdhoda,
mahi salo yeze wolqqa buqunttoda.
30 Ye wode As Na7a ye7e malla salolla afa benttoda. Sa7a
yeze asi ubba yeekkoda. Mahi As Na7ay, wolqqaran damma
bonchchora salo dhonne giddara yeezin yin bo7oda.
31 E fa kiitanchchuntsana damma fuggize moyzera kiittoda.
Un sa7a oyddii zala qitii, hyayga gaxappa seko gaxa yellodes
yeze ees doornttiduntsana shiishoda.

Laatstsii yo7ode qamma malla
(Mar. 13:28-31; Luqa. 21:29-33)

32 «Belese minxappa tamaarote. Iza aaci hyaye kessize
wode torchche ukkidanno yin erane.

24:18 Luqa. 17:31 **24:22** Medho 12:1; Qon. 7:14 **24:27** Luqa. 17:23-24
24:28 Luqa. 17:37 **24:29** Isa. 13:10; Er. 2:10 **24:31** Mahe 7:13; Zakka. 12:10

33 Yinnii gaaran, yin hyanno ubba be7ize wode furtsa
ukkidanno erode.
34 Taanii yinttis turo ohine; hyanna ubbanna folinttode
wontsis, hyanna yeletunts aadhaama.
35 Salon sa7an aadhoda, yezin ta qaaltta aadhoos.

Laatstsii yo7ode qammito ooden eroos
(Mar. 13:32-37; Luqa. 17:26-30, 34-36)

36 «Yinna qammiton yinna saatto salo yeze ta adayp
attin melle salo kiitanchchuntsana maaqqin woy Na7aya
maaqqin ooden eroos.
37 As Na7a ye7ita, Nohe wode hyanidanni gaar maaqqada.
38 Ye wode dhabsse hyaatsi yo7odeppa tiino Nohe
markkabe gelide qamma yellodes, asuntsi mu7iten uzhite,
ekkitera gelitera gam77ida.
39 Dhabsse hyaatsi yi7i, unttana ubba dhabsode wontsis
qoppikaaya. As Na7a ye7itan yinnii fana yi7ada.
40 «Ye wode lam77i asunts gade oochchoda. Unttappa
fetay ekkinttoda, hyankkay attoda.
41 Lam77i maachuntsi wolla gaaccoda. Unttappa feta
ekkinttoda hyankkanna attoda.
42 «Yikke, yin Laatstse akko qamma yo7od yezako yin
eroosse gisho miinggi naagote.
43 Yezin kayzo qammappa akko saate yo7ode yezako
karttii aday erizako, fa keetsita bookinttaame fana barkki
naagoda yeshsha.
44 Yinnii gaaran, As Na7ay yin qoppikaayze saate yo7ode
gisho yin giigii yezote.

Iitan lo77o arunts aazize
(Luqa. 12:41-48)

45 «Yeezin, fa kara asuntsis katstsa koshshize wode inggode
fana E laatstsize dooride ammaninttizen wozinara yeze aro
oode?
46 E fa laatstse kiittidanno oochchizin E laatstse yi7i
denggide arize anjjnttida.
47 Taanii yinttis turo ohine; laatstsii ye ariza fa bazitilla
ubba shuumoda.
48 Yezin ye arize iita maaqqiko, ‹Ta laatstse gam77i yo7oda›
yaga7i fa wozintte qoppii,
49 fa lagge oochchizuntsana hyadhdhe aykkiko, matsint-
tizuntsara muyko uzhiko,
50 Ye arize laatstse E qoppikaayze qamman E eroosse saate,
51 yi7i eza gachchoda. E ixiton cubbuntsara mahoda.
Yinna besite ees yeefon achchi garccingge maaqqada.

24:35 Medho 6:5

25

Taphphi wuduruntsi aazize

1 «Ye wode salo ka7itumo fa kuraazito aykkii, machcho
ko7odes qitide dhiiratsaya mokkodes kezide taphphi wudu-
runtsana aazane.
2 Unttappa ichchinuntsi booza, mahi ichchinuntsi cincca.
3 Boozuntsi kuraaze aykkida, yezin melle lambba
aykkikaaya.
4 Yezin cinccuntsi fa kuraazite melle guja lambba aykkida.
5 Machchito ekkize gam77in, yentsi wuduruntsi gentto
aykkin genttida.
6 «Giddii bilahe maaqqize wode ‹Yikke, machchito ekkizay
yellida, eza mokkodes kezote› yagaaze damma dentsitsize
kiita sinttida.
7 «Ye wode yentsi wuduruntsi ubbuntsi barkki, fa kuraaz-
ito giigizida.
8 Boozuntsi cinccuntsago, ‹Nu xomppita hyayqqodes yiize
gisho shagii yin lambbitippa nuus inggoyate› yagayda.
9 «Yezin cinccuntsi unttago mahi, ‹Ade, nuusin yinttisin
maaqqize lambba baaya. Yinnii gisho, yinttis hyanggi
wonggi ekkote› yagayda.
10 Booza wuduruntsi lambba wonggodes qitin, machchito
ekkize yi7ida. Giiginttii bettide ichchin wuduruntsi eera
wolla zhagana keetstsa muusis gelida; furtsiton gorddii
ashshida.
11 «Suubappa hyankko wuduruntsi yi7i, ‹Laatstso, Laat-
stso, nuus bugoya› yagayda.
12 «Yezin E unttago mahi, ‹Taanii yinttis turo ohine; ta
yinttana eroos!›
13 «Yikke, As Na7a yo7ode qammito woy saatto yin eroosse
gisho barkki naagote.

Hyaydzdzii oochchizunts aazize
(Luqa. 19:11-27)

14 «Salo ka7itumo fa oochchizuntsana xeegii faas yeze baz
unttis inggi oge qitodes kezide atstsa aazane.
15 Unttis ommara ommara un wolqqiti gaar fetays ichchin
mekiliite,* fetays lam77i mekiliite mahi fetays fettii mekiliite
inggi fa oge qitida.
16 Ichchin mekiliite ekkide arize iira hyanggi zal77i, melle
ichchin mekiliite tirfizida.
17 Yinnii gaar, mahi lam77i mekiliite ekkide arize melle
lam77i tirfizida.

25:2 Luqa. 12:35 * **25:15** Mekiliite-fettii mekiliite fettii asi oochchizes E yeze berite kumutsi ingginttize damooze. **25:15** Luqa. 19:11-27

18 Yezin fettii mekiliite ekkiday hyanggi, olla bookkii, fa
laatstsize birza moogida.
19 «Gaama wodeppa suuba yentsi arunts laatstse yi7i, fa
miishito unttara bi7ida.
20 Ichchin mekiliite ekkide arize yi7i, melle ichchin mekili-
ite ki7i, ‹Ta Laatstso, ne taas ichchin mekiliite inggida. Yezin
taanii melle ichchin mekiliite tirfizida› yagayda.
21 E laatstse, ‹Zambbay! Ne lo77on ammantsize aro; ne
eerats baza ammaninttida. Taanii nena gaama bazalla afa
shuumoda; hyanne gelii ne laatstsera ufaytto› yagayda.
22 «Mahi lam77i mekiliite ekkiday yi7i, ‹Ta Laatstso, ne taas
lam77i mekiliite inggida. Yezin taanii melle lam77i mekiliite
tirfizida› yagayda.
23 E laatstse, ‹Zambbay! Ne lo77on ammantsize aro; ne
eerats baza ammaninttida. Taanii nena gaama bazalla afa
shuumoda; hyanne gelii ne laatstsera ufaytto› yagayda.
24 «Mahi fettii mekiliite ekkiday yi7i, ‹Ta Laatstso, ne
budikaayzara maxizan burggikaayzara shiishize iita asi
maaqqidanno ta erane.
25 Yinnii gisho, zhashti ne mekiliitiza sa7a moogida. Ne
mekiliitize hyaynishe› yagayda.
26 «E laatstse mahi, ‹Hyay iita azal7a arzayo, taanii
budikaayzara maxizannon burggikaayzara shiishize asi
maaqqidanno erida.
27 Yeezin, ne ta mekiliitiza bankke gaddezako, taanii
maaqqize wode ta mekiliitiza tirfera ekkodanno kayda.
28 Yinnii gisho, mekiliitiza eeppa ekkii, taphphi mekiliite
yezes inggote.
29 Akkos gayko, yeze ubbuntsis gujinttodan gaanggoda.
Yezin baayzeppa melle atto yezin, ye ees yezayin ekkinttoda.
30 Hyay maaddoose ariza bale dhuma kessii olote. Ize ees
yeefone achchi garccingge maaqqada› yagayda.

Wode wurssutsite hyanode firdda

31 «As Na7a, kiitanchcho ubbuntsara, fa bonchchora
ye7ize wode E fa bonchcho ka7itumo araatalla bettoda.
32 Sa7a yeze asi ubba E tiino shiiqoda. Wude aday du-
runtsana deeshuntsappa shaakkizanni fana E ye asuntsana
lam77i bessa shagoda.
33 Mahi duruntsana mizaqi zalara deeshuntsana workkita
zalara essoda.
34 «Yinnippa suuba, kaatize mizaqi zalara yezuntsago hyan-
nii fana yagawuda: ‹Ta aday anjjiduntso, hyankka yi7i sa7a
medhinttize wode yinttis giigide ka7itumtto laattote.

25:30 Maato. 8:12; 22:13; Luqa. 13:28 **25:32** Maato. 16:27; Maato. 19:28

35 Akkos gayko, taanii naydhdhin muuzida, baridhdhin
ushshida, zaqqo as maaqqii yi7in mokkida,
36 kallidhin ma7isida, hyargginttin oocida, acinttin tana
oocida› yagayda.
37 «Yinnippa suuba, xilluntsi mahi, ‹Laatstso, ne naydhdhin
ayde bi7i muuzido? Woy ne baridhdhin ayde bi7i ushshido?
38 Ne zaqqo maaqqii yi7in ayde bi7i mokkido? Woy ne
kallidhin ayde mayzido?
39 Ne hyargginttin woy acinttin neego hyanggi nena ayde
oocido?› yagawuda.
40 Kaatize mahi, ‹Taanii yinttis turo ohine; yin tana
kaallize hyantsi ishuntsappa† eerizes oochchidanna taas
oochchida› yagawuda.
41 «Ye wode workkita zalara yezuntsago, ‹Hyantsi
baaddinttiduntso, ta kaleppa hyaakkote. Xalahesin E
kiitanchchuntsis giigide medhina tama qitote.
42 Akkos gayko, naydhdhin tana muuzikaaya; baridhdhin
ushshikaaya.
43 Taanii zaqqo maaqqii yi7in tana mokkikaaya, kallidhin
mayzikaaya, hyarggin acinttin tana oocikaaya yagawuda.
44 «Ye wode un, ‹Laatstso, ne naydhdhin woy baridhdhin
woy zaqqo maaqqii hyanggin woy kallidhin woy hyarggin
woy acinttin bi7i nena ayde maaddanxi ixxido?› yaga7i
mahoda.
45 «Ye wode kaatize mahi unttago, ‹Taanii yinttis turo
ohine; yin tana kaallize hyantsi ubbuntsappa eerizaya
maaddanxi ixxiko, tana maaddanxi ixxida› gawuda.
46 Yinnii gisho, yentsi asuntsi medhina firddas mahi xil-
luntsi medhina de7oos qitoda» yagayda.

26

Yesuusa wodhodes zorinttida
(Mar. 14:1-2; Luqa. 22:1-2; Waha. 11:45-53)

1 Yesuusa yinna timirttito ubba hyaaside wode fa
tamaaruntsago,
2 «Lam77i qammappa suuba, Faasika ba7ale bonchchize
qamma maaqqizanno yin erane. Yinna qammite As Na7ay
masqalalla afa suxunttodes as kushe aadhii inggnttoda»
yagayda.
3 Ye wode kahinunts hyalaquntsin cimuntsi, Qayyaafa
gaaze kahinunts hyalaqize keetstsa shiiqii,
4 asi erikaayzin Yesuusa aykkii, wodhodes zorinttida.
5 Yezin un, «Asuntsi gidda kachchi denddaame fana ga7i,
Faasika bonchchize qamma maaqqippe» yagayda.

† **25:40** Ishe ga7inttizuntsi eza kaallizuntsana. **26:3** Keze 12:1

Fettii maachita Yesuusa shitto tizhida
(Mar. 14:3-9; Waha. 12:1-8)

6 Yesuusa Bitaaniya katama qursuma hyarggide Simoona
kara yene.
7 Yesuusa leematella yezin fettii maachita albasxiroose
bilqqaaxe kumutsi gaama al77o shitto ekkii yi7i Yesuusa
ommite gussida.
8 Yezin Yesuusa tamaaruntsi yinno bi7i zhilidhdhi,
«Hyanna shittita hyarii iitizanna akkoso?
9 Hyanna shittita al77o waagas bayzinttii, birtta dahuntsis
ingginttodes dandda7inttane» yagayda.
10 Yesuusa un gaazanno erii, unttago, «Hyanna maachito
akkos waytsete? Iza taas lo77o baz oochchida.
11 Dahuntsi ubba wode yinttara yessada. Yezin taanii
yinttara ubba wode yezoos.
12 Iza hyanna shittito taalla afa gussidanna tana moogodes
giigisades.
13 Taanii yinttis turo ohine; sa7a ubba hyay Wonggelize sabbakinttize bessa aban, asuntsi izo ohode gaar iza
oochchidanna ohinttoda» yagayda.

Yihuda Yesuusa aatsii inggodes giiginttida
(Mar. 14:10-11; Luqa. 22:3-6)

14 Ye wode taphpho lam77i Yesuusa tamaaruntsappa
fetay, Yesqorootu sa7a Yihuda ga7inttize kahinunts
hyalaquntsago,
15 hyanggi, «Taanii yinttis Yesuusa aatsii inggiko, yin taas
akko inggode?» yaga7i unttana oocida. Un zorintti hyasttam
shuchchi bira santime*† inggida.
16 Yinnippa suuba, Yihuda Yesuusa aatsii inggodes wottize
wode koyane.

Yesuusa Faasika kawuto fa hawaaruntsara muyda
(Luqa. 22:7-14, 21-23)

17 Boora ba7ale bonchchize tiino qamma, Yesuusa
tamaaruntsi eego yi7i, «Faasika bonchchize qamma ne
ma7ade katstsa nu aba giigisade?» yagayda.
18 Yesuusa unttago, «katama yeze atstsego hyanggi, ‹Asttamaarize, taas wode yellide gisho ta tamaaruntsara Faasika
bonchchize qamma ne kara aatstsoda gayda› yaga7ote»
gayda.
19 E tamaaruntsi Yesuusa fana kiittidanni fana oochchii,
Faasika ba7ale qamma ma7ade katstsa giigizida.

26:8 Luqa. 7:37 **26:12** Mahe 15:11 **26:15** Zakka. 11:12 * **26:15** *Bira santtime:* Akkon laaminttikaayze geeshi bira ga7e. † **26:15** *Hyasttam bira santtime:* Hyasttam bira santtime Isra7eele sa7a aro wongginttizen bayzinttize waaga.

20 Sa7ita ugurize wode Yesuusa taphpho lam77i
hawaaruntsara katstsa ma7ades bettida.
21 Un muuzin, Yesuusa unttago, «Taanii yinttis turo ohine;
yinttappa fettii atstse tana aatsii inggoda» yagayda.
22 Un gaama tannii, fete fete, «Laatstso, turo tana yessane?»
ga7i eza oocida.
23 Yesuusa mahi, «Fa kushito taara wolla gabate dakkizay
E tana aatsii inggoda.
24 As na7a, Xoozze qaaltte ees xaafinttidanni gaar
hyayqqoda. Yezin As na7a aatsii inggize atstsa bade; ye
atstse yelinttikaayzara attezako ees lo77o yeshsha» yagayda.
25 Eza aatsii inggodes yeze Yihuda mahi, «Asttamaarzayo,
ne gaaze tanane?» yagayda.
Yesuusa mahi, «Ne gayde fana» yagayda.

Laatstse kawo
(Mar. 14:22-26; Luqa. 22:15-20; 1 Qoro. 11:23-25)
26 Un muuzin, Yesuusa daabbo boora ekkii Xooz galatida.
Ye booriza baxxi fa tamaaruntsis inggi, «Hya7ate, mo7ote,
hyanna ta ashito» yagayda.
27 Ushiton ekkii, Xooz galatida. Unttis inggi, «Ubbuntsi
hyannippa uzhote.
28 Hyanna gaama asunts nagartta atto ga7inttode fana
lanttize ta suutsito. Hyanna suutsita Xoozii yinttara gelize
kille caaqito.
29 Yezin taanii yinttis ohine; taanii ta aday ka7itumo kille
woyne ushi yinttara ushshade qamma yellodes mahi hyanno
woyne ushito uzhoos» yagayda.
30 Galata mazmure yexxideppa suuba shamahe dere
hyanggida.

Yesuusa Phexiroosa kaddodanno tiino ohida
(Mar. 14:27-31; Luqa. 22:31-34; Waha. 13:36-38)
31 Ye wode Yesuusa unttago,
«‹Xoozii yenggizaya guuddoda
durntsin lalinttoda›
ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttidanni gaar hyayno qamma
yin ubbuntsi tana ashshii lalinttoda.
32 Yezin taanii hyayqqoppa denddidannippa suuba yint-
tappa tiinii Galila qitoda» yagayda.
33 Phexiroosa mahi, «Un ubbanna nena ashshii kaddikon,
taanii nena kaddoos» yagayda.
34 Yesuusa Phexiroosago, «Taanii nees turo ohine; hyayno
qamma lukule oollodannippa tiino ne tana hyaydzdzii tohe
kaddoda» yagayda.

26:24 Maz. 41:9 **26:29** Keze 24:8; Er. 31:31 **26:32** Zakka. 13:7 **26:33** Maato. 28:16

35 Phexiroosa mahi, «Taanii neera wolla hyayqqep attin
nena mulon kaddoos» yagayda.
Hyankko E tamaaruntsi ubba yinnii fana yagayda.

Yesuusa Geetesemaane woossida
(Mar. 14:32-42; Luqa. 22:39-46)

36 Ye wode, Yesuusa fa tamaaruntsara Geetesemaane
gaaze besite hyanggi, unttago, «Taanii gode hyanggi Xooz
woossoda, yin hyanne bettote» yagayda.
37 Phexiroosan Zabdiyoosa na7untsana lam77untsana
faara ekkii hyanggi gaama azzanora un7intte aykkida.
38 Mahi unttago, «Taanii hyayqos yeltsize un7a un7inttida.
Hyanne gam7ote taara miinggi naagote» yagayda.
39 Eerats tiino hyanggi sa7a bunqqunttii, «Ta Adayo,
dandda7inttize baz maaqqiko hyanna waaye xuu7uto
taappa hyaaso. Yezin ne qoftta hyanop attin ta qoftta
hyanippe» yaga7i Xooz woossida.
40 Yesuusa fa tamaaruntsago maaqqii yi7i un genttezin
denggida. Phexiroosago, «Yin fettii saate yezakon taara
miinggi naagodes dandda7osa?
41 Faatana yin gelaame gaar barkki naagoten Xooz woos-
sote. Ayyaana giiginttida, yezin asho labbitsi» yagayda.
42 Yesuusa mahi lam7intsa hyanggi, «Ta Adayo, taanii
hyanna waaye xuu7uzeppa uzhikaayzara aadhodes
dandda7inttoosa maaqqiko ne qoftta hyano» yaga7i Xooz
woossida.
43 Mahin maaqqii yi7ize wode E tamaaruntsi aafto gentto
goozin, woy7ezin denggida.
44 Mahi unttana ashshii hyanggi, tiino qaaltto mahi hyay-
dzdzintsa woossida.
45 Yinnippa suuba, fa tamaaruntsago yi7i, «Hyanno
yellodes genttii shemppii yene? Yikke, As na7a, na-
garanchchunts kushe aadhii ingginttize saate yellida.
46 Denddii yedhdhote, tana aatsii inggize hyaynishe yell-
ida» yagayda.

Yesuusa fa morkkuntsara aykinttida
(Mar. 14:43-50; Luqa. 22:47-53; Waha. 18:3-12)

47 Yesuusa hyaga ohizin, taphpho lam77i tamaaruntsappa
fetay, Yihuda yellida. Kahinunts hyalaquntsin gade cimuntsi
kiittide gaama asuntsi mashshan gufe aykkii eera wolla
yi7ida.
48 Yesuusa aatsii inggide Yihuda yentsi gaama asuntsago,
«Taanii yeerizay yin koyze eza, eza aykkote» yaga7i malla
inggi gaddida.
49 Iira Yesuusago shiiqii, «Asttamaarzayo, saro nees
maaqqe» yaga7i eza yeerida.

50 Yesuusa eego, «Ta laggizayo, ne hyanne akkos yi7ido?»‡
yagayda.
Yinnippa suuba, shiiqii, Yesuusa kushera aykkida.
51 Yesuusara yezuntsappa fetay fa mashito shoddii kahinunts hyalaqize ariza guuddii, E hyayto gachchii olida.
52 Yezin Yesuusa, «Ne mashito suuba shookite maho. Akkos gayko, mashsha shoddize ubba mashshara hyayqqoda.
53 Ta, ta Adaya woossizako taphpho lam77i mukulappa aadhize kiitanchchuntsana§ dakkodes dandda7oosa nees aazane?
54 Yeezin, Xoozze qaaltte yinnii gaar hyanodes beezane gaynttidanna wayzi folinttode?» yagayda.
55 Yinna saate, Yesuusa yentsi shiiqide gaama asuntsago, «Tana faanno mahi aykkodes mashshan gufe aykkii yi7idate? Taanii Xoozze keetstsa qamman awara tamaarsitera yinttara yeze wode tana aykkikaaya.
56 Yezin hyanna ubba hyanidanna nabuntsi Xoozze qaaltte xaafidanna folinttode fana» yagayda.
Ye wode E tamaaruntsi ubba eza ashshii lalinttida.

Yesuusa firdda Shanggo tiino shiiqida
(Mar. 14:53-65; Luqa. 22:54-55; Waha. 18:13-14, 19-24)

57 Yesuusa aykkiduntsi kahinunts hyalaqa Qayyaafago eza kanggida. Ize higge asttamaaruntsin gade cimuntsi shiiqii yene.
58 Yezin Phexiroosa kahinunts hyalaqize woofa yellodes hyaakora eza kaallane. E folito be7ade wontsis gidda gelii naagizuntsara bettida.
59 Kahinunts hyalaquntsin shiiqide asunts ubba Yesuusa wodhodes eella afa worddo markka koyda.
60 Gaamuntsi yi7i eella afa worddo markka markkidhida, yezin akkon denggikaaya. Suubappa lam77i asuntsi yi7i,
61 «Hyay atstse, ‹Taanii Xoozze keetsito lalii hyaydzdzii qammara mahi keexxodes ta dandda7ane› gayda» yaga7i un ohida.
62 Kahinunts hyalaqize denddii eqqii Yesuusago, «Hyantses nena mootize moottis ne mahizebaz baa?» yagayda.
63 Yezin Yesuusa si77i gayda. Mahi kahinunts hyalaqize, «Taanii nena de7o Xoozze suntsite aykkane; neenii Xoozze na7a Kiristtoosa maaqqiko nuus oho» yagayda.
64 Yesuusa Mahi, «Neenii ne ommite gayda. Yezin taanii yinttis ohine; yikkeppa suuba, As na7a wolqqaama Xoozze

‡ **26:50** Woy melle bilitsita ta laggizayo, ne hyanne akko oochche? § **26:53** Fettii cifiras izippun mukul kiitanchcho yezane. **26:56** Luqa. 19:47; 21:37 **26:62** Waha. 2:19

mizaqi zalar bettezin, mahi salo dhonnera ye7izin yin be7ada» yagayda.

65 Ye wode kahinunts hyalaqize fa afultto feedhii, «Hyaya bo7ote Xooz cazhida! Nuna melle markka akkos koshshe? E hyatte cazhidanno yin si7ida.

66 Yin qoftta akko?» yagayda.

Unttin, «Ees hyayqo beezane» yaga7i mahida.

67 Yeezin, un E sintte cuttii guuddida. Malluntsi eza baqqii,

68 «Kiristtoosa! Nena guuddide oode? Ane nuus tinbbite oho» yagayda.

Phexiroosa Yesuusa kaddida
(Mar. 14:66-72; Luqa. 22:56-62; Waha. 18:15-18, 25-27)

69 Phexiroosa bale bettezin, fettii arta eego yi7i, «Neenin Galila Yesuusara wolla yezaya» yagayda.

70 Yezin E un ubbuntsi tiino yinna artigo, «Ne gaazanna akko yezakon ta eroos» yaga7i kaddida.

71 Mahi hyanggi gase furtsa yellodera melle arta eza bi7i, ize yeze asuntsago, «Hyay atstse Naazirete Yesuusara yene» yagayda.

72 Phexiroosa lam7intsa caaqqii, «Taanii ye atstsa eroos!» yagayda.

73 Eerats gam7odera, yeyga eqqide asuntsi Phexiroosago yi7i, «Neenii turo unttara wolla yezaya; ne ne ohite erinttane» yagayda.

74 Yinnippa suuba, Phexiroosa, «Taanii ye atstsa eroos!» yaga7i, fana baadden caaqo aykkida.

Ye wode iira lukule oollida.

75 Yesuusa eego, «Ne lukule oollodeppa tiino tana hyaydzdzii tohe kaddoda» ga7idanno Phexiroosa tiirii, bale kezii iita yeefo yeekkida.

27

Yihuda fana suxxida
(Mar. 15:1; Luqa. 23:1-3; Waha. 18:28-32)

1 Wontta gooda kahinunts hyalaquntsin gade cimuntsi ubbuntsi Yesuusa wodhissades zorinttida.

2 Un Yesuusa accii kanggi worzha ahize Philaaxoosas aatsii inggida.

3 Ye wode Yesuusa aytstside Yihuda, Philaaxoosa Yesuusalla afa firddidanno bi7i, azzanii, ye hyasttam biriza kahinunts hyalaquntsisin gade cimuntsis suub mahida.

4 «Taanii xillo asi hyayqos aatsii inggi nagara oochchida» yagayda.

26:65 Dane. 7:13 **26:66** Leewe 24:15-16 **26:68** Isa. 50:6 **27:4** Hawa. 1:18-19

Yezin un, «Yinna nu madha baaya ne madha» yagayda.
5 Yihuda birto Xoozze keetstsa olii ashshii un kaleppa
hyanggi, suxuntti hyayqqida.
6 Kahinunts hyalaquntsi birto ekkii, «Hyanna birtta suuts
bira maaqqide gisho nu Xoozze Keetstsa birara yeltsizanna
woga baaya» yagayda.
7 Yinnippa suuba, wolla zorintti, bete asi moogodes man
gade woonggida.
8 Yinnii gisho, yinna gadita hyayno yellodes suutsi gade
ga7intti xeeginttane.
9 Nabe Ermmiyasa, «Isra7eele asuntsi ees ciggodes gam-
matide hyasttam bira ekkida.
10 Laatstse tana kiittidanni fana man gade wonggodes
inggida» gaydanna ye wode folinttida.

Yesuusa Philaaxoosa tiino
(Mar. 15:2-5; Luqa. 23:3-5; Waha. 18:33-38)

11 Yesuusa gade ahize Philaaxoosa tiino shiiqin, Philaax-
oosa eego, «Ne Ayhude kaato?» yaga7i oocida.
Yesuusa mahi, «Ne gayda» yagayda.
12 Kahinunts hyalaquntsin gade cimuntsi eza mootize
wode unttis akko mahen inggikaaya.
13 Ye wode Philaaxoosa Yesuusago, «Hyantses nena
mootize mootto ubba si7oso?» yagayda.
14 Yesuusa melle attoyzin, fettii qaalan mahanxin, gade
ahizay gaama qoppida.

Yesuusalla hyayqo firddinttida
(Mar. 15:6-15; Luqa. 23:13-25; Waha. 18:39-40; 19:1-16)

15 Gade ahize berite berite Faasika Ba7ale bonchchize
qamma, asuntsi koyze fettii asi achchappa billize woga yene.
16 Ye wode fettii Barbbaana gaaze iitatitsara gaama erint-
tide achi keetstsa yene.
17 Yinnii gisho, gaama asuntsi shiiqii yezin Philaaxoosa,
«Taanii yinttis Barbbaana billonene, woy Yesuusa gaaze
Kiristtoosa billone?» yaga7i asuntsana oocida.
18 E yinno gaydanna un qanaatii Yesuusa aatsii inggidanno
erize gishos.
19 Philaaxoosa firdda keetstsa bettezin, E machchita,
«Taanii hyayno qamma abukkora E baz gaama waayinttitera
aqide gisho ye xillo atstsella akko bazin oochchippe» yaga7i
kiittida.
20 Yezin kahinunts hyalaquntsin gade cimuntsi Philaax-
oosa Barbbaana billii, Yesuusa wodhode fana, asunts eza
woossode fana, asuntsana zorii mahida.

27:10 Zakka. 11:12-13

21 Philaaxoosa mahi unttago, «Taanii un lam77untsappa yinttis oona billode fana koyete?» yaga7i oocida.

Un, «Barbbaana billode fana koyane» yagayda.

22 Philaaxoosa, «Yeezin, Yesuusa gaaze Kiristtoosa wayssa?» yaga7i unttana oocida.

Ubbuntsin, «Masqalalla eza suxxo» yagayda.

23 Philaaxoosa asuntsago, «Akkos? E akko iita baz oochchido?» yaga7i oocida.

Yezin asuntsi tiinostippa aatsii, «Masqalalla suxxo» ga7i uukkida.

24 Kachchi dentsitseppa melle akko bazin oochchodes dandda7oosanno Philaaxoosa bi7i, hyaatsi ekkii, «Hyay xillo atstse suutsite ta baaya. Hyanno oochchize yinttana» yaga7i asunts tiino fa kushito mattida.

25 Asunts ubbuntsi mahi, «E suutsiti gomtta nunan nu na7untsana yello» yagayda.

26 Yezin, Philaaxoosa Barbbaana unttis billii, Yesuusa alanggara garafii, masqalalla suxuntti hyayqqode fana unttis aatsii inggida.

Wottaddaruntsi Yesuusa miicida
(Mar. 15:16-20; Waha. 19:2-3)

27 Yinnippa suuba, Philaaxoosa wottaddaruntsi Yesuusa worzhito ahize kara ekkii kanggin, gaama wottaddaruntsi ubba E kale eqqida.

28 E afultto gaarii ekkii zoqo afula* ma7isida.

29 Mahi anggats barneexa giigizii, E ommite gaddida. E mizaqi kushite shombboqo gufe aytsii, E tiintte bunqqunttii, «Ayhude kaatayo, saro nees maaqqe!» yaga7i, eella afa miicida.

30 Eella afa cuttida. Ye shombboqo gufiza ekkii, E ommite guuddida.

31 Un eella afa miicidannippa suuba zoqo afulza eeppa gaarii ekkii, E afultto eza ma7isida. Masqalalla eza suxxodes ekkii kanggida.

Yesuusa suxintto
(Mar. 15:21-32; Luqa. 23:25-43; Waha. 19:17-27)

32 Un bale kezii, fettii Simoona gaaze Qereena gade asi denggi, Yesuusa masqala wolqqara toossida.

33 Golggotta gaaze bessi yellida. «Golggotta» gaazanna «Omma ota» ga7e.

34 Ize un cizhera worqqinttide woyne ushi uzho ga7i ees inggida. Yezin E yinno qamasi ekkii, uzhanxi ixxida.

27:25 Mahe 21:6 * **27:28** ***Zoqo afula:*** Zaga wode kaatuntsi kattara ma7ize afula.

35 Un masqalalla eza suxxidannippa suuba E afultto
shaakkii, ixa olii ekkida.
36 Yinnippa suuba, yeyga bettii eza naagida.
37 Mahi, «Hyay Ayhude kaati Yesuusa» yagaaze mooto
xuufe E omma guro gaddida.
38 Yesuusara ye wode lam77i faanuntsana fetaya eeppa
mizaqi zalara, hyankkaya eeppa workkita zalara, masqalalla
afa suxxida.
39 Ogera aadhize asuntsi Yesuusa fa ommito en7izitera
cazhane,
40 «Xoozze keetstsa lalii hyaydzdzii qamma gidda ke-
exizayo, nena ashsho. Ne Xoozze Na7a maaqqiko, ane
masqalappa wodhdho» yagayda.
41 Yinnii fana, kahinunts hyalaquntsi, higge
asttamaaruntsin gade cimuntsi wolla Yesuusalla afa miicida.
Hyannii fana yagayda:
42 «Melluntsana ashshida, yezin fana ashshodes
dandda7ikaaya. E Isra7eele kaati maaqqiko, ane
masqalappa hyatte wodhdho, nuunin eza ammanoda.
43 Xoozalla E ammaninttane, Xoozii eza ashshodes koyko
ane ashsho. Akkos gayko, E fana, ‹Taanii Xooz Na7a› gaane»
yagayda.
44 Mahi melle attoyzin, eera masqalalla afa suxunttide
faannuntsin yinnii gaar ga7i eella afa miicida.

Yesuusa hyayqito
(Mar. 15:33-41; Luqa. 23:44-49; Waha. 19:28-30)

45 Izippun saateppa hyanggi, uddufun saate yellodes sa7ita
ubba dhumida.
46 Uddufun saate maaqqize wode Yesuusa, «Elohee, Elo-
hee, laama sabaqitani?» ga7i damma uufo uukkida. «Elohee,
Elohee, laama sabaqitani?» gaazanni bilitsita «Ta Xoozzayo,
ta Xoozzayo, tana akkos ashshido?» ga7e.
47 Ize eqqide asuntsappa fete fete yinno si7i, «Hyay atstse
Eeliyaasa xeegane» yagayda.
48 Iira unttappa fetay woxxii hyanggi, ispponjje ekkii, caala
woyne ushi kuntsida. Ye shombboqo gufize bertsite gaddii
ushshodes E doonttigo shiishida.
49 Yezin hyankkuntsi, «Naago, Eeliyaasa eza ashshodes
ye7odyezako ane be7ada» yagayda.
50 Yesuusa lam7intsa damma uufo uukki, hyayqqida.
51 Yinna saate Xoozze keetstsa suxunttide magaraajjita
wookkappa yeekka yellodes lam77i kezii, feedhinttida.
Sa7ita en7ida, lallan za77ida.

27:35 Maz. 69:21 **27:36** Maz. 22:18 **27:40** Maz. 22:7; 109:25 **27:41** Maato. 26:61; Waha. 2:19 **27:44** Maz. 22:8 **27:47** Maz. 22:1 **27:49** Maz. 69:21

52 Booza bugunttin geeshi asuntsappa gaamuntsi
hyayqoppa denddida.
53 Un boozappa kezii, Yesuusa hyayqoppa denddidannippa
suuba geeshi katama qitida; ize un gaama asuntsis benttida.

54 Mato hyalaqizen eera Yesuusa naagize wottadaruntsi
sa7a en7idanno ize hyanidanno bi7ide wode gaama zhashtii
«Turo hyay Xoozze Na7a» yagayda.

55 Ize gaama maachuntsi, Galilappa dentsii Yesuusa maad-
ditera kaalliduntsi hyaakora eqqii be7ine.
56 Un gidda Magdela Mayrama,† Yayqooban Yoosefa intta
Mayraman Zabdiyoosa na7unts intta yene.

Yesuusa moogintto
(Mar. 15:42-47; Luqa. 23:50-56; Waha. 19:38-42)

57 Sa7a ugurize wode Yoosefa gaaze fettii dure atstse,
Armmatiyasa katamappa yi7ida. E fa ommite Yesuusa
kaallize asi.
58 Yoosefa Philaaxoosago hyanggi, Yesuusa ahito ekkodes
woossida. Philaaxoosa ahito Yoosefas ingginttode fana
kiittida.
59 Yesuusa ahito ekkii, kille afulara xaaxida.
60 Faas mooginttodes shuchchappa woocide kille booza E
ahito moogida. Mahi yinna booziti doontte damma shuchchi
shirii gaddii ashshii qitida.
61 Magdela Mayramiran hyankko Mayramira yinna booziti
tiintte bettida.

62 Wontta Sambbata qamma, kahinunts hyalaquntsin
Farasawuntsi Philaaxoosago yi7i, hyannii gaar yagayda:
63 «Laatstso, hyay worddo ohize faxa yezara, ‹Taanii hyay-
dzdzii qammappa suuba hyayqoppa denddoda› yagaydanna
nuus tiirinttida.
64 Yinnii gisho, E moogunttide boozto hyaydzdzii qamma
yellodes, mintsii naagode fana kiitto. Yinna yi7anxiko,
E tamaaruntsi hyanggi E ahito kaysti dhabsi, ‹Hyayqoppa
denddida› yaga7i asuntsis ohiko lam7intsa worddita tiinos-
tippa ubba hyankka iitoda» yagayda.

65 Philaaxoosa unttago, «Yinttis naagizuntsi yene; hyanggi
yinttis dandda7inttide fana naagizote» yagayda.

66 Yinnii gisho, un hyanggi booztta bochinttaame fana
shuchchizella mahitame gaddii wottadaruntsara naagizida.

27:52 Keze 26:31 † **27:56** *Magdela Mayramo:* Gaazanna Magdela katamappa yi7ide Mayramo ga7inttane. **27:56** Luqa. 8:2-3 **27:64** Maato. 16:21; 17:23; 20:19; Mar. 8:31; 9:31; 10:33

28

Yesuusa hyayqoppa dendde
(Mar. 16:1-10; Luqa. 24:1-12; Waha. 20:1-10)

1 Sambbata aadhin wogga wode wontta gooda, Magdela Mayramiran hyankko Mayrama Yesuusa moogunttide boozto be7ades hyanggida.

2 Qoppikaayzin wolqqaama sa7a en7e maaqqida. Laatstse kiitanchcho saloppa wodhdhii booza doontte yeze shuchchito gol7izi kattara bettida.

3 E bishshita zeelintsi aazane. E afulttan shachchi fana bootsi.

4 Naagizuntsi kiitanchchiza bi7i, zhashtii goqii, hyayqqide asi fana yii7ida.

5 Kiitanchchize maachuntsago, «Yin masqalalla afa suxunttide Yesuusa koyzanno taanii erize gisho zhashtippete.

6 E kase ohidanni fana hyayqoppa denddida; hyanne baaya. Hyayga yi7i eza moogide besito bo7ote.

7 Yin hyatte ellisii hyanggi, E tamaaruntsis, ‹Yesuusa hyayqqoppa denddida. Mahi E yinttappa tiinidhii Galila qitoda; yin eza yeyga be7ada› yaga7i ohote. Taanii yinttis hyanno ohodes yi7ida» yagayda.

8 Un zhashtiteran gaama ufayttitera, booziti kaleppa ellisii hyanggi, E tamaaruntsis ohodes woxxida.

9 Qoppikaayzin Yesuusa unttara yellintti unttago, «Saro yinttis maaqqe» yagayda. Un eego shiiqii, E tohito aykkii ees goynida.

10 Ye wode Yesuusa unttago, «Zhashtippete; hyanggi ta tamaaruntsi Galila hyanggode gaar unttis ohote. Un ize tana be7ada» yagayda.

11 Yentsi maachuntsi hyanggodera, boozto naagize wottaddaruntsappa bagguntsi katama hyanggi, hyanide bazito ubba kahinunts hyalaquntsis ohida.

12 Kahinunts hyalaquntsin cimuntsi shiiqii zorintti, wottaddaruntsis gaama bira inggi,

13 «‹Nu genttezin E tamaaruntsi qamma yi7i, E ahito kaystida› yaga7ote.

14 Hyanna ohito gade ahizay si7iko, yinna yin bala baayzanno nu ees ohi ammantsoda. Yinttana akkon yirggizippe» yagayda.

15 Wottaddaruntsi birto ekkii, ohidanni gaar oochchida. Hyanna ohita Ayhudunts kale hyayno yellodes ohinttitera yene.

Damma Wonggele kiita
(Mar. 16:14-18; Luqa. 24:36-49; Waha. 20:19-23; Hawa. 1:6-8; 1 Qoro. 15:3-8)

16 Taphpho fettii tamaaruntsi Yesuusa kiittide Galila yeze
derego qitida.
17 Ize un eza bi7ide wode ees goynida, yezin unttappa fete
fete so7ida.
18 Yesuusa unttago shiiqii, «Salon sa7an adetits wolqqa
ubba taas ingginttida.
19 Yikke, yin ubba bessa qitote, Aday, Na7ay, Geeshi
ayyaana suntsite as ubba tamaarssi, xammaqi ta kiittidanno
ubba naagode fana tamaarssitera tana kaallizuntsana ma-
hote.
20 Taanii yinttana kiittidebaz ubba un naagode fana unt-
tana tamaarssote. Taanii wode wurssutsi yellodes ubba
wode yinttara yene» yagayda.

28:17 Maato. 26:32; Mar. 14:28 **28:20** Hawa. 1:8

Marqqoosa Xaafide
Yesuus Kiristtoosa Wonggele Gele

Marqqoosa Wonggele, «Hyay Xoozze na7a Yesuus Kiristtoosa Wonggele dentstse» yaga7i tiinii dentsane. Hyanna Wonggeltte Yesuusa oocha asin adetits wolqqa aden maaqqii shiiqida. E adetits wolqqita E timirttite, tuna ayyaanalla afa yeze wolqqiten asuntsana nagarappa maarizanne benttida. Yesuusa, «Taanii, asuntsana nagara arotitsappa kessodes tanatitsito aatsii inggodes yi7ide As Na7a» yaga7i fa doonara ohida.

Marqqoosa Yesuusa taarikito luule ogeran wolqqa kumide ogera ohida. Marqqoosa Yesuusa qaaltton timirttito maaqqikaayzin E oochchide gaama qofize oochito tiinizi ohida. Marqqoosa Xammaqize Wahannisa taarikito, Yesuusa xinqqate E fattaninttidanno hyaatara ohi maaqqii, Yesuusa timirttiton E fatstsizanno dalggizii ohida. Aqii aqii hyammadera Yesuusa tamaaruntsi Yesuusa loytsii erii erii hyanggida, yezin Yesuusa ixxizuntsi wozzii ixxii ixxii hyanggida. Hyal7e zofanuntsi Yesuusa yessi hyaase saamintte folinttide oochchiti baz ohine. Yentsesin E suxintton E dendditi baz ohine. Wonggele faaditsite teqera benttide zofanuntsi fettii fettii maxaafite xalaala yene.

Aafe Qofuntsi

Wonggele dentstse *1:1-13*
Yesuusa Galila sa7a fa oocha aykkidanno *1:14—9:50*
Yesuusa Yerusalaame oochchide oocha *10:1-52*
Wurssutsi saamintta Yerusalaame kara gancce *11:1—15:47*
Yesuusa hyayqoppa denddito *16:1-8*
Hyayqoppa denddide Laatstse qonccitsin Salo keze *16:9-20*

Xammaqize Wahannisa oge giigizane
(Maato. 3:1-12; Luqa. 3:1-18; Waha. 1:19-28)

1 Hyay Xoozze Na7a Yesuus Kiristtoosa Wonggele dentstse.
2 Nabe Isayaasa xaafide maxaafite Xoozii,
«Yikke, taanii ta Kiitanchcho
neeppa tiino dakkoda.
E ne ogito giigisada.
3 Fetay akko baayze ganasa fa qaaltto dhoqi yiizii,
‹Laatstse ogito giigizote;
E yedhdhade wustto

1:2 Mil. 3:1

ees giigizote gayda› »
yagayda.
4 Xammaqize Wahannisa asuntsana xammaqittera, «Yin
nagarttippa maaqqii xammaqinttote; Xoozii yin nagartto
atto ga7oda» yaga7i qaala ohitera akko baayze ganasara
yi7ida.
5 Yihuda sa7a yeze asuntsi ubban Yerusalaame katama
asuntsi ubba Wahannisago ye7ine. Fa nagartto faaxin,
Wahannisa unttana Yorddanoosa borkka xammaqida.
6 Wahannisa gimale isintseppa dadinttide afula ma77ida.
Fa qazintte saqqe danccida; mahi boolen dekera shida
mu7ida.
7 Wahannisa qaala ohitera, «Taappa suubara damma mi-
inggize ye7ine. Melle atto yezin, taanii E caamma gaadiza
zuggii billodes beezoos.
8 Taanii yinttana hyaatsara xammaqane, yezin E yinttana
Geeshi Ayyaanara xammaqoda» yagayda.

Yesuusa Xammaqintton fattaninttidanno
(Maato. 3:13-17; 4:1-11; Luqa. 3:21-22; 4:1-13)

9 Yesuusa ye wode Galila awrajja yeze Naazirete
katamappa yi7in, Wahannisa Yorddaanosa borkka
xammaqida.
10 Yesuusa hyaatsitippa kezze wode salo bugunttin, Geeshi
Ayyaana eella afa wolle gaara wodhdhodera bi7ida.
11 Mahi saloppa, «Taanii kadhize ta na7ay nena; ta neella
ufayttane» yagaaze qaala yi7ida.
12 Iira Geeshi Ayyaana Yesuusa akko baayze ganasa kang-
gida.
13 Yesuusa akko baayze ganasa Xalahera fattaninttit-
era oyttam qamma gam7ida. Xootsara yezida, yezin ki-
itanchchuntsi yi7i eza maaddida.

Yesuusa molo aykkize oyddii asuntsana xeegida
(Maato. 4:12-22; Luqa. 4:14-15; 5:1-11)

14 Wahannisa acinttidannippa suuba Yesuusa Xoozze
ka7itumo Wonggele ohitera Galila awrajja qitida.
15 Ize, «Wode yellida; Xoozze ka7itumo ukkida. Yin
nagarttippa maaqqii, Wonggele ammanote» yagayda.
16 Yesuusa Galila Abba kalera aadhitera, molo aykkize,
Simoonaran E ishe Inddirasera, fa gitito* Abba olizuntsana
bi7ida.
17 Unttago, «Tana kaallote; ta yinttana as ayfo
tamaarssoda» yagayda

1:3 Isa. 40:3 **1:6** 2 Kat. 1:8 **1:11** Medho 22:2; Maz. 2:7; Isa. 42:1; Maato. 3:17; 12:18; Mar. 9:7; Luqa. 3:22 **1:15** Maato. 3:2 * **1:16** *Gite:* Molo aykkize afula aazize baz.

18 Unttii iira fa gitito olii ashshii Yesuusa kaallida.
19 Yesuusa eeratsi tiino hyanggi, lam77i ishuntsana Zabdoosa na7untsana, Yayqoobaran Wahannisara gongge gidda fa gitito giigizuntsana bi7ida.
20 E unttana bi7ide gaar xeegida. Un fa adaya Zabdoosan, ees oochchizuntsara gongge gidda olii ashshii Yesuusa kaallii qitida.

Tuna ayyaana aykkide atstse faxida
(Luqa. 4:31-37)

21 Unttii Qifirnahoome katama yellida. Sambbata gelide gaar Yesuusa ellisii Ayhude woosa keetstsa gelii tamaarsse aykkida.
22 Adetits wolqqara yeze asi fana tamaarssanep attin higge asttamaarunts fana tamaarssoosse gisho asuntsi E timirttite gaama qoppida.
23 Ye wode tuna ayyaana aykkide fettii atstse Ayhude woosa keetstsa gelii fa qaaltto dhoqi yeyzi,
24 «Naazirete Yesuusa, neenii nuuppa akko koye? Nuna dhabssodes ne yi7ida? Ne oona yezako ta erane; ne Xoozze Geeshi.» Yagayda.
25 Yesuusa ye tuna ayyaanza, «Hyayzo, hyay atstseppa kezo» ga7i seerida.
26 Tuna ayyaana atstsa labbizii, wuysizii ezappa kezida.
27 Asuntsi ubba gaama qoppii, «Hyanna akko? Hyay atstse fa adetits wolqqara melle atto yezin tuna ayyaanan kiittane. Unttii ees kiittinttane; hyanna akko kille timirtte?» yaga7i, fa gidda fete feta oocida.
28 Yesuusa markkatitsita ellisii Galila sa7a yeze guta ubba kezida.

Yesuusa gaama hyargginttizuntsana fatstsida
(Maato. 8:14-17; Luqa. 4:38-41)

29 Yesuusa Ayhude woosa keetstsappa kezii, Yayqoobaran Wahannisaran Simoona karan Inddirase kara qitida.
30 Simoona machchiti intta damma otstsi michara hyarggintti woy7idanno Yesuusa ize yellin ees ohida.
31 E iigo shiiqii, I kushito aykkii, izo dentsii essida. Otstsi michita ashshin iza unttana mokkida.
32 Hyargginttide asuntsanan tuna ayyaana aykkide asuntsana ubba ugure awa gelin eego ki7ida.
33 Katamite yeze asunts ubbuntsi yinna keetsiti bale shiiqida.
34 Yesuusa dumma dumma hyarggera aykinttide gaama asuntsana fatstsi, gaama tuna ayyaanuntsana kessida. E

1:22 Maato. 7:28

oode yezako tuna ayyaanuntsi eride gisho unttana ohaame fana kayda.

Yesuusa Galila tamaarssida
(Luqa. 4:42-44)

35 Yesuusa wontti maatse denddii, asi baayze bessa hyanggi, ize Xooz woossida.
36 Simoonaran eera yezuntsi eza koyitera qitida.
37 Unttii eza denggi, «Asi ubba nena koyane» yagayda.
38 Yesuusa mahi unttana, «Yinna gutute yeze seko katamite yedhdhote. Taanii yi7idanna Wonggele ohodes maaqqide gisho ize yeze guta ohodes beezane» yagayda.
39 Ayhude woosa keetstsa qaala ohiteran tuna ayyaanuntsana kessitera, Galila sa7a ubba wutida.

Yesuusa qursuma hyargginttiza fatstsida
(Maato. 8:1-4; Luqa. 5:12-17)

40 Qursuma hyargge aykkide fettii atstse Yesuusago yi7i, E tiintte bunqqunttii, «Neenii koyko tana geeshodes dandda7ane» yaga7i woossida.
41 Yesuusa ees yiqsinttii, fa kushito dakkii eza bochchi, «Taanii kadhane, geezho» yagayda.
42 Iira qursumtta atstsa dakkin atstse geezhida.
43 Yesuusa atstsa mintsii naagintto ga7i kessii dakkida.
44 Yesuusa eza, «Nena ero, hyanno oodesin ohippe. Yezin hyanggi ne galtto kahine beezo. Neenii hyatte geeshi maaqqidanno asuntsana ersodes, Muse kiittide zharshito zharsho» yagayda.
45 Yezin atstsay hyanggi, kara gancce as ubbuntsis ohida. Yinnii gisho, Yesuusa benttii kezii, katama gelodes dandda7ikaaya. Yezin asi baayze bessa gaxa yezida; mahi asuntsi ubba fa yeze bessappa eego ye7ine.

2

Yesuusa wobbo atstsa fatstsida
(Maato. 9:1-8; Luqa. 5:17-26)

1 Eeratsi qammappa suuba Yesuusa Qifirnahoome maaqqii, keetstsa yene gaaze wore sinttida.
2 Asuntsana keetstsita ekkaanxxi ixxin, melle atto yezin balttan un7ode wontsis gaama asuntsi shiiqin, Yesuusa qaala tamaarssane.
3 Oyddii asunts fettii wobbo atstsa tookkii eego ki7ida.
4 Asuntsi gaanggide gisho atstsa Yesuusago shiishodes unttis dandda7inttanxi ixxin, Yesuusa yeze zalara keetstsi

1:39 Maato. 4:23; 9:35 **1:44** Leewe 14:1

aafto tookkii atstsa E woy7ide alggizera sulle ketstsii Yesuusa tiintte gaddida.

5 Yesuusa un ammantto bi7i, ye wobbo atstsa, «Ta na7ayo, ne nagartta atto ga7inttida» yagayda.

6 Higge asttamaaruntsappa yinna besite bettide fete fete fa wozintte,

7 «Naate hyay atstse hyannii gaar iita baz Xoozalla akkos ohe? Xoozza xalaalap attin melle oode nagara atto ga7odes dandda7ize?» ga7i qoppida.

8 Unttii fa wozintte yinnii gaara qoppidanno Yesuusa iira fa ayyaantte erii, unttago, «Yinttii yin wozintte akkos hyannigaara qoppete?

9 Wobbo atstsa, ‹Ne nagartta atto ga7inttida› gaazanna ukkeene? Woy, ‹Denddii eqqii ne alggiza tookkii qito› gaazanna ukke?

10 Yezin taas, As Na7ays, sa7alla afa nagara atto ga7odes adetits wolqqa yezanno yin erode gaar» ga7i ye wobbo atstsa,

11 «Nena gaane, denddii eqqii ne alggiza tookkii ne kara qito» yagayda.

12 Atstse ellisii denddii eqqii, fa alggiza tookkii asi ubba be7izin qitida. Asuntsi ubba gaama qoppii, «Nuunii hyannii gaar gaama qofize baz bi7i eroos» yaga7i Xooz galatida.

Yesuusa Leewe xeegida
(Maato. 9:9-13; Luqa. 5:27-32)

13 Yesuusa mahi Galila Abba gaxa hyanggi, faago yi7ide asuntsana ubba tamaarssida.

14 Iira aadhitera, Ilfiyoosa na7ay Leewe ga7inttize qaraxe gachchize besite bettidaya bi7i, «Tana kaallo» yagayda. Leewize denddii eqqii eza kaallida.

15 Yesuusa katstsa ma7ades Lewii keetstsa bettida. Eza kaallize asuntsi gaama maaqqide gisho qaraxe gachchize gaama asuntsin nagaranchchuntsi eeran E tamaaruntsara wolla bettida.

16 Higge asttamaare maaqqide fettii fettii Farisaawuntsi Yesuusa nagaranchchuntsaran qaraxe gachchizuntsara katstsa ma7adera bi7i, «E akkos nagaranchchuntsaran qaraxe gachchizuntsara katstsa me7e?» yaga7i, E tamaaruntsana oocida.

17 Yesuusa un gaazanno si7i, «Hyargginttizes fattin faxas akime koshshoos. Taanii nagaranchchuntsana xeegodes yiiddap attin xilluntsana xeegodes yi7ikaaya» yaga7i unttis mahida.

Xooma baz erodes shiiqide ooce
(Maato. 9:14-17; Luqa. 5:33-39)

18 Xammaqize Wahannisa tamaaruntsin Farisaawuntsi xoomane. Fettii fettii asunts Yesuusago yi7i, «Wahannisa tamaaruntsin Farisaawunts tamaaruntsi xoomane, yezin ne tamaaruntsi akkos xoomoso?» yagayda.

19 Yesuusa unttago, «Sarge yi7ide asunts machcho ekkize unttara yezin, xoomodes dandda7ane? Machcho ekkize unttara yezin, xoomodes dandda7oos.

20 Yezin machcho ekkize un kaleppa ekinttodes wode ye7oda, un ye wode xoomoda.

21 «Gal7a ma7olla kille carqqe gaddii sikkize asi baaya. Gaddii sikkikon, killize gal7a ma7iza feedhane; feedhitsitan kasennippa aadhane.

22 Mahi mal7antto woyne gal7a silphe gujjize asi baaya. Mahi gujjikon, ye woynize silphiza feedhane, faasin lanttane, silphizen iitane. Yezin mal7antto woyne kille silphe gujjinttane» yagayda.

Sambbata baz erodes shiiqide ooce
(Maato. 12:1-8; Luqa. 6:1-5)

23 Yesuusa fettii Sambbata qamma bangga gade giddara aadhodera, E tamaaruntsi eera hyanggitera bangga tizha shiccii dha7ane.

24 Farisaawuntsi Yesuusago, «Yikke, ne tamaarunts Sambbata qamma woga baayze baz akkos oochche?» yagayda.

25 Yesuusa unttago, «Dawute naydhdhii, muuze baz koyde wode faara yezuntsara oochchidanno ne nabbabika?

26 Abiyaatar kahinunts hyalaqa maaqqii yeze wode Dawute Xoozze keetstsa gelii, kahinunts xalaala ma7adep attin ooden ma7ades woga baayzanno Laatstse tiino gaddide daabbuto mu7ida, faara yezuntsisin inggida» yagayda.

27 Mahin Yesuusa unttago, «Sambbata as na7a maades ga7i medhinttidap attin asi Sambbatas medhinttikaaya.

28 Yinnii gisho, As Na7ay, melle atto yezin Sambbatasin Laatstsii» yagayda.

3

Yesuusa kushe gundda atstsa fatstsida
(Maato. 12:9-14; Luqa. 6:6-11)

1 Yesuusa Ayhude woosa keetstsa maaqqii gelida. Ize kushe gunddide fettii asi yene.

2 Fettii fettii asuntsi Yesuusa mootodes kezii, kushe gunddide atstsa Sambbata wode E fatstsikon ashshiko ga7i be7ades koyi mintsii naagane.

2:23 Mahe 23:25 **2:25** 1 Sam. 21:1-6 **2:26** Leewe 24:9

3 Yesuusa kushe gunddide atstsa, «Denddii eqqii hyankka
gidda yo7o» yagayda.
4 Yinnippa suuba, asuntsago, «Sambbata wode lo77o baz
oochchizanna wogaane iita baz oochchizanna woga? As
shemppo ashshizannone woy wodhizanno?» yaga7i oocida.
Yezin asuntsi si77i gayda.
5 Yesuusa antsinttii, unttana wututsii dakkii bi7i, un ohin
si7oosuntsana maaqqide gisho unttalla afa gaama zhilidhd-
hida. Ye atstsego, «Ne kuciza fiddii yiizo» yagayda. Ezii fiddii
yiizin E kucizen faxida.
6 Ellisii Farisaawuntsi Ayhude woosa keetstsappa bale
kezii, Yesuusa wayzi wodhod yezako zorinttodes Heroodisa
bagguntsara fettii bessa shiiqida.

Asuntsi Yesuusago shiiqida

7 Yesuusa fa tamaaruntsara Galila Abbago hyanggida.
Galilappan Yihudappa yi7ide gaama asuntsi eza kaallida.
8 Mahin Yerusalaameppa, Edumiyasappa, Yorddaanosa
borkka fintsappa, Xiroosa katamappan Sidoona katamappa
Yesuusa oochchidanno si7i, gaama asuntsi eego yi7ida.
9 Asi gaanggidannippa denddii eza un7itsaame fana E
tamaaruntsi gongge ees giigisade gaar kiittida.
10 Gaama asuntsana E fatstside gisho hyargginttize asunts
ubba eza bochchodes urqqinttane.
11 Tuna ayyaana aykkide asuntsi eza bi7ide wode E tiintte
bunqitii, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Neenii Xoozze Na7a baane?»
yagayda.
12 Yesuusa gaama wode tuna ayyaanuntsi fa oonatitsito
qonccizaame fana unttana mintsii kiittida.

Yesuusa taphpho lam77i hawaaruntsana doorida
(Maato. 10:1-4; Luqa. 6:12-16)

13 Yesuusa derella afa kezii, fa koyze asuntsana faago
xeegida; unttin eego shiiqida.
14 Un faara yessade gaaran qaala tamaarssode gaar
taphpho lam77untsana doorii, unttana, «Hawaare»* ga7i
suntsida.
15 Tuna ayyaana kessode gaar unttis adetitsi wolqqa ing-
gida.
16 E dooride taphpho lam77untsi hyantsesana: Phexiroosa
ga7i suntside Simoona,
17 Bo7anergges (Dada aazize asuntsana) yaga7i
suntsiduntsana, Zabdoosa na7unts Yayqoobaran Yayqooba
ishe Wahannisa,

3:9 Mar. 4:1; Luqa. 5:1-3 * **3:14** ***Hawaare:*** Hawaare gaazanna kiitint-
tiduntsana ga7e.

18 Inddirase, Filphoosa, Barttolomiyoosa, Maatoosa,
Toomaasa, Ilfiyoosa na7a Yayqooba, Taadiyosa, Kananeppa
yi7ide Simoonara,
19 Yesuusa aatsii inggide Asqorootu Yihuda.

Yesuusan Bi7elzebuulan
(Maato. 12:22-32; Luqa. 11:14-23; 12:10)

20 Yinnippa suuba, Yesuusa kara hyanggida. Mahi gaama
asunts shiiqin, ezin E tamaarunts melle atto yezin katstsa
ma7adesin un dandda7ikaaya.
21 Asunts eza, «Zhaashtane» gaaze gisho E iginuntsi yinno
si7i eza ekkodes hyanggida.
22 Higge asttamaaruntsappa fete fete Yerusalaameppa yi7i,
«Eella afa Bi7elzebuula yene», E, «Xalahe wolqqara tuna
ayyaana kessane» yaga7i wolla ohinttida.
23 Yesuusa asuntsana faago xeegii aazizer ohida. «Xalahe
Xalahe wayzi kessodes dandda7e?
24 Fettii ka7itumo fa gidda shaakkinttiko yinna ka7itumtta
eqqodes dandda7oos.
25 Yinnii gaara, fettii keetstsa asuntsi fa gidda shaakkint-
tiko dhabodap attin yessades dandda7oos.
26 Yikke, Xalahe faara kacinttii shaakkinttiko dhabodap
attin yessades dandda7oos.
27 «Yinnii gaara tiino wolqqar yeze atstsa accikaayzara E
keetstsa gelii, E qoltto bonqodes dandda7ize asi baaya. Accii
maaqqii E keetsito bonqodes dandda7ane.
28 «Taanii yinttis turo ohine; Xoozii as na7untsis nagara
ubbannon un cazhize cashito ubba atto ga7oda.
29 Yezin Geeshi Ayyaanalla iita baz ohize medhinas nagara
gale maaqqadep attin Xoozii mulon eza maaroos» yagayda.
30 Yesuusa yinno ga7idanna, fettii fettii asunts, «Eella afa
tuna ayyaana yene» yagayde gisho.

Yesuusa intton E ishuntsanan
(Maato. 12:46-50; Luqa. 8:19-21)

31 E inttan E ishuntsin yi7i bale eqqii, eego asi kiittii eza
xeegida.
32 E kale bettide gaama asuntsi, «Yikke, ne inttan ne
ishuntsin bale eqqii nena koyane» yagayda.
33 Yesuusa mahi, «ta intta oode? Mahi ta ishuntsin
aanuntsana?» yagayda.
34 Fa kantte bettide asuntsana wututsii dakkii bi7i, «Yikke,
ta inttan ta ishuntsin hyantsesana.
35 Xoozze qofa oochchize ubbuntsi taas ishen, taas mishon
taas inddo» yagayda.

3:22 Maato. 9:34; 10:25 **3:29** Luqa. 12:10

4

Budutsi budize atstse aazize
(Maato. 13:1-9; Luqa. 8:4-8)

1 Yesuusa mahi Galila Abba kale tamaarssane. Gaama
asunts E kantte wutii shiiqin, abballa yeze gonggite gelii
bettida, asunts ubba Abba kale yene.
2 E unttana gaama baz aazizera tamaarssida. Tamaarssit-
era hyannigaara yagayda:
3 «Yikke! Fettii atstse budutstsi budodes kezida.
4 E budodera, fettii fettii budutstsita oge gaxa wodhdhida;
Landda yi7i mu7ida.
5 Fettii fettii budutstsita forchcho sa7alla wodhdhida.
Gaama sa7a baayze gisho yinna budutstsita ellisii dolida.
6 Yezin awa kezze wode shullida. Loytsii xapho
dakkikaayze gisho ellisii melida.
7 Fettii fettii budutsita anggatsi gidda wodhdhida. Dol-
idanno anggatsita diccii cuullide gisho aafe aafikaayzara
attida.
8 Fettii fettii budutstsita aradda sa7a wodhdhii dolida.
Diccii fete hyasttam, fete izippun tam fete xeet aafida»
yagayda.
9 «Si7ize hyaye yeze ooden si7o» yagayda.

Yesuusa aazizera akko ohezako
(Maato. 13:10-17; Luqa. 8:9-10)

10 Yesuusa ohidanno si7ide fettii fettii asuntsi taphpho
lam77i tamaaruntsara yezunts Yesuusa fa xalaala yessadera,
eego shiiqii yinna aazizitis bilitsito oocida.
11 Yesuusa unttago hyannii gaar yagayda: «Yinttis Xoozze
ka7itumo gaatsi qofa erodes ingginttida. Yezin melluntsis
ka7itumoppa balera yezuntsis ubba bazi aazizera ohinttane.
12 Hyanna hyanidanna,
«Unttii be7ine, yezin denggoos.
Si7ine, yezin tiiroos.
Unttii denggizakon tiirzako,
Xoozago maaqqada
ezin unttana maaroda yeshsha»
yagayda.

Budutsi aazize bilitsito
(Maato. 13:18-23; Luqa. 8:11-15)

13 Yesuusa unttago, «Hyanna aazizta yinttis geloso? Yeezin,
aazize ubba yin wayzi tiirode?
14 Budizay Xoozze qaala budane.

4:12 Isa. 6:9

15 Qaala budinttize wode oge gaxa wodhdhidunts qaala
si7izuntsana. Yezin Xalahe iira yi7i, un wozintte budinttide
qaaltto maxii hyaasane.
16 Yinnii gaara, forchcho sa7a budinttide qaala si7i, ellisii
ufaytti ekkizuntsana.
17 Yezin unttis mintsii xapho baayze gisho hyattes fattin
gam7oos. Eerats wodeppa suuba qaala gisho madhan woy
baytstsii yellide wode ellisii dhubunttane.
18 Anggatsi gidda budinttide qaala si7izuntsana.
19 Yezin hyanna sa7a yessis yirggan, durtumo kadhen
dumma dumma amotitsi un wozintte gelii qaaltto cuullize
gisho aafe aafikaayzara attida.
20 Yezin aradda sa7a budunttezuntsi qaala si7i
ekkizuntsana. Unttii fete hyasttam, fete izipuntam fete
xeet aafida» yagayda.

Aachichcha yeze xomppe
(Luqa. 8:16-18)

21 Yesuusa gujjii, «Xomppe ekkii, gabate gidda woy algga
oomo gaddize asi yene? Dhoqqa bessa gaddosaane?
22 Yikke, aachinttide baz ubba qoncce kessada; aachinttide
baz ubba erinttikaayzara attaama.
23 Si7ize hyaye yeze ooden si7o» yagayda.
24 Mahi unttago, «Yin si7ize baz qofar si7ote! Xoozze qaala
yin si7izanni fana E yinttis qofa inggoda. Yinttis makkizanne
gaantsi inggoda.
25 Yeze atstses gaantsi ingginttoda, baayze atstseppa melle
atto yezin, ees yeze yinna eeratsitan ekinttoda» yagayda.

Diccize budutstsiti aazize

26 Yesuusa mahi, «Xoozze ka7itumo fa gadite budutstsi
budize atstse fana.
27 Ye atstse qamma genttane wontta denddane. E fa
ommite wayzakon erikaayzara yessadera yinna budutsita
dolii diccane.
28 Gaditan katstsa fa faas inggane. Tiino dolii diccane,
suubite aafodes gambbuxane, wurssutsite kumutsi aafe
aafane.
29 Yezin katsita yellide wode atstse maxane» yagayda.

Aafe eeratsi minxa aazize
(Maato. 13:31-34; Luqa. 13:18-19)

30 Yesuusa, «Nuunii Xoozze ka7itumo akko fana ga7ode?
Woy akkora aazissade?

4:21 Maato. 5:15; Luqa. 11:33 **4:22** Maato. 10:26; Luqa. 12:2 **4:25** Maato. 13:12; 25:29; Luqa. 19:26 **4:29** Iyu. 3:13

31 Xoozze ka7itumo aafe eerats minxa aazane. Ye minxa
aafize budize wode sa7alla yeze minxa aafe ubbappa
laafane.
32 Budin dolii minxa ubbappa dammane; damma daashi
daazhane. Landduntsi E tirshitilla afa keexxii bettode
wontsis daazhane» yagayda.
33 Yesuusa hyannii gaar gaama aazizera asunts tiirodes
dandda7ode gaar qaala ohida.
34 Asuntsis aazize baytsi ohoos. Yezin Yesuusa fa
tamaaruntsara xalaala yeze wode unttis ubbabazito billii
ohida.

Yesuusa abba zuluntto si7i yiizida
(Maato. 8:23-27; Luqa. 8:22-25)

35 Ye wode sa7ita ugurin, Yesuusa fa tamaaruntsago,
«Abbappa seko gaxa fiinggoda» gayda.
36 E tamaarunts gaama asuntsana olii ashshii ashshii,
Yesuusa tiino gelii bettide gonggize gidda gelii Yesuusa faara
ekkii qitida. Melle gongguntsin ize yene.
37 Damma gote denddii, zuluntta gonggiza guuddin, hyaat-
sita kumode wontsis gonggize gidda gelida.
38 Ye wode Yesuusa gonggizes suuba zalara borkkotsi
gaddii genttida. E tamaarunts eza barkkizii, «Asttamaazayo,
nu dhabize wode nena yiqsosaane?» yagayda.
39 Yezin, E barkki zuluntto, «Seerii», abbizan, «Si7i ga7o»
yagayda. Zulunttan si77i ga7in ubba bazi woppu gayda.
40 Yesuusa fa tamaaruntsago, «Akkos hyannigaara
zhashitete? Yinttis ammano wayzi dhabido?» yagayda.
41 Unttii gaama zhashtii fa gidda, «Hyay melle atto yezin,
goten abban kiitinttize oode?» yagayda.

5

Tuna ayyaana aykkide atstse faxida
(Maato. 8:28-34; Luqa. 8:26-39)

1 Yesuusan E tamaaruntsi abba fiinggi, Gerggesoone gaaze
sa7a yellida.
2 Yesuusa gonggizeppa wodhdhize wode tuna ayyaana
aykkide fettii atstse boozappa kezii eera yellinttida.
3 Ye atstse booza gidda aqii feezhii yene. Eza ooden
gaadera accodes dandda7oos.
4 E gaama tohe duullaran santsalaatara acinttii yene.
Yezin santsalaaton duutsane, duullizan mentsitsane. Eza
mahodes dandda7ize ooden baaya.
5 E qamman awara yinna booziten derellan wuyssane, fa
galtton shuchchara qawuxane.

6 Yesuusa hyaakora bi7ide wode woxxii hyanggi E tiintte
bunqunttida.
7 Ye atstse fa qaaltto dhoqi yiizii, «Ubbappa kattara yeze
Xoozze Na7a Yesuusa, neera tana akko yeltsize? Tana
dhabssaame gaar taanii nena Xoozze suntsite woossane»
yagayda.
8 E yinno gaydanna Yesuusa eza, «Naate hyay tuna ayyaan-
zayo, hyay atstseppa kezo» yagayde gisho.
9 Yesuusa eego, «Ne suntsita oode?» yaga7i oocida.
E, «Nuunii gaama maaqqide gisho ta suntsita Leegiyona»
yagayda.
10 Tuna ayyaanuntsi fana yinna gaditippa kessii dakkaame
gaar Yesuusa mintsii woossida.
11 Ye derizella gaama gudayille wude yengginttane.
12 Tuna ayyaanuntsi Yesuusago, «Nuna sekka gudayille
wudute dakkoya, un gidda hyanggi geloda» yaga7i woossida.
13 Yesuusa unttago, «Qitote» yagayda. Yeezin tuna ayyaa-
nuntsi atstseppa kezii gudayluntsi gidda gelida. Lam77i
mukul maaqqade gudayille wude gaga doonara woxxii
hyanggi abba gelii qoodhdhinttida.
14 Gudayille wude yenggizuntsi woxxii hyanggi
hyanidanno katamaran gaxarera ohida. Yezin asuntsi
hyanidanno be7ades kezida.
15 Asuntsi Yesuusago ye7ize wode tuna Ayyaanara aykint-
tide atstsa bi7ida. E fa wozintte maaqqii, ma7o ma77i, ize
bettidanno be7ize wode ubbuntsi zhashtida.
16 Yinno bi7ide gaar asuntsi tuna ayyaanuntsi aykkide
atstsella afan gudayluntsalla afa hyanidanno ubba asuntsis
ohida.
17 Yinnii gisho, asunts fa sa7itippa Yesuusa kezode gaar
woossida.
18 Yesuusa gonggite gelze wode tiino tuna ayyaana aykkii
dakkide atstse, Yesuusara hyanggodes eza woossida.
19 Yezin Yesuusa ixxii eego, «Ne kara maaqqii, Laatst-
sii nees akko gaar damma baz oochchezakon akko gaar
maarezako ne kara asuntsis oho» yagayda.
20 Atstsay hyanggi Taphphi Katama ga7inttize sa7a wutii,
Yesuusa faas akko gaar damma baz oochchezako ohida. E
ohidanno si7ide asunts ubbuntsi gaama qoppida.

Hyayqide na7iton Yesuusa ma7ito bochchide maachito
(Maato. 9:18-26; Luqa. 8:40-56)

21 Yesuusa maaqqii, gongge gelii, abba fiinggidannippa
suuba gaama asuntsi abba gaxa E kale wutii shiiqida.
22 Iyaroosa gaaze Ayhude woosa Keetstsa hyalaquntsappa
fete, Yesuusa bi7ide wode eego yi7i E tohitilla afa

23 gol7i, «Ta naata hyargginttii hyayqqodes yi7ine. Iza faxii yessade gaar yi7i ne kushito iilla afa gaddoya» yaga7i Yesuusa mintsii woossida.
24 Yesuusa Iyaroosara qitida. E hyammadera gaama asuntsi Eza kaallii un7itsida.
25 Taphpho lam77i bere I gallitippa suutsi goggize fettii maachita yene.
26 Gaama akimuntsi izo akimida, yezin iza faxa ka7inttida. Iza fa qoltto ubba hyaasinin iisi hyanka iitidap attin akkon maaddikaaya.
27 Yinna maachita Yesuusa baz si7i, asuntsana aadhii Yesuusa suubara yi7i E ma7ito bochchida.
28 Iza, «Taanii melle atto yezin E ma7ito bochchizako faxoda» ga7i qoppida.
29 Iippa goggize suutsita iira eqqii attida. Iza fa waaytippa faxidanno fa gallite erida.
30 Yesuusa iira faappa wolqqa kezidanno fa ommite erii, gaama as gidda suub maaqqii, «Ta ma7ito bochchide oode?» yagayda.
31 E tamaaruntsi, «Asuntsi nena urqqizanno bi7itera, ‹Wayzi tana oode bochchide ga7e?› » yagayda.
32 Yesuusa yinno oonii oochchezako be7ades wututsii dakkii bi7ida.
33 Yezin maachita faas hyanidanno erii, zhashimora goqitera yi7i Yesuusa tiintte gol7ida; mahi hyanidanno ubba turtto ees ohida.
34 Yeyin, Yesuusa iigo, «Na7ite, nena ne ammantta fatstsida, sarora qito, ne waaytippa faxo» yagayda.
35 Yesuusa hyaga yinno ohodera, Ayhude woosa Keetstsa hyalaqa karappa kiitinttide asuntsi yi7i, «Ne naata hyayqqida, asttamaariza akkos labbize?» yagayda.
36 Yezin Yesuusa un gaazanno si7i, Ayhude woosa Keetstsa hyalaqizego, «Ammano xalaala ammanop attin zhashtippe» yagayda.
37 Yesuusa Phexiroosappa, Yayqoobappan Yayqooba ishe Wahannisappa melle ooden fana kaallaame gaar kayda.
38 Unttii Ayhude woosa Keetstsa hyalaqize kara yellide wode Yesuusa asuntsi wozina dhabii yeekkizuntsanan zeleluntsana bi7ida.
39 Gelii asuntsago, «Akkos muuzhii yeekkete? Naata genttidap attin hyayqqikaaya» yagayda.
40 Asuntsi eella afa miicida. Yezin asuntsana ubba bale kessii, naatii adayan, intton hyaydzdzii tamaaruntsana faara ekkii naata yeze besite gelida.
41 Yesuusa naatii kushito aykkii, «Xaalita, quumii» (Eeratsi na7ite, nena gaane denddo) yagayda.

42 Naata iira denddii eqqii yedhdhida. Iza taphpho lam77i
bere na7a. Yinne asuntsi gaama qoppida.
43 Yesuusa yinno un oodesin ohaame gaar unttana mintsii
kiittida. Unttii iis mu7ize baz immade gaar ohida.

6

Yesuusa Naazirete ixinttida
(Maato. 13:53-58; Luqa. 4:16-30)

1 Yesuusa izippa kezii, fa tamaaruntsana kaalitsi, fa
katama Naazirete yi7ida.
2 Sambbata wode Ayhude woosa Keetstsa tamaarsse
aykkida. E tamaarssizanno si7ide gaama asuntsi gaama
qoppii, «Hyay hyanno ubba abappa denggido? Hyanna cinc-
catitsita ees anapp inginttido? Hyanna E kushite oochinttize
kille bazito oochchize wolqqa Ees oonii inggido? 3 Hyay
anaaxe na7a baane? Mayrami na7a, Yayqooba, Yoosa,
Yihudan Simoona ishe baane? E mishuntsi nuura hyanne
yezuntsana baane?» yaga7i, E gaazanno si7anxi ixxida.
4 Yesuusa yentsi asuntsago, «Nabe fa gade, fa iginuntsi
giddan fa kara asunts gidda bonchchinttoos fattin melluntsi
kale bonchchinttane» yagayda.
5 E yinna besite fa kushito eeratsi asuntsalla afa gad-
dii fatstsidannip attin melle gaama qofize baz oochchodes
dandda7ikaaya.
6 Asuntsi ammanikaayze gisho gaama qoppida. Yinnippa
suuba Yesuusa yinna gutute yeze asuntsana tamaarssane.

Yesuusa taphpho lam77i tamaaruntsana kiittida
(Maato. 10:5-15; Luqa. 9:1-6)

7 Yesuusa taphpho lam77i tamaaruntsana faago xeegii,
lam77i lam77i mahi kiittida. Unttis tuna ayyaanalla adetits
wolqqa inggida.
8 Unttana, «Oges gufep attin katstsa, karxite, yin kiistte
bira akko bazin aykkippete.
9 Yin tohite caamma aatstsote, fattin lam77i afula aykkip-
pete» yagayda.
10 Mahin, «Yinttana asi mokkize keetstsa aba maaqqikon
yinna bessitippa kezii qitode wontsis yinna keetstsite
gam7ote.
11 Yinttana asi mokkoosse bessa woy yin ohizanno
si7oosse bessa aban maaqqiko, yinna sa7ite yeze asuntsis
yin markka maaqqade gaar yinna bessitippa kezitera, yin
tohite yeze xurito fixxote» yagayda.

6:4 Waha. 4:43 **6:8** Luqa. 10:4-11 **6:11** Hawa. 13:51

12 Taphpho lam77i tamaaruntsi hyanggi, asuntsi fa nagarttippa maaqqade gaar qaala ohida.
13 Unttii asappa gaama tuna Ayyaana kessida. Gaama hyargginttizuntsana zayte tizhii fatstsida.

Xammaqize Wahannisa hyayqo
(Maato. 14:1-12; Luqa. 9:7-9)

14 Yesuusa suntsita ubba bessa kezide gisho Kaat Heroodisa E baz si7ida. Fettii fettii asuntsi, «Xammaqize Wahannisa hyayqoppa denddida, yinnii gisho hyanna kille bazito oochchize eza» yagayda.
15 Bagguntsi, «Hyay Eeliyaasa» yagayda.
Melluntsi mahi, «Hyay zaga wode nabuntsappa fetaya» yagayda.
16 Yezin Heroodisa yinno si7ide wode «Hyay taanii afurtto gachchizide Xammaqize Wahannisa. E hyayqoppa denddida» yagayda.
17 Heroodisa fa ishe Filphoosa machchito Heroodiyada ekkide gisho I mikinaatis Wahannisa aytstsii accizida.
18 Wahannisa Heroodisago, «Neenii ne ishe machchito ekkodes beezoos» yagayda.
19 Heroodiyada Wahannisa fa wozintte ixxii eza wodhissades koyda, yezin dandda7ikaaya.
20 Wahannisa xillon geeshi as maaqqidanno Heroodisa eride gisho ees zhashtii loytsii naagizane. Heroodisa Wahannisa gaaze baz si7ize wode tannane. Yezin ufaytti si7ine.
21 Heroodisa fa yelinttide qammito bonchchodes gade ahizuntsana, shaalaquntsisin Galila yeze damma asuntsis diggisa giigizida. Yinna Heroodiyadas wottize wode maaqqida.
22 Heroodiyada na7ita zaqquntsi mokunttize keetstsa gelii durii, Heroodisan E zaquntsana ufayssida. Kaatize naatigo, «Ne koyze akko maaqqikon tana ooco, ta nees inggoda» yagayda.
23 Mahi iisi caaqqii, «Neenii oocize akko maaqqikon, taanii nees inggoda. Melle atto yezin, ta ka7itumtti baggito maaqqikon ta nees inggoda» yagayda.
24 Naata bale kezii fa inttigo, «Akko inggo gawune?» ga7i oocida.
I intta, «Xammaqize Wahannisa ommito inggo ga7o» yagayda.
25 Naata ellisii kaatizego hyanggi, «Xammaqize Wahannisa ommito saane gidda gaddii hyatte taas immade gaar koyane» gayda.

6:13 Yay. 5:14 **6:14** Maato. 16:14; Mar. 8:28; Luqa. 9:19 **6:18** Luqa. 3:19-20

26 Yaga7in Kaatize gaama zhilidhdhida, yezin fa zaqqunts
gisho iisi caaqqide fa caaqito ashshodes koykaaya.
27 Yinnii gisho, ellisii naagizego Wahannisa ommito
ko7ode gaar kiittida. Naagizen achchi keetstsa hyanggi
Wahannisa afurtto gachchida.
28 Ye gachchinttide ommiza saane gidda gaddii ki7i naatis
inggida. Naata mahi fa inttis inggida.
29 Wahannisa tamaaruntsi yinno si7ide wode hyanggi E
ahito ekkii kanggi moogida.

Yesuusa ichchin mukul asuntsana muuzida
(Maato. 14:13-21; Luqa. 9:10-17; Waha. 6:1-14)

30 Taphpho lam77i hawaaruntsi maaqqii yi7i un oochchi-
dannon tamaarssidanno ubba Yesuusas ohida.
31 Unttago yi7ize asuntsin qitize asuntsi gaanggide gisho
Yesuusaran E tamaaruntsara, melle atto yezin katstsa
maadesin unttana yeltsanxi ixxida. Yeyin, Yesuusa unttago,
«Ye7ote wolla eeratsi shemppodes asi baayze bessa yedhd-
hote» yagayda.
32 Yinnii gisho, unttii fa faas gongge gelii asi baayze bessa
qitida.
33 Unttii hyammadera gaama asuntsi unttana bi7i erida.
Yezin, katama ubbappa asuntsi tohera woxxii hyanggi un
qitize bessito unttappa tiinii yellida.
34 Yesuusa gonggizeppa wodhdhii gaama asuntsana
bi7ida. Asuntsi yenggize asi baayze duro fana maaqqidanno
bi7i unttis yiqsinttii unttana gaama baz tamaarssida.
35 Sa7ita ugurize wode Yesuusa tamaaruntsi eego yi7i,
«Hyanna bessita asi baayze bessi; hyatte sa7itan qammida.
36 Asuntsi kara ganccen katama hyanggi faas muuze baz
wonggode gaar asuntsana dakko» yagayda.
37 Yezin Yesuusa mahi unttago, «Asuntsis muuze baz yin
inggote» yagayda.

Un, «Nuunii hyanggi lam77i xeet dinaarer* boora wonggi
asuntsana muuzode gaar koyane?» yaga7i oocida.
38 Yesuusa unttago, «Yinttis wantsi boora yeze? Ane
hyanggi bo7ote» yagayda.

Unttii bi7i, «Ichchin booran lam77i molon» yagayda.
39 Yesuusa fa tamaaruntsana asuntsana ubba gachcho
gachcho tagii betitsode gaar kiittida.
40 Asuntsi baggita xeet, bagita ichintam maaqqii likkera
likkera tagintti bettida.
41 Yesuusa ichchin boortton lam77i moluntsana ekkii, ude
salo bi7i Xooz galatida. Boortto baxxi asuntsis yeltsode

6:34 Faydo 27:17; 1 Kat. 22:17; Hiz. 34:5; Maato. 9:36 * **6:37** Dinaare gaaze fettii asis oochchii feezhidannis ingginttize bira

gaar tamaaruntsis inggida. Mahi lam77i moluntsana un ubbuntsis gishida.
42 Asunts ubba mu7i mizhida.
43 Attide boora gupan molo gufan, E tamaaruntsi taphpho lam77i leemate kumutsi dentstsida.
44 Boortto mu7ide dhiiratsi asuntsi xalaala ichchin mukul maaqqada.

Yesuusa abballa afa yedhdhida
(Maato. 14:22-33; Waha. 6:15-21)

45 Ellisii Yesuusa fa tamaaruntsi gongge gelii, abbappa seko fintsa yeze Beetesayda faappa tiinii qitode gaar kiittida. Yezin faas asuntsana moyzodes suub attida.
46 Asuntsana moyzidannippa suuba Xooz woossodes derella afa kezida.
47 Sa7ita qammize wode gonggize abba gidda yene, yezin Yesuusa abbappa gaxa faas yene.
48 Baqo E tamaaruntsago baqize gisho abba fidhizanna waaysizanno Yesuusa bi7ida. Wontti maatse Lukule oollodes yi7ize wode E abballa afa yedhdhitera unttago yi7i, unttana olii aadhades koyda.
49 Yezin E abballa afa yedhdhadera, un bi7i, unttis meeshe aazin uukkida.
50 Un ubbuntsi eza bi7i, zhashmora tannida.

Yezin Yesuusa ellisii unttago, «Tana, akkon baaya; zhashtippete» yagayda.
51 E gongge gelii unttara wolla bettin baqita woppu gayda. Unttii gaama qoppida.
52 Un wozintta doccide gisho un boorttii baz tiirikaaya.

Yesuusa Gensareexe hyargginttizuntsana fatstsida
(Maato. 14:34-36)

53 Unttii abba fiinggi, Gensareexe sa7a yellii, gonggiza gaxalla shiishii accida.
54 Unttii gonggizeppa wodhdhize wode asunts ellisii Yesuusa erida.
55 Unttii kara gancce yeze sa7a ubba woxxii yellii hyargginttizuntsana shanchafara tookkii, «Yesuusa yene» ga7in si7ide besite ki7ida.
56 Asuntsi E hyanggide keetstsa ubba, gaxare maaqqikon, katama, yeze hyargginttizuntsana asi shiiqize bessa kanggane. Hyargganchchuntsii E afula macartto maaqqikon bochchode gaar asuntsi eza woossida. Bochchide ubbuntsi faxida.

7

Zaga adunts woga
(Maato. 15:1-9)

1 Yerusalaameppa yi7ide fettii fettii Farisaawuntsin higge
asttamaaruntsin Yesuusa kale shiiqida.
2 Yesuusa tamaaruntsappa fete fete geezhikaayze kushera,
yinnan kushe meeccikaayzara katstsa muuzuntsana un
bi7ida.
3 Farisaawuntsin Ayhude asunts ubba fa adunts wogiti
gaar fa kushito meeccikaayzara mo7oos.
4 Yinnii gaara, un gabeppa wonggi maaqqii meeccint-
tikaayzar mo7oos. Mahi un fa aduntsappa ekkide melle
gaama woga yene: yinnan sine, xaaro, meqo miishe datsan
geeshize woga naagane.
5 Farisaawuntsin higge asttamaaruntsin Yesuusa, «Ne
tamaaruntsi akkos adunts woga mentsii fa kushito meec-
cikaayzara katstsa me7e?» yaga7i oocida.
6 Yesuusa unttago, «Isayaasa yin cubbuntso,
«Hyantsi asuntsi tana fa doonara xalaala bonchchanep,
attin un wozintta taappa hyaako yene.
7 Asi medhdhide woga Xoozze higge aazizi tamaarssize gisho
un tana hyappo goynane»
ga7i xaafide tinbita turo.
8 «Yinttii Xoozze kiita ashshii as woga naagane» yagayda.
9 Mahin Yesuusa, «Yin yin woga naagii Xoozze kiitto olii
ashshodes lo77o oge denggida.
10 Muse, ‹Ne adayan ne intton bonchcho›, mahi ‹Fa adayan
woy fa intto cazhide hyayqqodes beezane› yagayda.
11 Yezin fettii asi fa adayan woy fa intton maaddodanno
ashshii, ‹Yinna Xoozze zharsho› ga7iko,
12 E fa adayan woy fa intton maaddaame gaar oochchane.
13 Yinnii gaara, yin melluntsana tamaarsside yin wogi-
tira Xoozze qaala leqqida. Yinnii fana melle gaama baz
oochchane» yagayda.

As tunize baz
(Maato. 15:10-20)

14 Yesuusa gaama asuntsana mahi faago xeegii, «Ubbuntsi
ta ohizanno si7ote tiirote.
15 As wozinappa kezze baz asi tunizanep attin baleppa as
saza gelii asi tunize akkon baaya.
16 Si7ize hyaye yeze ooden si7o» yagayda.*
17 Yesuusa gaama asuntsana ashshii ashshii keetstsa gelin
E tamaaruntsi yinna aaziziti baz eza oocida.

7:6 Isa. 29:13 **7:10** Keze 20:12; Mahe 5:16; Keze 21:17; Leewe 20:9 * **7:16** Faydo 16 Grike maxaafe baaya.

18 E unttago, «Yinttisin mahi gelikaane? Baleppa as wozina
gelize akko bazin asi tunissades dandda7osanna gelosaane?
19 Akkos gayko, katstsa as saza gidda gelii fa ogitira
aadhanep attin as wozina gidda geloos» yagayda. Yinne
Yesuusa katstsa ubba geeshi maaqqizanno ersida.
20 Kaallii, Yesuusa, «Asi tunize baz as wozina giddappa
kezze baz.
21 As wozina giddappa kezze bazi iita qofa, gome woy7e,
kayzo, as wodhe,
22 olale, zhinbbartimo, iitatitsi, gene, qayxe, cimo, qana7e,
cashshi, uturan boozatitsi.
23 Hyanna iitabazita ubba as wozina giddappa kezii asi
tunizane» yagayda.

Fettii maachiti ammano
(Maato. 15:21-28)

24 Yesuusa yinnippa kezii, Xiroosa katama kale yeze sa7a
qitida. E fettii keetstsa gelii ize yezanno ooden erode
gaar koyikaaya. Yinno maaqqikon aachintti gam77odes
dandda7ikaaya.
25 Yezin I eeratsi na7ito tuna ayyaana aykkide fettii maa-
chita Yesuusa baz si7i ellisii eego yi7i E tohitilla afa gol7ida.
26 Iza yelinttidanna Sooriya gidda Finqqe gaaze sa7a
yelinttide Grike maacho. Iza, fa naatippa tuna ayyaanza
kessode gaar Yesuusa woossida.
27 Yezin Yesuusa mahi, «Na7untsi tiinidhii katstsa mu7i
mizho; na7unts katsito ekkii kanuntsis olizanna lo77o
maaqqoos» yagayda.
28 Maachita mahi, «Ta Laatstsayo yinna turo, yezin leemate
kale yeze kanuntsi na7untsappa wodhdhide gufto muune»
yagayda.
29 Yesuusa mahi iigo, «Hyanno ne ohide gisho ne kara qito;
tuna ayyaanze ne naatippa kezida» yagayda.
30 Maachita fa kara hyanggize wode tuna ayyaanze
naatippa kezin yitstsa woy7idanno bi7ida.

Yesuusa tullen doona muume atstsa fatstsida

31 Yesuusa Xiroosa katamappa kezii, Sidoonaran Taphphi
Katama gaaze sa7ara aadhii Galila Abbago qitida.
32 Asuntsi tullen doona muume asi Yesuusago ki7i, fa
kushito eella gaddode gaar eza woossida.
33 Yesuusa faas ye atstsa gaama asappa gaxa kessii, fa
gil7iza E hyayte dakkida. Mahi cuchchi cuttii E il7antsito
bochchida.
34 Salo ude bi7i, gaddii shemppii, «Eftah» gayda. Bilitsitan
«Buguntto» ga7e.

35 Atstse hyayta ellisii buginttida, acinttide il7antsitan
bilinttida, atstse geeshi ohinttida.
36 Yesuusa asuntsago, «Hyanno oodesin ohippete» yagayda.
Yezin E gaama mintsii ohippete ga7in, asuntsi ohito gode
gaantsida.
37 Yinno si7ide asuntsi ubba gaama qoppii, «Ubbabazito E
loytsii oochchane. Melle atto yezin, tulliza sissane, muumiza
ohizane» yagayda.

8

Yesuusa oyddii mukul asuntsana muuzida
(Maato. 15:32-39)

1 Eerats wodeppa suuba, gaama asuntsi Yesuusago
shiiqida. Asuntsis mu7izebaz dhabin Yesuusa fa
tamaaruntsana faago xeegii,
2 «Hyantsi asuntsi taara hyaydzdzii qamma yellodes gam7i,
akkon muuze baz denggikaayze gisho tana asunts bazita
yiqsane.
3 Taanii asuntsana nayera kara dakkiko asunts hyang-
gitera oge labbii gol7oda, bagge asuntsi hyaako bessappa
yi7ida» yagayda.
4 Yesuusa tamaarunts mahi, «Hyanna akko baayze ganasa
hyantsi asuntsana ubba muussades maaqqade katstsa deng-
godes dandda7ode oode?» yagayda.
5 Yesuusa unttago, «Yin kale wantsi boora yeze?» ga7i
oocida.
Un mahi, «Laappun boora yene» yagayda.
6 Yesuusa asunts sa7alla bettode gaar kiittida. Yeyzi,
laappun boortto ekkii Xooz galatii maaqqii boortto baxxi,
asuntsana yeltsode gaar fa tamaaruntsis inggida. E
tamaarunts asuntsis gizhida.
7 Unttis mahi eeratsin yishsha molunts yene. Yesuusa
yentsi molunts gisho Xooz galatii, asuntsis yeltsode gaar fa
tamaaruntsana kiittida.
8 Asunts ubbuntsi mu7i mizhida. E tamaaruntsi mu7in
attide gufa laappun leemate kumutsi dentsida.
9 Katstsa mu7ide asunts faydita oyddii mukul maaqqada.
Yinnippa suuba, Yesuusa asuntsana moyzida.
10 E mahi fa tamaaruntsara ellisii gongge gelii Dalmmanu-
uta gaaze sa7a qitida.

Malla oochinttode gaar oocida
(Maato. 16:1-4)

11 Farisaawuntsi yi7i Yesuusa oocodes koyi, saloppa fana
malla beessade gaar Yesuusara lalle aykkida.

8:11 Maato. 12:38; Luqa. 11:16

12 Yesuusa gaddii shemppii, «Hyanna wode asuntsi akkos
malla koye? Taanii yinttis turo ohine; hyanna wode asuntsis
akko mallan ingginttoos» yagayda.
13 E unttana ize olii ashshii mahi gongge gelii abbappa seko
fintsa fiinggida.

Farisaawuntsin Heroodisa irshsho
(Maato. 16:5-12)

14 E tamaaruntsi katstsa aykkodanno botida; unttis gongge
gidda fettii boorappa melle baaya.
15 Yesuusa unttago, «Yinttana erote. Farisaawunts irshitip-
pan Heroodisa irshitippa naaginttote» yaga7i kiittida.
16 Un wol gidda, «E hyanno gaazanna nuus boora baayze
gisho» yagayda.
17 Yesuusa un gaazanno erii unttago, «Yinttis boora baayze
gisho akkos ohintte? Hyatten erosite? Woy tiirosite? Yin
wozintta doccida?
18 Yinttis aafe yezin bo7osite? Hyaye yezin si7osite? Yin
tiirane?
19 Taanii ichchin boora ichchin mukul asuntsis yeltsize
wode wantsi leemate kumutsi gufa dentsido?» yagayda.
Unttin, «Taphpho lam77i leemate kumutsi» yagayda.
20 «Yinnii gaara, taanii laappun boora oyddii mukul
asuntsis yeltside wode wantsi leemate kumutsi gufa
dentsido?» yagayda.
Un, «Laappun leemate kumutsi dentsida» yagayda.
21 Yeezin, «Hyatten tiirikaane?» yagayda.

Yesuusa Beetesayda fettii qooqe fatstsida

22 Unttii Beetesayda katama qitida. Eerats asuntsi qooqe
atstsa Yesuusago ki7i ye atstsa girmode gaar eza woossida.
23 Yesuusa qooqe atstse kushito aykkii katamappa gaxa
kessida. E aafte cuttii fa kushito aafitilla afa gaddii, «Nees
akko benttane?» yaga7i oocida.
24 Atstsay dhoqi ga7i bi7i, «Taas asunts benttane, yezin
asuntsi minxa gaar en7ane» yagayda.
25 Yinnippa suuba, Yesuusa mahi, atstse aafte fa kushito
gaddida. Atstsayin loytsii bi7ida, faxin ubba baz shaakkii
bi7ida.
26 Yesuusa atstsego, «Ne kara qito, yezin katama gelippe»
yaga7i kiittida.

Phexiroosa markkatitsito
(Maato. 16:13-20; Luqa. 9:18-21)

8:12 Maato. 12:39; Luqa. 11:29 **8:15** Luqa. 12:1 **8:18** Er. 5:21; Hiz. 12:2; Mar. 4:12

27 Yesuusa fa tamaaruntsara Qisaariya Filphoosa kale yeze
kara gancce qitida. Unttii hyammadera ogella yezin Yesu-
usa, «Tana asuntsi oona ga7e?» yaga7i fa tamaaruntsana
oocida.
28 E tamaaruntsi, «Fettii fettii asuntsi nena, ‹Xammaqize
Wahannisa› gaane; melluntsi, ‹Eeliyaasa gaane› mahi mel-
luntsi, ‹Nabuntsappa feta› gaane» yagayda.
29 Yesuusa unttago, «Yeezin yin tana oona ga7e?» yaga7i
oocida.
Phexiroosa, «Neenii Kiristtoosa*» yaga7i mahida.
30 Yesuusa, «Ta baz oodesin ohippete» yaga7i unttana
kiittida.

Yesuusa fana yellode madhan waaye ohida
(Maato. 16:21-28; Luqa. 9:22-27)

31 Yesuusa fa tamaaruntsago, «As Na7ay, gaama madha
ekkodes beezane; cimuntsi, kahinunts hyalaquntsin higge
asttamaaruntsi eza ixxodes beezane. Unttii eza wodhodesin
hyaydzdzii qammappa suuba, E hyayqoppa denddodes
beezane» yaga7i unttana tamaarssida.
32 E yinno unttis loytsii ohida. Phexiroosa eza fettii zala
mahi kaccida.
33 Yezin Yesuusa suuba maaqqii, fa tamaaruntsana bi7i,
Phexiroosa kaccii, «Hyay Xalahizay, taappa hyaakko. Neenii
asi kadhizebaz qoppanep attin Xoozii kadhizebaz qoppoos»
yagayda.

Yesuusa kaallodes fana zharshe beezane
(Maato. 10:38-39; 16:24-28; Luqa. 9:23-27; 14:26-27)

34 Mahika Yesuusa gaama asin fa tamaaruntsana faago
xeegii, «Tana kaallodes koyze ooden fana kaaddo; fa
masqaltto tookkii tana kaallo.
35 Fa shemppito ashshodes koyze atstse dhabssoda. Yezin
ta gishon Wonggele gishon fa shemppito dhabsize atstse
ashshoda.
36 Asi sa7alla yeze alamito tirfizako, fa shemppito dhabsiko
eza akko maaddode?
37 Asi fa shemppito wozodes akko immades dandda7e?
38 Xooz ammanoose hyanna iita yeletuntsappa, fettii asi
ta giddan ta qaaltten yeellidhiko, As Na7ay, mahi fa Aday
bonchchora geeshi kiitanchchuntsara ye7ize wode yeyga
yeellidhoda» yagayda.

9

(Maato. 17:1-13; Luqa. 9:28-36)

8:28 Mar. 6:14 * **8:29** Kirsttoosa ga7inttizanna meesii bilitsitan tizhinttidaya ga7e **8:34** Maato. 10:38; Luqa. 14:27 **8:35** Maato. 10:39; Luqa. 17:33; Waha. 12:25

1 Yesuusa unttago, «Taanii yinttis turo ohine; Xoozze
ka7itumo wolqqara yi7izanno bi7ikaayzara hyayqqaame
fettii fettii asuntsi hyanne yene» yagayda.

Yesuusa bishshita laaminttida

2 Yesuusa izipun qammappa suuba, faara Phexiroosa,
Yayqooban Wahannisa ekkii, unttana xalaala damma
derella afa kessii un tiino laaminttida.
3 E ma7itan focida; sa7alla ma7o meeccize ooden
geeshshodes dandda7oose fana gaama booxxida.
4 Eliyaasan Musen Yesuusara ohinttodera un bi7ida.
5 Phexiroosa Yesuusa, «Asttamaarizayo, nuunii hyanne
yezanna nuus lo77o; nu hyaydzdzii gaabba feta nees, feta
Muses, mahi feta Eliyaasas gaabboda» yagayda.
6 Hyankkuntsi gaama tannide gisho E akko gaazakon
erikaaya.
7 Yinnippa suuba, dhonne yi7i unttana goozin dhonne
garsappa, «Hyayni ta kadhize, ta Na7aya, E gaazanno si7ote»
gaaze qaala yi7ida.
8 Ellisii unttii wututsi dakkii be7ize wode Yesuusa fattin
melle ooden fa kale bi7ikaaya.
9 Unttii derizeppa wodhdhodera, Yesuusa unttago, «As
Na7ay, hyayqoppa denddode wontsis, yin bi7idanno oodesin
ohippete» yaga7i kiittida.
10 E kiittidanno un, «Ye7e» ga7i, «Hyanna hyayqoppa
dendde gaazanna akko ga7e» ga7i, wol gidda ohinttida.
11 Un mahi, «Higge asttamaaruntsi, ‹Eeliyaasa tiinidhii
yo7odes beezane› akkos ga7e?» yaga7i oocida.
12 Yesuusa mahi «Eeliyaasa tiinidhii yi7i, ubbabazito loyt-
soda; yeezin, akkos Geeshi Maxaafite, ‹As Na7ay gaama
waayinttoda ixinttoda› yagaane ga7i oocida.
13 Yezin taanii yinttis ohine; Eeliyaasa yi7ida; mahi E baz
Geeshi Maxaafite xaafinttidannigaara, asuntsi eella afa fa
koydanno oochchida» yagayda.

Yesuusa tuna ayyaana aykkide na7a fatstsida
(Maato. 17:14-21; Luqa. 9:37-43)

14 Yesuusan, hyaydzdzuntsi tamaaruntsago maaqqii
ye7ize wode gaama asuntsi un kale eqqiduntsanan higge
asttamaare maaqqide eerats asuntsi unttara lallizanno
bi7ida.
15 Yinna gaama asuntsi Yesuusa bi7ide wode gaama qop-
pii, ellisii eego woxxii yi7i, eza sarotsida.
16 Yesuusa, Xaafuntsago «Unttara akko lalle?» yaga7i
oocida.

9:2 2 Phex. 1:17-18 **9:8** Maato. 3:17; Mar. 1:11; Luqa. 3:22 **9:11** Mil. 4:5; Maato. 11:14

17 Yentsi gaama asunts giddappa fettii atstse mahi, «Asttamaarizayo, ta na7aylla afa ohinttodanno kayze tuna ayyaana yeze gisho eza neego ekkii yi7ida.

18 Hyay tuna ayyaanze eza aykkide wode ubba, eza guuddii olane; E donttira dubba ye7ine; mahi achchi garccizane; gallitan minggane. Eeppa hyay tuna ayyaanza kessode gaar, ne tamaaruntsis ohida, yezin kessodes un dandda7ikaaya» yagayda.

19 Yesuusa mahi unttago, «Ammanoose hyanna wode asuntso! Taanii yinttara ayde yellodes yessade? Mahi yinttana ayde yellodes dandda7ode? Na7aya taas hyanka ekkii yo7ote» yagayda.

20 Unttii na7aya eego ki7ida; ye tuna ayyaanze Yesuusa bi7ide fana na7aya goqizida; na7ay sa7a gol7i, doonara goppuntto cuttitera gol7inttida.

21 Yesuusa ye na7ay adaygo, «Hyay ne na7aya aykkidannippa wantsi wode maaqqade?» yaga7i oocida.

Na7ay aday, «E eerats yezin aykkida.

22 Eza wodhodes gaama wode taman hyaatsan olane, yezin nees dandda7inttiko, nuus yiqsinttoya, nuna maaddoya» yagayda.

23 Yesuusa eego, « ‹Ne dandda7iko gaane?› Ammanze oodesin ubba bazi dandda7inttane» yagayda.

24 Ellisii na7ay aday fa qaaltto dhoqi yiizii, «Taanii ammanane, yezin gujjii ammanode gaar tana maaddoya» yagayda.

25 Yesuusa asunts gaanggi gaanggi hyanggizanno bi7i, tuna ayyaanza, «Hyay tullen muume ayyaanzayo, hyay na7ayppa kezo ga7i nena ta kiittane; mahi lam7intsa E gidda gelippe» yagayda.

26 Ye tuna ayyaanze uukki, na7aya gaama goqizii, eeppa kezida. Na7ay hyayqqide gaara yi7in, gaama asuntsi, «Na7ay hyayqqida» yagayda.

27 Yezin Yesuusa na7ay kushito aykkii dentsin, na7ay denddii eqqida.

28 Yesuusa keetstsa gelidannippa suuba E tamaaruntsi, «Nuunii ye tuna ayyaanza kessodes akkos dandda7ikaaya?» yaga7i Yesuusa shaakkii dumma oocida.

29 Yesuusa mahi, «Yinnii gaarize woosaran [xoomaran] fattin melle bazara kessades dandda7oos» yagayda.

Yesuusa fana yellode madhito mahi ohida
(Maato. 17:22-23; Luqa. 9:43-45)

30 Unttii yinna bestippa denddii, Galilara aadhii qitida; Yesuusa fa yeze bestto ooden erode gaar koykaaya.

31 E fa tamaaruntsago, «As Na7aya, asi asis aatsii inggoda
wodhoda; E hyaydzdzii qammappa suuba, hyayqoppa dend-
doda» yaga7i tamaarssitera yene.
32 Yezin unttis E gaazanna gelikaaya; mahi eza oocodesin
zhashtida.

Ubbappa aadhize oode?
(Maato. 18:1-5; Luqa. 9:46-48)

33 Unttii Qifirnahoome katama hyanggi keetstsa gelidan-
nippa suuba Yesuusa unttago, «Oge akkos lalle?» yaga7i
oocida.
34 Yezin un, «Nu gidda ubbappa aadhode oode?» yaga7i
lallide gisho si77i gayda.
35 Yesuusa bettii, taphpho lam77i tamaaruntsana xeegii,
«Ooden tiino aadhodes koyko, ubbappa suuba aadhii, ub-
buntsis aro maaqqades beezane» yagayda.
36 Fettii eeratsi na7a ekkii, un gidda essida; ye eerats
na7aya iringgi unttago,
37 «Hyantses gaar eerats na7untsappa feta ta suntsite
mokkize ooden tana mokkane; mahi tana mokkize ooden
tana kiittezayan mokkanep attin tana xalaala mokkoos»
yagayda.

Nuna ixxoose atstse nu bagga
(Luqa. 9:49-50)

38 Wahannisa, «Asttamaarizayo, fettii asi ne suntsite tuna
Ayyaana kessodera nuunii bi7i, nu bagga maaqqoosse gisho
eza kayda» yagayda.
39 Yezin Yesuusa, «Ooden ta suntsite Xoozii oochchize
gaama qofize baz oochchii, ellisii taalla afa iita baz ohint-
todes dandda7ize baayze gisho kayppete.
40 Nu baz ixxoose atstse nu bagga.
41 Taanii yinttis turo ohine; yin taasuntsana maaqqide
gisho ooden yinttis ta suntsite hyale hyaatsi ushshades
inggikon, fa anjjito ekkoda.

Nagarara fattanintte
(Maato. 18:6-9; Luqa. 17:1-2)

42 «Tana ammanze hyantsi eeratsuntsappa feta balitstsize
ooden, gaacize damma woxa fa afurtte accii, Abba gidda
gelizako ees lo77o.
43 Ne kushita nena balitstsizako, gachchii olo. Neenii
lam77i kushera dhaboose gaanname tama olinttodannippa,
duuxutsi kushera de7o gelzako nees lo77o.
44 Gaanname zaqiltta hyayqoosse taman dhaboose bessi.

9:34 Luqa. 22:24 **9:35** Maato. 20:26 **9:37** Maato. 10:40; Luqa. 10:16; Waha. 13:20 **9:40** Maato. 12:30; Luqa. 11:23 **9:41** Maato. 10:42 **9:43** Maato. 5:30

45 Ne tohita nena balitstsizako, gachchii olo. Neenii lam77i tohera gaanname tama olinttodannippa, duuxa maaqqii de7o gelizanna nees lo77o.
46 Gaanname zaqiltta hyayqoosse taman dhaboose bessi.
47 Ne aafta nena balitstsizako, woocii kessii olo. Neenii lam77i aafera gaanname tama olinttodannippa, fettii aafera Xoozze ka7itumo gelizanna nees lo77o.
48 Ize zaqilttan hyayqqoos, tamttan dhaboos.
49 «Zharsho soogera geezhanni fana asi ubba tamara geeshshada.
50 Sooge lo77o, yiikon E mal7anxi ixxiko, mahi wayzi mal7issade? Yin gidda sooge yesse. Yi7i fetay fetayra sarora yezote» yagayda.

10

Machcho dakkodes beezoos
(Maato. 19:1-2; Luqa. 16:18)

1 Yesuusa yinnippa denddii, Yihuda sa7a hyanggi Yord-daanosa borkka fiinggida. Gaama asuntsi mahi eego shiiqin, tiinosttifana yentsi asuntsana tamaarssida.
2 Fettii fettii Farisaawuntsi fattanodes koyi Yesuusa, «Fettii asi fa machchito dakkode gaar Muse higgita kiittane?» yaga7i eza oocida.
3 E mahi, «Muse yinttana waaga7i kiittido?» yagayda.
4 Unttii, «Muse, ‹Fettii asi fa machchitis dafo warqqate inggi dakko› gayda» yagayda.
5 Yesuusa mahi, unttana «Yin ohin si7oosuntsana maaqqide gisho Muse hyanna kiitto yinttis xaafida.
6 Yezin Xoozii tiino medhdhize wode dhiiratsin maachon mahi medhdhida.
7 Yinnii gisho, fettii asi fa adayan fa intton ashshii, fa machchitira wolla yezane.
8 Un lam77untsi fettii asho maaqqane; yikkeppa, un fettii asho maaqqanep attin lam77i asi maaqqoos.
9 Yinnii gisho, Xoozii accidanno asi shagippe» yagayda.
10 Un kara maaqqide wode E tamaaruntsi hyanna ohiti baz Yesuusa lam7intsa oocida.
11 Yesuusa unttago, «Fa machchito dakkii melle ekkize ooden olalane.
12 Mahi machchitan fa azinzeppa kezii melle azinii geliko olalida» yagayda.

Yesuusa eerats na7untsana anjjida
(Maato. 19:13-15; Luqa. 18:15-17)

9:47 Maato. 5:29 **9:48** Isa. 66:24 **9:50** Maato. 5:13; Luqa. 14:34 **10:4** Mahe 24:1 **10:6** Medho 1:27; 5:1 **10:7** Medho 2:24 **10:11** Maato. 5:32; 1 Qoro. 7:10-11

13 Yesuusa eerats na7untsana bochchode fana, fettii fettii
asunts na7untsana eego ki7ida, yezin E tamaaruntsi yentsi
asuntsana kaccida.
14 Yesuusa yinno bi7i, fa tamaaruntsana kaccii; unt-
tago, «Eerats na7untsi taago yi7izanno kayppete; Xoozze
ka7itumo yentses gaarzuntsis.
15 Taanii yinttis turo ohine; Xoozze ka7itumo eerats na7a
fana ekkoosse atstse ooden yinna ka7itumtto mulon geloos»
yagayda.
16 Eerats na7untsana iringgi, fa kushito fetella fetella afa
gaddii anjjida.

Qolo yiqsimo ki7ize madha
(Maato. 19:16-30; Luqa. 18:18-30)

17 Yesuusa qitodes kezide wode fettii atstse woxxii yi7i,
E tiintte bunqqunttii, «Keeha asttamaarzayo, medhina de7o
laattodes taanii akko oochcho?» yaga7i oocida.
18 Yesuusa, «Akkos tana keehizayo ga7i xeege? Xoozze
xalaalap attin melle keeha ooden baaya.
19 Xoozze kiitto, wodhippe; olalippe; kaystippe; worddo
markkidhippe; il7antsite laammippe; ne adayan ne intto
bonchcho yagaazanno erane» yagayda.
20 Atstse, «Asttamaarizayo, taanii yinno ubba na7atitsappa
aykkii hyayno yellodes naagane» yagayda.
21 Yesuusa atstsa dakkii bi7i kadhida; «Nees fettii bazi
faccane; hyanggi nees yeze baz mulo bayzi, yinna birtto
dahuntsis inggo; neenii salo duridhdhada. Yeyzi maaqqii
tana kaallo» yagayda.
22 Yezin atstse yinno si7i, E gaama dure maaqqide gisho fa
sintto kartsii, ufayttikaayzara ashshii qitida.
23 Yesuusa fa tamaaruntsana wututsii dakkii bi7i, «Dure asi
Xoozze ka7itumo gelodanna wayzi madhodyessa!» yagayda.
24 E tamaaruntsi E timirttite gaama qoppida. Yezin Yesu-
usa mahi unttago, «Na7untso, Xoozze ka7itumo gelodanna
wayzi madhodyessa!
25 Dure asi Xoozze ka7itumo gelodannippa, gimale
marppe uruntsara aadhizanna laafane» yagayda.
26 E tamaaruntsi gaama qoppii, «Yeezin, oode attode?»
yaga7i, fete feta oocida.
27 Yesuusa unttana dakki bi7i, «Hyanna Xoozzes
dandda7inttanep attin asis dandda7inttoos; Xoozzes ubba
bazi dandda7inttane» yagayda.
28 Phexiroosa Yesuusago, «Ero; nuunii nu baz ubba ashshii,
nena kaallane» yagayda.

10:15 Maato. 18:3 **10:19** Keze 20:12-16; Mahe 5:16-20

29 Yesuusa «Taanii yinttis turo ohine; ta gishon Wonggele
gishon keetsito woy ishuntsana woy mishuntsana woy adaya
woy intto woy machchito woy na7untsana woy oochchize
gadito ashshize ooden,
30 hyatte hyanna wodite xeet kushe keetsito, ishuntsana,
mishito, intto, na7untsana, oochchize gadito, baytstsara
wolla ekkoda. Tiinoppa ye7ode woden medhina de7o
ekkoda.
31 Yezin gaamuntsi tiino maaqqiduntsi suub maaqqada,
mahi gaamuntsi hyatte suub maaqqiduntsi tiino maaqqada»
yagayda.

Yesuusa fana yellode madhito hyaydzdzintsa ohida
(Maato. 20:17-19; Luqa. 18:31-34)

32 Yesuusaran E tamaaruntsara Yerusalaame
hyammadera, Yesuusa fa tamaarunts tiintte yedhdhane.
Un gaama qoppida. Eza kaallizuntsin zhashtida. Lam7intsa,
taphpho lam77i tamaaruntsana gaxa kessii, fana yellode
baz shagii unttago hyannigaara yaga7i ohida.
33 «Hyaychche, nuunii Yerusalaame hyatte kezane. Ize
As Na7ay, kahinunts hyalaquntsisin higge asttamaaruntsis
aatsii ingginttoda. Unttii eella afa hyayqo firdda firddoda;
mahi Ayhude maaqqoosse asuntsis eza aatsii inggoda.
34 Ye Ayhude maaqqoosse asuntsi eza leqqoda, eella afa
cuttoda, allanggara garaafoda wodhoda. E hyaydzdzii
qammappa suuba, hyayqoppa denddoda» yagayda.

Yayqooban Wahannisa woosside woosa
(Maato. 20:20-28)

35 Zabdoosa na7unts Yayqooban Wahannisa Yesuusago
yi7i, «Asttamaarizayo, nuunii nena woossize fettibaz nuus
oochchoya» yagayda.
36 Yesuusa unttago, «Taanii yinttis akko oochcho?» ya-
gayda.
37 Unttii, «Neenii ne bonchcho ka7itumtte bettize wode nu-
uppa feta mizaqi zalara mahi feta workkita zalara betitsoya»
yagayda.
38 Yezin Yesuusa unttago, «Yinttii akko woossizako eroos,
ta ushshades yeze xuu7a ushshades dandda7odate? Mahi
taanii xammaqinttodes yeze xinqqatto xammaqinttodes
dandda7odate?» yagayda.
39 Un mahi, «Ye dandda7oda» yagayda.
Yesuusa mahi, «Turo ta ushshades yeze xuu7a yin
ushshada, taanii xammaqinttodes yeze xinqqatto yin xam-
maqinttoda.

10:31 Maato. 20:16; Luqa. 13:30 **10:38** Luqa. 12:50

40 Yezin taappa mizaqi zalaran workkita zalara bettoduntsana doorodes taas adetits wolqqa baaya, yezin yinna bessita Xoozii immades giigizii gaddiduntsis» yagayda.
41 Attiduntsi taphphi tamaaruntsi yinno si7ide wode Yayqooballan Wahannisalla shenidhdhida.
42 Yesuusa unttana ubba faago xeegii, «Ayhude maaqqin Ayhude maaqqoosse asunts hyalaquntsi worzha ahizuntsana ga7intti xeeginttizuntsanan ahizuntsis worzhuntsalla afa adetits wolqqa yezanno yin erane.
43 Yezin yin gidda yinnii fana maaqqades beezoos; yin gidda damma maaqqades koyze ooden yinttis aro maaqqades beezane.
44 Mahi yin gidda ubbappa aatsii maaqqades koyze ooden yin ubbuntsis aro maaqqades beezane.
45 Melle atto yezin, As Na7ayin, as maaddodesin gaamuntsana ashshodes fa shemppito aatsii immades yi7idap attin asi ees oochchode gaar yi7ikaaya» yagayda.

Yesuusa qooqe Barxxemoosa aafto fatstsida
(Maato. 20:29-34; Luqa. 18:35-43)

46 Unttii Iyaarkko katama hyanggida. Yesuusa fa tamaaruntsaran gaama asara Iyaarkkoppa kessadera, Ximoosa na7a, qooqize, Barxximoosa ga7inttize, oge gaxa woossittera bettida.
47 Barxximoosa, yeygara aadhize Naazirete Yesuusa maaqqidanno si7ide wode fa qaaltto dhoqi yiizii, «Dawute na7a Yesuusa, tana maaroya!» yaga7e aykkida.
48 Gaama asuntsi eza, «si7i ga7o!» ga7i kaccida.
Yezin, E fa qaaltto kasennippa gaama dhoqi yiizii, «Dawute na7ayo, tana maaroya!» yagayda.
49 Yesuusa eqqii, «Eza hyankka xeegote» yagayda.
Unttii qooqizego, «Akko baaya, denddii eqqo, nena xeegane» yagayda.
50 Qooqize fa ma7ito olii ashshii, doollii denddii eqqii, Yesuusago hyanggida.
51 Yesuusa, «Taanii nees akko oochchode gaar koye?» yagayda.
Qooqize, «Asttamaarizayo, ta be7ades koyane» yagayda.
52 Yesuusa eego, «Qito, ne ammantta nena fatstsida» yagayda. Iira E aafta bi7in, Yesuusa kaallida.

11

Yesuusa damma bonchchora Yerusalaame gelida
(Maato. 21:1-11; Luqa. 19:28-40; Waha. 12:12-19)

10:42 Luqa. 22:25-26; Maato. 23:11; Mar. 9:35; Luqa. 22:26

1 Un Yerusalaame ukkitera, Shamahe Derize kale yeze
Beetefaagen Bitaaniya katamito yellida. Yesuusa fa
tamaaruntsappa lam77untsana tiino dakkii,
2 «Yinttappa tiino yeze kara gancce qitote; ize gelide gaar
ooden toggii bi7ikaayze acinttii yeze hyare na7a yin deng-
goda, eza billii, hyayga ekkii yo7ote.
3 Ooden yinttana, ‹Hyanno akkos oochche?› yaga7i oociko,
‹Laatstsii eza koyane, ellisii eza hyankka dakkoda› ga7ote»
yagayda.
4 Un hyanggi, hyare na7aya bale oge kale acinttii yezaya
denggi billida.
5 Yinna besite eqqide fettii fettii asunts unttago, «Hyare
na7aya wayssades bille?» yagayda.
6 E tamaaruntsi Yesuusa fana kiittezanno ohin, asunts
ashshii ashshida.
7 Unttii hyare na7aya Yesuusago ki7i, fa ma7ito E bantte
yiixxin Yesuusa ye hyare na7aya toggida.
8 Gaama asuntsi fa ma7ito ogite yiixxida; mahi melluntsi
minxa tashe shaqqii, ogite yiixxida.
9 Yesuusappa tiino yedhdhize asuntsin eza kaallize asuntsi
fa qaaltto dhoqi yiizii,

«Hosaana!*
Laatstse suntsite ye7ize anjjinttidaya.
10 Ye7ize nu aday Dawute ka7itumtta anjjinttidanno.
Hosaana! Salo»

yagayda.
11 Yesuusa Yerusalaame hyanggi, Xoozze Keetstsa gelida.
Mahi ubbabazito wutii bi7idannippa suuba, sa7ita qammize
gisho taphpho lam77i tamaaruntsara Bitaaniya katama qi-
tida.

Yesuusa baaddide belese minxito
(Maato. 21:18-19)

12 Wonttistti wode un Bitaaniyappa kezii hyammadera,
Yesuusa nayzida.
13 Hyaakora fettii belese minxitis zhil7o hyaye yezanno
bi7i, Iilla afa aafe benttiko ga7i, be7ades izigo hyanggida,
yezin izigo E hyanggize wode hyaye xalaalap attin fettii
aafen denggikaaya; akkos gayko, belese aafze wode yel-
likaayze gisho.
14 Yesuusa yinna belesito, «Yikke, neeppa asi aafe miippe»
yagayda. E tamaaruntsi E gaazanno si7ida.

Yesuusa Xoozze Keetstsa zal7izuntsana kessida
(Maato. 21:12-17; Luqa. 19:45-48; Waha. 2:13-22)

* **11:9** ***Hosaana:*** Maato 21:9 bo7ote. **11:9** Maz. 118:25

15 Un Yerusalaame qitida; Yesuusa Xooze Keetstsa gelii, ize
bayzizuntsanan wonggizuntsana bale bay7e aykkida; mahi
bira laammizuntsana xarphezan wolle bayzizuntsana oyda
dakkii olii,
16 asi akko bazin tookkii, Xoozze Keetstsa giddara aad-
haame fana kayda.
17 Yesuusa asuntsana hyannigaara yaga7i tamaarssida:
«Geeshi Maxaafite, ‹Ta keetsita asi ubba Xooz woossize
keetstsi maaqqada› ga7intti xaafinttida. Yezin yinttii izo
faanno aachinttize wom7o mahida» yagayda.
18 Kahinunts hyalaquntsin higge asttamaaruntsi yinno
si7i, eza wodhodes oge koye aykkida. Yezin gaama asuntsi E
timirttite gaama qoppize gisho ees zhashtida.
19 Sa7ita ugurize wode Yesuusan E tamaaruntsin
katamappa gaxa kezida.

Belese minxita melida
(Maato. 21:20-22)

20 Un wonttistti wode yinna ogitira aadhitera, yinna be-
lesta xaphora melidaanno bi7ida.
21 Phexiroosa tiirii, «Asttamaarizayo, yikke, neenii baad-
dide belesita melida» yagayda.
22 Yesuusa mahi, «Xoozza ammanote.
23 Taanii yinttis turo ohine; ooden fa wozintte
so7ikaayzara gaydebazi hyanodanno ammanii, hyay deriza,
‹Denddii Abba wodhdho› yagayko ees hyanoda.
24 Yinnii gisho, taanii yinttis ohine; Xoozza yin woossize
bazin oocizebaz akko maaqqikon ekkide gaara ammanote,
yin ekkoda.
25 Xooz woossodes yin eqqize wode salo yeze yin Aday
yin nagartto atto gawude fana, ooden yinttana naaqqidebaz
yeziko, ees atto ga7ote.
26 [Yezin as nagara yin atto ga7anxi ixxiko, salo yeze yin
Adayn yin nagartto yinttis atto ga7oos» yagayda].

Yesuusa akko adetits wolqqara oochchizako oocinttida
(Maato. 21:23-27; Luqa. 20:1-8)

27 Un mahi Yerusalaame hyanggida. Yesuusa Xoozze
Keetstsa hyanttodera, kahinunts hyalaquntsi, higge astta-
maaruntsin cimuntsi eego yi7i,
28 «Neenii hyanno oochchodes nees akko adetits wolqqa
yeze? Woy nees hyanna adetits wolqqito inggide oode?»
yagayda.

11:17 Isa. 56:7; Er. 7:11 **11:23** Maato. 17:20; 1 Qoro. 13:2

29 Yesuusa mahi unttago, «Ta yinttana fettibaz oocoda, taas ohote. Ta mahi hyanno akko adetits wolqqara oochchizako, yinttis ohoda.
30 Wahannisa xinqqata Xoozappane woy asappa? Taas ohote» yagayda.
31 Unttii fa gidda lalle aykkii, «Nuunii, ‹Xoozappa› gayko, E nuugo, ‹Yeezin, Wahannisa ohizanno akkos ammananxido?› yagawuda.
32 ‹Asappa gayko› asi ubba Wahannisa nabe maaqqizanno erane.» Maaqqide gisho asuntsis zhashtida.
33 Yinnii gisho, unttii Yesuusago, «Nuunii eroos» yaga7i mahida;
Yesuusa, «Taanin hyanno akko adetits wolqqara oochchizako, yinttis ohoos» yagayda.

12

Woyne tukkii oochchizunts aazize
(Maato. 21:33-46; Luqa. 20:9-19)

1 Yesuusa unttis aazizera yaga7i ohida; «Fettii atstse woyne atakiltte tukkii, gaxito wututsii gase gasida. Mahi ye woyniza cicize ollan bookkida. Eza kafodes pharggo shakko shakkida. Yinnippa suuba, kotstse oochchize asuntsis inggi, melle sa7a qitida.
2 Woyne aafta diilii maxize wode yellin, fana yellizanno ekkii ye7ode gaar, fettii fa ariza kotstse aduntsago kiittida.
3 Kotstse ekkide asuntsi E ariza aykkii hyadhdhii, hyarii kushe dakkida.
4 Lam7intsa melle aro unttago kiittin, un ye arizes ommito shuchchara qawuxii kawushizii dakkida.
5 Woyne taakilte laatstsay mahin melle aro kiittida. Ye ariza wodhida, mahi melle gaamuntsana yinnii gaara yeyzida, feta feta hyadhdhii, melluntsana wodhida.
6 «Woyne atakiltte laatstses kiittodes ubbappa lasite E gaama kadhize fa na7aya dakkodanna xalaala attida. E, ‹Un ta na7aya bonchchikaayzara ashshaama› ga7i, fa na7aya unttago kiittida.
7 «Yezin kotstse aduntsi fa gidda, ‹Laattoday hyaya; yedhdhote eza wolla wodhoda; E laatita nuus maaqqada!› yagayda.
8 Na7aya aykkii wodhii, E ahito woyne atakiltte giddappa gaxa kessii olida.
9 «Yikke, woyne atakiltte laatstsay wayssade? Yi7i yentsi kotstse aduntsana wodhii hyaasii, woyne kotstse oochchize melle asis inggoda.

12:1 Isa. 5:1

10-11 « ‹Keexizuntsi leqqii ixxide shuchchize
Keetsiti mayzentto xaalize,
ubbappa aadhize mintsi shuchchi maaqqida.
Hyanno Laatstsii oochchidebaz;
mahi nu aaftisin gaama qofize baz
yagaazanno Geeshi Maxaafeppa nabbabika?› » yagayda.
12 Kahinunts hyalaquntsi, higge asttamaaruntsin cimuntsi
Yesuusa yinna aazizito unttalla afa ohidanno eride gisho eza
aykkodes koyda, yezin asuntsis zhashtii, ashshii qitida.

Giira giirize bazis shiiqide ooce
(Maato. 22:15-22; Luqa. 20:20-26)

13 Mahi yinna ohitippa bala denggi, eza aykkode
gaar, Farisaawuntsappa Heroodisa bagguntsappa eerats
asuntsana eego kiittida.
14 Unttii eego yi7i, «Asttamaarizayo, neenii turibaz ohint-
tizanno asappa as shaakkoosanno nuunii erane. Neenii
as shaakkoos; mahi Xoozze ogito turetitsara tamaarssane.
Nuunii Roome gade Kaat Qeesares giira giirizanna likken
likke baa? Giira giironene ashshone?» yagayda.
15 Yezin un cubbotitsito Yesuusa erii, «Tana akkos fattane?
Ane fettii santime tana beezote» yagayda.
16 Unttii ees ki7ida, «Hyanna bishshitan suntsita oodeso?»
yaga7i unttana oocida.
Unttii, «Qeesares*» yagayda.
17 Yesuusa mahi, «Yeezako, Qeesarestto Qeesares, Xoozze-
sito Xoozis inggote» yaga7in un E baz gaama qoppida.

Hyayqoppa denddebaz
(Maato. 22:23-33; Luqa. 20:27-40)

18 Hyayqqide asi denddoos gaaze Saduqaawuntsappa fettii
fettii asuntsi Yesuusago yi7i, hyannigaara yaga7i, eza oocida.
19 «Asttamaarizayo, Muse nuus higge xaafittera, ‹Machcho
ekkide asi na7a yelikaayzara hyayqqiko, ye hyayqqide ishe E
machchito ekkii, fa ishes na7a yelodes beezane› yagaazanno
xaafida.
20 Zaga wode laappun ishuntsi yezuntsappa anggisse
machcho ekkii, na7a yelikaayzara hyayqqida.
21 Lam7antsize izo ekkida, ezin na7a yelikaayzara
hyayqqida. Hyaydzantsize yinnii gaar yi7ida.
22 Laappununtsin yinnii gaara izo ekkii, na7a yelikaayzara
hyayqqida. Ubbappa suuba, mahi yinna maachita
hyayqqida.

12:10-11 Maz. 118:22-23 * **12:16** Qeesare-Roome kaat **12:18** Hawa. 23:8
12:19 Mahe 25:5

23 Yeezin, laappununtsi mulo izo ekkide gisho hyayqqide
asuntsi hyayqoppa denddide wode, iza unttappa aayyes
machcho maaqqade?» yagayda.
24 Yesuusa mahi, «Yinttii balinttizanna, Geeshi Maxaafito
woy Xoozze wolqqa erikaayze gisho!
25 Hyayqqide asuntsi hyayqoppa denddide wode, salo yeze
kiitanchcho maaqqanep attin dhiiratsin ekkoos; maachan
geloos.
26 Yezin hyayqqiduntsi denddebaz maaqqiko, Muse
maxaafite xaafinttide eexize hyaburtutibaz ohize besite,
Xoozii Musego, ‹Taanii, Abrahama Xoozii, Yisaaqa Xoozii,
Yayqooba Xoozii› gaydanno nabbabikate?
27 Yinnii gisho, E, shemppora yezunts Xoozap attin
hyayqqiduntsi Xoozii baaya. Yin gaama balida» yagayda.

Ubbappa aadhize kiita
(Maato. 22:34-40; Luqa. 10:25-28)

28 Higge asttamaaruntsappa fete un lallizanno shiiqii
si7ida. Mahi Yesuusa unttis loytsii mahidanno si7i, «Kiita
ubbappa aadhize kiitta aanno?» yaga7i Yesuusa oocida.
29 Yesuusa mahi, eego hyannigaara yagayda: «Kiita ub-
bappa aadhize kiita si7ote; ‹Isra7eele asuntso, Laatstse nu
Xoozze fettii Laatstsii.
30 Ne Laatstsa ne Xoozza ne kumutsi wozinappa, ne
kumutsi shemppoppa, ne kumutsi qofappa, ne kumutsi
wolqqappa kadho› yagayda.
31 Mahi kiita ubbappa aadhize lam7intsa kiitize; ‹As ubba
ne ommiti gaar kadho› yagaazanno; hyantsesappa aadhize
melle kiita baaya» yagayda.
32 Higge asttamaarize Yesuusago, «Asttamaarzayo, turo
gayda; neenii ‹Xoozii fettii Xoozii xalaala. Eeppa melle
baaya› gaydanna turo.
33 Xoozza kumutsi wozinappa, kumutsi qofappa kumutsi
wolqqappa kadhizannon mahi as ubba fa ommiti gaar kad-
hizanna, michchize zharshoppan melle zharsho ubbappa
aadhane» yagayda.
34 Yesuusa higge asttamaarize mahidanna aadhize era
as mahe maaqqidanno bi7i, «Neenii Xoozze ka7itumoppa
hyaakkikaaya» yagayda; yinnippa suuba, Yesuusa mellebaz
oocodes ooden miinggikaaya.

Kiristtoosa oode na7a
(Maato. 22:41-46; Luqa. 20:41-46)

12:26 Keze 3:6 **12:28** Luqa. 10:25-28 **12:29** Mahe 6:4-5 **12:31** Leewe 19:18 **12:32** Mahe 4:35 **12:33** Hose. 6:6 **12:34** Luqa. 10:25-28

35 Yesuusa Xoozze Keetstsa tamaarssite, hyannigaara yagayda: «Higge asttamaaruntsi Kiristtoosa ‹wayzi Dawute na7a ga7e?›
36 Dawute Geeshi Ayyaanara kaallii,
« ‹Laatstsii, ta Laatstsaya, «Taanii ne morkkuntsana
ne tohita yedhdhize bessi mahode wontsis,
hyanne taappa mizaqi zala betto» gayda› yagayda.
37 Dawute fa ommite Kiristtoosa, ‹Laatstso› ga7i xeegiko, yeezin, Kiristtoosa wayzi, Dawute na7a maaqqe» yagayda.
Gaama asuntsi Yesuusa gaazanno ufaytti si7ida.

Yesuusa higge asttamaaruntsanan Farisaawuntsana leqqida
(Maato. 23:1-36; Luqa. 20:45-47)

38 Yesuusa tamaarssitera, hyannigaara yagayda: «Higge asttamaaruntsappa naaginttote; un pharggo ma7o ma77i wutizannon gaben asi unttana bonchchii sarotsizanno koyane.
39 Unttii Ayhude woosa keetstsa gaama lo77o oyda koyane; mahi asi fana mokkize bessa bonchcho bessi koyane.
40 Un budan keetstsi bonqii, fana beessades pharggizii woossane; un ubbappa aadhize firdda ekkoda» yagayda.

Budantti muxaate
(Luqa. 21:1-4)

41 Yesuusa Xoozze Keetstsa muxaate olize saaxine kale bettii, asuntsi fa birtto yinna saaxintte olizanno bi7ida; gaama dure asuntsi gaama bira yinna saaxintte olane.
42 Fettii daha budantta yi7i, lam77i sikkinna yinna saaxintte olida.
43 Yesuusa fa tamaaruntsana xeegii, «Taanii yinttis turo ohine; muxaate saaxintte olide asunts ubbappa hyanna daha budantta gaantsi olida.
44 Akkos gayko, melluntsi ubba faas kumii attide birappa olane. Yezin iza fa facitippa, faas yeze qoltto ubba inggida» yagayda.

13

Yesuusa Xoozze Keetsita wul7inttodanno tiinii ohida
(Maato. 24:1-2; Luqa. 21:5-6)

1 Yesuusa Xoozze keetstsappa kessadera, E tamaaruntsappa fete, «Asttamaarizayo, hyanna lo77o shuchchiton hyanna lo77o shuchchi keetsito be7ine!» yagayda.

12:36 Maz. 110:1

2 Yesuusa mahi, «Hyanna damma shuchchi keetsito
be7ine? Hyanna keetsita shuchchi shuchchalla afa gim-
binttide fana wul7inttikaayzara attoos; fettii shuchchin at-
tikaayzara ubba wul7inttoda» yagayda.

Laatstsii yo7odannippa tiino yellode baytstsin madha
(Maato. 24:3-14; Luqa. 21:7-19)

3 Yesuusa Xoozze keetstsappa seko zalara Shamahe De-
rizella afa bettezin, Phexiroosa, Yayqooba, Wahannisan
Inddiriyase eego yi7i,

4 «Hyanna ayde yi7adyezako, nuus oho; hyanna ubba
folinttodes wodito erisize mallita akko?» yaga7i oocida.

5 Yesuusa mahi unttago hyannigaara yaga7i ohida: «Yint-
tana ooden balitsaame fana naaginttote.

6 Gaama asuntsi ta suntsite, ‹Taanii Kiristtoosa› ga7i
gaama asuntsana balitstsoda.

7 Olan ola wore si7ize wode yirggippete. Yinnii gaarize
hyanodes beezane, yezin wurssutsita hyaga.

8 Fettii gade asuntsi melle gade asuntsara olinttoda; mahi
fettii ka7itumo melle ka7itumora olinttoda; sa7a eni7e ubba
bessa hyanoda; naye yessada, yezin yinna ubbanna yelo
zooqe fana.

9 «Yezin yinttii, yin ommite naaginttote. Akkos gayko, asi
yinttana aykkii, firdda keetstsis aatsii inggoda; mahi Ay-
hude woosa Keetstsiten yinttana alanggara garaafoda; gade
ahizuntsii tiinon kaatuntsi tiino ta gisho yin markkidhades
eqqoda.

10 Wurssutsita yellodannippa tiino Wonggele asi ubbas
ohinttodes beezane.

11 Unttii yinttana firdda keetstsa ki7ize woden aatsii ing-
gize wode waagii ohodyezako tiino yirggippete; yinna saate
Xoozii yinttis inggide baz ohote. Yin gidda Geeshi Ayyaana
ohinep attin yinttana baaya.

12 «Ishe fa isha, aday fa na7aya wodhissada. Na7untsi fana
yeliduntsalla denddii, unttana wodhoda.

13 Asi ubba yinttana ta suntsiti gisho ixxoda, yezin
wurssutsi yellodes miinggide attoda.

Yerusalaame yellode iita madha
(Maato. 24:15-28; Luqa. 21:20-24)

14 «Yezin dhabsize tunize eqqodes beezoosse bessa eqqezin
yin be7ada.» Yinna akko ga7inttizako nabbabize akaako!
«Yihuda sa7a ye wode yezuntsi derego woxxii aachintto.

15 Bale yeze keetstsa gelii keetstsappa fettibaz ekkodes
gode, fa keetstsa gelippe.

13:9 Maato. 10:17-20; Luqa. 12:11-12 **13:13** Maato. 10:22 **13:14** Mahe 9:27; 11:31; 12:11 **13:15** Luqa. 17:31

16 Gade yeze fa ma7ito ekkodes suuba maaqqippe.
17 Ye wode wodatsi maachuntsisin dhantsize maachuntsis
gaama madha maaqqada.
18 Yezin hyanna ubba hyanize wodita seete maaqqaame
gaar, Xooz woossote.
19 Akkos gayko, Xoozii alamito medhdhide woditippa
aykkii, hyayno yellodes hyanikaayze madhan tiinosin
hyanoosse kille madha asalla afa ye wode hyanoda.
20 Laatstsii yinna qammiti faydito eeritsikaayzako, asi
maaqqide ooden attoos. Yezin E fa dooride asunts gisho
yinna faydito eeritsane.
21 «Ye wode ooden yinttana, ‹Yikke, Kiristtoosa hyanne
yene woy Kiristtoosa sekka yene› yagayko, yinno ammanip-
pete.
22 Worddo Kiristtoosan worddo nabuntsi denddii faas
dandda7inttiko, melle atto yezin Xoozii dooriduntsappa
balitstsode wontsis kille bazin gaama qofize baz beessada.
23 Yezin yinttii naaginttote, taanii yinttis ubba baz tiinidhii
ohida.

Kiristtoosa lam7intsa ye7e
(Maato. 24:29-31; Luqa. 21:25-28)

24 «Yezin ye wode yinna madhitippa suuba,
«Awa dhumoda;
agina foo7ito ashshoda;
25 Xoolinttuntsi saloppa gol7oda;
mahi salo yeze wolqqitan en7oda.
26 Ye wode As Na7ay, damma wolqqaran bonchchora dhonne
giddara ye7odera un be7ada.
27 Ye wode E kiitanchchuntsana kiittoda. Oyddii zala sa7a
gaxappa salo gaxa yellodes, Xoozze dooride asuntsana shi-
ishoda.

Wode yellidanno erisize belese minxito
(Maato. 24:32-35; Luqa. 21:29-33)

28 «Aaziztto belese minxappa tiirote; belesta aacize wode I
hyayta cil7e aykkide wode torchche yellidanno yin erane.
29 Yinnii gaar, yinttii yinna ubba bazita hyanizanno be7ize
wode ukkii furtsa yellidanno erote.
30 Taanii yinttis turo ohine; hyanna ubba bazita hyanode
wontsis hyanne yeze asuntsi ubba hyayqqoos.
31 Salon sa7an aadhoda, yezin ta qaaltta mulon aadhoos.

Laatstsii ye7ode qammiton saatto ooden eroos
(Maato. 24:36-44)

13:19 Mahe 12:1; Qon. 7:14 **13:24** Isa. 13:10; Er. 2:10 **13:25** Isa. 34:4; Qon. 6:13; Er. 2:10 **13:26** Dane. 7:13; Qon. 1:7

32 «Yezin yinna qammiton yinna saatto Aday xalaalap attin
melle atto yezin salo yeze kiitanchchuntsana maaqqikon
woy Na7aya maaqqikon ooden erize baaya.
33 Yinna wodita ayde maaqqizako, yin eroosse gisho naag-
inttoten minggote.
34 Ta ye7ita fa keetsito ashshii, oge qitide atstse gaara.
Atstsay fa aruntsis ommar ommar oocha inggi unttana
oochitis ade mahida; mahi naagizen mintstsii naagode gaar
kiittida.
35 «Yinnii gisho, minggote. Akkos gayko, karttii aday ugure
maaqqiko woy qamma bilahe maaqqin woy Lukule oollize
wode maaqqin woy wontta gooda maaqqin ayde ye7ode
yezako, yin eroos.
36 Yin tiirikaayzin E yi7i yinttana gentto yezin denggaame
gaar minggote.
37 Taanii yinttis ohizanno asi ubbuntsis ohine; minggote»
yagayda.

14

Kiristtoosalla afa maaqqinttida
(Maato. 26:1-5; Luqa. 22:1-2; Waha. 11:45-53)

1 Faasiga Ba7aale bonchchize qamman boora Ba7ale
bonchchize qamma yellodes lam77i qamma attida. Kahi-
nunts hyalaquntsin higge asttamaaruntsi asi erikaayzin
Yesuusa genii aykkii wodhodes oge koyane.
2 «Asuntsi kachchi kessaame fana Faasiga bonchchize qam-
mite yinno oochchoos» yagayda.

Yesuusa shitto tizhide maachito
(Maato. 26:6-13; Waha. 12:1-8)

3 Yesuusa Bitaaniya katamite qursumara hyargginttide
Simoona keetstsa munttalla afa bettezin, fettii maachita
albasxiroose bilqqaaxe kumutsi narddoosa gaaze gaama
al77o shitto ekkii yi7ida. Ye bilqqaaxiza mentsii shitto
Yesuusa ommite gussida. 4 Yinna besite yeze asuntsappa fete
fete zhilidhdhii, «Hyay shittiza cer hyarii lalizanna akkoso?
5 Hyay shittiza hyaydzdzii xeet dinaares* bayzi, birtto
dahuntsis immades dandda7inttane» yaga7i fa gidda ohint-
tida. Yeyzi, yinna maachito gaama leqqida.
6 Yezin Yesuusa «Hyanna maachito akkon ga7ippete; izo
akkos waytsete? Iza taas lo77o baz oochchida.

13:32 Maato. 24:36 **13:34** Luqa. 12:36 **14:1** Keze 12:1 **14:3** Luqa. 7:37

* **14:5** ***Dinaar:*** Fettii asis fettii qamma oochas ciginttize miishe.

7 Dahuntsi ubba wode yinttara yene. Yin koyeze wode
ayden yin unttana maaddodes dandda7ane, yezin taanii
ubba wode yinttara yezoos.
8 Iza fa dandda7idanno oochchida; mahi tana mooges
giigisades tiinidhdhii shitto tizhida.
9 Taanii yinttis turo ohine; sa7a ubbanne Wonggele ohint-
tize aban, asuntsi izo tiirode fana hyanna iza oochchidanna
ohinttoda» yagayda.

Yihuda Yesuusa aatsii immades zorinttida
(Maato. 26:14-16; Luqa. 22:3-6)

10 Taphpho lam77i tamaaruntsappa fete Asqorootu Yihuda
ga7inttize Yesuusa kahinunts hyalaquntsis aatsii immades
unttago hyanggida.
11 Unttii yinno si7eze wode ufaytti, «Nuunii nees bira
inggoda» yagayda; Yihuda Yesuusa aatsii immades wottize
wode koyane.

Yesuusa fa tamaaruntsara Faasiga mu7ida
(Maato. 26:17-25; Luqa. 22:7-14, 21-23; Waha. 13:21-30)

12 Boora Ba7aale bonchchinttize tiino qamma, Faasiga
katstsa ma7ades mara shukkize wode Yesuusa tamaaruntsi
eego, «Faasiga bonchchize qamma ne ma7ade katstsa nu aba
hyanggi giigisade?» ga7i oocida.
13 Yesuusa fa tamaaruntsappa lam77untsana hyannii
gaara yaga7i kiittida: «Katama qitote; yin hyammadera,
xuggara hyaatsi tookkii fettii atstse yinttara yellinttoda; eza
kaallote.
14 E hyanggi gelize karttii adego, ‹Asttamaarize neego,
«Taanii ta tamaaruntsara Faasiga ma7ades zaqqo keetstsita
aba yene?» gayda› yaga7ote.
15 Karttii adday yinttana fooqella yeze giigii bettide dalgga
kifile beessada; yeyga giigizote» yagayda.
16 Yentsi tamaaruntsi kezii, katama hyanggida; Yesuusa
unttago ohidanni gaara denggi, Faasiga katstsa giigizida.
17 Saata ugurize wode Yesuusa taphpho lam77i
tamaaruntsara yeyga hyanggida.
18 Unttii bettii katstsa ma7adera, Yesuusa unttago, «Taanii
yinttis turo ohine; yinttappa fete taara mu7ize, tana aatsii
inggoda» yagayda.
19 E tamaaruntsi azzanii, fa ommite ommite, «Turo tana
yessane?» yaga7i eza oocida.
20 Yesuusa mahi, «Ye atstse yin taphpho lam77untsappa
feta; E taara fettilla fa kushito gabate dakkizaya.

14:7 Mahe 15:11 **14:18** Maz. 41:9

21 As Na7ay, Geeshi Maxaafite hyayqqoda ga7idanni gaara
hyayqqoda, yezin As Na7aya, aatsii inggize atstsa bade. Ye
atstse yelinttikaayzar attezako ees lo77o yeshsha» yagayda.

Laatstse kawo
(Maato. 26:26-30; Luqa. 22:14-20; 1 Qoro. 11:23-25)

22 Unttii ma7adera, Yesuusa boora ekkii, Xooz galatida; ye
booriza baxxi, fa tamaaruntsis inggitera, «Hya7ate, hyanna
ta ashito» yagayda.

23 Xuu7a ekkii, Xooz galatii, unttis inggin ubbuntsin ye
xuu7izeppa uzhida.

24 Yesuusa, «Hyanna gaama asuntsi gisho goggize caaqo
suutsi.

25 Taanii yinttis turo ohine; ta Xoozze ka7itumtte kille
woyne ushshade qammita yellodes mahi hyay woynizeppa
uzhoos» yagayda.

26 Mazmure yexxidannippa suuba Shamahe Derizella afa
kezida.

Phexiroosa kaddodanno Yesuusa tiinidhii ohida
(Maato. 26:31-35; Luqa. 22:31-34; Waha. 13:36-38)

27 Yesuusa unttago, «Yin ubba tana ashshii ashshii lalint-
toda;» Xaafinttidanni fana,
« ‹Xoozze duro yenggizaya wodhoda,
duruntsi ubbanna lalinttoda›
yagayda.

28 Yezin taanii hyayqoppa denddidannippa suuba yinttappa
tiinidhii Galila aadhoda» yagayda.

29 Phexiroosa mahi, «Unttii ubbuntsi nena ashshii ashshii
dhabikon, ta nena ashshoos» yagayda.

30 Yesuusa Phexiroosago, «Taanii nees turo ohine; hyayno
qamma lukule lam77i tohe oollodannippa tiino ne tana
hyaydzdzii tohe kaddoda» yagayda.

31 Yezin Phexiroosa kasennippa mintstsii, «Taanii melle
atto yezin, neera wolla hyayqqizakon, nena kaddoos» ya-
gayda. Mahi melluntsi ubbuntsi yinnii fana gayda.

Yesuusa Geetesemaane woossida
(Maato. 26:36-46; Luqa. 22:39-46)

32 Geetesemaane gaaze bessa hyanggida; Yesuusa fa
tamaaruntsago, «Taanii Xooz woossii maaqqade wontsis yin
hyanne bettote» yagayda.

33 Yesuusa Phexiroosa, Yayqoobaran Wahannisa faara
ekkii qitida; gaama waayintti un7inttida.

34 Mahi unttago, «Taanii hyayqqode wontsis azzanida,
hyanne gam7ote; genttippete» yagayda.

14:27 Zakka. 13:7 **14:28** Maato. 28:16

35 Eeratsi tiino shiiqii, sa7alla bunqunttii, dandda7inttize
baz maaqqiko, hyanna waaye saata faappa aadhode gaar,
Xooz woossida.
36 Mahi, «Ababa, ta Adayo, ubba bazita nees
dandda7inttane, hyanna waaye xuu7uto taappa hyaaso.
Yezin ne qoftta hyanop attin ta qoftta hyanippe» yagayda.
37 Yesuusa maaqqii yi7i, un genttezin denggi,
Phexiroosago, «Simoona, genttida? Neenii fettii saaten
barkki naagodes dandda7osa?
38 Madha yin gelaame gaar barkki naagii Xooz woossote.
Ayyaana giigida, yezin yin ashita labbitsi» yagayda.
39 Mahika hyanggi tiinosttifana Xooz woossida.
40 Fa tamaaruntsago suub maaqqii ye7ize wode genttezin
denggida. Un aafto gentto goozii aykkide gisho E akko
ohizakon eroos.
41 Hyaydzintsa unttago yi7i, «Hyanno yellodes genttii
shemppolla? Yikke, maaqqada; saata yellida; bo7ote! As
Na7ay, nagaranchcha asuntsis aadhii ingginttode wodita
yellida.
42 Denddii yedhdhote; bo7ote, tana aatsii inggoday yell-
ida» yagayda.

Yesuusa fa morkkunts kushite aykinttida
(Maato. 26:47-56; Luqa. 22:47-53; Waha. 18:3-12)

43 Yesuusa yinno hyaga ohodera, taphpho lam77i E
tamaaruntsappa fete, Yihuda, ellisii yellii ashshida. Mahi
kahinunts hyalaquntsi, higge asttamaaruntsin cimuntsi kiit-
tin, mashshan gufen aykkii gaama asuntsi eera wolla yi7ida.
44 Yesuusa aatsii inggiday yentsi gaama asuntsis, «Taanii
yeerizay eza; eza aykkii, mintstsii naagii, ekkii kanggote»
yaga7i malla ohi gaddida.
45 Yihuda yellii wodhdhide gaar Yesuusago shiiqii, «Astta-
maarzayo» yaga7i Yesuusa yeerii ekkida.
46 Yentsi gaama asuntsi Yesuusa aykkida.
47 Yezin kale eqqiduntsappa fete fa mashshiza shoddii
kahinunts hyalaqize ariza guuddii, E hyayza gachchii olida.
48 Yesuusa mahi, yentsi asuntsago, «Tana faanno mahi,
faanno aykkzefana aykkodes mashshan gufen aykkii
yi7idate?
49 Taanii Xoozze Keetstsa tamaarsitera, ubba wode yint-
tara yeze wode tana aykkikaayzara, yezin Geeshi Maxaafite
ga7idanna folinttodes beezane» yagayda.
50 E tamaaruntsi ubbuntsi eza ashshii ashshii lalinttida.
51 Laxana xalaala ma77ide fettii na7atitsi atstsa Yesuusa
kaallizaya asuntsi aykkida.

14:49 Luqa. 19:47; 21:37

52 Yezin ye atstse laxinza ashshii ashshii, xira kallo woxxii qitida.

Yesuusa firdda Shanggo tiino kanggida
(Maato. 26:57-68; Luqa. 22:54-55, 63-71; Waha. 18:13-14, 19-24)

53 Asuntsi Yesuusa kahinunts hyalaqize keetstsa kanggida. Ize kahinunts hyalaquntsi, cimuntsin higge asttamaaruntsi shiiqii yene.
54 Phexiroosa kahinunts hyalaqize woofa yellodes hyaakora eza kaallii hyanggi ize kiitinttizuntsara bettii tama kaazhane.
55 Kahinunts hyalaquntsin firdda shangguntsi ubba Yesuusa wodhodes eella afa markka koyda, yezin akkon denggikaaya.
56 Gaama asuntsi eella afa worddo markkidhida, yezin un markkatitsita fetto baaya.
57-58 Fettii fettii asuntsi denddii eqqii Yesuusalla, «E, ‹Taanii asi keexide hyanna Xoozze Keetsito lalii, asi kushera keexinttikaayze melle Xoozze Keetstsi hyaydzdzii qamma gidda keexxoda› ga7odera nuunii si7ida» yaga7i worddo markkidhida.
59 Maaqqo yezin, un markkatitsita yinnan fetto baaya.
60 Kahinunts hyalaqize as ubbunts tiintte denddii eqqii, «Hyantses nena mootize mootis ne mahizebaz baa?» yaga7i Yesuusa oocida.
61 Yezin Yesuusa si77i gayda; akkon mahikaaya. Kahinunts hyalaqize, «Anjjinttide Xoozze Na7ay, Kiristtoosa nenane?» yaga7i mahi oocida.
62 Yesuusa mahi, «Yee tana, yin As Na7ay, wolqqaama Xoozzeppa mizaqi zalara bettezin mahi salo dhonnera ye7odera be7ada» yagayda.
63 Kahinunts hyalaqize fa ma7ito feedhii, «Nuus melle markka akko koshshe?
64 Yin E cashito si7ida; yin qoftta akko?» yagayda. Un ubbuntsi, «E hyayqqodes beezane» yaga7i eella afa firddida.
65 Unttappa fete fete eella afa cutte aykkida. E aafto goozii baqqittera, «Nena qoxxide oode? Ane nuus oho!» yagayda. Naagizuntsi eza guudditera kanggida.

Phexiroosa Yesuusa kaddida
(Maato. 26:69-75; Luqa. 22:56-62; Waha. 18:15-18, 25-27)

66 Phexiroosa kahinunts hyalaqize woofa yeekka zalara yezin, kahinunts hyalaqize maachi aruntsappa fetta ize yi7ida.

14:57-58 Waha. 2:19 **14:62** Dane. 7:13 **14:64** Leewe 24:15

67 Phexiroosa tama kaazhanno bi7i, dakkii loytsii bi7i,
«Neenin Naazirete Yesuusara yene» yagayda.
68 Yezin Phexiroosa, «Ne gaazana akko yezakon ta eroosin,
taas tiirinttoos» yaga7i kaddida. Yaga7i maaqqii woofa
kezida [iira lukule oollida]†.
69 Yinna arita Phexiroosa bi7i, E kale eqqide asuntsago,
«Hyay atstsen unttara yene» ga7i mahi ohida.
70 Yezin Phexiroosa mahin kaddida. Eeratsi gam7odera,
kale eqqide asuntsi mahi Phexiroosago, «Neenii Galila sa7a
asi maaqqide gisho turo unttara yene» yagayda.
71 Yezin Phexiroosa, «Taanii yin gaaze atstsa eroos!» yaga7i
fana baadditera caaqo aykkida.
72 Iira lukule lam7intsa oollii ashshida. Phexiroosa
Yesuusa eego, «Neenii lukule lam77i tohe oollodannippa
tiino hyaydzdzii tohe tana kaddoda» eego gaydanno tiirii
yeekkida.

15

Yesuusa Philaaxoosago kanggida
(Maato. 27:1-2, 11-14; Luqa. 23:1-5; Waha. 18:28-38)

1 Wontta gooda ellisii kahinunts hyalaquntsi, cimuntsi,
higge asttamaaruntsin firdda shangguntsi ubba shiiqii zor-
inttida. Unttii Yesuusa accii kanggi Philaaxoosas aatsii
inggidda.
2 Philaaxoosa eego, «Neenii Ayhudunts kaati?» yaga7i
oocida.
Yesuusa mahi, «Ne gayda» yagayda.
3 Kahinunts hyalaquntsi Yesuusa gaama bazara mootida.
4 Yezin Philaaxoosa mahi Yesuusago, «Nees mahizebaz
baa? Unttii neella akko mooto ke7izako bo7oso?» yagayda.
5 Yezin Yesuusa mellebaz mahanxi ixxin, Philaaxoosa
gaama qoppida.

Yesuusa hyayqqo ga7i firddida
(Maato. 27:15-26; Luqa. 23:13-25; Waha. 18:39-40; 19:1-16)

6 Philaaxoosas Faasiga Ba7aale bonchchize qammite
asuntsi koyze fettii asi achchappa billize woga yene.
7 Ye wode fettii Barbaana gaaze atstse kachchi dentsii
shemppo wodhide asuntsara wolla achi keetstsa yene.
8 Gaama asuntsi Philaaxoosago yi7i tiinoppa yiizitera
gam7ide fana oochchode gaar eza oocida.
9 Philaaxoosa asuntsana mahi, «Taanii yinttis Ayhudunts
kaatiza billode gaar koyane?» yaga7i oocida.

† **14:68** Fettii fettii maxaafite iira lukule oollida gaazana baaya

10 Yinno E ga7idanna, kahinunts hyalaquntsi Yesuusa
qanaatii aatsii inggidanno erize gisho.
11 Yezin kahinunts hyalaquntsi E gisho Barbaana billode
gaar, yentsi shiiqide asuntsi Philaaxoosa woossode gaar
asuntsana zorida.
12 Philaaxoosa mahi, «Yeezin, yin Ayhude kaati gaazaya
wayssa?» yagayda.
13 Asuntsi Philaaxoosalla afa uukki, «Masqalalla afa eza
suxxo» yagayda.
14 Philaaxoosa asuntsago, «Akkoso? E akko iita baz
oochchido?» yagayda.
Yezin asuntsi tiinostippa gujjii uukki, «Masqalalla eza
suxxo» yagayda.
15 Philaaxoosa asuntsana ufayssodes koyi, Barbaana
asuntsis billida; yeyzi allanggara Yesuusa garafii, masqalalla
afa suxxode gaar aatsii inggida.

Wottaddaruntsi Yesuusa leqqida
(Maato. 27:27-31; Waha. 19:2-3)

16 Yinnippa maaqqii, wottaddaruntsi Yesuusa ekkii Pira-
toriya gaaze Poolis xaaba kanggi, melle wottaddaruntsana
ubba fettilla xeegida.
17 Mahi zoqo afula eza mayzida; anggatsi zawude giigizii,
E ommite gaddida.
18 Yinnippa maaqqii, eego, «Ayhudunts kaatizayo saro»
yaga7i, kushe dentsida.
19 E ommite gufera guuddida; mahi eella cuttida; bun-
qquntii ees goynida.
20 Eza toochidannippa maaqqii zoqo afula eeppa qaarii
ekkii, E afultto eza ma7isii masqalalla afa eza suxxodes ekkii
kanggida.

Yesuusa suxxida
(Maato. 27:32-44; Luqa. 23:26-43; Waha. 19:17-27)

21 Un hyanggitera, Iskkinddirenen Rufoosa aday, Simoona
gaaze Qereena sa7a asi, gaxareppa katama ye7izera yellintti,
Yesuusa masqala wolqqara toossida.
22 Yeyzi Golggotta gaaze bessa Yesuusa kanggida.
«Golggotta» gaazanna «Omma ota» ga7e.
23 Hyargaame fana karbbe gaaze gaalla worqqinttide
woyne uzho ga7i ees inggida. Yezin E uzhanxi ixxida.
24 Unttii masqalalla afa eza suxxida. Oona akko yel-
lodyezakon ga7i E afultto shagii ixa olida.
25 Un masqalalla afa eza suxxize wode wonttappa hyay-
dzdzii saate.

15:21 Rome 16:13

26 Un, «Ayhudunts kaat» yaga7i eza mootize xuufe xaafii
gaddida.
27 Yesuusara lam77i faanuntsana feta eeppa mizaqi zalara
hyankkaya eeppa workkita zalara masqalalla afa suxxida.
28 Geeshi Maxaafite, «Iita baz oochchide asuntsara E fayd-
inttida» ga7inttidanna folinttida.
29 Ogera aadhize asuntsi Yesuusa leqqii, fa ommito en7izi
cazhida; «Zambbay! Xoozze Keetsito lalii hyaydzdzii qamma
gidda keexizayo, ne ommito ashsho;
30 ane masqalizeppa wodhdhii nena ashsho» yagayda.
31 Yinnii gaara, kahinunts hyalaquntsi higge tamaars-
sizuntsara fettilla Yesuusa leqqii, «Melluntsana ashshida,
yezin fana ashshodes dandda7oos;
32 nuunii bi7i ammanode gaar Kiristtoosa, Isra7eele Kaati,
ane masqalappa hyatte wodhdho» yagayda. Mahi melle atto
yezin, eera masqalalla afa suxunttiduntsappa eza leqqida.

Yesuusa hyayqqida
(Maato. 27:45-56; Luqa. 23:44-49; Waha. 19:28-30)

33 Izippun saateppa dentsii, uddufun saate yellodes sa7ita
ubba dhumida.
34 Uddufun saate Yesuusa fa qaaltto dhoqi yiizii, «Elohee,
Elohee, laama sabaqitani?» yagayda. Yinnii bilitsita, «Ta
Xoozayo, ta Xoozayo, tana akkos ashshido?» ga7e.
35 Ize eqqide asappa fete fete yinno si7i, «Yikke, Eeliyaasa
xeegane» yagayda.
36 Yentsi asuntsappa fete woxxii, gurba fuzara caala
woyne baazhii; gufe bertstsalla gaddii, «Naagote; Eeliyaasa
masqalappa eza ketstsodes ye7odyezako ane bo7oda» yaga7i
Yesuusa doonago ushshodes shiishida.
37 Yesuusa fa qaaltto dhoqi yiizii uukki, hyayqqida.
38 Xoozze Keetstsa suxunttide magaraajita wokkappa sulle
gaxa yellodes, lam77i kezii feedhinttii wodhdhida.
39 Masqalzeppa tiino zalara ize eqqide fettii mato
hyalaqize, Yesuusa wayzi hyayqqezako bi7ide wode «Hyay
atstse turo Xoozze Na7a» yagayda.
40 Yinno hyaakora eqqii be7ize eerats maachuntsi yene.
Un gidda Magdela Mayrama, geezze Yayqooban Yoosa intta
Mayramiran Salooma yene.
41 Yentsi maachuntsi Yesuusa Galila yeze wode eza kaal-
liduntsanan eza mokkiduntsana mahi Yesuusara wolla
Yerusalaame hyanggide melle gaama maachuntsi ize yene.

15:28 Isa. 53:12 **15:29** Maz. 22:7; 109:25; Mar. 14:58; Waha. 2:19 **15:34** Maz. 22:1 **15:36** Maz. 69:21 **15:38** Keze 26:31 **15:41** Luqa. 8:2-3

Yesuusa mooginttida
(Maato. 27:57-61; Luqa. 23:50-56; Waha. 19:38-42)

42-43 Sa7ita uguride wode shiiqide asunts gidda bonchchinttide Ayhude shangguntsappa fete, Yoosefa gaaze atstse, Xoozze ka7itumo yo7odanno naagitera yeze, Armmatiyasa katama asi yezay yi7ida. Wonttistte Sambbatas giigintttize qamma maaqqide gisho Yoosefa miinggi Philaaxoosago hyanggi, Yesuusa ahito ekkodes woossida.

44 Philaaxoosa Yesuusa hyayqqidanno si7ide wode gaama qoppida; mato hyalaqiza xeegii, «E hyayqqi gam7ida?» yaga7i oocida.

45 Philaaxoosa Yesuusa hyayqqidanno mato hyalaqizeppa si7i E ahito Yoosefas inggida.

46 Yoosefa moogo afula wonggi; Yesuusa ahito masqalappa ketstsii, afulara xaaxii, shuchchappa woocinttide booza gidda E ahito moogida. Mahi yinna booziti doontte damma shuchchi gol7izi gaddida.

47 Magdela Mayramiran Yoosa intta Mayrama Yesuusa ahito un aanne gaddizako be7ine.

16

Yesuusa hyayqoppa denddida
(Maato. 28:1-8; Luqa. 24:1-12; Waha. 20:1-10)

1 Sambbata aadhidannippa suuba Magdela Mayramo, Yayqooba intta Mayramiran Salooma hyanggi, Yesuusa ahito tishshades shitto wonggida.

2 Wogga wode wontta gooda xalqe kessadera, booza hyanggida.

3 Un fa gidda fetay fetayra, «Booziti doonttippa nuus shuchchito oode gol7izi hyaasode?» yaga7i ohinttida.

4 Un be7ize wode ye anddir damma shuchchize bunbbulunttii hyal7idanno bi7ida.

5 Yesuusa mooginttide booziti gidda gelize wode fettii yidhdho dhiiratsay bootsi ma7o ma77i, mizaqi zalara bettiday bi7i tannida.

6 Yezin E unttago, «Tannippete; masqalalla afa suxunttide, Naazirete Yesuusa yin koyzanno taanii erane. E hyanne baaya, hyayqoppa denddida. Un eza moogide bessito hyanno bo7ote.

7 Hyatte hyanggi Yesuusa tamaaruntsisin Phexiroosas, ‹Yesuusa yinttappa tiinidhii Galila aadhida. E yinttis ohidanni fana yin eza yeyga be7ada› ga7i ohote» yagayda.

16:7 Maato. 26:32; Mar. 14:28

8 Maachuntsi zhashmora goqii boozitippa kezii aachinttida. Mahi un zhashtize gisho yinno oodesin akkon ohikaaya.*

Yesuusa Magdela Mayramis benttida
(Maato. 28:9-10; Waha. 20:11-18)

9 Yesuusa hyayqoppa denddidannippa maaqqii wogga wode wontta, laappun tuna ayyaanuntsana kesside Magdela Mayramis tiinidhii benttida.

10 Iza hyanggi eera tiino yezuntsis, un azzaniteran yeekkittera yezin ohida.

11 Yezin Yesuusa faxa yezannon iis benttidanno un si7ide wode iza gaazanno ammanikaaya.

Yesuusa lam77i fa tamaaruntsis benttida
(Luqa. 24:13-35)

12 Yinnippa suuba, unttappa lam77untsi katamappa kezii hyammadera, ogella afa Yesuusa tiinoppa dumudhii unttis benttida.

13 Un suub maaqqii, melluntsis ohidap, attin melluntsin un ohito turo gaykaaya.

Yesuusa taphpho fettii fa tamaaruntsis benttida
(Maato. 28:16-20; Luqa. 24:36-49; Waha. 20:19-23; Hawa. 1:6-8)

14 Suubappa taphpho fettii E tamaaruntsi katstsa ma7adera, Yesuusa unttis benttida. Unttis ammano baayze gishon hyayqoppa E denddidanno bi7ide asuntsi ohin un ammananxii ixxide gisho E unttana borida.

15 E unttago, «Sa7a ubba qitii as ubbuntsis Wonggele ohote.

16 Ammanidayin xammaqinttiday attoda, yezin ammanoose firddinttoda.

17 Ammanzuntsis hyanna mallita ingginttoda. Un ta suntsite tuna ayyaana kessoda, kille doonara ohinttoda.

18 Un shooshi aykkikon woy wodhizebaz uzhikon unttana qohaama. Mahi un fa kushito hyargginttizuntsalla afa gaddii unttana fatstsoda» yagayda.

Yesuusa ude Salo kezida
(Luqa. 24:50-53; Hawa. 1:9-11)

---

* **16:8** Fettii fettii zaga maxaafuntsi Marqqoosa Wonggele faydo 8 lla afa essane. Mahi fettii fettii maxaafuntsi faydo 9-20 yellodes yeze qoftto gujjoos. Maaqqikon melluntsi, faydo 8 kaallii yezanno gujjane. Yinnan [Maachuntsi hyanggi, kiitanchcho ohidanno ubba Phexiroosan eera yezuntsis hyaatara ohida. Yinnippa suuba, Yesuusa fa tamaaruntsana geeshin medhina atotitsi Wonggele kiitto awa kessappa awa gelo yellodes kiittida] **16:15** Hawa. 1:8

19 Laatstsii Yesuusa tamaaruntsara ohinttidannippa suuba
ude salo kezida; Xoozzeppa mizaqi zalara bettida.
20 E tamaaruntsi qitide bessa ubba qaala ohida. Laatstsin
unttara wolla oochchane. Unttii ohize qaaltta turo maaqqi-
danno Xoozii unttis inggide mallite miintsane.

16:19 Hawa. 1:9

Luqasa Xaafide
Yesuus Kiristtoosa Wonggele Gele

Yesuusa dooride taphpho lam77i hawaaruntsi gidda Luqasa baaya. Luqasa Wonggele, Yesuusa tiino nabunts doontte ye7oda ga7intti ohinttidanno, Isra7eeluntsi kaseppa kafittera yezide «Kiristtoosa» maaqqidanno as kochchi ubba ashshizaya maaqqidanno qonccizane. Luqasa, fa maxaafte Yesuusa dahuntsis Wonggele sabbakodes fa adeppa kiitinttidaya maaqqidanno hyanna Wonggeltte asuntsis yeze dumma dumma madhappa kessizaya maaqqidanno ohida. Luqasa Wonggele gidda, Yesuusa ye7e baz ohize tiino zofantten Yesuusa ude Salo kezidanno ohize faaditsi zofantte benttii ohinttidanna ufays baz. Yesuusa Salo kezidannippa maaqqii ammano wayzi diccezakon dalggezakon ohize taarikito hyay Wonggele xaafize hawaaruntsi oocha maxaafite xaafida.

Kiitanchcho mazmure baz, Yesuusa yelinttide wode wude yenggizuntsi hyanggi bi7idanno ohize taarike, Yesuusa na7atitsa Xoozze keetstsa hyanggidanno, yiqsinttize Samaara atstse bazin dhabii benttide na7ay baz ohize taarike, Luqasa Wonggele xalaala benttize taarike. Luqasa Wonggeltte gaxappa gaxa yellodes yeze waanna qoftta woosa baz, Geeshi Ayyaanabaz, Yesuusa oocha gidda maachchuntsis yeze bessin Xoozii nagara maarizanno.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-4*
Xammaqize Wahannisan Yesuusa yelintton dichiton *1:5—2:52*
Xammaqize Wahannisa oocha *3:1-20*
Yesuusa xinqqatton fattaninttidanno *3:21—4:13*
Yesuusa Galila oochchide oocha *4:14—9:50*
Galilappa Yerusalaame yellodes *9:51—19:27*
Wurssutsi saamintte Yerusalaame kara gancce *19:28—23:56*
Hyayqoppa dendde, asis qonccen salo keze *24:1-53*

1 Bonchcho Tewofiloosa, nu gidda folinttide bazis gaamuntsi, faas dandda7inttide gaar xaafida.

2 Yinna taarikito un xaafidanna tiinoppa aykkii aafe markkuntsin qaala xaafii nuus ohidanno.

3 Taanin ta baggara tiinoppa qoppii bi7idanippa suuba yinna taarikita hyanidanno luulizii nees Tewofiloosas xaafizanna taas lo77o maaqqii benttida.

4 Yinnan, ne tamaaridanna turo maaqqidanno erisodes.

Xammaqize Wahannisa yelintte

5 Yihuda kaat Heroodisa wode Abiya baggappa maaqqide Zakkariyaasa gaaze Ayhude kahine yene. E machchitan Aarona kochchappa. I suntsitan Elssabeexo.

6 Lam77untsin Laatstse wogan kiitto ubba naagii bore baayzin Xoozze tiintte xillotitsara yezida.

7 Yi7op attin Elssabeexa dhoontsi maaqqide gisho unttis na7a baaya. Lam77untsin cinggida.

8 Fettii wode Zakkariyaasa fa tarttii ode Xoozze tiino kahinetitsara oochchane.

9 Kahinetitsi wogara Xoozze keetstsa gelii ixaane cugissades eza ixa yellida.

10 Ixaane cugize wode asuntsi ubba bale woossane.

11 Laatstse kiitanchchize zharsho zharshize bestippa mizaqi zalara eqqii benttida.

12 Zakkariyaasa eza bi7i tannii gaama zhashtida.

13 Yezin kiitanchchize eego, «Zakkariyaasa zhashtippe; ne woosita sinttida. Ne machchita Elssabeexa dhiiratsi na7a yeloda, eza Wahannisa ga7i ne suntsoda.

14 E nees wallon ufayssi maaqqada; gaamuntsi E yelintte ufayttoda.

15 Laatstse tiino E damma maaqqada; woyne ushshii maaqqin melle matstsize ushshii uzhaama. Fa inttii sazite yezara Geeshi Ayyaanara kumoda.

16 Isra7eele asuntsappa gaamuntsana fa Laatstse, Xoozzego mahoda.

17 Aduntsi wozintto na7untsago mahoda, kiitinttoosuntsana xillotitsi cinccatitsago mahode gaar, Laatstsis koshshize worzha giigisades Eeliyaasa ayyaanaran wolqqara Laatstse tiintte hyammada» yagayda.

18 Zakkariyaasa kiitanchchizego, «Ta yinno akkora erode? Taaran ta machchitira cinggida» gayda.

19 Kiitanchchize mahi, «Taanii Xoozze tiintte eqqize Gabre7ele. Hyanna misiraachchito nees ohodes Xoozappa kiitinttida.

20 Yikke, wodito naagii folinttode ta qaaltto ne ammananxii ixxide gisho hyanna folinttode wontsis ne doontta muume maaqqada, ohinttodesin ne dandda7aama» yagayda.

21 Ye wode Zakkariyaasa Xoozze keetstsite gelii gam7ide gisho akko yi7ido ga7i asuntsi bale naagitera gam7ida.

1:5 1 Zeena 24:10 **1:15** Faydo 6:3 **1:17** Mil. 4:5-6 **1:19** Dane. 8:16; 9:21

22 E bale kezii unttana ohissades dandda7ikaaya. Malla
kushera beezanip attin ohinttodes dandda7oosanno bi7ide
wode qonccitsi bi7idanno erida.
23 Zakkariyaasa oocha wodito folii fa kara maaqqida.
24 Yinnippa suuba, E machchita Elssabeexa wodaxida.
Ichchin agina kumutsi fana geentsi asis benttikaayzara
gam7ida.
25 Iza, «Laatstsii fa maarotitsite ta toochito as giddappa
hyaasodes bi7i hyanna wodite hyanno taas oochchida»
yagayda.

Yesuusa yelinttodanna tiinidhii ohinttida

26 Elssabeexa wodaxidannippa izippuntsa agintte, Xoozii
Kiitanchcho Gabre7ele Galila gade yeze Naazirete katama
kiittida.
27 Ezin Yoosefa gaaze kaat Dawute kochchappa maaqqide
atstses oocinttide wudurttigo kiitinttida. Yinna wudurtta
Mayramo ga7inttane.
28 Kiitanchcho iigo hyanggi, «Gaama kadhinttidanne, saro
nees maaqqe, Xoozii neera yene» yagayda.
29 Mayrama E ohite gaama tannii, «Hyanna akko saritse»
ga7i qoppida.
30 Kiitanchchize mahi, «Mayrame, zhashtippe; ne Xoozze
tiintte nashsho denggida.
31 Yikke ne wodaxoda dhiiratsi na7a yeloda, E suntsiton
Yesuusa ga7i suntsoda.
32 E damma maaqqada, Ubbappa kattara Xoozze na7a
ga7intti xeeginttoda. Laatstse Xoozze E aday Dawute araata
ees inggoda.
33 E Yayqooba kochchalla afa medhina ka7itoda; E
ka7itumttis hyal7e baaya» yagayda.
34 Mayrama kiitanchchizego, «Yinna wayzi hyanode? Ta
dhiiratsara yellinttikaaya» yagayda.
35 Kiitanchchize mahi, «Geeshi Ayyaana neella afa wodhd-
hoda, Ubbappa kattara Xoozze wolqqita neella afa shemp-
poda. Yinnii gisho, yelinttide geeshi na7ay Xoozze Na7a
ga7inttoda.
36 Yikke, ne igintta Elssabeexa fa cimatitsi laytsite dhiiratsi
na7a wodaxida. Iza dhoontsi ga7inttidanno, yezin hyatte
izippuntsa agina aykkida.
37 Xoozza gamizebaz baaya»yagayda.
38 Mayrama, «Yeezako, taanii Laatstse arttis, ne qaaltti
gaar taas yi7o» yagayda. Yinnippa suuba, kiitanchchize
iippa shaakkinttida.

1:27 Maato. 1:18 **1:31** Maato. 1:21 **1:32** 2 Sam. 7:12-13, 16; Isa. 9:7 **1:37** Medho 18:14

39 Mayrama yinna saamintte denddii Yihuda sa7a yeze
fettii ale katama qitida.
40 Zakkariyaasa kara gelii Elssabeexo sarotsida.
41 Elssabeexa Mayrama sarotsizanno si7ize wode I saztte
yeze na7ay ufayssara dollida. Elssabeexa Geeshi Ayyaanara
kumii,
42 fa qaaltto dhoqi yiizii, «Neenii maachuntsappa anjjintti-
danno, ne wodaxide na7ayin anjjinttidaya.
43 Yi7o yezin, ta Laatstse intte, neenii taago ye7ode gaar ta
oode?
44 Yikke ne sarotitsito ta si7ize wode ta sazite yeze na7ay
ufayssappa dollida.
45 Laatstsii foloda ga7i inggide qaaltto ammanidanna, iza
anjjinttidanno» yagayda.

Mayrami mazmure

46 Mayrama hyannii gaara yagayda:
«Ta shemppita Laatstsa bonchchane,
47 ta Ayyaanze gaalla Xoozzella ufayttane.
48 E fa arttii toochito bi7ida.
Hyaynoppa aykkii yeletitsi ubba tana anjjinttidanno
ga7oda.
49 Wolqqaama maaqqide E, taas damma baz oochchida.
E suntsita Geeshi.
50 Eza bonchchizuntsalla afa,
E maarotitsita medhinappa medhina yellodes.
51 Fa qesite mintsi baz oochchida,
fa wozintte uturtizuntsanna lalida.
52 Damma kaatuntsana araatizeppa wodhizida;
Fa ommito toochizuntsana bonchchida.
53 Naydhdhiduntsana lo77o bazara mishshida,
yezin duruntsana kallo kushe dakkida.
54 Fa maarotitsito qoppii,
Fa ariza Isra7eele maaddida.
55 Yinnan nu aduntsis ohide qaala,
Abrahamasin E zarttis ga7idanno medhinas folodes»
yagayda.
56 Mayrama Elssabeexi kale hyaydzdzii agina gaar gam77i
fa kara maaqqida.

Xammaqize Wahannisa yelintte

57 Elssabeexis yelo qamma yellin dhiiratsi na7a yelida.
58 I dootsuntsin I iginuntsi Laatstsii damma maarotitsi
oochchidanno si7i, iira wolla ufayttida.

1:46 1 Sam. 2:1-10 **1:48** 1 Sam. 1:11 **1:52** Iyo. 5:11; 12:19 **1:55** 1 Sam. 2:1-10 **1:55** Medho 17:7

59 Osfuntso qammite zhooga na7aya garrazodes yi7ida. E
aday suntsite Zakkariyaasa ga7i suntsodes koyda.
60 Yezin intta, «Ade, Wahannisa ga7inttodes beezane»
yagayda.
61 Unttin, «Ne iginutsappa hyay suntsera xeeginttide ooden
baaya» yagayda.
62 E aday oode ga7i suntsodyezako erodes koyi eza malla
oocida.
63 E xaafizebaz oocii ekkii, «E suntsita Wahannisa» ga7i
xaafida. Ubbuntsi E xaafidanno bi7i gaama qoppida.
64 Iira Zakkariyaasa il7antsita bilinttida, Xooz galatittera
ohintte aykkida.
65 Dootsuntsi ubba zhashmora kumida. Hyanna
hyanidanna ale Yihuda sa7a ohinttida.
66 Yinno si7eze ubbuntsi, «Hyay na7ay akko yi7ad yessa?»
ga7i fa gidda ohinttida. Laatstse kushita eera yene.

Zakkariyaasa tinbbite

67 Wahannisa aday Zakkariyaasa Geeshi Ayyaanara kumii
hyannii gaara yaga7i tinbbite ohida.
68 «Isra7eele Laatstse Xoozze galatintto,
yi7i fa asuntsana wozida.
69 Fa arize Dawute keetstsa
atotits wolqqa dentsida.
70 Yinnan zaga wode geeshi nabunts doontte ohinttidanni
fana,
71 E ashita nu morkkuntsappan
nuura olinttize ubbunts kushtippa.
72 Yinno E oochchidanna nu aduntsis fa maarotitsito
beessadesin,
fa geeshi caaqito naagodes.
73 Nu aday Abrahamas caaqqide
caaqito qoppodesin
74 nu morkkuntsi kushtippa kessii
zhashimo baytsi ees kiitinttode fana.
75 Nu laytsite ubbanne geeshshatitsaran xillotitsara
fa tiintte nuna essodes.
76 Ta na7ayo, neenii Ubbappa kattara Xoozze nabe
ga7inttoda.
Laatstse ogito loytsodes ne E tiintte hyanggoda.
77 Un nagartta uccinttin,
un atotitsi era denggodanno ne Laatstse worzhitis
ohoda.
78 Nu Xoozze lo77o maarotitsitippa denddii
wontta xalqe nuus saloppa kezida.

1:59 Leewe 12:3 **1:76** Mil. 3:1

79 Yinnan dhuma giddan,
hyayqo dasho oomo yezuntsis foo7issades,
nu tohiton saro ogego mahodes»
yagayda.
80 Na7ay diccida, Ayyaanara minggida, Isra7eele asuntsis benttode wontsis akko baayze ganasa yezida.

2

Yesuusa yelintte
(Maato. 1:18-25)

1 Ye wode Roome gade yeze as ubbuntsi faydinttode fanan suntsita xaafinttode fana kaati Awugisxoosa kiittida.
2 Yinnan Qerenoosa Sooriya gade ahize wode oochinttide tiino faydo.
3 Yinnii gisho, fettii fettii asi fa suntsito xaafinttodes fa yelinttide gade qitida.
4 Yoosefan Dawute keetstsappan kochchappa maaqqide gisho Galila Naazirete katamappa denddii Dawute katama maaqqide Yihuda Beeteleme qitida.
5 Hyanggodera, yelodes wode hyal7ide E oocii gaddide, Mayramira wolla xaafinttodes hyanggida.
6 Un ize yezin iis yelo wode yellida.
7 Fa anggis na7aya yelida. Curqqara xaaxii zaqqo aqize keetsi bessi dhabide gisho gongga gidda woytstsida.

Wude yenggizuntsanan kiitanchchon

8 Yinna gadite qamma duro wude yenggite zooze aqize wude yenggizuntsi yene.
9 Laatstse kiitanchcho yi7i un kale eqqida. Laatstse bonchcho un kantto wutii foo7ida; unttin damma zhashimo zhashtida.
10 Kiitanchchize unttis, «Zhashtippete! Yikke, as ubbannis maaqqide damma ufayssi misiraachcho ekkii yi7ida.
11 Yinnan, Dawute katamite ashshizay yinttis hyayno yelinttida. Ezin Laatstse Kiristtoosa.
12 Yinnan yinttis malla maaqqe; zhooga na7ay curqqara xaaxintti gongga gidda woy7idaya yin demmada» yagayda.
13 Qoppikaayzin gaama Salo kiitanchchuntsi kiitanchchizera fettilla benttii, yaga7i galatida,
14 «Bonchcho Xoozzes afa salo,
sarotitsi sa7alla afa Xoozii kadhize asis maaqqe.» Yagayda.
15 Kiitanchchuntsi unttappa shaakkintti salo kezidannippa suuba wude yenggizuntsi, «Ane Laatstsii nuus qonccizide bazin hyanidanno be7ades Beeteleme yedhdhote» yagayda.

1:79 Isa. 9:2

16 Unttin ellisii hyanggida. Mayramo, Yoosefan zhooga
na7ay gongga gidda woy7idaya bi7ida.
17 Bi7i maaqqii na7ibaz unttis ohidanno, geeshi yinna
besite yeze asuntsis markkidhida.
18 Yinno si7ide ubba wude yenggizuntsi ohidanno gaama
qoppida.
19 Mayrama hyanide baz ubba fa wozintte qoppittera yene
yeshsha.
20 Yenggizuntsi unttis ohidanni gaara yi7in bi7ida. Yinnii
gisho, fa si7idebazisin bi7idebaz ubbannis Xoozze bonch-
chiten galatitte maaqqida.

Yesuusa Xoozze keetstsa kanggida

21 Osfuntsa qammite, garraze wode yellin, iis agina
attodannippa tiino kiitanchcho gaddide suntsite Yesuusa
ga7inttida.
22 Muse higge fana un geezhize wode folinttidanippa
suuba Yoosefaran Mayramira zhooga na7a fa Laatstses
immades Yerusalaame qitida.
23 Yinnan, Laatstse higgera, «Dhiiratsi maaqqide anggis
na7a ubbuntsi Laatstsis dummudhidaya maaqqe» ga7intti
xaafinttidanno folodes.
24 Mahi Laatstse higge, lam77i koka woy wolle zharshodes
kanggida.
25 Ye wode geeshin ammanora mintsii maaqqide Simoona
ga7inttize atstse Yerusalaame yene. E Isra7eeluntsana
ashshiza naagitera yene. Geeshi Ayyaanan eella afa yene.
26 Mahi Kiristtoosa bi7ikaayzara hyayqqamanno Geeshi
Ayyaana ees beezin erii yene.
27 E ye wode Ayyaana kaalitsin Xoozze keetstsa qitida.
Na7ay inttiran adera woga folodes zhooga na7aya Yesuusa
ekkii gelide wode. 28 Simoona mokkii ekkii na7aya iringgi,
yaga7i Xooz galatida.
29 «Laatstso ne taas gelide qaaltti fana,
hyatte ne ariza sarora moyzo.
30 Ta aafta asi ubbunts tiino ne giigizide,
31 ne atotitsito bi7ida.
32 Yinnan Ayhude maaqqoosse ubbuntsis,
Xoozze ogito geeshize foo7o,
ne asunts Isra7eeluntsis bonchcho» yagayda.
33 Yoosefaran Mayramira E baz ohinttidanne gaama qop-
pida.
34 Simoona unttana anjjida. Intta Mayramigo, «Yikke
hyay na7ay Xoozappa doorinttide gaama Isra7eeluntsis un

2:21 Leewe 12:3; Luqa. 1:3 **2:22** Leewe 12:6-8 **2:23** Keze 13:2; 12

gol7itisin un dendditis malla maaqqada. Yinnon gaamuntsi ixxane.
35 Ne shemppitan mahi mashshara cadinttoda» yagayda.
36 Mahi Aseere kochchappa maaqqide Faanu7ela na7ita Haanna ga7inttize nabita yene. Iza gaama cinggida; iza azinzera laappun bere yezida.
37 I azinze hyayqqin osfun tam oyddii bere maaqqade wontsis qamman awara face baytsi woosaran xoomara Xoozze Keetstsa oochchane.
38 Iza yinna saate hyanggi Xooz galatida; Yerusalaame atotitsi wode naagize ubbuntsis zhooga na7ay baz markkidhida.
39 Yoosefaran Mayramira Laatstse higgite kiitinttide wogito ubbanno folidannippa suuba Galila sa7a yeze fa katama Naazirete maaqqida.
40 Na7ay dicciteran minggitara hyanggida. Cinccatitsara kumida; Xoozze aadho keehatitsita eella afa yene.

Yesuusa Xoozze keetstsa qitida

41 Yoosefaran Mayramira Faasika Ba7ale bonchchodes ubba bere Yerusalaame qitane.
42 Yesuusas taphpho lam77i bere maaqqide wode tiinoppa hyanggizanii fana baalito bonchchodes hyanggida.
43 Ba7ale bonchchidanippa suuba kara maaqqize wode na7ay Yesuusa Yerusalaame attida. Yezin Yoosefaran Mayramira E Yerusalaame attidanno erikaaya.
44 E kara maaqqide asara yeze gaara yi7in un fettii qamma oge yedhdhida. E baayzanno eridannippa suuba fa iginuntsi kalen lagguntsi kale koyda.
45 E ize dhabin koyitera suuba Yerusalaame yellodes yi7ida.
46 Hyaydzdzii qammappa suuba Xoozze Keetstsa asttamaarunts gidda bettii unbaz si7itten unttana oocitera yezin denggida.
47 Eza si7ize ubbuntsi E qofiten mahite gaama qoppida.
48 Kara asuntsi eza denggide wode gaama qoppida. E inttan, «Ta na7ayo, akkosi nuna hyannigaara oochchido? Ne aderan taaran nena koyitera waayida» yagayda.
49 Yesuusa unttago, «Tana akkos koye? Taanii, ta aday keetstsa yessades beezanno eroso?» yagayda.
50 Yezin E unttago gaydanno un tiirikaaya.
51 Yinnippa suuba, unttara wolla Naazirete katama yi7ida. Unttis kiitinttii yezida. E intta yinna ubbabazito wozintte gaddii naagane.

2:39 Maato. 2:23 **2:41** Keze 12:1-27; Mahe 16:1-8

52 Yesuusa, cinccatitsera, ude dichcharan sabara Xooz
tiinon as tiino diccane.

3

Xammaqize Wahannisa sibkkete
(Maato. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Waha. 1:19-28)

1 Kaati Xibaaryoosa Roome gade ka7itin, taphpho ichch-
intsa bere, Phenxe Philaaxoosa Yihuda ahize wode Herood-
isa Galila ahize wode E ishe Filphoosa Ixuuriyasan Xi-
rakkonddoosa ahize wode Lisaniyoosa Ablaanisa ahize
wode
2 Haannaran Qayyaafara kahinunts hyalaqa maaqqii
yezin, Xoozze qaala Zakkariyaasa na7a Wahannisago akko
baayze ganasa yi7ida. 3 Wahannisa, «Yin nagarttippa
maaqqii xammaqinttote. Xoozii yin nagartto atto ga7oda»
yaga7i tamaarssite Yorddaanosa borkka gaxara yeze sa7a
ubba qitida.
4 Yinnan nabe Isayaasa fa maxaafite,
«Akko baayze ganasa gidda fa qaaltto dhoqi yiizi,
uukkize atstse qaaltta,
‹Laatstse ogito giigizote,
worogiton luulizote.
5 Doochii ubba kumoda,
deren dhoqqa bessin ziqqi gawuda.
Wobbo ogita luuloda,
giigoose horogita giigoda.
6 As kochchi ubba,
Xoozze atotitsito be7ada› »
ga7i xaafidanifanna hyanida.
7 Wahannisa, fa kushite xammaqinttodes yi7ide gaama
asuntsago, «Hyantsi, shooshi na7untso yo7odes yeze hyan-
qoppa attode gaar yinttana zoride oode?
8 Yikke, yin maarinttes beezze lo77o oocha oochchote,
yin wozintte, ‹Nuus, nu aday Abrahama yene ga7i ceeqint-
tippete.› Hyankka si7ote, hyantsi shuchchuntsappa Xoozii
Abrahamas na7a kessodes dandda7ane.
9 Hyatte, gandde minxa xapho yene. Yikke, lo77o aafe
aafoosse minxa ubba gachchinttii tama ollinttoda» yagayda.
10 Asuntsi, «Yeezin nuunii akko oochchode?» yaga7i
oocida.
11 Wahannisa mahi, «Lam77i afula yeze asi baayzes shago.
Katstsa yeze baayzes shago» yagayda.
12 Qaraxe gachchizuntsii xammaqinttodes yi7i, «Astta-
maarizayo, nuunii akko oochchode?» yagayda.

2:52 1 Sam. 2:26; Aazi. 3:4 **3:4** Isa. 40:3-5 **3:7** Maato. 12:34; 23:33 **3:8** Waha. 8:33 **3:9** Maato. 7:19 **3:12** Luqa. 7:29

13 E mahi, «Yin gachchisades beezanippa aatsii ekkippete» yagayda.
14 Mahi wottaddaruntsi yi7i, «Nuunii akko oochchode» yaga7i oocida.

Wahannisa, «Obazin wolqqara dafii ekkippete, ooden worddora mootippete, yin damoozita yinttis maaqqada» yagayda.
15 Asuntsi Kiristtoosa ufayssara naagii yeze gisho Wahannisa, «E Kiristtoosa maaqqane?» yaga7i fa wozintte qoppida.
16 Wahannisa ubbuntsis mahi, «Taanii yinttana hyaatsara xammaqane, yezin taappa aadhii miinggize ye7oda. Taanii E caamma gadito billodes beezoosse asi. E yinttana Geeshi Ayyaanaran tamara xammaqoda.
17 Uduma yeze katstsa geeshodes fitstse E kushite yene. Geeshi katstsa fa fachite gussoda; buurtto dhaboose tamar michchoda» yagayda.
18 Mahi Wahannisa asuntsana gaama zorii Wonggele* ohida.
19 Yezin Wahannisa Heroodisa fa ishe machchito, Heroodiyada, ekkide gishon melle iita oochiti gisho kaccide wode
20 Heroodisa kasenilla afa melle iita baz ubba gujjii Wahannisa woyne geltsida.

Yesuusa xammaqintte
(Maato. 1:1-17; 3:13-17; Mar. 1:9-11)
21 Wahannisa accinttodanippa tiino as ubba xammaqii maaqqin, Yesuusan mahi xammaqinttida. E woossodera salo bugunttida.
22 Geeshi Ayyaana wolle fana benttitera eella afa bettida. Saloppa «Ta kadhize na7ay nena; ne tana ufayssane yaga7ize» qaala yi7ida.
23 Yesuusa tamaarse aykkize wode ees hyasttam bere maaqqadera, asuntsi eza Yoosefa na7a ga7i qoppida.
Yoosefa Eele na7a,
24 Eele Maate na7a,
Maate Leewe na7a, Leewe Malkka na7a,
Malkka Yoona na7a, Yoona Yoosefa na7a,
25 Yoosefa Mataate na7a, Mataate Amoxe na7a,
Amoxe Nahoome na7a, Nahoome Asiliime na7a,
Asiliime Naage na7a,
26 Naage Ma7aate na7a,
Ma7aate Mataatiye na7a, Mataatiye Samaye na7a,

* **3:18** ***Wonggele:*** Girike doonara Wonggele gaaze qaalize gaama ufayssize ohe woy misiraachcho ga7e. Yinna misiraachchitan Kiristtoosa as kochchi ubba medhina firddappa ashshodes kiitinttii yi7ide damma ufayssi (Luqa. 1:19; 2:10)
3:19 Maato. 14:3-4; Mar. 6:17-18 **3:22** Medho 22:2; Maz. 2:7; Isa. 42:1; Maato. 3:17; Mar. 1:11; Luqa. 9:35

27 Samaye Yoosefa na7a Yoosefa Yihuda na7a, Yihuda Yoonane na7a, Yoonane Rase na7a,
Rase Zerubaabela na7a, Zerubaabela Salatiyaale na7a,
Salatiyaale Neere na7a,
28 Neere Miilkkii na7a,
Miilkkii Haade na7a, Haade Qoosame na7a,
Qoosame Elmodaane na7a, Elmodaane Eera na7a,
29 Eera Yoose7e na7a, Yoose7e Alaazare na7a,
Alaazare Yoorame na7a, Yoorame Maate na7a,
Maate Leewe na7a,
30 Leewe Simoona na7a,
Simoona Yihuda na7a, Yihuda Yoosefa na7a,
Yoosefa Yoonane na7a, Yoonane Eliyaaqeme na7a,
31 Eliyaaqeme Maliyye na7a, Maliyye Maynaane na7a,
Maynaane Maate na7a, Maate Naatane na7a,
Naatane Dawute na7a,
32 Dawute Issey na7a,
Issey Iyobeede na7a, Iyobeede Boo7eza na7a,
Boo7eza Salmoona na7a, Salmoona Na7asoona na7a,
33 Na7asoona Aminaadabe na7a, Aminaadabe Raame na7a, Raame Arnne na7a,
Arnne Asroome na7a,
34 Asroome Faarese na7a,
Faarese Yihuda na7a,
Yihuda Yayqooba na7a,
Yayqooba Yisaaqa na7a, Yisaaqa Abrahama na7a,
Abrahama Taara na7a,
35 Taara Naakkore na7a,
Naakkore Saruuge na7a, Saruuge Rehu na7a,
Rehu Faaleqe na7a, Faaleqe Ebeera na7a,
Ebeera Seela na7a,
36 Seela Qaynaane na7a,
Qaynaane Arfakisaada na7a, Arfakisaada Seeme na7a,
Seeme Nohe na7a, Nohe Laamehe na7a,
37 Laamehe Matusaala na7a, Matusaala Heenoke na7a,
Heenoke Yaarede na7a, Yaarede Malaal77ela na7a,
Malaal77ela Qaynaane na7a,
38 Qaynaane Heenosa na7a,
Heenosa Seeta na7a, Seete Addaama na7a,
Addaama Xooz na7a.

4

Yesuusa fattaninttida
(Maato. 4:1-11; Mar. 1:12-13)

1 Yesuusa Geeshi Ayyaanara kumii Yorddaanosa borkkappa maaqqide fana Ayyaana eza akko baayze ganasa kanggida.

2 Ize oyttam awaran qamma xalahera fattaninttida. Ye
wodite akkon mu7ikaayzara gam77ide gisho wurssutsite
naydhdhida.
3 Xalahe eego, «Neenii Xoozze na7a maaqqiko ane hyay
shuchchiza daabbo maaqqo ga7i kiitto» yagayda.
4 Yesuusa mahi, «Asi daabbo xalaalara yezoos ga7intti
Xoozze qaaltte xaafinttida» yagayda.
5 Yinnippa suuba, Xalahe Yesuusa pharggo derella afa
kessii hyanna alamtti ka7itumtto aafe qiphii maaqqades
beezida.
6 Xalahe, «Hyanna ubbannis adetits wolqqa bonchchon
taas ingginttida. Taanii kadhize oodesin inggize gisho nees
inggoda.
7 Yinnii gisho, ne taas goynizako ubba nees maaqqada»
yagayda.
8 Yesuusa mahi, «Ne Laatstsa, ne Xoozza, eza xalaala
goynon ees oochcho ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttida»
yagayda.
9 Wurssutsite Xalahe Yesuusa Yerusalaame kanggi Xoozze
Keetsitis kusttella afa essi, Neenii Xoozze na7a maaqqiko ane
sulle sa7a nena olo.
10 Akkos gayko,
« ‹Nena naagize fa Kiitanchcho
ne gisho kiittoda ga7intti Xoozze qaaltte xaafinttida.
11 Un ne tohita shuchchalla dhubunttaame gaar,
fa kushite dhoqi yiizii nena dentsoda› ga7intti Xoozze
qaaltte xaafinttida»
yagayda.
12 Yesuusa mahi, «Ne Laatstsa Xoozza fattanippe ga7intti
Xoozze qaaltte xaafinttida» yagayda.
13 Xalahe Yesuusa fatantto ubba hyaasidanippa suuba
melle wottize wode denggode wontsis eeppa shaakkinttida.

Yesuusa Galila oocha aykkida
(Maato. 4:12-17; Mar. 1:14-15)
14 Yesuusa Geeshi Ayyaana wolqqara kumii Galila
maaqqida. E suntsita kale yeze sa7a ubba kezida.
15 E Ayhude woosa keetstsa gelii tamaarssida; asuntsi
ubbuntsi eza galatida.
16 Izippa E diccide katama Naazirete yi7ida. Tiinop
oochchizanni fana Sambbata wode Ayhude woosa keetstsa
gelida. Nabbabodesin denddii eqqida.
17 Nabe Isayaasa maxaafize xaxinttidaya ees inggin, bugii,
hyannigaara yaga7i xaafinttidanno denggida:

4:4 Mahe 8:3 **4:8** Mahe 6:13 **4:10** Maz. 91:11-12 **4:12** Mahe 6:16

18 «Laatstse Ayyaana taalla afa yene,
dahuntsis Wonggele ohode fana
Xoozii tana doorida.
Acinttiduntsis bilintte,
qooqiduntsis be7e
un7inttiduntsana wallo kessodes,
19 Xoozii ashshodes qoppide bertto ohode fana tana
kiittida»
yagayda.
20 Yinnippa suuba, maxaafiza xaaxii Ayude woosa keetstsa inggida. Ayhude woosa Keetstsa yeze asuntsi ubba dakkii be7ine.
21 E, «Hyaychche yin hyaytira yin si7ize hyanna maxaafe qaaltta hyayno folinttida» yagayda.
22 Ubbuntsi E baz lo77o baz ohinttane. Mahi E doonttippa kezze aadho keehatitsi kumide qaalttippa denddi gaama qoppii, «Hyay Yoosefa na7a baane?» yagayda.
23 E, « ‹Akimzayo ane nena ashsho, Qifirnahoome gidda ne oochchidanno nu si7idanno mahi hyanne ne katamite oochcho› yaga7ize aazizera yin tana gawudannis so7e baaya» yagayda.
24 Mahi, «Turo ohine; nabe fa yelinttide gadite bonchchinttoos.
25 «Ta yinttis turo ohine; salo hyaydzdzii beren bagge gorddinttin mintsi naye sa7alla ubba yeze Eeliyaasa wode gaama budanuntsi Isra7eele gidda yene yeshsha.
26 Eeliyaasa unttappa fettigon kiitinttikaaya. Yezin Saraptta gidda yeze fettii budanttigo kiitinttida.
27 Nabe Elssa7e wode Isra7eele gidda gaama qursumara hyargginttizuntsi yene yeshsha. Yezin Sooriya atstse Ni7imaanep attin ooden faxikaaya» yagayda.
28 Ayhude woosa Keetstsa yeze asi ubbuntsi yinno si7eze wode gaama zhilidhdhida.
29 Fa bettide bestippa denddii derella afa keexinttide katamttippa gaxa kessii urqqii dakkodes gaga doona kanggida.
30 Yezin E un giddara kantsii aadhida.

Yesuusa tuna ayyaana kessida
(Mar. 1:21-28)

31 Izippa Galila sa7a yeze Qifirnahoome katama qitida. Ize Sambbata wode asuntsana tamaarssida.
32 E tamaarssizanna adetits wolqqara maaqqide gisho ubbuntsi E timirttite gaama qoppida.

4:18 Isa. 61:1-2 **4:24** Waha. 4:44 **4:25** 1 Kat. 17:1 **4:26** 1 Kat. 17:8-16
4:27 2 Kat. 5:1-14 **4:32** Maato. 7:28-29; Maz. 91:11-12

33 Ayhude woosa Keetstsa tuna ayyaana aykkide atstse
yene.
34 E, «Naazirete Yesuusa nuna akkos waaytse nuuppa
hyaakko; ne yi7idanna nuna dhabssodesine? Ne oona
yezako ta erane. Neenii Xoozzeppa yi7ide Geeshi» yaga7i
uukkida.
35 Yesuusa tuna ayyaanzego, «Si7i ga7i hyay atstseppa
kezo» yaga7i seerida. Tuna ayyaanze atstsa as ubbunts tiino
olii ashshii akkon qohikaayzara dakkii kezida.
36 Asuntsi ubba gaama qoppida. Woligo, «Yeezin, hyanna
akko timirtte? Tuna ayyaanuntsana adetits wolqqara kiit-
tane; unttin kezane» yagayda.
37 E suntsita kara gancce ubba kezida.

Yesuusa gaama hyargginttizuntsana fatstsida
(Maato. 8:14-17; Mar. 1:29-34)
38 Yinnippa suuba, Yesuusa Ayhude woosa keetstsappa
kezii Simoona keetstsa gelida. Simoona machchitii intta
mintsii omma otstsin micha hyargginttida. Izo fatstsode
gaar Yesuusa woossida.
39 I yitsitigo shiiqii zuggii I hyarggiza seerida. Michita
ashshin ellisii denddii unttana mokkida.
40 Awa gelodes yi7adera dumma dumma hyarggera aykint-
tide asuntsana eego ki7ida. E fetella fetella afa fa kushito
gaddii fatstsida.
41 Tuna ayyaanuntsi mahi, «Neenii, Xoozze na7a» ga7i
wuysitera gaama asappa kezida. Yezin E unttana seerida. E
Kiristtoosa maaqqidanno un erize gisho fettii bazin ohaame
fana kayda.

Yesuusa Galila tamaarssida
42 Hyaga wonttize wode Yesuusa fettii asi baayze bessa
qitida. Asuntsi koytera E yeze besite yi7ida. Unttappa E
shaakkintti qitaame gaar kayda.
43 Yezin E, «Taanii melle katama hyanggi Xoozze ka7itumo
Wonggele markkidhades beezane. Ta kiitinttidanna yinnisi»
yagayda.
44 Yihuda sa7a yeze Ayhude woosa Keetstsa sabbakida.

5

Yesuusa dooride tiino tamaaruntsana
(Maato. 4:18-22; Mar. 1:16-20)
1 Fettii wode Yesuusa Gensareexe Abba kale eqqezin
gaama asuntsi E kantto wutii eza un7itsi, E tamaarssize
Xoozze qaaltto si7ine.

5:1 Maato. 13:1-2; Mar. 3:9-10; 4:1

2 Ize hyaatsi gaxa yeze lam77i gongguntsana bi7ida. Molo
aykkize asuntsi gongguntsappa wodhdhii fa molo aykkize
gitto meeccane yeshsha.
3 Yentsi gongguntsappa Simoonasse gidda gelii sa7appa
eeratsi gidda shiishode fana oocida. Yeyzi, ye gonggizella
afa bettii asuntsana tamaarssida.
4 Fa tamaarssizanno hyaasidanippa suuba Simoonago,
«Gode geenttigo shiishii molo aykkodes yin gitiza olote»
yagayda.
5 Simoona mahi, «Asttamaarizayo, qamma kumutsi labbii
aqii akkon aykkikaaya, yezin ne gayko gitiza oloda» yagayda.
6 Un gitiza olide wode gitize fedhinttode wontsis gaama
molo aykkida.
7 Melle gongge yeze fa lagguntsi yi7i, fana maaddode
gaar wuttii xeegida. Un yi7i lam77i gonggita, hyaatsite
qoodhinttode wontsis molora kuntsida.
8 Simoon Phexiroosa yinno be7eze wode Yesuusa tiintte
bunqqunttii, «Laatstso, taanii nagarar yeze as maaqqide
gisho taappa hyaakko» yagayda.
9 Yinno E ga7idanna ezin eera yezuntsi aykkide molo
gaamatitsite gaama qoppide gisho.
10 Mahi Simoona zhame maaqqide Zabdoosa na7untsi
Yayqoobaran Wahannisaran gaama qoppida. Yesuusa
Simoonago, «Zhashtippe! Yikkeppa neenii as aykkize asi
maaqqada» yagayda.
11 Un gonggito gaxa shiishidannippa suuba ubbanno
ashshii Yesuusa kaallida.

Yesuusa qursuma hyargginttiza fatstsida
(Maato. 8:1-4; Mar. 1:40-45)

12 Yesuusa katamuntsappa fete gidda yezin fettii qursuma
hyarggera* aykkinttide asi yinna katamite yene. Ye atst-
say Yesuusa bi7i E tiintte bunqqunttii, «Laatstso, ne qofa
maaqqiko tana geeshodes dandda7ane» ga7i woossida.
13 Yesuusa fa kushito dakkii bochchii, «Yee, ta qofa;
geezho» yagayda. Izira qursuma hyarggize atstsa dakkida.
14 Yesuusa, «Hyanno oodesin ohippe, yezin hyanggi ne
galtto kahinze beezo. Ne geezhidannis markka maaqqade
fana Muse kiittide zharshito zharsho» ga7i kiittida.
15 Maaqqo yezin, Yesuusa suntsita kasennippa aadhii
dalggitera hyanggida. Gaama asuntsi E ohizanno si7odesin
fa hyarggitippa faxodes ye7ine.
16 Yezin E gaama wode geema bessa qitii woossane.

5:5 Waha. 21:3 **5:6** Waha. 21:6 * **5:12** ***Qursuma hyargge:*** Qursuma hyargge as gallalla afa kezize hyargge. Isra7eele sa7a qursumara hyarggint-tizuntsi melle asappa dummudhii yenep attin asara yellinttoos. **5:14** Leewe 14:1-32

Yesuusa wobbo fatstsida
(Maato. 9:1-8; Mar. 2:1-12)

17 Fettii wode Yesuusa tamaarssodera Galilappan Yihuda kara gancce ubbappa mahi Yerusalaameppan ye7eze Farisaawuntsin higge asttamaaruntsi ize bettida. As fatstsize Laatstse wolqqitan eera yene.

18 Ye wode asuntsi fettii wobbo atstsa alggara tookkii ki7ida. Keetstsa geltsii E tiintte gaddodes qoppida.

19 Yezin as gaamappa denddii keetstsa geltsodes gamin keetstsalla afa kezii, keetstsi aafto qawuxii, hyargginttiza alggizera Yesuusa tiino ketstsida.

20 Yesuusa un ammantto bi7i, «Naate atstsayo, ne nagartta uccinttida» yagayda.

21 Higge asttamaaruntsin Farisaawuntsi, «Hyay Xoozzella afa yaga7i ohize oode? Fettii Xoozzep attin melle nagara uccodes dandda7ize oode?» yaga7i qoppida.

22 Yesuusa un qoftto eride gisho unttago, «Yin wozintte hyannii gaar akkos qoppete?

23 ‹Ne nagartta ucinttida ga7izanippan denddii qito ga7izannippa aaye foolle?›

24 Yezin ta yinno gaydanna As Na7ay sa7alla afa nagara uccodes adetits wolqqa yezanno yin erode gaara.» Yinnippa kaallii, wobbo atstsa, «Denddo; ne alggiza tookkii ne kara qito» yagayda.

25 E iira denddii un tiintte eqqida; E tookkintti yi7ide alggiza tookkii Xooz galatitera fa kara qitida.

26 Ye wode ubbuntsi gaama qoppida. Xooz galatitera, «Hyayno damma kille baz bi7ida» yaga7i zhashtida.

Yesuusa Leewe xeegida
(Maato. 9:9-13; Mar. 2:13-17)

27 Yinnippa suuba, Yesuusa yeygappa kezii qitida. Leewe ga7inttize fettii qaraxe gachchizay qaraxe gachchize besite bettidaya bi7i, «Tana kaallo» yagayda.

28 E ubba baz ashshii denddii eza kaallida.

29 Ye Leewize fa kara damma diggisa giigizida. Gaama giira gachizuntsin melle asuntsi katstsa ma7ades bettida.

30 Farisaawuntsin higge asttamaaruntsi, «Giira gachizuntsaran nagaranchchuntsara akkos me7e uzhe?» yaga7i Yesuusa tamaaruntsalla afa zuuzinggida.

31 Yesuusa unttago, «Hyargginttizuntsis fattin faxas akime koshshoos.

32 Taanii nagaranchchuntsana maarotitsago mahodes fattin geeshshuntsana xeegodes yi7ikaaya» yaga7i mahida.

Xooma bazis shiiqide ooce

5:30 Luqa. 15:1-2

33 Un Yesuusago, «Wahannisa tamaaruntsi gaama wode
xoomane, woossane; mahi Farisaawuntsi tamaaruntsin yin-
nii gaara yiizane. Yezin neesuntsi ubba wode muune
uzhane» yagayda.
34 Yesuusa unttago, «Mushura unttara yezin xeeginttide
asuntsi xoomode gaar yissades dandda7anete?
35 Yezin mushurze unttappa shaakkinttode wode ye7oda,
ye wode un xoomoda.»
36 Mahi yaga7i aazize ohida; «Kille ma7oppa feedhii gal77a
ma7olla afa sikkize ooden baaya. Yinnii fana yeyziko kille
ma7iza feedhane, killize gal77izes giigoos.
37 Mal7antto woyne cima silphe gujjize ooden baaya.
Yinno yeyziko, mal77antto woynize cima silphiza
dhuussane; woynttan lanttane silphizen maaddoose baz
maaqqane.
38 Yinnii gisho, mal7antto woyne kille silphe gujunttodes
beezane.
39 Yikke, caalize lo77o gaaze gisho caala woyne uzhii
maaqqii caalikaayza mal7antto koyze ooden baaya» ya-
gayda.

6

Yesuusa Sambbata baz oocinttida
(Maato. 12:1-8; Mar. 2:23-28)

1 Fettii Sambbata wode Yesuusa zarga gade giddara aad-
hane. Yesuusa tamaaruntsi tizha zarga duutsii fa kushite
shiccii dha7ane.
2 Yezin Farisaawuntsi giddappa fete fete, «Sambbata wode
higges beezoosse baz akkos oochche?» yagayda.
3 Yesuusa unttago mahi, «Dawute naydhdhide wode faara
yezuntsara wolla oochchidanno nabbabika?
4 Xoozze keetstsa gelii Ayhude kahinuntsi xalaalasin
Xoozis beezze daabbuto mu7ida; faara yezuntsisin inggida»
yagayda.
5 Mahi Yesuusa, «As Na7ay Sambbata Laatstsi» yagayda.
6 Melle Sambbata qamma Yesuusa Ayhude woosa keetstsa
gelii tamaarssida. Yinna besite mizaqi kushe gunddide fettii
asi yene.
7 Higge asttamaaruntsin Farisaawuntsin eza mootodes oge
koyi Sambbata wode fatstsiko be7ada ga7i kafane.
8 Yezin Yesuusa un qoftto erii kushe gunddide atstsego,
«Denddii asunts gidda eqqo» yagayda. Atstsayin denddii
eqqida.

6:1 Mahe 23:25 **6:3** 1 Sam. 21:1-6 **6:4** Leewe 24:9

9 Yesuusa, «Ane ta yinttana fettibaz oocane; Sambbata
qamma higgite oochchodes beezizanna lo77o bazone iita
bazo? Shemppo ashshene woy dhabsse?» yagayda.
10 Mahi Yesuusa E kale wutii yeze asuntsana ubba wututsi
bi7i atstsego, «Ne kushito fiddii yiizo» yagayda. Atstsayin E
gayidanni gaara yeyzin kushize faxida.
11 Yezin higge asttamaaruntsin Farisaawuntsin gaama
zhilidhdhida. Yesuusalla afa akko oochcho ga7i fa gidda
zorinttida.

Yesuusa taphpho lam77i hawaaruntsana doorida
(Maato. 10:1-4; Mar. 3:13-19)

12 Ye wode yinna qammitippa fete gidda Yesuusa woos-
sodes derella afa kezida. Qamma kumutsi Xooz woossittera
aqida.
13 Wonttistto fa tamaaruntsana xeegii un giddappa taph-
pho lam77untsana doorii, unttana, «Hawaaruntsana» ga7i
suntsida.
14 Unttin, Phexiroosa ga7i suntside Simoona, E ishe Indd-
rase, Yayqooba, Wahannisa, Filphoosa, Bartolomiyoosa,
15 Maatoosa, Toomaasa, Ilfiyoosa na7a Yayqooba, fa gaditis
qana7ize Simoona,
16 Yayqooba na7a Yihudan Yesuusa aatsii inggide Asqo-
rootu Yihuda.

Yesuusa tamaarssidannon fatstsidanno

17 Yesuusa Hawaaruntsara wolla derizeppa wodhdhii
ganas bessa eqqida. E tamaaruntsappa gaamuntsi yinna
besite yene Yihuda sa7a ubbappa Yerusalaameppa, Xiroos-
appan Sidoona abba gaxappa yi7ide gaama asuntsi yene.
18 Un yi7idanna E tamaarssizebaz si7odesin fa hyarggi-
tippa faxodes. Tuna ayyaanara waayinttize asuntsin faxida.
19 Wolqqa eeppa kezii asuntsana ubba fatstsize gisho
asuntsi eza bochchodes koyane.

Ufayssin azzanon

20 Fa tamaaruntsago bi7i hyannigaara yagayda:
«Hyantseso, dahuntso, yin anjjinttiduntsana;
Xoozze ka7itumo yinttis.
21 Yin hyatte naydhdhizuntsi anjjinttiduntsana,
yin mishshada.
Yin hyatte yeekkizuntsi anjjinttiduntsana
yin miicoda.
22 Asi yinttana ta gisho
ixxize wode
yinttana shaakkize wode
yinttana un toochize wode,
iita suntsi un yinttis inggize wode

yin anjjinttiduntsana.
23 «Yikke, yin anjjita salo damma maaqqide gisho ye wode
ufayssara dollote. Akkos gayko, zaga un aduntsi nabuntsalla
afa yinnii gaar oochchida»
24 «Yezin dure asuntso yinttana bade;
yin hyatte lo77o yestto ekkida.
25 Hyatte mizhiduntso yinttana bade;
yin naydhdhoda.
Hyatte miicizuntso yinttana bade
yin kaydhdhoda yeekkoda.
26 Asi ubbuntsi yin lo77otitsito xalaala ohize wode yinttana
bade.
Un aduntsi zaga worddo nabuntsalla afa yinnii gaar
oochchida.

Yin morkkuntsana kadhote
(Maato. 5:38-48; 7:12)
27 «Yezin tana si7ize yinttis ta ohine; yin morkkuntsana
kadhote; yinttana ixxizuntsis lo77o baz oochchote.
28 Yinttana baaddizuntsana anjjote, yinttana qohizuntsis
woossote.
29 Fettii zala dhookiza baqqiko hyankko zalza beezo. Ne
kootiza ekkoda gaazes ne shaamizayan gujjii inggo.
30 Nena woossize ubbuntsis inggo; neeppa ekkiza ooden
maho ga7i oocippe.
31 Asuntsi yinttis oochchode gaar yin koyzanni fana yinttin
asuntsis oochchote.
32 «Yin yinttana kadhize asuntsana xalaala kadhiko, akko
galata yinttis yeze? Melle atto yezin, nagaranchchuntsin
fana kadhizuntsana kadhane.
33 Yinttis lo77o baz oochchizuntsis xalaala lo77o baz
oochchiko yinttis akko galata yeze? Nagaranchchuntsin
yinnii gaara oochchane.
34 Tal77e mahode asuntsis xalaala yin tal77iko akko
dumma galata yeze? Nagaranchchuntsin suub mahode as
bi7i tal7ane.»
35 «Yezin yin morkkuntsana kadhote; unttis lo77o baz
oochchote. Suuba ekkodes qoppikaayzara tal77ote. Yinne
yin ekkode anjjita damma maaqqada. Yin Ubbappa kattara
yeze Xoozze na7untsana maaqqada. E fana galatosuntsisin
iituntsisin dalgga.
36 Yin salo aday maariza maaqqidanni gaara yinttin
maarizuntsana maaqqote.

Melluntsalla afa firddippete

6:22 Aazi. 4:14 **6:23** 2 Zeena 36:16; Hawa. 7:52 **6:31** Maato. 7:17

37 «Asalla firddippete; yinttalla afa firddinttoos. Yin bor-
inttaame fana oonan borippete. Atto ga7ote; Xoozii yinttis
atto ga7oda.
38 Inggote; yinttis ingginttoda. Yin makkidanne yinttis
mahi makkinttoda, lo77o makkize bazite baqqii, kumutsi,
lanttode wontsis yinttis makinttii ingginttoda» yagayda.
39 Manin Yesuusa yaga7i unttis aazize ohida; «Qooqize
qooqe kaalitsodes dandda7ane? Kaalitsiko lam77untsi wol
ekkii gaga qitosaane?
40 Tamaare asttamaareppa aadhoos. Yiikon loytsii
tamaaride atstse fa asttamaarize fana yi7ane.
41 «Ne ishe aafte yeze buuriza akkos be7e? Ne aafte yeze
tuusi fana yeza akkos bo7osa?
42 Ne aafte yeze tuusi fana yeza bi7ikaayzara ne ishego,
‹Ta ishayo ne aafte yeze buuriza kesso› ga7odes wayzi
dandda7e? Hyay cubbuzayo, tiinidhii ne aafte yeze tuusi
fana yeza kesso. Yinnippa suuba, ne ishe aafte yeze buuriza
kessodes geeshi be7ada.

Minxan E aafizan

43 «Lo77o minxa iita aafe aafoos; yinnii gaara iita minxa
lo77o aafe aafoos.
44 Aafe aafize minxa ubbanna fa aafte erinttane. Anggat-
sappa belese minxa aafe maxinttoos mahi hyalimoppa
woyne aafe maxinttoos.
45 Lo77o asi fa wozintte kumide lo77o baztippa lo77o baz
kessane. Iita asi fa wozintte kumide iita bazitippa iita baz
kessane. Asi fa wozintte kumii tirfide bazappa fa doonara
ohine.

Keetstsi keexize lam77i asuntsana
(Maato. 7:24-27)

46 «Ta gaazanno yin oochchoos, yezara yeezin akkos tana,
‹Laatstso, Laatstso, ga7ete?›
47 Taago ye7izen ta qaaltto si7i folize ubbuntsi oona
aazizako ta yinttana beessada.
48 E keetstsi keexxodes ziqqii yiizii, olla bookkide, oomora
yeze lallalla afa keetstsi esside cincca atstsa aazane. Hyaro
goggii ye keetstsa urqqida, yezin mintsii keexide gisho
en7isades dandda7ikaaya.
49 Yezin ta qaaltto si7i oochchoose fa keetstsito shafella
afa baasikaayzara keexxide atstsa aazane. Hyaro goggii ye
keetstsa urqqide wode ellisii gol7ida. Ye keetstsize damma
gol7e gol7ida» yagayda.

6:39 Maato. 15:14 **6:40** Maato. 10:24-25; Waha. 13:16; 15:20 **6:44** Maato. 12:33 **6:45** 12:34

7

Fettii Roome Mato hyalaqize ammano
(Maato. 8:5-13; Waha. 4:43-54)

1 Yesuusa yinno ubba asuntsi tiino tamaarssi hyaasidanippa suuba, Qifirnahoome katama qitida.
2 Yinna besite fettii Roome mato hyalaqa yene. E gaama kadhize arize hyargginttii hyayqos yellida.
3 E Yesuusa baz si7ide wode fa ariza fatstsode fana eza woosso ga7i fettii fettii Ayhude cimuntsana Yesuusago kiittida.
4 Kiitinttiduntsi, Yesuusago hyanggi, «Ne ees hyanno oochchodes beezane.
5 Akkos gayko, hyay atstsay nu asuntsana kadhane, Ayhude woosa Keetstsin keexxida» yaga7i mintsii woossida
6 Yesuusan unttara hyanggida.

Mato hyalaqize karago ukkide wode fa lagguntsana eego kiittii, «Laatstso, ta keetstsa ne gelodes beezoosse gisho labbippe.
7 Taanin tana ne tiintte shiiqodes beezze asi ga7i qoppoos. Yezin ne fettii qaala oho; ta arize faxoda.
8 Taas taappa kattara hyalaqa yene, taappa yeekkara ta kiittize wottaddaruntsi yene. Feta, ‹Qito› gayko qitane, hyankaya, ‹Yo7o› gayko ye7ine. Ta arizego, ‹Hyanno yiizo› gayko yiizane» yagayda.
9 Yesuusa yinno si7ide wode gaama qoppida. Suub maaqqii fana kaallize asuntsago, «Ta yinttis turo ohine; melle atto yezin Isra7eeluntsappan hyannii gaar damma ammano denggikaaya» yagayda.
10 Kiitinttiduntsi kara maaqqide wode arize faxin denggida.

Budantti na7a
11 Eeratsi wodeppa suuba Yesuusa Nayne katama qitida. E tamaaruntsaran melle gaama asuntsi eera qitida.
12 E katama gelodes yi7ize wode aha tookkii gaama asi katamappa kezane. Hyayqqide na7ay fa inttis fetto, izan budano maaqqii yene. Katama asuntsappa gaamuntsi iira yene.
13 Laatstsii izo bi7i yiqsinttii, «Yeekkippe» yagayda.
14 Shiiqii shanchafiza bochchin tookkide asuntsi eqqida. Yesuusa, «Naate, na7atitsayo denddo» yagayda.
15 Hyayqqiday denddii bettii ohe aykkida. Yesuusa na7aya dentsii inttis inggida.
16 Asuntsi ubbuntsi zhashtii, «Damma nabe nu gidda denddida; Xoozii fa asuntsana bi7ida» yaga7i Xooz galatida.

17 E suntsita Yihudan yinna kara gancce yeze sa7ite ubbanne sinttida.

Yesuusan Xammaqize Wahannisan

18 Xammaqize Wahannisa tamaaruntsi yinno ubbanno Wahannisas ohida. E un giddappa lam77untsana xeegii,
19 «Yo7oda ga7inttide nenane? Woy melle naagode?» yaga7i oocote ga7i Laatstsago kiittida.

20 Asuntsi Yesuusago hyanggi, Xammaqize Wahannisa, «Yo7oda ga7inttide nenane? Woy melle naagode?» ga7ote ga7i nuna neego kiittida yagayda.

21 Yinna saate Yesuusa gaama asuntsana hyarggeppa fatstsida. Gaama tuna ayyaanuntsana kessida, qooqide aafen bi7izida.
22 Wahannisa kaleppa kiitinttii ye7ezuntsago, «Hyanggi yin bi7idannon si7idannon Wahannisas ohote. Aafe qooquntsi be7ada, tohe gundduntsi billinttii yedhdhoda, qursumara hyarggnttizuntsi faxoda, tulluntsi si7oda, hyayqqiduntsi hyayqoppa denddoda, dahuntsis Wonggele sabbakinttoda.
23 Ta gidda dhubunttoosse ooden anjjinttidaya.»

24 Wahannisa kiittiduntsi qitidannippa suuba Yesuusa asuntsis Wahannisa baz yaga7i ohida: «Yin akko be7ades akko baayze ganasa kezido? Baqo en7isize shombboqo be7adesine?
25 Yeezin, akko be7ades kezido? Bonchcho ma7o ma77ide asuntsana be7adesine? Bonchcho ma7o ma77iduntsin sa7a lo77ide asuntsi kaati keetstsa yene.
26 Yeezin, akko be7ades kezido? Nabe be7adesine? Yee, ta yagaane: yin be7ades kezidanna nabeppa aadhizaya.
27 « ‹Ne ogito ne tiintte giigize
ta Kiitanchchiza neeppa tiino ta kiittoda›
ga7intti xaafinttidanna yinnisi.
28 Ta yinttis ohine; maachippa yelinttiduntsi giddappa Wahannisappa aadhize baaya. Xoozze ka7itumtte ubbappa eerizay, E ubbappa damma maaqqada» yagayda.

29 Melle atto yezin, giira gachchizuntsii ubbuntsi Wahannisa kushite xammaqinttiduntsi Yesuusa qaaltto si7i Xoozii xillo maaqqidanno qonccizida.
30 Yezin Farisaawuntsin higge asttamaaruntsi Wahannisa kushite xammqinttanxxi Xoozze zortto leqqida.

31 Yesuusa kaallii hyannigaara yagayda: «Yikke, hyanna wode yeletuntsana akkora aazizo? Unttin oona aazane yessa?

7:22 Isa. 35:5-6; 61:1 **7:27** Mil. 3:1 **7:29** Maato. 21:32; Luqa. 3:12

32 Gabe gidda bettii wol xeegii, ‹Nu yinttis suulunqe fuggin,
yin yexxoos. Nu nashshii gayrin, yin yeekkoos› yagaaze
na7untsana aazane.
33 Xammaqize Wahannisa mu7ikaayzaran uzhikaayzara
yi7in, ‹Iita ayyaanara yene gayda.›
34 As Na7ay mu7iteran woyne uzhittera yi7in, hyay at-
stse ‹Muus zhimbbaran ushi asi, giira gachchuzuntsisin
nagaranchchuntsi zhame› gayda.
35 Yikke, Xoozze cinccatitsi oochara qonccida».

Fettii maachita Yesuusa shitto tizhida

36 Fettii Farisaawize Yesuusa katstsa muussades fa kara
xeegida. E Farisaawize kara hyanggi leemate kale bettida.
37 Yinna katamite fettii nagaranchcho maacha yezanna
Yesuusa Farisaawize kara muusalla afa yezanno si7ide wode
gaama al77o Albasxiroose bilqqaaxe shitto ekkii yi7ida.
38 Yesuusas suuba zalara, iza tohiti kale eqqii yeekkitera
iza tohito fa afutsitira laakitsane. Fa ommitira iza tohito
ucciteran yeerite shitto tizhida.
39 Mu7ize bazito giigizide Farisaawize yinno be7eze wode
fa wozintte, «Hyayni nabe yezako hyanna maachita eza
bochchizanna oode yezako mahi iza nagara de7or maaqqi-
danno E erod yeshsha» yagayda.
40 Yesuusa, «Simoona, ta nees ohize baz yene» yagayda.
Ezin, «Asttamaarizayo, taas oho» yagayda.
41 Yesuusa eego, «Lam77i asuntsi fettii atstseppa bira
tal77ida. Fete ichchin xeeti bira hyankay mahi ishintam bira
tal77ida.
42 Lam77untsin tal77ito ciggodes gamin, lam77untsisin
tal77ito maarida. Yikke, hyantsi lam77untsappa ye atstsa
gaama kadhode nees aaya aaze» yagayda.
43 Simoona, «Gaama gale atto ga7inttide atstse gaama
kadhoda aazane» yagayda. Yesuusa, «Ne turo firddida»
yagayda.
44 Yinnippa suuba, Yesuusa maachitigo maaqqii bi7i,
Simoonago, «Hyanno maachito be7ine? Taanii ne kara gelin
melle attin ne taas tohe hyaatsi inggikaaya, yezin iza ta
tohito fa afutsitira laakitsii fa ommitira uccida.
45 Ne tana yeerii biikaaya, yezin iza ta ne kara gelidan-
nippa aykkii ta tohito yeere ashshikaaya.
46 Ne ta ommite zayte tizhikaaya, yezin iza ta tohito shitto
tizhane.
47 Iza tana gaama kadhide gisho I gaama nagartta atto
ga7inttida. E eerats nagartta atto ga7inttide eeratsi kad-
hane.»

7:37 Maato. 26:7; Mar. 14:3; Waha. 12:3

48 Yesuusa maachitigo, «Ne nagartta atto ga7inttida» ya-
gayda.
49 Ezara wolla leemate bettii mu7ize zaqquntsi, «Nagara
atto gayde, E hyayni oode?» yaga7i fa wozintte qoppida.
50 Yesuusa maachitigo, «Ne ammantta nena ashshida; saro
qito» yagayda.

8

Yesuusa mokkide maachuntsana
1 Yinnippa suuba, Yesuusa Xoozze ka7itumo Wonggele
sabbakitera katamaran kara ganccera aadhida. Ye wode
taphpho lam77untsin eera yene.
2 Maaqqii tuna ayyaanappan dumma dumma hyarggeppa
faxide fettii fettii maachuntsi eera yene. Unttin, laappun
tuna ayyaanuntsi kezide Magdela Mayramo,
3 Heroodisa shuumide Kuuza machchito Yohaanna, Soosi-
naran mahi melle gaamuntsi unttana birara maaddizuntsi
yene.

Budutsi aazize
4 Gaama asuntsi dumma dumma katamappa eego shiiqin
aazizera unttis ohida.
5 «Fettii wooti aqizay budutsi budodes kezida. E budodera
fettii fettii budutsita ogella wodhdhii yedhdhinttida, Landda
maxida.
6 Melluntsi lalla oomora yeze sa7alla afa wodhdhida.
Hyaga dolodera sa7ite laako baayze gisho miccida.
7 Melle budutsita mahi anggatsi gidda wodhdhida. Anggat-
stira wolla diccide gisho anggatsita cuullii besite ashshida.
8 Melluntsi lo77o sa7alla afa wodhdhida. Dolide wode
xeeti kushe aafida.» Yinno ohi hyaasii, fa qaaltto dhoqi yiizii,
«Si7ize hyaye yeze ubbuntsi si7o» yagayda.

Budutsi aaziztis bilitsii
9 E tamaaruntsi, «Hyanna aaziztis bilitsita akko?» yaga7i
oocida
10 E, «Xoozze ka7itumo gaatsi qofa erode fana yinttis
ingginttida. Yezin melluntsi bi7ite denggaame gaar, si7ite
tiiraame gaar aazizera ohine.

Budutsi bilitsito qonccize
11 «Yikke, hyanna aazizitis bilitsita hyanno: budutsi
ga7inttide Xoozze qaala.
12 Ogella wodhdhide budutsita qaala si7izuntsana.
Maaqqo yezin, un ammanii attaame fana Xalahe qaaltto
un wozinttippa maxii hyaasane.

8:2 Maato. 27:55-56; Mar. 15:40-41; Luqa. 23:49 **8:10** Isa. 6:9

13 Lalla oomo yeze sa7alla afa wodhdhide budutsita qaala
si7i ufayssara ekkizuntsana. Un hyattes ammananep attin
xapho baayze gisho faatana yellide wode ellisii kaaddane.
14 Anggats gidda budunttezuntsi qaala si7izuntsana. Unt-
tin alame qofara, duretitsara sa7a yessi giigara cuulunttii
koshshize fana aafikaay.
15 Lo77o sa7alla wodhdhide budutsita lo77o wozinara
qaala si7i naagizuntsanan dandda7ara miinggi aafe
aafizuntsana.

Qoncce yeze xomppe

16 «Xomppe xomppii, kurkuro guphii woy datsappa
oomora gaddize baaya. Gelize asi be7ade gaar dhoqqa bessa
gaddane.
17 «Yinnii gisho, aachinttide qoncce kezikaayzara geenggide
geesha kezikaayzara attode baz baaya.
18 «Yikke, yin qaala wayzi si7izako tiirote. Yeze ubbuntsis
gujintti ingginttoda, baayzes melle atto yezin ees yeze eerat-
sitan eeppa ekinttoda» yagayda.

Yesuusa inttiran ishuntsara
(Maato. 12:46-50; Mar. 3:31-35)

19 Yesuusa inttiran ishuntsara eego yi7ida. Yezin as
gaamatitsappa denddi eza denggodes dandda7ikaaya.
20 Fettii asi Yesuusago, «Ne inttiran ne ishuntsara nena
koyi bale kafane» yagayda.
21 Yesuusa mahi, «Xoozze qaala si7i oochalla feeshizuntsi
ubba taas inddon taas ishen» yagayda.

Yesuusa hyaatsi zuluntto seerida
(Maato. 8:23-27; Mar. 4:35-41)

22 Fettii wode Yesuusaran E tamaaruntsara wolla gongge
gelii, Abba fiinggoda yagayda. Unttin qitodes denddida.
23 Abballa afa un fiinggodes hyammadera Yesuusa
genttida. Tiirikaayzin mintsii baqo abballa denddida.
Hyaatsita gonggite gelin gonggize qoodhintte aykkide wode
ubbuntsi zhashtida.
24 E tamaaruntsi eego shiiqii, «Nu Laatstsayo, nu Laatst-
sayo, nu dhabane yaga7i» Yesuusa dentsida.
Yesuusa denddii baqiton zuluntton kaccida. Ellisii baqitan
zulunttan woppu gayda. Sarotitsin maaqqida.
25 Yesuusa fa tamaaruntsago, «Yin ammantta ane» ya-
gayda. Unttin, zhashtiteran gaama qopitera fete fetego,
«Baqqon hyaatsin kiitinttize, E hyay oode» yagayda.

8:16 Maato. 5:15; Luqa. 11:33 **8:17** Maato. 10:26; Luqa. 12:2 **8:18** Maato. 25:29; Luqa. 19:26

Tuna ayyaanappa dakinttide atstsa
(Maato. 8:28-34; Mar. 5:1-20)

26 Abba fiinggi Galila zalara yeze Gerggesoone sa7a yellida.
27 Yesuusa gonggeppa kezii sa7a wodhdhodera tuna ayyaanara aykkinttide atstse katamappa kezii eera yellinttida. Gaama bere afula ma77anxi kallo booza yenep attin kara geloos.
28 Yesuusa be7eze wode E tiintte bunqqunttii, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Ubbappa kattara yeze Xoozze na7ayo Yesuusa neera taas akko fettetitsi yeze? Aade tana hyatte un7itsippe» yagayda.
29 Yinno E gaydanna, tuna ayyaanze atstseppa kessade gaar Yesuusa kaccide gisho. Gaama wode tuna ayyaana eza aykkii gam7ide gisho santsalaataran tohe accize meqora acinttii naaginttane. Yezin achito duutsii tuna ayyaanara izhintti akko baayze ganasa gelida.
30 Yesuusa, «Ne suntsita oode» yaga7i oocida.

E, gaama tuna ayyaanuntsi eza aykkide gisho fana, «Leegiyona» gayda.
31 Tuna ayyaanuntsi fana Si7oole kiittaame fana woossida.
32 Yinna besite zoozella afa mu7ize gudayille wude hyanttane. Seko gudayluntsi gidda gelone ga7i woossida, ezin «Gelote» gayda.
33 Tuna ayyaanuntsi atstseppa kezii gudayluntsi gidda gelida. Wudita derttippa sulle gurgguxii abba geenna gidda qoodhdhinttida.
34 Yenggizuntsi hyanidanno be7eze wode woxxii hyanggi, katamaran kara gancce ubba ohida.
35 Asuntsi hyanidanno be7ades kezii Yesuusago yi7ida. Tuna ayyaana kezide atstse ma7o ma77i, E wozintta maaqqin, Yesuusa tohe kale bettezin denggi zhashtida.
36 Eza be7eze asuntsi tuna ayyaanara aykkinttide atstse wayzi faxezako ohida.
37 Gerggesoone kantto wutii yeze asuntsi damma zhashimo zhashtii Yesuusa fa kaleppa qitode gaar woossida. E gonggize gidda gelii suub maaqqida.
38 Tuna ayyaana kezide atstse Yesuusara yessades woossida.
39 Yezin Yesuusa eego, «Ne kara maaqqo, Xoozii akko gaar damma baz nees oochchezako oho» yaga7i moyzida. Atstsayin Yesuusa akko gaar damma baz ees oochchezako katama ubba markkidhite qitida.

Hyayqqide na7iton Yesuusa ma7o bochchide maachito
(Maato. 9:18-26; Mar. 5:21-43)

40 Asuntsi naagii gam77ide gisho Yesuusa maaqqide wode
mokkii ekkida.
41 Ayhude woosa Keetstsa hyalaqa maaqqide Iyaroosa
gaaze atstse fa kara ye7ode fana Yesuusa tohitilla afa wod-
hdhii woossida.
42 Ees taphpho lam77i bere maaqqide fettii maachi na7a
yezanna hyarginttii hyayqos yellii yene. Yesuusa hyanggize
wode asuntsi eza un7itsida.
43 Taphpho lam77i bere suutsii eqqanxxi goggitera
gam7ide maacha yene. Iza faas yeze miishito akimes inggi
hyaasida. Yezin Faxodes dandda7ikaaya.
44 Iza Yesuusas suub zalara shiiqii, E afula macartto
bochchida, iira goggize suutsita eqqida.

45 Yesuusa, «Tana bochchide oode?» yagayda. Ubbuntsi
«Nu bochchikaaya» yaga7in, Phexiroosa, «Asttamaarizayo,
gaama asuntsi kaallizannon un7itsizanno bi7itera wayzi,
[‹Tana bochcheze oode?› ga7e»] yagayda.

46 Yezin Yesuusa, «Fettii asi tana bochchida; akkos gayko,
wolqqa taappa kezidanna taas erinttida» yagayda.

47 Maachita, I baz qonccidanno eride wode goqitera yi7i
Yesuusa tohitilla afa gol7ida. Akkos bochchezakon wayzi
ellisii faxezako as ubba tiino markkidhida.
48 E, «Ta na7ite, ne ammantta nena fatstsida; sarora qito»
yagayda.

49 Yesuusa hyaga ohi hyaasikaayzin, Ayhude woosa Keet-
stsa hyalaqa, Iyaroosa karappa fettii asi yi7i, «Iyaroosa, ne
na7ita hyayqqida; asttamaariza hyarii labbizippe» yagayda.

50 Yezin Yesuusa yinno si7i Iyaroosago, «Zhashtippe! Am-
mano, ne na7ita faxoda» yagayda.

51 Yesuusa Iyaroosa kara yellide wode Phexiroosappa,
Wahannisappa, Yayqoobappa, naatii adeppan inttippa attin
melle gelode gaar koykaaya.
52 Yinna besite yeze asunts ubbuntsi naatis yiqsinttii
yeekkoder, Yesuusa, «Yeekkippete! Naata genttidap attin
hyayqqikaaya» yagayda.

53 Asuntsi naata hyayqqidanno eride gisho E ohito leqqii
miicida.
54 Yezin Yesuusa naatii kushito aykkii, «Na7ite denddo»
yagayda.
55 Na7itis shemppita yi7in denddii eqqida. Yesuusa unt-
tago, «Iis muuze baz inggote» yagayda.
56 Naatii aderan inttira gaama qoppida. Yezin Yesuusa
hyanno, «Oodesin ohippete» yagayda.

9

Yesuusa taphpho lam77i hawaaruntsana kiittida
(Maato. 10:5-15; Mar. 6:7-13)

1 Yesuusa taphpho lam77i hawaaruntsana faago xeegii,
tuna ayyaana kessode gaaran hyargge ubba fatstsode gaar
wolqqan adetits wolqqa inggida.
2 Xoozze ka7itumo baz markkidhade fana hyarggint-
tizuntsana fatstsode fana kiittida.
3 E unttago, «Gufe maaqqin silphe maaqqin katstsa
maaqqin bira maaqqin lam77i ma7ize afula maaqqin oges
ga7i akkon aykkippete.
4 Yinna katamttippa yin kessade wontsis zaqqotitsi yin
gelide bessa gam7ote.
5 Ooden yinttana mokkanxi ixxiko yinna katamttippa
kezitera unttis ersize markka maaqqade fana yin tohite yeze
xurtto fixxii kezote.»
6 Unttin kiitinttidanni fana kezii Wonggele ohitera dumma
dumma kara gancce hyargganchuntsana fatstsitera aadhida.

Heroodisa yirggida

7 Galila sa7a ahize Heroodisa Yesuusara oochinttidebazito
mulo si7eze wode yirggida. Akkos gayko, fettii fettii asuntsi
Wahannisa hyayqoppa denddikaayzara attaama yagayda.
8 Bagguntsi, «Eeliyaasa benttida» gaane; melluntsi mahi,
«Zaga nabuntsappa fete hyayqoppa denddida» yaga7i ohint-
tane.
9 Yezin Heroodisa, «Wahannisa afurtto ta gachchizii wod-
hida. Yeezin, hyannigaara yaga7intti E baz ohinttize, E
oode?» yaga7i Yesuusa fa aafte be7ades koyane.

Yesuusa ichchin mukul asuntsana muuzida
(Maato. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Waha. 6:1-14)

10 Taphpho lam77i hawaaruntsi suuba maaqqii yi7i, un
oochchidanno mulo Yesuusas ohida. E unttana ekkii Beete-
sayda katamappa gaxa kanggida.
11 Yezin gaama asuntsi Yesuusa maaqqizanno erii eza
kaallida. E unttana mokkii ekkii Xoozze ka7itumo baz
tamaarssida; Faxodes koyzuntsana fatstsida.
12 Sa7a uguride wode taphpho lam77i hawaaruntsi eego
shiiqii, «Nu yeze akko baayze sa7a maaqqide gisho asuntsi
dumma dumma kara ganccen kataman qitii, katstsan aqize
bessi koyode fana asuntsana moyzo» yagayda.
13 Yezin E, «Unttis muuze baz yin inggote» yagayda.
Un, «Nuus yeze ichchin booran lam77i molon maaqqide
gisho hyantsi asuntsis maaqqize katstsa nuunii hyanggi
wongganxiko maaqqoos» yagayda.

9:3 Luqa. 10:4-11 **9:7** Maato. 16:14; Mar. 8:28; Luqa. 9:19

14 Yinna besite ichchin mukul maaqqade dhiiratsuntsii yene.

Yesuusa fa tamaaruntsago, «Ichintam ichintam shaakkii shaakkii asuntsana betitsote» yagayda.

15 E tamaaruntsi, E kiittidanni fana asuntsana betitsida.

16 E ichchin booriton lam77i moltto ekkii, Salo bi7i, Xooz galatii, baxxi asuntsana mulo yeltsode fana fa tamaaruntsis inggida.

17 Ubbuntsi mu7i mizhida. Unttappa attide taphpho lam77i leemate kumutsi maaqqida.

Phexiroosa, Yesuusa oode yezako markkidhida
(Maato. 16:13-19; Mar. 8:27-29)

18 Fettii wode Yesuusa fa xalaala woossodera, E tamaaruntsi eego yi7ida. E, «Asuntsi tana oona ga7e?» ga7i oocida.

19 Un mahi «Fete fete, ‹Xammaqize Wahannisa, bagguntsi Eeliyaasa, melluntsi mahi, zaga nabuntsappa fete hyayqoppa denddida› yagaane» yagayda.

20 E mahi, «Yeezin yin tana oona ga7e» yagayda. Phexiroosa, «Neenii Xoozappa doorinttide Kiristtoosa» yaga7i mahida.

21 Yesuusa hyanno oodesin ohippete ga7i mintsii ohida.

Yesuusa ixintton eza kaalle waaga ciggizanno

22 Mahin Yesuusa, «As Na7ay gaama madha ekkoda. Gade cimuntsis, kahinunts hyalaquntsisin, higge asttamaarunts kale ixinttoda. Un eza wodhoda, yezin E hyaydzintsa qamma hyayqoppa denddoda» yagayda.

23 Yesuusa asunts ubbuntsago, «Tana kaallodes koyze ooden yeziko fana kaaddo, fa masqaltto ubba qamma tookkii tana kaallo.

24 Fa shemppito ashshodes koyze ubbuntsi izo dhabssane, fa shemppito ta gisho ga7i dhabsize ooden izo ashshane.

25 Asi alame mulobaz denggiza, maaqqikon fa shemppito dhabsize baz woy qohize baz maaqqiko eza akko maadde?

26 Ooden ta giddan ta qaaltten yeellidhiko As Na7ay fa bonchchora yinnii gaara aday bonchchoran Geeshi kiitanchchuntsi bonchchora ye7ize wode ize yeellidhoda.

27 Ta yinttis turo ohine; hyanne eqqiduntsi giddappa Xoozze ka7itumo bi7ikaayzara hyayqqoosse asuntsi yene» yagayda.

Yesuusa bishshita laaminttida
(Maato. 17:1-8; Mar. 9:2-8)

9:19 Maato. 14:1, 2; Mar. 6:14-15; Luqa. 9:7-8 **9:20** Waha. 6:68, 69 **9:23** Maato. 10:38; Luqa. 14:27 **9:24** Maato. 10:39; Luqa. 17:33; Waha. 12:25

28 Yesuusa yinna ohito ohin, osfun qammappa suuba
Phexiroosa, Yayqooban Wahannisan faara ekkii woossodes
derella afa kezida.
29 E woosalla afa yezin E sintta laaminttida; afulttan awa
fana foo7i booxxida.
30 Lam77i asuntsi, unttin Museran Eliyaasara bonchchora
benttii,
31 Yerusalaame folinttodes yeze baz, yinnan, E hyanna
alamttippa shaakkinttode baz eera ohinttane.
32 Phexiroosan eera yezuntsi genttii attin, un genttoppa
denddize wode E bonchchiton eera eqqide lam77i asuntsana
bi7ida.
33 Asuntsi Yesuusappa shaakkintti qitodes yi7adera,
Phexiroosa Yesuusago, «Laatstso, hyanne yezanna nuus
akko gaar lo77o! Feta nees, feta Muses, feta Eliyaasas mahi
hyaydzdzi gaabba gaabboda» gayda. Yezin E faas akko
ga7ezakon eroos.
34 E yaga7i ohinttodera dhonne yi7i unttana goozida.
Tamaaruntsi dhonttii gidda gelitera zhashtida.
35 Dhonne giddappa, «Ta dooride na7ay hyaya eza si7ote»
yagaaze ootsii sinttida.
36 Ye ootsize sinttidannippa suuba Yesuusa faas yezite
benttida. Ye wode un bi7idanno oodesin ohikaayzara, fa
wozintte aykkii si77i gayda.

Yesuusa tuna ayyaana fettii na7appa kessida
(Maato. 17:14-18; Mar. 9:14-27)

37 Wonttistto un derizeppa wodhdhize wode gaama
asuntsi yi7i eera yellinttida.
38 Ye wode asunts giddappa fettii asi, «Asttamaarizayo, ta
fettii na7aya yi7i bo7oyo.
39 Tuna ayyaana qoppikaayzin aykkii wuysizane; gop-
puntto cooshi gudutstsane, ashito qohi un7itsi kessades
koyoos.
40 Ne tamaaruntsi kessode gaar woossida, yezin un
dandda7ikaaya» yaga7i woossida.
41 Yesuusa, «Ammano baayze wobbo yeletuntso, ayde yel-
lodes ta yinttara yessade, yinttana dandda7ode? Ne na7aya
hyanggi hyanka ekkii yo7o» yagayda.
42 Na7aya ekkii ye7ize wode tuna ayyaanze sa7a olii guud-
dii goqizida. Yezin Yesuusa tuna ayyaanza kaccii na7ayppa
kessin fatstsida. Na7ayan na7ay ades inggida.

Xoozze damma oocha

9:28 2 Phex. 1:17-18 **9:35** Isa. 42:1; Maato. 3:17; 12:18; Mar. 1:11; Luqa. 3:22

43 Asuntsi ubbuntsi Xoozze damma wolqqito bi7i gaama
qoppida. Un E oochchide bazite gaama qoppodera, Yesuusa
fa tamaaruntsago,
44 «Hyanno ta yinttis ohizanno loytsii si7ote; As Na7ay
Ayhuduntsi kushite aadhii ingginttoda» gayda.
45 Yezin E gaydanna unttis gelikaayze gisho un tiirikaaya.
Yinnii gisho, mahi oocodes zhashtida.

Ubbuntsappa damma maaqqade oode?
(Maato. 18:1-5; Mar. 9:33-37)
46 Yesuusa tamaaruntsi, «Nu gidda damma maaqqade
oode?» ga7i lalle aykkida.
47 Yesuusa un wozina qoftto erii zhooga na7a fa kale essi,
48 «Hyay zhooga na7aya ta suntsite ekkize ooden tana
ekkane, tana ekkize tana kiittezaya ekkane, yin ub-
buntsappa eerizay, E damma maaqqada» yagayda.

Ixxoose yin bagga
49 Wahannisa, «Laatstso, fettii asi ne suntsite tuna ayyaana
kessodera bi7i E nuura maaqqoosse gisho kayda» yagayda.
50 Yesuusa mahi, «Yinttana ixxoose, E yin bagga. Yinnii
gisho, eza kayppete» yagayda.

Samaara asuntsi Yesuusa ixxida
51 Yesuusa Salo qitize wode ukkide gisho Yerusalaame
qitodes qoftto mintsii denddida.
52 Samaara sa7a yeze fettii kara gancce hyanggitera, ubba
baz ees giigisade fana asi yeyga kiittida.
53 Yezin E hyanggizanna Yerusalaame maaqqidanno un
erize gisho un eza mokkii ekkikaaya.
54 Yesuusa tamaaruntsi Yayqoobaran Wahannisaran
yinno bi7i, «Laatstso, saloppa tama wodhdhii unttana mo7o
gawude fana ne koyane?» yagayda.
55 Yezin Yesuusa suuba maaqqii unttana kaccii, [Yin gidda
akko ayyaana yezako yin eroos. As Na7ay asi ashshodes
yi7idap attin dhabsodes baaya]* yagayda.
56 Yeygappa denddii melle kara gancce qitida.

Yesuusa kaallizanna ciggizze waaga
(Maato. 8:19-22)
57 Un ogera hyammadera, fettii asi, «Ne qitize bessa ubba
ta kaalloda» yagayda.
58 Yesuusa mahi, «Workkanas doochii, Landdas keetstsi
yene, yezin As Na7ay fa ommito shemppize bessi baaya»
yagayda.

9:46 Luqa. 22:24 **9:48** Maato. 10:40; Luqa. 10:16; Waha. 13:20 **9:54** 2 Kat. 1:9-16 * **9:55** Grike maxaafe gidda baaya

59 Hyankkayan, «Ne tana kaallo» yagayda. Yezin atstse, «Laatstso, tiinii ta adaya moogii ye7oda» yagayda.
60 Yezin Yesuusa, «Hyayqo yezuntsi hyayqqiduntsana moogode fana unttis ashshii ashsho; ne hyanggi Xoozze ka7itumo sabbako» yagayda.
61 Mahi melle asi, «Laatstso, ta nena kaalloda, yezin tiinii ta kara asuntsana sarotsi ye7oda» yagayda.
62 Yesuusa mahi, «Koxe aykkii suub bi7ize ooden Xoozze ka7itumos beezoos» yagayda.

10

Yesuusa laappuntam lam77i tamaaruntsana kiittida

1 Yinnippa suuba, Laatstsii melle laappun tam lam77i* asuntsana doorida. E hyammades qoppide katamiten kara gancce ubba tiinii hyammade gaara lam77i lam77i mahi kiittida.
2 Yesuusa unttago, «Yikke shiiqode katstsa gaama yezin oochchizuntsi eeratsi. Maaqqide gisho, katstsa laatstsay oochchizuntsana kiittode fana woossote.
3 Yikke, qitote, duruntsi fana suudhumuntsi gidda yinttana ta dakkoda.
4 Yin qitize ogitis, bira maaqqikon karxite caamma aykkippete. Ogella afa ooden sarotsippete.
5 Yin gelize keetstsa ubba tiinii, ‹Saro hyanna keetsitis maaqqe› yaga7ote.
6 Saro kadhize asi yinna besite yeziko, yin sartta ize shemppoda; koyoos gayko yin sartta yinttis maaqqada.
7 Oochchizes damooze beezze gisho yin gelide keetstsite yinttis shiishidebaz ubba mu7iteran uzhitera ize gam7ote. Fete karappa fete kara wutippete.
8 Akko kataman yin gelize wode asuntsi yinttana mokkii, yinttis shiishidebaz ubba mo7ote.
9 Yinna katamite yeze hyargginttizuntsana fatstsitera, ‹Xoozze ka7itumo yinttago ukkida› yaga7i ohote.
10 Yezin fettii katama gelize wode asuntsi yinttana mokkanxi ixxiko bucalla kezii hyannigaara ga7ote:
11 ‹Nu tohitilla yeze yin katamiti xurtto fixxane, yezin Xoozze ka7itumo yinttago ukkidanno erote›
12 Xoozze firdda qamma hyanna katamttippa Soodome katamas firdda eeratsi maaqqadanno ta yinttis ohine» yagayda.

9:61 1 Kat. 19:20 * **10:1** ***Laappun tam lam77i:*** Fettii fettii maxaafuntsi laappun tam gaane; mahi faydo 17 bo7o. **10:2** Maato. 9:37-38 **10:3** Maato. 10:16 **10:4** Maato. 10:7-14; Mar. 6:8-11; Luqa. 9:3-5 **10:7** 1 Qoro. 9:14; 1 Ximo. 5:8 **10:10** Hawa. 13:51 **10:11** Maato. 10:7-14; Mar. 6:8-11; Luqa. 9:3-5 **10:12** Medho 19:24-28; Maato. 10:15; 11:24

Ammanoose gisho borinttide katamito
(Maato. 11:20-24)

13 Kaallii, Yesuusa, «Bade Koraaziine, bade Beetesayda,
bade, yin gidda oochinttide kille bazita Xiroosa giddan
Sidoonan oochinttezako ize yeze asuntsi azzano afula ma77i,
budolla afa bettii zaga maarotitsi gelii attod yeshsha.
14 Yinnii gisho, yinttappa aadhii Xiroosasin Sidoonasi
Xoozze firddita laafoda.
15 Bade Qifirnahoome, salo yellodes nena dhoqi
oochchodes koyane? Ne sulle Si7oole olinttoda» yagayda.
16 Mahin Yesuusa fa tamaaruntsago, «Yinttana si7ize tana
si7ine, yinttana ekkoosay tana ekkoos, tana ekkoosay tana
kiittezaya ekkoos» yagayda.

Laappuntam lam77untsi maaqqida

17 Laappuntam lam77i tamaaruntsi kiitinttide bestippa
gaama ufayttitera maaqqida. Yesuusago shiiqii, «Laatstso,
ne suntsite tuna ayyaanuntsin nuus kiitinttida» yagayda.
18 Yesuusa unttago, «Xalahe saloppa dada fana wodhd-
hodera ta bi7ida.
19 Yikke, shooshin masmaso yedhdhode fanan morkke
wolqqa teqqode fana wolqqa yinttis inggida. Yinttana
qohodebaz akkon baaya. 20 Maaqqikon, yin suntsita salo
mazggabe xaafinttide gisho ufayttotep attin tuna ayyaa-
nuntsi kiitinttide gisho ufayttippete» yagayda.

Yesuusa fa ufayssito qonccizida
(Maato. 11:25-27; 13:16-17)

21 Ye wode Yesuusa Geeshi Ayyaanara ufaytti, «Salo
sa7a Laatstso, hyanno cinccuntsappan eruntsappa aachchii
tamaarikaayzuntsis qonccizide gisho galatintto. Yee ta
adayo, yinno ne oochchodes lo77o qofa maaqqida.
22 «Ubba bazita ta adeppa taas ingginttida. Na7ay
oode yezako adeppa attin melle woy na7ay qonccissades
koyzeppa melle ooden adaya erize baaya» yagayda.
23 Kaallii, Yesuusa dumma fa tamaaruntsago, «Yin
be7izanno be7izuntsi anjjinttiduntsana.
24 Turo gaama nabuntsin kaatuntsi yin be7izannon
si7izanno be7adesin si7odes amudhdhida, yezin bi7ikaaya,
si7ikaaya» yagayda.

Turii siiqo

10:13 Isa. 23:1-18; Hiz. 26:1-21; Iyu. 3:4-8; Amo. 1:9-10; Zakka. 9:2-4 **10:15** Isa. 14:13-15 **10:16** Maato. 10:40; Mar. 9:37; Luqa. 9:48; Waha. 13:20 **10:19** Maz. 19:13 **10:22** Waha. 3:35; 10:15

25 Yikke, fettii wode Muse woga erize fettii atstse denddii
Yesuusa yaga7i faatana oochi oocida. «Asttamaarizayo, med-
hina de7o laattodes taanii akko oochcho?» yagayda.
26 Yesuusa, «Muse maxaafite xaafinttidanna waage? Ne
wayzi nabbabe?» yagayda.
27 Atstsay mahi, « ‹Ne Laatstsa ne Xoozza, ne kumutsi woz-
inappa, ne kumutsi shemppoppa, ne kumutsi wolqqappan
ne kumutsi qofappa kadho. Mahi asi ne dootsiza ne ommiti
gaar kadho› yagaane» yagayda.
28 Yesuusa eego, «Ne likke mahida, neenin yinnii gaara
oochcho. Ne medhina de7o yessada» yagayda.
29 Yezin atstse fana xillo mahodes koyi, «E ta dootsize
oode?» yagayda.
30 E oocidannis Yesuusa yaga7i mahe inggida, «Fettii asi
yezay Yerusalaame katamapa sulle Iyaarkko katama wod-
hodera ogella afa faanuntsi kezii guuddida. E ma7ito gaarii
ekkii hyayqoppan faxappan gidda ashshii qitida.
31 Suubappa, Ayhude kahine fete yinna ogitira fa aadhe
ga7i aadhittera atstsa bi7i deshshi ga7i aadhida.
32 Mahi fettii Leewe yezay yinna bestto yellittera atstsa bi7i
melle bessara aadhii qitida.
33 Yezin, fettii Samaara gade asi yezay yinna ogitira
yi7itera atstsa bi7i ees yiqsinttii
34 Eego shiiqii, E hyarggize bessitilla zayten woynen gujjii
accida. Fa hyarizella bettitsii zaqqo aqize keetstsa kanggida.
Yinna besite ees koshshize baz mulo oochchida.
35 Wonttistto lam77i dinaare kessii zaqqo mokkize karttii
ades inggi, ‹Woy7a hyay atstsa loytsii bo7o. Ta nees ing-
gidannippa kattara ne kesside baz mulo ta nees ciggoda›
yagayda.
36 «Yikke, hyantsi hyaydzdzii asuntsappa faanuntsi guud-
dide atstses dootsidhade nees oona aaze?»
37 Atstsay mahi, «Ees yiqsinttidaya» gayda.
Yesuusa, «Neenin hyanggi yinnii gaara oochcho» yagayda.

Yesuusa Marttan Mayrami keetstsa

38 Yesuusa fa tamaaruntsara oge hyanggitera fettii kara
gancce yellida. Yeyga Martta ga7inttize fettii maachita iza
fa kara mokkida.
39 Iisin Mayramo gaaze misha yene, Mayrama qaala si7ite
Laatstse tohe kale bettida.
40 Yezin Martta gaama oochara un77intti Yesuusago shi-
iqii, «Laatstso, ta mishta oochito ta xalaalas ashshii bettii

10:25 Maato. 22:35-40; Mar. 12:28-34 **10:27** Leewe 19:18; Mahe 6:5 **10:28** Leewe 18:5 **10:33** 2 Zeena 28:15 **10:38** Waha. 11:1

attin ta labbize wode ne bi7itera si77i gaane? Iza tana maaddode fana ohoso» yagayda.

41 Yezin Laatstsii hyannigaara ga7i mahida, «Martta, Martta, neenii gaamabazar un77intti madhidhane.

42 Maaqqikon, koshshize fettibaz xalaala. Mayrama lo77o baz doorida, yinnan iippa ekinttoos» yagayda.

11

Yesuusa woosa baz tamaarssida
(Maato. 6:9-13; 7:7-11)

1 Fettii wode Yesuusa fettii bessa woossane. Woosa hyaaside wode E tamaaruntsappa fete, «Laatstso, Wahannisa fa tamaaruntsana woosa tamaarsside fana neenin nuna woosa tamaarsso» yagayda.

2 Yesuusa, «Hyannigaara yaga7i woossote:

« ‹Salo yeze nu adayo
ne geeshi suntsita anjjintto;
ne ka7itumtta yo7o.
3 Nu hyayno qumtto nuus inggo.
4 Nuna qohiduntsis nu atto gaazanni fana,
nu nagartto atto ga7o;
faatana gidda nuna geltsippe› » yagawute yagayda.

5 Kaalli, Yesuusa fa tamaaruntsago yagayda: «Aazizes yinttappa fetes lagge yene. E giddii bilahe fa dootsize kara hyanggi, ‹Dootso, hyaydzdzii soollo taas inggoya.

6 Taas lagge maaqqide fettii asi ogeppa yi7in, ees aatsodebaz dhabida› yagaazako,

7 «E laggize keetstsa gidda yezara, ‹Aade tana waaytsippe, furtsita gorddinttida. Ta na7untsin taara datsalla afa woy7ida. Yinnii gisho, denddii ne koyizebaz immades dandda7oos› yagaanene?

8 Ta yinttis ohine; laggetitsiti gisho denddii immades koyanxi ixxikon woosara waytside gisho denddii koshshize baz mulo inggane.

9 «Yinnii gisho, taanii yinttis ohine; woossote yinttis ingginttoda; koyote yin demmada; furtstsa yi7i xeegote yinttis bugunttoda.

10 Akkos gayko woossize ubbuntsi ekkane; koyze denggane; furtstsa yi7i xeegizes bugunttane.

11 «Aduntso yin giddappa na7a molo woossin shooshi inggize oode?

12 Woy phuuphule woossin masmaso inggane?

13 Yin iituntsana maaqqii yin na7untsis lo77o baz ingge eriko, salo yeze yin aday woossizuntsis Geeshi Ayyaana wayzi aatsii inggoso?» yagayda.

Yesuusan Bi7elzebuulan

14 Fettii wode Yesuusa doona muumizide tuna ayyaana
fettii atstseppa kessida. Tuna ayyaanize kezide fana doona
muume atstse ohinttida. Asuntsin gaama qoppida.
15 Yezin fete fete, «Tuna ayyaana hyalaqa, Bi7elzebuula
wolqqara tuna ayyaanuntsana kessane» yagayda.
16 Melluntsi mahi fattanodes saloppa malla beezode fana
koyda.
17 Yezin Yesuusa un qoftto erii unttago, «Wol gidda
shaakkinttize ka7itumo ubbanna dhabane; wol gidda
shaakkinttize keetstsi gol7ane.
18 Xalahe ka7itumo wol gidda shaakkinttiko wayzi miinggi
eqqode? Yin tana, ‹E tuna ayyaanuntsana Bi7elzebuula
wolqqara kessane› yagaane.
19 Yikke, taanii tuna ayyaana Bi7elzebuula wolqqara
kessizebaz maaqqiko kaallizuntsi oode wolqqara kessod
yeshsha? Yinnii gisho, un yinttalla afa firddizuntsna
maaqqada.
20 Yezin taanii tuna ayyaanuntsana Xoozze gil7ara kessize-
baz maaqqiko yikke Xoozze ka7itumtta yinttago ukkidanno
erote.
21 «Mintsii asi danccinttii fa keetsito naagizebaz maaqqiko,
E qoltta bochinttoos.
22 Yiikon, eeppa aadhii mintsii maaqqide asi yi7i, eza
wolqqidhi gamiko ammaninttii danccide danccito billizii, E
qoltto bonqii melle asis shaakkane.
23 «Taara maaqqikaazay tana ixxane; taara shiishoosay
lalane.

Tuna Ayyaana asappa kezii maaqqii gele

24 «Tuna ayyaana asappa kezide wode shemppize bessi
koyi hyaatsi baayze bessara wutane. Shemppize bessi
dhabide wode ‹Ta kezide besite maaqqada› yagaane.
25 E maaqqize wode keetsita fixinttii lo77i yezin denggida.
26 Yinnippa suuba, hyanggi eeppa aadhii iitide melle
laappun tuna ayyaanuntsana ekkii ye7ine. E gidda gelii
yessi aykkane. Ye atstses tiinostippa suubanna aadhii iita
maaqqane» yagayda.
27 Yesuusa yinna ohitilla afa yessadera fettii maachita as
giddappa denddii, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Nena tookkide
sazitan ne dhanggide dhantsita anjjinttida» yagayda.
28 Yezin E, «Anjjinttiduntsi Xoozze qaaltto si7i kiitint-
tizuntsana» yagayda.

Yoonasa malla

11:15 Maato. 9:34; 10:25 **11:16** Maato. 12:38; 16:1; Mar. 8:11 **11:23** Mar. 9:40

29 Gaama asuntsi shiiqide wode Yesuusa, «Hyanna yeletuntsi iita; kille malla koyane. Yezin Yoonasa mallitip melle unttis ingginttoos.
30 Yoonasa Nenewe asuntsis malla maaqqide fana As Na7ayin hyanna yeletuntsis malla maaqqada.
31 Saaba kaatita firdda wode hyantsi yeletuntsara denddii firddoda. Akkos gayko, iza Solomona cinccatitsito si7odes sa7a gaxappa denddii yi7ida. Yikke Solomonappa aadhizay hyanne yene
32 Nenewe asuntsi firdda wode hyantsi yeletuntsara denddii unttalla afa firddoda. Akkos gayko Yoonasa sibkketer maarotitsi gelida. Yikke, Yoonasappa aadhize hyanne yene» yagayda.

Galla foo7o
33 «Xomppe xomppii aachichcha bessa woy ota gidda gaddize asi baaya. Asi foo7ito be7ade fana dhoqqa bessa gaddane.
34 Ne gallitis foo7o ne aafto. Ne aafta lo77o maaqqiko, ne kumutsi galtta foo7ane. Nena aafe hyarggiko ne galtta ubbanna dhumane.
35 Yinnii gisho, ne gidda yeze foo7ize dhumaame gaar naagintto.
36 Yikke, ne kuntsi galtta foo7o maaqqiko, ne galtten melle dhuma bessi dhabiko, ne gallita kumutsita foo7o fana maaqqane» yagayda.

Izippun baduntsana
(Maato. 23:1-36; Mar. 12:38-40)
37 Yesuusa fa ohito hyaaside fana fettii Farisaawuze faara katstsa ma7ade fana xeegida. E eera fettilla gelii muusalla bettida.
38 Farisaawuze Yesuusa katstsa ma7adeppa tiinii kushe meeccosanno bi7i gaama qoppida.
39 Laatstsii eego, «Yin Farisaawuntsi burccuqosin shaatesin katta zaltto meeccane. Yezin yin ganccita uuzatitsaran iitabazaran kumida.
40 Yin, eeyuntso, katta zaltto medhdhide ganccito medhdhiday eza baane?
41 Yezin burccuqon shaaten yezanno dahuntsis inggote. Ye wode yinttis ubba bazita geeshi maaqqada.
42 «Farisaawuntso yinttana bade, kartsi gaalappa, xalooteppa, yinnii fana yeze bazappa asraata kessane. Yezin xillotitsin Xooz kadhe yin gidda baaya. Melluntsana

11:29 Maato. 16:4; Mar. 8:12 **11:30** Waha. 3:4 **11:31** 1 Kat. 10:1-10; 2 Zeena 9:1-12 **11:32** Waha. 3:5 **11:33** Maato. 5:15; Mar. 4:21; Luqa. 8:16

ashshikaayzara hyantsesana oochchodes beezane, yezin ashshida.
43 «Farisaawuntso yinttana bade, Ayhude woosa Keetstsite bonchcho oyda, gabe gidda bonchcho sarotse kadhane.
44 «Bestta dhabin asuntsi erikaayzara kattara yedhdhize booza aazuntso yinttana bade» yagayda.
45 Higge asttamaarize mahi, «Asttamaarizayo, ne yinno ga7ite nuna cazhane» yagayda.
46 Yesuusa, «Yin, higge asttamaaruntso, yinttana bade, asuntsi tookkodes dandda7oose deexo toofo toossane, yezin yin yin omitis melle atto yezin gil7a bertstsaran bochchoos.
47 «Yin aduntsi wodhide nabunts boozito yin giigize gisho yinttana bade.
48 Yikke, yin aduntsi oochito mintsodes un wodhide nabunts boozito yin loytsize gisho un iita oochchitis yin markka.
49 Yinnii gisho, Xoozii fa cinccatitsite, ‹Nabuntsanan hawaaruntsana ta yinttis kiittoda, yezin yin bagguntsana wodhoda; melluntsana bay7oda› yagayda.
50 Yinnii gisho, hyanna yeletuntsi alame medhinttidannippa hyanno yellodes goggide nabunts ubbunts suutsitis oocinttoda.
51 Aabeelappa dentsii zharsho besttisin Xoozze Keetstsappa gidda goggide Zakkariyaasa suutsiti gisho hyanna yeletuntsi oocinttoda.
52 «Higge asttamaaruntso, yinttana bade, eratitsi qulfe yin kushe aykkida, yezin yinttisin geloos melluntsanan geltsoos» yagayda.
53 Yesuusa yeygappa qitodes kezze wode higge asttamaaruntsin Farisaawuntsi eera ixxintti oocera waytsane.
54 E doonttippa keze qaaltte eza aykkodes koyi yinno oochchida.

12

Ayyaana mintsitsen naaginttize
(Maato. 10:26-27)

1 Ye wode gaama mukular faydinttize asuntsi wolal afa yedhdhinttode wontsis asi asalla afa shiiqii yessadera, Yesuusa fa tamaaruntsago, «Farisaawunts irshitippa naaginttote. Yinnan un cubbotitsito.
2 Qonccikaayzar aachintti, erinttoose genggii attizebaz akkon baaya.
3 Yikke, yin dhuma ohidebaz ubba foo7o sinttoda, qol7a gidda kalkashide baz qoncce bessa ohinttoda.

11:42 Leewe 27:30 **11:51** Medho 4:8; 2 Zeena 24:20-21 **12:1** Maato. 16:6; Mar. 8:15 **12:2** Mar. 4:22; Luqa. 8:17

4 «Ta bagguntso, ta ohizanno si7ote; asho wodhane fattin
melle akkon oochchodes dandda7osuntsana zhashtippete.
5 Yiikon, yin zhashitodes beeziza ta yinttis qonccissada.
Yinnan wodhidannippa suuba Gaanname olodes wolqqa
yezes ees zhashtote. Yee, turo gaane; ees zhashtote.
6 Ichchin buubbuntsi fettii santimes bayzinttoossane?
Yi7op attin unttappa feten Xoozze tiintte botinttoos.
7 Melle atto yezin, yin omma isintsitan faydinttii yene.
Yikke, zhashtippete; gaama buubbuntsappa yin aadhane.
8 «Ta ohizanno si7ote; as tiino taas markkidhize ubbuntsis
As Na7ay Xoozze kiitanchchuntsi tiintte markkidhoda.
9 As tiino tana kaaddizes Xoozze kiitanchchuntsi tiintte ta
eza kaaddoda.
10 As Na7alla afa leqqo qaala ohize ubbuntsi maarotitsi
demmada, yezin Geeshi Ayyaanalla afa leqqo qaala ohizes
maarinttoos.
11 «Asi yinttana aykkii Ayhude woosa Keetstsa, daynnuntsi
tiintten kaatuntsi tiintte gochichize wode akko ohodyezakon
waagii mahod yezako yirggippete.
12 Ye wode yin ohodebaz Geeshi Ayyaana yinttana
tamaarssoda» yagayda.

Dure atstse eeyatitsito

13 As giddappa fettii asi Yesuusago yi7i, «Ta ishe taas nu
aday laatappa shagode fana ees oho» yagayda.
14 Yesuusa mahi, «Naate atstsayo, yinttalla afa tana dayn-
nan laata shaakkize cima mahide oode?» yagayda.
15 Mahika Yesuusa, «Asi yessi qolo gaamatitsara
maaqqoosse gisho iira ashshii mintsii yinttana naaginttote»
yagayda.
16 Kaallii aazizera, «Gade gaama katstsa inggize fettii dure
atstse yene.
17 Ye atstse, ‹Ta katsito ta shiishodes bessi eeride gisho
akko oochcho?› yaga7i fa wozintte qoppida.
18 Yikkeppa yeyssada; tiino yeze fachito lalii melle dalggii
facha keexxoda. Katsiton taas yeze baz mulo ize shiishoda.
19 Fa shemppitigo, ‹Ta shemppite, gaama beres nees
maaqqade qolo shiishida. Yikke, shemppii mo7o, uzho,
ufaytto› yaga7oda.
20 «Yezin Xoozii, ‹Naate, eeya hyay atstsayo, hyayno
qamma ne shemppita neeppa ekkinttane. Yikke, ne shi-
ishide bazita oodes maaqqade?› yagayda.
21 «Yinnii gisho, faas duretitsi sa7a shiishize asis, Xoozze
kale dure maaqqoosse asis foltta hyay atstsestii fana» ya-
gayda.

12:10 Maato. 12:32; Mar. 3:29 **12:11** Maato. 10:19-20; Mar. 13:11; Luqa. 21:14-15

Un7inttippete
(Maato. 6:25-34)

22 Yinnippa suuba, Yesuusa fa tamaaruntsago, «Yikke, ta ohizanno si7ote, yin shemppitis akko mo7o yin galttis akko ma77o yaga7i un7inttippete.
23 Shemppo katstsappa galla afulappa aadhane.
24 Landduntsana bo7ote budoos, maxoos, elen fachan baaya. Yezin Xoozii unttana muuzane. Yin landduntsappa gaama aadhane.
25 Yeezin, yinttappa un7intti fa berttilla afa fettii qamma gujjodes dandda7ize oode?
26 Yikke, hyanna eeratsi bazito oochchodes dandda7oose yin mellebazis akkos un7intte?
27 Ane fudhe wayzi diccizako bo7ote. Waayoos suqqoos. Melle atto yezin, Solomonan fa yeze bonchchite ubbanne unttappa fete gaarzan ma77ikaaya.
28 Yin, ammano faccezuntso, yikke, Xoozii hyayno benttii wontta tama olinttode fudhito hyannigaara ma7isiko, yinttana wayzi aatsii ma7isoso?
29 Yinnii gisho, akko mo7o woy akko uzho ga7i un wozintto izilla afa mahippe.
30 Yinno ubba Xooz ammanoosse asuntsi fa wozintto izilla mahane. Yezin yin aday Xoozay yinna ubbanna yinttis koshshizanno erane.
31 Ubbannippa aatsii Xoozze ka7itumo koyote yinna ubbanna yinttis gujjii ingginttoda.
32 «Yin, eeratsi worzhuntso, zhashtippete; yin aday Xoozze ka7itumtto yinttis immades ufayttane.
33 Yinttis yeze baz bayzi dahuntsis inggote. Kayzo ekkosanne, bila mo7osanne, cinggoosse karxite, hyal7oose qoltto salo shiishote.
34 Yin wozintta yin qoltta yeze besite maaqqada.

Barkki naage

35 «Danccinttii giiginttote; yin xomppita foo7izanno maaqqe.
36 Fa laatstse zhaganappa maaqqade wontsis barkki naagizuntsi fana, laatstsii yi7i xeegize wode ellisii bugodes giigide asunts fana yi7ote.
37 Fa laatstse maaqqize wode genttikaayzara naagizuntsi anjjinttiduntsana. Turo gaane; laatstsii danccii leemate kale betitsii mokkane.
38 Laatstsii giddii bilahe maaqqin woy wontti maatse maaqqin yi7i, yinnii fana genttikaayzara naagizin denggide yentsi aruntsi anjjinttiduntsana.

12:27 1 Kat. 10:4-7; 2 Zeena 9:3-6 **12:35** Maato. 25:1-13 **12:36** Mar. 13:34-36

39 Yezin hyanno erote; kayzo ayde ye7odyezako karttii
aday erizako keetsita bookkinttize wode si77i ga7i bo7oos.
40 Yinttin giigii naagote; As Na7ay yin qoppikaayze wode
ye7oda» yagayda.
41 Phexiroosan, «Laatstso hyanna aazizto nu xalaalas
ohinene woy as ubbuntsis?» yagayda.
42 Laatstsii mahi, «Yikke, katstsa muussades beezze wodite
inggode fana laatstse fa aruntsalla afa shuumide ammant-
sizayin wozinaama hyalaqize oode?
43 Laatstsii maaqqize wode yinnii fana oochitera benttize
arize E anjjinttidaya
44 Ta yinttis turo ohine; fa laatstses yeze qolo ubbannilla
afa E shuuminttoda.
45 Yezin ye arize, ‹Ta laatstsay elle ye7oos› yaga7i fa
wozintte qoppii, maachi aruntsanan dhiiratsi aruntsana
hyadhdhiko, mahi faas koyde fana mu7iteran uzhitera mat-
stsiko,
46 ye arize laatstse E qoppikaayze qamman yirggoosse
wode ye7oda. Yi7i eza gachchii, E iddilto ammanoose
asuntsara mahoda.
47 «Laatstse qofa gaara giigosen E laatstse akko kadhizako
eriite oochchoose arize gaama garafinttoda.
48 Yezin fa laatstse qoftto eranxii attii garafinttodes
beezanno oochcheze eeratsi garafinttoda. Akkos gayko
gaama ingginttideppa gaama koynttane, gaama hyadara
ekkiduntsappa gaama inggoda ga7i naaginttane.

Sarotitsis maaqqikaayzin shaakkinttes
(Maato. 10:34-36)

49 «Taanii yi7idanna sa7alla afa tama aytsodes. Hyatte
tama aykkizako tana wayzi ufayssod yeshsha!
50 Maaqqo yezin, ta hyatte xammaqinttode xinqqate yene.
E folinttode wontsis ta shemppita shemppoos.
51 Sa7alla afa sarotitsi ko7odes yi7ida yinttis aazane?
Baaya, ta yi7idanna shagodes.
52 Hyatteppa aykkii woli gidda shaakkinttide ichchin
keetsi asuntsi fettilla yene. Lam77untsi hyaydzuntsalla afa,
hyaydzuntsin lam77untsalla afa, denddii shaakkinttane.
53 Aday na7illa afa, na7in adella afa, intta naatilla afa,
naata inttilla afa, azinze intta naaze machchitilla afa, na7ay
machchita azinze inttilla afa, denddii shaakkinttoda.»

Wodito ero
(Maato. 16:2-3)

54 Manin asuntsago, «Awa gelo zalara salo dhonidhize
wode bi7i, ellisii, ‹Ira ye7oda› yagaane, gayde fana hyanane.

12:39 Maato. 24:23-44 **12:50** Mar. 10:38 **12:53** Mik. 7:6

55 Yeekka zala baqo baqqize wode ‹Saata awoda› yagaane,
gayde fana hyanane» yagayda.
56 Yin, cubbuntso, Salobazin sa7abaz shaakkii erane yezin
hyanna wodito shaakkii ere yinttana wayzi gamido?
57 «Yeezin, yin omitis akkos turtto erii firddoso?
58 Ne morkkizera wolla daynna tiino eqqodes hyanggitera
ogella afa giigodes koyo. Ne giiganxi ixxiko goshichchii
daynna tiino nena kanggoda. Daynnize nena poolises aatsii
inggoda. E nena woyne oloda.
59 Si7ote, fettii bakkana ashshikaayzara ciggii hyaasode
wontsis ne izippa kezaamanno ero» yagayda.

13

Nagarappa maaqqe

1 Ye wode Yesuusago asuntsi yi7i Philaaxoosa wodhii un
suutsitira un zharshito worqqide Galila asuntsbaz ohide
asuntsi yinna besite yene.
2 E hyannigaara yaga7i mahida; «Yeezin yentsi Galila
asuntsi yinna iita hyayqito hyayqqide gisho Galila yeze asi
ubbannippa aadhide nagaranchcho aazane?
3 Baaya! Maaqqo yezin, yinttin maarotitsar maaqqaanxi
ixxiko, ubbanna yinnii gaara dhaboda.
4 Woy mahi Salihoome gaaze besite gimbbe woddii wod-
hide taphpho osfun asuntsi Yerusalaame yeze as ubban-
nippa aadhize nagaranchcho aazane?
5 Baaya! Yezin yinttin maarotitsar maaqqaanxi ixxiko
ubbanna yinnii gaara dhaboda.»

Aafe aafoosse belese minxa aazize

6 Mahin Yesuusa hyannigaara ga7i aazize ohida: «Fettii
atstses woyne gade tukinttide belese minxa yene. E iippa
aafe koyi yi7i akkon denggikaaya.
7 Gaditii aday woyne oochchizego, ‹Aafe denggodes koyi
hyaydzdzii bere yi7i bi7in akkon denggikaaya. Yinnii gisho,
gachchii hyaaso; akkos sa7ito melize?› yagayda.
8 «Yezin oochchizay, ‹Laatstso, I kantto oochchii ozha olode
wontsis hyay berizes ashshoya.
9 Wontsi bere aafiko lo77o, ixxiko gachchii ashsho› »
yaga7i mahida.

Bantte kuunide maachita faxida

10 Yesuusa Sambbata qamma Ayhude woosa Keetstsa
tamaarssane.
11 Yinna besite taphpho osfun bere tuna ayyaana bantto
kuunizide fettii maachita yene. Iza kuunnidanippa denddii
luule eqqodes dandda7oos.

12 Yesuusa izo bi7ide wode xeegii, «Hyanna maachite, ne
hyarggitippa faxida» yagayda.
13 Fa kushito iilla afa gaddin, iza iira luule eqqida. Xooz
mana galatida.
14 Yezin Ayhude woosa Keetstsa hyalaqize zhilidhdhii
astigo, «Oocha oochchize izippun qammita yene. Yinnii
gisho, yinna qammite yi7i faxote fattin Sambbata qamma
koshoos» yagayda.
15 Laatstsii, «Cubbuntso, yin giddappa bora woy hyaarii
Sambbata qamma zadaloppa billii hyaatsi ushshodes kang-
goosse oode?
16 Yeezin, hyanna maachita Abrahama na7a maaqqitera
xalahera acinttii taphpho osfun bere kumutsi yezidannis
Sambbata qamma bilinttodes beezosaane?» yaga7i oocida.
17 E yinno ohide wode ixxizuntsi ubba yeellidhida. Yezin
asuntsi ubba E oochchide gaama qofize oocha ubbanne
ufayttida.

Eeratsi minxa aafen irisho aazize

18 Yinnippa suuba, Yesuusa hyannigaara yagayda, «Xoozze
ka7itumtta akko aaze? Izo akkora aazisade?
19 Xoozze ka7itumo fettii asi fa gadite tukkide wala aafe
fana. E diccii minxa maaqqida. Landda E koshtilla afa
shemppida.»
20 Mahi, «Xoozze ka7itumtto akkora aazisade?
21 Fettii maachita gaama dhiillara worqqii munuqide
eerats irshsho aazane» yagayda.

Xuuntsi furtsi

22 Yinnippa suuba, Yesuusa Yerusalaame qititera E aadhize
ogite yeze katamiten kara gancce tamaarssite aadhida.
23 Fettii asi Yesuusago, «Laatstso, attoduntsi eeratsi as
xalaalane?» ga7i oocida.
Yesuusa unttago,
24 «Si7ote, xuuntsi furtsara gelodes minggote. Gaamuntsi
gelodes koyane yezin unttis hyanoos.
25 Kartti aday denddii furtsito gorddidannippa suuba
‹Nuus bugoya› ga7i bale eqqii xeege aykkoda. Yezin E, ‹Yin
oona yezakon abappa ye7ezakon ta eroos› ga7i mahoda.
26 Ye wode yin, ‹Neera wolla mu7ida, uzhida, nu bucalla
tamaarssida› yagawuda.
27 «E mahi, ‹Yin oona yezakon abappa ye7ezakon eroos.
Yin, wobbuntso taappa hyaakkote› yagawuda.

13:14 Keze 20:9-10; Mahe 5:13-14 **13:27** Maz. 6:8

28 Abrahama, Yisaaqa, Yayqooban nabunts ubbunts
Xoozze ka7itumtte bo7oda, yezin yin bale wodhdhii attize
wode yinttis yeefon achchi garcingge maaqqada.
29 Asuntsi awa kessappa, awa geloppa, wookka zalappan
yeekka zalappa yi7i Xoozze ka7itumtte muusalla afa bet-
toda.
30 Yinnii gisho, hyatte yestte suub maaqqiduntsappa tiino
maaqqaduntsi, tiino maaqqiduntsappa suub maaqqaduntsi
yene» yagayda.

Yesuusa Yerusalaames yeekkida
(Maato. 23:37-39)

31 Ye wode Farisaawutsappa fete fete yi7i, «Heroodisa nena
wodhodes koyze gisho hyanna bestippa denddii qito» gayda.
32 E mahi, «Hyanggi, ye workkanzes yikke, ‹Hyaynon
wontta tuna ayyaanuntsana kessoda, hyargginttizuntsana
fatstsoda, hyaydzintsa qamma fololla afa yelloda› yagayda
ga7ote.
33 Yi7op attin, nabe Yerusalaameppa melle bessa
hyayqqodes beezoos. Yinnii gisho, hyaynon, wonttan
yintton feezhii yinna bestto qitodes denddida.
34 «Yerusalaame, Yerusalaame, nabuntsana wodhizanne,
neego kiitinttiduntsana shuchchara wodhizanne, lukule fa
na7untsana fa qefiti gancce shiishizanifana ne na7untsana
ta kushtippa oomora wantsi tohe shiishodes koydo, yezin yin
koyoos gayda.
35 Ta yinttis ohine; yin keetsita kayzoda. Laatstse suntsite
ye7ize anjjinttidaya yin gawude wontsis tana denggoos»
yagayda.

14

Yesuusa sambbata qamma fettii hyargginttiza fatstsida

1 Fettii Sambbata qamma Yesuusa fettii Farisaawunts
hyalaqize kara katstsa ma7ades gelize wode asuntsi dakkii
be7ine.
2 Yinna besite shafe wodatsi hyargginttize fettii asi ees
tiino zalara woy7ida.
3 Yesuusa Farisaawuntsagon higge asttamaaruntsago
«Sambbata qamma hyargginttiza fatstsizanna wogaane
woga baa?» yaga7i oocida.
4 Un si77i gayda. Yesuusa hyargginttize atstsa bochchii
fatstsi moyzida.
5 Mahin yinttappa fetes na7a woy bora Sambbata qamma
gaga qitiko ellisii kessoose oode?yaga7i oocida.

13:29 Maato. 8:11-12; 22:13; 25:30 **13:30** Maato. 19:30; 20:16; Mar. 10:31
13:35 Maz. 118:26; Er. 22:5 **14:5** Maato. 12:11

6 Un fettibazin mahodes dandda7ikaaya.

Dalggatitsin zaqqo mokken

7 Yesuusa sarges xeeginttiduntsi bonchcho bessi doorizanno bi7i, hyanna aazizto ohida:

8 «Fettii asi nena sarge xeegiko bonchcho bessa bettipe. Neeppa aadhii bonchchinttize asi xeeginttodes dandda7ane.

9 Yinttana lam77untsana xeegide yi7i, ‹Ne bestto hyay zaqqizes dakko› yagaaze wode ne yeellidhittera ziqqa bessa wodhdhoda.

10 Yezin, ne xeeginttide wode tiinidhii ziqqa bessa bi7i betto. Xeegize yi7i, ‹Ta laggizayo, hyanna bonchcho besite betto› yaga7oda. Ye wode neera fettilla xeeginttide as ubbunts tiintte ne bonchchinttoda.

11 Fana dhoqi dhoqi yiize ubbanna yeellidhada; fana ziqqii ziqqii yiize ubbanna dhoqi dhoqi ga7oda.»

12 Mahi Yesuusa eza mokkide keetstsiti adego, «Quma woy kawo sarge xeegize wode neenii kushe mahiza xeegaame fana ne lagguntsana woy ne ishuntsana woy ne iginutsana woy ne dure dootsuntsana sarge xeegippe.

13 Yezin, ne sarge giigizeze wode dahuntsana, wobbuntsana, gunddiduntsana qooquntsana xeego; ne anjjinttoda.

14 Hyantses kushe mahodes dandda7oose gisho kushe mahita geeshshuntsi denddize qamma nees maaqqada» yagayda.

Damma diggisa
(Maato. 22:1-10)

15 Yesuusara wolla diggisalla afa bettizunts giddappa fete yinno si7i, «Xoozze ka7itumtte diggisalla afa bettide anjjinttidaya» yagayda.

16 Yesuusa, «Fettii asi damma diggisa giigizii gaama asuntsana xeegida.

17 Diggisa mokunttize saata yellide wode xeeginttide zaquntsana, ‹Yikke ubba bazita giigida, hyayga yo7ote› yaga7i xeegode gaar fa ariza kiittida.

18 «Yezin ubbuntsi faas madha madha medhdhida. Fete, ‹Hyatte hyaga gade wonggide gisho hyanggi be7ades beezane aade tana ashshoya yaga7o› yagayda.

19 Hyankkay, ‹Ichchin waaxa bora wonggida unttana waaxi be7ade gisho aade tana lanccipe› yagayda.

20 Mahi hyankkay, ‹Taanii hyaga medda yeze gisho ye7odes dandda7oos› yagayda.

21 «Arize maaqqii yi7i yinna ubbanno fa laatstses ohida. Ye wode diggisa aday zhilidhdhi arizego, ‹Ellisii katama yeze

14:8 Aazi. 25:6-7 **14:11** Maato. 23:12; Luqa. 18:14

dalgga ogen oge gaxa hyanggi, dahuntsana, wobbuntsana, qooquntsanan gundduntsana hyankka ko7o› yagayda.
22 «Arize, ‹Ta laatstsayo, ne kiittide ubbanna folinttida, yezin hyatten bessi yene› yagayda.
23 «Laatstsii arizego, ‹Oge woralla afan, katamappa gaxa kessize oge kezo, ta keetsita kumode wontsis denggide ubbuntsi ye7ode fana oochcho.
24 Ta yinttis ohine; xeegintti ixxiduntsappa ooden ta diggisttippa mo7osanno erote› gayda» yagayda.

Laatstsi kaallizanna zharshizane
25 Gaama asuntsi eera wolla hyammadera Yesuusa unttago suub maaqqii,
26 «Taago yi7ide ubbuntsi fa adayan fa intton, fa machchiton fa na7untsana, fa ishuntsana fa mishuntsana, melle atto yezin fa de7ito ixxoose ta tamaare maaqqades dandda7oos.
27 Fa masqaltto tookkii tana kaalloose ta tamaare maaqqades dandda7oos.
28 «Yinttappa fettii asi shuchchi keetstsi keexxodes koyko, keetsito keexii hyaasodes akko gaar miishe koshshizako tiinidhii erodes qoppii bo7oose oode?
29 Yinno maaqqanxiko, ye atstse baasa yiitsi shuchchito yiixxin fole gamiko,
30 be7ize ubbanna, ‹Hyay atstse keetsi aykkin folodes eza gamida› yaga7i leqqane.
31 «Woy fettii kaati melle kaatara olinttodes dendditera lam7itam mukul wottadaruntsana ekkii ye7ize kaatizera taphphi mukul wottadaruntsara olintti dandda7odannon dandda7oosanno bettii zorinttoosse oode?
32 Olinttodes dandda7inttoosebaz maaqqiko, ye ye7ize kaatizera hyaakora yezin giigodes tiinidhii cima dakkii oocane.
33 Yinnii gaara, yinttappa ooden faas yeze baz mulo ashshanxii ixxiko ta tamaare maaqqades dandda7oos.
34 «Sooge lo77o, yezin sooge fa mal77ito ashshiko, wayzi sooge ga7inttodes dandda7e?
35 Gade araddizesin maaddoose baz maaqqize gisho alla olinttane. Yikke, si7ize hyaye yeze asi si7o» yagayda.

15

Dhabide duro aazize
(Maato. 18:12-14)
1 Fettii wode qaraxe gachchizuntsin nagaranchchuntsi Yesuusa timirttito si7odes E kale shiiqida.

14:26 Maato. 10:37 **14:27** Maato. 10:13; 16:24; Mar. 8:34; Luqa. 9:23 **15:1** Luqa. 5:29-30

2 Yezin Farisaawuntsin higge asttamaaruntsi, «Hyay atstse nagaranchchuntsana shiishii ekkane, unttara fettilla muune» yaga7i zuuzinggida.

3 Yesuusa yaga7i hyanna aazizto unttis ohida:

4 «Yin giddappa fetes xeet duruntsi yeze baz maaqqiko unttappa fetay dhabiko uddufun tam uddufununtsana yenggize bessa ashshii dhabidaya demmade wontsis koyoose oode?

5 Denggide wode ufaytti fa gannite tookkii,

6 fa kara maaqqane. Fa lagguntsanan dootsuntsana fettilla xeegii, ‹Dhabide ta duriza denggida, taara wolla ufayttote› yagaane.

7 Yinnii gaara, maarotitsi koshshoosse uddufun tam uddufun xilluntsappa aatsii maarotitsi gelize fettii nagaranchchize gisho salo damma ufayssi maaqqane.

8 «Woy taphphi shuchchi bira yeze fettii maachita taphphitippa fettii shuchchi birize dhabiko denggode wontsis xomppe aytsii keetstsi fixxii mintsii koyosanna oode?

9 Denggide wode fa lagguntsanan fa dootsuntsana xeegii ‹Dhabide ta fettii birza denggide gisho taara ufayttote› yagaane.

10 Si7ote, yinnii fana fettii maarotitsi gelize nagaranchchize gisho Xoozze kiitanchchuntsi tiino ufayssi maaqqane» yagayda.

Dhabi benttide na7a

11 Mahi Yesuusa, «Fettii atstses lam77i na7untsi yene.

12 Unttappa geez na7ay fa adego, ‹Ta adayo, ne qolttippa ta gishtto taas inggo› yagayda. Aday fa qoltto fa na7untsis gizhida.

13 Eerats qammappa suuba geez na7ay fa gishtto mulo accii ekkii hyaako sa7a qitida. Yeyga kaasara qoltto lalii hyaasida.

14 E faas yezebazito mulo hyaasidannippa suuba yinna sa7ite ubbanne mintsii naye kezin madhidhida.

15 Yinnii gisho, yinna sa7ite asuntsappa fete kara yessades gelida. Atstsay eza gudayille yemmade gaar yenggize bessa dakkida.

16 Gudayluntsi muuze hyarqqoppa ma7ades amudhdhida, yezin izon ees inggize asi benttikaaya.

17 Wozina maaqqin, ‹Wantsi ta aday aruntsis katstsa alla attin ta hyanne nayera hyayqqodes yellido?›

18 Denddii ta adego hyanggi, ‹Ta adayo, Xoozin, nenan qohida.

19 Yikkeppa ne na7a ga7intti xeeginttodes taas beezoosse gisho ne kara yeze aruntsappa fetay fana tana faydo› yaga7oda» yagayda.

20 Yinnii gisho, denddii fa adego qitida.
«Yiikon, E hyaga hyaakora yezin aday yiqsinttii, eego
woxxii hyanggi iringgi yeerida.
21 Naazen, ‹Ta adayo Xoozin, nenan ta qohida. Yikkeppa
ne na7a ga7intti xeeginttodes beezosi› yagayda.
22 «E aday aruntsana xeegii, ‹Ellisii ubbuntsappa lo77o
maaqqide ma7o ki7i eza mayzote; E gil7ite migiddo, E tohite
caamma aatstsote.
23 Modhdho wofaano ki7i shukkote, ma7ada, ufayttoda.
24 Ta na7ay hyayni hyayqqida, yezin hyatte faxida;
dhabida, yezin benttida› yagayda. Yinnippa suuba, ufaytte
aykkida.
25 «Ye wode anggis na7ay oocha gade yene. Yeygappa
yi7itera kara ukkodera yetstsin doolle ootsi si7ida.
26 E, aruntsappa feta xeegii hyanide bazita akko yezakon
erodes oocida.
27 Arizen, ‹Ne ishe saro yi7ide gisho ne aday modhdho
wofaano ees shukkida› yagayda.
28 «Anggis ishe zhilidhdhi keetstsa gelodesin koyikaaya.
Aday bale kezii keetstsa gelode fana eza woossida.
29 Yezin E fa adego, ‹Yikke, hyannii gaar bere ta nees
aridhdhii ne kiittippa fetton faccizikaayzara nees kiitinttin
ta ta lagguntsara ufayttode fana melle atto yezin fettii gashe
deeshi inggikaaya.
30 Yezin, hyayni ne na7ay ne qoltto olaluntsara lalii yi7in
modhdho wofaano shukkida› » yagayda.
31 «Aden, ‹Ta na7ayo, neenii ubba wode taara yene, ta baz
ubbanna nees.
32 Hyayni ne ishe hyayqqida, yezin faxida; dhabida, yezin
benttida. Yinnii gisho, gaama ufayttodes beezane› ga7oda»
yagayda.

16

Ammaninttoose shuuma aazize
1 Yesuusa fa tamaaruntsago, «Fettii dure atstses eeppa
yeekkara fettii shuuma yene. Ye shuumize fa laatstse qoltto
lalane yagaaze wore karttii adaya yellida.
2 Karttii aday shuumiza xeegizi, ‹Ta wagizebaz si7ido?
Yikkeppa neenii ta keetstsitis shuuma maaqqii oochchodes
dandda7oosse gisho ta qoltto tana yeltso› yagayda.
3 «Ye shuumizen fa wozintte hyannigaara yaga7i qoppida.
‹Ta laatstsay tana shuumatitsitippa hyaasodes yi7ine, wooti
aqodes wolqqa baaya, woossii ma7ades yeellizane; yeezin ta
waya?
4 Shuumatitsitippa ta wodhdhize wode asuntsi tana
mokkode fana oochchode baz ta erane› yagayda.

5 «Yinnii gisho, E laatstse gale yeze asuntsana feta feta
xeegii ki7i tiino atstsego, ‹Neella afa ta laatstse gale wantsi
yeze?› yaga7i oocida.
6 «E, ‹Lam7itam barmeele zayte gale yene› yagayda.
«Shuumize, ‹Wule warqate hyatte, ellisii, taphphi
barmeele zayte gale yene ga7i xaafo› yagayda.
7 «Yinnippa kaallii lam7antsizego, ‹Nees wantsi yeze?›
yagayda.
«E, ‹370 kunttaale zarga gale yene› yagayda.
«Shuumize, ‹Ne wule warqate hyatte, ellisii, 296 kunttaale
yaga7i xaafo› yagayda.
8 Karttii aday ammaninttikaayze shuumiza E cinccatitsi-
tis nashshida. Hyanna alamtti na7untsi as ayfora foo7o
na7untsappa aadhide wozinaama.
9 «Yinnii gisho, ta yinttis ohine; hyanna alamtti bira
hyal7ize wode medhina keetstsite mokkinttode fana hyanna
miishitira yinttis lagge wonggote.
10 Ubbappa eerats baza ammaninttide gaama baza am-
maninttidaya maaqqane. Mahi ubbappa eerats baza am-
maninttoose gaama baza ammaninttoos.
11 Yikke, hyanna alamtti birara yin ammaninttanxii ixxiko
turii bira yinttis oode hyadara immade?
12 Yin melle as birtte ammaninttanxiko, yin buzo bira
yinttis oode immade?
13 «Fettii arize lam77i laatstsuntsis aqodes dandda7oos.
Feta ixxiko hyankkaya kadhane woy fetego shiiqiko
hyankkaya leqqane. Yinnii gaara, yin Xoozisin birasin
aqodes dandda7oos.»
14 Bira kadhize Farisaawuntsi yinno si7i Yesuusa leqqida.
15 E, «Yin yinttana as tiino beezane, yezin Xoozii yin
wozintto erane. As tiino bonchchinttiday Xoozze tiino
borunttidaya.
16 «Muse higgitan nabunts kiita Wahannisa yellodes yinttis
oochitera gam7ida. Yinnippa suuba, Xoozze ka7itumo
Wonggeltta sabbakinttite gam7ida. Asi ubba yeyga gelodes
dafinttane.
17 Yezin, higgitippa fettii yishsha fidaale attodannippa
salon sa7an aadhizanna laafane.
18 «Fa machchito dakkii melle ekkize ubba olalane. Fa
azinzeppa anjjinttidanno ekkizayin olalane» gayda.

Dure atstsan Alaazaren
19 «Al7on lo77o bonchcho afula ma7ize, sa7a giigin ubba
wode ufayssara yeze fettii dure asi yene.

16:13 Maato. 6:24 **16:16** Maato. 11:12-13 **16:17** Maato. 5:18 **16:18** Maato. 5:32; 1 Qoro. 7:10-11

20 Melle mahi galtta kumutsi hyargitsi maaqqide fettii
Alaazare ga7inttize dahize ye dure atstse bale olintti attiday
yene.
21 Nayeppa denddii dure atstse leematippa wodhdhize
gufa ma7ades amudhdhii yene. Melle atto yezin, kanuntsi
yi7i E hyarggits besito laa7ane.
22 «Ye dahize hyayqqida; kiitanchchuntsi eza Abrahama
shuphite ekkida. Mahi dure atstsen hyayqqii mooginttida.
23 Si7oole un7intti yezitera dhoqi ga7i hyaakora Abra-
haman E shuphite yeza Alaazare bi7ida.
24 E, ‹Aabbo Abrahama, taas yiqsinttoya; hyanna lox-
ize tamtte un7intti yeze gisho Alaazare fa gil7iza hyaatsa
dakkii ta il7antsito laakitsode fana aade eza dakkoya› yaga7i
uukkida.
25 «Yezin Abrahama eego, ‹Ta na7ayo, ne sa7a yeze wode
lo77o bazito ekkidanno, mahi Alaazare iita baz ekkidanno
qoppo. Yezin hyatte E hyanne ufayttane, mahi ne waayintti
yene› yagayda.
26 Hyanna ubbannippa aadhii, ‹Hyaygappa yinttago,
sekkappa hyankka nuugo aadhodes koyzuntsi finggaame
fana nuusin yinttis gidda damma gaga yene› yagayda.
27 «Dure atstse, ‹Ta adayo, yeezako Alaazare ta aday kara
kiittode fana ta nena woossane.
28 Taas ichchin ishuntsi yene, unttin hyanna madha besite
ye7aame fana unttis wodhdhii markkidho› yagayda.
29 «Yezin Abrahama, ‹Unttis Musen nabuntsin yene; un
ohizanno si7o› yagayda.
30 «Dure atstse, ‹Aabbo Abrahama, yinnii fana baaya; fettii
asi hyayqoppa denddii wodhdhiko un maarotitsi geloda›
yagayda.
31 «Abrahama, ‹Musen nabuntsna si7anxiko, melle atto
yezin hyayqoppa fettii asi denddii ohikon ammanoos› ya-
gayda.»

17

Kiitinttize adetitsi

1 Yesuusa fa tamaaruntsago, «As dhubutsi nagara geltsize-
baz yi7ikaayzara attaama. Maaqqikon, nagara gidda gelode
fana oochchize atstsa bade» yagayda.
2 Ye atstse eeratsuntsappa feta balitsodannippa woxa fa
afurtte accii abba geliko ees lo77o.
3 Yinnii gisho naaginttote.
«Ne ishe nagara oochchiko kacco; azzanii maarotitsar
maaqqiko, ees atto yaga7o.

17:3 Maato. 18:15

4 Fettii qammite laappun tohe qohii, laappun tohe, ‹Taanii
ta isidanno erida tana maaro› yaga7i neego yiiko ees atto
ga7o.»
5 Hawaaruntsi Laatstsago, «Ammano nuus gujjoya» ya-
gayda.
6 Laatstsii, «Gaashe aafe fana ammano yinttis yeziko
‹Hyay waliza shodintti abba gidda tukintto› yagayko yinttis
kiitinttoda» yagayda.
7 Gujjii Yesuusa, «Yin giddappa fetes oochchize woy duro
yenggize aro yeziko oocha gadeppa woy wudeppa kara
yi7ide wode ‹Elle hyayga yi7i katstsa ma7ades betto› gaaze
yene?
8 Baaya, ‹Taas kawo giigizo; ta mu7i, uzhii ashshode
wontsis eqqii muuzo. Yinnippa suuba, ne mu7i ushshada›
yaga7osaane?
9 Yikke, laatstse, arize kiitto folide gisho anjjanene?
10 Yinnii gisho, yinttin kiitinttidanno mulo folide wode
‹Nu fatsoosse aruntsana; oochchodes beezze oochito folida›
ga7ote» yagayda.

Qursuma hyarggeppa geezhide taphphi asuntsana

11 Yesuusa Yerusalaame hyanggitera Samaarasin Galila
sa7asin giddara kantsii aadhida.
12 Fettii kara gancce gelize wode qursuma hyarggera
aykkinttide taphphi asuntsi eza denggida. Unttin hyaakora
eqqii,
13 «Laatstsi Yesuusa, nuus yiqsinttoya» yaga7i uukkida.
14 E unttana bi7ide wode «Hyanggi yin galtto Ayhude kahi-
nuntsis beezote» yagayda. Un ogella hyanggitera geezhida.
15 Unttappa fetay fa geezhidanno be7eze wode dhoqi
gayde qaalara Xooz bonchchitera Yesuusago maaqqida.
16 E Samaara sa7a asi, yezin Yesuusa tohitilla afa gol7i eza
galatida.
17 Yesuusa, «Geezhiduntsi taphphi asi maaqqosane?
Yeezin, uddufununtsi aba qitido?
18 Hyay allaga atstseppa* attin melle maaqqii Xooz
galatide baaya ga7ene?» yaga7i oocida.
19 Atstsego, «Ne ammantta nena geeshida; denddii qito»
yagayda.

Xoozze ka7itumo ye7ito
(Maato. 24:23-28, 37-41)

17:14 Leewe 14:1-32 * **17:18** ***Hyay allaga atstseppa:*** Qursuma hyarggi-
tippa faxide atstse allaga ga7inttidanna E Ayhude maaqqoosse gishos.

20 Farisaawuntsi, «Xoozze ka7itumo ayde ye7ode?» ga7i
Yesuusa oocida. E, «Xoozze ka7itumtta benttize mallara
ye7oos.
21 Mahin izo, ‹Hyanne woy sekka yaga7odes dandda7oos.
Akkos gayko, Xoozze ka7itumtta yin gidda yene› » yaga7i
mahida.
22 Yesuusa fa tamaaruntsago, «As Na7a qammitippa feta
bo7odes yin amudhdhode wode ye7oda, yezin yin be7aama.
23 Asuntsi, ‹E yeyga yene› woy, ‹Hyanne yene› yaga7oda,
yezin unttana kaallii qitippete.
24 Zeelintsi zeelinggii salo gaxappa gaxa foo7ize fana As
Na7a ye7iti qammita yinnii fana yi7ada.
25 Yezin yinna hyanodannippa tiino As Na7ay gaama
madhidhadesin hyanna yelette ixinttodes beezane.
26 Nohe wode yi7ide fana As Na7ay woditen yinnii fana
yi7ada.
27 Nohe Markkabe gelide qammito yellodes asuntsi
mu7iteran uzhitera, ekkiteran gelitera yessadera dhabsse
hyaatsita yi7i ubba dhabsida.
28 Looxe beren yinnii fana yi7ida. Asuntsi mu7iteran
uzhitera, wonggiteran bayzitera, tukkiteran keexitera,
gam7ida.
29 Looxe Soodomeppa kezide qamma diinne ga7inttize
michizebaz saloppa bukkii ubbuntsana dhabsida.
30 As Na7ay qonccize woditen yinnii gaara yi7oda.
31 «Ye wode ooden bale yeze keetstsa gidda yeze baz
ekkodes keetstsa gelippe. Yinnii fana, gade yeze asi akko
bazisin kara maaqqippe.
32 Looxe machchito tiirote;
33 fa shemppito ashshodes koyze asi ooden dhabssoda; fa
shemppito aatsii inggize ooden E ashshoda.
34 Ta yinttis ohine; ye wode lam77i asuntsi fettii datsalla
woy7oda. Fete ekinttoda, hyankkay attoda.
35 Lam77i maachuntsi wolla gaaccodera fetta ekkinttoda,
hyankkanna attoda.
36 [Lam77i asuntsi wolla gade oochchizuntsappa fetay
ekinttoda, hyankkay attoda»]† yagayda.
37 Un, «Laatstso aba ekinttode?» yaga7i oocida.
E, «Gawuxa yeze bessa ankko shiiqane» yagayda.

18

Miinggi woossode fana tamaarssida

17:26 Medho 6:5-8 **17:27** Medho 7:6-24 **17:28** Medho 18:20—19:25 **17:31** Maato. 24:17-18; Mar. 13:15-16 **17:32** Medho 19:26 **17:33** Maato. 10:39; 16:25; Mar. 8:35; Luqa. 9:24; Waha. 12:25 † **17:36** Fettii fettii maxaafite faydo 36 baaya.

1 Yesuusa fa tamaaruntsana azal7ikaayzar ubba wode
woossode fana tamaarssodes koyi yaga7i aazize ohida:
2 «Fettii katama Xoozis zhashtoosse asin yeellidhoosse fettii
daynna yene
3 Yinna katamite fettii budantta yene. Izan, ‹Taasin ta
morkkizes gidda yeze mootto firddo› yaga7i ubba wode ye
daynnizego mahi mahi yi7ine.
4 Daynnize eerats wodes I ohito si7anxi ixxida, yezin
suubappa fa wozintte, ‹Taanii Xoozis zhashtoosa, asis yeel-
lidhanxi ixxikon,
5 hyanna budantta tana waayetsize gisho iisi firddoda;
yeyzanxiko ubba wode yi7i tana labbisada› yaga7i qoppida»
yagayda.
6 Laatstsin, «Iita daynnize ga7idanno si7ida;
7 Xoozii qamman awara eego uukkize fa dooriduntsis
firddosaane? Unttana maaddodes gam7odaane?
8 Ta yinttis ohizanno si7ote, ellisii firddoda. Maaqqikon, As
Na7ay ye7ize wode sa7alla afa ammano demmadyessane?»
yagayda.

Farisaawuzan qaraxe gachchizan

9 Mahi, Yesuusa, fana xillo asi fana mahi ceeqinttizuntsisin
melluntsana leqqizuntsis hyannigaara yaga7i aazize ohida:
10 «Lam77i asuntsi woossodes Xoozze keetstsa hyanggida.
Fete Farisaawe hyankkay mahi qaraxe gachchizize asi.
11 Farisaawuze eqqii faas woossitera, ‹Xoozzayo taanii
mellunts fana bonqize asi, iitan olale asi, aadhii mahi
hyay qaraxe gachizize atstse fana maaqqikaayze gisho nena
galatane.
12 Saaminttappa lam77i tohe xoomane, ta denggizebaz
ubbannippa asiraata kessane› yagayda.
13 «Yezin qaraxe gachizize mahi hyaakora eqqii melle
atto yezin Salo dhoqi ga7i be7adesin zhashtii fa dadabito
qoxxittera ‹Xoozayo, tana nagaranchchiza maaroya› ga7i
woossida.
14 Ta yinttis ohizanno si7ote; Farisaawizeppa hyayni
qaraxe gachizize Xoozze tiintte xillo maaqqii fa kara
maaqqida. Akkos gayko, fana dhoqi dhoqi yiize asi toochint-
toda, fana toochize asi dhoqi dhoqi ga7oda» yagayda.

Yesuusan zhooga na7untsana
(Maato. 19:13-30; Mar. 10:13-31)

15 Yesuusa zhooga na7untsalla afa fa kushito gaddii an-
jjode fana asuntsi eego ke7ine. Yesuusa tamaaruntsi yinno
bi7i akkos Yesuusago ke7e yaga7i kaccida.

18:13 Maato. 23:12; Luqa. 14:11

16 Yezin Yesuusa na7untsana faago xeegii, «Na7untsi taago
yo7odanno kayppete; yo7o ga7ote. Akkos gayko, Xoozze
ka7itumo un fana yi7iduntsis.
17 Taanii yinttis turo ohine; Xoozze ka7itumo zhooga
na7unts fana ekkoosse ooden yeyga geloos» yagayda.

Dure atstse ooce
(Maato. 19:16-30; Mar. 10:17-31)

18 Ayhude hyalaquntsappa fete, «Keeha asttamaarzayo,
medhina de7o denggodes akko oochcho?» yaga7i oocida.
19 Yesuusa eego, «Akkos tana keehizayo yaga7i xeege?
Fettii Xoozzeppa attin melle keeha baaya.
20 Olalippe, wodhippe, kaystippe, worddo markkidhippe,
ne adayan ne intton bonchcho yagaaze kiitto erane» yaga7i
oocida.
21 Atstsayin, «Yentsesana ubba taanii na7atitsappa aykkii
naagitera gam77ida» yagayda.
22 Yesuusa yinno si7eze wode «Yikke, nees fettibaz faccane;
nees yeze baz mulo bayzi dahuntsis inggo; salo nena qoltta
naagane. Yeyzi maaqqii tana kaallo» yagayda.
23 Yezin atstse yinno si7ide wode ees gaama qolo yeze
gisho gaama zhilidhdhida.
24 Yesuusa atstsa bi7i, «Dure asis Xoozze ka7itumo ge-
lizanna wayzi un7ode!
25 Dure Xoozze ka7itumo gelodannippa gimale marppe
uruntsara aadhizanna laafane» yagayda.
26 Yinno si7ide asuntsi, «Yeezako oode attode?» yagayda.
27 Yesuusa, «Asis dandda7inttoose Xoozis dandda7inttane»
yagayda.
28 Phexiroosa, «Yikke nuunii nu baz mulo ashshii nena
kaallane» yagayda.
29 «Yesuusa turo ta yinttis ohine; Xoozze ka7itumos ga7i fa
keetsito woy fa machchito woy fa ishuntsana woy fa adayan
fa intton woy fa na7untsana ashshide;
30 hyanna wodite gaama dakko, ye7ode alamite medhina
de7o ekkoosse ooden baaya» yagayda.

Yesuusa fa hyayqitibaz mahi ohida
(Maato. 20:17-19; Mar. 10:32-34)

31 Yesuusa taphpho lam77untsana faago xeegii, «Ane
Yerusalaame yedhdhote, nabuntsi As Na7ay baz xaafidanna
ubbanna yeyga folinttoda.
32 E Ayhude maaqqoosse asis aadhii ingginttoda. Un eza
leqqoda, cazhoda eella afa cuttoda.
33 Eza garafidannippa suuba wodhoda, yezin hyaydzintsa
qamma E hyayqoppa denddoda» yagayda.

18:20 Keze 20:12-16; Mahe 5:16-20

34 Yezin E tamaaruntsi yinna ubbannippa fettibazin ti-
irikaaya. E qoftta unttis aachinttide gisho E waaga7ezako
erikaaya.

Qooqe atstse bi7ida
(Maato. 20:29-34; Mar. 10:46-52)
35 Yesuusa Iyaarkko ukkize wode fettii qooqe atstse oge
gaxa bettii woossane.
36 Qooqe atstse asuntsi yinna besttira aadhodera si7i,
«Yinna akko?» ga7i oocida.
37 Un, «Naazirete Yesuusa hyannira aadhane» yagayda.
38 E, «Dawute na7ay, Yesuusa, tana maaroya» yaga7i
uukkida.
39 Tiino tiino hyanggize asuntsi, «Si7i ga7o» ga7i kac-
cida. Yezin E, «Dawute na7ayo, tana maaro» yaga7i gaantsi
uukkida.
40 Yesuusa eqqii atstsa faago ko7ode fana kiittida. Atst-
sayin, eego shiiqin,
41 «Ta nees akko oochchode fana koye?» yaga7i oocida.
Qooqize, «Laatstso ta bo7odes koyane» yagayda.
42 Yesuusa, «bo7o, ne ammantta nena fatstsida» yagayda.
43 Atstsay iira bi7i ashshida. Xooz bonchchitera Yesuusa
kaallida. Asi ubbuntsi yinno bi7i Xooz galatida.

19

Qaraxe gachizize Zakkiyoosa
1 Yesuusa Iyaarkko katama gelii aadhane.
2 Yeyga Zakkiyoosa ga7inttize qaraxe gachizuntsi
hyalaqize yene. E gaama dure.
3 E Yesuusa oode yezako be7ades koyda. E hyaata
maaqqide gisho as gaamappa denddii Yesuusa be7ades
dandda7ikaaya.
4 Yesuusa be7ades koyi E hyanggize ogitis tiino woxxii
hyanggi fettii boobba minxalla afa kezida.
5 Yesuusa yinna besite yellittera dhoqi ga7i bi7i, «Za-
kkiyoosa, hyayno ta ne kara feeshades beeze gisho elle
wodhdho» yagayda.
6 E ellisii wodhdhii ufayssara Yesuusa mokkida.
7 Yinna besite yeze asunts ubbanna yinno bi7i, «Na-
garanchchize keetstsa gelii mokinttodes yi7ane» yaga7i zu-
uzinggida.
8 Maaqqo yezin, Zakkiyoosa eqqii Laatstsago, «Laatstso,
yikke taas yeze qolo ubbannippa baggito dahuntsis inggoda.
Asappa akko bazin worddora balitsii ekkidebaz maaqqiko
oyddii kushe mahoda» yagayda.

9 Yesuusa mahi, «Hyay atstse Abrahama kochchi maaqqide
gisho hyayno atotitsi hyanna kartte yi7ida.
10 As Na7ay yi7idanna dhabiduntsana koyodesin
ashshodes» yagayda.

Taphphi minaanuntsi aazize
(Maato. 25:14-30)

11 Asuntsi yinno si7ize wode Yesuusa Yerusalaame ukkide
gishon Xoozze ka7itumo hyatte ukkera qonccode fana yi7ize
gisho unttis aazize ohida.
12 Yinnii gisho, Yesuusa, «Fettii erinttide asi yeze faas
kaatetitsi ekkii yo7odes melle sa7a qitida.
13 Ees oochchize aruntsappa taphphuntsana xeegii fetes
fetes fettii minaane* inggi ‹Ta maaqqii ye7ode wontsis
hyanna miishitira zal7ote› yagayda.
14 «Yinna sa7ite yeze asuntsi eza ixxize gisho hyay atstse
nuulla afa ka7itode fana nu koyoos yaga7i asi E suubara
kiittida.
15 «Maaqqikon, ye atstse kaati maaqqii fa sa7a maaqqida.
Yentsi taphphi aruntsii E inggide miishito akko gaar zal7i
tirfizezako erodes koyi unttana xeegizida.
16 «Tiinosse yi7i, ‹Laatstso, ne taas inggide minaanize melle
taphpho tirfida› yagayda.
17 «Eza Laatstse, ‹Naate ammaninttide arizayo lo77o
oochchida. Ne eerats baza ammaninttide gisho nees taphphi
katamalla afa adetits wolqqa inggida› yagayda.
18 «Lam7antsizay yi7i, ‹Laatstso, ne taas inggide minaanize
melle ichchin tirfida› yagayda.
19 «Laatstsii eego, ‹Neesin mahi ichchin katamalla afa
adetits wolqqa inggida› yagayda.
20 «Yikke hyaydzantsize yi7i, ‹Laatstso, ta curqqara xaaxii
naagide ne miishita hyannashe.
21 Akkos gayko, neenii nebaz maaqqoosse baz ekkizannon
ne budikaayzebaz maxize iita wozina mintsi asi maaqqide
gisho nees zhashtida› yagayda.
22 «Eza laatstse mahi, ‹Naate iita arizayo ne doonttii
gaar ta nena firddoda. Ta gaddikaayzebaz ekkizannon
budikaayzebaz maxize asi maaqqizanno ne erizako,
23 ta yi7i ta minaaniza tirfera ekkode fana zal7ize asis
akkos inggika?›
24 «Eza laatstse yinna besite eqqiduntsago, ‹Eera yeze
minaaniza ekkii taphpho tirfizidays inggote› yagayda.

19:10 Maato. 18:10 **19:11** Maato. 25:14-30 * **19:13** ***Minaane:*** Minaane Girike doona. Fettii minaane fettii oochcha asis ingginttize hyaydzdzii agina damooze maaqqane.

25 «Un, ‹Laatstso, ees tiinon taphphi minaane yene› ya-
gayda.
26 «Laatstsii, ta yinttis ohine; ‹Yeze ubbuntsis melle gujunt-
toda, yezin bazeppa melle atto ees yezannan ekkinttoda.
27 Maaqqo yezin, ta unttalla afa ka7itaame fana koyduntsi
yentsi ta morkkuntsana hyankka ta tiintte ki7i wodhote›
gayda» yagayda.

Yesuusa damma bonchchora Yerusalaame gelida
(Maato. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Waha. 12:12-19)

28 Yesuusa yinno ohidannippa suuba unttappa tiino aadhii
yedhdhii Yerusalaame qitida.
29 Shamahe Derizella† afa yeze Beetefaagen Bitaaniya
ukkide wode fa tamaaruntsappa lam77untsana yaga7i kiit-
tida:
30 «Yin tiino yeze kara gancce qitote, yin yeyga yellize wode
ooden toggikaayze acinttii yeze hyare na7a demmada. Eza
billii hyayga ekkii yo7ote.
31 Ooden, ‹Akkos bille?› ga7i oociko, ‹Laatstsii eza koyane›
yaga7ote» yagayda.
32 Kiitinttiduntsi hyanggi E gaydanni fana yi7in bi7ida.
33 Un hyare na7aya billodera laatstsuntsi bi7i, «Hyare
na7aya akkos bille?» yagayda.
34 Un mahi, «Laatstsii eza koyane» yagayda.
35 Yeygappa hyare na7aya Yesuusago ki7ida. Fa ma7ito
hyare na7ay bantte gaddii Yesuusa hyare na7ayilla betitsida.
36 Asuntsin E yedhdhize ogitilla fa ma7ito yiixxida.
37 Shamahe dere sulle wodhdhize ogizego ukkize wode
faydora loytsii gaama asuntsana un bi7i kille bazite ufaytti
fa qaaltto dhoqi yiizii,
38 «Laatstse suntsite ye7ize kaatize anjjinttidaya
salo gidda saro
Ubbappa dhoqqa salo bonchcho
Xoozis maaqqe.»
Yaga7i Xooz galatida.
39 Asunts giddappa fettii fettii Farisaawuntsi Yesuusago,
«Asttamaarizayo, ne tamaaruntsana hyayzote ga7i kacco»
yagayda.
40 E unttago, «Un si77i gayko shuchchuntsi uukkoda»
yagayda.
41 Yesuusa Yerusalaame ukkite katamito bi7i iis yeekkida.
42 «Nees saro maaqqadanno hyayno ne erizebaz
maaqqizako yezin, hyatte ne aaftippa genggida.

19:26 Maato. 13:12; Mar. 4:25; Luqa. 8:18 **19:27** Maato. 25:14-30 † **19:29** *Shamahe dere:* Shamahe gaama dolize dere ga7inttane. **19:38** Maz. 118:26

43 Ne morkkuntsi ne kantto gasii dumma dumma ogera
nena teqqii un7itsize wode ye7oda.
44 Nenan ne gasiti gidda yeze ne na7untsana dhab-
ssoda. Fettii fettii shuchchi dentsii wul7oda, akkos gayko
Xoozii nena ashshodes ye7ize wodito erikaaya» yaga7i iisi
yeekkida.

Yesuusa Xoozze keetstsa zal7izuntsana kessida
45 Yinnippa suuba, Yesuusa Xoozze keetstsa gelii
zal77izuntsana yeygappa bay7ida.
46 Mahi, «‹Ta keetsita Xooz woossize keetstsi maaqqada›
ga7i xaafinttida, yezin yin ta keetsito faanuntsi wom7o
mahida» yagayda.
47 Awara awara Xoozze Keetstsite tamaarssane. Kahinunts
hyalaquntsi, higge asttamaaruntsin gade cimuntsi eza wod-
hodes oge koyane.
48 Maaqqo yezin, asuntsi ubbanna E timirttito fa wozintto
olii si7ize gisho unttis oochchode baz dhabida.

20

Yesuusa adetitsi wolqqita Ayhuduntsis oochi maaqqida
(Maato. 21:23-27; Mar. 11:27-33)
1 Fettii qamma Yesuusa Xoozze Keetstsa asuntsana
tamaarssitteran Wonggele markkidhite, kahinunts
hyalaquntsi, higge asttamaaruntsin gade cimuntsi fettilla
eego yi7i,
2 «Ne hyantsesana akko adetitsi wolqqara oochchizako
nuus oho. Hyanna adetitsi wolqqito nees inggide oode?»
yaga7i oocida.
3 E unttago, «Taanin yinttana fettibaz oocoda, ane taas
mahote.
4 Xammaqize Wahannisa xinqqata Xoozappane asappa?»
yagayda.
5 Un wol gidda yaga7i zorinttida: «Xoozappa gayko yeezin,
akkos ammananxido?» yaga7oda.
6 «Asappa gayko, asuntsi ubbanna Wahannisa nabe
maaqqizanno ammanze gisho nuna shuchchara dhogoda.»
7 Yinnii gisho, «Abap yezako nu erosi» yaga7i mahida.
8 Yesuusa mahi, «Yikke, taanin akko adetitsi wolqqara
hyantsesana oochchizako yinttis ohoos» yagayda.

Woyne oochchizunts aazize
(Maato. 21:33-46; Mar. 12:1-12)

19:46 Isa. 56:7; Er. 7:11 **19:47** Luqa. 21:37

9 Yinnippa suuba, Yesuusa yaga7i hyanna aazizto asuntsis
ohida: «Fettii asi woyne tukkida. Oochchizuntsis kotstse
inggi gaama wode gam77i yo7odes melle sa7a qitida.
10 Woyne aafto maxize wode yellin woyne aaftippa ees
dakkode fana oochchizuntsago fa ariza kiittida. Yezin
oochchizuntsi ye ariza aykkii hyadhdhii hyarii kushe
dakkida.
11 Mahin melle ariza kiittida. Mahi oochchizuntsi eza
hyadhdhii, kawushshizii hyarii kushe dakkida.
12 Hyatten mahi hyaydzintsa ariza kiittida. Wootizuntsi
ezan hyadhdhii hyarggizii woyne giddappa gaxa kessii olida.
13 «Woyne laatstse, ‹Yeezin ta akko oochcho? Ane
mahi ta kadhize ta na7aya dakkoda; oode erode un eza
bonchchikaayzara attaama› yagayda.
14 «Yezin oochchizuntsi atstse na7aya bi7ide wode ‹Hyayni
eza laattodaya, hyayga yo7ote eza wodhoda, yeyziko laatita
nuus maaqqada› yaga7i zorinttida.
15 Woyne giddappa gaxa kessii wodhida.
«Yeezin, woyne laatstse yentsi asuntsana wayssade?
16 Yi7i yentsi oochchizuntsana dhabssoda, woyne bestto
melle asuntsis inggoda. Asuntsi yinno si7eze wode
‹Shinchchalle yinnii gaarzebaz ki7ippe› » yagayda.
17 Yesuusa unttana dakkii bi7i,
Yeezin «Gimbbe keexxize asuntsi boride shuchchize,
keetstsis mintsin xalatitsi inggize ubbannippa aadhize
shuchchi maaqqida»
«ga7intti xaafinttidanni bilitsita akko?
18 Ye shuchchizella afa gol7ize ubbanna meqqoda,
shuchchize eella afa wodhdhize ubbanna gaacinttoda»
yagayda.
19 Higge asttamaaruntsin kahinunts hyalaquntsi yinna
aazizita ohinttidanna unttalla afa maaqqidanno erii ye wode
eza aykkodes koyda, yezin asuntsis zhashtida.

Giira baz
(Maato. 22:15-22; Mar. 12:13-17)

20 Yinnii gisho, Yesuusa worzhito ahize Roome kaatizes
aatsii immades koyi E doonttippa bala qaala naagane. Yinno
folisades xillo gaara yi7i cimmize asuntsana eego kiittida.
21 Kiitinttii hyanggide asuntsi, «Asttamaarizayo, neenii
ohizannan tamaarssizanna likke maaqqizanno, mahi
Xoozze ogito turira tamaarssizannon oonan shagoosanno
nu erane.
22 Yi7o yezin, Roome kaatis giira giirodes beezanene
beezosa?» yaga7i eza oocida.
23 Yezin E un wozina iitatitsito eride gisho

20:9 Isa. 5:1 **20:17** Maz. 118:22

24 «Ane tana fettii santime beezote, Eella yeze misiltan
suntsita oodebazo?» yagayda.
Un mahi, «Roome Kaati» yagayda.
25 E mahi, «Yeezako, Qeesarestto Qeesares, Xoozzesito
Xoozis inggote» yagayda.
26 Yinnii gisho, E mahide mahite asuntsi tiintte bala
denggodes dandda7ikaaya. E mahite gaama qoppii si77i
gayda.

Hyayqoppa denddebaz
(Maato. 22:23-33; Mar. 12:18-27)
27 Hyayqoppa denddo baaya yagaaze Saduqaawuntsappa
fete fete Yesuusago yi7i,
28 «Asttamaarizayo, fettii asi machcho ekkii na7a
yelikaayzara hyayqqiko, E ishe yinna machchito ekkii na7a
yelii fa ishes kochchi ashshode fana Muse xaafida.
29 Yikke laappun ishuntsi yene. Anggisse machcho ekkii
na7a yelikaayzara hyayqqida.
30 Lam7antsize izo ekkii na7a yelikaayzara hyayqqida.
31 Hyaydzantsize yinnii fana yi7ida. Laappununtsi ub-
banna yinnii gaara yi7i izo ekkida, yezin na7a yelikaayzara
hyayqqida.
32 Ubbappa suuba machchita hyayqqida.
33 Yikke, laappun dhiiratsi izo ekkide gisho hyayqoppa
denddize wode iza oode machcho maaqqade?» yaga7i
oocida.
34 Yesuusa mahi, «Asi hyanna wodite ekkane gelane.
35 Yezin hyayqoppa denddii ye7ode alamite yessades
beezuntsii ekkosi geloos.
36 Un kiitanchcho fana maaqqize gisho tiinoppa
hyayqqoos. Hyayqoppa denddide gisho un Xoozze na7a.
37 Muse Laatstsii, ‹Abrahama Laatstsii, Yisaaqa Laatstsii,
Yayqooba Laatstsii› ga7i cil7o gidda eexize tama taarikito
xaafidanne hyayqqide asuntsi denddizanno beezane.
38 Ubbuntsi ees faxa yezuntsana maaqqade gisho E
faxa yezunts Laatstsap attin hyayqqiduntsi Laatstsii baaya»
yaga7i mahida.
39 Higge asttamaaruntsappa fete fete, «Asttamaarizayo,
lo77o baz ohida» yagayda.
40 Yinnippa suuba, melle ooce oocodes zhashtida.

Kiristtoosa oode na7a
(Maato. 22:41-46; Mar. 12:35-37)
41 Yinnippa kaallii Yesuusa unttago, «Asuntsi Kiristtoosa
wayzi Dawute na7a ga7e?

20:27 Hawa. 23:8 **20:28** Mahe 25:5 **20:37** Keze 3:6

42-43 Akkos gayko, Dawute fa ommite Mazmure maxaafite,
« ‹Xoozii ta Laatstsego «Ta ne morkkuntsana
ne tohita yedhdhize bessi mahode wontsis
taappa mizaqi zalara betto» gayda yagayda.
44 «Yikke, Dawute Kiristtoosa, ‹Laatstso ga7i xeegittera ees
na7a wayzi maaqqe?› » yagayda.
45 Asi ubba si7adera fa tamaaruntsago,
46 «Pharggo ma7o ma77i wuta kadhizuntsappa, gabe
bonchcho sarotse, Ayhude woosa Keetstsite bonchcho oyda,
mokunttize keetstsan bonchcho bessi koyze higge astta-
maaruntsappa naaginttote.
47 Un budan keetstsi kallo ashshizuntsana, xillo asi gaar
yi7i woosa pharggizane. Un iita firdda ekkoda» yagayda.

21

Budantti muxaate
(Mar. 12:41-44)

1 Dure asi Xoozze Keetstsa muxaate saaxintte olodera
Yesuusa dhoqi ga7i asuntsana bi7ida.
2 Mahi fettii daha budantta lam77i sikkina olodera bi7i,
3 «Ta yinttis turo ohine; hyanna daha budantta ubban-
nippa aatsii inggida.
4 Akkos gayko, hyantsi asuntsi ubbanna faas yeze bazappa
inggida, yezin iza fa facitippa, faas yeze yestto mulo inggida»
yagayda.

Wurssutsi wode malla
(Maato. 24:3-14; Mar. 13:3-23)

5 Yesuusa tamaaruntsappa fete fete Xoozze Keetsita gaama
lo77ize shuchcharan asi Xoozis inggide imora lo77idanno
ohinttane.
6 Yezin Yesuusa, «Hyanna yin be7ize bazita ubbanna
lanttikaayzara, shuchchi shuchchalla afa gimbbinttide fana
hyannira attoose wode ye7oda» yagayda.
7 Unttin, «Asttamaarizayo, hyanna ubbanna hyanodanna
ayde? Mahi hyanna hyanodannis mallita akko?» yaga7i
oocida.
8 Yesuusa yaga7i unttis mahe inggida: «Balinttaame gaar
naaginttote. Gaamuntsi fana, ‹Ta Kiristtoosa, wodita ukkida›
yaga7ite ta suntsite ye7oda, yezin yin unttana kaallippete.
9 Yin olabazin as iitatitsi si7ize wode tannippete. Yinna
tiinidhii yi7odanna attaamebaz maaqqade gisho wode
wurssutsita ellisii ye7oos» yagayda.
10 Kaallin, «Worzha worzhalla afa, ka7itumo ka7itumolla
afa denddoda.

20:42-43 Maz. 110:1

11 Damma sa7a eni7e hyanoda, gado hyargge naye bay7en
dumma dumma bessa gaammada, zhashize bazin damma
malla saloppa benttoda.
12 Yezin hyanna ubbanna hyanodannippa tiino ta suntsiti
gisho ga7i asi yinttana baytsoda aykkoda. Ayhude woosa
Keetstsa firddi achchi keetstsa yinttana oloda. Kaat tiinon
worzha ahizuntsii tiino yinttana kanggoda.
13 Yinnan ta baz yin unttis markkidhades lo77o oge
maaqqada.
14 Yinnii gisho, yin oocinttize wode waaga7i mahe immade
ga7i yin wozintte un7inttaame fana qoppote.
15 Akkos gayko, yin morkkuntsi yinttara eqinttodesin
lallodes dandda7oosse doonan cinccatitsi ta yinttis inggoda.
16 Melle atto yezin, yinttana yeliduntsi, yin ishuntsi, yin
iginuntsi lagguntsi yinttana aatsii inggoda. Yin giddappa
feta feta wodhoda.
17 Ta suntsiti gisho asi ubba tiintte yin ixinttiduntsana
maaqqada.
18 Yezin melle atto yezin, yin omma isintsitippa feten
dhaboos.
19 Mintsii dandda7ara yin, yin shemppito ashshoda.»

Yerusalaame dhabe baz

20 «Yerusalaame katamita allaga wottaddarera gasintti bet-
tezin yin bi7iko iis dhabe ukkidanno erote.
21 Ye wode Yihuda yeze ubbanna derego woxxii dhabo,
katamite yezuntsi yeygappa kezo, gaxare yezuntsi katama
gelippe.
22 Akkos gayko, hyanna xaafinttidanna folinttode gaar
yinna Xoozze kushe mahize wode.
23 Sa7alla afa damma madha ye7oda, hyannen asalla
afa Xoozze baadditsi ye7oda. Yinnii gisho, wodatsi
maachuntsisin dhantsizuntsis bade.
24 Un mashshara hyayqqoda, asi ubbanna allaga sa7a
yessada. Ayhude maaqqoosse asunts wodita folinttode
wontsis Yerusalaame unttara yedhinttidanno maaqqada.

As Na7ay mahi yo7oda

25 «Awan, aginan, xoolinttolla afa malla benttoda. Abbap-
pan zulunttе en7e denddidannippa sa7a yeze asi un7inttoda
yirggoda.
26 Salo wolqqita buqunttode gisho asi zhashmoran sa7alla
afa akko yi7adyessa ga7i naagora tannoda.
27 Ye wode As Na7ay wolqqaran damma bonchchoran
dhonnera ye7odera un be7ada.

21:14 Luqa. 12:11-12 **21:22** Hose. 9:7 **21:25** Isa. 13:10; Hiz. 32:7; Er. 2:31; Qon. 6:12 **21:27** Dane. 7:13; Qon. 1:7

28 Yinttana ashshize ukkide gisho hyanna hyanizanna
folinttodes aykkize wode giiginttii eqqote, yin ommito dhoqi
yiizii bo7ote» yagayda.
29 Kaallin, hyannigaara ga7i aazize ohida: «Belese minxan
melle minxa ubba bo7ote.
30 Un aacize wode torchche ukkidanno yin erane.
31 Yinnii gaara hyanna hyanizanna folinttodera yin bi7iko
Xoozze ka7itumo ukkidanno erote.
32 «Ta yinttis turo ohine; hyanna ubbanna folinttode
wontsis hyanna yeletitsita aadhoos.
33 Salon sa7an aadhoda, yezin ta qaaltta aadhoos.
34 «Yikke, bore baayze yessara, ushi gaantsera yesi bazis
un7inttera yin wozintta aykkinttaame gaaran yinna qam-
mita tiirikaayzin xike fana yinttana aykaame fana naagint-
tote.
35 Yinna qammita sa7a kumutsite yeze ubbuntsalla afa
yelloda.
36 Yinnii gisho, ye7ize baz ubbappa attodesin As Na7a
tiintte eqqodes dandda7inttode fana ubba wode miinggi
woossote» yagayda.
37 Awara awara Yesuusa Xoozze Keetstsite tamaarssite,
qamma qamma Shamahe Derizella afa kezii aqane.
38 Asi ubba eza si7odes wontta gooda eego Xoozze keetstsa
ye7ine.

22

Yihuda Yesuusa aatsii inggodes zorinttida
(Maato. 26:1-5; 14; 16; Mar. 14:1-2, 10-11; Waha. 11:45-53)

1 Ye wode Faasika gaaze boora Ba7ale ukkida.
2 Kahinunts hyalaquntsin higge asttamaaruntsi asuntsis
zhashtide gisho wayzi Yesuusa fa giddappa dhabssodyezako
oge koyane.
3 Xalahe taphpho lam77untsappa feta maaqqide Asqo-
rootu Yihuda ga7inttize gidda gelida.
4 Yihuda kahinunts hyalaquntsisin Xoozze Keetstsa naa-
gizuntsi hyalaquntsago hyanggi Yesuusa wayzi aatsii im-
madyezako unttara zorinttida.
5 Unttin yinne ufaytti bira immades eera zorinttida.
6 Ezin zorinttidanne giigida. Aatsii unttis immades asi
baayze wottize wode naagitera yene.

Wurssutsi kawo
(Maato. 26:17-25; Mar. 14:12-21; Waha. 13:21-30)

21:37 Luqa. 19:47 **22:1** Keze 12:1

7 Yinnippa suuba, Faasika duro shukinttize boora Ba7ale
yellida.
8 Yesuusa, «Faasika kawo ma7ade gaar hyanggi nuus
giigizote» yaga7i Phexiroosan Wahannisan kiittida.
9 Un, «Nu aba giigisade gaar ne koye» yaga7i oocida.
10 E unttago, «Yikke yin katama gelodera hyaatsi otara
tookkide atstse yinttara yelinttoda. E hyanggi gelize keetst-
site eza kaallii gelote.
11 Kartti adego asttamaarize, ‹Ta ta tamaaruntsara wolla
Faasika kawo ma7ades zaqqo keetsita aba yene? yagayda›
ga7ote.
12 E fooqella afa yiixxintti giigii yeze dalgga kifile yinttana
beessada, yeyga giigizote» yagayda.
13 Un hyanggi Yesuusa ga7idanni gaara hyanin denggida.
Faasika ba7ale kawo yeyga giigizida.
14 Saatan yellide wode Yesuusa hawaaruntsara wolla ka-
wolla bettida.
15 E unttago, «Ta madha ekkodannippa tiinii hyanna
faasika kawuto yinttara ma7ades gaama amudhdhida.
16 Yikke, si7ote! Xoozze ka7itumtte hyannis bilitsita
folinttode wontsis hyanna kawuto mahi mo7oos» yagayda.
17 Ushito ekkii galatii maaqqii, «Hya7ate hyanno yin gidda
gishinttote.
18 Si7ote! Xoozze ka7itumo ye7ode wontsis hyaynoppa
aykkii hyanna woyne ushitippa mahi uzhoos» yagayda.
19 Booriza ekkii, galatii maaqqii, «Hyanna yinttis ingginttti-
danna ta ashtto. Hyanno oochitera tana tiirote» yaga7i baxxi
unttis inggida.
20 Yinnii fana, kawutippa suuba ushshito ekkii, «Hyanna
ushshita yinttis goggide ta suutsite folinttize kille caaqo.
21 Maaqqikon, tana aatsii inggode atstse kushita taara
fettilla gabate.
22 As Na7ay ees Xoozii gayde fana hyayqqodes yene, yezin
eza aatsii inggize atstsa bade» yagayda.
23 Un fa gidda, «Hyanno oonii oochchode» ga7i wol oocida.

Oode nuuppa damma?

24 Mahi un gidda damma maaqqade oode gaaze lalle
medhinttida.
25 Yesuusa unttago, «Alame kaatuntsi fa asuntsana
wolqqara ahane; fa derttilla afa laatsidhizuntsanan fana,
‹Lo77o oochchizuntsana› yaga7i xeegane.
26 Yezin yin gidda yinnii fana maaqqippe. Yin gidda
angisize geezze fana yi7o;kaalitsize kaallizefana yi7o.

22:20 Er. 31:31 **22:21** Maz. 41:9 **22:24** Maato. 18:1; Mar. 9:34; Luqa. 9:46
22:25 Maato. 20:25-27; Mar. 10:42-44 **22:26** Maato. 23:11; Mar. 9:35

27 Yeezin, mokkizeppan Mokinttizeppa aaye aadhe? Mokinttiza baane? Yezin taanii yin gidda mokkize fana.
28 «Yinttin ta madhite taappa shaakkinttikaayzar taara miinggi eqqiduntsana.
29-30 Yin ta leematippa ma7ade fana, ushshade fanan araatalla afa bettii taphpho lam77i Isra7eele sheeshuntsalla afa firddode gaar ta aday tana shuumide fana taanin yinttana ta ka7itumtte shuumoda» yagayda.
31 Kaallii Yesuusa, «Simoona, Simoona, Xalahe yinttana zarga fana hyarqqodes woossida.
32 Yezin ta ne ammantta dhabaame fana nees cimidhdhane. Neenin maaqqide wode ne ishuntsana miintso» yagayda.
33 Simoona, «Laatstso, ta neera acinttodesin hyayqqodes giiginttida» yagayda.
34 Yesuusa Phexiroosago, «Ta nees ohine; hyayno lukule uukkodannippa tiino ne tana hyaydzdzii tohe kaddoda» yagayda.
35 Kaallii, Yesuusa unttago, «Taanii yinttana korojjo, karxitten caamma baayzin kiitteze wode yinttis faccidebaz yene?» yaga7i oocida.
Un mahi, «Akkon faccikaaya» yagayda.
36 E unttago, «Hyatte korojjon karxite yeze aykko; mashsha baayze fa afultto bayzi mashsha wonggo.
37 Hyanno si7ote! ‹Genuntsara faydinttida› ga7intti xaafinttidanna ta gidda folinttodes beezane. Yee, ta gisho xaafinttidanna folinttizanna turidhida» yagayda.
38 E tamaaruntsi, «Laatstso hyanne lam77i mashsha yene» yagayda.
E, «Maaqqada» yagayda.

Yesuusa Shamahe Derizella woossida
(Maato. 26:36-46; Mar. 14:32-42)

39 Yesuusa tiinoppa kezizanni gaara denddii Shamahe Derizella kezida. E tamaaruntsi eza kaallida.
40 Yinna besite yellide wode «Madha gelaame fana woossote» yagayda.
41 Unttappa shuchchi dhogin yellode bessi gaar hyaakki bunqqunttii woossida.
42 «Ta adayo, ne qofa maaqqiko hyanna madha xuu7uto taappa aatstso. Yezin ta qofa maaqqippe ne qofa hyano» yaga7i woossida.
43 Kiitanchcho saloppa benttii mintsitsida.

22:27 Qon. 13:12 **22:29-30** Maato. 19:28 **22:35** Maato. 10:9-10; Mar. 6:8-9; Luqa. 9:3 **22:37** Isa. 53:12

44 Gaama un7intti mintsii woossane. E cawutan suutsi
xokkize gaar sa7ite xokkane.
45 Yesuusa woosa polii fa tamaaruntsago yi7ida. Un,
azzanoppa denddii labbii genttezin denggi,
46 «Akkos gentte? Faatana gelaame fana denddii woossote»
yagayda.

Yesuusa aykkinttida
(Maato. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Waha. 18:3-11)
47 E hyaga ohella afa yezin gaama asuntsi yi7ida. Taphpho
lam77untsappa fete Yihuda ga7inttize unttana kaalitsane. E
Yesuusa yeerodes kale shiiqida.
48 Yezin Yesuusa, «Yihuda, As Na7aya yeerii aatsii ing-
goda?» yagayda.
49 Yesuusa tamaaruntsi yinna hyanzanno bi7i, «Laatstso
mashshara gachcho?» yagayda.
50 Un giddappa fete kahinunts hyalaqiza guuddii mizaqi
hyayza gachchii olida.
51 Yezin Yesuusa, «Ashsho! Kayppete»* yagayda. Atstse
hyayza bochchii fatstsida.
52 Yinnippa suuba, Yesuusa fana aykkodes yi7ide
kahinunts hyalaquntsago, Xoozze Keetstsa naagizunts
shuumuntsagon cimuntsago, «Faanno aykkize asi fana
mashshan gufe aykkii yi7idate?
53 Ubba wode Xoozze Keetstsite ta yinttara yeze wode
taalla afa kushe gaddikaaya. Yezin hyanna dhuma ka7itumo
ahide woden yin woden» yagayda.

Phexiroosa Yesuusa kaddida
(Maato. 26:57-58, 67-75; Mar. 14:53-54, 66-72; Waha. 18:12-18, 25-27)
54 Yinnippa suuba, Yesuusa aykkii kahinunts hyalaqize
woofa kanggida. Phexiroosa hyaakora Yesuusa kaallane.
55 Asuntsi kahinunts hyalaqize woofa tama eetsii wolla
bettezin Phexiroosa unttara wolla bettida.
56 Fettii arita Phexiroosa tama kale bettidanno dakkii bi7i,
«Hyay atstse eera yene» yagayda.
57 Yezin Phexiroosa, «Hyanna maachite ta ye atstsa erosi»
yaga7i kaddida.
58 Eerats wodeppa suuba fettii melle asi eza bi7i, «Neenin
unttappa feta» yagayda.
Yezin Phexiroosa, «Hyay atstsayo tana baaya» yagayda.

---

* **22:51** ***Ashsho! Kayppete:*** Yesuusa hyanna besite ashsho gaydanna eza ashshodes ga7i asuntsi atstse hyayza gachchidanno ashsho gachchippe ga7idannon, melluntsi eza aykkodes yi7iduntsana kayppete hyanna un wode yagaydanno lam77i qofuntsana wol yeltsi aykkida. **22:53** Luqa. 19:47; 21:37

59 Fettii saate gaar gam77idannippa suuba fettii melle
atstse loytsii, «Hyay atstsay Galilappa maaqqade gisho so7e
baayzin eera yene» yagayda.
60 Yezin Phexiroosa, «Hyay atstsayo, ne gaazaya ta eroos»
yagayda. E yinna ohito hyaasikaayizin lukule oollida.
61 Laatstsii suuba maaqqii Phexiroosa bi7ida. Phexiroosa,
«Hyayno lukule oollodannippa tiino ne tana hyaydzdzii tohe
kaddoda» yaga7i, Laatstsii ohide qaaltto tiirida.
62 Phexiroosa bale kezii gaama goqii yeekkida.

Yesuusa Philaaxoosa tiinon Heroodisa tiino shiiqida
(Maato. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Waha. 18:19-24)
63 Yesuusa naagize asuntsi eza leqqen hyadhdhe aykkida.
64 E aafito goozii «Ane tinbbite oho; nena hyadhdhide
oode?» yaga7i oocane.
65 Melle gaama leqqii cazhane.
66 Sa7a wonttize wode Ayhude sa7a cimuntsi, kahinunts
hyalaquntsin higge asttamaaruntsagon shangguntsago shi-
iqii, Yesuusa fa tiino shiishida.
67 Un, «Ne Kiristtoosa? Ane nuus oho?» yaga7i oocida.
Yesuusa, «Ta ohizako ammanoos.
68 Ta oocizako mahoos.
69 Yezin As Na7ay hyannippa gode bagga wolqqaama
Xoozze mizaqi zalar bettoda» yagayda.
70 Ye wode ubbanna, «Yeezin, ne Xooz na7a?» yagayda.
E, «Ta Xoozze na7a yin gaydanni fana» yagayda.
71 Un, «Yikke, melle markka akko koshshe? E fa il7antsite
ohodera nu si7ida» yagayda.

23

Yesuusa Philaaxoosa tiino
(Maato. 27:1-2, 11-14; Mar. 15:1-5; Waha. 18:28-38)
1 Yinna besite shiiqide shangguntsi ubbanna denddii Yesu-
usa Philaaxoosago kanggida.
2 «Hyay atstse nu asuntsana balitsodera, Roome kaatis giira
giiraame fana kayoderan mahi, ‹Taanii Kiristtoosa yin kaati›
yagaazin denggida» yaga7i mootida.
3 Philaaxoosa Yesuusa, «Neenii Ayhuduntsi kaatine?»
yaga7i oocida.
Yesuusa, «Ye, ne ga7idanni gaar» yagayda.
4 Philaaxoosa kahinunts hyalaquntsagon asuntsago, «Hyay
atstsella afa ta fettii bala baz denggikaaya» yagayda.
5 Yezin un, «Hyay atstse Galilappa aykkii hyanno yellodes
Yihuda kumutsi iitabazis dentsitsane» yaga7i mintsii ohida.
6 Philaaxoosa yinno si7eze wode Yesuusa Galila asi yezako
erodes koyi eza oocida.

7 Yesuusa Heroodisa sa7appa yi7ide asi maaqqizanno
Philaaxoosa eride wode Heroodisa ye wode Yerusalaame
yeze gisho eego dakkida.

Yesuusa Heroodisa tiino shiiqida

8 Heroodisa Yesuusa be7ades gaama wodeppa koyitera
yeze gisho eza be7eze wode gaama ufayttida. Akkos gayko,
E baz si7ide gisho gaama qofize baz oochchin be7ades
amudhdhiter yene.
9 Heroodisa Yesuusa gaama oochi oocida, yezin E akkon
mahikaaya.
10 Kahinuntsi hyalaquntsin higge asttamaaruntsi ize eqqii
mintsii eza mootane.
11 Heroodisaran E wottaddaruntsara Yesuusa toochii
leqqida. Bonchcho afula ma7isii Philaaxoosago mahi
dakkida.
12 Heroodisaran Philaaxoosara tiino morkke yezar ye
wode wolla giigida.

Yesuusa hyayqo firdda firddinttida

13 Philaaxoosa kahinunts hyalaquntsana, as ahizuntsanan
fettilla xeegii,
14 « ‹Hyay atstse asi wobbo bazis dentsitsane› ga7i taago
ki7ida. Taanin yin tiintte qurichin yin shiishide mootis akko
bala baz denggikaaya.
15 Heroodisa, yinnii gaar akko bala baz eella afa deng-
gikaayze gisho nuugo dakkida. Turon hyay atstse hyayqos
yeltsize akko bala baz oochchikaaya.
16 Yinnii gisho, eza garafii billii dakkoda» yagayda.
17 Yinno E ga7idanna Faasika Ba7ale wode fettii asi unttis
billodanna ees attaamebaz maaqqide gishos.
18 Worzhuntsi ubba fettilla, «Hyay atstsa wodho, nuus
Barbbaane billo» yaga7i uukkida.
19 Barbbaane katama gidda asuntsana iitabazis dentsitsii
asi wodhii acinttide asi.
20 Philaaxoosa Yesuusa billodes koyi asuntsis mahi ohida.
21 Maaqqikon, asuntsi, «Suxxo! Suxxo!» yaga7i uukkida.
22 Philaaxoosa hyaydzintsa, «Hyay atstse qohide baz akko?
Wodhes yeltsize bala ta denggikaaya. Yinnii gisho, garafii
dakkii ashshoda» yagayda.
23 Un fa qaaltto dhoqi yiizii, «Suxunttodes beezane» ga7i
mintsii uukkida. Un uukki gamida.
24 Un oociti gisho ga7i Philaaxoosa eella firddida.
25 Asi iitabazis dentsitsizayan as wodhii acinttidaya billode
fana woossida, ye atstsa unttis billida. Yezin Yesuusa un
koydebaz oochchode gaar unttis aatsii inggida.

Yesuusa suxxida
(Maato. 27:31-44; Mar. 15:21-32; Waha. 19:17-27)

26 Yesuusa aykkii kanggodera Simoona gaaze Qereena sa7a atstse gaxareppa ye7odera, denggi masqala toossii Yesuusa kaallii hyammade fana un7itsida.

27 Gaama asuntsin fa dadabito qoxxitera yeekkize maachuntsi E suubara kaallane.

28 Yezin Yesuusa unttago suuba maaqqii, «Yin, Yerusalaame maachuntso, yin ommitisin yin na7untsis yeekkotep attin taas yeekkippete.

29 ‹Yikke dhoontsuntsin, yelikaayze sazttan dhantsikaayze ammita anjjinttida› yin yagawude qamma ye7oda.

30 Ye wode dertto, ‹Nuulla afa gol7o›, zooziton, ‹Nuna aachcho› gawuda.

31 Yikke, qaye minxalla hyanni gaar yiiziko mela minxa wayssad yessa?» gayda.

32 Ezara wodhodes melle lam77i iita baz oochchiduntsana kanggida.

33 Qeeraniyo* ga7inttize besito yeltsi suxxida. Iita baz oochchiduntsappa feta mizaqi zalara hyankkaya workkita zalara suxxida.

34 Yesuusa, «Ta adayo, un akko oochchizako eroosse gisho ne unttis atto ga7o» yagayda.

Un E afulttilla afa ixa olii shaakkintti ekkida.

35 Asuntsi eqqii be7ine, yezin gade ahizuntsii, «Melluntsana ashshida; Xoozii dooride Kiristtoosa E maaqqizako ane fana ashsho» yaga7i leqqida.

36 Wottaddaruntsi E kale shiiqii, caala woyne ushi inggida.

37 Yeyzi, «Neenii Ayhudunts kaati maaqqiko ne ommito ashsho» yaga7i leqqida.

38 Ees omma zalara, «Hyay Ayhudunts kaati» yagaaze xuufe gaddida.

39 Suxunttide iita baz oochchiduntsappa fete cashshi sa7ara gochchitera, «Ane neenii Kiristtoosa maaqqiko, nenan nunan ashsho» yagayda.

40 Yezin hyankkay, «Ne hyannii gaar firdda yezite melle atto yezin, Xoozis zhashtoosa?

41 Nuunii nu balttis beezize firdda ekkane, yezin hyay atstse fettii iitabazin oochchikaaya» yaga7i kaccida.

23:30 Hose. 10:8; Qon. 6:16 * **23:33** ***Qeeraniyo:*** Qeeraniyo gaazanna Girike doona. Aramayke doonara «Golggotta» woy «Omma liiphe» ga7e. Qeeraniyo gaaze suntsita ingginttidanna Yesuusa suxunttidanna as omma liiphe aaze bessa maaqqide gishos. Yinna bessita Roome ka7itumo iita baz oochchiduntsana suxxize bessi. (Maato 27:33; Mar. 15:22; Waha. 19:17) **23:34** Maz. 22:18 **23:35** Maz. 22:18; Maz. 22:7 **23:36** Maz. 69:21

42 Mahin, «Yesuusa, ne ne ka7itumora ye7ize wode tana
qoppo» yagayda.
43 Yesuusa, «Ta nees turo ohine; hyayno ne taara gannate
maaqqada» yagayda.
44-45 Ye wode izippun saateppa hyanggi uddufun saate
yellodes awa foo7ito kayde gisho sa7a ubbanne dhuma
maaqqida. Xoozze Keetstsa magaraajjita feedhinttii lam77i
shaakkinttida.
46 Yesuusa, qaaltto dhoqi yiizii, «Ta adayo, ta ta shemppito
ne kushite inggane» yaga7i hyayqqida.
47 Mato hyalaqize, hyanidanno bi7i, «Hyay atstse turo
xillo» yaga7i Xooz galatida.
48 Yinna hyanide bazito bo7odes yinna besite shiiqide asi
ubbanna hyanidanno be7eze wode fa dadabito qoxxitera fa
kara maaqqida.
49 Maaqqikon, Yesuusa kalera erize asuntsi ubbanna,
yinnii gaara Galilappa kaallii yi7ide maachuntsi yinno bi7ite
hyaakora eqqida.
50-51 Ayhude shangguntsappa fetay, Yoosefa ga7inttize
atstse yene. E Armmatiyasa ga7inttize Yihuda katamappa
yi7ida. E lo77on Xillo asi maaqqide gisho Xoozze ka7itumo
ye7ito naagane. Shangguntsappa feta maaqqii un zorintten
oochite baaya.
52 Ye atstse Philaaxoosago hyanggi, Yesuusa ahito
moogodes taas inggo ga7i woossida.
53 Yesuusa ahito ketstsii afulara xaaxida. Laallappa
woocinttide wom7o melle asi mooginttikaayze boozite gad-
dida.
54 Sambbata gelodes yiize gisho yinna wodita giigintte
qamma.
55 Galilappa denddii Yesuusa kaallii yi7ide maachuntsi
Yoosefara hyanggi E ahito wayzi moogizako booztto akaakii
bi7ida.
56 Izippa maaqqii shitton qibaate giigizida. Higge kiitti-
zanni gaar Sambbata awarito shemppii peezhida.

24

Yesuusa hyayqoppa denddida
(Maato. 28:1-10; Mar. 16:1-8; Waha. 20:1-10)

1 Saaminttappa tiino qamma, wogga wode wontta gooda,
maachuntsi fa giigizide shitto ekkii booza hyanggida.
2 Un ize yellize wode booza doontte yeze shuchchita gol7i
hyal7idanno denggida.

23:44-45 Keze 26:31 **23:46** Maz. 31:5 **23:49** Luqa. 8:2 **23:56** Keze 20:10; Mahe 5:14

3 Un booza gaatsi gelida, yezin Laatstse Yesuusa ahito
denggikaaya.
4 Un ize eqqii akko hyanido ga7i qoppodera akaakikaayzin
gaama foo7ize afula ma77ide lam77i asuntsi un kale eqqida.
5 Maachuntsi zhashti fa omito sa7a ziqqii yiizii yessadera,
asuntsi unttago, «Faxa yezaya hyayquntsi gidda akkos
koyete?
6-7 E hyanne baaya; hyayqoppa denddida, ‹As Na7ay
nagaranchchuntsi kushite aadhii ingginttoda; unttin eza
suxxoda.E hyaydzintsa qammite hyayqoppa denddoda›
yaga7i, E yinttara Galila yezite yinttis ohide qaaltto qoppote»
yagayda.
8 Maachuntsi ye wode E qaaltto tiirida.
9 Maachuntsi boozappa maaqqii hyanide bazito ubba
taphpho fettuntsisin melluntsisin ohida.
10 Yentsi hawaaruntsis ohide Magdela Mayramo,
Yohaanna, Yayqooba intta Mayramon unttara yeze melle
maachuntsana.
11 Yezin unttis maachuntsi ohidanna abukko gaara yi7in
ammanikaaya.
12 Yezin Phexiroosa denddii woxxii booza qitida. Yinna
bestto yellii zuggii gidda be7ize wode moogide afula xalaala
bi7ida. Hyanidanne gaama qoppii fa kara maaqqida.

Emmahuuse ogella afa
(Mar. 16:12-13)

13 Ye wode kaallize tamaaruntsappa lam77untsi
Yerusalaameppa taphpho fettii kilo mitire hyaakkize
Emmahuse kara gancce hyanggane.
14 Un wolla hyanide bazito ubba ohinttane.
15 Un yinna hyanidanni baz tiiriteran ohinttitera yedhd-
hize wode Yesuusa fa ommitis shiiqii unttara hyanggane.
16 Yezin, un eza eraame fana un aafta aykkinttida.
17 E, «Yin wolla ogella yezite ohinttizanna akko?» yagayda.
Un azzanii si77i ga7i eqqida.
18 Unttappa fete Qeliyoopha ga7inttize, «Hyanna qam-
miti gidda Yerusalaame hyanidanno eroosse, ne sa7itis
zaqqone?» yagayda.
19 E mahi, «Ize hyanidanna akko?» ga7i oocida.
Un, «Xoozze tiinon asi tiinon oocharan ohera mintsii nabe
maaqqide Naazirete Yesuusa baz.
20 Eza kahinunts hyalaquntsin nuna kaalitsizuntsi hyayqo
firddas aatsii inggi, suxxida.

24:6-7 Maato. 16:21; 17:22-23; 20:18-19; Mar. 8:31; 9:31; 10:33-34; Luqa. 9:22; 18:31-33

21 Nuunii Isra7eele asuntsana ashshoda ga7i ufaytti
naagezin hyanna hyanin hyayno hyaydzintsa qamma.
22 Mahi nu giddappa fettii fettii maachuntsi nuna gaama
qofizida. Un hyayno wontta gooda booza hyanggida.
23 E ahita dhabide wode maaqqii yi7i, ‹E faxa yene›
yagaaze kiitanchchuntsi qonccin bi7ida yaga7i ohida.
24 Nu giddappan fete fete booza hyanggi maachuntsi
ohidanni fana hyanin bi7ida, yezin eza bi7ikaaya» yagayda.
25 E unttago, «Yin, tiiroosse asuntso, yin wozintta nabuntsi
ohidanno ubba ammanodes gam7izuntso,
26 Kiristtoosa yinna madhito ekkodesin fa bonchchora
gelodes beezosa?» yagayda.
27 Museppan nabunts ubbannippa denddii Geeshi Max-
aafite E baz xaafinttidanno ubba unttis qonccizida.
28 Un hyanggize kara gancce ukkide wode Yesuusa aadhii
hyaako bessa qitize gaara yi7in,
29 Un, «Sa7ita qammide gisho nuura aqo» yaga7i mintsii
woossida. Yinnii gisho, unttara aqodes gelida.
30 Unttara wolla leematella bettii, soollo dentsii, feedhii
anjjii unttis inggida.
31 Ye wode un erode gaar un aafta bugunttida. Unttin
erida. Yezin E unttappa genggida.
32 Un, «Nu ogella afa yezin E nuus Geeshi Maxaafe billit-
eran nuna ohizitera nu wozintta eexika?» yagayda.
33 Ye wode denddii suuba Yerusalaame yi7ida. Taphpho
fettuntsin melluntsi fettilla shiiqii yessadera denggida.
34 Un, «Laatstsii turo denddida; Simoonas benttida» ya-
gayda.
35 Yentsi lam77i tamaaruntsi Emmahuuse ogella yezin
hyanidannon soollo feedhide wode wayzi eza erezako unttis
ohida.

Yesuusa fa tamaaruntsis benttida
(Maato. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Waha. 20:19-23; Hawa. 1:6-8)

36 Lam77i tamaaruntsi yinna ohitilla yezin, Yesuusa un
gidda eqqii, «Saro yinttis maaqqe» yagayda.
37 Maaqqikon, un tannii, meeshe bi7ide gaara yi7in
zhashtida.
38 E unttago, «Akkos zhashtido? Akkos so7e yin wozintte
gelido?
39 Ta kushiton ta tohito bo7ote; ta tana. Mahi aykkii
bo7ote; tana yin be7izannigaara, meeshes ashon meqatsii
baaya» yagayda.
40 Yaga7i, fa tohiton fa kushiton unttana beezida.

41 Un ufayssappa denddidannippa ammananxii gaama
qoppii yezin, Yesuusa unttago, «Hyanne yinttis mu7izebaz
yene?» yagayda.
42 Un fettii michinttide molo ees inggida.
43 E ekkii un tiintte mu7ida.
44 E, «Ta yinttara gam7ide wode ubbanne Muse higge
maxaafite, nabuntsi maxaafiten Mazmure maxaafite, ta
gisho xaafinttidanna ubbanna folinttodes beezane yaga7i ta
yinttis ohide qaaltta hyanno» yagayda.
45 Ye wode Geeshi Maxaafito tiirode gaar wozintto unttis
bugida.
46 Yinnii fana, «Kiristtoosa madha ekkoda, hyaydzdzintsa
qammite hyayqoppa denddoda yaga7i xaafinttida.
47 Yerusalaameppa denddii asi ubbanna nagarappa
maarotitsin atotetsi E suntsite markkidhoda.
48 Yin yinnis markka.
49 Yikke, taanin ta aday inggide ufayssito yinttis dakkoda.
Yin saloppa wolqqa ekkode wontsis Yerusalaame katama
gam7ote» yagayda.

Yesuusa salo denddida
(Mar. 16:19-20; Hawa. 1:9-11)
50 Yinnippa suuba, Bitaaniya katama unttana ekkii hyang-
gida. Fa kushito dentsii anjjida.
51 Unttana anjjite unttappa shaakkintti ude Salo ekinttida.
52 Un zuggii goynii gaama ufayssara Yerusalaame
maaqqida.
53 Xoozza ubba wode galatitera Xoozze Keetstsa gam7ida.

24:49 Hawa. 1:4 **24:50** Hawa. 1:9-11

Wahannisa Xaafide
Yesuus Kiristtoosa Wonggele
Gele

Wahannisa Yesuusa, «As maaqqii as gidda benttide Xoozze Qaala» yaga7i qonccizane. Hyay Wonggelize xaafinttidanna, eza nabbabize asuntsi Yesuusa asi ashshizaya maaqqii ye7oda ga7inttide Xoozze Na7a maaqqidanno ammanode gaaran E gidda ammanzutsis medhina de7o yezanno un erode gaar (20:31).

Wonggelizes tiino kifilize medhinabaz maaqqide Xoozze qaalan Yesuusa fetto maaqqidanno ohi maaqqii, Yesuusa ashshizaya maaqqii ye7oda ga7eze Xoozze Na7a maaqqidanno beezze melle melle kille baz beezida. Xaafize, Yesuus Kiristtoosa fa ommite turii Xoozze Na7an Xoozze adera fetto maaqqizanno (1:1) afa beezida. Yesuusa fa ommite ta Abrahameppa tiino yene (8:58) yagayda. Faaditsite Toomaasa, «Ta Laatstsayo, ta Xoozayo» yaga7i xeegida (20:28). Yennippa kaallii mahi hyanna kille bazappa benttide aafe qofa ohize taarikita kaallane. Hyay kifilize fettii fettii asuntsi Yesuusa ammani eza kaallizuntsana maaqqidanno ohine; mahi melluntsi eera wayzi ixinttezakon wayzi ammananxii ixxezako ohine. Zofane 13-17 yellodes Yesuusa aykkinttide ugure ees, E tamaaruntsara akko gaar mintsi yellintte yezako, mahi wonttisti wode suxunttodannippa tiino giigintte qaalaran mintsitsize qaala unttis ohidanno qonccizane. Hyal7e zofanuntsi Yesuusa aykkinttide bazin firddas shiiqidanno, E suxintton E denddito, yinnii gaara denddoppa suuba fa tamaaruntsis E qonccide qonccitsiti baz ohine.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-18*
Xammaqize Wahannisan Yesuusa tiino tamaaruntsana *1:19-51*
Yesuusa qoncce oocha aykkidanno *2:1—12:50*
Wurssutsi qammito Yerusalaame kale *13:1—19:42*
Laatstse dendditon qonccitsiton *20:1-31*
Xaatsi qofa: Galila mahi fa tamaaruntsis benttidanno *21:1-25*

De7o qaala

1 Qaala tiino yene. Qaalizen Xoozara yene; ye Qaalize Xoozii.
2 Ezin tiinoppan Xoozara yene.

3 Xoozze ubbabazito Qaala baggara medhdhida. Medhinttide bazappa fettibazin E baytsi medhinttide bazi baaya.
4 E gidda de7o yene; yinna de7itan asis foo7o.
5 Foo7ize dhuma gidda foo7ane; dhumita foo7iza gamikaaya.
6 Xoozapp kiitinttide, Wahannisa ga7inttize fettii asi yene.
7 Asi ubba foo7iza ammanode fana E foo7ize markka maaqqii yi7ida.
8 E foo7ize baz markkidhodes yi7idap attin fa ommite foo7o baaya.
9 Asi ubbas foo7ize turii foo7o alame ye7ine.
10 Qaalize alame yene. Xoozze Qaalara alamito medhdhida, yezin alamita eza erikaaya.
11 E fa bagguntsago yi7ida, yezin E bagguntsin eza ekkikaaya.
12 Yezin E fana ekkiduntsisin E suntsite ammaniduntsis unttis Xoozze na7a maaqqade gaar adetits wolqqa inggida.
13 Un Xoozappa yelinttidap attin asi yelinttize wogara woy dhiiratsi qofappa woy as qofappa yelinttikaaya. Xoozze E unttis ade.
14 Qaala asho maaqqida; aadho keehatitsaran turetitsara kumii nu gidda aqida. Fettii na7ays E aday kale yeze bonchchiti fana yeze bonchcho nu bi7ida.
15 Wahannisa E baz markkidhida. Fa qaaltto dhoqi yiizii, «Taanii, ‹Taappa suubara ye7ize taappa tiino yeze gisho taappa aadhane› ga7i markkidhidanna hyanno» yagayda.
16 Nu ubbuntsi E aadho keehatitsite kumutsitippa anjjolla afa anjjo ekkida.
17 Xoozze higge Muse baggara inggida, yezin aadho keehatitsin turetitsi Yesuus Kiristtoosa baggara yi7ida.
18 Xoozza bi7ide asi ooden baaya; fa Aday kale yeze fettii Na7ay Xooz maaqqide E qonccizida.

Xammaqize Wahannisa markkatitsi
(Maato. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Luqa. 3:1-8)

19 Yerusalaame yeze hyalaquntsi, kahinuntsin Leewuntsin, «Ne oode?» ga7i, Wahannisa oocode gaar eego kiittin, Wahannisa unttis markkidhide markkatitsita hyanno.
20 Wahannisa, «Ta Kiristtoosa baaya» yaga7i, loytsii markkidhidap attin kaddikaaya.
21 Un, «Yeezin, ne oode? Neenii Eliyaasane?» ga7i oocida.
Wahannisa, «Ade tana baaya» gayda.
Mahi un, «Neenii ye7odes ga7intteze nabene?» ga7i oocida.
Wahannisa, «Ade» yaga7i mahida.

1:6 Maato. 3:1; Mar. 1:4; Luqa. 3:1-2 **1:21** Mil. 4:5; Mahe 18:15-18

22 Yeezin, «Ne oode? Nu nuna kiittezuntsis ohode fana
neenii nena oona ga7e?» yagayda.
23 Wahannisa mahi, Nabe Isayaasa ga7idanni gaara, «
‹Laatstse ogito luulizote!› ga7i akko baayze ganasa uukkize
atstse qaalize tana» yagayda.
24 Yezin Farisaawuntsi kiittide asuntsi
25 Wahannisago, «Neenii Kiristtoosa woy Eeliyaasa woy
nabe maaqqaanxi ixxiko, yeezin akkos xammaqe?» yaga7i
oocida.
26 Wahannisa mahi, «Taanii hyaatsara xammaqane, yezin
yin eroosse asi yin gidda eqqida.
27 E taappa suubite ye7ine. Ta melle atto yezin Ees
caamma gaadiza billodes beezoos» yagayda.
28 Yinna ubba Yorddaanosa borkkappa seko fintsa,
Bitaaniya katamite, Wahannisa xammaqize besite hyanida.

Xoozze Duro
29 Wahannisa wonttisti wode Yesuusa faago ye7odera bi7i,
«Alame nagara uccize Xoozze Durzay hyaychche!
30 Taanii, ‹Taappa suubara fettii asi ye7oda. E taappa tiino
yeze gisho taappa aadhane› ga7i ohide hyaya.
31 E oode yezako ta eroos. Yezin Isra7eele asuntsis eza
qonccissades hyaatsara xammaqittera yi7ida» yagayda.
32 Wahannisa hyannigaara ga7i markkidhida: «Geeshi
Ayyaana saloppa wolle gaar wodhdhizin bi7ida.
33 Yinna hyanodannippa tiino taanii eza eroos. Yezin
hyaatsara xammaqodes tana kiittide Xoozze, ‹Geeshi
Ayyaana wodhdhii eera yessadera neenii be7ize Geeshi
Ayyaanara xammaqoday eza› yaga7i taas ohida.
34 Taanii yinna hyanodera bi7i, E Xoozze Na7a maaqqi-
danno markkidhane» yagayda.

Yesuusa kaallide tiino tamaaruntsana
35 Mahi wonttisti wode Wahannisa fa tamaaruntsappa
lam77untsara wolla eqqida.
36 Yesuusa aadhodera Wahannisa bi7i, «Xoozze durize
hyaynishe!» yagayda.
37 Lam77i Wahannisa tamaaruntsi Wahannisa gaazanno
si7i Yesuusa kaallida.
38 Yesuusa fana kaallizuntsana suub maaqqii bi7i, «Akko
koye?» yaga7i oocida.
Un mahi, «Rebbii, ne aba yene?» yagayda. (Bilitsita
Asttamaarizayo ga7e.)
39 Yesuusa unttago, «Hyankka yi7i bo7ote» yagayda. Un
hyanggi E yezebezito bi7ida. Ye wode sa7ita taphphi saate
gaar maaqqide gisho E kale feezhida.

1:23 Isa. 40:3

40 Wahannisa gaydanno si7i, Yesuusa kaallide lam77i tamaaruntsappa fete, Simoon Phexiroosa ishe Inddiriyase.
41 Inddiriyase tiino fa ishe Simoonara yellintti, «Nuunii Mesiihi denggida» yagayda. (Bilitsitan Kiristtoosa ga7e.)
42 Inddiriyase Simoona Yesuusago ki7ida.
Yesuusa Simoona bi7i, «Ne Yoona na7a Simoona; ne suntsita Keefa* ga7i xeeginttoda» yagayda.

Yesuusa Filphoosan Natina7eelen xeegida
43 Wonttisti wode Yesuusa Galila qitodes qofa accida. E Filphoosa denggi, «Tana kaallo!» yagayda.
44 Filphoosa, Inddiraseran Phexiroosaran yezide Beetesayda katama asi.
45 Filphoosa Natina7eela yellii, «Muse higge maxaafite, mahi nabuntsin E baz xaafide Yoosefa na7a Naazirete Yesuusa nu denggida» yagayda.
46 Natina7eela mahi, «Naazirete katamappa lo77o baz kessades dandda7ane?» yagayda.
Filphoosa, «Yi7i bo7o» yagayda.
47 Natina7eela faago ye7izaya Yesuusa bi7i, «Gene baayze turii Isra7eele asi hyaynishe!» yagayda.
48 Natina7eela Yesuusago, «Ne tana aba ere?» yagayda.
Yesuusa mahi, «Filphoosa nena xeegodannippa tiino, ne belese minxa oomo yezin ta nena bi7ida» yagayda.
49 Natina7eela mahi, «Asttamaarizayo, ne Xoozze Na7a! Ne Isra7eele kaati!» yagayda.
50 Yesuusa eego, «Ta nena belese minxa oomo bi7ida gayde gisho ammanane? Ne hyannippa aadhizebaz be7ada!» yagayda.
51 Mahi Yesuusa, «Taanii yinttis turibaz ohine; salo bugunttin, Xoozze kiitanchchuntsi As Na7alla afa kessaderan keddoderan yin be7ada» yagayda.

2

Yesuusa zhagana bessa
1 Hyaydzintsa wode Galila Qaana katama zhagana yene. Yesuusa intta yinna zhagantte yeshsha.
2 Yesuusan E tamaaruntsin wolla yinna zhagantte xeeginttida.
3 Woyne ushita hyal7in, Yesuusa intta Yesuusago, «Unttis woyne ushita hyal7ida» yagayda.
4 Yesuusa mahi, «Immo, ne hyanne gelippe? Ta wodita hyaga yelikaaya» yagayda.

---

* **1:42** ***Keefa:*** Gaaze qaalize Aramayke doona maaqqii, Girike doonara bilitsita Phexiroosa woy lalla ga7inttane. **1:51** Medho 28:12

5 Yesuusa intta oochchizuntsago, «E yinttis ohizanno ubba
oochchote» yagayda.
6 Ayhudunts fa geeshe wogas maadinttize izippun
shuchchi ganuntsi yinna besite yene. Fete fete gaanuntsi
lam77i woy hyaydzdzii xugga aykkane.
7 Yesuusa kiitinttizuntsago, «Gaantte hyaatsi kuntsote»
yagayda. Un gaanuntsis doontto yellodes hyaatsi kuntsida.
8 Yesuusa unttago, «Hyatte duuqqii zhagantto adidhii
folizes inggote» yagayda. Un ees kanggi inggida.
9 Zhagantto adidhii folizay woyne ushita laaminttide
hyaatsito qamasi bi7i anappa ye7ezakon erikaaya, yezin
hyaatsito kuntside kiitinttizuntsi erane. Zhagantto adidhii
folizay machcho ekkizaya xeegii,
10 «Ooden lo77o woyne ushito asi tiinidhii ushshane. Yeyzi
asuntsi uzhii mizhidannippa suuba zhagginttida inggane.
Yezin neenii lo77o woyne ushito hyanno yellodes gaddii
gam7izida» gayda.
11 Yesuusa hyay tiino kille oochchiza Galila Qaana katama
oochchida; ize fa bonchchito beezida. E tamaaruntsin eza
ammanida.
12 Yinnippa maaqqii, Yesuusa fa inttira, fa ishuntsaran fa
tamaaruntsara wolla Qifirnahoome katama hyanggi eeratsi
qamma gam7ida.

Yesuusa Xoozze Keetstsappa zal7izuntsana kessida
(Maato. 21:12-13; Mar. 11:15-17; Luqa. 19:45-46)

13 Ayhudunts bonchchize Faasiga Ba7ale qammita ukkin
Yesuusa Yerusalaame qitida.
14 Hyanggi Xoozze Keetstsa bora, hyaari, duron wollen
baayzuntsanan fa oyditilla bettii bira laammizuntsana
bi7ida.
15 E xurqqaafa giigizii asuntsana ubba unttana un
hyaaruntsara Xoozze keetstsappa bay7i bale kessida. Bira
laammizuntsana xarpheziton shirii olii un birto lalida.
16 Wolle bayzizuntsana, «Hyantsi wolluntsana hyannippa
kessote; ta Aday keetsito gabe mahippete» yagayda.
17 E tamaaruntsi Geeshi Maxaafite, «Ta ne keetsitis yiqsint-
tize yiqsintta tana tama gaara michchane» ga7intti xaafint-
tidanno tiirida.
18 Yinnippa suuba, Ayhuduntsi mahi, «Ne hyanno
oochchodes nees wolqqa yezannis nuna akko malla oochchii
beessade?» yagayda.
19 Yesuusa, «Hyanna Xoozze keetsito wul7ote ta hyaydzdzii
qammara mahi keexxoda» yagayda.

2:12 Maato. 4:13 **2:13** Keze 12:1-27 **2:17** Maz. 69:9 **2:19** Maato. 26:61; 27:40; Mar. 14:58; 15:29

20 Yinnii gisho Ayhuduntsi, «Hyanna Xoozze Keetsito keexxodes oyttam izippun bere ekkida, yezin neenii hyaydzdzii qammara keexxoda?» yagayda.
21 Yezin Yesuusa ohize Xoozze Keetsita fa ashtibaz.
22 Yinnii gisho, Yesuusa hyayqoppa denddidannippa suuba eza tamaaruntsi E yinno gaydanno tiirida. Mahi un Geeshi maxaafite xaafinttidannon Yesuusa ohidanno ammanida.
23 Yesuusa Faasiga bonchchize bessa Yerusalaame yessadera, E oochchide kille bazito bi7i gaama asuntsi eza ammanida.
24 Yezin Yesuusa asuntsana ubba erize gisho unttana ammanikaaya.
25 As wozintte yeze baz E fa ommite erize gisho asi baz ooden ees ohode gaar koshshikaaya.

3

Yesuusan Niqodimoosan

1 Farisaawunts baggappa maaqqide, Ayhudunts hyalaqa, Niqodimoosa ga7inttize fettii asi yene.
2 Ezin qamma Yesuusago yi7i, «Bonchcho Asttamaarizayo, neenii Xoozii kiittide asttamaare maaqqizanno nuunii erane. Akkos gayko, Xoozii eera yezanxiko hyanno neenii oochchize kille bazito oochchodes dandda7ize asi baaya» yagayda.
3 Yesuusa mahi, «Taanii nees turo turo gaane; ooden lam7intsa yelinttanxiko Xoozze ka7itumo be7ades dandda7oos» yagayda.
4 Niqodimoosa, «Cinggii asi wayzi lam7intsa yelinttodes dandda7e? Fa inttii saza maaqqii gelii mahi yelinttodes dandda7e?» yagayda.
5 Yesuusa mahi, «Taanii nees turo turo gaane; asi hyaatsappan Geeshi Ayyaanappa yelinttanxiko, Xoozze ka7itumo gelodes dandda7oos.
6 Asho na7atitsi adeppan inddippan yelinttane; Xoozze na7atitsi Geeshi Ayyaanappa yelinttane.
7 Taanii, ‹Yin lam7intsa yelinttodes beezane› ga7i yinttis ohide gisho neenii gaama qoipippe.
8 Baqo fa koyze zala baqqane. Ne E ootsito si7izanno fattin E abappa ye7izako woy aba qitizako ne eroos. Ayyaanappa yelinttide ubba yinnii fana» yagayda.
9 Yeezin Niqodimoosa, «Yinna wayzi hyanodes dandda7e?» yaga7i oocida.
10 Yesuusa mahi, «Neenii Isra7eeluntsi asttamaare maaqqitera hyanno erosa?

11 Taanii nees turo turo gaane; nu erizebaz ohinen
bi7idebaz markkidhane, yezin nu markkatitsito yin ekkoos.
12 Taanii yinttis sa7abaz ohin yin ammanoosuntsi salobaz
ohin wayzi ammanode?
13 Saloppa wodhdhide As Na7ayip attin salo kezide ooden
baaya; [salo yeze As Na7ay tana]»* yagayda.
14-15 Muse akko baayze ganas sa7a shooshi suxxidanni-
fana tana ammanze ubbuntsi medhina de7o ekkode fanan
dhabaame fana As Na7ay suxunttodes beezane.
16 Eza ammanze ubbuntsi medhina de7o laattodep attin
dhabaame gaar Xoozii hyanna alamito loytsii kadhide gisho
fa fettii Na7aya inggida.
17 Xoozii fa Na7aya hyanna alamite kiittidanna alamito
firddodes maaqqikaayzin alamito E baggara ashshodes.
18 Na7aya ammanze ooden firddinttoos, yezin Na7aya am-
manoose ooden fettii Xoozze Na7aya ammanikaayze gisho
hyatte firddinttida.
19 Firdditan hyanno: foo7o alame yi7ida, yezin asunts
oochita iita maaqqide gisho asuntsi foo7itippa aatsii dhuma
kadhane.
20 Iita baz oochchize ooden foo7o ixxane. Akkos gayko, fa
oochita qonccaame fana foo7ogo ye7oos.
21 Yezin turtto oochchize ooden Xoozze kiittidanni fana E
oochchidanno foo7o qonccissade fana foo7ogo ye7ine.

Yesuusan Xammaqize Wahannisan

22 Yinnippa suuba, Yesuusan E tamaaruntsin Yihuda sa7a
qitida. Yesuusa yeyga xammaqittera unttara eerats wode
bettida.
23 Mahi Wahannisa Saleeme kale yeze Henoona gaaze
bessa gaama hyaatsi yeze gisho asuntsana yeyga xam-
maqane. Asuntsin yeyga hyanggi xammaqinttane.
24 Ye wode Wahannisa hyaga acinttikaaya.
25 Yinnippa suuba, Wahannisa tamaaruntsin fettii Ayhude
atstsay† geeshe wogabaz wolla lallida.
26 Un Wahannisago hyanggi, «Asttamaarizayo,
Yorddaanosa borkkappa seko fintsa neera yeze, neenii E
baz markkidhiday, hyaychche xammaqane. Asunts ubba
eego hyanggane» yagayda.
27 Wahannisa mahi, «Xoozii inggikaayze asi akko bazin
ekkodes dandda7oos.
28 ‹Taanii Kiristtoosa baaya, yezin eeppa tiino kiitinttida›
gaydannis yin, yin ommite taas markka.

---

* **3:13** ***Salo yeze As Na7ay tana:*** Fettii fettii zaga maxaafuntsi gujjane.
3:14-15 Faydo 21:9 **3:24** Maato. 14:3; Mar. 6:17; Luqa. 3:19-20 † **3:25** ***Fettii Ayhude Atstsay:*** Fettii fettii maxaafuntsi «Eerats Ayhude asuntsi» yagaane.
3:28 Waha. 1:20

29 Gelodes giiginttdanna ekkodes giigezes. Ekkizes lagguntsi E kale eqqii E gaazanno si7ize wode gaama ufayttane. Yinnii gisho, hyanna ta ufayssita folinttida.
30 E dammodes ta eerodes beezane» yagayda.
31 Afappa yi7ize ubbappa dhoqqa. Sa7appa benttide sa7a asi; E sa7abaz ohine. Saloppa yi7ide ubbappa aatsii.
32 E fa bi7idebazin si7idebaz izo markkidhane, yiikon E markkatitsito si7ize baaya.
33 E markkatitsito ekkize ooden Xoozze turo maaqqidanno tillizane.
34 Xoozii fa Geeshi Ayyaana ees kuntsi inggize gisho Xoozii kiittide Xoozze qaala ohine.
35 Aday fa Na7aya kadhii ubbabazito E kushite gaddida.
36 Na7aya ammanzes medhina de7o yene. Yezin Na7aya ammanoosella Xoozze firdda yenep attin E de7o denggoos.

4

Yesuusan Samaara maachiton
1 Yesuusa Wahannisappa aatsii kaallizuntsana faago shiishii xammaqizanno Farisaawuntsi si7ida.
2 Maaqqikon Yesuusa tamaaruntsi xammaqidap attin Yesuusa oonan xammaqikaaya.
3 Yesuusa asuntsi E baz gaazanno si7ide wode Yihudappa denddii maaqqii Galila qitida.
4 Galila qititera Samaarera aadhodanna ees attaamebaz maaqqida.
5 Yinnii gisho, Yayqooba fa na7ay Yoosefas inggide gaditii kale yeze Sikaare gaaze Samaara katama yi7ida.
6 Yinna besite Yayqoobas hyaatsi doochii yene. Yesuusa hyanggitera labbii yinna hyaatsi doochiti kale bettida. Ye wode sa7ita awarappa izippun saate gaara.
7 Fettii Samaara katama maachita yinna doochitippa hyaatsi kixxodes yi7ida. Yesuusa yinna maachitigo, «Tana hyaatsi ushshoya» yagayda.
8 Yinna wodite Yesuusa tamaaruntsi katstsa wonggodes katama qitenyeshsha.
9 Yinna maachita mahi, «Ne Ayhude asi maaqqitera, Samaara maacho maaqqide tana wayzi hyaatsi ushsho ga7e?» yagayda. Yinno iza gaydanna Ayhudunts Samaaruntsara yellinttoosse gisho.
10 Yesuusa mahi, «Ne Xoozze imotitsin hyaatsi tana ushsho gaaze oode yezako erizebaz maaqqizako eza ne woossoda; yezin nees de7o inggize hyaatsi inggodyeshsha» yagayda.

3:35 Maato. 11:27; Luqa. 10:22 **4:5** Medho 33:19; Iya. 24:32 **4:9** Izi. 4:1-5; Nah. 4:1-2

11 Maachita mahi, «Laatstsayo, nees duuqqize hyale baaya;
doochitan hyaako. Yeezin, de7o inggize hyaatsi ne abappa
ekkode?
12 Nuus hyanna hyaatsi doochito inggide nu aday
Yayqoobappa ne aadhode? Een, E na7untsin E hyaaruntsii
hyanna hyaatsi doochitippa uzhida» yagayda.
13 Yesuusa, «Hyanna hyaatsitippa uzhize ooden mahi
baridhdhada.
14 Yezin ta inggode hyaatsito uzhize ooden medhinas
baridhdhaama. Ta inggode hyaatsita E gidda medhina de7o
inggize goggize hyaatsi aafe maaqqada» yagayda.
15 Maachita mahi, «Laatstso, taanii baridhdhaame gaaran
hyaatsi duuqqodes hyanna besite ye7aame fana taas yinna
hyaatsito inggo» yagayda.
16 Yesuusa iigo, «hyanggi ne azinza xeegii yo7o» yagayda.
17 Maachita mahi, «Taas azini baaya» yagayda.
Yesuusa iigo, «Taas azinii baaya ga7i turo ohida.
18 Nees tiino ichchin azinutsi yene. Hyatte neera yeze
atstsay nees azinii baaya. Ne hyatte turo ohida» yagayda.
19 Maachita mahi, «Laatstso, ne nabe maaqqidanno ta
erida.
20 Nu aduntsi hyay derizella Xoozi goynida. Yezin yin
Ayhudunts asi Xoozi goynodes beezize besita Yerusalaame
yene gaane» yagayda.
21 Yesuusa, «Hyanna maachite tana ammano; hyay der-
izella woy Yerusalaame Adaya yin goynaame wode ye7oda.
22 Yin Samaaruntsi erinttooses goynane. Yezin nuunii
ashshize Ayhudeppa ye7ize gisho nu erizaya goynane.
23 Yezin Adaya turippa goynizuntsi Ayyaanaran turotitsara
goynize wodita ukkida; hyatten yellida. Yikke, Aday koyze
hyannii gaar ogera goynizuntsana.
24 Xoozze Ayyaana; ees goynizuntsi Ayyaanaran turotit-
sara goynodes beezane» yagayda.
25 Maachita mahi, «Kiristtoosa gaaze tizhinttide yo7odanno
ta erane. E ye7ize wode nuus ubba baz ohoda» yagayda.
26 Yesuusa, «Hyay neera ohinttize taanii eza» yagayda.
27 Un ohinttodera, Yesuusa tamaaruntsi hyanggide besi-
tippa maaqqida. Yesuusa maachitira ohinttodera un bi7i
gaama qoppida. Yezin maachitigo, «Akko koye?» Woy
Yesuusago, «Izira akkos ohintte?» gayde ooden baaya.
28 Yinnippa maaqqii, maachita fa hyaatsi otto ashshii
suuba katama hyanggi asuntsago,
29 «Taanii oochchidanno ubba taas ohide atstsa bo7odes
yedhdhote. E Kiristtoosa maaqqane?» yagayda.
30 Asuntsi katamappa kezii Yesuusago hyanggida.

31 Yinna yi7adera, E tamaaruntsi Yesuusago, «Mo7oyo» ga7i woossida.
32 Yezin E, «Taas yin eroosse katstsa ta muuze yene» yagayda.
33 Yinnii gisho, E tamaaruntsi fa gidda, «Ees muuze baz asi ki7ikaayzara attaama?» yagayda.
34 Yesuusa unttago, «Ta katsita tana kiitteze qoftto oochchodannon E oochito faaddodanno.
35 Yin, ‹Oyddii aginappa suuba katstsa maxinttoda› gaane baa? Yezin taanii yinttis ohine; katsita kaxxin shiishes yellidanno loytsii bo7ote.
36 Budizen maxizen wolla ufayttode gaar maxizay damooze ekkane mahi katstsa medhina de7oos aafe shiishane.
37 Yikke, ‹Fete budane; hyankkay mahi maxane› gaaze ohita turo.
38 Yin labbikaayzanno shiishode gaar ta yinttana kiittida. Melluntsi oochchii labbidanne gelii yin un labbide aafto ekkida» yagayda.
39 Maachita, «E, ta oochchide ubbabazito ohida» ga7i markkidhide gisho yinna katamite yeze Samaara asuntsappa gaamuntsi Yesuusa ammanida.
40 Samaara asuntsin Yesuusago yi7i, un kale gam7ode gaar Yesuusa woossin E ize lam77i qamma bettida.
41 E ohide qaaltti gisho kasennippa gaama asuntsi ammanida.
42 Mahi un maachitigo, «Hyatte nu ammanidanna nu ommite E gaazanno si7ide gishop attin ne markkidhide gisho baaya. Mahin E turo hyanna alamito ashshiza maaqqizanno nu erida» yagayda.

Yesuusa shuumize na7aya fatstsida

43 Lam77i qammappa suuba, Yesuusa yinnippa kezii Galila qitida.
44 Yesuusa fa ommite, «Nabe fa gadite bonchchinttoos» yaga7i tiinidhii ohida.
45 Yesuusa Galila yelide wode Galila asuntsi eza mokkida. Akkos gayko, Faasiga Ba7ale bonchchize wode un Yerusalaame yeze gisho E oochchidanno ubba bi7ida.
46 Yesuusa hyaatsito woyne ushi laammide besite, Galila yeze Qaana katama hyanggida. Qifirnahoome kaati keetstsa oocize shuumizes na7i hyargginttane.
47 Yesuusa Yihudappa Galila yiidanno ye shuumize si7i eego yi7ida. Hyayqqodes yellide fa na7aya hyanggi fatstsode gaar Yesuusa woossida.

4:44 Maato. 13:57; Mar. 6:4; Luqa. 4:24 **4:45** Waha. 2:23 **4:46** Waha. 2:1-11

48 Yesuusa Shuumizego, «Xoozii oochchize gaama qofizen
kille bazi bi7ikaayzara yin mulon ammanoos» yagayda.
49 Shuumizen mahi, «Laatstsayo, ta na7ay hyayqqikaayzin
taara yedhdhoya» yagayda.
50 Yesuusa, «Ne kara qito; ne na7ay faxoda» yagayda.
Ye shuumize Yesuusa ohide qaaltto ammanii fa kara
qitida.
51 E fa kara hyanggodera eza arunts eego yi7itera ezar oge
yellintti, «Ne na7ay faxida» gayda.
52 E fa aruntsana fa na7ays akko saate lo77ezako oocida.
Un mahi, «Omatse laappun saate michita ashshida» yagayda.
53 Na7ay aday Yesuusa faago, «Ne na7ay faxoda» gaydanna
yinna saate maaqqidanno tiirida. Yinnii gisho, ezin E kara
asunts ubbuntsara ammanida.
54 Yinna Yesuusa Yihudappa Galila yi7i oochchide
lam7intsa kille baz.

5

Yesuusa fettii wobbo atstsa fatstsida

1 Yinnippa maaqqii, Yesuusa Ayhuduntsi bonchchize
baales Yerusalaame qitida.
2 Yerusalaame Duro furtsi kale Ibraysxe doonara Beete-
sayda gaaze teqinttide geenna yene. Ye teqintti yeze hyaat-
siti kale kanggizen ke7ize ichchin oge yene.
3 [Yinne hyaatsita en7inttizanno naagize] gaama
hyargginttizuntsi, qooquntsi, wobbuntsin galla siliduntsi
woy7ida.
4 [Akkos gayko, fettii fettii tohe Laatstse kiitanchcho geen-
ite wodhdhii hyaatsito en7izane. Hyaatsita en7ize wode
tiinii gelide atstse fana aykkide akko hyarggeppa faxane.]*
5 Yinna besite hyastam osfun bere hyargginttide fettii asi
yene.
6 Yesuusa ize woy7ide atstsa bi7i, mahi gaama wode
hyargginttidanno erii atstsego, «Faxodes koyane?» yagayda.
7 Hyargganchchize mahi, «Laatstso, hyaatsita en7inttize
wode tana hyaatsite olize asi baaya. Ta gelodes yiyoder
melluntsi taappa tiinii gelane» yagayda.
8 Yesuusa eego, «Denddii eqqo; ne alggiza tookkii qito»
yagayda.
9 Atstsay iira faxida; fa alggiza tookkii qitida.
Yinna Sambbata wode hyanida.

---

* **5:4** Fettii fettii zaga maxaafuntsi faydo hyaydzdzis tiino baggiton faydo oyddii gujjoos.

10 Yinnii gisho, Ayhudunts faxide atstsego, «Hyayno sa7ita
Sambbata; neenii ne alggiza tookkizanna woga baaya»
yagayda.
11 Yezin atstsay, «Tana fatstseze, ‹ne alggiza tookkii qito›
gayda» yaga7i mahida.
12 Un eego, «Nena, ne alggiza tookkii qito gayde E oode?»
yaga7i oocida.
13 Yezin Yesuusa yinna besite gaama as giddappa deshshi
gayde gisho atstsay fana fatstside oode yezako erikaaya.
14 Yesuusa suubappa ye atstsa Xoozze Keetstsa denggi,
«Hyaychche, ne faxida; hyannippa aadhize iita baz nena
yellaame gaar mahi nagara oochchippe» yagayda.
15 Yinnippa maaqqii, atstsay hyanggi fana fatstside Yesu-
usa maaqqizanno Ayhuduntsis ohida.
16 Yesuusa yinno Sambbata ode oochchide gisho Ay-
hudunts Yesuusa baytstse aykkida.
17 Yesuusa mahi, «Ta Aday ubba wode oochchane; taanin
oochchodes beezane» yagayda.
18 Yesuusa Sambbata bonchchikaayze gisho xalaalas
maaqqikaayzin Xoozza fa Ade ga7i fana Xoozara wolkkizide
gisho Ayhudunts eza wodhodes tiinonnippa mintsii koyda.

Xoozze Na7ay adetits wolqqa

19 Yesuusa mahi, «Ta yinttis turo turo gaane; Na7ay faas
akkon oochchodes dandda7oos. E fa Aday oochchodera
bi7idanno xalaala oochchane. Aday oochchizanno Na7ayin
oochchane.
20 Aday fa Na7aya kadhize gisho oochchize oocha ubba
fa Na7aya beezane. Yin gaama qoppode gaar E hyannippa
aadhize oocha fa Na7aya beezoda.
21 Aday hyayqqiduntsana hyayqoppa dentsii unttis de7o
inggizannigaara Na7ayin fa koyezuntsis de7o inggane.
22 Aday Na7ays firddode gaar adetits wolqqa inggidap
attin E oonan firddoos.
23 Yinno E oochchidanna Asi ubba Adaya bonchchizanni
gaar Na7ayan bonchchode fana. Na7aya bonchchoosse
ooden Na7aya kiittide Adayan bonchchoos.
24 «Ta yinttis turo turo gaane; ta qaaltto si7izes tana
kiitteza ammanzes medhina de7o yene. E hyayqoppa de7o
fiinggide gisho firddinttoos.
25 Ta yinttis turo turo gaane; hyayqqide asuntsi Xoozze
Na7ay qaaltto si7ize wode ye7oda; yinnan hyatte. E qaaltto
si7ize de7o yessada.
26 Aday faas de7o yezanni fana Na7aysin de7o yessade
fana inggida.

5:10 Nah. 13:19; Er. 17:21

27 Na7ay As Na7a maaqqide gisho Aday Na7ays firddode
gaar adetits wolqqa inggida.
28 «Booza yezuntsi E qaaltto si7i denddize wode ye7ode
gisho hyanne gaama qoppipete.
29 Lo77o oochchiduntsi de7o dendddes mahi iita
oochchiduntsi firdda ekkodes boozappa denddoda.

Yesuusas markkidhide asuntsana
30 «Taanii ta adetitsi wolqqara akko bazin oochchodes
dandda7oos. Xoozze taas ohidanni gaar firddane. Taanii
tana kiittide koyze baz oochchanep attin ta koyze baz
oochchoose gisho ta firddita turo.
31 «Taanii ta baz markkidhiko ta markkatitsita turo
maaqqoos.
32 Ta baz markkidhize melle yene; E ta baz markkid-
hizanna turo maaqqizanno ta erane.
33 «Yin Wahannisago asi kiittin E turis markkidhida.
34 Ta yinno yinttis ohizanna, yin attode gaar gaydap attin
asi markkatitsi taas koshshin baaya.
35 Wahannisa goga gaar eexize foo7o. Yin eerats wode E
foo7ite ufayttodes koyda.
36 «Yezin taas Wahannisappa aadhize markka yene. Ta
oochchode gaar ta Aday taas inggide oochita ta baz markkid-
hane; Aday tana kiittezanno beezane.
37 «Mahin tana kiittide Aden fa ommite ta baz markkid-
hane. Yin E qaaltto mulo si7ikaaya woy E bishshito
bi7ikaaya.
38 E kiittezanno yin ammanoose gisho E qaaltta yin woz-
intte baaya.
39 «Geeshi Maxaafuntsappa medhina de7o denggodebaz
yinttis aazin un qurichchane; qaalttan ta baz markkidhane.
40 Yezin yin de7o denggodes taago yo7odes koyoos.
41 «Asappa taanii bonchcho koyoos.
42 Yezin taanii yin wozintte Xoozze siiqo baayzanno erane.
43 Taanii ta Aday suntsite yi7ida, yezin tana mokkikaaya.
Hyankay fa suntsite ye7iza mokkane.
44 Yin fete feteppa bonchcho koyzuntsi, fettii Xoozzeppa
ye7ize bonchcho ekkodes koyoosuntsi, wayzi tana amman-
odes dandda7ode?
45 «Taanii ta Aday tiino yinttana mootizebazi yinttis
aazippe. Yinttana mootode yin ufaytti kafize Muse.
46 Yin Muse ammanezako E ta baz xaafide gisho tanan
ammanodyeshsha.
47 Yezikon yin E xaafidanno ammanaanxxiko ta qaaltto
wayzi ammanode?» yagayda.

5:29 Dane. 12:2 **5:33** Waha. 1:19-27; 3:27-30 **5:37** Maato. 3:17; Mar. 1:11; Luqa. 3:22

6

Yesuusa ichchin mukul asuntsana muuzida
(Maato. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Luqa. 9:10-17)

1 Yinnippa maaqqii, Yesuusa Xibaaryoosa gaaze Galila
Abbap seko gaxa fiinggida.
2 E hyargganchchuntsana fatstsi kille baz oochchidanno
bi7ide gisho gaama asuntsi eza kaallida.
3 Yesuusa derella kezii, yeyga fa tamaaruntsara wolla
bettida.
4 Ayhuduntsi bonchchize Faasiga Ba7ale ukkida.
5 Yesuusa gaama asunts faago ye7izanno bi7i Filphoosago,
«Hyantsi asuntsana ubba muusades maaqqade katstsa
abappa wonggode?» yagayda.
6 E yinno Filphoosa fattanodes gaydap attin E fa ommite
akko oochchodyezako erane.
7 Filphoosa mahi Yesuusago, «Melle atto yezin, omma
omma, fettii fettii baaritsi yelitsodes, lam77i xeet dinaarera*
boora wonggikon maaqqoos» yagayda.
8 Mahi Yesuusa tamaaruntsappa fete, Simoon Phexiroosa
ishe Inddiriyase,
9 «Ichchin beshe bangga booran lam77i molo aykkide fettii
na7a hyanne yene, yezin hyantsi asunts ubbas yinna akko
maaddode?» yagayda.
10 Yesuusa fa tamaaruntsago, «Asuntsana betitsote» ya-
gayda. Yinna besite gaama buca yene; asuntsi ubba bettida.
Dhiiratsi asunts faydita ichchin mukul maaqqada.
11 Yesuusa booriza ekkii Xooz galatii maaqqii fa
tamaaruntsis inggida. Unttin bettide asuntsis yeltsida.
Moltton ekkii yinnii fana yiizii inggin, asuntsi fa koydanni
gaar muyda.
12 Un ubbuntsi mizhidannippa suuba Yesuusa fa
tamaaruntsago, «Fettibazin iitaame gaar attide gufto
shiishote» yagayda.
13 Yinnii gisho, un ubba shiishida. Asuntsi mu7in at-
tide bangga boora gufa shiishin taphpho lam77i leemate
maaqqida.
14 Asuntsi Yesuusa oochchide kille baz be7eze wode «Hyay
turo hyanna alamtte ye7oda ga7inttide nabiza» yagayda.
15 Yesuusa un eza aykkii wolqqara kaati mahodes hyan-
zanno erii, faas derella mahi kezida.

Yesuusa abballa yedhdhii hyanggida
(Maato. 14:22-33; Mar. 6:45-52)

---

* **6:7** *Dinaare gaaze bira:* Fettii dinaare fettii asi fettii wode oochchii feezhii ekkize bira. Lam77i xeet dinaare fettii asi fettii bere bagga oochchii ekkize bira gaara. (Maato 20:2) bo7ote.

16 Sa7ita ugurin Yesuusa tamaaruntsi abbago wodhdhida.
17 Sa7ita qammide gishon Yesuusa hyaga unttago yi7ikaayze gisho E tamaaruntsi gonggite gelii abba fiinggi Qifirnahoome qitodes denddida.
18 Damma baqo baqqide gisho abba hyaatsita en7ida.
19 Ichchin woy izippun kilo mitire maaqqade gaar un abballa hyanggidannippa suuba Yesuusa abballa yedhdhitera ye7izanno bi7i zhashtida.
20 Yezin E, «Zhashtippete, tana» yagayda.
21 Un ufaytti eza gonggite geltsida; iira gonggize un hyanggize abba gaxa yellida.

Yesuusa de7o boora
22 Wonttistti wode abbappa seko gaxa attide gaama asuntsi fettii gongge xalaala yezanno bi7ida. Yesuusa fa tamaaruntsara gonggite gelii, unttara hyanggoosannon un fa faas hyanggidanno bi7ida.
23 Yezin Xibaaradoosappa melle gongguntsi Yesuusa Xooz galatin, asuntsi boora muyde bessito yi7ida.
24 Asuntsi Yesuusa woy E tamaaruntsi ize baayzanno bi7i, Yesuusa koyodes gonggite gelii Qifirnahoome qitida.
25 Asuntsi Yesuusa abbappa seko fintsa denggide wode «Asttamaarizayo, hyanne ayde ne yiido?» yagayda.
26 Yesuusa mahi, «Taanii yinttis turo turo gaane; yin tana koyzanna boora mu7i mizhide gishop attin kille baz bi7ide gisho baaya.
27 Dhabize katstsas oochippete, yezin medhina de7o yeze katstsa inggize As Na7ays oochchote. Ezan Xoozze Aday attamii tillizida.»
28 Yeezin un, «Nuunii Xoozze oocha oochchodes akko oochchode?» yaga7i Yesuusa oocida.
29 Yesuusa mahi, «Yin oochchode gaar Xoozze koyze oochita hyanno: E kiittidaya ammanode fana» yagayda.
30 Un mahi, «Nuunii bi7i, nena ammanode gaar akko kille baz ne beessade? Ne akko oochchode?
31 Geeshi Maxaafite, ‹Un ma7ade gaar boora saloppa inggida› ga7intti xaafinttidannigaara nu aduntsi akko baayze ganasa manna muyda» yagayda.
32 Yesuusa, «Ta yinttis turo ohine; yinttis saloppa turii boora inggide ta Adayp attin Muse baaya.
33 Yikke, Xoozii inggize boora saloppa wodhdhide alames de7o inggizaya» yagayda.
34 Un mahi, «Laatstso, nuus ye booriza ubba wode inggo» yagayda.

6:31 Keze 6:4, 15; Maz. 78:24

35 Yesuusa, «Taanii de7o boora; taago ye7ize ooden mulo naydhdhoos. Mahi tana ammanze atstsen baridhdhoos.
36 Yezin ta yinttis ohida; yin tana bi7ida, yezin ammanikaaya.
37 Ta Aday taas inggide ubbuntsi taago yo7oda; mahi taago ye7iza oonan bale dakkoos.
38 Taanii ta koyze baz oochchodes maaqqikaayzin tana kiittide koyze baz oochchodes saloppa yi7ida.
39 Tana kiittide koyzanna hyanno: taanii E taas inggide ubbuntsana wurssutsi wode hyayqoppa dentsode gaarap attin feten dhabode gaar koyoos.
40 Yikke, ta Aday koyzanna yinno: Na7aya bi7i ammanze ubba medhina de7o ekkoda; taanii yentsana ubba wurssutsi wode medhina de7os hyayqoppa dentsoda» yagayda.
41 Yesuusa, «Taanii saloppa wodhdhide boora» gayde gisho Ayhuduntsi eella zuuzinggida.
42 Un, «Hyayni nu E adayan E intto erize Yoosefa Na7a Yesuusa baane? Yeezin, E wayzi, ‹Ta saloppa wodhdhida› gawudes dandda7e?» yagayda.
43 Yesuusa mahi, «Fete fetera zuuzinggizanno ashshote.
44 Tana kiittide ta Aday taago ki7ize asappa attin taago yo7odes dandda7ize ooden baaya. Ta wurssutsi wode eza medhina de7os hyayqoppa dentsoda.
45 Nabuntsi, ‹Asi ubba Xoozappa tamaariduntsana maaqqada› ga7i xaafida. Adaya si7izen eeppa tamaaride ooden taago ye7ine.
46 Xoozze kaleppa yi7idayip attin Adaya be7eze ooden baaya; E xalaala Adaya bi7ida.
47 «Ta yinttis turo turo gaane; tana ammanize medhina de7o yene.
48 Taanii de7o boora.
49 Yin aduntsi akko baayze ganas sa7a manna mu7ida, yezin hyayqqida.
50 Saloppa yi7ide boora hyaya; hyay booriza mu7ide ooden hyayqqoos.
51 Saloppa yi7ide de7o boorize tana. Ooden hyay booriza mu7iko medhinas yessada. Mahi hyanna alamita de7o yessade gaar taanii yinttis inggode boorize ta ashito» yagayda.
52 Ayhuduntsi, «Hyay atstsay fa ashito nu ma7ade gaar nuus wayzi inggodes dandda7e?» yaga7i fa gidda wolla lallida.
53 Yinnii gisho, Yesuusa unttago, «Taanii yinttis turo turo gaane; As Na7ay ashito, yin ma7anxko, mahi E suutsito yin uzhanxiko, yinttis de7o baaya.

6:45 Isa. 54:13

54 Ta ashito mu7izen ta suutsito uzhize atstses medhina
de7o yene. Taanii wurssutsi wode eza hyayqoppa dentsoda.
55 Ta ashita turii katstsa; ta suutsitan turii ushi.
56 Ta ashito mu7izen ta suutsito uzhize atstse ta gidda
yene; taanin E gidda yene.
57 De7o Aday tana kiittin, ta E baggara de7o yezannigaara,
tana mu7ize atstsen ta baggara de7o yessada.
58 Saloppa wodhdhide boorize hyaya: yin aduntsi mu7i
hyayqqide manna fana baaya; hyay booriza mu7ize atstse
medhina yessada» yagayda.
59 Yesuusa Qifirnahoome katama Ayhude woosa Keetstsa
hyanno tamaarssida.

Medhina de7o qaala

60 Yesuusa tamaaruntsappa gaama baggita yinno si7eze
wode «Hyanna geloose timirtte; oodes gele?» yagayda.
61 Yesuusa fa tamaaruntsi yinnis zuuzinggidanno erii,
«Hyanna yinttana balitsane?
62 Yeezin, As Na7ay tiino fa yeze bessa ude kessadera yin
bi7izako wayade?
63 Geeshi Ayyaana de7o inggane; as wolqqa akkon
maaddoos. Ta yinttis ohize qaaltta de7o inggize Geeshi
Ayyaanappa yi7ida.
64 Yezin yin gidda ammanoosunts yene» yagayda. Am-
manoosuntsi ood yezako Yesuusa tiinoppan erane. Mahi
fana aatsii inggode oona yezako erane.
65 Mahin Yesuusa, «Aday yo7o gaykaayze ooden taago
yo7odes dandda7oos ga7i ta ohizanna yinnii gisho» yagayda.
66 Yinnii baggara, Yesuusa kaallizuntsappa gaamuntsi eza
ashshii suub maaqqida; maaqqin eera hyanggikaaya.
67 Yesuusa taphpho lam77i fa tamaaruntsana, «Yinttin
ashshii qitodes koyane?» yaga7i oocida.
68 Simoon Phexiroosa mahi, «Laatstso, nuunii oodego
qitode? Nees medhina de7o qaala yene.
69 Ne Xoozze Geeshi maaqqidanno nuunii ammananen
erane» yagayda.
70 Yesuusa unttago, «Ta yinttana taphpho lam77untsana
doorikaane? Yezin yinttappa fete Xalahe» yagayda.
71 Yesuusa yinno gaydanna Simoona Na7ay Asqorootu
Yihuda gisho. Yihuda Yesuusa aatsii inggodes yeze taphpho
lam77i tamaaruntsappa feta.

7

Yesuusaran E ishuntsara

6:68 Maato. 16:16; Mar. 8:29; Luqa. 9:20

1 Yinnippa maaqqii, Ayhuduntsi Yesuusa wodhodes koyde
gisho E Yihuda ashshii Galilara wutida.
2 Ayhuduntsi bonchchize daase Ba7ale ukkida.
3 Yinnii gisho, Yesuusa ishuntsi, «Ne tamaaruntsi ne
oochchize kille bazito be7ade gaar hyannippa denddii Yi-
huda sa7a qito.
4 Faas qonccii erinttodes koyze asi ooden fa oochito aa-
choos. Ne hyantsesana oochchii nebaz alames qonccizo»
yagayda.
5 E ishuntsi yinno gaydanna ammanikaayze gisho.
6 Yesuusa unttago, «Taas wode hyaga yellikaaya, yezin
yinttis ubba wode wottane.
7 Alame yinttana ixxodes dandda7oos, yezin taanii alame
oochita iita maaqqizanno markkidhize gisho tana ixxane.
8 Yin ba7aalito qitote; taas wode yellikaayze gisho taanii
ba7alito hyanggoos» yagayda.
9 E yinno ga7i Galila attida.

Yesuusa ba7ale bonchchodes qitida

10 E ishuntsi ba7ale bonchchodes qitidanippa maaqqii
Yesuusa ooden erikaayzin benttikaayzara yinna besite
hyanggida.
11 Ayhudunts ba7ale bonchchize besite, «E aba yene?»
yaga7i eza koyda.
12 Asuntsi zuuzinggii E baz ohinttane. Bagguntsi, «E lo77o
asi» gaaze wode melluntsi mahi, «Ade, E as balitstsane»
yagayda.
13 Yezin Ayhude hyalaquntsis zhashtide gisho ooden E baz
qoncce ohinttoos.
14 Ba7ale bonchchii gidda yellodera Yesuusa Xoozze keet-
stsa hyanggi tamaarsse aykkida.
15 Ayhuduntsi, «Hyay atstse timirtte tamaarikaayzara max-
aafe wayzi erido?» ga7i gaama qoppida.
16 Yesuusa mahi, «Ta tamaarssize timirttita tana kiitteze
Xoozze kaleppa ye7ize timirttep attin ta baz baaya.
17 Xoozze qofa oochchodes koyze ooden hyanna timirttita
Xoozze kaleppa ye7izakon woy taanii taappa ohizako erane.
18 Fa baz ohize ooden fa bonchcho koyane. Yezin fana
kiitteze bonchcho koyze ooden E turii asi; E gidda worddo
baaya.
19 Muse yinttis higge inggida, yezin yinttappa ooden higge
naagikaaya. Yeezin akkos tana wodhodes koye?» yagayda.
20 Asuntsi mahi, «Neera Xalahe yene; nena wodhodes oode
koyze?» yagayda.

7:2 Leewe 23:34; Mahe 16:13

21 Yesuusa, «Ta fettii kille baz oochchin yin ubbuntsi
gaama qoppida.
22 Yin, yin na7untsana garrazode gaar Muses woga ing-
gida. Yezin yin mayzuntsappa aykkii yeze wogap attin
Muse baaya. Yinnii gisho, yin Sambbata wode dhiiratsi
na7untsana garrazane.
23 Muse higge sharinttaame fana yin Sambbata wode
garrazzebaz maaqqiko, ta fettii atstse kumutsi gallito Samb-
batar fatstside gisho taara akkos kacintte?
24 Turii firdda firddotep attin as sino bi7i firddippete»
yagayda.

Yesuusa, E Kiristtoosa?
25 Yerusalaame asuntsappa fete fete, «Un wodhodes koyze
atstse hyaya baane?
26 Yikke, E qoncce ohine; un eza akkon ga7oos. E Kirist-
toosa maaqqidanno Ayhude hyalaquntsi turo eresoone?
27 Kiristtoosa ye7ize wode E abappa yezako ooden eroos,
yezin hyay atstse anappa ye7ezako nu erane» yagayda.
28 Yesuusa Xoozze Keetstsa tamaarssitera fa qaaltto dhoqi
yiizii, «Turo yin ta oona yezakon ta abap ye7ezako erane?
Taanii ta wolqqara yi7ikaaya, yezin tana kiitteze turii ade;
yin eza eroos.
29 Yezin taanii E kiittin E kaleppa yi7ide gisho eza erane»
yaga7i uukkida.
30 Yinnii gisho, un eza aykkodes koyda. Yezin Ees wode
hyaga yellikaayze gisho ooden eella kushe gaddikaaya.
31 Yezin gaama asuntsi Yesuusa ammanii, «Kiristtoosa
ye7ize wode hyay atstse oochchize kille bazappa aatsii
oochchodaane?» yagayda.

Yesuusa aykkodes wottaddaruntsi kiitinttida
32 Farisaawunutsi gaama asuntsi Yesuusa baz kalka-
shizanno si7ida. Kahinunts hyalaquntsin Farisaawunutsi
eza aytsii acissades Xoozze keetstsa naagizuntsana kiittida.
33 Yesuusa, «Ta yinttara eerats wode gam77oda; yinnippa
suuba tana kiittezego qitoda.
34 Yin tana koyoda, yezin denggaama. Ta yeze bestto yin
yo7odes dandda7oos» yagayda.
35 Ayhuduntsi fete fetera, «Hyay nu denggaame bessa
aba qitodes yiye? Girike katama bettii yeze Ayhuduntsana
hyanggi tamaarssodes qitodaane?
36 ‹Yin tana koyoda, yezin denggaama› mahi, ‹Taanii yeze
bessa yin yo7odes dandda7aama› gaazanna akki ga7intte?»
yagayda.

7:22 Leewe 12:3; Medho 17:10 **7:23** Waha. 5:9

De7o hyaatsi

37 Ba7ale bonchchize hyal7e qammite Yesuusa denddii, fa
qaaltto dhoqi yiizii, «Baridhdhide ooden taago yi7i uzho.
38 Tana ammanze ooden Geeshi Maxaafta gaydannigaara
de7o inggize hyaatsi aafe E giddappa goggane» yagayda.
39 E yinno gaydanna eza ammanezunts ekkodes yeze
Geeshi Ayyaanabaz ohida. Yesuusa hyaga bonchchint-
tikaayze gisho ye wode Geeshi Ayyaana ingginttikaaya.

Asunts gidda dummatitsi medhinttida

40 Yentsi asuntsappa gaamuntsi E gaazanno si7i, «Hyay
turo yo7oda ga7inttide nabizaya»* yagayda.
41 Melluntsi mahi, «Hyay Kiristtoosa» yagayda.
Mahin mellunts, «Kiristtoosa Galilappa ye7inene?
42 Geeshi Maxaafite, ‹Kiristtoosa Dawute kochchappa
Dawute yezide Beeteleme katamappa ye7oda› gaykaane?»
yagayda.
43 Yinnii gisho, Yesuusa baggara asunts wol gidda
shaakkinttida.
44 Yentsi asuntsappa fete fete eza aykkodes koyda, yezin
ooden eella kushe gaddikaaya.

Ayhude hyalaquntsi ammanikaaya

45 Xoozze Keetstsi naagizuntsi kahinunts hyalaquntsagon
Farisaawunutsago suub maaqqii yi7in un, «Akkos eza
ke7anxxido?» yaga7i oocida.
46 Xoozze Keetstsi naagizuntsi unttago, «Hyay atstse
ohizanni gaara ooden ohoos» ga7i mahida.
47 Farisaawununtsi mahi, «E yinttanan balitstsida?
48 Ayhude hyalaquntsappa woy Farisaawuntsappa eza
ammanide asi yene?
49 Muse higge eroosse hyantsi asuntsi tuneezuntsana»
yagayda.
50 Farisaawuntsappa fete qamma Yesuusago hyanggide
Niqodimoosa unttago,
51 «Fettii asi gaazanno si7ikaayzara woy E akko
oochchezako erikaayzara tiino eella firddizanna nu higgite
yene?» yagayda.
52 Un mahi, «Neenin Galila asi? Galila sa7appa nabe
kezaamanno Geeshi Maxaafeppa qurichchi ero» yagayda.
53 Yinnippa suuba fete fete fa kara qitida.

7:37 Leewe 23:36 **7:38** Hiz. 47:1; Zakka. 14:8 * **7:40** *Nabe:* Hyanna besite nabe ga7intteze ye7oda ga7i un naagize nabiza qonccizane. (Waha. 1:21 bo7ote)
7:42 2 Sam. 7:12; Mik. 5:2 **7:50** Waha. 3:1, 2

8

Olale hyanttera aykinttide maachito

1 Fete fete ashshii fa kara fa kara qitida, yezin Yesuusa
Shamahe dere qitida.
2 Mahi wonttistti wode gooda Xoozze keetstsa yi7ida.
Gaama asuntsi eego yi7in bettii unttana tamaarssida.
3 Higge asttamaaruntsin Farisaawunutsi olalodera
aykkide fettii maachito eego ki7ida. Un as ubba tiino
izo essi,
4 «Asttamaarizayo, hyanna maachita olalodera nu aykkida.
5 Muse higge hyannii gaarize maachito shuchchara dhogii
wodhode gaar kiittane. Yeezin, ne ibaz waage?» yagayda.
6 Un yinno gaydanna Yesuusa fattanii eza mootodebaz
denggodes. Yezin Yesuusa zuggii fa gil7izera sa7alla xaafida.
7 Un eza mahi mahi oocii ashshanxin, ude dhoqi ga7i, «Yin
gidda nagara oochchikaayze asi tiinii izo shuchchara dhogo»
yagayda.
8 Mahin zuggii sa7alla xaafida.
9 Un yinno si7ide wode un qoftta un7in cimuntsappa
aykkii fete fete kezitera hyal7ida. Yesuusa xalaala yinna
besite eqqide maachitira attida.
10 E ude dhoqi ga7i maachitippa melle asi bi7ikaayze
wode, «Maachite, mootizunts aba qitido? Neella fird-
dizuntsappa ooden baa?» yagayda.
11 Maachita, «Laatstso, ooden baaya» yagayda.
Yesuusa mahi, «Taanin neella firddoos. Qito; mahi nagara
oochchippe» yagayda.

Yesuusa alames foo7o

12 Mahin Yesuusa asuntsago, «Taanii alames foo7o. Tana
kaallize ooden de7o inggize foo7o ekkodap attin dhuma
hyanttoos» yaga7i ohida.
13 Farisaawuntsi, «Ne nebaz markkidhane, yezin ne
markkatitsita turo baaya» yagayda.
14 Yesuusa mahi, «Taanii ta baz markkidhizakon ta
markkatitsita turo. Akkos gayko, taanii abappa ye7ezako
mahi aba qitizako erane, yezin yin ta abappa ye7izakon
mahi aba qitizako eroos.
15 Yin as qofa gaar firddane; taanii fettii asallan firddoos.
16 Taanii firddizebaz maaqqikon ta firddita turo. Akkos
gayko, tana kiitteze ta Aday taara yenep attin taanii ta
xalaala yezoos.

8:5 Leewe 20:10; Mahe 22:22-24 **8:12** Maato. 5:14; Waha. 9:5 **8:13** Waha. 5:31

17 Lam77i asi markkatitsi turo maaqqizanna yin higgite
xaafinttida.
18 Taanii ta baz ta ommite markkidhane; mahi tana
kiitteze ta Aden ta baz markkidhane» yagayda.
19 Un, «Ne aday aba yene?» yagayda.
Yesuusa mahi, «Yin tana woy ta Adaya eroos. Tana erize-
baz maaqqizako, yin ta Adayan eroda yeshsha» yagayda.
20 Yesuusa Xoozze Keetstsa muxaate bira olize saaxine
yeze besite yinno tamaarssida. E qammita hyaga yellikaayze
gisho ooden eza aykkikaaya.
21 Mahin Yesuusa unttago, «Ta qitoda; yin tana koyoda,
yezin yin yin nagarttira hyayqqoda. Ta qitize bestto qitodes
yin dandda7oos» yagayda.
22 Ayhude hyalaquntsi, «E, ‹Ta qitize bestto yin yo7odes
dandda7oos› yagayda. E fana faas wodhoda yessane?»
yagayda.
23 Yesuusa mahi, «Yin oomoppa; ta afappa. Yin hyanna
alamttippa, ta hyanna alamttippa baaya.
24 Yin yin nagarttira hyayqqoda ga7i ta yinttis ohidanna
yinnis. Taanii Tana maaqqizanno yin ammananxiko yin yin
nagarttira hyayqqoda» yagayda.
25 Un, «Ne oode?» yaga7i oocida.
Yesuusa mahi, «Taanii, tiinoppa yinttis ohide ezii tana.
26 Taanii yin baz ohi firddize gaama baz yene. Yezin tana
kiitteze turo; mahi taanii eeppa si7ezanno xalaala alames
ohine» yagayda.
27 Yesuusa fa Adebaz ohizanno un tiirikaaya.
28 Yinnii gisho, Yesuusa unttago, «Yin As Na7aya ude dhoqi
yiize wode Taanii Tana Maaqqizanno yin eroda. Mahin
taanii ta adetitsi wolqqara akkon oochchosannon ta Aday
tana tamaarssidanno ohizanno yin eroda.
29 Tana kiitteze taara yene. Ta ubba wode eza ufayssize
baz oochchize gisho E tana ta xalaala ashshikaaya» yagayda.
30 Yesuusa yinno ohodera si7eze gaama asuntsi eza am-
manida.

Nagara arotitsappa keze

31 Yesuusan fana ammanide Ayhuduntsago, «Yin ta qaaltte
yeziko turii ta tamaaruntsana.
32 Yin turo eroda; turitan yinttana arotitsappa kessoda»
yagayda.
33 Un mahi, «Nu Abrahama kochchi; nu oodesin arid-
hdhikaaya. Ne wayzi, ‹Yin arotitsappa kessada› ga7e?»
yagayda.

8:17 Mahe 19:15 **8:33** Maato. 3:9; Luqa. 3:8

34 Yesuusa mahi, «Ta yinttis turo turo gaane; nagara oochchize ooden nagaras aro.
35 Aro medhinas kara asara yezoos, yezin na7a medhinas kara asara yezane.
36 Na7ay yinttana arotitsappa kessiko yin arotitsappa turo kessada.
37 Yin Abrahama kochchi maaqqizanno ta erane. Yezin ta qaaltta yin gidda baayze gisho tana wodhodes koyane.
38 Taanii ta Aday tana beezidanno ohine, yezin yinttin yin adeppa be7ezanno oochchane» yagayda.
39 Un mahi, «Nu aday Abrahama» yagayda.

Yesuusa unttago, «Yin Abrahama na7untsana maaqqizako E oochchidanno oochchodyeshsha.
40 Yezin Xoozappa si7eze turtto ohide tana yin wodhodes koyane. Abrahama yinnii gaara yiizikaaya.
41 Yin, yin aday oochchidanno oochchane» yagayda.

Un mahi, «Nuunii olale na7a baaya turii Xoozze na7untsana; nuus fettii Aday Xoozze xalaala yene» yagayda.
42 Yesuusa unttago, «Xoozii turii yinttis aday maaqqizako yin tana kadhodyeshsha; akkos gayko, taanii Xoozze kaleppa yi7ida. Tana E kiittanep attin taanii ta adetits wolqqara yi7ikaaya.
43 Ta ohizanno yin si7osanna tiiroso? Ta qaaltto yin si7anxide gisho.
44 Yin, yin aday Xalahe na7a. Mahin yin, yin aday amudhdhizebaz oochchodes koyane. E tiinoppa aykkii shemppo wodhizaya. Turii E gidda baayze gisho E turo ixxane. Worddo ees yeze baz maaqqide gishon E worddos ade maaqqide gisho worddo ohitera faappa ohine.
45 Ta turito ohine, yezin yin tana ammanoos.
46 Yinttappa, ‹Ne nagara oochchodera ta bi7ida› gawudes dandda7ize oode? Ta turito ohize baz maaqqiko tana akkos ammanoste?
47 Xoozze asi maaqqide Xoozii gaazanno si7ine. Yin Xoozze asi maaqqikaayze gisho Xoozii gaazanno si7oos» yagayda.

Yesuusa Abrahameppa tiino

48 Ayhuduntsi mahi, « ‹Ne Samaara asi; neella tuna ayyaana yene› ga7itera likke nu baane?» yagayda.
49 Yesuusan unttago «Taalla tuna ayyaana baaya. Taanii ta Adaya bonchchane, yezin yin tana leqqane.
50 Taanii ta bonchcho koyoos; ta bonchchinttode gaar koyzen taas firddize yene.
51 Ta yinttis turo turo gaane; ta qaaltto naagize ooden hyayqqoos» yagayda.

52 Ayhuduntsi mahi, «Neella tuna ayyaana yezanno nuunii
hyatte erida. Abrahama hyayqqida; nabuntsin hyayqqida.
Yezin ne, ‹Ta qaaltto naagize ooden hyayqqoos› yagaane.
53 Ne hyayqqide nu aday Abrahameppa aadhane?
Nabuntsin hyayqqida. Ne nena oona ga7i qoppe?» yagayda.
54 Yesuusa, «Taanii tana bonchchiko ta bonchchita hyarii.
Yin, ‹Nu Xoozza› gaaze ta Aday E tana bonchchane.
55 Yin eza eranxikon ta eza erane. Ta eza eroos gayko
yin fana taanin worddidhdhane. Yezin ta eza erane; mahi
E qaaltton naagane.
56 Yin aday Abrahama ta ye7ize qammito bi7i ufayttodes
amudhdhane; bi7in ufayttida» yagayda.
57 Ayhuduntsi mahi, «Melle atto yezin, nees ichintam bere
kumikaayze wayzi Abrahama bi7ida ga7e?» yagayda.
58 Yesuusan unttago, «Ta yinttis turo turo gaane; Abra-
hama yelinttodannippa tiino Taanii Tana» yagayda.
59 Yinnii gisho, un Yesuusa dhogodes shuchchi ekkida.
Yezin Yesuusa unttappa genggii Xoozze keetstsappa kezii
qitida.

9

Yesuusa aafe qooqe maaqqii yelinttide atstsa fatstsida

1 Yesuusa hyanggitera yelinttidannippa aafe qooqe
maaqqii yeze fettii atstsa bi7ida.
2 E tamaaruntsi, «Asttamaarizayo, hyay atstse aafe qooqe
maaqqii yelinttode gaar nagara oochchide oode? Ezaane
woy eza yeliduntsi oochchido?» ga7i oocida.
3 Yesuusa, «Xoozze oochita eella qonccode gaarap attin ezii
woy eza yeliduntsi nagara oochchide gisho baaya.
4 Sa7a awara yezin tana kiittide oochito oochchodes
beezane. Ooden oochchodes dandda7oosse qamma yo7oda.
5 Ta alamite yezitera alamttis foo7o» gayda.
6 Yesuusa yinno ga7i sa7alla cuttida. Fa cuchchitira eerats
sa7a laakitsii yinna looqitira aafe qooqe atstse aafto tizhida.
7 Yeyzi, «Hyanggi Salihoome (Salihoome ga7inttizanna
Kiitinttidaya ga7e) gaaze teqinttide hyaatsite ne aafto matto»
yagayda. Yinnii gisho, atstse hyanggi fa aafto mattii bi7itera
maaqqida.
8 Dootsuntsin atstse tiino woossodera bi7ide asuntsi, «Hyay
bettii woossize atstsa baane?» gayda.
9 Fettii fettii asuntsi, «Hyay eza» yagayda.
Melluntsi mahi, «Ade, hyayni eza aazanep attin eza baaya»
yagayda.
Yezin ezin, «Yee, tana» yagayda.

9:5 Maato. 5:14; Waha. 8:12

10 Un eego, «Yeezin ne aafta wayzi bi7ido?» yaga7i oocida.

11 E mahi, «Yesuusa gaaze atstse looqa laakitsii ta aafto tizhii, ‹Salihoome hyanggi ne aafto matto› yaga7in, ta hyanggi mattii bi7ida» yagayda.

12 Un eego, «E aba yene?» yaga7i oocida.

Atstsay, «Ta eroos» yagayda.

Farisaawuntsi hyanidanno erodes koyda

13 Un aafe qooqe yezara, bi7ide atstsa Farisaawuntsago kanggida.

14 Yesuusa looqa laakitsii atstse aafto fatstside qammita Sambbata.

15 Yinnii gisho, atstse wayzi be7ezako Farisaawuntsi eza mahi oocida. Atstsay unttago, «E ta aafte looqa tizhida, mattii hyatte be7ine» yagayda.

16 Farisaawuntsappa fete fete, «Hyanno oochchide atstse Sambbata higge naagoosse gisho Xoozze kaleppa yi7ikaaya» yagayda.

Yezin melluntsi, «Nagaranchcho asi hyannii gaar kille baz wayzi oochchodes dandda7e?» ga7i wol gidda shaakkinttida.

17 Yinnii gisho, Farisaawuntsi atstsego, «E ne aafto bugide gisho ne ebazito waage?» yagayda.

Atstsay, «E nabe» yagayda.

18 Ayhude hyalaquntsi, E intton adayan xeegii oocode wontsis, atstse tiino aafe qooqe maaqqizannon hyatte E be7izanno ammanikaaya.

19 Un E inttigon E adego, «Yin ‹aafe qooqe maaqqii yelinttida› gaaze yin na7ay hyaya? Yeezin, hyatte wayzi bi7ido?» ga7i oocida.

20 Eza yeliduntsi, «Hyay nu na7a maaqqidannon aafe qooqe maaqqii E yelinttidanno nu erane.

21 Yezin hyatte E wayzi be7ezako mahi E aafto oode fatstsezako nu eroos. Eza oocote. E fana shaakkide asi maaqqide gisho fa baz ohodes dandda7ane» yagayda.

22 Eza yeliduntsi yinno gaydanna Ayhuduntsis zhashtize gisho. Akkos gayko, Ayhuduntsi, Yesuusa E Kiristtoosa yaga7i markkidhize asi yeziko ye atstsa Ayhude woosa keetstsappa bay7odes tiinii zore accida.

23 Eza yeliduntsi, «E fana shaakkide asi; eza oocote» yagaydanna yinnisi.

24 Yinnii gisho, qooqe maaqqii yelinttide atstsa un lam7intsa xeegii, «Xoozza bonchcho; hyay atstsay nagaranchcho maaqqidanno nu erane» yagayda.

25 Atstsay mahi, «E nagaranchcho maaqqizanno ta eroos.
Ta qooqe maaqqidannon hyatte bi7idanno yinno fettii baz
erane» yagayda.
26 Un mahi, «E nees akko baz oochchido? E ne aafto wayzi
fatstsido?» yagayda.
27 E unttago, «Ta yinttis tiino ohida, yezin yin si7odes
koykaaya. Akkos mahi si7odes koye? Yinttin E tamaare
maaqqades koyanene?» yagayda.
28 Un eza cazhiter yagayda, «Ne ye atstse tamaare; nuunii
Muse tamaare.
29 Xoozii Musera ohinttidanno nu erane, yezin hyay atstse
E anappa ye7ezakon nu eroos» yagayda.
30 Atstsay unttago, «E anappa ye7ezako yin erosanna
gaama qofize baz, maaqqikon E ta aafto fatstsida.
31 Xoozzes zhashtizan E koyze baz oochchize atstsa Xoozii
si7inep attin nagaranchchuntsana si7oos.
32 Salon sa7a medhinttidannippa aafe qooqe maaqqii
yelinttide as aafe fatstside ooden baaya.
33 Hyay atstse Xoozappa maaqqikaayzako fettibazin
oochchodes dandda7oos» yagayda.
34 Un mahi, «Ne kumutsi medhintte nagarar yelintti dic-
cize nuna tamaarssodes koyane?» yagayda. Eza Ayhude
woosa keetstsappa bay7ida.

Wozina qooqe

35 Yesuusa un atstsa bale kessidanno si7ide wode eza
denggi, «As Na7aya ammanane?» yaga7i oocida.
36 Atstsay Yesuusago, «Laatstso, ta eza ammanode gaar E
oode? Taas ohoya?» yagayda.
37 Yesuusa atstsego, «Ne eza bi7ida; hyay neera ohinttize
eza» yagayda.
38 Atstsay mahi, «Laatstso, ta ammanane» yaga7i Yesuusas
goynida.
39 Yesuusa, «Qooqunts be7ade gaaran be7izuntsi qooqode
gaar taanii firddodes hyanna alamite yi7ida» yagayda.
40 Ezara yeze eerats Farisaawuntsi yinno si7i, «Nu
qooqene?» yagayda.
41 Yesuusa, «Yin qooqe maaqqizako yinttis nagara
maaqqoos yeshsha. Yezin hyatte yin be7ine gaaze gisho
yin, yin nagarite yene» yagayda.

10

Yesuusa lo77o wude ade

1 Yesuusa, «Ta yinttis turo turo gaane; duro kales furtstsara
maaqqikaayzin melle bessara gelize ooden kayzon faannon.
2 Yezin furtsara gelize ezii duruntsana yenggizaya.

3 Furtsito naagize ees furtsito bugane; duruntsin E qaaltto
si7ine. E fa duruntsana un suntsitira suntsitira xeegane;
unttana kaalitsi bale kessane.
4 E fa duruntsana ubba bale kessidannippa maaqqii unttap
tiinor yedhdhane. Un E qaaltto erize gisho eza kaallane.
5 Melle qaala un eroosse gisho eeppa hyaakkanep attin eza
kaalloos» yagayda.

6 Yesuusa unttis hyanna aazizito ohida, yezin E akko
ga7ezakon un tiirikaaya.

7 Mahi Yesuusa unttago, «Ta yinttis turo turo gaane; taanii
duruntsis furtsi.
8 Taappa tiino ye7eze ubba kayzon faannop, attin duruntsi
unttana si7ikaaya.

9 Furtsize tana; ta baggara gelize ooden attoda. E ta bag-
gara gelodan kessada; lo77o yengginttize bessi demmada.

10 Kayzo kaystodes, shukkodesin dhabsodes ye7inep attin
mellebazis ye7oos. Ta unttis de7o yessade gaaran gaanggode
gaar yi7ida.

11 «Ta lo77o wude ade; lo77o wude adaya fa duruntsi gisho
fa shemppito aatsii inggane.
12 Kira yenggize atstse duruntsis ade maaqqikaayze gisho
suudhume ye7ize wode bi7i duruntsana ashshii woxxane.
Yinnii gisho, suudhume duruntsana bonqane duruntsin
lanttane.
13 Kira yenggizay miishes yenggize gishon duruntsbaz ees
sinttoosse gisho duruntsana ashshii woxxane.

14-15 «Ta lo77o wude ade. Ta Aday tana erzanni fana taanin
ta Adaya erane. Yinnii fana, taanii ta duruntsana erane; ta
duruntsin tana erane. Taanii ta duruntsi gisho ta shemppito
aatsii inggane.

16 Hyanna kaltte baayze melle duruntsi taas yene. Ta
unttana ko7odes beezane. Un ta qaaltto si7oda; un fettii
wude maaqqada; yenggizayin fetto.

17 «Taanii ta shemppito aatsii inggi mahi ekkize gisho ta
Aday tana kadhane.

18 Ta qofar ta shemppito aatsii ingganep attin taappa
ooden ekkoos. Ta ta shemppito aatsii inggodesin mahi
ekkodes adetits wolqqa taas yene. Ta oochchode gaar ta
Aday tana kiittezanna hyanno» yagayda.

19 Yinna E gayde qaaltti gisho Ayhuduntsi gidda mahi
dummatitsi medhinttida.
20 Unttappa gaamuntsi, «E gidda tuna ayyaana yene! E
zhaashitane! E gaazanno akkos si7e?» yagayda.

10:14-15 Maato. 11:27; Luqa. 10:22

21 Melluntsi mahi, «Xalahe aykkide asi ohinttize fana
baaya. Xalahe qooqe aafe bugodes dandda7anene?» ya-
gayda.

Yesuusa As Na7a

22 Yerusalaame Xoozze Keetsito geeshide qammito
bonchchize ba7ale yellida; sa7ita barggo.
23 Yesuusa Xoozze Keetstsa Solomone furtstsara goden
hyankka hyanttane.
24 Ayhuduntsi Yesuusa kale eqqii, «Ne nuna ayde yellodes
so7era gam7isade? Ne Kiristtoosa maaqqiko ane nuus
geeshi oho» yagayda.
25 Yesuusa mahi unttago, «Ta yinttis ohida; yezin tana
ammananxida. Taanii ta Aday suntsite oochchize oochita ta
baz markkidhane.
26 Yezin ta yinttis ohidanni gaara yin ta duro
maaqqikaayze gisho ammananxida.
27 Ta duruntsi ta qaaltto si7ine. Ta unttana erane; unttin
tana kaallane.
28 Ta unttis medhina de7o inggane; un mulon dhaboos.
Ooden ta kushtippa unttana bonqoos.
29 Unttana taas inggide ta Aday ubbappa aadhane* Ooden
ta Aday kushtippa unttana bonqii ekkodes dandda7oos.
30 Taanin ta Adayin fetto» yagayda.
31 Ayhuduntsi Yesuusa dhogodes mahi shuchchi dentsida.
32 Yesuusa unttago, «Taanii oochchode gaar ta Aday taas
inggide gaama lo77o oochito yinttana oochchii beezida.
Yentsesappa aaye gisho tana shuchchara dhogodes koye?»
yagayda.
33 Ayhuduntsi mahi, «Nu nena ne lo77o oochiti gisho
shuchchar dhogodes koyoos. Yezin ne Xoozza cazhize gishon
as maaqqitera ne nena Xooz mahize gisho» yagayda.
34 Yesuusa mahi, «Yin higgite, ‹Ta, Yin xoozuntsana gayda›
ga7i xaafinttika?
35 Geeshi Maxaafe medhinas laaminttoos. Xoozii fa qaaltto
inggide asuntsana, ‹xoozuntsana› ga7i xeegiko,
36 Aday doorii anjjii hyanna alamite kiittide tana ‹Xoozze
Na7a› gayde gisho wayzi ‹Xooz cazhane› yaga7e?
37 Taanii ta Aday oochchizanno oochanxiko tana amma-
nippete.
38 Yezin taanii oochchiza maaqqiko yin tana
ammananxikon, ta Aday ta gidda yezannon taanin ta Aday

* **10:29** ***Ta Aday ubbappa aadhane:*** Fettii fettii zaga maxaafuntsi, «Ta Aday taas inggide un ubbappa aadhane» yagayda. **10:33** Leewe 24:16 **10:34** Maz. 82:6

gidda yezanno yin erode gaar qoppode gaar ta oochito ammanote» yagayda.

39 Yikke mahi un eza aykkodes koyda, yezin E un kushtippa kezida.

40 Wahannisa tiino xammaqize besite, Yorddaanosa borkkappa seko fintsa Yesuusa fiinggi yeyga yezida.

41 Gaama asuntsi Yesuusago yi7i, «Wahannisa melle atto yezin fettii kille bazin oochchikaaya, yezin E hyay atstsebaz ohidanna ubba turo» yagayda.

42 Ize gaama asuntsi Yesuusa ammanida.

11

Alaazare hyayqo

1 Bitaaniya guta Alaazare gaaze fettii asi hyargginttida. Bitaaniya Mayramiran I mishta Martta yeze sa7a.

2 Mayrama Laatstse tohitilla shitto tizhii fa ommitira E tohito uccidanno. Hyargginttize I ishe Alaazare.

3 Yinnii gisho, mishuntsi, «Laatstso, ne kadhize nu ishe hyargginttida» ga7i Yesuusago kiittida.

4 Yesuusa yinno si7ide wode «Hyanna hyarggita, Xoozze Na7ay bonchchitode gaaran Xoozze bonchchosp attin hyayqos yeltsize hyargge baaya» yagayda.

5 Yesuusa Marttan, I mishito Mayramon Alaazaren kadhane.

6 Yezin Alaazare hyargginttidanno Yesuusa si7i fa yeze besite lam77i qamma aqida.

7 Yinnippa maaqqii, Yesuusa fa tamaaruntsago, «Maaqqii Yihuda sa7a yedhdhote» yagayda.

8 E tamaaruntsi mahi, «Asttamaarizayo, eerats wodeppa tiino Ayhuduntsi nena shuchchar dhogii wodhodes koyda; hyatten ize hyanggodane?» yagayda.

9 Yesuusa, «Fettii awa taphpho lam77i saate baane? Awarara yedhdhize asi hyanna alame foo7ito be7ize gisho dhubinttoos.

10 Yezin qamma yedhdhize ooden foo7o baayze gisho dhubinttane» yagayda.

11 Yesuusa yinno gaydannippa maaqqii unttago, «Nu kadhize Alaazare genttida, yezin eza dentsodes ta hyammada» yagayda.

12 E tamaaruntsi mahi, «Laatstso, E genttezebaz maaqqiko denddoda» yagayda.

13 Yesuusa Alaazare hyayqqidanno ohida, yezin unttis cer gentto aazida.

10:40 Waha. 1:28 **11:1** Luqa. 10:38-39 **11:2** Waha. 12:3

14 Yinnii gisho, Yesuusa geeshi unttago, «Alaazare
hyayqqida.
15 Yin ammanode fana ta yinna besite baayzanna yin gisho
ufayssane. Ane yedhdhote; eego hyammada» yagayda.
16 Yinnippa maaqqii, Didimoosa* ga7inttize Toomaasa fa
lagge tamaaruntsago, «Eera hyayqqodes nuusin yedhdhote»
yagayda.

Yesuusa denddon de7o
17 Yesuusa yellize wode Alaazare mooginttin oyddii
qamma maaqqida.
18 Bitaaney Yerusalaameppa hyaydzdzii kilo mitire gaar
hyaakkane.
19 Gaama Ayhudunts Marttan Mayramon un ishe hyayqqi-
dannis mintsitsodes yi7ida.
20 Martta Yesuusa yi7idanno si7i eza mokkodes kezida,
yezin Mayrama keetstsa attida.
21 Martta Yesuusago, «Laatstso, ne hyanne yeze baz
maaqqizako ta ishe hyayqaamyeshsha.
22 Yezin hyatte maaqqikon ne woossize baz Xoozii nees
inggodanno ta erane» yagayda.
23 Yesuusa, «Ne ishe hyayqoppa denddoda» yagayda.
24 Martta eego, «Wurssutsi qamma E hyayqoppa denddo-
danno erane» yagayda.
25 Yesuusa iigo, «Taanii denddon de7on; tana ammanze
ooden hyayqikon de7o yessada.
26 Mahi de7o maaqqiden tana ammanze ooden medhinas
hyayqqoos. Yinno ne ammanane?» yagayda.
27 Martta mahi, «Laatstso, yee ta ammanane! Ne Xoozze
Na7a, alame yo7odes yeze Kiristtoosa maaqqidanno ta am-
manane» yagayda.
28 Martta yinno gaydannippa maaqqii, hyanggi fa mishto
aachintti xeegii, «Asttamaarize yi7i nena xeegane» yagayda.
29 Mayrama yinno si7ide wode ellisii denddii eqqii Yesu-
usago hyanggida.
30 Ye wode Yesuusa Marttara yellinttide besite yene; hyaga
kara gancce yellikaaya.
31 Mayramo mintsitsiter iira keetstsa yeze Ayhuduntsi,
iza denddii eqqii ellisii bale kezidanno bi7i, booza hyanggi
yeekkodes yi7iza aazin izo kaallii kezida.
32 Mayrama Yesuusa yeze besito hyanggi eza bi7ide wode
E tohitilla gol7i, «Laatstso, ne hyanne yeze baz maaqqezako
ta ishe hyayqqaam yeshsha» yagayda.

* **11:16** ***Didimoosa:*** Gaazanna mentte ga7e.

33 Yesuusa Mayramiran iira yeze, Ayhuduntsi yeekkizanno
bi7i, fa wozintte gaama yiqsinttii,
34 «Aba moogido?» ga7i oocin, «Laatstso, yi7i bo7o» yaga7i
mahida.
35 Yesuusa afuxxida.
36 Yinnii gisho, Ayhuduntsi, «E Alaazare akko gaar kad-
hezako bo7ote» yagayda.
37 Yezin unttappa fete fete, «Hyay qooqize aafto bugide
hyay atstse hyayqqaame gaar yissades dandda7oso?» ya-
gayda.

Yesuusa Alaazare hyayqoppa dentstsida

38 Mahi Yesuusa yiqsinttii, Alaazare mooginttide boozttigo
hyanggida. Boozttan shuchchara keellinttide wom7o.
39 Yesuusa, «Shuchchito dentstsote» yagayda.
Martta, «Laatstso, E hyayqqidannippa hyayno oyddii
qamma maaqqide gisho hyatte zeeqqoda» yagayda.
40 Yesuusa Marttago, «Ne ammanzebaz maaqqiko Xoozze
bonchcho bo7odanno ta nees ohika?» yagayda.
41 Un boozitilla yeze shuchchito dentsin Yesuusa salo ude
bi7i, «Adayo, tana ne si7eze gisho nena galatane.
42 Ne ubba wode tana si7izanno ta erane. Yezin hyanne
eqqide asuntsi ne tana kiittezanno ammanode gaar ta un
gisho hyanno gaane» yagayda.
43 Yesuusa yinno gaydannippa maaqqii, fa qaaltto dhoqi
yiizii, «Alaazare, ude kezo!» yagayda.
44 Hyayqqide atstse ziidhinttidannira kushitan tohito
shalora acinttii yezin E aafta goozinttidannira boozttippa
kezida. Yesuusa unttana, «Billote! Yedhdho ga7o!» yagayda.

Kiristtoosalla zorinttida
(Maato. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Luqa. 22:1-2)

45 Yinnii gisho, Mayramigo yi7ide Ayhuduntsappa gaa-
muntsi Yesuusa oochchidanno bi7i eza ammanida.
46 Yezin unttappa fete fete Farisaawuntsago hyanggi Yesu-
usa oochchidanno unttis ohida.
47 Yinnippa maaqqii, kahinunts hyalaquntsin
Farisaawuntsi shanggos shiishii, «Hyay atstse gaama kille
baz oochchize gisho nu akko oochcho?
48 Nu eza cer ashshiko asi ubba eza ammanoda. Mahi
Roome sa7a asuntsi yi7i nu Xoozze Keetsiton nu bag-
guntsana dhabsoda» yagayda.
49 Unttappa fete Qayyaafa gaaze, yinna berite kahinunts
hyalaqa maaqqide, «Yin akkon eroos!
50 Worzha ubba dhabodannippa fettii asi worzhiti gisho
hyayqqodanna lo77o maaqqizanno erosa?» yagayda.

51 E yinno faappa gaykaaya. Yezin yinna berite kahinunts hyalaqa maaqqide gisho Yesuusa Ayhude asunts gisho hyayqqodes beezanno tinbbite ohida.
52 Mahi Yesuusa Ayhude asuntsi xalaalas maaqqikaayzin lalinttii yeze Xoozze as ubba fettilla shiishodesin fettii asi mahodes hyayqqoda.
53 Yinna qammitippa aykkii un eza wodhodes zorinttida.
54 Yinnii gisho, Yesuusa Ayhuduntsi gidda qoncce bessa hyanttikaaya. Yezin akko baayze sa7a kale yeze Efreeme guta qitida. Fa tamaaruntsara yinna besite gam7ida.
55 Ayhuduntsi bonchchize Faasiga qamma ukkida. Mahi gaama asuntsi fana geeshodes Faasiga bonchchize qamma yellodannippa tiino yinna sa7itippa Yerusalaame qitida.
56 Un Xoozze Keetstsa eqqii Yesuusa ye7ito naagize gisho «Akko qoppe? Yesuusa ba7ale bonchchodes ye7am yessane?» yaga7i fete feta oocida.
57 Kahne hyalaquntsin Farisaawuntsi Yesuusa aykkodes, E yeze bestto erize ooden faas mallode fana kiittida.

12

Yesuusa shitto tizhide maachito
(Maato. 26:6-13; Mar. 14:3-9)

1 Faasiga bonchchize izipun qammappa tiino, Yesuusa hyayqoppa dentstside Alaazare yeze guta, Bitaaniya hyanggida.
2 Yinna besite un ees kawo giigizida. Alaazare Yesuusara wolla leematella bettezin Martta unttis kiitinttane.
3 Mayrama narddoosa gaaze gaama al77o geeshi shitto ki7i Yesuusa tohitilla gussida. Fa ommitira E tohito uccida; keetsite ubba shitto sawora tonkku gayda.
4 Yezin Yesuusa tamaaruntsappa fete, Yesuusa aatsii inggodes yeze, Asqorootu Yihuda,
5 «Hyanna shittita hyaydzdzii xeet dinaares bayzinttii, miishita dahuntsis ingginttosa?» yagayda.
6 E kayzo maaqqide gisho yinno gaydap attin dahas yiqsinttii gaykaaya. E bira aykkiza maaqqide gisho ubba wode iippa faas ekkane.
7 Yesuusa, «Iza faas yeze baz ta mooginttize qammas minjjide gisho izo ashshii ashshote.
8 Dahuntsi ubba wode yinttara yessada, yezin ta ubba wode yinttara yezoos» yagayda.
9 Ye wode gaama asuntsi Yesuusa Bitaaniya yezanno si7i ize yi7ida. Un Yesuusa xalaala maaqqikaayzin E hyayqoppa dentside Alaazaren be7ades yi7ida.

12:3 Luqa. 7:37-38 **12:8** Mahe 15:11

10 Yinnii gisho, kahinunts hyalaquntsi Alaazaren gujjii
wodhodes zorinttida.
11 Akkos gayko, Alaazare baggara gaama Ayhuduntsi unt-
tana ixxii Yesuusa ammanze gisho.

Yesuusa bonchchora Yerusalaame gelida
(Maato. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Luqa. 19:28-40)

12 Wonttisti wode Faasiga bonchchize besite ye7ize gaama
asuntsi Yesuusa Yerusalaame yi7izanno si7i,
13 Qiile hyaye ekkii eza mokkodes kezida. Un fa qaaltto
dhoqi yiizii,
«Hosaana!
Laatstse suntsite ye7ize!
Isra7eele Kaati anjjintto!»
yagayda.
14-15 Geeshi Maxaafite,
«Xiyoone katamite, zhashtippe!
Yikke, ne Kaatize hyare na7alla bettii yi7ida»
gaynttidanni fana Yesuusa hyare na7a denggi eza toggida.
16 Yesuusa tamaaruntsi yinno tiino tiirikaaya. Yezin
Yesuusa bonchchinttidannippa suuba un yinno ubba tiirida.
Yinna ubba Geeshi Maxaafta gaydannigaara hyanida.
17 Yesuusa Alaazare boozappa xeegii, hyayqoppa dentside
wode eera yeze gaama asuntsi Yesuusa baz markkidhida.
18 Gaama asuntsi eza mokkodes kezide, E yinna kille bazito
oochchezanno si7ide gisho.
19 Yinnii gisho, Farisaawuntsi fete fetego, «Nu akkon
oochchodes dandda7oosanno bo7ote; worzhita ubba eza
kaallida» yagayda.
20 Faasiga bonchchize wode goynodes Yerusalaame
hyanggezunts gidda fettii fettii Girike asuntsi yene.
21 Unttin Galila sa7a Beetesayda katamappa yi7ide
Filphoosago yi7i, «Laatstso, nuunii Yesuusa be7ades koyane»
yaga7i woossida.
22 Filphoosa hyanggi Inddiriyases ohin lam77untsi
hyanggi, Yesuusas ohida.
23 Yesuusa unttago, «As Na7ay, bonchchinttize wode yell-
ida.
24 Ta yinttis turo turo gaane; fettii zarga aafe sa7a wodhd-
hii dolanxiko faas attane. Yezin ye zarga aafize doliko gaama
aafe aafane.
25 Fa shemppito kadhize ooden dhabssane; fa shemppito
hyanna alamite ixxize ooden medhina de7oos naagane.

12:13 Maz. 118:25-26 **12:14-15** Zakka. 9:9 **12:25** Maato. 10:39; 16:25; Mar. 8:35; Luqa. 9:24; 17:33

26 Ta yeze besite taara yessade gaar taas oochchodes
koyeze ooden tana kaallodes beezane. Taas oochchiza
oonan ta Aday bonchchoda.

Yesuusa fa hyayqitibaz tiinii ohida

27 «Hyatte ta shemppita gaama un77inttida; yeezin waago?
‹Ta Adayo, tana hyanna saattippa ashsho› yagawune? Ade,
ta yi7idanna hyanna madha saatis.
28 Ta Adayo, ne suntsito bonchcho» yagayda.
Ye wode saloppa, «Taanii ta suntsito bonchchida; mahin
bonchchoda» yagaaze qaala yi7ida.
29 Yinna besite eqqide gaama asuntsi yinna qaaltto si7i,
«Yinna dada dhoge» yagayda.
Melluntsi mahi, «Kiitanchcho ees ohida» yagayda.
30 Yesuusa mahi unttago, «Hyay ootsize yin gisho yi7idap
attin ta gisho baaya.
31 Hyanna alamita firddinttize wodita hyatte; hyanna
alamito ahize kaatize hyatte bale olinttoda.
32 Mahi ta sa7appa dhoqi dhoqi gayde wode as ubba taago
ko7oda» yagayda.
33 E yinno gaydanna akko gaar hyayqo hyayqqodyezako
unttis qonccissades.
34 Gaama asuntsi mahi, «Nu higgita Kiristtoosa medhina
yezanno ohine. Yeezin, ne waaga7i, ‹As Na7ay dhoqi dhoqi
gawudes beezane› ga7e? ‹E, As Na7ay oode?› » yagayda.
35 Yesuusa, «Foo7o yinttara eerats wode gam77oda. Yinttis
dhumaame gaar foo7o yezin, foo7ite hyanttote. Dhuma
yedhdhize asi ana qitizako eroos.
36 Foo7o na7untsana maaqqade gaar foo7o yezin foo7iza
ammanote» yagayda.

Ayhuduntsi ammanikaaya

Yesuusa yinno ohidannippa maaqqii hyanggi unttappa
genggida.
37 E yinnii fana kille baz un tiino oochchinin am-
manikaaya.
38 Nabe Isayaasa,
«Laatstso, nu markkatitsito oonii ammanide?
Laatstse fa wolqqito oos qonccizido?»
Gaydanna turo maaqqade fana un eza ammanikaaya.
39-40 Mahin Isayaasa,
«un aafta be7aame gaar,
un wozintta tiiraame gaar,
un Xoozago maaqqin, E unttana fatstsaame gaar,
Xoozii un aafto qooqizida.

12:34 Maz. 110:4; Isa. 9:7; Hiz. 37:25; Dane. 7:14 **12:38** Isa. 53:1

Un wozintta minggida»
gayde gisho un ammanodes dandda7ikaaya.
41 Isayaasa yinno gaydanna, Yesuusa bonchchito bi7ide
gishone ebazin ohide gisho.
42 Maaqqikon, Ayhude hyalaquntsappa gaamuntsi Yesu-
usa ammanida. Yezin Farisaawuntsi fana Ayhuduntsi woosa
keetstsappa kessoda ga7i zhashtide gisho ammanida ga7i
qoncce markkidhikaaya.
43 Yinno un oochchide, Xoozze bonchchoppa aadhii as
bonchcho kadhide gisho.
44 Yesuusa fa qaaltto dhoqi yiizii, «Tana ammanze ooden
tana kiittezan ammananep attin tana xalaala ammanoos.
45 Tana be7ize ooden tana kiittezan be7ine.
46 Tana ammanze ubba dhuma yezaame fana ta foo7o
maaqqii alame yi7ida.
47 Ta qaaltto si7i kiitinttoosa oonan ta firddoos. Akkos
gayko, ta alamito ashshodes yi7idap attin firddodes
yi7ikaaya.
48 Tana ixxizayan ta qaaltto ekkoossa oonan firddize yene.
Ta ohide qaaltta wurssutsi qamma ye atstsa firddoda.
49 Akkos gayko, ta yinno taappa ohoos, yezin tana kiitteze
ta Aday ta gawudannon ohodanno kiittida.
50 Mahi E kiittan medhina de7o maaqqidanno ta erane.
Yinnii gisho, ta ohizanna ta Aday taas ohidanno» yagayda.

13

Yesuusa fa tamaarunts tohito meeccida

1 Faasiga bonchchize qammita yellodannippa tiino
hyanna alamito ashshii Adego qitize wode yellidanno
Yesuusa erane. Hyanna alamite yeze fa asuntsana ubba
wode kadhane; wurssutsi yellodes unttana kadhane.
2 Yesuusaran E tamaaruntsara wolla kawo muune. Yin-
nippa tiino Xalahe Simoona na7a Asqorootu Yihuda Yesuusa
aatsii inggodegaara E wozintte iita qofa gaddida.
3 Yesuusa Aday ubbabazito E kushite gaddidanno, E
Xoozze kaleppa yi7idannon maaqqii eego uddodanno erane.
4 Yesuusa kawoppa denddii kattara yeze ma7ito qaarii
gaddii, afula lodo ekkii fa qazintte danccida.
5 Yinnippa maaqqii, hyaatsi gabate faqii, fa tamaaruntsi
tohito meeccida; mahi fa qazintte danccide afula lodora
uccida.
6 Yesuusa Simoon Phexiroosago yellide wode Phexiroosa,
«Laatstso, ne ta tohito meeccodaane?» yagayda.

12:39-40 Isa. 6:10

7 Yesuusa mahi eego, «Ta oochchizanno ne hyatte eroos, yezin suubappa tiiroda» yagayda.

8 Yeezin, Phexiroosa, «Ne ta tohito medhinas meecaama» yagayda.

Yesuusa eego, «Ta ne tohito meeccanxxiko neesin taas fettetitsi baaya» yagayda.

9 Phexiroosa Yesuusago, «Laatstso, yeezako, ta tohito xalaala maaqqikaayzin ta kushiton ta ommiton ubba meecco» yagayda.

10 Yesuusa mahi, «Galla mattinttide ooden toheppa mellebaz mattinttodes beezoos; ees ubba galtta geeshi. Yin geeshi, yezin ubbuntsi geeshi baaya» yagayda.

11 Yesuusa fana aatsii immade atstse oona yezako erize gisho «Yin ubbuntsi geeshi baaya» yagayda.

12 Un tohito meeccidannippa maaqqii Yesuusa fa ma7ito mahi ma77ida. Maaqqii un gidda bettii unttago, «Taanii yinttis oochchidanno tiirane?

13 Yin tana asttamaaren Laatstsin gaane; taanii yin gaazanni fana maaqqide gisho lo77o gayda.

14 Ta yinttis Laatstsin asttamaare maaqqitera yin tohito meecciko yinttin fete fetes yinnii gaara oochchodes beezane.

15 Yikke, ta yinttis oochchidanni gaar yinttin oochchode gaar ta yinttis aazize inggida.

16 Ta yinttis turo turo gaane; aro fa laatstseppa, kiitinttizen kiittideppa aadhoos.

17 Yin yinno erii oochchiza maaqqiko anjjinttiduntsana.

18 «Ta yin ubbuntsana ga7oos; ta dooriduntsana ta erane. Yezin Geeshi Maxaafite, ‹Ta booriza muyde taalla denddida› ga7inttidanna turo maaqqades beezane.

19 Taanii tana maaqqizanno yin ammanode gaar yinna hyanodannippa tiino yinttis ohine.

20 Ta yinttis turo turo gaane; ta kiittide atstsa mokkize tana mokkane. Tana mokkize ooden tana kiitteza mokkane» yagayda.

Yesuusa fana aatsii inggode oona yezako tiinii ohida (Maato. 26:20-25; Mar. 14:17-21; Luqa. 22:21-23)

21 Yesuusa yinno ohidannippa maaqqii fa wozintte gaama un77intti, «Ta yinttis turo turo gaane; tana yinttappa fete aatsii inggoda» ga7i qonccizi ohida.

22 E ohidanna tamaaruntsis erinttanxin wol bi7ida.

23 E tamaaruntsappa fete, Yesuusa kadhize, Yesuusa kale bettida.

13:12 Luqa. 22:27 **13:16** Maato. 10:24; Luqa. 6:40; Waha. 15:20 **13:18** Maz. 41:9 **13:20** Maato. 10:40; Mar. 9:37; Luqa. 9:48; 10:16

24 Yinnii gisho, Simoon Phexiroosa eza mallii, «E oona
gaazako ane ooco» yagayda.
25 Yinnii gisho, ye tamaarize Yesuusago shiiqii, «Laatstso,
E oode?» yagayda.
26 Yesuusa mahi, «Ta boora baxxi tushii baarsizaya» ya-
gayda. Mahin boora baxxi ekkii, tushii, Simoona na7ays
Asqorootu Yihudas inggida.
27 Yihuda booriza baaridannippa maaqqii Xalahe iira
Yihuda gidda gelida. Yesuusa eego, «Ne oochchodes
qoppezanno ellisii oochcho» yagayda.
28 Yezin betteezuntsappa ooden Yesuusa yinno akkos eego
ga7ezako erikaaya.
29 Yihuda bira aykkize gisho eza tamaaruntsappa fete
fete Yesuusa eza, «Faasiga bonchchize qammas faas beezize
baz wonggo woy dahuntsi muxaate inggo gayda» yaga7i
qoppida.
30 Yihuda booriza ekkide fana iira bale kezida. Ye wode
sa7ita qamma.

Kille kiita

31 Yihuda bale kezidannippa maaqqii, Yesuusa, «Hyatte As
Na7ay bonchchinttida; Xoozin E baggara bonchchinttida.
32 Xoozii E baggara bonchchinttin E fa ommite As Na7aya
bonchchoda; mahi E yinno ellisii yiissada.
33 Ta na7untso, ta yinttara gaama wode gam77oos. Yin
tana koyoda, yezin ta Ayhuduntsis ohizanni gaar, ‹Yin taanii
qitide bestto yo7odes dandda7oos.›
34 Ta yinttis inggize kille kiitta hyanno; fete feta kadhote.
Ta yinttana kadhidannifana yin fete feta kadhodes beezane.
35 Yin fete fetera kadhinttiko yin ta tamaaruntsana
maaqqizanno asi ubba yinne eroda» yagayda.

Phexiroosa kaddodanno Yesuusa tiinii ohida
(Maato. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Luqa. 22:31-34)

36 Simoon Phexiroosa Yesuusago, «Laatstso, ne aba qite?»
yagayda.
Yesuusa mahi, «Ta qitize bessa ne hyatte kaallodes
dandda7oos, yezin suubappa tana kaalloda» yagayda.
37 Phexiroosa, «Laatstso, ta nena hyatte kaallodes akkos
dandda7osa? Ta ne gisho hyayqqodesin giigii bettida»
yagayda.
38 Yesuusa mahi, «Ta gisho hyayqqodes turo giigii bettida?
Ta nees turo turo gaane; lukule uukkodannippa tiino ne tana
hyaydzdzii tohe kaddoda» yagayda.

13:33 Waha. 7:34 **13:34** Waha. 15:12, 17; 1 Waha. 3:23; 2 Waha. 5

14

Yesuusa Adego kuddize oge

1 Yesuusa fa tamaaruntsago, «Yin wozintta yirggippe,
Xoozza ammanote, tanan ammanote.
2 Ta Aday keetstsa gaama bessi yene. Ta yinttis bessi
giigissades qitane. Yinna baayzako ta yinttis ohod yeshsha.
3 Ta uddii bessi giigizidannippa suuba ta yeze besite yin
yessade gaar lam7intsa yi7i yinttana taago ekkoda.
4 Yin ta qitize besiton ogito erane» yagayda.
5 Yeezin, Toomaasa, «Laatstso, ne qitize bestto nu eroos;
ogito wayzi erodes dandda7ode?» yagayda.
6 Yesuusa mahi, «Oge, turon de7on tana. Ta baggara
maaqqanxiko ooden ta Adego yo7odes dandda7oos.
7 Yin tana erizako, ta Adayan eroda. Yezin yikkeppa aykkii
yin eza eranen eza bi7ida» yagayda.
8 Filphoosan Yesuusago, «Laatstso, Adaya nuna beezzako;
nuus maaqqada» yagayda.
9 Yesuusan mahi, «Ta hyannii gaarize wode yinttara yezin
tana erosite? Tana bi7ide atstse Adayan bi7ida. Yeezin, ne
wayzi, ‹Adaya nuna beezo› ga7e?
10 Taanii Adera fetto maaqqidannon Aden taara fetto
maaqqidanno ne ammanosane? Ta yinttis ohize qaaltto
ta taappa ohoos, yezin ta gidda yeze Aday E fa oochito
oochchane.
11 Taanii Aday gidda yezannon Aden ta gidda yezanno
ammanote. Yinno ammananxiko ta oochite tana ammanote.
12 «Ta yinttis turo turo gaane; tana ammanze atstse ta
oochchize oocha E oochchoda. Ta Adego qitize gisho tana
ammanze ooden hyannippa aadhize oocha oochchoda.
13 Aday Na7ay baggara bonchchinttode fana ta suntsite yin
woossize baz ubba ta yinttis yiissada.
14 Ta suntsite akko bazin yin oociko ta yinttis oochchoda.

Yesuusa Geeshi Ayyaana inggodes qaala gelida

15 «Yin tana kadhiko ta kiitto naagote.
16 Taanii ta Adaya woossoda; yinttara medhina yessade
gaar mintsitsiza yinttis inggoda.
17 Ye Ayyaanize Xoozze turo beezane. Hyanna alamite
asuntsi eza bi7ikaayze gishon eroosse gisho eza ekkodes
dandda7oos. Yezin E yinttara yeze gishon yin gidda yessade
gisho yin eza erane.
18 «Ta yinttana inddan aden baayze na7a gaar yin xalaala
ashshoos; maaqqii yinttago yo7oda.
19 Eeratsi wodeppa suuba alame tana mahi bo7oos, yezin
yin bo7oda. Ta de7o maaqqide gisho yinttin de7o yessada.

20 Ta ta Aday gidda, yin ta gidda, mahi ta yinttara yezanno
yin ye wode eroda.
21 «Ta kiitto ekkii naagize tana kadhane. Tana kadhizaya ta
Aden kadhane; taanin eza kadhane; taanin tanatitsito yinttis
qonccisada» yagayda.
22 Asqorootu Yihuda maaqqikaayze Yihuda Yesuusago,
«Laatstso, ne wayzi alames maaqqikaayzin nuus nena qonc-
cissade?» yagayda.
23 Yesuusa mahi, «Tana kadhize ooden ta qaaltto naagoda.
Ta Aday eza kadhoda. Eego nu yo7oda. Eera yessada.
24 Tana kadhoosse ooden ta qaaltto naagoos. Yin si7ize
qaaltta tana kiittide Ade bazep attin ta baz baaya.
25 «Ta yinttara hyatte yeze gisho yinno yinttis ohida.
26 Yezin Aday ta suntsite kiittize mintsitsize Geeshi
Ayyaana, yinttana ubbabazito tamaarssoda. Ta yinttis
ohidanno ubba E yinttana qofissada.
27 «Saro yinttis ashshoda. Taanii ta sarito yinttis inggoda.
Ta inggize sarotitsita alame inggize sarotitsiti fana baaya.
Yinnii gisho, yin wozintta yirggippen, zhashtippe.
28 ‹Ta qitoda, yezin maaqqii yinttago yo7oda› gaydanno
yin si7ida. Yin tana turo kadhizebaz maaqqiko ta Aday
taappa aadhize gisho ta eego qitizanne yin ufayttoda.
29 Yinna yiize wode yin ammanode gaar yinna
hyanikaayzin tiino ta yinttis ohida.
30 «Hyanna alamito ahize ye7ize gisho yikkeppa suuba
yinttara gaama ohinttoos. Tana E akkon oochchodes
dandda7oos.
31 Yezin ta Adaya kadhizanno alame erode gaar ta Aday
tana kiittezanno ubba yiissada. Denddote; hyannippa yed-
hdhote.

15

Woynes turii uzuma Yesuusa

1 «Ta woynes turii uzuma, wootizen ta Adaya.
2 Ta gidda yeze aafe aafoosse tashito ubba E gachchii
hyaasoda. Aafize tashito kasennippa gaantsi aafode fana
yinna tashito E koshii giigissada.
3 Ta yinttis ohide qaaltti gisho yin geeshi.
4 Ta gidda yezote; taanin yin gidda yessada. Woynes
tashe uzumzella yezanxiko ye tashize fa faas aafe aafodes
dandda7oos. Yinnii fana, yinttin ta gidda yezanxiko aafe
aafodes dandda7oos.
5 «Taanii woynes uzuma; yin tashe. Taalla yezen taanin
E gidda yeze, E gaama aafe aafoda. Ta baayzin yin xalaala
akkon oochchodes dandda7oos. 6 Taalla yezoosse tashe fana

alla olintti meloda. Yinnii fana tashuntsan shiishii tama oloda, michchoda.

7 Yin taar yeziko, ta qaalttan yinggida yeziko, yin koyze baz akko maaqqikon woossote; yin ekkoda.

8 Yin gaama aafe aafize ta tamaaruntsana maaqqiko, yinne ta Aday bonchchinttoda.

9 Aday tana kadhizanni gaara taanin yinttana kadhane; ta siiqite yezote.

10 Taanii ta Aday kiitto naagii E siiqite yezidannigaara yinttin ta kiitto naagiko ta siiqite yessada.

11 «Ta ufayssita yinggida folinttode fanan yin ufayssita folo maaqqade fana ta yinttis yinno ohida.

12 Ta kiitta hyanno; ta yinttana kadhizanni fana yinttin fete feta kadhote.

13 Fa shemppito fa lagguntsis inggizannippa aadhize damma siiqo baaya.

14 Ta yinttana kiittidanno ubba oochchiko yin ta lagguntsana.

15 «Aro fa laatstsay oochchizebaz eroosse gisho ta yinttana yikkeppa maaqqii aruntsana ga7oos. Yezin ta Adaya si7ize ubba ta yinttis ohide gisho yinttana ta lagguntsana gayda.

16 Ta yinttana dooridap attin yin tana doorikaaya. Yin hyanggi aafe aafode fanan aafera yin yessade fana shuumida. Yinno maaqqiko ta Aday yin ta suntsitira woossidebaz ubba inggoda.

17 Ta kiitta hyanno: fete feta kadhote.

Yesuusa alame ixxodanno ohida

18 «Alame yinttana ixxiko tiino tana ixxidanno erote.

19 Yin alamebaz maaqqizako alame fa baz fana yinttana kadhodyeshsha. Yezin ta yinttana alameppa dooride gishon yin alamebaz maaqqikaayze gisho alame yinttana ixxane.

20 ‹Aro fa laatstseppa aadhoos› ga7i ta yinttis ohidanno qoppote. Un tana bay7izebaz maaqqiko yinttanan bay7oda. Un ta qaaltto naagezebaz maaqqiko yin qaaltton naagoda.

21 Yezin un tana kiittezaya eroosse gisho hyanno ubba ta gisho yinttalla oochchoda.

22 Ta yi7i ohikaayzako unttis nagara maaqqamyeshsha. Yezin hyatte un oochchide nagarttis miknaate baaya.

23 Tana ixxize ta Adayan ixxane.

24 Ooden oochchikaayze oocha ta un gidda oochchii bi7ikaayze baz maaqqizako unttis nagara maaqqamyeshsha. Yezin hyatte un ta oochchide oochchito bi7i tanan ta Adayan ixxida.

15:12 Waha. 13:34; 15:17; 1 Waha. 3:23; Yihu. 5 **15:20** Maato. 10:24; Luqa. 6:40; Waha. 13:16

25 Yezin un higgite, ‹Tana hyarii ixxida› ga7intti xaafinttidanna folinttode fana yinna yii7ida.
26 «Adeppa ye7ize turii Ayyaana ta yinttis kiittoda. E yinttana mintsitsoda, ta baz markkidhoda.
27 Yinttin tiinoppa aykkii taara yeze gisho ta baz markkidhoda.

16

1 «Ta yinno yin ammanttippa dhubinttaame fana yinttis ohida.
2 Un yinttana Ayhude woosa Keetstsappa kessoda. Yinnippan aadhii, yinttana wodhize ooden Xoozii koyze baz oochchiza aazize wode ye7oda.
3 Un yinno yinttalla oochchize tana woy Adaya erikaayze gisho.
4 Yezin un yinno yinttalla oochchize wodita yellide wode ta yinttis ohidanno yin qoppode gaar ta yinttis hyanno ohida.

Geeshi Ayyaana oocha

«Tiino ta hyanno yinttis ohikaayzara gam7idanna ta yinttara yeze gisho.
5 Yezin hyatte taanii tana kiittezego qitane; yinttappa ooden, ‹Aba qite?› ga7i tana oocize baaya.
6 Yezin ta yinno ohide gisho yin wozintte gaama kayo qofara kumida.
7 Yezin ta yinttis turo ohine; ta qitizako yinttis lo77o. Akkos gayko, ta qitanxiko mintsitsize yinttago ye7aama. Yezin ta qitiko eza yinttago dakkoda.
8 Mintsitsize yi7i, nagaras, xillotitsisin firddas hyanna alame asuntsana oocoda.
9 Nagaras, asuntsi tana ammanoose gisho.
10 Xillotitsis, ta Adego qitize gishon yin tana mahi be7aame gisho.
11 Firddas, mahi alamito ahize firddinttide gisho.
12 «Ta yinttis ohode gaama baz yene, yezin hyatte yinttana deexxoda.
13 Turii Ayyaana yi7ide wode yinttana turetits ubbago kaalitsoda. E si7idebaz ohodap attin faappa akko bazin ohoos. Mahi tiinoppa ye7odebaz yinttis E ohoda.
14 E taas yezannippa ekkii yinttis ohize gisho E tana bonchchoda.
15 Ades yeze baz ubbanna ta baz; ‹Mintsitsize taas yezannippa ekkii yinttis ohoda› ta gaydanna yinnisi.

Yin azzantta ufayssa laaminttoda

15:25 Maz. 35:19; 69:4

16 «Eerats wodeppa suuba tana yin be7aama; mahi eerats
wodeppa suuba yin tana bo7oda» yagayda.
17 E tamaaruntsappa fete fete wol gidda, «‹Eerats wodeppa
suuba yin tana be7aama; mahi eerats wodeppa suuba
yin tana bo7oda›; mahin ta Adego qitoda gaazanna akko
ga7intte?» ga7i wolla ohinttida.
18 Yikke «Eerats wodeppa suuba gaazanna akko ga7e? E
akko ohizako nuus erinttoos» yagayda.
19 Un eza oocodes koyzanno Yesuusa erii, «Taanii, ‹Eerats
wodeppa suuba tana be7aama; mahi eerats wodeppa suuba
yin tana bo7oda› gaydannis yin fete feta oocane?
20 Taanii yinttis turo turo gaane; yin yeekkodan zeleloda,
yezin hyanna alamita ufayttoda. Hyatte yin azzanoda, yezin
yin azzantta ufayssa laaminttoda.
21 Fettii maachita na7a yelodes yii7ize wode fa yelize
wodita yellide gisho yirgane. Yezin na7a yelidannippa suuba
na7a hyanna alamite yelinttide ufaysiti gisho fa un7ito
botane.
22 Yinnii gaar, yinttin yin wozintte azzanane, yezin taanii
yinttana mahi bo7oda. Yin wozintta gaama ufayttoda; yinna
ufaysito ooden yinttappa ekkoos.
23 «Ye wode yin tana akko bazin woossaama. Ta yinttis
turo turo gaane; yin ta suntsite woossize baz ubba Aday
yinttis inggoda.
24 Hyanno yellodes ta suntsite akko bazin woossikaaya.
Yin ufayssita folo maaqqade gaar woossote; yin ekkoda.
25 «Taanii hyanno yellodes yinttis aazizera ohida, yikkeppa
taanii aazizera ohoose wode ye7oda. Yezin Adebaz ta yinttis
qonccizi ohoda.
26 Ye wode yin ta suntsite Adaya woossoda; yin gisho taanii
ta Adaya woossoda ga7e baaya.
27 Akkos gayko, Aday fa ommite yinttana kadhane. Yin
tana kadhize gishon ta Aday kaleppa yiidanno ammanze
gisho E yinttana kadhane.
28 Ta Aday kaleppa hyanna alamite yiida; mahi alamito
ashshii Adego qitoda» yagayda.
29 E tamaaruntsi mahi, «Yikke, hyatte neenii qonccizi
ohinep attin; aazizera akkon ohoos.
30 Ne ubba baz erizanno oonan oocodes koyosanno nu
hyatte erane. Yinnii gisho ne Xoozappa kiitinttidanna
ammantsane» yagayda.
31 Yeezin, Yesuusa mahi unttago, «Hyatte yin ammanane?
32 Yikke, yin, yin kara yin kara lalinttii tana ta xalaala
ashshii ashshii aachinttode wode ye7oda; hyatten yellida.
Yezin Aday taara yeze gisho ta ta xalaala baaya.

33 Yin taara yezin saro yinttis yessade fana ta yinno ohida.
Alame gidda yeziter yin waayinttoda. Yezin minggote; taanii
alamito gamida» yagayda.

17

Yesuusa woosa

1 Yesuusa yinno ohidannippa suuba ude salo bi7i, hyanni-
gaara yagayda: «Ta Adayo, qammita yellida; ne Na7ay nena
bonchchode gaar neenii ne Na7aya bonchcho.
2 Ne ees inggide ubbuntsis E medhina de7o inggode fana
as ubballa ees adetits wolqqa inggida.
3 Medhina de7o, nena, fettii turii Xoozzan ne kiittide
Yesuus Kiristtoosa ere.
4 Ne ta oochchode fana inggide oochito faaddii nena
sa7alla bonchchida.
5 Hyatten, Adayo, alame medhinttodannippa tiino ne kale
taas yeze bonchchite tana bonchcho.
6 «Alame asappa ne taas inggiduntsana nena erisida. Un
nebaz; ne unttana taas inggida. Un ne qaalttisin kiitinttida.
7 Ne taas inggide ubba bazita neeppa yiidanno un hyatte
erane.
8 Ne taas inggide qaaltto ta unttis inggida; unttin yinna
qaaltto ekkida. Ta ne kaleppa yi7idanna turo maaqqidanno
erii ne tana kiittidanno ammanida.
9 «Ta unttis woossane. Un nebaz maaqqide gisho ne taas
inggide asuntsis woossanep attin alames woossoos.
10 Taas yezanna ubba nebaz; nees yezanna ubba taas. Ta
un baggara bonchchinttida.
11 Ta yikkeppa suuba alamite gam7oos; un alamite yene.
Ta hyatte neego qitane. Geeshi Adayo, hyantses ne taas
inggiduntsi neeran taaran fetto maaqqidanni gaara un fetto
maaqqade gaar unttana ne taas inggide ne suntsite naago.
12 Ta unttara sa7a yezitera, ne taas inggide ne suntsite
unttana naagida. Geeshi Maxaafita gaydanna folinttode
gaar dhabe beezze atstsep attin unttappa melle ooden
dhabikaaya.
13 «Hyatte ta neego ye7oda. Ta ufayssita un wozintte folo
maaqqade gaar hyanno ta alamite yezara ohine.
14 Ta unttis ne qaaltto inggida. Ta alameppa
maaqqikaayzanni fana, unttin alameppa maaqqikaayze
gisho alame unttana ixxida.
15 Ne iitappa unttana naagode gaarap attin alameppa
kessoda gaar woossoos.
16 Taanii alameppa baayzanni fana unttin alameppa
baaya.

17:12 Maz. 41:9; Waha. 13:18

17 Neenii ne turite unttana geesho; ne qaalttan turo.
18 Ne tana alame kiittidanni fana taanin unttana alame kiittida.
19 Mahi un turo geeshi maaqqade gaar un gisho ta ta ommito geeshoda.
20 «Taanii un xalaalas maaqqikaayzin un qaalttippa dend-dii, tana ammanoduntsisin woossane.
21 Un ubbuntsi fetto maaqqade gaar ta woossane. Adayo, ne ta gidda yezannigaara, mahi ta ne gidda yezannigaara un ne gidda yessade gaar woossane. Ye wode ne tana kiittezanno alame ammanoda.
22 Neenin taanin fetto maaqqidanni gaara, unttin fetto maaqqade gaar, ne tana bonchchidanni gaara, taanin unt-tana bonchchida.
23 Ta un gidda, neenii ta gidda yezannigaara un folo fetto maaqqade gaar nena woossane. Yinnan, ne tana kiittezanno ne tana kadhide kadhite un kadhidanno alame erode gaar.
24 «Adayo, ne taas inggiduntsi ta yeze besite taara yessade gaar koyane. Alame medhinttodannippa tiino ne tana kadhide gisho taas inggide ta bonchchito un bo7oda.
25 «Geeshi ta Adayo, alame nena eroos, yezin nena ta erane. Mahi ne tana kiittezanno hyantses erane.
26 Ne tana siiqide siiqita un gidda yessade gaar, mahi taanii un gidda yessade gaar, ta ne suntsito unttana erisida; tiinosin erisoda» yagayda.

18

Yesuusa aykintte
(Maato. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Luqa. 22:47-53)

1 Yesuusa woosa hyaasidannippa maaqqii fa tamaaruntsara Qediroone borkka fiinggi, yinna besite yeze atakiltte gidda gelida.
2 Yesuusa ubba wode fa tamaaruntsara ize shiiqize gisho Yesuusa aatsii inggide Yihuda yinna bessito erane.
3 Yinnii gisho, Yihuda faanoose, xomppe, ola miishe aykkide gaama wottaddaruntsana, kahinunts hyalaquntsin Farisaawuntsi kiittide Xoozze Keetsito naagize poolisuntsana kaalitsi ekkii, yinna bessito hyanggida.
4 Yesuusa fana yellode baz ubba erii, gaxa kezii, «Oona koyete?» yagayda.
5 Un mahi, «Naazirete Yesuusa koyane» yagayda.
E mahi, «Taanii Yesuusa» yagayda.
Yesuusa aatsii inggide Yihuda ize unttara eqqida.
6 E, «Taanii Yesuusa» gayde wode un suub shiiqii, sa7a gol7ida.
7 Yesuusa mahi, «Oona koyete?» yaga7i oocida.

Unttin, «Naazirete Yesuusa koyane» yagayda.
8 E mahi, «Taanii Yesuusa maaqqizanno yinttis ohida.
Yikke, yin tana koyze baz maaqqiko hyantses qito ga7o
ashshote» yagayda.
9 E yinno gayde, «Adayo, ne taas inggiduntsappa melle atto
yezin fetan dhabsikaaya» gayde qaaltta folinttode fana.
10 Simoon Phexiroosas mashsha yene. E ye mashshiza
shoddii kahinunts hyalaqa arizes mizaqi hyayza gachchii
olida. Ye arize suntsita Malkkoosa.
11 Yesuusa Phexiroosago, «Ne mashshiza shookite geltso.
Ta Aday taas inggide xuu7itippa ta uzhamaane?» yagayda.

Yesuusa Haanna tiino shiiqida
(Maato. 26:57-58; Mar. 14:53-54; Luqa. 22:54)
12 Roome wottaddaruntsin un hyalaqize Xoozze Keetsito
naagize poolisuntsara wolla Yesuusa aykkii accida.
13 Tiino Yesuusa Haannago kanggida. Haanna yinna berite
kahinunts hyalaqa maaqqide Qayyaafa bolle.
14 Qayyaafa, «Worzha gisho fettii asi hyayqqiko lo77o» ga7i
tiino Ayhuduntsana zoridaya.

Phexiroosa Yesuusa kaddida
(Maato. 26:69-70; Mar. 14:66-68; Luqa. 22:55-57)
15 Simoon Phexiroosan melle fettii tamaarize Yesuusa
kaallii hyanggida. Kahine hyalaqize ye melle tamaariza
loytsii erane. Yinnii gisho, E Yesuusara kahinunts hyalaqize
gibbe gelida.
16 Yezin Phexiroosa gaseppa balera eqqida. Kahinunts
hyalaqize erize melle tamaarize bale kezii, furtsito naagize
naatis ohi, Phexiroosa geltsida.
17 Furtsito naagize naata Phexiroosago, «Ne, ye atstse
tamaaruntsappa feta baane?» yagayda.
Phexiroosa mahi, «Aday, tana baaya» yagayda.
18 Sa7ita ciishize gisho aruntsin naagizuntsin kenchchelo
qaaqa tama eetsii, wutii aadhii eqqii kaazhane. Phexiroosan
unttara eqqii tama kaazhane.

Kahinunts Hyalaqize Yesuusa oocida
(Maato. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Luqa. 22:66-71)
19 Ye wode Kahinunts hyalaqize Yesuusa, E tamaarunts
bazin E timirttitibaz oocida.
20 Yesuusa mahi, «Ta asi ubbas qonccizi ohida. Ta Ayhude
ubbuntsis shiiqize Ayhude woosa Keetstsan Xoozze Keetstsa
ubba wode tamaarssida. Aachchii akkon ohikaaya.
21 Yeezin, ne tana akkos ooce? Ta ohodera si7ide asuntsana
ooco. Yentsi asuntsi ta ohidanno erane» yagayda.

18:11 Maato. 26:39; Mar. 14:36; Luqa. 22:42 **18:14** Waha. 11:49-50

22 Yesuusa yinno ohize wode yinna besite eqqide zabe
naagizuntsappa fete Yesuusa baqqii, «Kahinunts hyalaqago
yaga7i mahine?» yagayda.
23 Yesuusa mahi, «Ta iita baz ohidebaz maaqqiko hyanne
yeze as ubba tiino markkidho. Yezin ta turo ohidebaz
maaqqiko tana akkos baqqe?» yagayda.
24 Yinnii gisho, Haanna, Yesuusa acinttii yezin kahinunts
hyalaqize Qayyaafago dakkida.

Phexiroosa Yesuusa mahi kaddida
(Maato. 26:71-75; Mar. 14:69-72; Luqa. 22:58-62)

25 Phexiroosa ize eqqii, tama kaashadera, hyankkunts
eego, «Ne hyay atstse tamaaruntsappa feta baane?» ya-
gayda.
Phexiroosa mahi, «Ade, tana baaya» yaga7i kaddida.
26 Kahinunts hyalaqize aruntsappa fete, Phexiroosa hyaye
gachchide atstses iginze, Phexiroosago, «Ta nena eera atak-
iltte gidda bi7ika?» yaga7i oocida.
27 Phexiroosa mahin kaddida. Iira lukule uukkida.

Yesuusa Philaaxoosa tiino
(Maato. 27:1-2, 11-14; Mar. 15:1-5; Luqa. 23:1-5)

28 Wontta gooda, un Yesuusa Qayyaafa karappa Roome
gade ahize oocha keetstsa kanggida. Ayhuduntsi Faasiga
Ba7ale katstsa ma7ades fana tunizaame gaar kaatize oocha
keetstsa gelikaaya.
29 Yinnii gisho, Philaaxoosa unttago bale kezii, «Hyay atstsa
akkos moote?» yagayda.
30 Un, «E iita oochchosako nuunii eza neego ke7aama
yeshsha» yagayda.
31 Philaaxoosa mahi, «Yin eza ekkii kanggi, yin higgita
gaazanni gaara eella firddote» yagayda.
Ayhudunts, «Oodellan hyayqo firdda firddize adetits
wolqqa nuus baaya» yagayda;
32 Yinna yi7idanna Yesuusa akko gaar hyayqo hyayqqod
yezako erisodes ohidanna folinttodes.
33 Philaaxoosa fa oocha keetstsa mahi gelii, Yesuusa xeegii,
«Ne Ayhude kaato?» yaga7i oocida.
34 Yesuusa Philaaxoosago, «Hyanna oocito ne neeppa
oocanene woy melle asi nees ta baz ohida?» yagayda.
35 Philaaxoosa mahi, «Ta Ayhude aso? Ne asuntsin
kahinunts hyalaquntsi nena taas aatsii inggida. Ne akko
oochchido?» yagayda.

18:32 Waha. 3:14; 12:32

36 Yesuusa, «Ta ka7itumtta hyanna alamttippa baaya. Hyannippa maaqqizako ta Ayhudunts hyalaquntsis aadhii ingginttaame fana taas oochchizuntsi olinttodyeshsha. Yezin ta ka7itumtta hyanna alamttippa baaya» yagayda.

37 Yinnii gisho, Philaaxoosa Yesuusago, «Yeezin, ne kaat baa?» yaga7i oocida.

Yesuusa mahi, «Ta kaati maaqqidanno ne gayda. Taanii yelinttidannan hyanna alamite yi7idanna turetitsis markkidhades. Turippa maaqqide ooden ta gaazanno si7ine» yagayda.

38 Philaaxoosa, «Turii akko?» yagayda.

Philaaxoosa yinno gaydannippa maaqqii Ayhuduntsago bale kezii, «Taanii eza mootize bala denggikaaya.

39 Yezin Faasiga Ba7ale ode, fettii asi yinttis achchappa billize woga yene. Ta yinttis Ayhuduntsi kaatiza billode gaar koyane?» yagayda.

40 Un mahi, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Barbbaana billop attin eza billippe» yagayda. Yezin Barbbaane faanno.

19

Wottaddaruntsi Yesuusa leqqida
(Maato. 27:27-32; Mar. 15:15-21)

1 Yinnippa suuba, Philaaxoosa Yesuusa kanggi garafizida.

2 Wottaddaruntsi anggats barneexa medhdhii E ommite gaddida. Mahi zoqo ma7o eza ma7isida.

3 Eego yi7itera, «Ayhude kaatizayo, saro nees maaqqe» yaga7i eza baqqida.

4 Philaaxoosa mahi bale kezii, Ayhuduntsago, «Yikke, taanii eeppa akko iitabazin denggikaayzanno yin erode gaar eza yinttago bale kessoda» yagayda.

5 Yinnippa maaqqii, Yesuusa anggats barneexa fa ommite gaddii, zoqo ma7o ma77i, bale kezida. Philaaxoosa Ayhuduntsago, «Atstsa hyaya bo7ote» yagayda.

6 Kahinunts hyalaquntsin Xoozze Keetsito naagizuntsi eza bi7ide wode fa qaaltto dhoqi yiizii, «Masqalalla suxxo! Suxxo!» yagayda.

Philaaxoosa unttago, «Yin eza kanggi, masqalalla suxxo. Ta eeppa akko iitabazin denggikaaya» yagayda.

7 Ayhuduntsi mahi, «Nuus higge yene. E fana Xoozze na7a mahide gisho nu higgiti gaara E hyayqqodes beezane» yagayda.

8 Philaaxoosa yinno si7ide wode tiinonnippa gaama zhashtida.

9 Mahin Philaaxoosa fa oocha keetstsite maaqqii gelii Yesuusago, «Ne abappa yi7ido?» yaga7i oocida. Yezin Yesuusa ees akkon mahikaaya.

10 Yinnii gisho, Philaaxoosa, «Taas ohoso? Nena billodes woy masqalalla suxxodes taas adetits wolqqa yezanno eroso?» yagayda.

11 Yesuusa, «Xoozii nees adetits wolqqa inggikaayzako taalla adetits wolqqa nees yezamayeshsha. Yinnii gisho, tana nees aatsii inggide aadhize nagara oochchida» yagayda.

Yesuusalla hyayqo firddida
(Maato. 27:15-31; Mar. 15:6-20; Luqa. 23:13-25)

12 Philaaxoosa yinno si7eze wode Yesuusa billodes oge koyda. Yezin Ayhuduntsi fa qaaltto dhoqi yiizii, «Ne eza billizebaz maaqqiko Kaat Qeesare ne bagga baaya. Fana kaati gaaze ooden Qeesare ixxizaya» yagayda.

13 Philaaxoosa yinno si7i Yesuusa bale kessida. Yeyzi, «Lochche Shuchchi» gaaze bessa firdda oydalla bettida. Ibraysxe qaalara yinna bessita «Gebeta» ga7inttane.

14 Yinna qammita Faasiga Ba7aale bonchchodes giigize wode. Ye wode sa7itan awarappa izipun saate gaar. Philaaxoosa Ayhuduntsago, «Yin kaat hyaya bo7ote» gayda.

15 Ayhuduntsi fa qaaltto dhoqi yiizii, «Hyaaso! Hyaaso! Masqalalla suxxo» yagayda.

Philaaxoosa mahi, «Yin kaatiza ta masqalalla suxxodanno koyane?» yaga7i oocida.

Kahinunts hyalaquntsi, «Qeesareppa melle kaati nuus baaya» yagayda.

16 Yinnippa maaqqii, un Yesuusa masqalalla suxxode fana Philaaxoosa unttis aatsii inggida.

Yesuusa suxintte
(Maato. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Luqa. 23:26-43)

Un Yesuusa aykkii kanggida.

17 Yesuusa fa masqaliza tookkii, «Yeras qil» gaaze bessa kezida. «Yeras qil» ga7inttizanna Ibraysxe qaalara «Golggotta» ga7inttane.

18 Un yinna besite masqalalla Yesuusa suxxida. Mahin eera melle lam77i asuntsana, feta seko zalara hyankkaya hyankka zalara masqalalla suxxida.

19 Philaaxoosa, «Ayhuduntsi Kaati, Naazirete Yesuusa» yagaaze xuufe xaafii masqalalla gaddida.

20 Yesuusa masqalalla suxunttide besita katamas kale yeze gisho gaama Ayhuduntsi yinna xuufito nabbabida. Xuufize xaafinttidanna Ibraysxe doonara, Laatine doonaran Girike doonara.

21 Yinnii gisho, kahinunts hyalaquntsi Philaaxoosago, «
‹Hyay atstse fana Ayhude kaati gaydanni gaar› ga7i xaafop
attin eza E ommite ‹Ayhude kaati› ga7i xaafippe yagayda.»
22 Yeezin, Philaaxoosa, «Taanii xaafidanno xaafida» yaga7i
mahida.
23 Wottaddaruntsi masqalalla eza suxxidannippa suuba
E ma7ito ekkii, oyddii bessa shaakkii, fetto fetto ekkida.
Dakitsi ma7inttize pharggo ma7o yeshsha.
24 Wottaddaruntsi, «Oona yellodyezako, ixa olidap attin
ma7iza fer7oos» yagayda. Yinna hyanidanna Geeshi Max-
aafite,
«Ta ma7ito gizhintti ekkida;
ta pharggo ma7izella ixa olida»
gaynttidanna folinttode gaar.Yinnii gisho, wottaddaruntsi
yinno yiizida.
25 Yezin Yesuusa masqala kale E inttan, E inttii mishta,
Qeliyoopha machchita Mayramiran Magdela Mayrama
eqqida.
26 Yesuusa fa intton E kadhize tamaarize ize eqqiduntsana
bi7i, fa inttigo, «Ta intte, ne na7aya hyaya bo7o» yagayda.
27 Yinnippa suuba, ye tamaarizego, «Ne intto hyanno
bo7o» yagayda. Ye tamaarize izo yinna woditippa aykkii
faara yessade gaar kara kanggida.

Yesuusa hyayqo
(Maato. 27:45-56; Mar. 15:33-41; Luqa. 23:44-49)
28 Yinnippa suuba, Yesuusa ubbanna hyatte folinttidanno
erii, Geeshi Maxaafite xaafinttidanna folinttode gaar «Tana
barida» yagayda.
29 Yinna besite fettii gonbbo kumutsi caala woyne yene.
Un fuza yinna woyntte dakkii, hisophe minxa bertstsa
gaddii, Yesuusa doonago shiishida.
30 Yesuusa woyniza qamasi bi7i, «Folinttida» yagayda.
Yinnippa suuba, fa ommito soxor yiizii fa shemppito
inggida.

Yesuusa millite toorara cadde
31 Yinna qammita giiginttize qamma maaqqide gishon
wonttize qammize bonchcho Sambbata maaqqide gisho
asuntsana ahita masqalalla Sambbata wode feezhaame gaar
un bunqito mentsii, masqalappa ketstsode gaar Ayhuduntsi
Philaaxoosa woossida.
32 Yinnii gisho, wottaddaruntsi hyanggi, Yesuusara suxu-
nttide lam77i asuntsis bunqito mentsida.
33 Yezin Yesuusago yi7ide wode E hyayqqidanno bi7i, E
bunqito mentsikaaya.

19:24 Maz. 22:18 **19:28** Maz. 69:21; 22:15

34 Yezin wottaddaruntsappa fete E millite toorara caddin
iira suutsin hyaatsin goggida.
35 Yinno ammanode fana yinno bi7ide markkidhida. E
markkatitsitan turo. Mahi E hyanidanna turo maaqqizanno
erane.
36 Yinna hyanidanna Geeshi Maxaafite, «E meqatsitippa
fettin meqqoos» gaydanna folinttode fana.
37 Mahin Geeshi Maxaafite melle bessa, «Un fa caddidanno
bo7oda» yagayda.

Yesuusa moogintte
(Maato. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luqa. 23:50-56)

38 Yinnippa suuba, Armmatiyasa katamapa yi7ide Yoosefa
Yesuusa ahito ekkodes Philaaxoosa woossida. Yoosefa Ay-
huduntsis zhashtide gisho aachintti Yesuusa kaallizaya.
Philaaxoosa, «Ekko» yagayda. Yinnii gisho, Yoosefa
hyanggi Yesuusa ahito ekkida.
39 Mahi Niqodimoosa, hyannippa tiino Yesuusago qamma
yi7iday, karbberan arkkintteran worqqinttide hyastam fettii
kilo giiraame maaqqade shitto ekkii Yoosefara yi7ida.
40 Yentsi lam77i asuntsi Yesuusa ahito ekkii, Ayhuduntsi
aha ziidhize wogara, shittora, moogize afulara xaaxida.
41 Yesuusa masqalalla suxunttide besite gaama atakiltte
yene. Yinna atakilttiti gidda shuchchappa woocii giigizide
hyaga ooden mooginttikaayze kille booza yene.
42 Ye wom7ize kale yeze gishon Ayhuduntsi Sambbatas
giiginttize wode maaqqide gisho Yesuusa ahito ize moogida.

20

Yesuusa hyayqoppa dendde
(Maato. 28:1-8; Mar. 16:1-8; Luqa. 24:1-12)

1 Wogga ode wontta hyaga sa7a geezhikaayzin, Magdela
Mayrama, Yesuusa mooginttide booza hyanggi shuchchita
booza doonttippa denddidanno bi7ida.
2 Simoon Phexiroosagon Yesuusa kadhize hyankkay
tamaarizego woxxii hyanggi, «Boozitippa Laatstsa ekkida;
eza aba gaddezako nu eroos» yagayda.
3 Yinnii gisho, Phexiroosan hyankkay tamaarize kezii
woxxittera booza hyanggida.
4 Lam77untsin fettilla woxxida, yezin hyankkay tamaarize
Phexiroosappa aadhii tiino boozite yellida.
5 Ye tamaarize zuggii, eza xaaxide afultto bi7ida, yezin
booziti gidda wodhdhikaaya.

19:36 Keze 12:46; Faydo 9:12; Maz. 34:20 **19:37** Zakka. 12:10; Qon. 1:7
19:39 Waha. 3:1-2

6 Simoon Phexiroosa eza kaallii yi7i, booziti gidda wodhdhii eza xaaxide afultta ize yezanno bi7ida.
7 Mahi Yesuusa ommito xaaxide afula xaaxintti boozite omma guro yezin bi7ida. Ye afulize dumma bessa yenep attin booza afulara wolla baaya.
8 Ye wode tiinii booztte yellide hyankkay tamaarize gelii bi7i ammanida.
9 Yesuusa hyayqoppa denddodes beezanno ohize Geeshi maxaafe yeze qaaltto un hyaga tiirikaaya.
10 Yinnippa suuba, E tamaaruntsi fa kara maaqqii qitida.

Yesuusa Magdela Mayramis benttida
(Maato. 28:9-10; Mar. 16:9-11)

11 Yezin Mayrama yinna booziti doontte eqqii yeekkitera zuggii boozito bi7ida.
12 Bootsi ma7o ma77ide lam77i kiitanchchuntsi Yesuusa ahita woy7ide besite fete omma gurora fete tohe guro bettezin bi7ida.
13 Un iigo, «Maachite, akkos yeekke?» yaga7i oocida.
Iza, «Un ta Laatstsa ekkida; un aba gaddezako ta eroos» yagayda.
14 Yinno gaydannippa suuba, iza suub maaqqii be7ize wode Yesuusa ize eqqezin bi7ida. Yezin E Yesuusa maaqqidanno erikaaya.
15 Yesuusa iigo, «Maachite, akkos yeekke? Oona koye?» yaga7i oocida.
Mayrama atakiltte oochchize asi aazin, «Laatstso, ne ekkezako, eza aba gaddezako taas ohoya. Ta eza ekkoda» yagayda.
16 Yesuusa iigo, «Mayrame» yagayda.
Iza eego maaqqin, Ibraysxe doonara «Rebuunii» yagayda. Bilitsitan «Asttamaarizayo» ga7e.
17 Yesuusa iigo, «Ta hyaga ta Adego kezikaayze gisho tana aykkippe. Yezin ta ishuntsanan hyanggi, ‹Taanii ta Adegon yin Adego, ta Xoozzegon yin Xoozzego, kessada gayda› ga7i unttis oho» yagayda.
18 Magdela Mayrama Laatstsa bi7idannon iis E ohidanno hyanggi E tamaaruntsis ohida.

Yesuusa fa tamaaruntsis benttida
(Maato. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Luqa. 24:36-49)

19 Wogga ode ugure, E tamaaruntsi Ayhuduntsis zhashtii furtsito gorddii shiiqii bettezin, Yesuusa yi7i, un gidda eqqii, «Saro yinttis maaqqe» yagayda.
20 Yinno ga7i maaqqii fa kushiton fa millito unttana beezida. E tamaaruntsi Laatstsa bi7ide wode gaama ufaytida.

21 Yesuusa mahi unttago, «Saro yinttis maaqqe; ta Aday
tana kiittidannigaara taanin yinttana kiittoda» yagayda.
22 Yinno ga7idannippa suuba, unttalla ufi ga7i fuggida.
Mahi, «Geeshi Ayyaana ekkote.
23 Yin atto gayde as nagartta atto ga7inttoda. Yin atto
gaykaayze nagartta atto gaynttoos» yagayda.

Yesuusan Toomaasan
24 Yezin taphpho lam77i tamaaruntsappa fete, Didimoosa*
ga7inttize Toomaasa, Yesuusa ye7ize wode unttara baaya.
25 Yinnii gisho, hyankko E tamaaruntsi Toomasago, «Nuunii
Laatstsa bi7ida» yagayda.
Yezin Toomaasa unttago, «Misimarera E cadinttide
E kushite yeze beetto bi7ikaayzara yinna beetto ta
gil7ara bochchikaayzara, mahi ta kushito E millite dakkii
bi7ikaayzara ammanoos» yagayda.
26 Osfun qammappa suuba, Yesuusa tamaaruntsi mahi
keetstsa shiiqii bettida; Toomaasan unttara yeshsha. Furt-
sita gorddinttii yezin Yesuusa yi7i, un gidda eqqii, «Saro
yinttis maaqqe» yagayda.
27 Yinnippa suuba, Yesuusa Toomasago, «Ta kushito ne
gil7itira bochchii bo7o. Mahi ne kushito ta millite dakkii
bo7o; so7ippe, ammano» yagayda.
28 Toomaasa mahi, «Ta Laatstsayo, ta Xoozayo» yagayda.
29 Yeezin Yesuusa, «Ne tana bi7ide gisho ammanida, yezin
bi7ikaayzara ammaniduntsii anjjinttiduntsana» yagayda.

Hyay maxaafize qofa
30 Yesuusa maxaafite xaafinttikaayze melle gaama kille
baz fa tamaarunts tiintte oochchida.
31 Yezin Yesuusa E Kiristtoosa, Xoozze Na7a maaqqizanno
yin ammanode gaaran ammanii E suntsite de7o denggode
gaar hyanna xaafinttida.

21

Yesuusa laappun fa tamaaruntsis qonccida
1 Yinnippa suuba, Yesuusa Xibaaryoosa Abba kale fa
tamaaruntsis mahi qonccida. E unttis hyannippa kaallii yeze
hyanotitsar qonccida.
2 Simoon Phexiroosa, Didimoos ga7inttize Toomaasa,
Qaana Galilappa yi7ide Natina7eela, Zabdoosa na7untsin
Yesuusa tamaaruntsappa melle lam77unts wolla yene.
3 Simoon Phexiroosa unttago, «Ta molo aykkodes qitane»
yagayda.

---

* **20:23** Maato. 16:19; 18:18 **20:24** Didimoosa gaazes bilitsita Waha 11:16 bo7ote. **21:3** Luqa. 5:5

Un, «Nuunin neera hyammada» yaga7i, gongge gidda gelida. Yezin un yinna qammite akko molon aykkikaaya.

4 Wontta gooda xalqe kessadannippa tiino, Yesuusa abba gaxa eqqida, yezin E tamaaruntsi Yesuusa maaqqidanno erikaaya.

5 Yesuusa unttago, «Na7untso, akko muuze baz yene?» gayda.

Un mahi, «Akkon baaya» yagayda.

6 E mahi, «Yin molo aykkize gitto gonggizeppa mizaqi zalara olote; molo yin aykkoda» yagayda. Yinnii gisho, molo aykkize gitto mizaqi zalara olida. Molo gelii kumide gisho gochchii kessodes gamida.

7 Yesuusa kadhize tamaarize Phexiroosago, «Hyayni Laatstsi!» yagayda. Simoon Phexiroosa E Laatstsi maaqqidanno si7ide wode gaarii gaddide fa ma7ito ma77i abba gidda doollii gelida.

8 Yezin gonggite attide hyankko tamaaruntsi molo kumide gitto gochchii, abbappa gaxa kezida. Un abbappa lam77i xeet hyadha fana hyaakkida.

9 Un abbappa gaxa kezide wode kenchchelo tama qaaqa, molon booran bi7ida.

10 Yesuusa unttago, «Hyatte yin aykkide molttippa ane taas ko7ote» yagayda.

11 Simoon Phexiroosa gonggite gelii, xeeti ichintam hyaydzdzii damma molo aykkide gitto gochchii abbappa gaxa kessida. Moltta yinnii gaar gaama maaqqikon molo aykkide gitto fer7ikaaya.

12 Yesuusa unttago, «Hyankka yi7i dayxe mo7ote» yagayda. E Laatstsi maaqqidanno un eride gisho E tamaaruntsappa fettin, «Ne oode?» ga7i eza oocodes miinggide baaya.

13 Yesuusa yi7i, boora ekkii unttis inggida; moloppan yinnii gaara inggida.

14 Yesuusa hyayqoppa denddii fa tamaaruntsis benttide hyannira hyaydzintsa.

Yesuusan Phexiroosan

15 Un dayxito mu7idannippa suuba, Yesuusa Simoon Phexiroosago, «Yoona* na7a Simoona, tana hyantsesappa aatsii kadhane?» yagayda.

Simoon Phexiroosa, «Yee Laatstso, ta nena kadhizanno ne erane» yagayda.

Yesuusa eego, «Ta dhanggize duro na7untsana yenggo» yagayda.

21:6 Luqa. 5:6 * **21:15** ***Yoona:*** Girike doonara Yoona gaaze suntsita Wahannisa gaaze suntsitis saqintse suntsi.

16 Yesuusa lam7intsa, «Yoona na7a Simoona, tana kadhane?» yagayda.
Simoon Phexiroosa, «Yee Laatstso, ta nena kadhizanno ne erane» yagayda.
Yesuusa, «Ta duruntsana yeenggo» yagayda.
17 Yesuusa hyaydzintsa, «Yoona na7a Simoona, tana kadhane?» yagayda.
Yesuusa hyaydzintsa Simoon Phexiroosago, «Tana kadhane?» yaga7i oocide gisho Phexiroosa azzanii, «Laatstso, ne ubbabazito erane; ta nena kadhizanno ne erane» yagayda.
Yesuusa, «Ta duruntsana yeenggo.
18 Ta nees turo turo gaane; ne na7atitsa yeze wode nenes ma77i, ne koyze bessa qitane. Yezin ne cinggide wode ne kushito miccii beessada. Melle asi danccisada; ne kadhoosse bessa kanggoda» yagayda.
19 Yesuusa yinno Phexiroosa akko gaar hyayqo hyayqqii, Xoozza bonchchisad yezako beessades gayda. Yinno gaydannippa suuba, Yesuusa Phexiroosago, «Tana kaallo» yagayda.

Yesuusan hyankkay tamaarizan

20 Phexiroosa suuba maaqqii, Yesuusa kadhize tamaarize faappa suubara ye7izanno bi7ida. Ye tamaarize, kawo muuze bessa Yesuusago shiiqii, «Laatstso, nena aatsii immade oode?» gaydaya.
21 Phexiroosa ye tamaariza bi7i, «Laatstso, hyay atstse wayade?» yaga7i Yesuusa oocida.
22 Yesuusa eego, «Ta ye7ode wontsis E shemppora yessade gaar ta koyko, nena akko madhe? Ne tana kaallo» yagayda.
23 Yinnii gisho, ye tamaarize hyayqqoos gaaze ohe ishuntsana ubba yellida. Yezin Yesuusa, «Ta ye7ode wontsis, E shemppora yessade gaar ta koyko nena akko madhe?» gaydap attin «Hyayqqoos» gaykaaya.
24 Hyanna ohiti baz markkidhidayin hyanno xaafide ye tamaarize eza. E markkatitsitan turo maaqqidanno nu erane.
25 Yesuusa oochchide melle gaama baz yene. Ta qoppin, ubba bazi fete fete ommara xaafinttizako, xaafinttize maxaaftis alame gaddodes bessi maaqqada aazoos.

21:20 Waha. 13:25

Hawaaruntsi Oocha Gele

Hawaaruntsi oocha maxaafize, Luqasa Wonggele kaallii xaafinttide maxaafe. Maxaafizes yeze aafe qoftta tiino Yesuusa kaallide asuntsi Geeshi Ayyaana kaalitsin, E baz ohize Wonggele qaala, Yerusalaame, Yihuda sa7a ubba, Samaara, sa7a gaxappa gaxa yellodes (1:8) wayzi yeltsezako ohodes. Maxaafize, markkatitsi Ayhude asunts gidda aykkii, kumutsi alamite yeze asunts si7ode wontsis wayzi dalggezako ohize taarike aykkidaya. Hyay maxaafize xaafize, ammanze asuntsi Roome ka7itumo gol7isades giddara zorinttize asi maaqqikaayzannon ammano Ayhuduntsi haymaanote folo oochchiza maaqqizanno erisodes gaama labbii oochchida.

Hawaaruntsi oocha maxaafite Yesuusa baz ohize Wonggele yeltsize bessita wodite wodite dalggii dalggii hyammadannon woosa keetstsi eqqidanno beeze hyaydzdzii aafe kifile tagodes dandda7inttane:

Ammano Yesuusa Salo kezii maaqqin aykkinttidanno.

Ammano Isra7eele sa7a ubba yellidanno.

Roome gujjii Meditiraane Abba kale wutii yeze sa7a ubba dalggidanno beezane.

Hawaaruntsi oocha maxaafite aadhii benttize Geeshi Ayyaana oocha maaqqadera, Phenxeqosxe wode Yerusalaame yeze ammanzuntsalla wolqqara wodhdhidanno ohine. Yinnii gaara, maxaafize gidda oochinttide oochito ubba benttidannigaara Geeshi Ayyaana woosa keetstsan woosa keetstsa ahizuntsana kaalitsodannon mintsitsodanno gujjii ohine. Hawaaruntsi oocha gidda oochinttide oochito kiittize ammanze asuntsi de7iten woosa keetstsa fettetitsa yeze wolqqa akko gaar damma yezako beezane.

Aafe Qofuntsi

Markkatitsis giigintte *1:1-26*
Yesuusa wurssutsite inggide kiitan ye7odes yeze Ayyaana inggide ufayssi *1:1-14*
Yihuda besite Maatiyasa doore *1:15-26*
Markkatitsi Yerusalaame *2:1—8:3*
Markkatitsi Yihudan Samaaran *8:4—12:25*
Phawuloosa hawaaretitsi oocha *13:1—28:31*
Tiino hawaaretitsi qite13:1—14:28
Yerusalaame shiiqo *15:1-35*
Lam7intsa hawaaretitsi qite15:36—18:22
Hyaydzdzintsa hawaaretitsi qite18:23—21:16

Phawuloosa Yerusalaame, Qisaariyan Roomen acintte *21:17—28:31*

1-2 Tewofiloosa, Yesuusa fa oochito aykkide wodeppa
salo qitode wode yellodes, oochchidannon tamaarssidannon
ubba taanii ta tiino maxaafite xaafida. Salo kessadannippa
tiino E fa dooride hawaaruntsana Geeshi Ayyaanara kiittida.
3 E fa madhitip suuba hyayqoppa denddidanno de7o
maaqqii unttis fana beezida. Oyttam qamma unttis benttii
Xoozze ka7itumo unttana tamaarssida.
4 Fettii ode unttara wolla mu7itera unttana hyannigaar
ga7i kiittida: «Ta yinttis ohide, ta Aday inggoda gayde ufays
qaaltto naagotep attin Yerusalaameppa kezippete.
5 Akkos gayko, Wahannisa hyaatsara xammaqida, yezin
eerats wodeppa suuba Geeshi Ayyaanara yin xammaqint-
toda» gayda.

Yesuusa salo qite

6 Unttin wolla shiiqide wode, «Laatstso, Isra7eeluntsis
ka7itumtto ne mahode wodita hyanno?» yaga7i oocida.
7 Yesuusa unttago, «Ta Aday fa adetits wolqqite oochchize
woditon beriton yin erodes dandda7oos.
8 Yezin Geeshi Ayyaana yinttalla wodhdhide wode yin
wolqqa ekkoda. Yeyizi maaqqii, Yerusalaame, Yihuda
sa7a ubba, Samaaran sa7a gaxa yellodes yin taas markka
maaqqada» gayda.
9 Yinno gaydannip maaqqii un be7izin, dhoqi dhoqi ga7i,
salo kezin dhonne eza un aafittippa geentsida.
10 Yesuusa qitodera un salo mahi be7adera, bootsi ma7o
ma77ide lam77i asuntsi tiirikaayzin un kale eqqii,
11 «Galila asuntso, salo bi7itera, yin akkos eqqidote? Hyay
yin be7izin salo qitide Yesuusa yinnii fana maaqqii ye7oda»
gayda.

Yihuda besite Maatiyasa doorinttida (Maato. 27:3-10)

12 Yinnippa maaqqii, hawaaruntsi Shamahe Derizeppa
Yerusalaame maaqqida. Shamahe Derize Yerusalaames
fettii kilo metire fana yene.
13 Un Yerusalaame gelii, fa yeze fooqe keetsitilla kezida.
Unttin: Phexiroosa, Wahannisa, Yayqooba, Inddirase,
Filphoosa, Toomaasa, Bartolomiyoosa, Maatoosa, Ilfiyoosa
na7a Yayqooba, fa sa7itis yiqsinttize Simoonara Yayqooba
na7a Yihuda.

1:1-2 Luqa. 1:1-4 **1:4** Luqa. 24:49 **1:5** Maato. 3:11; Mar. 1:8; Luqa. 3:16; Waha. 1:33 **1:8** Maato. 28:19; Mar. 16:15; Luqa. 24:47-48 **1:9** Mar. 16:19; Luqa. 24:50-51 **1:13** Maato. 10:2-4; Mar. 3:16-19; Luqa. 6:14-16

14 Hyantses ubbuntsi maachuntsara, Yesuusa intta Mayramiran Yesuusa ishuntsaran ubba fettii wozina maaqqii mintsii woossane.
15 Ye wode Phexiroosa xeeti lam7itam maaqqade ammanze asuntsi shiiqide besite denddii eqqii, hyannigaar gayda:
16 «Asuntso, Yesuusa aykkiduntsana kaalitside Yihudabaz Geeshi Ayyaana tiino Dawute doontte ohide Xoozze qaaltta folinttodes beezane.
17 Yihuda nuura wolla hyanna oochito oochchodes doorinttide asi.»
18 Yezin Yihuda fa gene oochitira denggide miishera gade wonggida. E tiinor guphunttii gol7in, E sazita feedhinttida; E merqita wul7inttida.
19 Yihudalla afa hyanidanno Yerusalaame yeze as ubbuntsi si7ida. Yinnii gisho, yinna sa7ito fa doonara Akelddaama (Suuts gade) ga7i xeegida.
20 «Yinnan mazmure maxaafite,
«E keetsita hyarii atto;
ooden ize yezippe.
Mahi ‹E shuumatitsito melle ekko› ga7intti xaafinttida.
21 «Yinnii gisho, Laatstse Yesuusa nu gidda wutii hyanttide wode ubba nuura yezuntsappa,
22 mahi Xammaqize Wahannisa woditippa aykkii Laatstse Yesuusa salo kezide wode yellodes nuura yezuntsappa fettii asi E dendditis nuura markka maaqqades beezane» yagayda.
23 Yinnii gisho, asuntsi dooritis Yosxoosa gaaze Barssabaasa ga7inttize Yoosefan Maatiyasa lam77untsana shiishida.
24 Yinnippa suuba, Xooz woossittera, «As ubba wozina erize Laatstso, hyantsi lam77untsappa ne oona doorezako nuna beezo.
25 Yihuda fa bessa qitii, ashshide oochchite hawaaretitsi oocha ekkode gaar hyantsesappa nuus shago» gayda.
26 Unttis ixa olida. Ixitan Maatiyasas wodhdhin Maatiyasa taphpho fettii hawaaruntsalla gujinttida.

2

Geeshi Ayyaana wodhdhe

1 Phenxeqosxe gaaze qamma yellide wode ammanzunts ubba wolla fettii bessa shiiqii yene.

1:18 Maato. 10:2-4; Mar. 3:16-19; Luqa. 6:14-16 **1:20** Maz. 69:25; 109:8 **1:22** Maato. 3:16; Mar. 1:9; Luqa. 3:21 **2:1** Leewe 23:15-21; Mahe 16:9-11

2 Qoppikaayzin damma tookkii ekkii qitode fana yeze baqo
guumii saloppa yi7i un yeze keetsite kumida.
3 Mahi tama loxe fana aazize lissanuntsi unttis benttida,
shaakkintti shaakkintti un ubbuntsalla bettida.
4 Un ubbuntsi Geeshi Ayyaanara kumii dumma dumma
doonara ohinttode fana Geeshi Ayyaana unttis ohode fana
inggidannigaar ohe aykkida.
5 Ye wode saloppa oomora yeze sa7a ubbappa yi7ide Xooz
zhashtize Ayhuduntsi Yerusalaame yene.
6 Yinna ootsito si7ide wode gaama asi shiiqida. Ammanze
asuntsi un fa doonara ohinttodera si7ide gisho
7 gawude baz dhabin gaama qoppii, «Hyantsi ohinttize
asuntsi ubba Galila as baane?
8 Yeezin, nuunii, nu yelinttide gade doonar un ohinttodera
wayzi si7odes dandda7ido?
9 Nuunii Phartte, Meedona, Elaamen, Mesphexomiya,
Yihuda gidda, Qaphadooqiya, Phanxoosa, Isiya,
10 Phirgge, Phinfile, Gibxxe, Qaarena kale yeze Liibiya
worada yezuntsana. Nuuppa bagguntsi Roomeppa yi7ide
asi.
11 Ayhuduntsin Ayhuduntsi ammano gelide asuntsi, Qarx-
eesan Arabe asuntsi, Xoozii oochchide damma oochito nu
doonar ohinttodera nu si7ine» yagayda.
12 Ubbuntsi gaama qoppii, ga7odebaz dhabin woligo, «Yii7i
hyanno akko gawude?» gayda.
13 Yezin melluntsi, «Hyantses kaxxikaayze woyne uzhii
matsinttida» yaga7i leqqida.

Phexiroosa ohe

14 Yezin Phexiroosa, taphpho fettii hawaaruntsara dend-
dii eqqii, fa qaaltto dhoqi yiizii, unttago hyannigaara
yaga7i ohida: Ayhuduntso, Yerusalaame yeze ubbuntso, ta
ohizanno si7ote.
15 Wonttappa hyaydzdzii saate maaqqide gisho yin qop-
pizannigaara hyantsi asuntsi matsinttikaaya; yinna yin
achcha erinttidebaz maaqqo.
16 Yezin hyanna hyanidanna nabe Iyu7eella ohidanna
folinttode fana.
17 « ‹Xoozii, wode wurssutsite hyannigaara hyanoda ya-
gaane:
taanii as ubballa ta Ayyaana gussoda.
Yin dhiiratsi na7untsin maachi na7untsi,
tinbbite ohoda.
Yin yidhdhuntsi qonccitsi be7ada;
yin cimuntsi abukko abukkoda.
18 Yinna wodite tana ammanze dhiiratsi aruntsallan maachi
aruntsalla

2:17 Iyu. 2:28-32

ta ta Ayyaantto gussoda;
un tinbbite ohoda.
19 Mahi taanii afa salo kille baz,
yeekka sa7a malla beessada.
Suutsi, taman damma cuga qayqayo benttoda.
20 Damman bonchcho maaqqide Laatstse wode,
yellodannippa tiino awa dhumoda;
aginan suutsi fana yi7ada.
21 Yinna wodite hyannigaara yi7oda;
Laatstse suntsito xeegize ooden attoda› yagayda.
22 «Isra7eele asuntso, hyanna qaaltto si7ote. Naazirete Yesuusa oona yezako, Xoozii yin gidda oochchide kille bazin mallan yinttis qonccidanno yin, yin ommite erane.
23 Xoozze tiino qofiten E eritii baggara Yesuusa aadhii ingginttida. Yinttin eza higge baayzuntsi kushe masqalalla suxxii wodhida.
24 Yezin hyayqo eza aykkodes dandda7oosse gisho Xoozii hyayqo wolqqa dhabsi eza dentstsida.
25 Dawute E baz ohitera,
« ‹Taanii tannaame fana,
Laatstsii ta mizaqite yene.
Laatstsa ubba wode ta tiino be7ine.
26 Yinnii gisho, ta wozintta ufayttida;
ta il7antsite ufayssi kumida;
hyayqqize ta ashita ufayssara yessada.
27 Akkos gayko, ta shemppito si7oole gidda ashshoos.
Mahi ne Geesha wooqas ashshoos.
28 Ne tana de7o oge erisida;
Ne taara yezannippa ta ufaysita kumutsi maaqqane›yagayda.
29 «Ishuntso, nu aday Dawutebaz ta yinttis geeshi ohoda. Dawute hyayqqii mooginttida; E boozita hyayno yellodes nu kale yene.
30 Dawute nabe maaqqide gisho Xoozii E na7untsappa feta E ka7itumo araatalla bettitsodes ees caaqqide caaqito erane.
31 Yinnii gisho, Kiristtoosa denddito tiino bi7i, ‹E shemppita si7oole benttaamannon; E ashita wooqaamanno› ohida.
32 «Xoozii, hyaya Yesuusa hyayqoppa dentsidannis nuunii ubbuntsi markka.
33 Yinnii gisho, Xoozze mizaqi zalara eza dhoqi dhoqi yiizii, ees inggoda ga7inttide Geeshi Ayyaan Adeppa ekkii, hyanno yin hyatte be7izannon si7izanno nuulla afa gussida.
34-35 Akkos gayko, Dawute fa ommite salo kezikaaya yezin: «Laatstsi, ta Laatstsa, ‹Ta ne morkkuntsana

2:23 Maato. 27:35; Mar. 15:24; Luqa. 23:33; Waha. 19:18 **2:24** Maato. 28:5-6; Mar. 16:6; Luqa. 24:5 **2:28** Maz. 16:8-11 **2:30** Maz. 132:11; 2 Sam. 7:12-13

ne tohita yedhdhize bessi mahode wontsis
hyanne taappa mizaqi zala betto gayda›
yagayda.
36 «Yinnii gisho, hyay yin masqalalla suxxide Yesuusa,
Xoozii Laatstsin Kiristtoosa mahidanno Isra7eele as ub-
buntsi turip ero» yagayda.
37 Asuntsi Phexiroosa ga7idanno si7eze wode fa wozintte
azzanii bochinttii Phexiroosan hyankuntsi hawaaruntsago,
«Ishuntso, yeezin nuunii akko oochcho?» yagayda.
38 Phexiroosa unttago, «Yin nagartta atto ga7inttode gaar
nagarttippa maaqqii, yin fete fete Yesuus Kiristtoosa suntsite
xammaqinttote. Xoozii inggize Geeshi Ayyaana imo ekkoda.
39 Xoozii inggoda gayde ufays qaala yinttis, yin na7untsisin
Laatstsii nu Xoozay faago xeegize hyaako yeze ubbuntsis»
yagayda.
40 Phexiroosa unttis melle qaalan gujjii markkidhii,
«Hyantsi wobbo asuntsalla yo7odes yeze firddappa yin om-
mito ashshote» yaga7i zorida.
41 Phexiroosa ohidanno ekkiduntsi xammaqinttida. Ye
wode hyaydzdzii mukul maaqqade asuntsi ammanii gujunt-
tida.
42 Un hawaaruntsi timirttera, fettetitsara, wolla katstsa
me7eran Xooz woosara miinggi yene.

Ammanze as fettetits de7o

43 Hawaaruntsi kushe gaama kille bazin malla oochinttize
gisho asunts ubba zhashtida.
44 Ammanze ubbuntsi fettilla yene; faas yezebaziton ubba
fettilla gishinttane.
45 Un faas yezebazito bayzi birtto fetes fetes koshshide
fana gishane.
46 Ubba wode fettii wozinara maaqqii Xoozze Keetstsa
shiiqane. Fa keetstsan fete feta xeegii ufayssaran lo77o
wozinara katstsa muune.
47 Xoozza galatittera as ubba gidda nashshinttida. Laatstsi
attize shemppo qammite qammite unttalla gujjane.

3

Tohe wobbo atstse faxe

1 Fettii ode Phexiroosan Wahannisan Xooz woossodes
uddufun saate Xoozze keetstsa hyanggida.
2 Yelinttidannippa denddii tohe wobbo maaqqide fettii
asi Xoozze keetstsa gelize asappa muxaata woossode fana
ubba wode lo77o gaaze Xoozze Keetsitis furtsite tookkii ki7i
gaddane.

2:34-35 Maz. 110:1 **2:44** Hawa. 4:32-35

3 Ye atstse Phexiroosan Wahannisan Xoozze keetstsite
gelodes ye7odera bi7i unttana muxaata woossida.
4 Unttin eza dakkii bi7i, Phexiroosa «Nuna hyankka bo7o»
yagayda.
5 Tohe wobbo atstse un akko baz inggoda aazin unttana
bi7ida.
6 Yezin Phexiroosa eego, «Taas biran worqqan baaya, yezin
taas yezanno ta nees inggoda. Naazirete Yesuus Kiristtoosa
suntsite denddii goden hyankan yedhdho» yagayda.
7 Yinnippa maaqqii, E mizaqi kushito aykkii dentstsida.
Ellisii E tohitan qilchitan minggida.
8 Atstsay doollii denddii eqqida. Goden hyankan yedhdhe
aykkida. Yinnippa maaqqii, yedhdhitera, doolliteran Xooz
galatittera unttara wolla Xoozze keetstsa gelida.
9 E yedhdhodera Xooz galatoderan asunts ubba eza bi7ida.
10 Bi7ide ubba muxaata woossodes lo77o gaaze Xoozze
Keetstsa furtsite bettide eza maaqqidanno erida; E
hyanidanno bi7i gaama qofara kumida.

Phexiroosa Xoozze Keetstsa ohide ohe

11 Atstsay Phexiroosappan Wahannisappan duuxoos ga7i
aykkii yezin asuntsi ubba gaama qoppii, Solomona furtsi
gaaze bessa wolla unttago yi7ida.
12 Phexiroosa asuntsana bi7ide wode asuntsago, «Isra7eele
asuntso, akkos hyanne gaama qoppete? Woy akkos nuna
dakkii be7ete? Nuunii nu wolqqara woy nu Xooz zhashtide
gisho hyay atstsa fa toher yedhdhode gaar yiissada yinttis
aazane?
13 Abrahama, Yisaaqa, Yayqooba Xoozze, nu aduntsi
Xoozze, fa na7aya Yesuusa bonchchida. Yezin yin hyayqos
aatsii inggidaya Philaaxoosa billodes koyin yin E tiino, ‹Nu
eza koyoos› yagayda.
14 Yin geeshizan xillizan, ‹Nu eza koyoos› ga7i, shemppo
wodhidaya yinttis billode gaar Philaaxoosa woossida.
15 De7o inggizaya yin wodhida, yezin Xoozii hyayqoppa
eza dentstsida. Yinnis nu markka.
16 Hyay yin be7izen erize atstse faxii miinggidanna Yesu-
usa suntsite ammanidanne. Hyay yin ubbunts tiintte eza
hyannigaar fatstside E Yesuusa ammanide gisho.
17 «Hyatten ta ishuntso, yinttin yinttana kaalitsizunts gaar,
erikaayzara oochchidanno ta erane.
18 Yezin Xoozii zaga nabunts ubbunts doontte, ‹Kiristtoosa
madha ekkodes beezane› yagaydanno yi7i folinttode fana
oochchida.

3:13 Keze 3:15 **3:14** Maato. 27:15-23; Mar. 15:6-14; Luqa. 23:13-23; Waha. 19:12-15

19 Yikke, Xoozii yin nagartto atto gawude gaar maarotitsi
geloten Laatstsago maaqqote.
20 Laatstse kaleppa mintsitsize wode yinttis ye7ode fana
Xoozii eza tiinidhdhii dooride Kiristtoos Yesuusa yinttis
dakkoda.
21 Xoozii fa geeshi nabunts doontte zaga ohidanni
gaar ubba bazi killidhdhode wode yellodes Yesuusa salo
gam7odes beezane.
22 Muse, ‹Laatstse Xoozii tana dentsidanni gaar yin gidda
fa yinttis nabe dentstsoda. Yin E gaazanno ubba si7ote.
23 Ye nabize ohizanno si7oosse atstse ooden as giddappa
shaakkintti dhaboda› gayda.
24 «Mahi Saamu7eelappa aykkii yeze nabunts ubba yinna
qammitibaz ohida.
25 Yin nabunts na7untsana; mahi Xoozii Abrahamas, ‹Sa7a
yeze as ubba ta ne kochchiti baggar anjjoda› ga7i nu aduntsis
gelide caaqo qaala laattode na7untsana.
26 Xoozii yinttana ubba yin iita ogitippa mahi anjjode fana
fa na7aya dentsii yinttis tiinii dakkida» yagayda.

4

Phexiroosan Wahannisan Ayhude Shanggo tiino

1 Phexiroosan Wahannisan asuntsis ohodera kahinunts
hyalaquntsi, Xoozze Keetstsito naagizunts hyalaqizen
Saduqaawuntsi unttago yi7ida.
2 Un Yesuusa hyayqoppa denddidannon E baggara
hyayqoppa denddo yezanno asuntsana tamaarsside gisho
kaccida.
3 Yinnii gisho, unttana aykkii sa7ita uguride gisho wont-
tode wontsis achi keetstsa geltsida.
4 Yezin qaala si7iduntsappa gaamuntsi ammanida. Am-
manide dhiiratsi asunts faydita ichchin mukul yellida.
5 Wonttitsiti ode gade ahizunts, cimuntsin, higge astta-
maarunts Yerusalaame shiiqida. 6 Yentsi asunts gidda kahi-
nunts hyalaqize Haannan, Qayyaafa, Wahannisa, Iskkind-
diroyan kahinunts hyalaqa iginuntsi ubba yene.
7 Phexiroosan Wahannisan fa tiintte essi, «Akko wolqqara
woy oode suntsite hyanno yin oochchido?» yaga7i oocida.
8 Ye wode Phexiroosa Geeshi Ayyaanar kumii, «Ahizuntson,
cimuntso,
9 hyayno hyay tohe wobbo atstses oochinttide lo77o
oochchitisin E wayzi faxezako yin nuna qurichchiko,
10 masqalalla yin suxxin, Xoozii hyayqoppa dentstside
Naazirete Yesuus Kiristtoosa suntsite hyay atstse faxii yin

3:22 Mahe 18:15, 18 **3:23** Mahe 18:19 **3:25** Medho 22:18

tiintte eqqiday yinttisin Isra7eele as ubbuntsis erinttidebaz maaqqe.
11 «Yin ‹Keexxizuntsi leqqii ixxide shuchchize,
keetsi mayzenes omman,
ubbappa aadhize shuchchi maaqqida;
ye shuchchize Yesuusa.›
12 Yinnii gisho, atotitsi E baggarap attin melle oode baggaran yi7ikaaya. Nu E suntsite attode gaar as ubbas Xoozii saloppa oomora inggide melle suntsi baaya» yagayda.
13 Shiiqide asuntsi Phexiroosan Wahannisan qonccizi ohidanno bi7ide wode un tamaarikaayze cer asi maaqqidanno qoppii gaama nashshida; un Yesuusara yezanno erida.
14 Mahi faxide atstse Phexiroosaran Wahannisara eqqidanno asuntsi bi7in gawude baz dhabida.
15 Yezin Phexiroosan Wahannisan bale kessade gaar yiizii fa gidda,
16 «Hyantsi asuntsalla nu akko oochcho? Un kushite oochinttide damma kille baz Yerusalaame yeze ubbuntsis qonccida. Nu yinno aachchodes dandda7oos.
17 Yezin hyanna ohita as gidda dalggaame gaar yikkeppa hyantsi asuntsi Yesuusa suntsite mulon ohaame fanan tamaarssaame fana kayoda» ga7i zorinttida.
18 Unttana xeegii, Yesuusa suntsite yikkeppa ohaame gaar woy tamaarssaame gaar kiittida.
19 Yezin Phexiroosan Wahannisan unttago mahi, «Xoozzes kiitinttodanippan yinttis kiitinttodannippa Xoozze tiino aanna lo77o yezako ane yin firddote.
20 Nu bi7idannon si7idannon ohikaayzara si7i gawudes dandda7oos» yagayda.
21 Cimuntsin worzha ahizuntsii tiinostippa miintsi kaccii unttana dakkii ashshida. Asuntsi hyanidannis Xooz galatii bonchchide gisho unttana firddodes dandda7ikaaya.
22 Yinna kille oochite hyarggitippa faxide atstses laytsita oytamappa aadhane.

Ammanze as woosa
23 Phexiroosan Wahannisa billinttii ammanze bagguntsago hyanggi, kahinunts hyalaquntsin cimuntsi faago gaydebaz ubba unttis ohida.
24 Un yinno si7ide wode fettii wozina maaqqii Xoozza hyannigaara yaga7i woossida: «Ubba Ahize Laatstsayo, salo, sa7a, abban un gidda yezanno ubba medhdhidayo,
25 Neenii ne arize, nu aday Dawute doontte Geeshi Ayyaanara,
«Ayhude maaqqoosuntsi akkos zuuzinggido?

4:11 Maz. 118:22 **4:24** Keze 20:11; Nah. 9:6; Maz. 146:6

Worzhuntsi akkos cer zorinttido?
26 Sa7a kaatuntsin
worzha ahizuntsi wolla Laatstsellan
Tizhinttidellan denddida yagayda.
27 «Turon, Heroodisan Phenxe Philaaxoosa Ayhude maaqqoosse asuntsaran Isra7eele asuntsara ne tizhide ne geeshi Na7ay Yesuusalla denddodes hyanna katamtte shiiqida.
28 Mahi neenii ne wolqqaran ne qofar oochchoda ga7i qoppii bettide baz ubba un folida.
29 Hyatten Laatstso, un manddizanno bo7o; nuunii ne aruntsii ne qaaltto kumutsi wozinar ohode gaar nuus wolqqa inggo.
30 Ne geeshi oochanchchize Yesuusa suntsite hyarggint-tizuntsana fatstsodes, kille bazin gaama qofize baz oochint-tode gaar ne kushito micco» ga7i woossida.
31 Un Xooz woossidannippa suuba un shiiqide bessita en7ida. Un ubbuntsi gidda Geeshi Ayyaana kumin Xoozze qaaltto qonccizi ohida.

Tiino ammanze asuntsi fettetitsi
32 Ammanzuntsi ubbunts qofaran wozinaran fetto maaqqida. Un faas yeze baz ubba ta baz ga7i ohoos. Yezin faas yezanno ubba wolla maadinttane.
33 Hawaaruntsi Laatstse Yesuusa hyayqoppa denddidanno damma wolqqara markkidhane. Xoozii un ubbuntsis damma aadho keehatitsi inggida.
34 Gade maaqqin keetstsi yeze ubba bayzi birtto wolalla gaddane. Yinnii gisho ammanzunts gidda madhidhize fettin baaya.
35 Birtto ki7i hawaaruntsis inggane; yinna birtto fetes fetes koshshide fana shaakkii shaakkii inggane.
36 Qoophiroosa gaaze besite yelinttide Yoosefa gaaze Leewe kochchappa maaqqide fete yene. E suntsito hawaaruntsi Barnnabaasa (Mintsitsize na7a) gayda.
37 Barnnabaasa faas yeze gadito bayzi birtto ki7i hawaaruntsis inggida.

5

Hananiyan E machchita Saphphiiran
1 Fettii Hananiya gaaze atstse fa machchita Saphphiirira gade bayzida.
2 Yinna bayzide birtippa fa machchita erizin ashshii, attidanno ki7i hawaaruntsis inggida.

4:25 Maz. 2:1-2 **4:27** Maato. 27:1-2; Mar. 15:1; Luqa. 23:1, 7-11; Waha. 18:28-29 **4:32** Hawa. 2:44-45

3 Yezin Phexiroosa Hananiyago, «Ne Geeshi Ayyaana cimmode gaaran gadito bayzide birtippa shaakkii ashshode gaar Xalahe ne wozintte akkos gelido?
4 Neenii bayzodannippa tiino gadize nebaz baane? Mahi ne bayzi maaqqinin miishita nebaz baane? Yeezin, yinnii gaarize baz oochchodes akkos ne wozintte qoppido? Ne Xooz tiino worddidhdhidap attin as tiino worddidhdhikaaya» yagayda.
5 Hananiya yinna qaaltto si7ide gaar gol7i hyayqqida; yinno si7ide ubbuntsi damma zhashtida.
6 Na7atitsuntsi denddii E ahito ziidhii xaaxii kanggi moogida.
7 Hyaydzdzii saateppa suuba Hananiya machchita yinno erikaayzara Phexiroosa yeze besite gelida.
8 Phexiroosa iigo, «Yin gadito yinna birtis gammatii bayzidate? Ane taas oho» yagayda.
Izan, «Yee, yinna birtis gammatii bayzida» yagayda.
9 Phexiroosa maachito, «Neeran ne azinzera Laatstse Ayyaana fattanodes akkos zorinttidote? Yikke, ne azinza moogide asuntsi bale yene; nenan un bale kessoda» yagayda.
10 Maachita iira Phexiroosa tohiti kale gol7i hyayqqida; shakanuntsi gelize wode hyayqqidanno denggi bale kessii, I azinze kale kanggi moogida.
11 Kumutsi woosa keetsitan yinno si7ide melle asunts ubba damma zhashtida.

Kille bazin gaama qofize bazin

12 Hawaaruntsi gaama qofize bazin kille baz asunts gidda oochchiter yene. Ubbuntsi fettii wozinar Solomone furtstsa shiiqane.
13 Melle asappa fettii asin unttar maadinttodes miinggikaaya, yezin asuntsi unttana bonchchida.
14 Ammanze dhiiratsuntsin maachunts faydita tiinostippa gaanggite qitida.
15 Yinnii gisho, asuntsi hyargganchchuntsana shanchafaran alggara tookkii Phexiroosa aadhize wode E dashita unttappa fetalla fetalla dashode gaar oge doona kessii gaddane.
16 Mahi gaama asuntsi Yerusalaame kale yeze katamappa hyargginttizuntsana tuna ayyaana waayitsize asuntsana ekkii ye7ine; ubbuntsin faxane.

Hawaaruntsalla baytsi denddida

17 Kahinunts hyalaqizen eera yeze Saduqaawuntsi ubba ixxera kumii hawaaruntsalla denddida.
18 Hawaaruntsana aykkii worzha achi keetstsa olida.

19 Yezin Laatstsi kiitanchcho qamma achi keetstsa furtsito
bugii hawaaruntsana bale kessii,
20 «Hyanggi, Xoozze Keetstsa eqqii hyanna kille de7o
qaaltto asuntsis ubba ohote» yagayda.
21 Hawaaruntsi yinno si7ide wode wontta gooda Xoozze
keetstsa gelii tamaarsse aykkida.
Kahinunts hyalaqizen eera yezuntsi yi7i, Isra7eele
cimuntsana ubba xeegii shiishii hawaaruntsana fa tiino
ko7ode gaar wottaddaruntsana achi keetstsa kiittida.
22 Yezin wottaddaruntsi achi keetstsite hyanggi
hawaaruntsana denggikaaya. Suub maaqqii yi7i asuntsago,
23 «Nu hyanggize wode achi keetsiti furtsita mintstsii gord-
dinttin, naagizuntsi furtsite eqqiduntsana denggida. Yezin
nu furtsito bugize wode gidda melle atto yezin fettii asin
baaya» yagayda.
24 Yinnii gisho, Xoozze Keetstsite wottaddaruntsana
kiittize kahinunts hyalaquntsi yinno si7eze wode
«Hawaaruntsalla akko hyanido?» ga7i tawida.
25 Ye wode fettii asi unttago yi7i, «Yikke, yin accide asuntsi
Xoozze Keetstsite eqqii asuntsana tamaarssane» yaga7i unt-
tis ohida.
26 Xoozze Keetstsite wottaddaruntsana kiittize fa wottad-
daruntsara hyanggi hawaaruntsana ki7ida. Yezin un fana
asuntsi shuchchara dhogoda ga7i zhashtide gisho unttana
aaddashi ki7ida.
27 Un hawaaruntsana ki7i, shiiqide shanggunts tiintte
essin kahinunts hyalaqize unttago,
28 «Yinttana nuunii ye atstse suntsite tamaarssaame gaar
mintstsii kiittikaane? Yikke, yin timirttito Yerusalaame
katama ubba yeltstsida. Ye atstse shemppitis nuna galisades
koyanene?» yaga7i oocida.
29 Phexiroosaran hyankko hawaaruntsara unttis mahite,
«Nuunii asis kiitinttodannippa Xoozis kiitinttodes beezane.
30 Masqalalla yin suxxii wodhide Yesuusa nu adunts
Xoozze hyayqoppa dentsida.
31 Isra7eeluntsi nagarappa maaqqade gaaran un nagartta
atto ga7inttode gaar Xoozii Yesuusa ahizayan ashshizaya
mahi bonchchora faappa mizaqi zalar bettitsida.
32 Yinnis nu markka; mahi Xoozze fana kiitinttizuntsis
inggide Geeshi Ayyaanan markka» yagayda.
33 Shiiqide asuntsi yinno si7eze wode damma zhilidhdhii,
hawaaruntsana wodhodes qoppida.
34 Yezin as ubba gidda damma bonchchinttide, higge
asttamaare maaqqide, Gamaaliyale gaaze fettii Farisaawuze

5:28 Maato. 27:25

denddii eqqii hawaaruntsana eerats gode bale kessode gaar kiittida.
35 Yinnippa suuba, shiiqide asuntsago, «Isra7eele asuntso, hyantsi asuntsalla yin oochchodes qoppide bazitippa naaginttote.
36 Akkos gayko, hyannippa tiino Tewodaasa fana, ‹Ta damma› ga7i denddin, oyddii xeet maaqqade asuntsi eera wolla maaqqida. Yezin eza wodhin eza kaallize ubbuntsi laanttin fatstsoosse as maaqqii attida.
37 Yinnippa suuba, asuntsi faydinttide wode Galilappa yeze Yihuda denddii gaama asuntsi fana kaallode gaar yiizida, yezin eza wodhin eza kaallize asuntsi ubba lanttida.
38 Hyatten ta yinttis ohine; hyantsi asuntsappa shaginttote; unttana bochchippete. Akkos gayko, hyanna qoftton hyanna oochito asi oochchizebaz maaqqiko dhaboda.
39 Yezin hyanna qofttan hyanna oochita Xoozappa yi7idebaz maaqqiko, yin unttana dhabssodes dandda7oos. Turippa yin Xoozara kaccinttitera benttaame fana» yaga7i ohida. Yinnii gisho, shiiqide asuntsi Gamaaliyale zoridanno ekkida.
40 Hawaaruntsana hyankka faago xeegii alanggara garafizida. Yinnippa suuba, unttago, «Yesuusa suntsito lam7intsa ohippete» ga7i billii dakkida.
41 Yesuusa suntsiti gisho un borintte beezzebaz maaqqidanno erize gisho shanggunts tiinoppa ufayttitera kezida.
42 Un ubba wode Xoozze keetstsan as keetstsan Yesuusa E Kiristtoosa maaqqidanno tamaarssen sabbaken ashshikaaya.

6

Laappun diyaqonaatuntsi doorintto

1 Ye wode kaallizunts faydita gaanggi gaanggi hyanggodera, Girike doona ohinttize Ayhuduntsi Yihuda gidda yelintti yeze Ayhuduntsalla zuuzinggida. Akkos gayko, Girike doonara ohinttize Ayhuduntsi, «Awaras ingginttize katsite nu azinii baayze maachuntsi qohinttida» yagayda.
2 Taphpho lam77i hawaaruntsi woosa keetstsa as ubba xeegii, «Nu Xoozze qaala ohizanno ashshii katstsa muuzanna nuus beezoos.
3 Yikke, ishuntso, lo77o oochara, Geeshi Ayyaanaran cinccatitsara kumide laappun asuntsana yin giddappa doorote; nuunii unttana hyanna oochitis shuumoda.
4 Yezin nuunii, ubba wode Xooz woosaran qaala tamaarssera minggoda» yagayda.
5 Hawaaruntsi ohide ohita asuntsana ubba ufayssida. Yinnii gisho, ammanon Geeshi Ayyaana kumide Isxifaanosa,

Filphoosa, Phirokoroosa, Niqaarona, Ximoona, Pharmmeenan Ayhude ammano gelii maaqqide Anxookiya Niqolawoosa doorida.
6 Unttana hawaaruntsi tiino essin, hawaaruntsi unttalla kushe gaddii Xooz woossida.
7 Xoozze qaala dalggitter hyanggida. Yerusalaame yeze ammanzunts faydita loytsii gaanggitter hyanggida; gaama kahinuntsin ammanida.

Isxifaanosa aykintte

8 Isxifaanosa aadho keehatitsaran wolqqara kumii asunts gidda gaama qofize bazin kille baz oochchane.
9 Arotitsappa kezide Ayhude woosa Keetstsa asuntsi Qereenappan Iskkinddiriyappa Kilqiyappan Iisiyappa yi7ide fettii fettii asuntsi denddii Isxifaanosara lallida.
10 Yezin Isxifaanosa ohite yeze cinccatitsiton Ayyaanza un ixxodes dandda7ikaaya.
11 Yinna wodite un, «Musen Xoozin E cashshadera si7ida» gaaze worddo asuntsana dentsida.
12 Yinnii gaar yiizii asuntsana, cimuntsanan higge asttamaaruntsana eella afa dentsitsida. Isxifaanosa aykkii Shanggo tiino kanggida.
13 Eella afa faydide worddo markkuntsi, «Hyay atstse hyanna Geeshi Keetsiton Muse higgiton mahi mahi cazhane.
14 E, ‹Hyay Naazirete Yesuusa, hyanna Xoozze Keetsito laloda; mahi Muse nuus inggide higgito laammoda› yagaaze worddo markka essida» yagayda.
15 Shanggo shiiqite bettide asuntsi ubbanna Isxifaanosa loytsii be7ize wode E sintta kiitanchcho sino maaqqii benttida.

7

Isxifaanosa ohe

1 Kahinunts hyalaqize Isxifaanosago, «Hyanna turo?» yaga7i oocida.
2 Isxifaanosa, «Ta ishuntson, ta aduntso, si7ote! Nu aday Abrahama Kaarane yessades hyammadannippa tiino Masephexoomiya yessadera, bonchcho Xoozze ees qonccii,
3 ‹Ne gaditippan ne iginuntsappa shaakkintti ta nena beezze sa7a qito› yagayda.
4 Ye wode Abrahama Kalddaawyane gadeppa kezii Kaarane sa7a yezida. E aday hyayqqidannippa suuba Xoozii eza hyanna sa7ite hyatte yin yezanne ki7ida.
5 E hyanna gaditippa melle atto yezin toher yedhdhize bessin Abrahamas inggikaaya. Yezin na7a eesi baayze wode

7:2 Medho 12:1 **7:4** Medho 11:31; 12:4

Xoozii hyanna sa7ite eesin E kochchitis laattode bessi mahi inggodanno qaala gelida.

6 Xoozii Abrahamago, ‹Ne kochchita melle sa7a zaqqotitsa yessada; ize oyddii xeet bere un aro maaqqii aqode fanan un7inttode fana ohida.

7 Yezin ta ne kochchito ahize worzhuntsalla firddoda. Yinnippa maaqqii, un yinna gaditippa kezii hyanne taas goynoda› gayda.

8 Xoozii Abrahama kochchita garrazinttode gaar eera caaqin, Yisaaqa yelinttide osfuntsa qammite garrazinttida. Yisaaqa Yayqooba yelida; mahi Yayqooba taphpho lam77i fa na7untsana, zartii ade maaqqiduntsana garrazida.

9 «Yayqooba na7untsi Yoosefa ixxii Gibxxe gade arotetsis bayzida, yezin Xoozze eera yene.

10 Eza, E madhiti ubbappa kessida. Gibxxe kaat Faroona tiino saban cinccatitsin eesi inggida. Gibxxe kaati Yoosefas Gibxxe sa7an fa keetstsito ubba ahode fana adetitsi wolqqa inggida.

11 «Gibxxen Kanaane sa7a ubba naye gelii gaama asi waytsida. Ye wode nu aday Yayqooba na7untsi katstsa denggodes dandda7ikaaya.

12 Yayqooba Gibxxe sa7a katstsa yezanno si7i nu aduntsana tiino yeyga dakkida.

13 Lam7intsa hyanggite Yoosefa fa ishuntsis fana erisida. Gibxxe kaatizen Yoosefa kochchito erida.

14 Yoosefa fa aday Yayqoobaran fa kara asuntsana, laappun tam ichchin asuntsana faago ye7ode gaar dakkii ki7izida.

15 Yayqooba Gibxxe sa7a wodhdhida; ezin E na7untsi ize hyayqqida.

16 Un ahita yinna bessitippa Seekeme tookkintti hyanggi, ize Abrahama Emoore na7untsappa gaama birara wonggide boozite mooginttida.

17 «Yezin Xoozii Abrahamas inggoda gaydanno folize wodita yellodes ukkide wode Gibxxe sa7a yeze nu asuntsi gaanggi gaanggi hyanggida.

18 Yinnippa suuba, Yoosefa eroosse melle kaati Gibxxe sa7a ka7itida.

19 Ye kaatize nu kochchito genii eerats na7untsi hyayqqode fanan unttana bale kessii olode fana nu aduntsana un7itsida.

7:5 Medho 12:7; 13:15; 15:18; 17:8 **7:6** Medho 15:13-14 **7:7** Keze 3:12 **7:8** Medho 17:10-14; 21:2-4; 25:26; 29:31-35 **7:9** Medho 37:11, 28; 39:2, 21 **7:10** Medho 41:39-41 **7:11** Medho 42:1-2 **7:13** Medho 45:1; 16 **7:14** Medho 45:9-10, 17-18; 46:27 **7:15** Medho 46:1-7; 49:33 **7:16** Medho 23:3-16; 33:19; 50:7-13; Iya. 24:32 **7:17** Keze 1:7-8 **7:19** Keze 1:10-11; 22

20 «Yinna wodite Muse yelinttida; E Xoozze tiino gaama
lo77o bishshar yeze na7a. Fa aday keetstsa hyaydzdzii agina
yellodes diccida.
21 Muse kanggi hyaatsi gaxa gaddide wode Gibxxe kaat
naata denggi ekkii faas na7a mahi eza dichchida.
22 Muse Gibxxuntsi eratitsi ubba tamaarii oheran oocha-
ran mintsii as maaqqida.
23 «Muses laytsita oyttam kumide wode fa ishuntsana,
Isra7eeluntsana be7ades fa wozintte qoppida.
24 Isra7eeluntsappa feta Gibxxe atstse qohodera bi7i ye
Isra7eele atstsa maaddii, ye qohiza Gibxxe atstsa wodhii
kushe mahida.
25 Muse fa ishuntsana fa baggara Xoozii ashshodes yi-
izanno un tiiroda gayda, yezin un tiirikaaya.
26 «Wonttistti wode lam77i Isra7eele asuntsi fete fetera
hyadhinttodera denggi unttana giigissades koyi, ‹Asuntso,
yin wolis ishe; akkosi fete feta qohe?› yagayda.
27 «Yezin fa laggiza qohize Musego, ‹Nena nuulla ahize asin
daynna mahide oode?
28 Ne omatse Gibxxe atstsa wodhidannigaara tana wod-
hodes koyane?› yaga7i Muse urqqii dakkida.
29 Muse yinno si7ide wode Gibxxeppa bettii Miidiyaame
sa7a bete asi maaqqii yezitera lam77i dhiiratsi na7untsana
yelida.
30 «Laatstse kiitanchcho oyttam bereppa suuba Siina dere
kale yeze akko baayze ganasa zhil7o kube gidda eexize tama
loxe gidda Muses benttida.
31 Muse fa bi7idanne gaama qoppii, loytsii be7ades zhil7o
kube kale shiiqii yezin, Laatstse qaala,
32 ‹Taanii ne aduntsi, Abrahama Xooz, Yisaaqa Xooz,
Yayqooba Xooz› yaga7itera Musego yi7ida. Muse
zhashimora goqii be7ades dandda7ikaaya.
33 «Laatstsi Musego, ‹Neenii eqqide sa7ita geeshi maaqqide
gisho ne tohite yeze caammito kesso.
34 Taanii Gibxxe yeze ta asunts madharan firddara
un7inttizanno bi7ida. Un uuftto si7i unttana ashshodes
wodhdhida. Hyatte hyayga! Ta nena Gibxxe kiittoda›
yagayda.
35 «Isra7eeluntsi hyaya Muse, ‹Nena nuulla hyalaqan
daynna mahide oode?› yaga7i ixxidanno hyay atstsa zhil7o
kube gidda eesi benttide Kiitanchchuntsi baggara hyalaqan
ashshiza mahi Xoozii kiittida.

7:20 Keze 2:2 **7:21** Keze 2:3-10 **7:23** Keze 2:11-15 **7:29** Keze 18:3-4 **7:30** Keze 3:1-10 **7:35** Keze 2:14

36 Hyay atstse Muse Isra7eeluntsana Gibxxeppa kessii
gaama qofize bazin kille baz oochchii unttana Gibxxe sa7a,
Erttera Abban, akko baayze ganasa oyttam bere kaalitsida.
37 «Hyay atstse Isra7eele asuntsago, ‹Xoozii tana dentsi-
danni fana yin kochchitii giddappa ta gaar nabe yinttis
dentsoda› gayday eza Muse.
38 Akko baayze ganasa shiiqide Isra7eele asuntsara yezi-
day, nu aduntsara yeziday Siina Derizella ees ohide ki-
itanchchuntsara yezide Muse eza. Yeyzi, Xoozze de7o qaala
nuus inggodes ekkida.
39 «Yezin nu mayzuntsi Muses kiitinttodes kadhikaaya; eza
ixxii suub Gibxxe maaqqades amudhdhida.
40 Mahi Aaronan, ‹Nuna kaalitsize eequntsana nuus med-
hdho. Akkos gayko, hyayni nuna Gibxxeppa ki7ide Muse,
wayezako nuunii eroos› yagayda.
41 Ye wode hyarina aazizi eequntsana medhdhida. Yentsi
eequntsis zharsho zharshi fa kushite oochchide oochita un
qoftti fana hyanide gisho ufayttida.
42 Yezin Xoozii unttis bantte mahida. Un salo xoolintto
goynode gaar unttana olii ashshida. Nabunts maxaafite,
« ‹Isra7eele asuntso, oyttam bere ubba
akko baayze ganas sa7a shukkide hyarsin
zharshide zharshito taas shiishidaane?
43 Yin, yinttis goynodes kesside Moloke dunkkaane
Refaane ga7inttize yin eeqize xoolintto misile tukkida.
Ta yinttana Baabilooneppa
gode dakkoda› ga7intti xaafinttida.
44 «Nu aduntsis akko baayze ganasa markka dunkkaane
yene. Ezan Xoozii Muse kiittidannigaaran eza beezidanni
gaaran medhdhida.
45 Mahi nu aduntsi yinna dunkkaantto fa aduntsappa
ekkii Xoozii tiino bay7ide Ayhude maaqqoosse asunts gadito
aykkide wode Iyyaasura yeyga ekkii gelida. Ye dunkkaaniza
Dawute wode yellodes yinna besite yezida.
46 Dawute Xoozappa nashshinttida. Mahi Yayqooba
Xoozzes yessade keetstsi keexades Xooz woossida.
47 Yezin eesi keetstsi keexxide Solomona.
48 «Maaqqikon, Ubbappa kattara yeze Xoozze asi keexxide
keetstsa yezoos. Nabize gaydanni gaar,
49 « ‹Salo taas araata,
sa7an ta tohita yedhdhize bessi.
Yeezin, taas yin akko gaarize keetstsi keexxode?

7:36 Keze 7:5; 14:21; Faydo 14:33 **7:37** Mahe 18:15, 18 **7:38** Keze 19:1—20:17; Mahe 5:1-33 **7:40** Keze 32:1 **7:41** Keze 32:2-6 **7:42** Amo. 5:25-27 **7:44** Keze 25:9, 40 **7:45** Iya. 3:14-17 **7:46** 2 Sam. 7:1-16; 1 Zeena 17:1-14 **7:47** 1 Kat. 6:1-38; 2 Zeena 3:1-17

Woy ta shemppize besita aba?
50 Hyanno ubba ta kushite medhdhika?› yagayda Laatstsi.
51 «Yin wayde si7oosse aso? Yin wozintta Xoozze qaala ekkodes akkosi ixxido? Yin hyayta akkosi tullido? Yin, yin aduntsi gaar ubba wode Geeshi Ayyaana ixxane.
52 Nabunts giddappa yin aduntsi bay7ikaayze oode? Xillizay yo7odanno tiinidhii ohiduntsana wodhida. Hyatte yin eza aatsii inggi wodhida.
53 Yin Kiitanchcho kusheppa Xoozze higgito ekkida, yezin kiitinttikaaya» yagayda.

Isxifaanosa shuchchara dhogintte
54 Un yinno si7ide wode fa wozintte Isxifaanosalla gaama zhilidhdhi, fa doontto dha7i manddida.
55 Yezin Isxifaanosa Geeshi Ayyaanara kumii, Salo ude bi7i, Xoozze bonchchiton Yesuusa Xoozze mizaqi zalara eqqidanno bi7ida.
56 «Yikke, taanii salo bugunttin, As Na7ay, Xoozze mizaqi zalara eqqidaya bi7ida» yagayda.
57 Fa qaaltto dhoqi yiizii wuysittera, fa hyayito aykkii fettilla eego woxxida
58 Eza katamappa gaxa kessii, shuchchara dhogida. Markkuntsi fa ma7ito fettii Saawula gaaze na7atitsi atstse kale gaddida.
59 Isxifaanosa, «Ta Laatstso Yesuusa, ta shemppito ekko» yaga7i xeegodera un eza shuchchara dhogane.
60 Bunqqunttii, fa qaaltto dhoqi yiizii, «Ta Laatstsayo, hyanna nagartto unttis atto ga7o» yagayda. Yinno yaga7i maaqqii hyayqqida.

8

Saawula ammanzuntsana bay7ida
1 Saawula Isxifaanosa wodhe qofite gelida. Ye wode Yerusalaame yeze woosa keetstsite damma bay7e denddida. Hawaaruntsap attin ammanze ubbuntsi Yihuda sa7an Samaara sa7a lalinttida.
2 Fettii fettii Xooz asuntsi Isxifaanosa moogida; mahi ees damma yeekkida.
3 Yezin Saawula woosa keetsito lalodes koyane. Ubbunts kara wutii gelii, ammanze dhiiratsuntsanan maachuntsana gochchii kessii achi keetstsa geltsane.

Wonggele Samaara sabbakinttida
4 Lalinttide ammanzuntsi qitide bessa ubba qaala ohine.

7:49 Isa. 66:1-2 **7:51** Isa. 63:10 **8:3** Hawa. 22:4-5; 26:9-11

5 Filphoosa Samaara katama gelii Kiristtoosa baz asuntsis ohida.
6 Gaama asuntsi Filphoosa gaydanno si7ide woden E oochchide kille bazito bi7ide woden eza akaakii si7ida.
7 Tuna ayyaana uukki gaama asuntsappa kezida; mahi gaama tohe gundduntsin wobbuntsin bilinttida.
8 Yinna katamite yeze asuntsi damma ufayttida.

9 Yezin Simoona gaaze fettii atstse yinna katamite yene. E, Taanii damma ga7i Samaara asuntsana maridhdhitera gaama qofizittera gam77ida.
10 Eeratsappa damma yellodes yeze asuntsana ubba, «Damma Xoozze wolqqita hyanno» ga7i eza si7ine.
11 Gaama wodeppa aykkii maridhittera Samaara asuntsana gaama qofize gisho asuntsi eza si7ine.
12 Yezin Filphoosa Xoozze ka7itumon Yesuus Kiristtoosa suntsitibaz dhiiratsuntsisin maachuntsis ohin, un E baz ammanii xammaqinttida.
13 Mahi Simoonan fa ommite ammanii xammaqinttida. Filphoosar wolla hyanggide bessa ubba oochinttize damma kille baz bi7i gaama qoppida.

14 Yerusalaame yeze hawaaruntsi Samaara asuntsi Xoozze qaala ekkidanno si7ide wode Phexiroosan Wahannisan unttago dakkida.
15 Phexiroosan Wahannisan hyanggi, ammanzuntsi Geeshi Ayyaana ekkode gaar unttis Xooz woossida.
16 Akkos gayko, Samaara asuntsi Laatstse Yesuusa suntsite xalaala xammaqinttidap attin unttappa fetellan Geeshi Ayyaana hyaga wodhdhikaaya.
17 Ye wode Phexiroosan Wahannisan fa kushito unttalla gaddin, un Geeshi Ayyaana ekkida.

18 Hawaaruntsi fa kushito unttalla gaddin, unttis Geeshi Ayyaana ingginttidanno Simoona bi7ide wode Phexiroosasin Wahannisas miishe ki7i,
19 «Taanin ta kushito gaddize ubbuntsi Geeshi Ayyaana ekkode fana hyanna adetits wolqqito taasin inggoya» yagayda.

20 Yezin Phexiroosa eego, «Ne Xoozze imotitsi miishera ekkodes qoppide gisho ne miishita neera dhabo.
21 Ne wozintta Xoozze tiino likke maaqqikaayze gisho nees hyanne gisho woy ixa baaya.
22 Yikke, hyanna ne wozina iitatitsiti gisho nagarttippa maaqqo. Ne wozintte yeze iita qoftto Xoozii atto gawude gaar Laatstsa woosso.
23 Akkos gayko, neenii iita ixxeran nagara achchara yezanno ta be7ine» gayda.

24 Simoona mahi, «Yin ga7idannippa fettin tana yellaame
gaar taas Laatstsa woossote» yagayda.
25 Phexiroosan Wahannisan markkidhidannippan Laat-
stse qaala ohidannippa suuba Yerusalaame maaqqida.
Samaara yeze gaama guta Wonggele ohida.

Filphoosa Tophphe moorinna xammaqida

26 Laatstse kiitanchcho Filphoosago, «Denddii
Yerusalaameppa Gaaza kanggize akko baayze ganasa
ogizera hyanggo. Yinna ogita yeekka zalara yene» gayda.
27 Filphoosa denddii qitida. Hinddeko gaaze Tophphe kaattis
I miishito ubba naagize Tophphe asi yene. Ezin goynodes
Yerusalaame yi7ida.
28 Fara gaarella bettii, Yerusalaameppa fa sa7a maaqqitera
nabe Isayaasa maxaafe nabbabane.
29 Geeshi Ayyaana Filphoosago, «Ye gaarizego hyanggi E
kale shiiqo» yagayda.
30 Yeezin Filphoosa woxxii hyanggi yellize wode moorin-
nize nabe Isayaasa maxaafeppa nabbabodera si7i, «Ne nab-
babizanna nees gelane?» yagayda.
31 Moorinnize «Taas ohi geltsize as baayzin wayzi gelode?»
yagayda. Fara gaarzella kezii bettode fana Filphoosa woos-
sida.
32 Moorinnize nabbabize maxaafe kifilize,*
«E duro fana shukinttodes izhinttida;
Duro na7a fa isintsito meedizunts tiino si77i gaazanni
fana,
ezin fa doontto bugikaaya.
33 E toochinttida; ees xillo firdda dhabida.
E de7ita hyanna sa7itippa hyal7ide gisho
E yeletuntsappa oonii ohode?» gayda.
34 Moorinnize mahi Filphoosago, «Nabize obaz ohe? Fa baz
ohinen woy melle asi baz ohine? Taas ohoya» gayda.
35 Filphoosa mahi, Xoozze qaala yinna besstippa aykkii,
Yesuusa baz ohize Wonggele ees ohida.
36 Un hyanggiter hyaatsi yeze bessa yellida. Moorin-
nize, «Hyaatsi hyanno bo7o; ta xammaqinttaame fana akko
kayze?» gayda.
37 Filphoosa eego, «Neenii ne kumutsi wozinappa am-
maniko dandda7ane» gayda.
E mahi, «Yesuus Kiristtoosa Xoozze Na7a maaqqidanno ta
ammanane» gayda.
38 Gaarize eqqode fana moorinnize kiittin, lam77untsi
wodhdhii hyaatstsa gelida; Filphoosan eza xammaqida.

* **8:32** Isa. 53:7-8 8:37 Faydo 37 gidda yeze qoftto zaga Grike maxaafuntsi gujjikaaya.

39 Un hyaatsitippa gaxa kezide wode Laatstse Ayyaana Filphoosa qoppikaayzin ekkida. Lam7intsa moorinnize Filphoosa bi7ikaaya, yezin fa ogito ufayttiter qitida.
40 Filphoosa Azaaxone benttida. Mahi Qisaariya ye7ode wontsis katamar wutii Wonggele markkidhida.

9

Saawula Kiristtoosa ammanida
(Hawa. 22:6-16; 26:12-18)

1 Ye wode Saawula Laatstsi tamaaruntsana wodhodes manddii kahinunts hyalaqizego qitida.
2 Laatstse ogito kaallize dhiiratsuntsanan maachuntsana denggiko, accitera Yerusalaame ko7odes, Demasqqo yeze Ayhude woosa Keetstsis dabddaabbe xaafinttode gaar eza woossida.
3 E hyanggi, Demasqqo katama yellodes ukkodera, qoppikaayzin saloppa damma foo7o E kantte foo7ida.
4 E sa7ite gol7in, «Saawula, Saawula, akkos tana bay7e?» gaaze qaala si7ida.
5 Saawula, «Laatstso, ne oode?» yaga7i oocida.
«Taanii, ne bay7ize Yesuusa» yagayda.
6 Laatstsi eego, «Denddii katama gelo; ne oochchodes koshshize baz ize nees ohoda» yagayda.
7 Saawulara ogito hyanggize asuntsi akkon ohikaayzara eqqii attida. Ootsito si7ine, yezin oona yezakon bi7ikaaya.
8 Saawula gol7ide bessitippa denddii be7ize wode E aafita dengganxida. Yinnii gisho, un E kushito aykkii kaalitsi Damasqqo geltsida.
9 Hyaydzdzii qamma yellodes E be7ades dandda7ikaaya; akkon mu7ikaaya; uzhikaaya.
10 Damasqqo gidda fettii Hananiya gaaze Yesuusa tamaarize yene. Laatstsi qonccitsara, «Hananiya» yaga7i xeegida.
Hananiya mahi, «Ta Laatstso, yoo» yagayda.
11 Laatstsii eego, «Denddii moolo ga7inttize ogito hyanggi, Yihuda keetstsa Saawula gaaze Terseseppa ye7eze atstsa koyo; Saawula hyatte woosalla yene.
12 Mahi Hananiya gaaze atstse gelii, Saawula lam7intsa be7ade gaar fa kushito eella gaddodera qonccitsara bi7ida» yagayda.
13 Hananiya mahi, «Laatstso, Yerusalaame ne geeshi asuntsalla ye atstse akko gaar iita baz oochchezako ta gaama asappa si7ida.

14 Mahi Damasqqo gidda ne suntsito xeegizuntsana ubba
accodes, kahinunts hyalaquntsi ees adetits wolqqa ing-
gidda» yagayda.
15 Yezin Laatstsi eego, «Saawula Ayhude maaqqoosse
asunts tiino, kaatuntsi tiinon Isra7eele asunts tiinon, ta
suntsito tookkodesin taas oochchodes doorinttide miishe
maaqqide gisho ne eego qito.
16 Akkos gayko, ta suntsiti gisho E wantsi madha ekkodes
koshshizako ta eza beessada» yagayda.
17 Hananiya hyanggi, keetstsa gelii, fa kushito Saawulalla
gaddii, «Ta ishe Saawula, ne yi7ize ogite nees benttide
E Laatstse Yesuusa, ne be7ade gaaran Geeshi Ayyaanara
kumode gaar tana kiittida» gayda.
18 Ellisii, Saawula afttippa fettii quro fana yeze baz wod-
hdhin, Saawula lam7intsa bi7ida. Mahi denddii xammaqint-
tida.
19 Katstsa mu7i minggida. Damasqqo gidda yeze
tamaarutsara eeratsi qamma gam77ida.

Saawula Damasqqo tamaarssida

20 Ellisii Saawula, «Yesuusa Xoozze Na7a» yaga7i
Damasqqo gidda yeze Ayhude woosa keetstsa qaala
tamaarssida.
21 Yinno si7ize ubbuntsi qoppii, «Hyay Yerusalaame Yesu-
usa suntsito xeegizuntsana bay7izaya baane? Mahi hyayga
yi7idanna unttana accii, kahinunts hyalaquntsi tiino kang-
godes baane?» yagayda.
22 Yezin Saawula qaala ohera miinggiter hyanggida.
Yesuusa, E Kiristtoosa maaqqidanno qonccizi ohide gisho
Damasqqo gidda yeze Ayhuduntsi ees mahodebaz dhabida.
23 Gaama qammappa maaqqii Ayhuduntsi shiiqii, Saawula
wodhodes zorinttida.
24 Yezin Ayhuduntsi fana wodhodes qoppidanno Saawula
erida. Un eza wodhodes qamman awaran katama furtsite
naagane.
25 Mahi E tamaaruntsi eza qamma kanggi, gimbbe gase
wulunqqera kessii daachchora ketstsida.

Saawula Yerusalaame tamaarssida

26 Saawula Yerusalaame yellide wode ammanzuntsara
yellinttodes qoppida. Yezin E Kiristtoosa ammanidanna
unttis turo aazanxi ixxin ees zhashtida.
27 Yezin Barnnabaasa Saawula hawaaruntsago kanggida.
Oge Laatstsi wayzi qonccezakon ohizezako, mahi Saawula
Damasqqo gidda Yesuusa suntsite zhashtikaayzara wayzi
qaala ohezako unttis geeshi ohida.

9:23 2 Qoro. 11:32-33

28 Saawula Yerusalaame wutii Laatstse suntsite zhashtikaayzara qaala ohitera, hawaaruntsara wolla yezida.
29 Mahi Saawula Girike doona ohize Ayhuduntsara ohintti lallida. Yezin un eza wodhodes koyda.
30 Ammanze asuntsi yinno si7i, Saawula Qisaariya kanggi Terseese dakkida.
31 Yihuda, Galilan Samaaran ubba gidda yeze woosa keetsita sarora yezida. Mahi minggida; Laatstsis zhashtiter Geeshi Ayyaana miintsitsodera gaanggitter hyanggida.

Phexiroosa Liidan Iyoophen tamaarssida

32 Phexiroosa sa7a ubba wutii Liida yeze ammanze asuntsago yellida.
33 Ize osfun bere kumutsi wobbii yiitsa woy7i yeze Eeniya gaaze atstsa denggida.
34 Phexiroosa, «Eeniya, Yesuus Kiristtoosa nena fatstsoda; denddii ne yitsito dentso» yagayda. Ezin ellisii denddii eqqida.
35 Liidan Saaronan yeze asuntsi ubba Eeniya bi7i, Laatstsago maaqqida.
36 Iyoophe katama fettii Xaabito gaaze ammanzanna yene. (Xaabito ga7inttizanna gen77e ga7intte) Iza fa yezide wodite ubba lo77o baz oochiteran dahuntsana maaddite yezida.
37 Ye wode iza hyargginttii hyayqqin, asuntsi I ahito meeccii, fooqella kessii woytstsida.
38 Liida Iyoophes kale. Ammanzuntsi Phexiroosa Liida yezanno si7i, «Woy7a nuugo ellisii yo7o» yagaaze kiita lam77i asara eego kiittida.
39 Yinnii gisho, Phexiroosa denddii, unttara qitida. Yeyga yellin, fooqella yeze kifilite eza geltsida. Azini baayze maachuntsi Phexiroosa kantte eqqii yeekkitera Dorqqa unttara faxa yezitera oochchide qamistton afultto ubba Phexiroosa beezida.
40 Phexiroosa unttana ubba bale kessii, bunqqunttii Xooz woossida. Mahi ahitigo maaqqii, «Xaabite, denddo» yagayda. Xaabita fa aafto bugii Phexiroosa bi7i, denddii bettida.
41 Phexiroosa izo fa kushite katizii dentsii essida. Yinnippa maaqqii, ammanzuntsanan azinii baayzuntsana xeegii, un tiino shiishida.
42 Hyanna ohita Iyoophe katama ubba yellida. Gaama asuntsi Laatstsa ammanida.
43 Phexiroosa Iyoophe Simoona gaaze qole hyaashize kara gaama wode gam77ida.

10

Phexiroosan Qornneliyoosan

1 Qisaariya, «Xaaliya ola asuntsana» ga7inttize olinttizunts
gidda fettii Qornneliyoosa ga7inttize mato hyalaqa yene.
2 Qornneliyoosa fa kara asuntsara Xooz goynizen zhash-
tize asi, dahuntsanan maaddane, mahi ubba wode Xooz
woossane.
3 Fettii wode uddufun saate kumizin Xooz kiitanchcho
eego yi7i, «Qornneliyoosa» ga7i xeegodera E qonccitsara
geeshi bi7ida.
4 Qornneliyoosa zhashtii Kiitanchchiza dakkii loytsii bi7i,
«Laatstso, yinna akko?» yagayda.
Kiitanchchize mahi, «Ne woositan dahuntsana ne maad-
didanna Xoozze tiino qofinttes yellida.
5 Hyatte asuntsana Iyoophe dakkii, Phexiroosa gaaze
Simoona ki7izo.
6 Phexiroosa abba gaxa qole hyaashize Simoona kara
zaqqottetsi bettida» gayda.
7 Qornneliyoosa faas ohide kiitanchchize qitin,
fa aruntsappa lam77untsana Xooz goynize fa kale
wottaddaruntsappa feta xeegii,
8 unttis ohi Iyoophe kiittida.
9 Wonttisti wode un hyanggi, Iyoophe katama ukkodera
izipun saate gaar yezin Xooz woossodes Phexiroosa fooqella
kezida.
10 E naydhdhii katstsa maades koyda, yezin katstsa
kaxxodera E ayyaanara maaqqii qonccitsi bi7ida.
11 Salo bugunttin, damma afula aazize baz oyddii zalara
aykkinttii wodhdhodera E bi7ida.
12 Iza besite oyddii tohera yeze gurdde xootsi, sazara
gochinttize medhetitsin salo landda ubba yene.
13 Ye wode «Phexiroosa, denddii eqqii shukkii mo7o» gaaze
qaala eego yi7ida.
14 Yezin Phexiroosa, «Laatstso, ade! Ta tuna baz mulon
mu7i eroos» gayda.
15 Mahi, «Xoozii geeshidanno ne tuna ga7ippe» gaaze qaala
lam7intsa eego yi7ida.
16 Yinnan, hyaydzdzii tohe yi7idannippa maaqqii ye
damma afula aazize ellisii ude salo ekinttida.
17 Phexiroosa fa be7eze qonccitsiti bilitsita, «Akko
maaqqad yessa?» ga7i fa wozintte qoppodera,
Qornneliyoosa kiitteze asuntsi Simoona kara oocii denggi
bale eqqida.
18 Fa qaaltto un dhoqi yiizii, «Phexiroosa gaaze Simoona
zaqqotits yeze hyanne yene?» yaga7i oocida.
19 Phexiroosa qonccitsara bi7idanno tawodera, Geeshi
Ayyaana eego, «Hyaychche, hyaydzdzii asuntsi nena koyane.

20 Denddii wodhdho, ta unttana kiitteze gisho
so7ikaayzara unttara qito» yagayda.
21 Phexiroosa asuntsago wodhdhii, «Yin koyze tana; akkos
yi7idote?» yagayda.
22 Un mahi, «Nuna mato hyalaqize Qornneliyoosa kiittida.
E xillo, Xooz goynize asin Ayhude asunts gidda ubba gaama
bonchchinttide asi. Qornneliyoosa, nena fa kara ki7izii
qaala neeppa si7ode fana geeshi kiitanchcho ees ohida»
yagayda.
23 Phexiroosa asuntsana kara geltsii mokkida.
Wonttisti wode, denddii unttara qitida. Yoophe katama
yeze ammanzuntsappa fettii fettii asunts eera wolla qitida.
24 Wonttistti wode, Qisaariya yellida. Qornneliyoosa fa
iginuntsanan fa kale lagguntsana fettilla xeegii shiishii,
Phexiroosa naagane.
25 Phexiroosa kara gelodes yi7adera, Qornneliyoosa eera
yellintti E tiino gol7i ees goynodes koyda.
26 Yezin Phexiroosa, «Denddo, taanin ta ommite ne gaar
asi» yaga7i eza dentstsida.
27 Phexiroosa Qornneliyoosara ohitera kara gelize wode
gaama asuntsi shiiqidanno denggida.
28 E asuntsago, «Ayhude asi melle worzhara wolla
maaqqades woy yellinttodes woga baayzanno yin erane.
Yezin taanii ooden tuna woy geeshi ga7aame gaar Xoozii
tana beezida.
29 Yinnii gisho, yin taago kiittin ixxikaayzara yi7ida. Hy-
atte tana akkos xeegizezako taas ohote» yagayda.
30 Qornneliyoosa, «Taanii hyayno oyddii qammappa tiino
hyannii wode uddufun saate woosa woossodera, foo7ize
ma7o ma77ide asi ta tiino eqqida.
31 E taago, ‹Qornneliyoosa, Xoozii ne woosito si7ida, neenii
dahuntsana maaddidanno qoppida.
32 Yikke, asi Yoophe kiittii, Simoon Phexiroosa gaazaya
xeegizo. E, Simoona gaaze qole hyaashize atstse kara abba
gaxa bettida› yagayda.
33 Yinnii gisho, ta neego ellisii kiittida; ne yi7idanna
lo77o. Yikke, Xoozii nena Kiittidebaz ubba si7odes hyatte
nu ubbuntsi hyanne Laatstse tiino yene» yagayda.

Phexiroosa ohe

34 Kaallii, Phexiroosa, «Xoozii asis sino bi7i asi asappa
shagoos.
35 Yezin asi ubba oona maaqqikon faas zhashtizayan xillo
oocha oochchizella Xoozii ufayttizanno ta turo qoppida.

10:34 Mahe 10:17

36 Xoozii, ubbuntsi Laatstsii maaqqide Yesuus Kiristtoosa baggara sarotitsi ohitera hyanna wonggeltto Isra7eele asuntsis kiittezanno yin erane.
37 Wahannisa xinqqate baz sabbakide wodeppa aykkii Galilan Yihuda sa7a ubba yellodes hyanidanno yin erane.
38 Xoozii Naazirete Yesuusa Geeshi Ayyaanara tizhii wolqqa inggida. Xoozii eera yeze gisho lo77o baz E oochchitera Xalahe kushe aqiduntsana ubba fatstsitera wutida.
39 «Ayhude sa7an Yerusalaame E oochchide ubbabazitis nu markka. Un masqalalla suxxii eza wodhida.
40 Yezin Xoozii hyaydzdzintsa wode hyayqoppa eza dentsii asuntsis qonccode gaar yiizida.
41 Yinna qonccitsita Xoozii tiino dooride markkuntsis fattin as ubbas maaqqoos. E hyayqoppa denddidannippa maaqqii eera mu7i uzhida.
42 Nu Wonggele asuntsis ohode gaaran faxa yezuntsallan hyayqqiduntsalla firddodes Xoozii shuumide Yesuusa maaqqizanno markkidhade gaar nuna kiittida.
43 Xoozii eza ammanize ubba nagartta, E suntsite atto ga7inttizanno nabuntsi markkidhane» yagayda.

Ayhude maaqqoosse asuntsi ammanii Geeshi Ayyaana ekkida
44 Phexiroosa hyaga yinna ohito hyaasikaayzin qaala si7ize ubbuntsalla Geeshi Ayyaana wodhdhida.
45 Phexiroosara Yoopheppa yi7ide ammanize garrazinttide Ayhude ubbuntsallan, Ayhude maaqqoosuntsallan Geeshi Ayyaana wodhdhidanno bi7i gaama qoppida.
46 Akkos gayko, un melle melle doonara ohiteran Xoozze dammatitsito sabbodera si7ida.
Ye wode Phexiroosa mahi,
47 «Hyantses mahi nu gaar Geeshi Ayyaana ekkiduntsi xammaqinttaame gaar hyaatsi kayode oode?» yagayda.
48 Un Yesuus Kiristtoosa suntsite xammaqinttode gaar unttana kiittida. Yinnippa maaqqii, un faara eerats wode bettode gaar Phexiroosa woossida.

11

Phexiroosa fa oochchidanno Yerusalaame woosa keetstsis ohida
1 Hawaaruntsin Yihuda yeze ammanzuntsi, Ayhude maaqqoosuntsin Xoozze qaala ekkidanno si7ida.
2 Phexiroosa Yerusalaame qitide wode garrazinttide ammanzuntsi,
3 eego, «Ne garrazinttikaayzuntsago gelii unttara katstsa akkos mu7ido?» ga7i lallida.

4 Yezin Phexiroosa hyanidanno tiinoppa aykkii tarar tarar
ohida:
5 «Taanii Yoophe katama Xooz woossittera qonccitsi bi7ida.
Damma afula aazize baz oyddii zalara aykkinttii saloppa
wodhdhitera taago yi7ida.
6 Taanii dakkii loytsii E gidito be7ize wode oyddii tohera
yeze gurdde xootsuntsi, sazara gochinttize medhon salo
landduntsana bi7ida.
7 ‹Phexiroosa, denddii, shukkii mo7o› gaaze qaala si7ida.
8 «Yezin taanii, ‹Laatstso, ade, tuna baz woy geezhikaayze-
baz mulon doonago shiishii eroos› yagayda.
9 « ‹Xoozii geeshidanno neenii tuna ga7ippe› yagaaze qaala
lam7intsa saloppa yi7ida.
10 «Yinna hyaydzdzii tohe hyanidannippa suuba, maaqqii
ubba bazita salo ude ekinttida.
11 Yinna saate hyaydzdzii asuntsi Qisaariyappa taago kiit-
inttii ta yeze keetstsite yellida.
12 So7ikaayzara unttara qitode gaar Ayyaana taas ohida.
Mahi hyanna izippun ishuntsi Yoopheppa taara Qisaariya
hyanggiduntsara Qornneliyoosa kara gelida.
13 Kiitanchcho E kara eqqii, ‹Yoophe kiittii Phexiroosa
ga7inttize Simoona xeegizo.
14 Nenan ne kara as ubba ashshize qaala E nees ohoda›
gaydanno Qornneliyoosa nuus ohida.
15 «Taanii ohe aykkize wode Geeshi Ayyaana tiino nuulla
wodhdhidannigaara unttallan wodhdhida.
16 Ye wode ‹Wahannisa hyaatsara xammaqida, yezin yin
Geeshi Ayyaanara xammaqinttoda› yagayde Laatstse qaaltta
taas tiirinttida.
17 Xoozii nuus Laatstse Yesuus Kiristtoosa ammanzuntsis
inggide imotitsito mahi izo Ayhude maaqqoosuntsisin ing-
giko, yeezin Xooz kayodes ta oode?» yagayda.
18 Un yinno si7ide wode fa lallizanno ashshii, «Yinno
maaqqiko, Xoozii Ayhude maaqqoosuntsin nagarappa
maaqqii de7o yessade gaar ixa inggida» yaga7i Xooz
galatida.

Anxookiya woosa keetstsa

19 Isxifaanosa hyayqos yeltside bay7e gisho lalinttide
ammanzuntsi qaala Ayhudunts xalaalas ohitera Siroofinqe,
Qoophiroosan Anxookiyan yellodes wutida.
20 Yezin Qoophiroosappan Qereenappan yi7ide fettii fettii
ammanize asuntsi Anxookiya hyanggi, Laatstsi Yesuusa
Wonggele Girike asuntsis ohida.

11:16 Hawa. 1:5 **11:19** Hawa. 8:1-4

21 Laatstse wolqqa unttara yene; mahi gaama asuntsi
ammanii Laatstsago maaqqida.
22 Yinna ohito Yerusalaame yeze woosa keetsita si7ide
gisho Barnnabaasa Anxookiya kiittida.
23 Barnnabaasa Anxookiya qitide wode Xoozze aadho
keehatitsi oocha bi7i ufayttida. Un ubbuntsi fa kumutsi wo-
intte Laatstse gidda miinggi yessade gaar unttana zorida;
24 yinnii gisho Barnnabaasa Geeshi Ayyaanaran am-
manora kumide lo77o asi. Gaama asuntsi Laatstsa am-
manida.
25 Yinnippa maaqqii, Barnnabaasa Saawula koyodes
Terseese qitida.
26 Ize Saawula denggide wode Anxookiya ekkii yi7ida.
Barnnabaasan Saawula woosa keetstsi asuntsara fettii bere
mulo bettii gaama asuntsana tamaarssida. Tamaaruntsi
Anxookiya woosa keetstsa «Kiristtaane» ga7intti tiinii
xeeginttida.
27 Ye wode fettii fettii nabuntsi Yerusalaameppa Anx-
ookiya wodhdhida.
28 Un giddappa Agaboosa ga7inttize denddii sa7a ubba
damma naye kessadanno Ayyaana wolqqara tinbbite ohida.
Yinna hyanidanna Roome Kaat Qalawudiyoosa wode.
29 Ammanzuntsi fete fete fa wolqqiti gaar miishe kessii
Yihuda yeze ammanzutsis maade dakkodes qofa accida.
30 Un hyannigaara yeyzi, miishito Barnnabaasaran Saawu-
laran woosa keetstsa cimuntsis dakkida.

12

Woosa keetstsalla damma baytsi yellida

1 Ye wode Kaat Heroodisa* woosa keetstsi asuntsappa
bagguntsana bay7e aykkida.
2 Wahannisa ishe Yayqooba mashshara wodhida.
3 Yinna Ayhuduntsana ufayssidanno bi7i, gujjii
Phexiroosan aytsida. Yinna hyanidanna boora Ba7ale
bonchchize qammite.
4 Phexiroosa aykkii accida. Faasiga bonchchize woditippa
maaqqii worzhunts tiino aatsodes qoppii, oyddii oyddii
wottaddaruntsi eza naagode gaar taphpho izippun wottad-
daruntsis aatsii inggida.
5 Yinnii gisho, Phexiroosa achi keetstsa naaginttane. Yezin
woosa keetstsa asuntsi ees mintsii Xooz woossane.

Kiitanchcho Phexiroosa achi keetstsappa kessida

11:28 Hawa. 21:10 * **12:1** ***Kaat Heroodisa:*** Hyay Kaat Heroodisa, Heroodisa Agirpha gaazes anggissaya. E, 37-44 Maarotitsi Bere yellodes ahida. E kaat Heroodisas naazes na7a. Ezin hawaaruntsi oocha Zofa. 25 yezes ade. **12:4** Keze 12:1-27

6 Heroodisa Phexiroosa asunts tiino shiishodannippa tiino qamma Phexiroosa lam77i zalara lam77i wottaddaruntsaran lam77i santsalaatara acinttii un gidda genttida. Naagizuntsi achi keetstsa furtsite eqqii naagane.

7 Tiirikaayzin Laatstse kiitanchcho benttida. Achi keetstsa foo7o foo7ida. Kiitanchchize Phexiroosa millito bochchii barkkizii, «Elle denddo» yagayda. Iira santsalaatan E kushtippa wodhdhida.

8 Kiitanchchize eego, «Ne ma7ito ma77o, ne caammiton aatso» yagayda. Phexiroosa hyannigaara oochchida; kiitanchchize, «Ne laxinza ma77i tana kaallo» yagayda.

9 Phexiroosa achi keetstsappa kezii kiitanchchiza kaallida. Ees qonccitsi be7izegaara yi7idap attin kiitanchchize oochchize bazita turo aazikaaya.

10 Kiitanchchizen Phexiroosan tiinon lam7intsa naagize zabiza aadhii katama kanggize birita furtsitigo yellida. Furtsita unttis fa faas erii bugunttida. Un kezii fettii ogera hyanggodera kiitanchchize tiirikaayzin Phexiroosappa shaakkinttida.

11 Phexiroosas wozintta maaqqin, «Tana Laatstsi fa Kiitanchchiza dakkii, Heroodisa kushtippan naagii bettide Ayhude asunts ubbappa ashshidanno hyatte turo erida» yagayda.

12 E yinno akaakide wode gaama asuntsi wolla shiiqii Xooz woossize besite, Marqqoosa gaaze Wahannisa intta Mayrami kara qitida.

13 Ize bale eqqii xeegida. Fettii Rooda ga7inttize arita furtsito bugodes yi7ida.

14 Rooda Phexiroosa qaala maaqqidanno eride wode ufayssar kumii bale bugikaayzin suub woxxii hyanggi, «Phexiroosa bale eqqida» yaga7i asuntsis ohida.

15 Asuntsi iigo, «Ne zhaashtane!» yagayda. Rooda Phexiroosa maaqqidanno geeshi ohida. Un, «Ye E kiitanchcho» yagayda.

16 Yezin Phexiroosa bale eqqii xeegii ashshanxin asuntsi furtsito bugii eza bi7i gaama qoppida.

17 Yezin un si77i gawude gaar Phexiroosa fa kushite mallii Laatstsi achi keetstsappa eza wayzi kessezako unttis qonccizi ohi, «Hyanno Yayqoobasin ammanze asuntsis ohote» ga7i izip kezii melle bessa qitida.

18 Sa7a wonttize wode «Phexiroosa aba qitido?» ga7i wottaddaruntsi wol gidda gaama kacinttida.

19 Heroodisa Phexiroosa koyzin, E dhabide wode naagizuntsana qurii, unttana wodhode gaar kiittida. Yinnippa suuba, Heroodisa Yihudappa Qisaariya wodhdhii ize eerats wode bettida.

Heroodisa hyayqo

20 Heroodisa Xiroosa asuntsallan Sidoona asuntsalla
gaama kaccida. Un wolla fettilla yi7i kaat moorinna Bi-
lasxoosa maadinttode gaara woossii yee7e ga7izii faas cima
mahi giigodes Heroodisago hyanggida. Un gadita katstsa
kaatize gadeppa denggane yeshsha.
21 Heroodisa shuuminttide wode fa ka7itumo afultto
ma77i, araatalla bettii asuntsis ohida.
22 Asuntsi, «Yinna Xoozze qaala, as qaala baaya» yaga7i
uukkida.
23 Heroodisa Xooz bonchchikaayze gisho iira Laatstse
kiitanchcho eza guuddin zaqilara mu7intti hyayqqida.
24 Yezin Xoozze qaala dicciteran dalggitera hyanggida.
25 Barnnabaasan Sawulan fa oochito faaddii Marqqoosa
gaaze Wahannisa faara ekkii Yerusalaamep maaqqida.

13

Barnnabaasan Saawulan kiitinttida

1 Anxookiya yeze woosa keetstsa nabuntsin
asttamaaruntsin yene. Un Barnnabaasa, Kartsi ga7inttize
Simoona, Qereenappa yi7ide Lukiyosa, Kaat Heroodisara
diccide Minaahenen Saawulan.
2 Un Laatstsi goynoderan xoomodera Geeshi Ayyaana,
«Taanii xeegide oochitis Barnnabaasan Sawulan taas
shaakkote» yagayda.
3 Yinnii gisho, un xoomidaanippan woossidannippa
maaqqii fa kushito unttalla gaddii dakkida.

Barnnabaasan Saawulan Qoophiroosa qitida

4 Yinnii gisho, Geeshi Ayyaana unttana kiittida. Selewuqe
hyanggida; iippa markkabe gidda gelii Qoophiroosa hyaat-
sara teqinttide sa7a qitida.
5 Un Silmmaana yellii Ayhude woosa keetstsa Xoozze qaala
ohida. Wahannisa* maadditera unttara yene.
6 Un Qoophiroosa hyaatsara teqinttide sa7a aadhii Phaafu
yellize wode fettii worddo nabe Bar-Yesuusa gaaze Ayhude
maro denggida.
7 Ye marize worzha ahize Sarggiyoosa Phawuloosa gaaze
qofara yeze atstsera yene. Sarggiyoosa Phawuloosa
Barnnabaasan Sawulan faago xeegii Xoozze qaala si7odes
koyda.
8 Yezin Girike doonara marizay suntsitan «Elmmaasa»
ga7inttane. E gade ahize ammanaame gaar kayodes koyi
Barnnabaasan Phawuloosan ixxida.

* **13:5** ***Wahannisa:*** Hyanna besite xaafinttide, hawaare Wahannisa maaqqikaayzin Wahannisa Marqqoosa ga7inttize Marqqoosa Wonggele xaafidaya.

9 Yezin Phawuloosa gaaze Saawula Geeshi Ayyaanara
kumii marizaya dakkii bi7i,
10 «Naate, Xalahe na7ayo, iitatitsi ubba kumidayo, xil-
lotitsi ubbas morkkizayo, luule Laatstse ogito mirqqizanno
ashshoso?
11 Yikke, hyatte Laatstse kushe neella yene. Ne qooqe
maaqqada; eerats wodes awa foo7o ba7aama» yagayda.
Iira qayqayon dhuman E aafto goozin, fa kushito aykkii
kaalitsize as koyitera wutida.
12 Gade ahize yinno bi7ide wode Laatstse baz tamaars-
sizanne gaama qoppii ammanida.

Barnnabaasan Phawuloosan Phisidiya Anxookiya qitida

13 Phawuloosan eera yezuntsi Phaafuppa denddii, Phinfil-
iya yeze Phergge markkabera qitida. Wahannisa unttappa
shaakkintti Yerusalaame maaqqida.
14 Yezin un Pherggeppa aadhii Phisidiya yeze Anxookiya
yellida. Sambbata wode Ayhude woosa keetstsa gelii bettida.
15 Muse higgiton nabunts maxaaftan nabbabinttidannippa
maaqqii Ayhude woosa Keetstsi hyalaquntsi, «Nu ishuntso,
asi mintsitsize qaala yinttis yezako asuntsis ohoyate» ga7i
unttago kiittida.
16 Phawuloosa denddii eqqii fa kushtira mallitera,
«Isra7eele asuntsis, mahi Xooz goynize Ayhude maaqqoosse
asuntso, si7ote.
17 Hyantsi Isra7eele asunts Xoozze, nu mayzuntsana
doorida. Gibxxe sa7a zaqqotitsa un yessadera, unt-
tana gaantsi fa damma wolqqara Gibxxe sa7appa unttana
kessida.
18 Akko baayze sa7a oyttam bere gaar unttana
dandda7ida.
19 Kanaane sa7a Ayhude maaqqoosse laappun ka7itumo
kayi un gadito fa asuntsana laattizida.
20 Yinna ubba hyanidannippa oyddii xeet ichintam bere
maaqqida. Yinnippa maaqqii Saamu7eela wode yellodes
ahize daynna unttis inggida.
21 Yinnippa maaqqii, un faas kaati inggode gaar woossin,
Xoozii Biniyame kochchappa Qiise na7a, Saawula oyttam
bere ka7itode gaar unttis inggida.
22 Xoozii Saawula shaaridannippa maaqqii unttalla
Dawute ka7itsida. Xoozii Dawutebaz markkidhite, ‹Ta
wozintti gaar maaqqidaya ta qoftto ubba oochchiza Issey
na7a Dawute denggida› gayda.

13:17 Keze 1:7; Keze 12:51 **13:18** Faydo 14:34; Mahe 1:31 **13:19** Mahe 7:1; Iya. 14:1 **13:20** Mahe 2:16; 1 Sam. 3:20 **13:21** 1 Sam. 8:5; 10:21 **13:22** 1 Sam. 13:14; 16:12; Maz. 89:20

23 «Xoozii, taanii Dawute kochchappa Isra7eele asuntsana
ufayssiza ko7oda gaydanni gaar Yesuusa ki7ida.
24 Yesuusa yo7odannippa tiino Isra7eele asuntsi ubba fa
nagarttippa maaqqii xammaqinttode gaar Wahannisa qaala
ohida.
25 Mahi Wahannisa fa oochchito folodes yi7ite asuntsago,
‹Tana oona ga7i qoppete? Taanii yin naagize Kiristtoosa
baaya, yezin ta E caamma billodes taas beezoosse taappa
suubite ye7ine› gayda.
26 «Ishuntso, Abrahama kochchuntso, mahi hyanne
Ayhude maaqqikaayzara Xoozis zhashtizuntso, hyanna
ashshize qaaltta nuus kiitinttida.
27 Akkos gayko, Yerusalaame yeze asuntsin un hyalaquntsi
Yesuusa erikaaya. Sambbata ubbanne nabbabinttize
nabunts qaaltto tiirikaayze gisho ezalla firddi nabuntsi
ohide qaaltto folida.
28 Yesuusa wodhissades fettii miknaaten benttaanxin Phi-
laaxoosa eza wodhodes inggode gaar woossida.
29 Un Yesuusa baz Geeshi Maxaafite xaafinttidanno ubba
folide wode masqalappa eza ketstsii moogida.
30 Yezin Xoozii hyayqoppa Yesuusa dentsida.
31 Yinnippa maaqqii, E faara Galilappa Yerusalaame
yi7iduntsis gaama qamma benttida. Un hyatte E baz asuntsis
markkidhane.
32 «Xoozii nu aduntsis inggoda gayde Wonggele nuunii
yinttis ohine.
33 Dawute fa Mazmure Maxaafite lam7intsa zofantte,
« ‹Neenii, ta Na7aya,
ta hyayno nena yelida›
ga7intti xaafinttide Yesuusa, Xoozii hyayqoppa dentsii nu
mayzuntsis inggoda gaydanno nuus un na7untsis folida.
34 E wooqaame gaar Xoozii hyayqoppa eza dentsite erisodes,
« ‹Taanii Dawutes inggoda gayde
ammaninttide geeshi anjjo yinttis inggoda› yaga7i
ohida.
35 «Yinnii gisho, Mazmure Maxaafite melle bessa mahi,
« ‹Ne Geeshize ahito wooqqizoos› gayda.
36 «Dawute fa wode Xoozze qoftto folidannippa maaqqii
hyayqqii fa aduntsara mooginttii wooqqida.
37 Yezin Xoozii hyayqoppa dentsiday wooqqikaaya.

13:24 Mar. 1:4; Luqa. 3:3 **13:25** Maato. 3:11; Mar. 1:7; Luqa. 3:16; Waha. 1:20, 27 **13:28** Maato. 27:22-23; Mar. 15:13-14; Luqa. 23:21-23; Waha. 19:15 **13:29** Maato. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luqa. 23:50-56; Waha. 19:38-42 **13:31** Hawa. 1:3 **13:33** Maz. 2:7 **13:34** Isa. 55:3 **13:35** Maz. 16:10

38 «Yinnii gisho, ta ishuntso, nagara ashshize Yesuusa
zalara tiinidhdhii yinttis ohinttidanno erote. Muse higgita
nagarappa xillissades dandda7oos.
39 Yezin Yesuusa ammanze ubbuntsi nagarappa xillane.
40 Yinnii gisho, nabuntsi gaydanna yinttana yellaame fana
naaginttote.
41 « ‹Xoozii gaydebaz leqqizuntso! Bo7ote!
Gaama qoppote! Dhabote!
Ooden ohin, yin ammanoose oocha
ta yin wodite oochchoda› » yagayda.
42 Phawuloosan Barnnabaasan Ayhude woosa keetstsappa
kessadera, kaallize Sambbata yinno gujjii ohode gaar asuntsi
unttana woossida.
43 Shiiqita lanttidannippa maaqqii gaama Ayhuduntsin
Ayhudunts ammantte gelii Xooz goynize gaamuntsi Phawu-
loosan Barnnabaasan kaallida. Ammaniduntsii Xoozze
aadho keehatitsite mintstsii yessade gaar unttana zorida.
44 Lam7intsa Sambbata katama yeze asuntsappa attide
baaya yagawude wontsis Xoozze qaala si7odes shiiqida.
45 Yezin Ayhuduntsi gaama asuntsana be7eze wode
Phawuloosa antsinttii E ohito ixxii eza cazhida.
46 Phawuloosan Barnnabaasan zhashtikaayzara, «Xoozze
qaaltta tiinidhdhii yinttis ohinttodes beezane. Yezin yin
qaala ixxii medhina de7o ekkodes nuus beezoos ga7i
yin, yin ommite firddide gisho yikke nuunii Ayhude
maaqqoosuntsago maaqqada.
47 Akkos gayko Laatstsi,
« ‹Alame kumutsita ne baggara attode gaar,
ta nena Ayhude maaqqoosse asuntsis foo7o mahida›
ga7i nuna kiittida» gayda.
48 Ayhude maaqqoosuntsi yinno si7ide wode ufaytti
Xoozze qaala bonchchida. Mahi medhina de7oos doorint-
tide ubba ammanida.
49 Laatstse qaaltta yinna sa7ito ubba yellida.
50 Yezin Ayhuduntsi, Ayhude maaqqoosse Xooz goynize
bonchchinttide maachuntsanan katama yeze damma
asuntsana Phawuloosallan Barnnabaasallan dentsitsida.
Yentsi asuntsi unttana bay7e aykkii fa sa7itippa kessida.
51 Yezin Phawuloosaran Barnnabaasaran ixxizuntsis
malla maaqqade gaar fa tohitippa xura fixxii Iqooniyone
katama qitida.
52 Mahi Anxookiya yeze ammanzuntsi Geeshi Ayyaanaran
ufayssara kumida.

13:41 Ibr. 1:5 **13:47** Isa. 42:6; 49:6 **13:51** Maato. 10:14; Mar. 6:11; Luqa. 9:5; 10:11

14

Phawuloosan Barnnabaasan Iqooniyone qitida

1 Kasennigaara, Phawuloosan Barnnabaasan Iqooniyonen
Ayhudunts woosa keetstsa gelii gaama Ayhuduntsin Ayhude
maaqqoosuntsi ammanode wodes qaala ohida.
2 Yezin ammanikaayze Ayhuduntsi, Ayhude maaqqoosutsi
wozintto laammii ishuntsalla dentsitsida.
3 Hawaaruntsi ize gaama wode gam77ida. Un
zhashtikaayzara Laatstse baz ohida. Laatstsii mallan kille
baz un oochchode gaar unttis adetits wolqqa inggi fa aadho
keehatitsi qaaltta turo maaqqizanno beezida.
4 Yezin yentsi katama asuntsi shaakkintti, baggita Ay-
huduntsara baggita mahi Hawaaruntsara maaqqida.
5 Ayhude maaqqoosuntsin Ayhuduntsin fa hyalaquntsara
wolla maaqqii hawaaruntsana qohodesin shuchchara
dhogodes koyda.
6 Hawaaruntsi yinno erii, Lisxiran Derbbe ga7inttize
Liqaa7oniya katamuntsi giddan un guta yeze sa7a aachint-
tida.
7 Ize Wonggele ohida.

Phawuloosaran Barnnabaasara Lisxiran Darbben

8 Yelinttidannippa aykkii lam77i tohita wobbin yedhdhii
eroosse fettii asi Lisxira yene.
9 Ye atstsay Phawuloosa ohodera bettii si7ine. Phawuloosa
eza dakkii be7ize wode faxodes ees ammano yezanno bi7i,
10 fa qaaltto dhoqi yiizii, «Moolii ne tohitira eqqo» yagayda.
Yeezin, doollii denddii eqqii yedhdhe aykkida.
11 Phawuloosa oochchidanno asuntsi bi7i fa qaaltto dhoqi
yiizii Liqaa7oniya doonara, «Eequntsi asi aazii nuugo wod-
hdhida» yagayda.
12 Barnnabaasa, «Diya» ga7i, Phawuloosa ohize waannize
gisho eza, «Hermmeene» ga7i suntsida.
13 Katamappa gaxa yeze Diya goyno keetstsa kahinzen
asuntsi kormman bonchcho fudhe hawaaruntsis
zharshodes koyi katama furtsa ki7ida.
14 Yezin Barnnabaasan Phawuloosan yinno si7eze wode
un oochchodes qoppidanno ixxii fa ma7ito feedhida. Asunts
gidda woxxii gelii,
15 fa qaaltto dhoqi yiizii, «Asuntso, hyanno akkos
oochchete? Nuunin yin fana asi. Hyanna fatstsoosse
bazitippa salon sa7an, abba un gidda yeze ubbabazito
medhdhide de7o Xoozzego yin maaqqade gaar yinttis nuunii
Wonggele ohine.

14:15 Keze 20:11; Maz. 146:6

16 E zaga asuntsana fa ogito yedhdhade gaar dakkii
ashshida.
17 Yezin ira saloppa bukkizida, katstsan woder woder
inggida, katstsa inggi yinttana gaama ufayssida, yeyzi yinttis
lo77o baz oochchii faas markka dhabsikaaya» yagayda.
18 Hawaaruntsi yinno ga7i faas asuntsi zharshaame gaar
waayi kayda.
19 Anxookiyappan Iqooniyoneppan yi7ide Ayhuduntsi,
asuntsana fa zala mahi shuchchara Phawuloosa dhogida.
Unttis E hyayqqide gaar aazin katamappa gaxa gochchii
kanggi olida.
20 Yezin ammanzuntsi yi7i, E kale wutii eqqezin E denddii
katama gelida. Wonttisti wode Barnnabaasara wolla Darbbe
qitida.

Phawuloosan Barnnabaasan Sooriya Anxookiya maaqqida

21 Un Darbbe katama Wonggele ohi gaamuntsana am-
manzuntsana mahidannip suuba Lisxira, Iqooniyonen Phi-
sidiya Anxookiya maaqqida.
22 Ize ammanzuntsi ammanora miinggi yessade gaar zorii,
«Xoozze ka7itumo gelodes nuunii gaama madha ekkodes
beezane» yaga7i tamaarssida.
23 Mahi woosa keetstsis ommite ommite cimuntsana
doorida. Xoomidannippan woossidannippa maaqqii un
ammanize Laatstses un hyadarito inggidda.
24 Phisidiya sa7a kantsii aadhii Phinfiliya qitida.
25 Pherggen qaala ohidannippa maaqqii Axaaliya qitida.
26 Iippa un fa folide oochitis Xoozze aadho keehatitsitis
unttis hyadara inggide Anxookiya markkabera maaqqida.
27 Anxookiya yelide wode woosa keetstsa asuntsana
shiishii Xoozii unttara oochchide oochito ubba Ayhude
maaqqoosse asuntsi ammanode gaar unttis wayzi furtsi
bugezako ohida.
28 Ezin ammanzuntsara gaama wode gam77ida.

15

Yerusalaame shiiqo

1 Fettii fettii asuntsi Yihudappa Anxookiya hyanggi, «Muse
wogiti gaar yin garrazinttanxiko attodes dandda7oos» ga7i
ammanzuntsana tamaarsse aykkida.
2 Yinna Phawuloosan Barnnabaasan unttara gaama lal-
lode gaaran kacinttode gaar yiizida. Yinnii gisho, Anxookiya
yeze fettii fettii asuntsi Phawuloosaran Barnnabaasara

15:1 Leewe 12:3

Yerusalaame hyanggi Hawaaruntsara cimuntsara yellintti yinna ohito billode gaar qofa accinttida.

3 Woosa keetsita unttana kiittin qitida. Un Finqeran Samaarera aadhittera Ayhude maaqqoosuntsi Xoozago wayzi maaqqezako ohida. Yinna ammanzuntsana ubba gaama ufayssida.

4 Un Yerusalaame yellide wode woosa keetsita, Hawaaruntsin cimuntsi unttana mokkida. Xoozii unttara oochchidanno ubba ohida.

5 Yezin Farisaawunts baggappa ammanide fettii fettii asuntsi denddii eqqii, «Ayhude maaqqoosse ammanize asuntsi garrazinttodesin Muse higgito naagodes beezane» yagayda.

6 Hawaaruntsin cimuntsi yinno zorinttodes shiiqida.

7 Gaama ohinttidannippa maaqqii, Phexiroosa denddii eqqii, «Ta ishuntso, Ayhude maaqqoosuntsi Wonggele qaala ta doonappa si7i ammanode gaar tiinidhii tana Xoozii yin giddappa dooridanno yin erane.

8 As wozina erize Xoozze Geeshi Ayyaana nuus inggidannigaar unttisin inggi turizida.

9 Ammanora un wozintto geeshide gisho nu giddan un gidda shaako gaddikaaya.

10 Yinnii gisho, nu aduntsin nuunii tookkodes dandda7oos qambbara ammanzuntsi geetalla gaddii hyatte akkos Xooz fattanete?

11 Laatstse Yesuus aadho keehatitsite un attidanni gaara nuunin attidanno ammanane» yagayda.

12 Asuntsi si77i ga7i, Barnnabaasan Phawuloosa Ayhude maaqqoosse asunts gidda un baggara Xoozii oochchide mallan kille bazi ubba ohodera si7ine.

13 Un ohi hyaasidannippa maaqqii Yayqooba, «Ishuntso, ta gaazanno si7ote.

14 Xoozii Ayhude maaqqoosuntsi gidda fa fa suntsito xeegize worzha doorodes koyi unttana tiino wayzi qoppezako Simoona ohida.

15 Nabunts qaaltta hyannira giigane. Geeshi Maxaafite,

16 « ‹Hyannippa suuba, ta maaqqada,
Woddide Dawute keetsito keexxoda.
Wul7inttide keetsiton mahi essoda.
17-18 Attide asuntsi ubba taago ye7oda,
ta xeegide Ayhude maaqqoosse asuntsi ubba tana koyoda. Zagappa aykkii yinna erinttode fana yiizide
Laatstse, ohine› yagayda.

19 «Yinnii gisho, ta qoftta Xoozago maaqqize Ayhude maaqqoosuntsana nuunii waaytsosako lo77o.

15:7 Hawa. 10:1-43 **15:8** Hawa. 2:4; 10:44 **15:16** Amo. 9:11-12

20 Yezin un eeqas zharshinttii tunidebaz ma7aame gaar,
olalaame gaar, bawuta ma7aame gaaran suutsi uzhaame
gaaran ma7aame gaar unttis nuunii dabddaabbe xaafodes
beezane.
21 Muse higge zagappa aykkii Sambbata Sambbata Ayhude
woosa keetstsa nabbabinttii katama ubba sabbakinttane»
yagayda.
22 Yinnippa maaqqii, hawaaruntsin cimuntsi woosa keet-
stsa as ubbuntsara fettilla fa gidda fa eerats asuntsana
doorii Phawuloosaran Barnnabaasara Anxookiya dakkodes
qofa accida. Gaama erinttide kaalitsizuntsana Barssabaasa
ga7inttize Yihudan Sillaasen doorida.
23 Hyannigaara ga7intti dabddaabbe unttalla dakkida:
«Nu hawaaruntsin cimuntsi yin ishuntsi, Anxookiya, Sooriya
Kilqiya yeze Ayhude maaqqoosse ishuntsis nu sarotits kiit-
tida.
24 «Nuunii kiittikaayze asuntsi nu giddappa hyanggi, ‹Yin
garrazinttodesin higgito naagodes beezane› ga7i, yinttana
waaytsidannon zhilizidanno si7ida.
25 Nuunii kadhize Barnnabaasan Phawuloosa doorinttide
asuntsara wolla yinttago dakkodes fettii wozinara nu qoftto
accida.
26 Un nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa gisho fa de7ito aatsii
inggida.
27 Yinnii gisho, nu xaafidanno un fa doonara gujjii yinttis
ohode fana Yihudan Sillaasen kiittida.
28 «Hyanna koshshizuntsap attin melle toofo yinttana toos-
same gaar nuunin Geeshi Ayyaana ohito accida.
29 Eeqas zharshinttii tunidebaz mu7ippete, suutsi uzhip-
pete, bawuta mu7ippete, olalippete. Hyantsi ubbappa yin,
yin ommito naagiko lo77o baz oochchane. Lo77o yezote»
yagayda.
30 Yinnii gisho, kiitinttiduntsi moyzinttii Anxookiya qitii
ammanze asuntsana shiishii, dabddaabbiza inggidda.
31 Un ye mintsitsize dabddaabbiza nabbabide wode ufayt-
tida.
32 Mahi Yihudan Sillaasen fa ommite nabuntsana
maaqqide gisho ammanzuntsana loytsii zorii mintsitsida.
33 Un Anxookiya eeratsi wode bettidannippa suuba am-
manze ishuntsi loytsi moyzin fana kiittezuntsago maaqqida.
34 [Yezin Sillaasen ize attodes koyda.]*
35 Mahi Phawuloosan Barnnabaasan melle gaama
asuntsara wolla Laatstse qaala tamaarssitera Wonggele
ohitera Anxookiya gam77ida.

15:20 Keze 34:15-17; Leewe 17:10-16; 18:6-23 * **15:34** Fettii fettii kushera xaafide maxaafite faydo 34 baaya.

Phawuloosan Barnnabaasan shaakkinttida

36 Eerats qammappa suuba Phawuloosa Barnnabaasago,
«Nu Laatstse qaala ohide katamite ubba ammanizuntsi
wayzi yezako suuba maaqqitera be7ada» yagayda.
37 Barnnabaasa Marqqoosa ga7inttize Wahannisa faara
hyammade fana koyda.
38 Yezin Phawuloosa Marqqoosa faara hyammade fana
koykaaya. Akkos gayko, E Phinfiliya shaakkintti unttara
oochchodes hyanggikaaya.
39 Un gidda iita kachchi kezin fetay fetayppa shaakkint-
tida. Barnnabaasa Marqqoosa ekkii markkabera Qoophi-
roosa qitida.
40 Yezin Phawuloosa Sillaase doorida; ammanzuntsi
Phawuloosa Xoozze aadho keehatitsi hyadarito inggidan-
nippa maaqqii E kezii qitida.
41 Yeyzi, woosa keetstsi mintsitsitera Sooriyaran Kilqi-
yaran wutida.

16

Ximotiyoosa Phawuloosaran Sillaasera yellinttida

1 Phawuloosa Darbben Lisxiran qitida. Ize Ximotiyoosa
gaaze ammanize asi yene. E intta ammanze Ayhude maa-
cho, E aday Girike asi.
2 Lisxiran Iqooniyone yeze ammanzuntsi Ximotiyoosa baz
loytsii markkidhida.
3 Phawuloosa Ximotiyoosa faara ekkodes koyi, E aday
Girike asi maaqqidanno yinna besite yeze Ayhude ubbuntsi
erize gisho eza garrazida.
4 Un katamara aadhitter Yerusalaame yeze hawaaruntsin
cimuntsin accide qoftto ammanzuntsi naagode gaar unttis
ohitera aadhida.
5 Yinnii gisho, woosa keetsita ammanora miinggite, faydo-
ran qammite qammite gaanggitter hyanggida.

Phawuloosa Maqedooniya qitode gaar xeeginttida

6 Isiya gidda qaala ohaame gaar Geeshi Ayyaana unttana
kayde gisho Phirggeran Galaatiya sa7ara aadhida.
7 Un Miisiya gaxa yellide wode Bitiiniya qitodes qoppida
yeshsha. Yezin Yesuusa Ayyaana unttana kayda.
8 Yinnii gisho, un Miisiya kalera aadhitera Xiro7aada
wodhdhida.
9 Phawuloosa qamma qonccitsara fettii Maqedooniya asi
faago, «Maqedooniya fiinggi nuna maaddoya» ga7i eqqii
woossodera bi7ida.

15:38 Hawa. 13:13

10 Qonccitsi E bi7idannippa maaqqii nu Maqedooniya
qitodes koyda. Yinnan, Wonggele ize yeze asuntsis ohodes
Xoozii nuna xeegida aazida.

Liidiya Kiristtoosa ammanida

11 Xiro7aadappa denddii markkabe gidda gelii Samoti-
raaqe hyanggide, wonttisti wode Naaphule hyanggida.
12 Izippa denddii Maqedooniya sa7a yeze Filphisiyusa
ga7inttize worada katama hyanggida. Mahi Filphisiyusa
Roomuntsi ahize katama. Nu yinna katamite eeratsi wode
bettida.
13 Sambbata wode katamappa gaxa borkka doona Ay-
huduntsi Xoozze woossize bessi yezanno qoppii ize hyang-
gida. Yinna besite shiiqide maachuntsis qaala ohida.
14 Nuna si7ize asuntsappa fettii Liidiya ga7inttize
Tiyaxiroone katamappa yi7ide, Xooz ammanze zoqo ma7o
zal77ize, maachita yene. Phawuloosa ohizanno iza si7ode
gaar Laatstsii I wozintto bugida.
15 Liidiya fa kara asuntsara wolla xammaqinttidannippa
maaqqii nuugo, «Yin tana Laatstsa turo ammanida gayko ta
kara yi7i shemppote» ga7i mintsii woossida.

Phawuloosan Sillaasen acinttida

16 Nu Xooz woossize besite hyanggodera iita ayyaana iilla
afa yezii maridhdhize fettii wudur arita nuura yellinttida.
Iza maridhdhii gaama bira fa laatstsuntsis ke7ine.
17 Phawuloosan nunan kaallii, «Hyantses Ubbappa kattara
Xoozze aruntsana! Un yin attode ogito ohizuntsana» ga7i
uukkida.
18 Ubba wode yinnii gaar gaane. Yezin Phawuloosa
zhilidhdhi suub maaqqii, ye ayyaanza, «Yesuus Kiristtoosa
suntsite iippa kezo» ga7i kiittida. Iira iita ayyaanze iippa
kezida.
19 Yezin I laatstsuntsi faas bira denggize ogita dhabidanno
bi7i, Phawuloosan Sillaasen aykkii, firdda keetstsa dayn-
nuntsi tiino gochchii kanggida.
20 Daynnuntsi tiino unttana kanggi, «Hyantses Ayhude asi
maaqqii nu katama asuntsana gaama waaytstsane.
21 Nu Roome gade asuntsi ekkodesin oochchodes woga
maaqqoosse baz tamaarssane» gayda.
22 Asuntsi fettii zala maaqqii, Phawuloosallan Sillaaselan
denddida. Daynnuntsi un ma7ito gaarii gufer unttana
guuddade fana kiittida.
23 Unttana gaama hyadhdhidannippa suuba achi keetstsa
geltsida. Achi keetstsito kafizay unttana mintsii kafode gaar
kiittida.

24 Achi keetstsito kafize yinna kiitto ekkii, Phawuloosan Sillaasen achi keetstsitis qol7a geltsida. Un tohito dutstsara accida.
25 Yezin qamma bilahe maaqqize wode Phawuloosaran Sillaaseran woossitteran mazmure yexxitteran Xooz galatane. Achi keetstsite yeze melle asuntsin un gaazanno si7ine.
26 Qoppikaayzin achi keetsiti sa7ita en7inttode wontsis sa7a en7ida. Yinna saatte furtsita ubba bugunttii attida; acinttide asuntsi ubbuntsi santsalaata bilinttii wodhdhida.
27 Achi keetstsito kafize genttoppa barkkide wode achi keetsiti furtsita ubba bugunttidanno bi7i acinttide asuntsi kessii ekkii qitide gaar aazin fana wodhodes mashsha ekkida.
28 Yezin Phawuloosa fa qaaltto dhoqi yiizii «Nu ubbanna hyanne yeze gisho ne nena qohippe» gayda.
29 Achi keetstsito kafize xomppe woossii ekkii ellisii gidda woxxida. Goqitera Phawuloosa tiinon Sillaase tiino zuggida.
30 Unttana bale kessii, «Ta laatstsuntso, ta attodes akko oochchodes beeze?» gayda.
31 Phawuloosaran Sillaasera eego, «Laatstsi Yesuus Kiristtoosa ammano; neeran ne kara asuntsaran attoda» gayda.
32 Un eesin E kara yeze ubbuntsis Laatstse qaala ohida.
33 Qamma yinna saatte achi keetsito kafize unttana kanggi un hyarggize bessito meeccida. Ellisii fa kara as ubbuntsara xammaqinttida.
34 Phawuloosan Sillaasen fa kara kanggi unttis katstsa aatstsida. E fa kara asi ubbuntsara Xooz ammanide gisho ufayttida.
35 Sa7ita wonttin daynnuntsi, «Yentsi asuntsana billo» yaga7i foolisuntsana eego kiittida.
36 Achi keetsito kafize, «Yin bilinttode gaar daynnuntsi kiittida. Yikke, kezii saro qitote» yaga7i yinna kiitto Phawuloosas ohida.
37 Yezin Phawuloosa yentsi foolisuntsago, «Nu Roome asi* maaqqadera un nuna firdda baytsi as tiino hyadhdhii, achi keetstsa olida. Hyatte nuna aachintti kezii qito gaane? Hyanoos, un fa ommitis yi7i nuna kesso» gayda.
38 Foolisuntsi daynnuntsis yinno ohin, Phawuloosaran Sillaaseran Roome sa7a asi maaqqidanno si7ide wode zhashtida.
39 Yinnii gisho, daynnuntsi yi7i unttago, Nu yinttana qohida yaga7i maarotitsi oocida. Achi keetsitippa bale unttana kessii, katamappa kezii qitode gaar woossida.

* **16:37** ***Roome as:*** Phawuloosa Roome as yaga7i fana xeegidanna ye wode Ayhude sa7a ahize Roome ka7itumo maaqqide gisho. Ye wode Roome sa7ite yeze asuntsi firdda baayzin garafinttoos.

40 Phawuloosaran Sillaaseran achi keetsitippa kezii Liidiya kara hyanggida. Ize ammanzuntsara yellintti unttana mintsitsii kezii qitida.

17

Phawuloosa Teselonqe tamaarssida

1 Phawuloosara Sillaaseran Amfipholisaran Apholoniyara aadhii Teselonqe qitida. Ize Ayhude woosa keetstsi yene.

2 Phawuloosa zaganni gaara ize gelida. Ize hyaydzdzii sambbata Xoozze qaalappa asuntsis ohida.

3 Kiristtoosa madha ekkodesin hyayqoppa denddodesin beezanno unttis geeshi ohitera, «Yesuusa hyay ta yinttis ohizay Kiristtoosa» yagayda.

4 Unttappa fete fete ohidanna turo maaqqidanno ekkii Phawuloosaran Sillaasera wolla fetto maaqqida. Yinnii fana, Xooz goynize gaama Girike asuntsin gaama bonchchinttide maachuntsin unttara wolla maaqqida.

5 Yezin Ayhuduntsi ixxii fettii fettii oocha baayze iita asuntsana ogeppa shiishida. Katamito buqe aykkida; Phawuloosan Sillaasen asuntsis aatsii inggodes koyi Iyaasone keetstsito teqqida.

6 Phawuloosan Sillaasen unttis benttaanxin, Iyaasonen fettii fettii ammanzuntsana katama hyalaquntsago gochchii kanggi, «Hyantses sa7ito ubba buqizuntsi hyatte nuugo yi7ida.

7 Iyaasone unttana fa kara gaddida. Hyantses, ‹Yesuusa gaaze melle kaati yene› ga7i Qeesare kiitto ixxane» ga7i dhoqi gayde qaalara ohida.

8 Shiiqide asuntsin katama hyalaquntsi yinno si7i hyanodebaz dhabida.

9 Hyalaquntsi Iyaasonan melluntsana waaser billida.

Phawuloosa Beeriya tamaarssida

10 Ammanzuntsi Phawuloosan Sillaasen qammara Beeriya dakkida. Beeriya yellii, Ayhude woosa keetstsa gelida.

11 Beeriya asuntsi Teselonqe asuntsappa aadhii wozina dalgga. Un qaaltto kumutsi wozinappa ekkida; Phawuloosa gaydanna turo maaqqidanno shaakkii erodes ubba wode Geeshi Maxaafe nabbabane.

12 Yinnii gisho, unttappa gaamuntsi, Girikuntsappa bonchchinttide gaama maachuntsin gaama dhiiratsuntsii ammanida.

13 Yezin Teselonqe yeze Ayhuduntsi Phawuloosa Xoozze qaala Beeriy giddan ohidanno si7ide wode Beeriya yi7i asuntsana buqida.

14 Yinnippa maaqqii, ammanzuntsi ellisii Phawuloosa
abba kale dakkida. Yezin Sillaasen Ximotiyoosan Beeriya
attida.
15 Phawuloosa moyzide asuntsi Ateena yeltsida. Yentsi
asuntsi Sillaasen Ximotiyoosan faas dandda7inttide gaar
ellisii faago ye7ode gaar Phawuloosa kiitteze kiitto ekkii
Beeriya maaqqida.

Phawuloosa Ateena qitida

16 Phawuloosa Ateena Sillaasen Ximotiyoosan kafittera,
katama eeqa kumidanno bi7i zhilidhdhida.
17 Yinnii gisho, Ayhude woosa Keetsite Ayhuduntsaran
Xooz goynize Ayhude maaqqoosse asuntsara mahi faara
yellinttize asuntsara ubba wode gabe lallane.
18 Ephiqoroosan Isttoyke ga7inttize bagguntsappa fettii
fettii eruntsi Phawuloosara wolla lallida. Unttappa fete fete,
«Hyay canccize akko ohodes koye?» yagayda.
Melluntsi Phawuloosa Yesuusan hyayqoppa denddo baz
faas ohide gisho «Melle eequntsi baz ohiza aazane» yagayda.
19 Phawuloosa aykkii Aryoospaagosa gaaze shiiqo besite
kanggi, «Hyanna ne tamaarssize kille bazita akko yezakon
nuna eriso?
20 Akkos gayko, ne nuus kille baz ohine; yikke yinna
akko yezakon nu erodes koyane» yagayda. 21 Ateena
asuntsi ubbuntsin ize yeze zaqquntsi kille baz ohikaayzaran
si7ikaayzaran feezhoos.
22 Phawuloosa Aryoospaagosa gidda shiiqide asuntsi tiino
eqqii, «Ateena asuntso, yin eequntsis ubba baza gaama
zhashtizanno ta bi7ida.
23 Taanii yin katamara wutittera yin goynize besite be7ize
wode ‹Erinttoose Xoozzes› ga7intti xaafinttide zharsho
bessito denggida. Hyanna yin erikaayzara goynizaya ta
yinttis ohoda.
24 Sa7an sa7alla yeze ubbabazito medhdhide Xoozze, salon
sa7a Laatstse, asi keexxide keetstsa yezoos.
25 E de7o, shemppon ubba baz as ubbas inggide gisho face
yeze asi fana as maade koyoos.
26 Xoozii un yessade wodesin bessis wuzula inggida. Yin-
nippa as kochchi ubba fettii asappa medhdhii sa7a ubba
gaddida.
27 E yinno oochchidanna asi eza koyode fanan qurichchi
denggode fana. Maaqqikon E nuuppa hyaako baaya.
28 Yinttappa fettii fettii yexxizuntsi, ‹Nu E na7untsana›
maaqqidanni fana, Nu E gidda faxa yene, en7inttane.

17:24 1 Kat. 8:27; Isa. 42:5; Hawa. 7:48

29 Yikke, nu Xoozze na7untsana maaqqide gisho ‹Xoozii as yiillatitsaran qofara worqqappa woy birappa woy shuchchappa oochinttidebaz aazane› ga7i qoppodes beezoos.
30 Yinnii gisho, Xoozii tiino wode asi erikaayzara oochchidanno ashshii aadhida, yezin hyatte ubba bessa yeze asi ubba nagarappa maaqqade gaar kiittane.
31 Akkos gayko, Xoozii fa dooride atstsera sa7alla yeze asi ubballa xillo firdda firddodes qamma giigizii gaddida. Eza hyayqoppa dentsii yinno as ubbas geeshida» gayda.
32 Unttappa fettii fettii asuntsi hyayqoppa denddebaz Phawuloosappa si7i, eza leqqida. Yezin melluntsi, «Nuunii yinno neeppa gujjii si7odes koyane» gayda.
33 Yinnii gisho, Phawuloosa un giddappa kezida.
34 Yezin fettii fettii dhiiratsuntsii Phawuloosara yellii ammanida. Un giddappa Aryoospaagosan shiiqite yeze Diyonasyoosa gaaze atstse, Damariso gaaze fettii maachitan melluntsin unttara yene.

18

Phawuloosa Qoronttoosa qitida
1 Yinnippa suuba, Phawuloosa Ateenappa kezii, Qoronttoosa qitida.
2 Ize Aqiila gaaze Phanxoosa yelinttide fettii Ayhude as denggida. Ayhude asuntsana ubba Roomeppa kessade gaar kaati Qalawudiyoosa kiittide gisho eeratsi wodeppa tiino E fa machchitii Phirisqilara Xaaleppa yi7ida. Phawuloosa unttara yellinttodes hyanggida.
3 E oochita unttinnigaara dunkkaane sikke maaqqide gisho unttara bettii wolla oochchida.
4 Phawuloosa Sambbata ubba Ayhuduntsanan Girikuntsana ammantsodes Ayhude woosa Keetstsa miinggi ohine.
5 Sillaasen Ximotiyoosan Maqedooniyappa yi7ide wode Phawuloosa fa kumutsi wodito inggi Ayhuduntsis Yesuusa E, Kiristtoosa ga7i qaala ohida.
6 Yezin un Phawuloosa ixxii eza cazhin Phawuloosa fa ma7itippa xura tiqizi, «Yin gomtta yinttana yello; ta yinne yezoos. Yikkeppa suuba, ta Ayhude maaqqoosse asuntsago qitane» gayda.
7 Izip kezii Xooz goynize Titoos Yosxoosa gaaze atstse kara qitida. Yosxoosa keetsita Ayhude woosa Keetstsi kale yene.
8 Ayhude woosa Keetsiti hyalaqize Qarisphoosa fa kara asuntsi ubbuntsara Laatstsii ammanida. Qoronttoosa asuntsappa gaamuntsi Xooz qaala si7ide wode ammanii xammaqinttida.

9 Laatstsii fettii qamma Phawuloosas benttii, «Zhashtippe;
oho, si77i gayppe.
10 Taanii neera yene. Taas hyanna katamite, gaama asi
yeze gisho nena qohii iitabessa olode asi ooden baaya»
gayda.
11 Yinnii gisho, Phawuloosa Xoozze qaala asuntsana
tamaarssittera fettii beren izippun agina unttara bettida.
12 Gaaliyoosa Akkaya sa7a ahize wode Ayhuduntsi fettilla
Phawuloosalla denddii firdda keetstsa eza kanggi,
13 «Hyay atstsay higge ixxii, asuntsi Xooz goynode gaar
yiizane» gayda.
14 Phawuloosa ohodes yi7adera, Gaaliyoosa
Ayhuduntsago, «Ayhuduntso, yinna iita oocha woy qohe
maaqqiko ta yin baz dandda7i si7odes beezane.
15 Yezin qaalasin, suntsisin yin higgitisin yin lallizebaz
maaqqiko yin, yinttis billote; yinno ta firddoos» gayda.
16 Yeyzi, unttana firdda keetstsappa bale kessida.
17 Yinnippa suuba, asuntsi ubba Ayhude woosa Keetstsa
hyalaqiza Sostenisa aykkii firdda keetstsi tiino hyadhdhida.
Yezin Gaaliyoosas yinna akkon aazikaaya.

Phawuloosa Anxookiya qitida

18 Phawuloosa gaama wode Qoronttoosa gidda bettida-
nippa suuba ammanze asuntsana sarotsi, Phirisqiliran Aqi-
ilara markkabera Sooriya qitida. Yezin E qitodannippa tiino
faas qayinggidebaz yeze gisho Kinkkiriya katama fa ommito
medinttida.
19 Un Efesoone yelide wode Phawuloosa Phirisqilan Aqi-
ilan ize ashshida. Yezin faas Ayhude woosa keetstsa gelii
Ayhuduntsara ohinttida.
20 Un faara gaama wode bettode gaar Phawuloosa woos-
sida yezin E ixxida.
21 Unttappa shaakkinttiter; «Xoozii gayko yinttago maaqqii
yo7oda» yaga7i Efesooneppa markkabera qitida.
22 Qisaariya yellide wode Yerusalaame hyanggi woosa
keetstsa asuntsana saritstsidannippa suuba Anxookiya qi-
tida.
23 Ize eeratsi wode gam77idannippa suuba ammanize
asuntsana ubba mintsitsitera Galaatiyaran Phirggeran aad-
hida.

Aphiloosa Efesoonen Qoronttoosan

24 Iskkinddiriya yelinttide fettii Aphiloosa gaaze Ayhude
asi Efesoone qitida. E ohe erize asin Xoozze qaala gaama
erize asi.

18:18 Faydo 6:18

25 E Laatstsii ogito tamaarii, ayyaanara eexii Yesuusa baz luule tamaarssane. Maaqqo yezin, Wahannisa xinqqate xalaala erane.
26 E Ayhude woosa Keetstsite zhashtikaayzara tamaarssane. Phirisqilan Aqiilan E ohizanno si7ide wode eza faara kara kanggi Xoozze ogito tiinositippa geeshi ees ohida.
27 Aphiloosa Akkaya qitodes koyin Efesoone yeze ammanize asuntsi E qoftto ekkii Akkaya yeze ammanzuntsi eza mokkode gaar unttis dabddaabbe xaafida. E ize yelide wode Xoozze aadho keehatitsiti baggara Yesuus Kiristtoosa ammaniduntsana gaama maaddida.
28 Akkos gayko, Yesuusa E Kiristtoosa maaqqizanno Ayhuduntsis Xoozze qaalappa qonccizi asunts tiino mintsii ohi unttana latstsida.

19

Phawuloosa Efesoone qitida

1 Aphiloosa Qoronttoosa yessadera, Phawuloosa wookka zalara aadhii Efesoone qitida. Izen fettii fettii ammanze asuntsana denggida.
2 Unttago, «Yin ammanide wode Geeshi Ayyaana ekkidate?» ga7i oocida.

Un, «Ade, ekkikaaya; melle atto yezin, Geeshi Ayyaana yezannon si7ikaaya» gayda.
3 Phawuloosa unttago, «Yeezin, akkor xammaqinttidote?» gayda.

Un, «Nuunii Wahannisa xinqate xammaqinttida» ga7i mahida.
4 Phawuloosa, «Wahannisa faappa suubar ye7ize Yesuus ammanode gaar asuntsis ohiter, nagarappa maaqqes koshshize xinqate xammaqinttida» gayda.
5 Un yinno si7ide wode Laatstse Yesuusa tamaare maaqqades xammaqinttida.
6 Phawuloosa fa kushito unttalla gaddize wode Geeshi Ayyaana unttalla wodhdhin, melle melle doonara wolla ohinttida; mahi tinbbite ohida.
7 Yinna besite taphpho lam77i maaqqize asuntsi yene.
8 Phawuloosa Ayhude woosa Keetstsa gelii, Xoozze ka7itumo baz zhashtikaayzara markkidhiter loytsii qoncciziter unttara hyaydzdzii agina yellodes gam7ida.
9 Yezin unttappa fete fete dhube maaqqii gaama asunts tiino Laatstse ogito cazhi ammananxii ixxida. Phawuloosa

19:4 Maato. 3:11; Mar. 1:4, 7-8; Luqa. 3:4; 16; Waha. 1:26-27

ammanzuntsana unttappa shagii ekkii Xiranoosa gaaze timirtte keetstsa ubba wode unttana tamaarssida.
10 Phawuloosa lam77i bere yellodes qaala ohida. Yinnii gisho, Isiya yeze asuntsi ubba, Ayhuduntsin Ayhude maaqqoosuntsi Laatstse qaala si7ida.

Xoozii Phawuloosa kushite oochchide kille baz

11 Xoozii Phawuloosa kushite damma kille baz oochchida.
12 Yinnii gisho, asuntsi E gallito bochchide maarabito woy ma7ito hyargganchchuntsis kanggane. Unttin faxane; tuna ayyaanuntsin unttappa kezane.
13 Tuna ayyaana kessitera wutize Ayhuduntsappa fete fete, «Phawuloosa sabbakize Yesuusa suntsite kezote ga7i yinttana kiittane» ga7i, tuna ayyaana aykkide asuntsalla Laatstse Yesuusa suntsito xeegida
14 Ayhude maaqqide Kahinunts hyalaqappa fettii Asqeewe gaaze atstses yinno oochchize laappun dhiiratsi na7unts yene.
15 Yezin tuna ayyaanze unttago, «Taanii Yesuusan erane Phawuloosa bazin erane, yezin yin oode?» yagayda.
16 Tuna ayyaanze aykkide atstse unttalla doollii wodhdhi, unttana hyarggizi, yinna keetsitippa kallo woxxi dhabode wontsis wolqqidhdhida.
17 Efesoone yeze Ayhuduntsin Ayhude maaqqoosuntsi ubba yinno si7i gaama zhashtida. Laatstsii Yesuusa suntsita gaama bonchchinttida.
18 Ammanzuntsappa gaamuntsi fa oochchide iita oochito buuxitera qoncce ohiter yene.
19 Bitizuntsappa gaamuntsi fa maxaafito shiishii as ubba tiino michchida. Yinna maxaafti waagita ichintam mukul shuchchi bira santime* maaqqida.
20 Yinnii gaar yi7i Xoozze qaala wolqqar dicciteran dalggitter qitida.

Efesoone katama kachchi denddida

21 Yinna folinttidanippa suuba Phawuloosa, «Taanii Yerusalaame qitii maaqqii Roomen hyanggodes beezane» ga7i Maqedooniyaran Akkayaran aadhii Yerusalaame hyanggodes qofa accida.
22 Mahi fana maaddizuntsappa lam77untsana Ximotiyoosan Erasxoosa Maqedooniya kiittii, faas Isiya gidda eerats wode gam7ida.
23 Ye wode Laatstse ogiti gisho Efesoone gidda damma kachchi kezida.

---

* **19:19** ***Bira santime:*** Maatoosa 26:15 bo7ote.

24 Fettii bira qoxxize Dimexiroosa gaaze atstse Arxemiisa eeqa keetstsa misile birappa medhdhii gaama tirfe dinggizanne.

25 Yinnii gisho, yinnii fana oocha oochchizuntsana fettilla shiishii, «Asuntso, nu duretitsita hyanna oochite maaqqidanno yin erane.

26 Hyay Phawuloosa, ‹As kushe medhinttide eequntsana baane› ga7i, Efesoonen eeratsi sa7ap attin kumutsi Isiya ubba yeze gaama asuntsana ohi ammantsidannon balitsidannon yin bi7ida si7ida.

27 Madha maaqqidanna, nu oochita leqqinttizanno xalaala maaqqikaayzin Isiya sa7a ubba yeze asi goynize damma eeqa Arxemiisa keetsita bonchchinttikaayzar attodanna I dammatitsita gol7odanno» gayda.

28 Asuntsi yinno si7eze wode zhilidhdhi, «Efesoone Arxemiisa damma» ga7i uukkida. 29 Yinna uufita katama ubba yellida. Phawuloosara yedhdhize Maqedooniya asuntsana, Gaayoosan Arsxirokoosan aykkii gochchiter kaa7ize bessa woxxida.

30 Phawuloosan asuntsi shiiqide besite gelodes koyda, yezin ammanzuntsi eza kayda.

31 Isiya sa7a hyalaquntsappa Phawuloosa lagge maaqqide fete fete Phawuloosago kiittii, «Kaasi besite qoncce kezii benttippe» ga7i eza woossida.

32 Shiiqide asuntsi hyanodebaz dhabida; gaanggize bagga asuntsi melle atto yezin akkos shiiqezako eroosse gisho fete fettibazis uukkize wode hyankkay mellebazis uukkane.

33 Ayhuduntsi Iskkinddire gaaze atstsa aatsii beezin, fettii fettii asuntsi E gawude baz ohi eza tiino aatsida. E asuntsi si77i gawude gaar fa kushite mallii beezi, asuntsis mootinttodes eqqida.

34 Yezin Iskkinddire Ayhude asi maaqqidanno asuntsi eride wode lam77i saate maaqqade gaar ubbuntsi fettii qaalara, «Efesoone Arxemiise damma» ga7i uukkida.

35 Wurssutsite Katama xaafize asuntsana si77i yiizii, «Efesoone asuntso! Efesoone katama damma Arxemiise eeqa keetstsin saloppa wodhdhide damma shuchchiza naagizanno eroosse asi baaya.

36 Hyanno kaddize asi baayze gisho yin si77i ga7odesin ellisii akko baz yiizaanxxi ashshodes beezane.

37 Yin hyantsi asuntsana, eeqa keetstsa bira kaystikaayzuntsanan nu Xoozza cazikaayzuntsana ki7i.

38 Yinnii gisho, Dimexiroosan eera yeze oochchize asuntsi mootodes oona koyzako, firdda keetsita bugutsi yene; daynnuntsin yene; un mootodes dandda7ane.

39 Yezin yin melle ohe koyko, Shanggo shiiqite ohita
bi7intto.
40 Yinno maaqqanxiko hyayno hyanide bazis Roome
ka7itumtta nuna oocoda. Hyanna buqutsitis miknaate
baayze gisho nu mikinaato ohodes dandda7oos»
41 yaga7i shiiqito lalida.

20

Phawuloosa Maqedoonan Giriken qitida

1 Uukita si7i gaydannippa suuba Phawuloosa ammanze
asuntsana xeegizi unttana zorii mintsitsidannippa suuba
saritstsi Maqedoona qitodes kezida.
2 E aadhize sa7a yeze ammanze asuntsis qaala ohi mintsit-
sidannippa suuba Girike sa7a qitida.
3 E ize hyaydzdzii agina bettii, markkabera Sooriya qitodes
qoppii yezin, Ayhuduntsi fana wodhodes koyizanno erii
Maqedooniyara suub maaqqades koyda.
4 Phawuloosa moyziduntsi Beeriyappa Pharhuusa na7aya
Sophaxiroosa, Teselonqeppa Arsxirokoosan Sikondduusa,
Derbbeppa Gaayoosa, Iisiyappa Tikiqoosa, Xirofimoosan
Ximotiyoosan.
5 Hyantses tiino hyanggi nuna Xiro7aadalla kafane.
6 Nu Boora Ba7ale bonchchidannippa suuba
Filphisiyusappa markkabera denddii, ichchintsa qammara
unttana Xiro7aada yellii ize laappun qamma gam77ida.

Phawuloosa Xiro7aadalla

7 Saaminttappa tiino qamma nu boora baxxodes shiiqii
yezin, Phawuloosa wonttistto qitodes qoppide gisho unttis
qaala ohitera giddii bilahe yellodes ohito gam7izida.
8 Nu shiiqii bettide fooqite gaama foo7o yene.
9 Ewuxikoosa gaaze fettii yidhdhize maskkootella bet-
tii, fana botii genttida. Phawuloosa ohito pharggizide
wode Ewuxikoosa gentti hyaydzdzintsa fooqizeppa gol7i
hyayqqezin asuntsi dentsida.
10 Yezin Phawuloosa wodhdhii, eella zuggida. Eza iringgi,
«E hyayqqikaaya, tannippete» gayda.
11 Yinnippa suuba, ude fooqella kezii boora baxxi mu7ida.
Sa7a wonttode wontsis asuntsis ohidannippa suuba denddii
qitida.
12 Ye faxide yidhdhiza kara kanggi gaama ufayttida.

Phawuloosa Xiro7aadappa Miliixe qitida

13 Yezin Phawuloosa fana izippa mokkode gaar nuus
ohide gisho tiinidhii markkabego hyanggi, Asoosa qitodes

denddida. Akkos gayko, E tohera qitodes qoppide gisho nuna hyannii gaar kiittida.

14 E nuura Asoosa yellinttin markkabera eza ekkii Mixiliine hyanggida.

15 Wonttistti wode izippa denddii markkabera Kiyoosa tiino yeze besite yellida; mahi wonttistti wode Saamosa fiinggi kaallize wodite Miliixe yellida.

16 Phawuloosa Isiya gidda gaama gami7ikaayzara Efesoone kalera aadhodes qoppida. Faas dandda7inttiko Phenxeqosxe Ba7ale wode Yerusalaame yellodes ellisane.

Phawuloosa Efesoone cimmuntsan zorida

17 Phawuloosa Miliixeppa Efesoone kiittii woosa keetstsa cimuntsana xeegizida.

18 Woosa keetstsa cimuntsi eego yi7in, unttago hyannigaara yagayda: «Taanii Isiya gelide tiino qammitippa aykkii yinttara yezide wode ubba wayzi yezezako yin erane.

19 Ayhuduntsi shiiqii taalla madha yeltsikon ta ashkketitsaran gaama afutstsara Laatstsis oochchida.

20 Bucan yin keetsite keetsite yinttana tamaarssittera yinttana maaddize bazappa fettibazin faccizikaaya.

21 Taanii Ayhuduntsisin Ayhude maaqqoosuntsis nagarappa Xoozago maaqqade gaaran nu Laatstse Yesuusa ammanode gaar markkidhida.

22 «Ize tana akko yellode yezako eroos, yezin hyatte taanii Geeshi Ayyaanas kiitinttii Yerusalaame qitane.

23 Yinno maaqqikon Geeshi Ayyaana katama ubba achchin madhan tana naagizanno taas markkidhida.

24 Yezin ta wotsito folodes Laatstse Yesuusap ekkide oochito, Xoozze aadho keehatitsi Wonggele markkidhizanno folodes ta shemppito fatstsoosse baz fana faydane.

25 «Taanii hyatten Xoozze ka7itumo markkidhitera yin gidda wutida. Yikkeppa suuba yinttappa ooden tana be7aamanno erane.

26 Yinnii gisho, yinttappa fettii asi dhabikon ta oocinttaamanno hyayno qamma yinttis geeshi ohine.

27 Akkos gayko, Xoozze qofa ubba yinttis akko bazin ashshikaayzara ohida.

28 «Fa na7ay suutsite wonggide Xoozze woosa keetsito naagote. Geeshi Ayyaana yinttana yenggizuntsana mahi dooride wuditisin yin ommitisin naaginttote.

29 Taanii hyanggidannippa suuba, wuditis yiqsinttoosse iita suudhumuntsi yin gidda gelodanno ta erane.

30 Tamaaruntsana fa suub kaalitsodes worddo tamaarssize asuntsi yin giddappa denddoda.

20:24 2 Ximo. 4:7

31 Yinnii gisho, ta hyaydzdzii bere qamman awaran
afutstsara yinttana ommite ommite kaccidanno qoppitter
minggote.
32 «Hyatten yinttana mintsodesin geeshi asuntsara laata
immades dandda7ize Xoozzesin E aadho keehatitsi qaalas
yinttana hyadara inggane.
33 «Taanii oodeppan bira woy worqqa woy afula ekkikaaya.
34 Taanii ta kushite oochchii taasin taara yezuntsana
beezzebaz maaddidanno yin, yin ommite erane.
35 Yin hyannifana labbii oochitera labbiduntsana maad-
dodannon Laatstsii Yesuusa, ‹Ekkizeppa aadhii inggizay an-
jjinttidaya› gayde qaaltto yin qoppodes beezanno ta yinttana
ubbabazite beezida» yagayda.
36 Phawuloosa yinno ohi hyaasii un ubbuntsara bunqqunt-
tii Xooz woossida.
37 Un ubbuntsi Phawuloosa iringgi yeekkii yeerida.
38 E Mahi, «Tana be7aama» yagayde qaaltta unttana gaama
azzantsida. Un markkabe yellodes eza moyzida.

21

Phawuloosa Yerusalaame qitida

1 Nu Efesoone cimuntsappa shaginttideppa suuba
markkabera Qoose qitida. Wonttistti wode Rooda yellii
izippa Phaxira qitida.
2 Fenqqe fiinggize markkabe denggi E gidda gelii qitodes
denddida.
3 Nu Qoophiroosa bi7ide wode, Qoophiroosa workkita
bagga ashshii Sooriya yedhdhida. Markkabize fa caantto ize
ketstsodes koyde gisho Xiroosa qitida.
4 Ize ammanze asuntsana denggi unttara laappun qamma
bettida. Phawuloosa Yerusalaame qitaame gaar un ees
Ayyaanara ohida.
5 Nuunii un kale gam7ize wodita hyal7in kezii qitida. Un
ubba fa machchuntsaran fa na7untsara wolla katamappa
gaxa kessii nuna moyzida. Nu abba kale bunqqunttii Xooz
woossida.
6 Yinnippa suuba, wol sarotsin nu markkabite gelida; un
fa kara maaqqida.
7 Nu abba ogito hyaasii, Xiroosappa Phexelemaysa yellida.
Ize ammanze asuntsana saritstsi, un kale fettii qamma
feezhida.
8 Wonttistti wode kezii, Qisaariya qitida. Sabaake
Filphoosa kara yellii E kale bettida. E Yerusalaame tiino
doorinttide laappuntsafa feta.
9 Filphoosas nabe maaqqide oyddii wudur na7untsi yene.

21:8 Hawa. 6:5; 8:5

10 Nuunii unddenna qamma ize bettezin Agaboosa gaaze
nabe Yihudappa Qisaariya yi7ida.
11 Nuugo yi7i Phawuloosa saqqe ekkii nabize fa kushiton
fa tohito accii, «Geeshi Ayyaana hyay saqqize adaya,
Yerusalaame Ayhuduntsi hyannigaara accii, Ayhude
maaqqoosse asuntsis aatsii inggoda gaane» yagayda.
12 Nuunii yinno si7ide wode nuunin yeze asuntsi Phawu-
loosa Yerusalaame qitaame gaar woossida.
13 Yezin Phawuloosa mahi, «Yin hyannigaara yeekkit-
era akkos ta wozintto tannize? Taanii, Laatstse Yesuusa
suntsiti gisho acintte xalaala maaqqikaayzin Yerusalaame
hyayqqodesin giiginttida» yagayda.
14 Nu zoridanno E ekkanxi ixxin, «Laatstse qofita hyano»
ga7i si77i gayda.
15 Ize eeratsi wode gam77idannippa suuba giiginttii
Yerusalaame qitodes kezida.
16 Qisaariya yeze ammanze asuntsappa eeratsuntsi nuura
hyanggida. Un nuunii shemppode bessi Minaasone gaaze
Qoophiroosa atstse kara kaalitsida. Minaasone tiino am-
manide asuntsappa feta.

Phawuloosa Yerusalaame Yayqooba yellida

17 Nuunii Yerusalaame yellide wode ammanze asuntsi
nuna ufaytti mokkida.
18 Wonttistti wode Phawuloosan nuunii Yayqoobara
yellinttodes qitida. Woosa keetstsa cimuntsi ubbuntsi ize
yene.
19 Phawuloosa unttana saritstsidannippa suuba Ayhude
maaqqoosse asunts gidda fa baggara Xoozii oochchidanno
ubba unttis ohida.
20 Un yinno si7ide wode Xooz galatii Phawuloosago hyan-
nigaara yagayda: «Nu ishayo, Ayhuduntsi gidda wantsi
mukuluntsi Xooz ammanezako ne be7ine; un ubbuntsin
higge mintsii naagane.
21 Neenii Ayhude maaqqoosuntsana sa7a yeze Ayhude
ubba fa na7untsi garrazinttaame gaar, Ayhuduntsi woga
kaallaame gaaran Muse higge ixxode gaar neenii tamaars-
sizanno Yerusalaame yeze Ayhuduntsi si7ida.
22 Yeezin akko lo77o? Ne yi7idanno turo si7oda.
23 «Yinnii gisho, nuunii nees ohizanno si7o; gefa yeze oyddii
asuntsi nu kale yene.
24 Unttana ekkii unttara geezho; mahi un fa ommito
meedinttode gaar unttis miishe inggo. Un zaga nebaz
si7idanna turo maaqqikaayzannon neenii ne ommiten higge
naagize asi maaqqidanno ubbuntsi erane.

21:10 Hawa. 11:28 **21:23** Faydo 6:13-21

25 «Yezin ammanze Ayhude maaqqoosse asuntsana
maaqqizako, un eeqas zharshinttidebaz ma7aame gaar,
suutsi uzhaame gaar, bawuta ma7aame gaaran olalaame
gaar, nuunii ohito accii, firddi unttis kiita xaafida» gayda.
26 Yinnippa suuba, Phawuloosa wonttistti wode asuntsana
ekkii, unttara geezhida. E fa geezhe wodita ayde folint-
tode yezako erisodesin fa zharshito ayde zharshode yezako
erisodes Xoozze keetstsa gelida.

Phawuloosa aykinttida

27 Laappun qamma folinttodes ukkodera, Iisiyappa yi7ide
Ayhuduntsi Xoozze Keetstsa Phawuloosa bi7i, as ubba
dentsitsii Phawuloosa aykkida.
28 «Isra7eele asuntso, nuna maaddote; hyay atstse, nu
worzhito, nu higgiton hyanna Xoozze Keetsito ixxode gaar as
ubbuntsana ubba bessa tamaarssane. Yinnan maaqqaanxi
ixxin Ayhude maaqqoosuntsana Xoozze keetstsa gelitsii,
hyanna geeshi bessito tunizida» yaga7i uukkida.
29 Un yinno gaydanna zaga Efesoone Xirofimoosa Phawu-
loosara katama bi7ide gisho hyatte Phawuloosa Xoozze
keetstsa eza ekkii gelidebaz unttis aazida.
30 Katamita ubba buqinttida; asuntsi ubba shiiqii Phawu-
loosa aykkii Xoozze keetstsappa bale gochchida. Xoozze
Keetstsa furtsita ellisii gorddinttida.
31 Asuntsi Phawuloosa wodhodes yi7adera, «Yerusalaame
katama kumutsi buqinttida» gaaze wortta Roome
shaalaqago yellida.
32 Shaalaqize wottaddaruntsanan mato hyalaquntsana
ekkii woxxittera yi7ida. Asuntsi shaalaqizan
wottaddaruntsana bi7ide wode Phawuloosa guuddizanno
ashshida.
33 Ye wode shaalaqize shiiqii, Phawuloosa aykkii, lam77i
santsalaatara acinttode gaar kiittida. Yeyzi, E oona yezakon
akko oochchezako asuntsana oocida.
34 Asuntsappa baggita fettibaz ga7i uukkize wode
hyankuntsi mellebaz ga7i uukkane. Uukita gaanggide
gisho shaalaqize turtto shagodes dandda7inttaanxin,
wottaddaruntsi Phawuloosa fa yeze bessa kanggode gaar
kiittida.
35 Phawuloosa yedhdhii kezize darajjito yellize wode
asuntsi urqqizanni gisho wottaddaruntsi eza tookkida.
36 Gaama asuntsi, «E hyayqqo!» ga7i uukkitera kaallane.

Phawuloosa moottis mahe inggida

21:25 Hawa. 15:29 **21:29** Hawa. 20:4

37 Wottaddaruntsi Phawuloosa fa yeze bessito geltsodes yi7adera, Phawuloosa shaalaqizego, «Taanii nees fettibaz ohiko si7odate?» gayda.

E Phawuloosago, «Ne Girike doona erane?

38 Neenii hyannippa tiino buqutsi medhdhii shemppo wodhide oyddii mukul asuntsana ekkii akko baayze ganas gelide Gibxxe atstsa baane?» gayda.

39 Yezin Phawuloosa, «Taanii, Kilqiya yeze erinttide Terseese katama asi maaqqide Ayhude asi. Tana asuntsis ohizoya?» gayda.

40 Shaalaqize eego, «Oho» ga7in Phawuloosa darajjalla eqqii, asuntsi si77i gawude gaar fa kushtira mallida. Asuntsi si77i ga7in Ibraysxe doonara hyannigaara gayda:

22

1 «Ta ishuntson, ta aduntso, taanii hyatte yinttis inggize mahito si7ote.»

2 Phawuloosa unttis Ibraysxe doonara ohizanna si7i kasennippa aatsii si77i gayda. E kaallii,

3 «Taanii Kilqiya yeze Terseese yelintti hyanna katamtte diccida. Ta asttamaarizen Gamaaliyale; taanii nu aaduntsi higgito mintsii tamaarida, hyayno yin ubba hyanizannigaara Xoozis mishinttize Ayhude asi.

4 Ta hyanna ogito kaallize maachuntsanan dhiiratsunsana aykkii achi keetstsa oliteran unttana wodhissade wontsis madha beezze asi.

5 Yinnii gaara, kahinunts hyalaqizen Shanggo ubba ta baz markkidhades dandda7ane. Taanii Damasqqo yeze un ishuntsis unttappa dabddaabbe ekkii ize yeze asuntsi acinttii seerinttode gaar Yerusalaame unttana ko7odes ize qitida.

6 «Ta hyanggi Damasqqo ukkide wode awara saate qoppikaayzin saloppa damma foo7o ta kantto wutii foo7ida.

7 Ta sa7ite gol7i yessadera, ‹Saawula, Saawula, tana akkos baytstse?› gaaze qaala si7ida.

8 Taanii mahi, ‹Laatstso, neenii oode?› yagayda.

«E mahi, Taanii, ne baytsize Naazirete Yesuusa» yagayda.

9 Taara yezuntsi foo7ito bi7idap attin taas ohize qaaltto si7ikaaya.

10 «Taanii, ‹Laatstso, ta akko oochcho?› yagayda.

«Laatstsi taago, ‹Denddii Damasqqo qito. Ne oochchode gaar Xoozii qoppidebaz ubba ize nees ohinttoda› yagayda.

11 Yinna damma foo7itippa denddii ta aafita dhumin, taara yeze asuntsi ta kushito aykkii, tana gochchii Damasqqo yeltstsida.

22:3 Hawa. 5:34-39 **22:4** Hawa. 8:3; 26:9-11

12 «Damasqqo yeze Ayhuduntsi ubba markkidhezen
gaama bonchchize fettii Hananiya gaaze atstse, nu higgito
bonchchizen Xooz mintsii woossize yene.
13 E taago yi7i, ta kale eqqii, ‹Ta ishe Saawula, bo7o› gayda.
Ellisii ta eza bi7ida.
14 «E taago, ‹Nu aaduntsi Xoozze neenii E qoftto erode gaar,
Xilliza be7ade gaaran E doonttippa qaala si7ade gaar tiinii
nena doorida.
15 Neenii bi7idebazisin si7idebaz as ubba tiino ees markka
maaqqade fana.
16 Hyatte akkos gam77e? Xammaqintto; E suntsito xeegii
ne nagarttippa meecintto› yagayda.
17 «Taanii suuba Yerusalaame maaqqii Xoozze Keetstsa
woossodera, taas qonccitsi benttida.
18 Qonccisite Laatstsii taago, ‹Ne taas markkidhize
markkatitsito asuntsi ekkoosse gisho ellisii Yerusalaameppa
kezo› yaga7odera bi7ida.
19 «Taanii, ‹Laatstso, Ayhude woosa Keetstsa ubba nena am-
manzuntsana aykkii hyadhdhidayan achi keetstsa olidaya
maaqqizanno un erane.
20 Un ne markka Isxifaanosa wodhize wode ta yinna
oochchite wolla yene. Mahi un kale eqqii eza wodhizunts
ma7ito naagane› yagayda.
21 «Laatstsii taago, ‹Taanii nena Ayhude maaqqoosse
asuntsago hyaako sa7a kiittode gisho denddii qito› » ya-
gayda.

Phawuloosa Roome asi maaqqizanno ersida

22 Phawuloosa yinna qaaltto ohi hyaasode wontsis asuntsi
E gaazanno si7ine. Yinnippa suuba, fa qaaltto dhoqi yiizii,
«Hyanna sa7itippa dhabiso! E yessades beezoos» yagayda.
23 Un kacinttii, fa ma7ito eella afa dhogii xura ude lalodera;
24 Shaalaqize bi7i wottaddaruntsi Phawuloosa un fa yeze
bessa kanggode gaara kiitida. Mahi asuntsi akkos hyanni-
gaara kacinttezako erodes koyi Phawuloosa dafera garafii
loytsii oocode gaar unttana kiittida.
25 Yezin wottaddaruntsi Phawuloosa dafera mintsii accii
garafodes yiize wode Phawuloosa fa kantte eqqide mato
hyalaqizego, «Roome asi* firdda baayzin garafizanna yinttis
woga?» yagayda.
26 Mato hyalaqize yinno si7ide wode shaalaqizego
hyanggi, «Hyay atstse Roome asi. Neenii akko oochchodes
qoppe?» yaga7i oocida.
27 Shaalaqize Phawuloosago shiiqii, «Ne Roome aso? Ane
taas oho» yagayda.

22:20 Hawa. 7:58 * **22:25** ***Roome asi:*** 16:37 Bo7ote.

Phawuloosa, «Yee» yagayda.

28 Shaalaqize mahi, «Taanii hyanno gadetitsito gaama mi-
ishera ekkida» yagayda.

Yezin Phawuloosa, «Ta hyanna gadetitsito yelintti ekkida» yagayda.

29 Yinnii gisho, Phawuloosa loytsii oocodes qoppiduntsi iira eeppa shaakkinttida. Shaalaqize Roome asi santsalaatara accidanno eride wode zhashtida.

Phawuloosa Ayhude Shanggo tiino shiiqida

30 Wonttisti wode Shaalaqize, Ayhuduntsi Phawuloosa akkos mootezako shaakkii erodes koyi billida. Kahinunts hyalaquntsin shanggo ubbuntsi shiiqode gaar kiittida; mahi Phawuloosa ki7i un tiino essida.

23

1 Phawuloosa firddize asuntsana dakkii bi7i, «Ta ishuntso, ta hyayno yellodes Xoozze tiino ta yestte ubba lo77o wozinara yezida» gayda.

2 Kahinunts hyalaqize Hananiya, Phawuloosa doontto baqqode gaar E kale eqqiduntsana kiittida.

3 Ye wode Phawuloosa eego, «Naate bootsi forchcho tizhinttide dochey, Xoozii nena baqqoda. Neenii taalla higgera firddodes bettii yezite higge ashshii tana baqqade gaar kiittane?» yagayda.

4 Phawuloosa kale eqqiduntsi eego, «Ne Xoozze kahinunts hyalaqa cazhane?» yagayda.

5 Phawuloosa, «Ta ishuntso, E kahinunts hyalaqa maaqqidanno ta erikaaya; akkos gayko Xoozze qaaltte, ‹Ne worzha ahizella iita qaala ohippe› yaga7intti xaafinttida» yagayda.

6 Yezin Phawuloosa yinna besite yeze asuntsappa bagguntsi Saduqaawuyane, bagguntsi Farisaawuyane maaqqizanno erii, «Ta ishuntso, ta Farisaawuyane Farisaawuyane na7a; ‹Hyayqqiduntsi hyayqoppa denddoda› ga7i taanii ufayssara naagize gisho un taalla firddane» yaga7i ohida.

7 Phawuloosa yinno gayde wode Farisaawunts giddan Saduqaawuntsi gidda kachchi kezin shaakkinttida.

8 Akkos gayko, Saduqaawuntsi, «Hyayqqide asi denddoos; kiitanchchon, ayyaanan baaya» yagaazuntsana. Yezin Farisaawuntsi ubba yezanno ammanane.

9 Damma kachchi kezida; Farisaawunts zala maaqqide higge asttamaaruntsi denddii eqqii, «Hyay atstsella akko bala

23:3 Maato. 23:27-28 **23:5** Keze 22:28 **23:6** Hawa. 26:5; Filph. 3:5 **23:8** Maato. 22:23; Mar. 12:18; Luqa. 20:27

baz denggikaaya; ees ayyaana woy kiitanchcho ohikaayzara ashshoos» yaga7i wolla lallida.

10 Kachchita ganggin asuntsi Phawuloosa shaqitsi ekkaame gaar ga7i, shaalaqize fa wottaddaruntsi wodhdhii un gidda fa eza ellisii kessii fa yeze bessa kanggode gaar kiittida.

11 Yinnii qamma Laatstsii Phawuloosa kale eqqii, «Phawuloosa, ne taas Yerusalaame markkidhidanni fana Roomen markkidhades beezane; minggo; akko baaya» yagayda.

Phawuloosa wodhodes zorinttida

12 Wonttisti wode Ayhuduntsi, «Phawuloosa wodhikaayzara mo7oos uzhoos» ga7i caaqqida.

13 Phawuloosalla yinno zorintti caaqqide asuntsi oytamappa aadhane.

14 Un kahinunts hyalaquntsi gade cimuntsago hyanggi, «Nuunii Phawuloosa wodhikaayzara katstsa gaazebaz mo7oos ga7i caaqqida.

15 Yikke, yinttin shangguntsin E baz loytsii qurichchizebaz yeze baz mahi, Phawuloosa yinttago ko7ode gaar shaalaqiza oocote. Nuunii E hyanna shiiqita yellodannippa tiino eza wodhodes giigii bettida» yagayda.

16 Yezin Phawuloosa mishti na7ay yinna zorinttidanno si7i hyanggi wottaddaruntsi yeze bessito gelii, Phawuloosas ohida.

17 Phawuloosa mato hyalaquntsappa feta xeegii, «Hyay na7aya shaalaqizes ohize baz yeze gisho eza shaalaqizego kanggo» gayda.

18 Mato hyalaqize na7aya shaalaqizego kanggi, «Achi keetstsa yeze Phawuloosa tana faago xeegii, hyay na7ay nees ohize baz yeze gisho eza neego ko7ode gaar tana woossida» yagayda.

19 Shaalaqize na7ay kushito aykkii, bale kessii, «Ne taas ohode qoftta akko?» yaga7i oocida.

20 Na7ay shaalaqizego, «Ayhuduntsi Phawuloosabaz tiinoppan miintsii qurichchodes koyze gaar aazin neenii wontta eza shiiqite ko7ode gaar nena woossodes zore accida.

21 Yezin neenii un gaazanno si7ippe. Akkos gayko, oytamappa aadhize asuntsi Phawuloosa wodhikaayzara ‹Katstsa mo7oos, hyaatsi uzhoos› ga7i caaqqii, aachintti eza kafane. Hyatte ne gaazebaz xalaala si7odes kafane» yagayda.

22 Shaalaqize mahi, «Hyanna ohito ne taas ohidanno melle oodesin ohippe» yaga7i na7aya suub dakkida.

Phawuloosa worzha ahize Filkkisa tiino kiittida

23 Shaalaqize mato hyalaquntsappa lam77untsana xeegii, «Qammappa hyaydzdzii saate Qisaariya qitodes, lam77i xeet wottaddaruntsana, laappun tam faara asuntsanan lam77i xeet toora woringgizuntsana giigizote.
24 Gadito ahize Filkkisago Phawuloosa saro yelitsodes toggize faara giigizote» yaga7i unttana kiittida.
25 Shaalaqize Filkkisas hyannigaara gaaze dabddaabbe xaafida:
26 «Qalawudiyoosa Luusiyosappa gade ahize bonchcho Filkkisasa, saro nees maaqqe.
27 Ayhuduntsi hyay atstsa aykkii wodhodes yi7adera, E Roome sa7a asi maaqqidanno erii wottaddaruntsara yellii eza ashshida.
28 Un eza akkos mootizako erodes koyi un shiiqite eza ta shiishida.
29 Un fa higgitis eza mootidap attin eza wodhizebaz woy accizebaz baayzanno ta denggida.
30 Un hyay atstsella zorinttide zigirsita tana yellin, ta ellisii eza neego dakkida. Eza mootizuntsi ne tiino hyanggi mootode gaar kiittida» yagayda.
31 Yinnii gisho, wottaddaruntsi kiitinttidanni fana Phawuloosa ekkii, qamma Antiphaxirisa yeltsida.
32 Wonttisti wode faara asuntsi eera hyanggode gaar yeyizi asuntsi suub maaqqida.
33 Toggiduntsi Qisaariya yellii dabddaabbiza gade ahizes inggi, Phawuloosa E tiino aatsida.
34 Gade ahizay dabddaabbiza nabbabidannippa maaqqii «Phawuloosa, ne aba gade aso?» ga7i eza oocida. E Kilqiya asi maaqqidanno eride wode
35 «Taanii nebaz nena mootizuntsi yi7ide wode si7oda» yagayda. Wottaddaruntsi Phawuloosa Heroodisa gibbe naagode gaar kiittida.

24

Phawuloosa Ayhuduntsi mootida

1 Ichchin qammappa suuba kahinunts hyalaqize Hananiya, cimuntsaran Xerxeluusa gaaze fettii xabaqizera Qisaariya qitida. Un gade ahizuntsalla Phawuloosa mootida.
2 Phawuloosa xeegintti gelide wode Xerxeluusa eza hyannigaara yaga7i mootida:

«Bonchcho Filkkisa, nuunii ne baggara gaama saro denggida, ne lo77o ahizanne nu gadita gaama laaminttida.
3 Bonchcho Filkkisa, nuunii aban ayde maaqqin folo galatara yinno ekkane.

4 Taanii nena gam77izikaayzara neenii ne keehatitsite nu
baz hyaatara si7ode gaar nena woossane.
5 Hyay atstse dhube maaqqii sa7a ubba yeze Ayhudunts
gidda buqutsi medhdhii Naazirawunts bagga asuntsana
kaalitsizaya maaqqidanno erida.
6 Melle atto yezin, Xoozze Keetsito tunissades yi7adera nu-
unii eza aykkida; [nu higgitigaara ezalla firddodes qoppida.
7 Yezin shaalaqize Luusiyosa yi7i, wolqqara nu kushtippa
eza kessii ekkida.
8 Eza mootizuntsin neego ye7ode gaar kiittida]*. Neenii
ne ommite hyay atstsa qurichchi nuunii eza mootize mootto
ubba erodes dandda7ane» gayda.
9 Ayhuduntsin, «Hyanna ohita turo» ga7i E qoftto ma77ida.

Phawuloosa moottis mahe inggida

10 Gade ahizay Phawuloosa oho ga7i mallida. Phawuloosa
hyannigaara ga7i mahida: «Neenii gaama wodeppa aykkii,
hyantsi asuntsis firdditera yezanno erii ta ohitis ufayssi
wodhin mahe inggane.
11 Taanii goynodes Yerusalaame kezin taphpho lam77i
qammappa aadhosanno neenii ne ommite erodes
dandda7ane.
12 Ayhuduntsi tana Xoozze Keetstsa maaqqin Ayhuduntsi
woosa Keetstsa maaqqin katama maaqqin ooderan lallodera
woy as shiishii buqutses dentsitsodera fettii asin deng-
gikaaya.
13 Hyatten un tana mootize bazitis markka denggodes
dandda7oos.
14 «Yezin taanii fettibaz ammanane; taanii higge gidda
yezebazin nabuntsi xaafide ubbabazito ammanii, nu aduntsi
Xoozza, un worddo timirttite ogite goynane.
15 Un fa ommite ammanizanni gaar xilluntsin na-
garanchuntsin hyayqoppa denddodanno taanin ammanane.
16 Yinnii gisho, taanii Xoozze tiinon as tiino ubba wode
lo77o qofa taas yessade gaar minggane.
17 «Taanii Yerusalaameppa kezidannippa gaama bereppa
suuba ta bagga dahuntsis maade immadesin zharsho
zharshodes Yerusalaame yi7ida.
18 Taanii Xoozze Keetstsite yinno oochchii geezhe woga
folii maaqqadera tana denggida. Ye wode taara gaama asi
baaya, kachchin kezikaaya.
19 Yezin Iisiyappa yi7ide fettii fettii Ayhuduntsi ize
yene; un taalla ohodes koyko yi7i tana neella mootodes
dandda7ane.

---

* **24:8** Fettii fettii zaga maxaafite hyay kifilize baaya **24:17** Hawa. 21:17-28

20 Woy taanii shanggo tiino shiiqide wode oochchide bala
yeziko hyantses ne tiino yezuntsi oho.
21 Turo taanii un gidda eqqii ‹Hyayqqiduntsi denddo yene
ga7i hyayno firddas yin tiino shiiqida› ga7i uukki ohida;
yinnippa melle yiizide baz baaya» yagayda.
22 Yezin Filkkisa Laatstse oge baz shaakkii eride gisho
«Taanii yin ohito shaalaqa Luusiyosa yi7ide wode firddoda»
ga7i qaxaro inggi dakkida.
23 Filkkisa mahi Phawuloosa accikaayyezara naagode
gaaran E iginuntsappa ooden eza oocodes ye7odera
kayaame fana mato hyalaqizes ohida.

Phawuloosa Filkkisa tiinon Dirusilla tiino shiiqida

24 Eeratsi qammappa suuba, Filkkisa Ayhude maaqqide fa
machchiti Dirusillara yi7i Phawuloosa kiittii ki7izii Kirist-
toos Yesuusa ammano baz eeppa si7ida.
25 Phawuloosa xillotitsibaz, fa omma ahizebazin yo7odes
yeze firddabaz ohodera, Filkkisa zhashtii, «Ne hyattes qito;
taas wottide wode nena xeegisada» yagayda.
26 Ye wode Phawuloosappa gubbo ekkodes qoppii eza
mahi mahi xeegizi eera ohinttane.
27 Lam77i bereppa suuba, Filkkisa besite Phorqiyoos Fisx-
oosa shuumunttida. Filkkisa Ayhuduntsana ufayssodes koyi
Phawuloosa billikaayzara ashshida.

25

Phawuloosa Roome Kaatizego abeet gayda

1 Fisxoosa fa awurajja gelii hyaydzdzii qammappa suuba
Qisaariyappa Yerusalaame qitida.
2 Ize kahinunts hyalaquntsin Ayhuduntsana kaalitsizuntsi
Phawuloosa mootida.
3 «Phawuloosa Yerusalaame ki7izii nuus lo77o baz
oochchoya» ga7i woossida; yinno un gaydanna Phawuloosa
oge naagii eza wodhodes koyde gisho.
4 Fisxoosa unttago, «Phawuloosa, Qisaariya achi keetstsa
yene; taanii ta ommiten ellisii suuba maaqqades yi7ine.
5 E balidebaz yeziko yin shuumuntsi taara Qisaariya
wodhdhii eza mooto» yaga7i mahida.
6 Fisxoosa un kale osfun woy taphphi qamma gaar
gam77idannippa suuba Qisaariya wodhdhida. Wonttisti
wode firdda oydalla bettii Phawuloosa ko7ode gaar kiittida.
7 E yi7in Yerusalaameppa yi7ide Ayhuduntsi E kale eqqii
un markka shiishodes dandda7oosse damma mintsi mooto
eella shiishida.

24:21 Hawa. 23:6

8 Phawuloosa mahi, «Taanii Ayhuduntsi higge maaqqin
Xoozze Keetstsa maaqqin woy Roome Kaat maaqqin Qeesare
qohikaaya» gayda.

9 Yezin Fisxoosa Ayhuduntsana ufayssodes koyi Phawu-
loosago, «Yerusalaame hyanggi hyanna moottis ize ta tiintte
firddinttodes koyane?» yaga7i oocida.

10 Yezin Phawuloosa, «Taanii firddinttodes beezize Qeesare
firdda keetstsa tiino eqqida. Neenii loytsii erzanni gaar ta
Ayhuduntsana akkoran qohikaaya.

11 Yikke, taanii qohidebazin hyayqos yeltsidebaz
oochchidebaz maaqqizako hyayqoppa tana ashsho ga7oos.
Yezin un tana mootize mootta cer maaqqiko ooden tana
unttis aatsii inggodes dandda7oos. Qeesare ta baz firddo
ga7i oocane» gayda.

12 Ye wode Fisxoosa fa zorinttizuntsara zorintti, «Neenii
Qeesare ta baz firddo ga7i oocida; Qeesarego qitoda» ga7i
mahida.

Phawuloosa Agirpha tiinon Barnniiqe tiino shiiqida

13 Eeratsi qammappa suuba Kaat Agirphan Barnniiqen
Fisxoosa saritsodes Qisaariya hyanggida.

14 Ize un gaama wode gam77in, Fisxoosa Kaatizes
Phawuloosabaz hyannigaara yaga7i qonccizida; «Filkkisa
billikaayzara ashshii qitide fettii atstse hyanne yene.

15 Taanii Yerusalaame hyanggide wode kahinunts
hyalaquntsin Ayhude cimuntsi eella afa firddode gaar
tana woossii E baz taalla mootida.

16 Taanii, ‹Mootinttide atstse fana mootizunts tiino eqqii
fa mootidannis mahe inggikaayzin, oona maaqqikon aadhii
ingginttizanna Roome woga baaya› ga7i unttis mahida.

17 «Yinnii gisho, un hyanne shiiqide wode taanii
gami7ikaayzara wonttisiti wode firdda keetstsa gelii
Phawuloosa ko7ode gaar kiittida.

18 Eza mootizuntsi E kale wutii eqqii, iitabazara eza
mootikaayzar ashshaama ga7i taanii qoppidanni gaar eza
mootikaaya.

19 Yezin un fa ammanobazin Phawuloosa, ‹Faxa yene›
gaaze fettii hyayqqide Yesuusa ga7inttize atstsebaz eera
lallane.

20 Hyanna ohita tana shaakkodes deexide gisho Phawu-
loosa Yerusalaame hyanggi, ize firddinttodes koyzako ga7i
eza oocida.

21 Yezin Phawuloosa fa ohito Qeesare be7ade wontsis achi
keetstsa gam7odes oocida. Taanii eza Qeesarego dakkode
wontsis E accinttode gaar kiittida» yagayda.

22 Yinnii gisho, Agirpha Fisxoosago, «Taanii ta ommiten
hyay atstse gaazanno si7odes koyane» gayda.
Fisxoosa eego, «Neenii wontta E gaazanno si7oda» ya-
gayda.
23 Wontistti wode Agirphin Barnniiqen damma bonch-
chora shaalaquntsara katama yeze ahize asuntsara yi7i
firdda keetstsa gelida. Fisxoosa Phawuloosa xeegizi ki7ida.
24 Fisxoosa, «Kaati Agirphan, hyanne nuura yeze asuntso,
Ayhuduntsi Yerusalaamen hyannen uukki, ‹E yikkeppa su-
uba faxa yessades beezoos› yaga7i, tana woosside atstsa
hyaya yin be7ine.
25 Yezin eza hyayqos yeltsizebaz akko bazin taanii deng-
gikaaya. E fa ommite, ‹Qeesare ta baz firddo ga7i oocane›
gayde gisho Qeesarego eza dakkodes qofa accida.
26 Taanii E baz ta laatstse Qeesares xaafodes maaqqize
erinttidebaz akkon baaya. Yinnii gisho, E baz yin bi7iko
ta xaafodebaz benttod yezako ga7i yin tiino aatsii Kaati,
Agirpha, ne tiino eza ki7ida.
27 Akkos gayko, acinttide atstsa aatsize wode E akkos
mootinttezako mikinaato ersizikaayzara ashshizanna taas
eeyatitsi aazane» yagayda.

26

Phawuloosa Agirpha tiino mahide mahe

1 Agripha Phawuloosago, «Neenii nebaz ohodes
dandda7ane» gayda. Ye wode Phawuloosa fa kushito dentsii
hyannigaara gayda:
2 «Kaati, Agripha, Ayhuduntsi tana mootide bazis ubba
mahe inggodes hyayno ne tiino eqqitera taas ixa lo77o ga7i
qoppane.
3 Yinnan Neenii Ayhude wogan lallen loytsii erane; yinnii
gisho tana azal7ikaayzara si7ade gaar woossane.
4 «Taanii na7atitsappa aykkii ta asunts giddan Yerusalaame
yezide ta yestto Ayhuduntsi ubba erane.
5 Taanii tiinoppa aykkii, nu ammano higgito mintsii naa-
gize Farisaawunts kochchappa maaqqidanno un markkid-
hades koyko erane.
6 Hyatten taanii Xoozii nu aduntsis inggoda gayde
ufayssito naagize gisho mootinttii hyanne eqqida.
7 Mahi taphpho lam77i nu aduntsi kochchita Xoozza
qamman awaran mintsii goyniter Xoozii inggoda ga7idanno
ekkodes ufayssara naagii yene. Kaati Agirpha, Ayhuduntsi
tana mootizanna taanii ufayssara yinno naagize gisho.

26:5 Hawa. 23:6; Filph. 3:5

8 Xoozii hyayqqiduntsana dentsizanna akkos yin gidda
ammaninttoose baz maaqqido?
9 «Zaga taanii ta ommiten Naazirete Yesuusa suntsito
ixxodes dandda7inttide baz ubba oochchodes beezane ga7i
qoppida.
10 Taanii Yerusalaame oochchidanna hyanno. Kahinunts
hyalaquntsappa adetits wolqqa ekkii Xooz asuntsappa gaa-
muntsana accizida. Unttana wodhize woden hyayqo qofite
giigida.
11 Gaama wode Ayhude woosa Keetstsa ubba un seer-
inttode gaaran Yesuusa cazhode fana wolqqidhes qoppida.
Taanii wogabaz unttana kaccii melle atto yezin, bale sa7a
katama yellii unttana bay7ane.
12 «Taanii hyanna ohitis kahinunts hyalaquntsappa adetits
wolqqan kiita ekkii Damasqqo qitane.
13 Kaatayo, taanii awara saate oge yessadera awa foo7oppa
gaama aadhize foo7o bi7ida; yinnan ta kantton taara yedhd-
hizunts kantto wutii saloppa foo7ida.
14 Nuunii ubbuntsi sa7ite gol7eze wode Ibraysxe doonara,
‹Saawula, Saawula, tana akkosi bay7e? Neenii nena caddize
biratiza ixxiko nees wozzi iitoda› ga7i taas ohodera si7ida.
15 «Taanii, ‹Laatstso, ne oode?› gayda.
«Laatstsi, ‹Taanii, ne bay7ize Yesuusa;
16 Yezin denddii eqqo. Hyayno neenii tana bi7idannon
tiinoppa ta nena beessadanno melluntsis markkidhade gaar
ta taas oochchiza mahi nena shuumodes nees benttida.
17 Isra7eele asuntsappan taanii nena unttago kiittize Ay-
hude maaqqoosuntsappa nena ashshoda.
18 Neenii un aafto bugoda, dhumappa foo7ogo, Xalahe
kusheppa Xoozago unttana mahoda. Un tana ammanii
nagara atotitsi ekkoda. Xoozii ammanii geezhide asuntsi
gidda fa laatto demmada› yagayda.
19 «Kaati Agripha, yinnii gisho, taas saloppa benttide
qonccitsitis kiitinttodanno ixxikaaya.
20 Yezin taanii tiinidhii Damasqqo gidda yinnippa suuba
Yerusalaame gidda Yihuda sa7a ubba yezuntsin Ayhude
maaqqoosuntsi fa nagarappa Xoozago maaqqade gaaran
nagarappa maaqqidanno beezize oocha oochchode gaar
qaala ohida.
21 Yinnii gisho, Ayhuduntsi tana Xoozze Keetstsa aykkii
wodhodes koyda.
22 Hyayno yellodes Xoozze maade taappa shaakkint-
tikaaya; yinnii gisho, eeratsisin dammas markkidhitera

26:9 Hawa. 8:3; 22:4-5 **26:20** Hawa. 9:20, 28-29

hyanne eqqida. Nabuntsin Musen hyanoda ga7i ohidannippa melle fettibazin taanii ohidebaz baaya.
23 Yinnan, ‹Kiristtoosa madha ekkodes beezane; mahi hyayqoppa tiino denddii Ayhuduntsisin Ayhude maaqqoosuntsis foo7o awajjane› ga7i.»
24 Phawuloosa yinno ga7i mahodera, Fisxoosa fa qaaltto dhoqi yiizii, «Phawuloosa, ne zhaashtida; ne gaama tamaaridanna nena zhaashas yeltstsida» yagayda.
25 Yezin Phawuloosa, «Bonchcho Fisxoosa, taanii turibazin koshshize bazin ohinep attin zhaashtikaaya.
26 Taanii qoncce ohize ohito Kaati erane. Hyanna ohita aachichcha oochinttikaayze gisho fettin eeppa genggoosanno taanii geeshi erane.
27 «Kaati Agripha, neenii nabuntsna ammanane baane? Ne ammanzanno taanii erane» gayda.
28 Kaati Agripha, Phawuloosago, «Hyanna eerats saate tana kiristtaane mahodes koyane?» yagayda.
29 Phawuloosa, «Gaama wode maaqqin eerats wode ne xalaala maaqqikaayzin hyayno tana si7ize ubbuntsi hyanna achitip attin ta fana maaqqade fana Xooz woossane» yagayda.
30 Yinnippa suuba, Kaati Agripha gade ahize Fisxoosa, Barnniiqen unttara bettide ubbuntsi denddida.
31 Izippa kezii qititera fete fetera, «Hyay atstse hyayqos woy achchis yeltsizebaz akkon oochchikaaya» ga7i wolla ohinttida.
32 Agripha Fisxoosago, «Hyay atstse ‹Qeesare ta baz firddo› gaykaayzako bilinttodes dandda7ane, yezin attida» gayda.

27

Phawuloosa Roome qitida

1 Nuunii markkabera Xaaliya qitode fana un accide wode kaatuntsi kaat maaqqides wottaddaruntsana olas kiittize fete Yuuliyoosa gaaze mato hyalaqizes Phawuloosan melle eeratsi achcha yeze asuntsana inggida.
2 Isiya gaxa yeze guta qitize Adiramixiyoone markkabe gidda gelii denddida. Maqedooniya asi maaqqide Teselonqe Arsxirokoosa nuura yene.
3 Wonttistti wode nuunii Sidoona yellodera, Yuuliyoosa Phawuloosas loytsii fa lagguntsago hyanggi koshshize baz maadinttode gaar unttago dakkida.
4 Izippa denddii tiinora nuulla baqqize gisho hyaatstsara teqinttide sa7a, Qoophiroosara kate mahi yeekka zalara aadhida.

26:23 1 Qoro. 15:20; Isa. 42:6; 49:6

5 Kilqiyan Phinfiliya kale yeze abba fiinggi Liiqiyan yeze Muura yellida.
6 Ize mato hyalaqize Xaaliya qitize Iskkinddiriya markkabe denggi, ize nuna geltsida.
7 Nuunii gaama wode leemi yedhdhii, gaama madhara Qanddoosa katama kale yellida. Yeygara qitodes nuna gote kayin Salmoonara aadhii hyaatsara teqinttide sa7a, Qarxeesara katii aadhida.
8 Gaama madhara gaxa gaxa aykkii Laasiya katama kale yeze abba gaxite «Lo77o markkabe Shemppize bessi» ga7inttize besite yellida.
9 Nuunii ize gaama wode gam77idannippa suuba xooma bilinttin, markkabera yedhdhizanna wayitstsize gisho Phawuloosa unttana zorida.
10 «Asuntso, nu hyanggize ogite damma qohen damma dhabe yezanna taas benttane; qohita caanaallan markkabella xalaala maaqqikaayzin nu ommitillan yelloda» gayda.
11 Yezin mato hyalaqize Phawuloosa gaydannippa aadhii markkabe izhizayin markkabiti adayin gaazanno ammanida.
12 Yinna abba gaxa yeze katama balggo agina aatsodes unttis giigoose gisho gaama asuntsi faas dandda7inttiko Finqqe katama yellii sila agina yeyga aatsodes zorinttida. Finqqe ude awa geloppan sulle awa geloppan gidda abba gaxa yeze markkabe caana ketstsize bessi sila agina ize aatstsodes qofa shiishida.

Abballa gote denddida

13 Eerats yeekka baqo baqqide wode un qoppidannigaara hyanide fana yi7in denddii, markkabize en7aame gaar aykkize meqiza ude ekkii Qarxeese kalera aadhida.
14 Yezin gaama gam77ikaayzin «Awuraqiis» gaaze damma gote hyaatsara teqinttide sa7itippa sulle unttalla afa denddida.
15 Ye gotize markkabiza urqqii hyanggaame fana kayde gisho baqize markkabiza fa koyde bessa kanggode fana dakkii ashshida.
16 Nuunii Qeeda gaaze hyaatsara teqinttide sa7a katii hyanggitera gaama waayera markkabize gonggiza ashshodes dandda7ida.
17 Un gonggiza ude kessidannippa suuba gaadera markkabizella xaaxii, mintsii accida. Surtiisa gaaze shaftte fana gol7izaame gaar yirggii, markkabize shartto ketstsii markkabiza hyarii izhida.
18 Gotize miinggi hyanggodera wonttisti wode caanttippa baggito Abba ole aykkida.

19 Hyaydzdzintsa qamma markkabize miishito ekkii fa
kushtira olida.
20 Nuunii gaama wode awa aafen xoolintton bi7ikaayze
gishon damma gote nuulla baqqide gisho tiinoppa shemp-
pora attoda ga7i qoppikaaya.
21 Ye wode un gaama wode katstsa miikaayzara gam77ide
gisho Phawuloosa un gidda denddii eqqii, «Asuntso, yin ta
zortto ekkii Qarxeesappa denddikaayzara attezako hyanna
qohitan dhabitan nuna yellaama yeshsha.
22 Yezin taanii yinttana zhashtippete ga7i zorane; akkos
gayko, hyay markkabize dhabodap attin yinttappa fettii as
shemppon dhaboos.
23 Hyayno qamma ta E baz maaqqidayin ta goynize Xoozze
kiittide kiitanchcho ta kale eqqii,
24 ‹Phawuloosa, zhashtippe; neenii Roome Kaati Qeesare
tiino eqqodes beezane. Yikke Xoozii ne gisho neera hyang-
gize asunts ubbunts shemppito ashshida› gayda.
25 Yinnii gisho, asuntso, zhashtippete. Ye kiitanchchize
taas ohidanna hyanodanno ta Xoozza ammanane.
26 Yezin baqize nuna kanggi fettii hyaatsara teqinttide sa7a
gaxa oloda» gayda.
27 Taphpho oydintsa qamma Adiriya Abba gidda nuna
baqita goden hyankan urqqodera, qamma giddii bilahe
maaqqize wode markkabite oochchizuntsis sa7ago ukkide
gaar aazida.
28 Un geennatitsito erodes koyi gaade bertstsa deexobaz
accii Abba olin, abba gentta osfun tam hyadha maaqqida.
Eeratsi gam77i, mahi olin izippun tam hyadha maaqqida.
29 Un abba gaxa yeze shuchchalla dom7inttaame gaar
zhashtii, markkabize qitaame gaar aykkize oyddii meqo
markkabizeppa suubara abba dakkii, sa7ita wonttode gaar
Xooz woossida.
30 Markkabite oochchizuntsi markkabizeppa dhabodes
koyi, markkabize qitaame gaar aykkize meqito
markkabizeppa tiino zalara abba olize gaar aazizi gonggiza
abba olida.
31 Phawuloosa mato hyalaqizegon wottaddaruntsago,
«Hyantses markkabite shemppii bettanxiko yin attodes
dandda7oos» gayda.
32 Yinnii gisho, wottaddaruntsi gonggize acinttide gaadiza
gachchii dakkii ashshida.
33 Sa7a wonttodes yi7adera ubbuntsi katstsa ma7ade gaar
Phawuloosa asuntsago, «Yin katstsa mu7ikaayzara gam7ide
hyaynora taphpho oyddii qamma gam7ida.
34 Yinnii gisho, eeratsi katstsa yin ma7ade gaar taanii yint-
tana woossane. Yin minggode gaaran shemppora yessade

gaar eeratsi katstsa ma7ades koshshane; melle atto yezin yin omma isintsitip fettin dhaboos» gayda.

35 Phawuloosa yinno ga7i boora ekkii ubbunts tiino Xooz galatida; booriza baxxi me7e aykkida.

36 Ubbuntsi miinggi fa faas katstsa ekkii mu7ida.

37 Nuunii markkabite yezuntsi lam77i xeeti laappun tam izippun.

38 Un mu7i mizhide wode caana zargito abba olin markkabize deexito foollizida.

Markkabize meqqida

39 Sa7a wonttide wode markkabe oochchizunntsi aba sa7a yellezako erikaayzara, abba gaxa yeze shafe silimo bi7ida. Faas dandda7inttiko markkabiza yinna shafttigo shiishodes qoppida.

40 Yeyzi, markkabize qitaame gaar aykkize meqito billii Abba olida. Ye wode izhize minxa accize gaadiza billida. Yinnippa suuba, baqita markkabiza tiino urqqode gaar markkabiza kanggize shara tiino zalara dhoqi yiizii yedhdhe aykkida.

41 Yezin markkabize shafe nadinttidella dom7inttii qoodhinttida. Markkabizes tiino zaltta xosinttii shaftto caddii aykkii en7anxi ixxin, suuba zaltto gote urqqizannippa denddii meqqe aykkida.

42 Wottaddaruntsi achi asuntsappa fettin hyaatsite hyadhdhii kezii dhabaame gaar unttana wodhodes zorinttida.

43 Yezin mato hyalaqize Phawuloosa ashshodes koyi wottaddaruntsara zorintto ixxida. Hyaatsi hyadhdhii erize ubba markkabizeppa hyaatsite doollii doollii wodhdhii tiinidhdhii gaxa kessade gaar kiittida.

44 Attiduntsi sanqqitillan, markkabize meqitsitilla afa kessade gaar kiittida. Yinnii gaara yi7i ubbuntsi gaxa sarora kezida.

28

Phawuloosa Maltta hyaatsara teqinttide sa7a

1 Nuunii gaxa sarora kezide wode yellidanna hyaatsara teqinttide sa7ita Maltta ga7inttizanno erida.

2 Maltta asuntsi nuus gaama lo77ida. Ira bukkide gishon ciishize gisho tama eetsii nuna ubba mokkida.

3 Phawuloosa gaama hyayxe shiishii tama gaddodera, goppi michiti gisho kezii E kushtilla xaaxintti eza dhayda.

4 Maltta asuntsi goppi Phawuloosa kushite xaaxinttidanno
bi7ide wode fetay fetego, «Turo hyay atstse shemppo wod-
hide asi; melle atto yezin abbappa E attinin xoozze fird-
dappa* attii faxa yessades dandda7ikaaya» yagayda.
5 Yezin Phawuloosa fa kushtippa shooshiza wuxurkki,
tama olida; eza akkon qohikaaya.
6 Un, «E galtta kixxane, woy tiirikaayzin gol7i hyayqqane»
ga7i naagane. Yezin gaama wode naagii E gallite akkon dum-
mudhide baz dhabin, «Hyay eeqa» ga7i fa qoftto laammida.
7 Yinna kara ganccite hyaatsara teqinttide sa7a hyalaqize,
Pupliyoosa gaazes gade yene; hyaydzdzii qamma yellodes E
nuna siiqora mokkida.
8 Pupliyoosa aday omma otstsi, micharan gancce hyarg-
gera woy7i yene. Phawuloosa E kara gelii ees Xooz woossida;
fa kushito eella gaddii fatstsida.
9 Yinnippa suuba, Malttan yeze hyargginttize melle
asuntsin yi7i faxida.
10 Un nuna gaama bonchchida; nuunii markkabera qi-
todes denddide wode oges koshshize baz nuus inggidda.

Phawuloosa Malttappa Roome qitida

11 Hyaydzdzii aginappa suuba, Maltta gidda seete aat-
sii Iskkinddiriya markkabera hyammades denddida. Ye
markkabizella Diyosqoroosa gaaze mentte eequntsi misile
yene.
12 Sirakuuse katama gelii ize hyaydzdzii qamma bettida.
13 Izippa denddii Regiyume katama yellida. Fettii
qammappa suuba, yeekka zalara baqo baqqin, wonttisti
wode Futiyulosa katama yi7ida.
14 Ize nu fettii fettii ammanze asuntsana denggin, faara
saamintta gam77ode gaar nuna woossida. Yinnippa suuba,
Roome nu qitida.
15 Roome yeze ammanze asuntsi nu baz si7i, Afiyoosa
Gabe, Hyaydzdzii Aqize bessi ga7inttize bessito yellodes
nuna mokkodes yi7ida. Phawuloosa unttana bi7ide wode
Xooz galatii minggida.

Phawuloosa Roome gidda

16 Nu Roome gelide wode Phawuloosa naagize wottaddare
ingginttin faas yezo ga7inttida.
17 Hyaydzdzii qammappa suuba, Phawuloosa Ayhudunts
hyalaquntsana faago xeegizida. Un shiiqide wode unttago,
«Ta ishuntso, taanii nu asuntsana woy nu aduntsi wogalla

* **28:4** ***Xoozze firddappa:*** Ye wode yinna sa7ite melle melle maachi xoozuntsi yene. Unttappa fetta iita oochchize asuntsana firddizanno. Iza firdda xoozii ga7intti xeeginttida.

akko qohize bazin oochchikaaya, yezin tana Yerusalaame accii Roome asuntsis aatsii inggidda.

18 Un ta mootto bi7i hyayqos yeltsizebaz taalla akko bazin denggikaayze gisho tana billodes qoppida.

19 Yezin Ayhuduntsi yinno ixxide wode un7intti ‹Ta baz Qeesare firddo› gaydap attin taanii ta worzhito mootizebaz yezin baaya.

20 Ta yinttana xeegizidanna yinttana be7adesin yinttis hyanno ohodes. Ta hyanna santsalaatar acinttidanna Isra7eele asuntsi naagize ufayssiti gisho» gayda.

21 Ayhude hyalaquntsi Phawuloosago, «Nuus Yihudappa nebaz dabddaabbe yellikaaya. Izippa ye7eze asuntsappa fettin nebaz iita ohize baaya.

22 Yezin hyanna ne kaallize ammantto melle melle besite asuntsi ixxizanno nuunii erize gisho ne qoftto si7odes koyane» gayda.

23 Un fa ye7ode qammito Phawuloosas qaxarii, yinna qammite gaanggi E yeze besite yi7ida. E wonttappa ugure yellodes Xoozze ka7itumo baz unttis markkidhida. Mahi un Yesuusa baz ammanode gaar Muse higgefan nabunts maxaafeppa geeshi unttana tamaarssida.

24 Fete fete Phawuloosa gaydanno ammanida, yezin melluntsi ammanikaaya.

25 Un wol gidda ohito ekkanxide wode Phawuloosa fettibaz gaydannippa suuba qitida. E hyannigaara gayda: «Geeshi Ayyaana yin aduntsis nabe Isayaasa doontte ohidanna turo.

26 «Neenii yentsi asuntsago hyanggi,
yin sissi si7ine, yezin yin qoppoos;
yin be7e be7ine, yezin denggoos.
27 Hyantsi asunts wozintta muumida;
un hyayta tullida;
un aaftan goozinttida.
Yinna baayzako,
un fa aafte bi7i, fa hyayte si7i, fa wozintte tiirii,
un taago maaqqiko;
taanin unttana fatstsod yeshsha ga7o» gayda.

28 «Yikke, hyanna Xoozze ashshize kiita Ayhude maaqqoosuntsis maaqqidanno erane. Unttin si7oda» gayda.

29 Phawuloosa yinno ga7idannippa suuba Ayhuduntsi fa gidda gaama lallite kezii qitida†.

30 Phawuloosa kira keetstsa lam77i bere kumutsi yezida; ize yezitera faago yi7iza ubba mokkane.

28:19 Hawa. 25:11 **28:26** Isa. 6:9-10 † **28:29** Zaga fettii fettii kushera xaafinttide maxaafite faydo 29 baaya.

31 Zhashimo baytsi ooden kaykaayzin Xoozze ka7itumo sabbakida; Laatstse Yesuus Kiristtoosa baz qonccizi tamaarssida.

Phawuloosa Roome Asuntsis
Xaafide Kiita
Gele

Hawaare Phawuloosa kiita Roome asuntsis xaafidanna, Phawuloosa Roome yeze woosa keetstsi be7ades qoppide gisho E hyanggize wode un giigii naagode fana oochchodes. Phawuloosa qoftta Roome yeze ammanzuntsara eeratsi wode oochchideppa suuba un eza maaddin Isppeene hyanggodes. Ammano baz E eridannon ammanze asuntsana yinna timirttito oochalla feeshode fana qonccizi xaafida. Hyanna maxaafite Phawuloosa kumutsi kiita hyanna qoftto aykkida.

Phawuloosa Roome yeze ammanze asuntsana tiino saritsi maaqqii, kaallii unttis woosizanno ohideppa suuba fa kiittis gidda qofa, «Wonggeltte Xoozze xillotitsita qonccida; yinna xillotitsita tiinoppa wurssutsi yellodes ammanora qonccida» ga7i ohine (1:17).

Yinnippa suuba, yinna qoftto dalggizii xaafane. Ayhuduntsana maaqqin Ayhude maaqqoosse asuntsana maaqqin ubbuntsi nagaras aqiduntsana maaqqide gisho un Xoozara giigodes beezane. Asi Xoozara giigodes dandda7izanna Yesuus Kiristtoosa ammanora. Un Xoozara medhdhize hyanna kille yelintte aafita, kille de7o maaqqizanno Phawuloosa dalggizii ohine. Ammanze asi Xoozara saro yene; mahi Xoozze ayyaana baggara nagarappan hyayqo wolqqappa kessii ekkida. Zofane 5-8 yellodes Phawuloosa Xoozze higgiton ammanze asuntsi de7ite oochchize Xoozze ayyaana wolqqa qoftta akko yezako ohine. Yinnippa kaallii, Phawuloosa, «Xoozii as na7untsis qoppide qoftti gidda Ayhuduntsanan Ayhude maaqqoosse asuntsi wayzi i fettilla waaxinttodes dandda7e?» yagaaze oocitis maltse inggodes butunttida.

Mahi Ayhuduntsi Yesuusa ekkanxi ixxidanna Xoozze qofa maaqqikaayzanno ohine. Yinna hyanidanna Yesuus Kiristtoosa baggara qonccide aadho keehatitsi gidda as kochchi ubba ekkinttode fana. Maaqqo yezin, Ayhuduntsi Yesuusa ekkode wode yo7odanno Phawuloosa ammanane. Wurssutsite Phawuloosa ammano de7o wayzi yessades beezzako ohine. Xoozis oochchode baz, ammanze asuntsi fa kaatisin fa gidda fetay fetays aadatitsara oochchodebazin wozina gaatsa medhinttide oocizebaz qonccizi ohine.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-15*

Roome kiita omma qofa *1:16-17*

As na7as atotitsi koshshizanno *1:18—3:20*
Xoozze as ashshize oge *3:21—4:25*
Kiristtoosa gidda benttize kille de7o *5:1—8:39*
Isra7eeles Xoozze qofa *9:1—11:36*
Ammanze asunts yessi *12:1—15:13*
Xaatsi qofan saritse *15:14—16:27*

1 Yesuus Kiristtoosa aro maaqqide, hawaare maaqqade
gaara xeeginttideppan Xoozze Wonggele sabbakode gaara
doorinttide Phawuloosa kiittide kiita.
2 Xoozii gaama wodeppa tiino fa nabunts baggara inggoda
yagayde Xoozze geeshi Maxaafite xaafinttida.
3 Hyay Wonggelize ashora Dawute kochchappa yelinttide,
Xoozze na7a, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosas.
4 Mahi E fa geeshi ayyaanara hyayqoppa denddii, Xoozze
na7a maaqqidanno damma wolqqara beezida.
5 E baggara Ayhude maaqqoosse asuntsi ubba, ammanii
kiitinttode gaar Kiristtoosa suntsiti gisho Xoozze aadho
keehatitsin hawaaretitsi adetits wolqqa nu ekkida.
6 Yesuusa Kiristtoosas maaqqade fana xeeginttide
asuntsappa bagguntsi yinttana.
7 Roome yeze, Xoozii yiqsinttizuntsana ees geeshi worzha
maaqqade fana dooriduntsis.
Xoozze nu Adeppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa aadho
keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Galatan woosa
8 Ubbappa tiinii, yin ammantta sa7a ubba sinttide gisho
Yesuus Kiristtoosa baggara yin gisho ta Xoozza galatane.
9 Taanii E na7ay wonggelebaz kumutsi wozintte ohize
Xoozze, taanii ta woostte ubba wode yinttana qoppizannis
E markka.
10 Wurssutsite, Xoozze qofa maaqqiko, taanii yinttago
hyanggodes oge taas giigode fana ubba wode woossane.
11 Taanii yinttis ayyaana anjjo shaakkodesin yinttana
be7ades amudhdhane.
12 Yinnan, taanii yin ammantten, mahi yin ta ammantte
minggode fanas.
13 Ta ishuntso, taanii Ayhude maaqqoosse asuntsappa
aafe denggidanni fana, yinttappan aafe denggodes yinttago
hyanggodes qoppida, yezin kayinttida.
14 Girike asuntsisin Girike maaqqoosse asuntsis mahi
cincunsisin boozuntsis taas gale yene.
15 Yinnii gisho, Roome yeze yinttisin Wonggele ohodes
amudhdhane.

Wonggele Xoozze wolqqa

1:13 Hawa. 19:21

16 Tiinidhii Ayhuduntsana, mahi Ayhude
maaqqoosuntsanan ammanza ubba ashshodes Wonggele
Xoozze wolqqa maaqqide gisho ta Wonggelera yeellidhoos.
17 Xillo ammanora de7o yessada ga7intti Geeshi Maxaafite
xaafinttida. Wonggele Xoozze xillotitsito qonccizida; ti-
inoppa wurssutsi yellodes asi xillidhize ammanora.

Asunts iitatitsi

18 Turita ernttaame fana fa iita oochara kammize
asuntsalla afa nagara ubballa afa, Xoozze hyanqqo saloppa
wodhdhoda.
19 Xoozii unttis qonccissades beezzebaz qonccizide gisho
un Xoozze baz erane.
20 Alame medhinttideppa dentsii, asis benttoosse Xoozze
hyano, yinnan E medhina wolqqan Xoozzetitsi E med-
hetitsite qonccii yeze gisho asuntsi fa iitatitsitis mikinaate
maaqqize baz baaya.
21 Un Xoozza erittera, eza bonchchikaayan galatikaaya. Un
qofita maaddoosse baz maaqqida; un qoppoosse wozintta
dhumida.
22 Un fana cinccuntsana gaane, yezin boozuntsana.
23 Un hyayqqoosse Xoozza goynodanno ashshii, hyayqqize
as medhon, landdan, xootsin sazara gochunttize baz aazizi
medhdhide misile goynane.
24 Yinnii gisho, un fetay fetayra iita baz oochchii, fa
gallito kawushode gaar Xoozii un wozintto amudhdhize
tuna oochas unttana olida.
25 Yinna hyanidanna un Xoozze turtto worddo laammide
gishon medhdhide Xoozza ashshii, medhinttide baz goynide
gisho. Xoozii medhinas galatinttida. Amin77e.
26 Yinnii gisho, Xoozii unttana tuna amotitsis aatsii ing-
gida. Un maachuntsi faas beezize dhiiratsara yellinttizanno
ashshii, beezoosse baz hyanii maacha maachira yellinttane.
27 Yinnii gaar, dhiiratsi faas beezize maachira yellint-
tizanno ashshii, dhiiratsi dhiiratsara yellinttane. Dhi-
iratsuntsii fetay fetayra amotitsara eexinttii, yeellize baz
oochchida. Fa oochchide bala oochitis beezize firdda ekkida.
28 Un Xoozza erittera, melle atto yezin E baz qoppodes
koyanxi ixxide gisho beezoosse baz oochchode gaar Xoozii
unttana maaddoose qofas aatsii inggida.
29 Un qohera, iitatitsara, zhimbbarara, genera, qinaatera,
shemppo wodhera, lallera, cimoran iita amora kumida. Un
zigirizuntsana,
30 As suntsi iissizuntsana, Xooz ixxizuntsana,
cazhizuntsana, utirzuntsana, ceeqizuntsana, iita

1:16 Mar. 8:38 **1:17** Ibr. 2:4 **1:21** Efe. 4:17-18 **1:23** Mahe 4:16-18

baz oochchodes koyzuntsana fa adaysin inttisin kiitinttoosuntsana,
31 tiiroossuntsana, qaala laamizuntsana, siiqo baayzuntsana, yiqsimo baayzuntsana.
32 Hyantses fana oochchizuntsis hyayqo beezane gaaze Xoozze higge erittera, hyanno oochchane. Un fa faas oochchizanno xalaala maaqqikaayzin oochchize melluntsanan likke ga7i nashshane.

2

Xoozze xillo firdda

1 Yinnii gisho, naate melluntsalla afa firddizayo, ne mikinaate mahize baaya. Ne melluntsalla afa firdditera, ye ne firddize atstse gaar oochchiko, ne, neella afa firddane.
2 Yinnii fana oocha oochchizuntsalla afa Xoozze xillo firdda firddizanno nu erane.
3 Naate, yinnii gaar oocha oochchizuntsalla afa firddizayo, un oochchizanni gaar oochchizayo, ne Xooz firddappa attode gaar aazane?
4 Woy Xoozze keehatitsi, genccon dandda7a duretitsito leqqane? Xoozze nees dalgga maaqqidanna nena nagarappa mahodes maaqqidanno erosaane?
5 Yezin yinttis shuchchi wozinan si7oosse hyaye yene. Yinnii gisho, Xoozze hyanqon xillo firdda qonccize qamma, neella afa firdda shiishane.
6 Xoozze fetays fetays E oochiti gaar inggoda.
7 Lo77o oochara miinggi, galata, bonchchon dhaboosse de7o koyzuntsis Xoozze medhina de7o inggoda.
8 Yezin fana siiqizuntsana, turtto ixxizuntsana iita baz oochchodes koyzuntsalla afa Xoozze kachchin bosha yo7oda.
9 Iita baz oochchize asuntsi ubba, tiinii Ayhuduntsana, kaallii Girikuntsana madhan waayen yelloda.
10 Yezin Xoozze lo77o oocha oochchize ubbuntsis, tiinii Ayhuduntsi, kaallii Girikuntsis galata, bonchchon sarotitsi ingginttoda.
11 Xoozii sino bi7i asi shaakkoos.
12 Higge baayzin nagara oochchide ubbuntsi higge baytsi dhaboda. Higge yezin, nagara oochchide ubbuntsi higgera firddinttoda.
13 Xoozze tiintte xillizuntsi higge naagizuntsap attin higge si7e xalaala si7izuntsana baaya.

2:2 Maato. 7:1; Luqa. 6:37 **2:7** Maz. 62:12; Aazi. 24:12 **2:12** Mahe 10:17

14 Higge baayze Ayhude maaqqoosse asuntsi medho higge
kiittizanno oochchane. Unttis xaafinttide higge baayzinin un
fa wozintte higge erane.
15 Un hyanotitsita, higge kiita un wozintte xaafinttidanno
beezane. Mahi un wozintta unttalla afa markkidhane. Un
wozintta fettii fettii tohe unttana balida gaane; fettii fettii
tohe unttana turo gaane.
16 Ta tamaarsside Wonggele fana Xoozze Yesuus Kirist-
toosa baggara as wozintte aachinttide qoftta firddize wode
erinttoda.

Ayhuduntsanan un higgito

17 Yezin ne nena Ayhude gaane; higgella katane; Xoozalla
ceeqane.
18 Ne oochchode gaar Xoozii koyze baz akko yezako erane.
Higge tamaaride gisho turo maaqqize baz shaakkii erane.
19 Ne qooquntsana kaallizanno, mahi dhuma yezuntsis
foo7o maaqqizanno shaakkii erane.
20 Ne higgefa denggide eratitsin turetitsara boozuntsana
erisizayan zhooguntsana tamaarssizaya maaqqidanno er-
ane.
21 Yeezin, ne melluntsana tamaarssizay ne nena akkos
tamaarssoso? Ne, «Kaysitippe» ga7itera, ne ne ommite
kaystanen?
22 Ne, «Olale hyanttippete» ga7itera, ne ne ommite olale
hyanttane? Ne eeqa ixxitera, eeqa yeze keetsito bonqane?
23 Ne Xoozze wogite ceeqinttane, yezin higgitis kiitinttanxi
ixxii Xoozza yeellizane?
24 Geeshi Maxaafite, «Yin mikinaate Xoozze suntsita Ay-
hude maaqqoosse asuntsara cazhinttane» ga7intti xaafint-
tida.
25 Ne higges kiitinttiko, ne garrazinttis maade yene, yezin
ne higgitis kiitinttanxi ixxko ne garrazinttidanna garrazint-
tikaayze fana maaqqane.
26 Ayhude maaqqoosse asuntsi garrazinttikaayzara, higgi-
tis kiitnttiko, Xoozii eza garrazinttide fana faydosoone?
27 Yin, Ayhude asuntsi, yinttis xaafinttide higgiton gar-
razinttii yeezittera, yin higges kiitinttanxi ixxiko, Ayhude
maaqqoosse asuntsi garrazinttanxi ixxikon higges kiitinttii,
yinttalla afa firddoda.*
28 Yikke, suntsara Ayhude maaqqide ubbuntsi turii Ay-
hude baaya. Mahi bale galla garrazizanna turii garraze
baaya.

2:25 Isa. 59:7-8 * **2:27** ***Yinttalla afa firddoda:*** Un hyanotitsita woy un lo77o oochita yinttalla afa firddoda.

29 Yezin turii Ayhudetitsi gaatstsa Ayhude maaqqizanno.
Turii garrazintte Xoozze Ayyaanara oocinttize wozina garrazinttep attin xaafinttide wogite oochinttize galla garraze baaya. Ye atstse galata Xoozappa ekkanep attin asappa baaya.

3

Ayhuduntsi ammananxii ixxe

1 Yeezin, Ayhude maaqqizanna akko maadde? Woy garrazinttes akko maaddize bazi yeze?
2 Ubbappa tiino Xoozii fa qaala hyadarito Ayhuduntsis inggida.
3 Yeezin, unttappa fetay fetaya qaala ammananxii ixxiko, un ixxizanna Xoozii ammaninttide Xooz maaqqizanno kayanene?
4 Kayoos! Asi ubba worddo maaqqikon Xoozii turo maaqqe. Geeshi Maxaafite,
«Ne qaaltte ne xillane;
nena mootizaya firddara latstsane»
ga7intti xaafinttida.
5 Yeezin, nu nagartta Xoozze xillo maaqqizanno beezize baz maaqqikon, nu waagawude? Xoozii nu nagartti gisho nuulla afa firddiko, likke baane? Yinno taanii as qofa fana gaane.
6 Yinnii fana hyanippe. Yinnii gaar hyaniko, Xoozii hyanna alamttilla afa wayzi firddode?
7 Yezin ta worddotitsita Xoozze turtto qonccizi, E bonchchito gaantsi beezzebaz maaqqiko, yeezin, akkos taalla fana nagaranchcho fana firdde?
8 Fettii fettii asuntsi, «Lo77o yo7ode fana iita oochchoda?» yaga7i tamaarssize asi fana mahi tana mootane. Yinnii gisho yagaaze asalla afa ye7ize Xoozze firddita likke.

Asi ubba nagaranchcho

9 Yeezin, nu waagawude? Nu Ayhuduntsi, Girikeppa aadhanene? Ade! Ayhude maaqqin, Ayhude maaqqanxin ubbuntsi nagaranchcho maaqqizanno taanii tiinii yinttis ohida.
10 Geeshi Maxaafite,
«Xillo asi fetton baaya.
11 Akaakize asi baaya,
Xoozza koyze oonin baaya.
12 Asi ubba balinttida;
ubbuntsi fettippa maaddoosse baz maaqqida.
Lo77o oochchize oonin baaya;
fettii asin baaya.

13 Un doontta,
bugunttide booza fana;
fa il7antsite worddidhdhane.
Un doonttippa as wodhize,
shooshi marze kezane.
14 Un doontte camon baaditsi kumida.
15 Un tohita suutsi lalodes ellisane.
16 Un ogite dhaben qohe yene.
17 Un saro oge eroos.

18 Fa de7ite Xoozis zhashtoos»
ga7intti xaafinttida.

19 As ubba doona gordinttode fana kumutsi alamito Xoozze firddappa oomora shiishodes, higge ingginttide higgeppa oomora yezuntsis maaqqidanno nu erane.

20 Yinnii gisho, ooden higges kiitinttii Xoozze tiino xillodes dandda7oos. Higge asi ubba nagaranchcho maaqqizanno beezane.

Xillotitsi ammanora

21 Yezin hyatte Xoozii asi xillize oge higge baytsi qonccizida. Yinna ogito Muse higgen nabuntsin markkidhida.

22 Yinna ammanze ubbas hyanida, Xoozii Yesuus Kiristtoosa baggara as ubbas shaako baytsi inggida.

23 Asi ubba nagara oochchida; Xoozze bonchcho faccizida.

24 Yezin un Xoozze aadho keehatitsara, ashshize Kiristtoosa Yesuusa baggara cer xillida.

25 Xoozii Yesuus Kiristtoosa zharsho mahi inggida, eza ammanze ubba E suutsite nagara atotitsi denggode fana. Xoozii yinno oochchide fa dandda7ara zaga nagartto faydikaayzara ashshii, fa xillotitsito beessades.

26 Yesuusa ammanze ubba xillode fana hyatte wode Xoozze fa ommite xillo maaqqizanno beessades.

27 Yeezin, nu ceeqinttize baz akko yeze? Akkon baaya. Nuunii ceeqinttizanna higges kiitinttize gishone? Ade! Ammano higgera.

28 Xoozii asi xillize ammanorap attin higges kiitinttera baayzanno nu qoppane.

29 Woy Xoozii Ayhuduntsi xalaala Xoozoone? Ayhude maaqqoosuntsisin Xoozii baane? Turo, Ayhude maaqqoosuntsisin E Xoozii.

30 Xoozii fetto; Ayhuduntsanan Ayhude maaqqoosuntsana ammanora xillize eza.

31 Yeezin, nuunii higge ammano gisho dhabssodane? Ade! Higgito mintsanep attin.

3:20 Maz. 143:2; Gala. 2:16 **3:31** Mahe 6:4; Gala. 3:20

4

Abrahama ammanora xillida

1 Yeezin, nu aday Abrahama akko denggido?
2 Abrahama oochara xillidebaz maaqqiko, E ceeqinttize
baz yene, Yezin, Xoozze tiino ceeqinttodes dandda7oos.
3 Geeshi maxaafite, «Abrahama Xooz ammanida; Xoozii
yinno ees xillotitsi mahi faydida» gayda.
4 Oochchize atstses ekkize damoozita, E oocha wolqqitis
ciginttize galep attin ees imo baaya.
5 Yezin oocha oochchoosse oonin nagaranchcho xillize
Xoozza ammaniko, E ammantta ees xillotitsi maaqqii fayd-
inttane.
6 Geeshi Maxaafite Dawute, oocha baytsi Xoozii xillize
asuntsi akko gaar anjjintezako hyannii gaar yaga7i qonc-
cizida:
7 «Un balita atto ga7inttiduntsi
un nagartta kaminttiduntsi anjjinttida.
8 Laatstsii E nagartto faydoosse atstse anjjinttida» ya-
gayda.
9 Yeezin, Dawute ohide anjjita garrazinttide asuntsis
xalaalasone? Woy garrazinttikaayze asuntsiso? Nuunii,
«Geeshi Maxaafta, ‹Abrahama Xooz ammanida; Xoozii yinno
ees xillotitsi mahi faydida› gaane» nu yagayda.
10 Yeezin, yinna ayde hyanido? Abrahama garrazint-
tinine? Woy garrazinttikaayzin? Garrazintteppa tiino
hyanidap attin suuba baaya.
11 Abrahama garrazinttodannippa tiino E ammantta ees
xillotetsi maaqqii faydinttidanno ersodes, E garrazintta
malla maaqqida. Yinnii gisho, Abrahama garrazint-
tikaayzara ammanzuntsisin ammanora xillizuntsis ubba
ade maaqqida.
12 E garrazinttezuntsisin ade. Abrahama unttis aday
maaqqide un garrazinttide gisho xalaala baayzin E gar-
razinttodannippa tiino ammanide ammantto un kaallide
gishos.

Xoozze ufayssita ammanora ekkinttida

13 Abrahamasin E zerttis, «Alamito ta yinttis inggoda»
yagayde ufayssita, Abrahama ammanora xillide gishos fattin
higge naagii folide gisho baaya.
14 Higges kiitinttiduntsi Xoozze ufayssito laatizuntsana
maaqqiko, ammano maaddoos; Xoozze ufayssitan cer
maaqqane.

4:4 Medho 15:6; Gala. 3:6 **4:8** Maz. 32:1-2 **4:12** Medho 17:10 **4:14** Medho 17:4-6; 22:17-18; Gala. 3:29

15 Higge Xoozze kachchi ke7ine, yezin higge baayze bessa
higge aadhen ashshen baaya.
16 Yinnii gisho, Xoozii inggide ufayssita ammanora ekkint-
tane. Hyanna ufayssita Abrahama kochchi ubbas Xoozze
aadho keehatitsi baggara ingginttidanno qonccizane. Yin-
nan higge naagizuntsis xalaalas baayzin Abrahama fana
ammanide ubbuntsis. Abrahama nu ubbuntsis ade.
17 Geeshi Maxaafite, «Ta nena gaama worzhas ade
mahida» ga7intti Abrahama gisho xaafinttida. Yinna
ufayssita Abrahamas ingginttide hyayqqiduntsis de7o ing-
gizen baayze baz yezize Xoozze eza maaqqidanno E am-
manide gishos.
18 Xoozii Abrahamas ne kochchita ganggoda gaydanna,
ufayssi gaddodes akkon dandda7inttoose wode Abrahama
Xooz ammanide gishon ufayssi gaddide gisho gaama
worzhas ade maaqqida.
19 Abrahamas xeet bere kumida maaqqikon, fa cinggide
ashiten Saara na7a yelodes dandda7oosanno erittera fa
ammantte labbikaaya.
20 E fa ammantte miinggi Xoozis bonchcho inggidap attin
Xoozii inggide ufayssito ammananxii, so7ikaaya.
21 Abrahama, Xoozii inggide ufaysito folodanno fa kumutsi
wozintte ammanida.
22 Yinnii gisho, Xoozii E ammantto xillotitsi mahi faydida.
23 Yezin, «Faydinttida» gaaze qaalize Abrahamas xalaala
xaafinttikaaya.
24 Ye qaalize nu Laatstse Yesuusa hyayqoppa dentside
Xoozza ammanze nuusin nu ammantta xillotitsi maaqqii
faydinttode gaar xaafinttida.
25 Xoozii eza nu nagartti gisho hyayqos aatsii inggida; E
nuna xillissades hyayqoppa denddida.

5

Xoozara yeze sarotitsi

1 Yikke, nu ammanora xillide gisho nu laatstse Yesuus
Kiristtoosa baggara Xoozara nuus sarotitsi yene.
2 Nu E baggara hyatte nu eqqide aadho keehatitsite am-
manora gelida. Yinnii gisho, nu Xoozze bonchcho ufayssite
ceeqinttane.
3 Yinno xalaala baayzin madha dandda7a ki7izanno nu
erize gisho nu madhiten ceeqinttane.
4 Mahi dandda7a faatana, fatanan ufayssi inggizanno nu
erane.

4:15 Gala. 3:18 **4:17** Gala. 3:7 **4:18** Medho 17:5 **4:19** Medho 15:5 **4:20** Medho 17:17 **5:** Isa. 53:4-5

5 Nuus inggide Geeshi Ayyaana baggara Xoozii fa siiqito nu
wozintte gusside gisho yinna ufayssita nuna yeellizoos.
6 Nu hyaga labbiduntsana maaqqii yezin, Xoozze wode
yellin, Kiristtoosa nagaranchchuntsi gisho hyayqqida.
7 Xillo as gisho hyayqqode asi denggodanna damma
madha, yezin lo77o as gisho hyayqqode asi oode erize
benttikaayzara attoos.
8 Yezin nuunii hyaga nagaranchcho maaqqii yezin, Kirist-
toosa nu gisho hyayqqida. Yinna Xoozii nuna akko gaar
siiqizako E siiqito beezane.
9 Yikke, nuunii Kiristtoosa suutsite xilldebaz maaqqiko,
ubbappa aatsii E baggara Xoozze hyanqoppa attoda.
10 Nuunii Xoozara morkke, yezin E na7ay hyayqite eera
giigida. Yinnippa aatsii, hyatte nuunii Xoozara giigideppa
suuba E na7ay de7o mikinaatera nuunii attoda.
11 Yinno xalaala baayzin hyatte nuna Xoozara giigizide nu
laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara nu Xoozalla ceeqinttane.

Addaaman Kiristtoosan

12 Addaama baggara nagara hyanna alamite gelida. Yinna
nagartti baggara hyayqo yi7ida. Asi ubba nagara oochchide
gisho hyayqo as kochchi ubba yellida.
13 Higge ingginttodannippa tiino alame nagara yene, yezin
higge baayze wode nagara nagara maaqqii faydinttoos.
14 Yezin Addaamappa Muse yellodes hyayqo as ubba
ahida. Melle atto yezin, Addaama higges kiitinttanx-
ide gisho, Addaama fana nagara oochchikaayzuntsalla afa
hyayqo ka7itida.

Addaama yo7odes yeze Yesuusas aazize.

15 Yezin Xoozze aadho keehatitsi as nagartti fana baaya.
Fettii as nagara baggara gaama asuntsi hyayqqida. Yezin
Yesuus Kiristtoosa baggara Xoozze aadho keehatitsi as ubbas
gaantsi ingginttida.
16 Addaama nagara giddan Xoozze imo gidda gaama
dummatitsi yene. Fettii as nagara baggara Xoozii eella afa
firddida. Yezin asi gaama nagara oochchinin Xoozze aadho
keehatitsita xillotitsi ki7ida.
17 Fettii as nagara baggara hyayqo ka7itida. Yezin Yesuus
Kiristtoosa baggara Xoozze aadho keehatitsin xillotitsi imo
ekkize ubbuntsi, game de7or yessada.

18 Yikke, fettii asi nagara oochchide baggara as ubballa
firdda yi7idanni fana fettii asi xillo oochchide baggara,
Xoozii as ubba xillizii unttis de7o inggane.

5:13 Medho 3:6

19 Fettii asi kiitinttanxi ixxide baggara, gaama asuntsi
nagaranchcho maaqqidanni fana fettii as kiitintter gaama
asi xilloda.
20 Asuntsi nagara wolqqa erode fana higge yi7ida, yezin
nagara wolqqa gaanggide wode Xoozze aadho keehatitsi
aadhii ganggida.
21 Nagara hyayqo wolqqara ka7itidanni fana Xoozze
aadho keehatitsi xillotits wolqqara ka7iti, nu Laatstse Yesuus
Kiristtoosa baggara nuna medhina de7ogo kaalitsane.

6

Nagaras hyayqqii Kiristtoosara yeze

1 Yeezin, nu waagawude? Xoozze aadho keehatitsita
gaanggode fana nagarara miinggi yessane?
2 Atto hyanoos, nuunii nagaras hyayqidebaz maaqqiko,
yeezin, nuunii yikkeppa wayzi nagarara yessade?
3 Nu ubbuntsi Kiristtoosa Yesuusara fetto maaqqades
xammaqinttide wode E hyayqite eera wolla mooginttida.
4 Nu xammaqinttide wode Kiristtoosara hyayqqidanne
moogunttida. Kiristtoosa Xoozze Aday bonchcho wolqqara
hyayqqoppa denddidanni fana nuunin kille de7o yessada.
5 Nu E hyayqite eera fetto maaqqiko, yinnii gaaran, E
denddite eera fetto maaqqada.
6 Nu yikkeppa nagaras aro maaqqaame fanan nu na-
garanchcho asatitsito wolqqita dhabode fana nu gal77a
asatitsito Kiristtoosara suxxidanno erane.
7 Fettii asi hyayqidebaz maaqqiko, E nagara wolqqappa
wallo kezane.
8 Nuunii Kiristtoosara hyayqiko, eera de7o yessadanno
ammanane.
9 Kiristtoosa hyayqoppa denddide gisho mahi E
hyayqosannon hyayqo tiinosin eza ahosanno nu erane.
10 E hyayqqide wode nagaras fettii tohe wurssutsi yellodes
hyayqida, yezin hyatte de7o Xoozis yene.
11 Yinnii fanan, yin nagaras hyayqqii, Laatstse Kiristtoos
Yesuusa baggara Xoozis de7o yezanno qoppote.
12 Yinnii gisho, yin, yin asatetsito amos kiitinttaame fana
hyayqqize yin asatetsito nagara ahippe.
13 Mahi yin asatits kifiltto nagara oochchodes gene ola
miishe mahi inggippete. Yezin yin hyayqoppa denddii, de7o
yeze asi fana yin asatetsito Xoozis inggote. Mahi yin kumutsi
asatetsito xillo ola miishe mahi Xoozis aatsii inggote.
14 Yin Xoozze aadho keehatitsis oomora yenep attin
higgeppa oomora yezoosse gisho nagara yinttana ahodes
beezoos.

6:5 Qola. 2:12

Xillotits aro maaqqe

15 Yeezin, nu waagawude? Higgeppa oomora maaqqikaayzin Xoozze aadho keehatitsappa oomora yeze gisho nagara oochchodaane? Mulon hyanoos!

16 Yin fettii asis kiitinttodes yinttana aro mahi inggiko yinna yin kiitinttizes aro maaqqizanno erote. Yinnii gaara, yin nagaras kiitinttiko, yinttis hyayqo ki7ize nagaras aro maaqqane. Woy yin Xoozis kiitinttiko xillotitsi ki7ize Xoozis aro maaqqane.

17 Zaga yin nagaras aro, yezin hyatte yin ekkide turii timirttes kumutsi wozinappa kiitinttide gisho Xoozis galata maaqqe.

18 Yin nagara arotitsi achchappa bilnttii xillotits aro maaqqida.

19 Yin yin qofite labbezuntsana maaqqide gisho taanii oodesin gelize ogera ohine. Zaga yin, yin asatetsito tunan iita baz oochchodes aro mahi inggidanni fana hyatte yin asatets kifiltto geeshi maaqqade fana xillotetsi aro mahi inggote.

20 Yin nagaras aro yeze wode xillotitsis aqoos.

21 Yinttana hyatte yeellize zaga yin iita oochitippa akko maade denggidote? Yinna oochitis wurssutsita hyayqo.

22 Yezin yin nagara arotitsappa bilinttii, Xoozze aro maaqqida. Yinna yinttana geeshi mahi medhina de7o kaalitsane.

23 Nagara damooze hyayqo. Yezin Xoozze, nu Laatstse Kiristtoos Yesuusa baggara inggize imotitsita medhina de7o.

7

Ekken gelen aazize

1 Ta ishuntso, taanii higge erize asuntsis ohine. Higge fettii asi faxa yeze wode eza ahizanno eroso?

2 Aazizes, azinii gelide maachita I azinze faxa yeze wode higgera ezara acinttida. Yezin I azinze hyayqiko ezara iza caaqide caaqita izo ahoos.

3 Yinnii gisho, iza fa azinze faxa yezin, melle dhiiratsi geliko, iza laammida ga7inttane. Yezin I azinze hyayqiko, caaqo izo ahoosse gisho iza melle azinii geliko, iza olalida ga7inttoos.

4 Yinnii gisho, ta ishuntso, yin Kiristtoosa asho baggara higge wolqqas hyayqqii, Xoozis aafe aafodes hyayqoppa denddide Kiristtoosas maaqqida.

5 Nu asho amo nuna ahin, nu yeze wode higge gujjii nagara oochchode gaar nuna dentsitsane. Nu ashtii gidda iita amotitsi yeze gisho nuunii hyayqo aafe aafode fana oochchane yeshsha.

6 Yezin hyatte nuunii nuna accide higgitis hyayqide gisho
nuunii higge achchappa bilnttida. Yinnii gisho, kille Ayyaa-
nar Xoozis kiitinttanep attin xaafinttide gal77a higgitis kiit-
inttoos.

Higgen nagaran

7 Yeezin, nuunii waagawude? Higge nagarane? Ade! Yezin
higge nagara akko yezako tana erssida. Higge, «Amudhd-
hippe» gaykaayzako, amudhdhe akko yezako ta eroos.

8 Yezin ta ubba baz amudhdhode fana nagara higge
baggara ta gidda oge denggida. Higge baayzako nagara
hyayqqide baz.

9 Zaga higge baayze wode ta faxa, yezin higge ingginttide
wode nagara faxin ta hyayqqida.

10 Taanii de7o yessade fana Xoozii inggide higge taas
hyayqo ki7ida.

11 Nagara higge baggara tana cimmize oge denggi, wod-
hida.

12 Yinnii gisho, higge geeshi; ize xaafinttide kiittan geeshi,
xillon lo77o.

13 Yeezin, lo77o maaqqide baz taalla afa hyayqo
ki7idaane? Ade! Yezin nagara nagara maaqqizanna
qonccode fana lo77o bazara maaddinttii taas hyayqo ki7ida.
Yinnii gisho, nagara nagara maaqqidanna higge baggara
aadhii erinttida.

14 Nuunii higge ayyaanabaz maaqqizanno erane. Yezin
taanii nagaras bayzinttide asho asi.

15 Taanii ta oochchizanno tiiroos; taanii kadhizebaz
oochchodanno ashshii ta ixxizebaz oochchane.

16 Taanii ixxizebaz oochchizebaz maaqqiko, higge lo77o
maaqqizanno ta markkidhane.

17 Yinno maaqqiko, yinna oochito ta gidda yeze nagartta
oochchanep attin ta oochchoos.

18 Ta gidda, yinnan ta ashite lo77o baz baazanno erane.
Lo77o baz oochchize amotitsi ta gidda yene, yezin lo77o baz
oochchodes dandda7oos.

19 Taanii ixxize iita baz oochchanep attin ta kadhize lo77o
baz oochchoos.

20 Taanii ixxizebaz oochchizebaz maaqqiko, yinna ta gidda
yeze nagartta oochchanep attin oochchize tana baaya.

21 Yikke, ta lo77o baz oochchodes kadhizin, iita baz
oochchizanno beezize higge denggida.

22 Taanii ta wozintte Xoozze wogite ufayttane.

23 Yezin ta asatitsite yezay ta guugite yeze higgera olinttize
dumma higge be7ine. Ye higgize ta asatitsite oochchize
nagara higges tana aro mahi inggida.

7:8 Keze 20:17; Mahe 5:21 **7:12** Medho 3:13 **7:16** Gala. 5:17

24 Taanii wayzi alla wodhdhide aso? Hyayqos kanggize
hyanna asatitsitippa tana ashshode oode?
25 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara tana ashshize
Xoozzes galata maaqqe.
Yikke, taanii ta qofite Xoozze higges aqane; yezin ta
asatitsite nagara higges aqane.

8

Geeshi Ayyaana de7o

1 Yinnii gisho, Kiristtoos Yesuusara yezuntsi hyatte firdda
baaya.
2 Kiristtoos Yesuusa baggara nuus de7o inggize Geeshi
Ayyaana higge, tana nagaran hyayqo higge arotitsappa
kessida.
3 Nu nagara asatitsiti baggara, higge leppide gisho nuna
ashshodes dandda7ikaaya. Xoozii fa na7aya nagaranchcho
asuntsis aazizi nagaras zharsho maaqqode fana kiittii yinno
oochchida. Yeyzi, Xoozii Kiristtoosa ashtii baggara, nagara
firddi hyaasida.
4 Xoozii yinno oochchidanna, nu asho amo koyzanni fana
baayzin Geeshi Ayyaana koyzanni fana yeze nuulla afa higge
xillo kiita folinttode fana.
5 Asho qofar yezuntsi ashobaz qoppane. Yezin Geeshi
Ayyaana qofar yezuntsi Geeshi Ayyaanabaz qoppane.
6 Nu qoftta asho amos aqiko hyayqo ke7ine, yezin
ayyaanas aqiko de7on sarotits ke7ine.
7 Asho amos aqize asi Xoozze higges kiitinttodes koyoosse
gishon kiitinttodes dandda7oosse gisho Xoozara morkke.
8 Asho amos aqizuntsi Xooz ufayssodes dandda7oos.
9 Yezin Xoozze Ayyaana yinttara yeziko yinttalla aqiko, yin
Ayyaana qofa yenep attin yin asho amos aqoos. Kiristtoos
Ayyaana baayzin oonin Kiristtoosas maaqqoos.
10 Yezin Kiristtoosa yin gidda yeziko, yin asatitsito nagara
baggara hyayqqidanno. Yezin yin ayyaanize xillotitsi bag-
gara de7o yene.
11 Yezin Yesuusa hyayqoppa dentside Xoozze Ayyaana
yin gidda yeziko, Kiristtoosa hyayqoppa dentside Xoozii,
yinttara yeze fa Geeshi Ayyaanara hyayqqide yin asatitsitis
de7o inggoda.
12 Yikke, ta ishuntso gale yene, nuunii nu asho amo kaallii
yessades beezoos.
13 Yin, yin asho amos yeziko hyayqoda, yezin Geeshi
Ayyaana wolqqara nagara oochito wodhiko yin de7o
yessada.

8:12 1 Qoro. 3:16

14 Xoozze Ayyaana kaallize ubbuntsi Xoozze na7untsana.
15 Nuunii, «Abbo, ta Adayo» yaga7i xeegize, Xoozze
na7untsana mahize Geeshi Ayyaana ekkidap attin mahi
zhashimora yessades aro mahize ayyaana ekkikaaya.
16 Xoozze Ayyaana nu ayyaanara maaqqii nuunii Xoozze
na7a maaqqizanno markkidhane.
17 Nuunii E na7a maaqqiko Xoozza laattoda; Kiristtoosara
wolla yinno laattoda. Mahi nuunii Kiristtoosara waaye
ekkiko eera wolla E bonchchito shaakkinttoda.

Yo7ode bonchcho
18 Nuunii hyatte waayize waayito, tiinoppa nuus qonccode
bonchchora yeltsi bi7iko, wolkkissades dandda7inttoos ga7i
qoppane.
19 Medhetitsi ubba Xoozze na7a qonccitsito gaama amud-
hdhii kafane.
20 Medhetitsi ubba hyarii maaqqida; yinnan, medhetitsita
dooror baayzin ufayssara naagode fana oochchide Xoozze
qofa hyanida.
21 Medhetitsi fa ommite dhabe arotitsappa kezii, Xoozze
na7untsara wallo bonchcho gishinttoda.
22 Medhetitsi wolla hyayno yellodes yelo dha7e aykkide
maachiti fana inxixeran un7ara yezanno nu erane.
23 Mahi yinno medhetitsiti xalaala baayzin Geeshi
Ayyaana imo ekkide nuunii, nu ommite nu asatitsitis wozo
maaqqide Xoozze na7a maaqqize ufayssito naagitera nu
asatitsite inxixane.
24 Yinna ufaysite nuunii attida. Yezin nuunii ufayssi
oochchizebaz benttize baz maaqqiko yinno oonii ufayssi
oochchize?
25 Yezin nu bi7ikaayze baz denggodes ga7i ufayssara
naagiko yinno dandda7ara naagane.
26 Yinnii gaar Geeshi Ayyaana nu labitsite maaddane.
Nuunii Xooz wayzi woosodes beezizako eroos, yezin Geeshi
Ayyaana fa ommite, asi ohodes dandda7oosse qaalar nuus
shoobbane.
27 Mahi asi wozina erize Xoozze Geeshi Ayyaana qoftta
akko yezako erane. Geeshi Ayyaana Xoozze qoftti gaar
geeshshuntsis shoobbane.
28 Xoozza siiqizuntsisin E qoftti gaar xeeginttezuntsis
Xoozii ubba baz lo77oos oochchizanno nu erane.
29 Xoozza eriduntsi fa na7aya aazode fanan na7ayin
ammanizunts gidda anggis maaqqade fana unttana doorii
gaddida.
30 Xoozii tiino dooriduntsana xeegida; xeegiduntsana xil-
lizida; xilliziduntsana mahi bonchchida.

8:16 Mar. 14:36; Gala. 4:6 **8:21** Medho 3:17-19 **8:24** 2 Qoro. 5:2-4

Xoozze siiqo

31 Yeezin, nu hyanna ubbannis waagawude? Xoozii nu
bagga maaqqiko nuna oode ixxode?
32 E melle atto yezin, fa na7ays yiqsinttikaayzara, nu gisho
aatsii inggida. Yeezin, fa na7aya nuus aatsii inggide wayzi E
ubba baz cer inggoso?
33 Xoozii dooriduntsana oode mootode? Xillize Xoozii
firddize oode?
34 Yeezin, unttalla afa firddodes dandda7ize oode? Oonin
baaya. Hyayqoppa denddii Xoozze mizaqite bettide, Kirist-
toos Yesuusa, E nuus shoobbane.
35 Yikke, nuna Kiristtoosa siiqoppa shagode oode?
Waayene woy madhane woy bay7ene woy naye woy
kallotitsone woy zhashimone woy olane?
36 Geeshi Maxaafite,
«Nuunii ne gisho awara kumutsi hyayqqane;
shufos kanggize duro fana faydinttida»
ga7intti xaafinttide fana maaqqida.
37 Yezin nuunii hyanne ubba, nuna siiqize Kiristtoosara
gamizuntsappa aadhane.
38 Yinnii gisho, hyayqo maaqqin de7o maaqqin ki-
itanchchuntsana maaqqin ahizuntsana maaqqin hyatte
yezaya maaqqin tiinoppa yo7odaya maaqqin wolqqa-
muntsana maaqqin,
39 dhoqqa maaqqin ziqqa maaqqin akko medhetitsi
maaqqin nu Laatstse, Kiristtoos Yesuusara yeze Xoozze
siiqoppa nuna shaakkodes dandda7oosanno taanii erida.

9

Isra7eeluntsi doorintto

1 Taanii Kiristtoosar turo ohine, worddidhdhoos. Geeshi
Ayyaana kaalitsize ta wozintta taanii worddidhoossanno
taas markkidhane.
2 Ta wozintte Isra7eeluntsis gaama azzanon ashshoosse
waaye ta gidda yene.
3 Taanii, ta ishuntsin ta iginuntsi gisho Kiristtoosappa
shaakkintti Xoozze baadditsappa oomora yezezako kad-
hane.
4 Unttin Isra7eeluntsana, Xoozii unttana fa na7untsana
mahida, fa bonchchito unttis qonccizida. Unttara caaqqida;
higge unttis inggida. Un Xooz goynode turii oge beezida;
Xoozii ufays qaala unttis inggida.
5 Un yelinttera mayzunts kochchi; mahi Kiristtoosa ashora
un kochchi maaqqii yi7ida. Ubbappa kattara maaqqide
Xoozze medhinas anjjinttida. Amin77e!

8:36 Maz. 44:2 **9:5** Keze 4:22

6 Yezin, Xoozze qaaltta shaarinttida ga7e baaya.
Isra7eeleppa yi7ide ubba turii Isra7eele maaqqoos.
7 Mahi Abrahama kochchi ubba Abrahama na7a
maaqqoos. Xoozii Abrahamas, «Ne zartta Yisaaqa baggara
xeeginttoda» yagayda.
8 Yinno gaazanna ashora yelinttide na7a ubbuntsi Xooz
na7a maaqqoos. Yezin turii Isra7eele na7a Xoozii Abra-
hamas gelide qaaltti gaar yelinttide na7a.
9 yagaazanno. Xoozii inggoda ga7i gelide qaaltta, «Taanii
wontsi bere hyannii wode yo7oda; Saaran dhiiratsi na7a
yeloda»
10 Yinno xalaala baayzin Irbbiqa fettii nu aday Yisaaqappa
mentte na7untsana wodaxide wode,
11 un yelinttodeppa iita woy lo77o oochchodeppa tiino
oochara baayzin doorer maaqqize Xoozze qoftta minggode
fana,
12 «Anggisse geezes kiitinttoda» yaga7i Laatstsii Irbbiqas
ohida.
13 Ga7intti xaafinttida. Yinnan Geeshi Maxaafite,
«Yayqooba kadhida, Eesawo ixxida»
14 Yeezin, nu waagawude? Xoozii firdda deshizane? Ade.
15 Laatstsii Musego,

«Ta maarodes koyduntsana maaroda;
ta yiqsinttodes koyduntsis yiqsinttoda»yagayda.
16 Yikke, Xoozze doore as qofa woy oochara baayzin E
maarotitsite.
17 Geeshi Maxaafite, Gibxxe kaatizego, «Taanii, ta wolqqito
neella beezodesin ta suntsita alame ubba gidda erinttode
fana yinnis nena ka7itizida»ga7intti xaafinttida.
18 Yikke, Xoozii maarodes koyzaya maarane; wozintto
muumisades koyzay wozintto muumizane.

Xoozze kachiton maarotitsito

19 Yinttappa fetay, «Yeezin, Xooz asi iita oocha gisho akkos
bore? Xoozze qoftto atto gawude oode?» Ga7i oocodes
dandda7ane.
20 Yezin ta ishayo, Xoozara lallodes ne oode? Looqappa
medhinttide miishe fana medhdhidego, «Tana hyannii gaar
oochchii akkos medhdhido?» ga7i oocodes dandda7ane?
21 Woy looqa medhdhiday fettii looqappa fetaya bonchcho
miishe, hyankkaya mahi bore miishe mahi medhdhodes
adetits wolqqa baaya?

9:8 Medho 21:12 **9:9** Medho 21:12 **9:9** Medho 18:10 **9:13** Medho 25:23
9:13 Mil. 1:2 **9:15** Keze 33:19 **9:17** Keze 9:16 **9:20** Isa. 29:16; 45:9

22 Xoozii fa kachchito beezodes fa wolqqito erssodes
koyi, firddas giigide hyanqqo na7untsana gaama genccera
dandda7ezako ne akko ere?
23 Yinno E oochchidanna tiinii bonchchos giigizide, fa
dooride na7untsis fa bonchchito qonccissades.
24 Ayhuduntsana xalaala maaqqikaayzin, Ayhude
maaqqoosse nuunin Xoozara doorinttida.
25 Nabe Hose7e maxaafite,
«Ta asi maaqqikaayzuntsana, Ta asi ga7i xeegoda.
Ta siiqikaayze worzhito, ‹Siiqinttiduntsana› ga7i xee-
goda.
26 Un, ‹Ta worzha baaya› ga7intti xeeginttide besite,
‹De7o Xoozze na7a› ga7intti xeeginttoda»yagayda.
27 Nabe Isayaasa Isra7eele asuntsbaz,
«Isra7eele asuntsi abba gaxa yeze shafe fana gaanggikon,
unttappa eeratsi asuntsi xalaala attoda.
28 Yinna sa7alla afa ellisii folinttoda.»
29 Mahi Isayaasa,
«Ubbappa wolqqaama Laatstse nuus eeratsi kochchi
ashshikaayzako,
nuunii Soodoman gamoora katama fana dhabod
yeshsha»
yaga7i tiinii ohida.
30 Yeezin, nu waagawude? Xillotitsi kaalloosse Ayhude
maaqqoosse asuntsi ammanora xillotitsi denggida.
31 Yezin xillotitsago yeltsize higge yeze Isra7eele asuntsi
xillotitsi denggikaaya.
32 Akkos denggaanxido? Un xillotitsita ammanora baayzin
oochara ekkodes koyde gishos. Yeyize gisho, un, «Dhubbize
shuchchara» dhubbnttida.
33 Geeshi Maxaafite, bo7ote
«Taanii Xiyoone dhubbize shuchchin lallan gaddoda.
Eza ammanze oonin yeellidhoos»
ga7intti xaafinttida.

10

1 Ta ishuntso, ta kumutsi wozintte ta amudhizannan Xooz
woosizanna Isra7eele attode fana.
2 Un Xoozis mishinttane yezin, turii eratitsappa mishint-
tosanno ta markkidhane.
3 Un Xoozze xillotits ogito eranxii ixxii, fa omma xillotitsi
kaallidap attin Xoozze xillotitsi koyikaaya.
4 Asi ubba ammanora xillode fana Kiristtoosa higge folida.

Atotitsi ubbuntsis

9:26 Hose. 2:23 **9:26** Hose. 1:10 **9:28** Isa. 10:22-23 **9:29** Isa. 1:9 **9:33** Isa. 28:16

5 Asi higge naagii ekkize xillotitsibaz Muse xaafit-
tera, «Higge naagize oonin yinna higgito naagii de7o
yezane»yagayda.
6 Yezin ammanora ekkize xillotitsbaz ga7inttidanna
hyanno: «Ne wozintte, ‹Oonii salo kessade?› yaga7ippe;
yinna Kiristtoosa wodhissades.
7 Woy, ‹Sulle sa7a oomo wodhdhode oode?› ga7ippe; yinna
Kiristtoosa boozappa kessodes.
8 Yezin yaga7i xaafinttida: ‹Qaala ne kale; ne doontte ne
wozintte yene› Nuunii yinttis ohize ammano qaaltta hyanno.
9 «Yesuusa Laatstsii» ga7i ne doontte markkidhiko Xoozii
eza hyayqoppa dentsidanno ne wozintte ammaniko, ne
attoda.
10 Asi fa wozintte ammanii xillane; fa doontte markkidhii
attane.
11 Geeshi maxaafite, «Eza ammanze oonin yeellid-
hoos»yagayda.
12 Fettii Xoozze ubbunts Laatstsii maaqqide gisho Ay-
huduntsana maaqqin Ayhude maaqqoosse asuntsi gidda
dummatitsi baaya. E fana xeegize ubbuntsis fa anjjito
gaantsi inggane.
13 «Laatstse suntsito xeegize oonin attoda.»
14 Yeezin, un ammanosara wayzi eza xeegodes dandda7e?
Un E baz si7ikaayzara wayzi eza ammanodes dandda7e?
Mahi unttis qaala ohize asi baayzin, wayzi eza si7odes
dandda7e?
15 Kiitinttide asi baayzin, qaala wayzi ohinttodes
dandda7e? Geeshi Maxaafite, «Ufays Wonggele ohize asuntsi
tohita wayzi lo77o yessa!» yaga7i xaafinttida.
16 Yezin Isayaasa, «Laatstso, nu markkatitsito oode am-
manido?» yaga7idanni fana, ubbuntsi Wonggele am-
manikaaya.
17 Yinnii gisho, ammano sissappa ye7ine; si7izannan
Kiristtoosa qaalappa ye7ine.
18 Maaqqo yezin, Isra7eele asuntsi qaala si7ikaaya
ga7ene? Ade si7ida. Geeshi Maxaafite,
«Un ootsita sa7a ubba sinttida,
un qaaltta sa7a gaxa yellida»yagayda.
19 Yezin Isra7eele asuntsi erikaaya ga7ene? Muse zaga,
«Taanii yinttana leqinttide asuntsara qiirissada;
mahi eeya asuntsara yinttana qiirissada»yagayda.
20 Mahi Isayaasa,
«Tana koykaayze asuntsis benttida;

10:5 Leewe 18:5 **10:7** Mahe 30:12-14 **10:11** Isa. 28:16 **10:13** Iyu. 2:32
10:15 Isa. 52:7 **10:16** Isa. 53:1 **10:18** Maz. 19:4 **10:19** Mahe 32:21

tana oocikaayze asuntsis qonccida»
yaga7i zhashtikaayzara ohida.
21 Yezin Isra7eele baz ohittera,
«Ubba qamma kiitinttoosse asuntsisin
tana ixxize asuntsis ta kushito miccida»yagayda.

11

Xoozii Isra7eeluntsana olikaaya

1 Ane ta oocane: yeezin, Xoozii fa asuntsana olidaane? Olikaaya! Taanii ta ommite Isra7eele; Abrahama kochchi; Biniyame kochchi.
2 Xoozii tiino dooride fa asuntsana olikaaya. Geeshi Maxaafite, Eeliyaasa Isra7eeluntsana Xoozze tiino wayzi mootezako, yin eroso?
3 Eeliyaasa, «Laatstso, un ne nabuntsana wodhida, ne zharsho bestton lalida. Ta ta xalaalla attida; un tanan wodhodes koyane»yagayda.
4 Xoozii ees waaga7i mahido? «Ba7aale eeqas goynikaayze laappun mukul asuntsana taas ashshida»yagayda.
5 Yinnii gaaran, hyanna wodite Xoozii fa aadho keehatitsite dooriduntsappa attide (Isra7eeluntsi) yene.
6 E unttana dooride fa aadho keehatitsitep attin un oochara baaya. Doore oochara maaqqiko, E aadho keehatitsita aadho keehatitsi maaqqoos.
7 Yeezin, waydo? Isra7eele fa koyzanno denggikaaya, yezin Xoozii dooriduntsii denggida. Attiduntsi fa wozintto muumizida.
8 Yezin, Geeshi Maxaafite,
«Un fa aafte be7aame fana
fa hyayte si7aame fana,
hyanno yellodes unttis
Xoozii doccize ayyaana inggida»
ga7intti xaafinttide gaar hyanida.
9 Mahi Dawute,
«Un mu7ize gabita unttana xike fana aykko;
unttana gol7ize gaga maaqqo;
un iitatitsita unttana yello.
10 Un be7aame fana un aaftta goozintto;
ubba wode waayeppa denddi yin bantta kuunnii yezo»
yagayda.
11 Yeezin, Ayhuduntsi mahi denddaame fana gol7idaane? Baaya! Un gol7ita Ayhude maaqqoosse asuntsi attode

10:20 Isa. 65:1 **10:21** Isa. 65:2 **11:2** Filph. 3:5 **11:3** 1 Kat. 19:10, 14 **11:4** 1 Kat. 19:18 **11:8** Mahe 29:4; Isa. 29:10 **11:10** Maz. 69:22-23

fana mikinaate maaqqida. Yinnan Ayhuduntsi unttalla afa qana7ode fana oochchida.

12 Ayhudutsi nagartta alamttis gaama anjjo ki7ida; mahi un gol7ita Ayhude maaqqoosse asuntsis gaama anjjo maaqqida. Yeezin, doorinttide Ayhuduntsi kumutsi attize wode anjjo akko fana ganggod yeshsha!

13 Taanii, hyatte yinttis Ayhude maaqqoosse asuntsis ohine. Ayhude maaqqoosse asuntsi hawaare maaqqii oochchizanne taanii gaama ceeqinttane.

14 Ta yinno oochchidanna taas asho kochchi maaqqize Isra7eeluntsana qiirizidanna unttappa eeratsito ashshodes.

15 Xoozii unttana olii ashshide wode hyanna alamtta Xoozara giigida. Xoozii unttana shiishii ekkize wode hyayqide asi hyayqoppa denddize fana maaqqida.

16 Tiino minxa aafize Xoozis zharshinttide geeshi maaqqiko, mulo minxa aafttan geeshi. Minxizes xaphita geeshi maaqqiko, zhanggitan geeshi.

17 Gade tukkide shamahe zhangge maaqqide Ayhuduntsi meqqiko, yin gurdde dolide shamahe zhangge maaqqize Ayhude maaqqoosuntsin un bessa dhantsinttii un aafe anjjiton duretitsito shaakkinttida.

18 Yikke, yin zhangge fana sarfinttii wodhdhide Ayhuduntsalla afa uturtippete. Yin uturtize baz maaqqiko, xapho yinttana tookkidap attin yin xapho tookkoosanno qoppote.

19 Neenii, «Yikke ta un besite gelode fana» ga7i qoppoda.

20 Yinna turo. Un ammanikaayze gisho sarfinttida. Ne ammanide gisho yinna besite eqqida. Ne zhashtodes beezanep attin uturtodes beezoos.

21 Xoozii medho zhangge maaqqize Ayhuduntsis yiqsinttanxiko yinttisin yiqsinttoos.

22 Yikke, Xoozii akko gaar dalggan akko gaar zhashizako bo7o. E zhashizanna kiitinttosuntsalla, mahi E dalggatitsita yin ammanii miinggi eqqiko yinttis. Miinggi eqqanxiko yinttin sarfinttoda.

23 Ayhuduntsi ammaniko, zaga yeze besite maaqqada. Xoozii unttana mahi, geltsodes dandda7ane.

24 Yinttana gurdde yeze shamahe maaqqide Ayhude maaqqikaayzuntsana gachchii, gade tukkide shamahella afa yinttana dhantsiko, medho gade shamahe maaqqide Ayhuduntsana fa tiino bessa mahi tukkodes wayzi dandda7inttoosa?

Xoozze maarotitsita ubbas

25 Ta ishuntso, yin yinttana eranchcha ga7i ceeqinttippete. Ta yinttis ohize fettii saza qofa yene. Yinnan Isra7eeluntsi

si7anxi ixxidanna wurssutsi yellodes maaqqikaayzin attodes yeze Ayhude maaqqoosse asuntsi kumutsi Xoozago ye7ode wontsis.

26 Yinnii gaar, Isra7eele asuntsi ubbanna attoda. Geeshi Maxaafite,
«Nuna ashshizay Xiyooneppa yo7oda;
Yayqooba kochchappa iita ubba hyaasoda.
27 Taanii un nagartto atto gaaze wode
unttara gelize caaqita hyanno»
ga7intti xaafinttida.

28 Ayhuduntsi Wonggele ekkanxide gisho yinttara morkke. Maaqqoyezin, hyatten un doornttide gishon, Xoozii un adunts gisho unttana kadhane.

29 Xoozii fa imoten fa xeegiten qiiridhdhoos.

30 Yin Ayhude maaqqoosuntsi zaga Xoozis kiitinttikaaya. Yezin hyatte Ayhuduntsi kiitinttanxi ixxin, yin Xoozze maarotitsito ekkida.

31 Yinnii gaar, yin ekkide maarotitsito Ayhuduntsi ekkode fana hyatte Xoozis kiitinttanxi ixxida.

32 Xoozii as ubbuntsis fa maarotitsito beezodes koyi, asi ubba kiitinttoosuntsana ga7i faydida.

33 Xoozze duretitsi, cinccatitsin eratitsi qoppii ohode oode? E firddita qurichinttoos, E ogita erinttoos.

34 Geeshi Maxaafite,
«Laatstse qofa erize oode?
eza zorodes dandda7ize oode?
35 Xoozis tal77izen
tal7idanno mahi ekkize oode?»
yagayda.

36 Ubbanna eeppa; eeran eesi. Ees medhinas bonchcho maaqqe. Amin77e.

12

Kiristtoosar kille de7o

1 Yikke, ta ishuntso, Xoozza ufayssize, de7on geeshi zharsho mahi, yin galtto shiishode fana taanii yinttana Xoozze maarotitsite woossane. Yinnan Xoozza yin goynodes beezize turii oge.

2 Lo77o, ufayssizen folo maaqqide Xoozze qofa shaakkii erodes yin wozintte laaminttotep attin hyanna alamito aazippete.

3 Xoozii yin fetays fetays inggide ammanttii fana wozinaama asi fana qoppote. Qoppodes beezizannippa aatsii

11:27 Isa. 59:20-21 **11:27** Isa. 27:9 **11:34** Isa. 55:8 **11:35** Isa. 40:13 **11:35** Iyo. 41:11

yinttana dummuzii, uturara qoppipete ga7i taas ingginttide aadho keehatitsite yinttis ohine.

4 Nu fettii gallitii gidda dumma dumma billituntsi yene; yinna dumma dumma billituntsis dumma dumma oocha yene.

5 Yinnii gaar, nuunii gaama asi maaqqikon Kiristtoosara fettii galla maaqqida. Nuunii fettii galla maaqqii dumma dumma billite fetay fetayra aykinttida.

6 Nuus ingginttide aadho keehatitsite dumma dumma imo yene. Nu imotta tinbbite ohe maaqqiko, nuus yeze ammanttii gaar ohodes beezane.

7 Nu imotta melluntsana maade maaqqiko, yinna oochite minggodes beezane; tamaarsse maaqqiko, yinna tamaarssite minggodes beezane.

8 Nu imotta melluntsana mintsitse maaqqiko, miinggi mintsitsodes beezane. Nu imotta nuus yeze bazappa melluntsis ingge maaqqiko, wozinappa inggodes beezane. Nu imotta ahe maaqqiko, miinggi ahodes beezane. Nu imotta melluntsis keehe maaqqiko, ufayssara keehodes beezane.

9 Yin siiqita afurappa kattara maaqqodes beezoos. Iita baz ixxote; lo77o baz mintsii aykkote.

10 Fetay fatayra ishe fana siiqinttote; fetay fetaya bonchchote.

11 Azal7ippete; yin ayyaanar miinggi Laatstsis oochchote.

12 Xoozii inggide ufayssara ufayttote; madha dandda7ote; ubba wode Xooz woossote.

13 Ammanze geeshshuntsana koshshize bazara maaddote; zaqqo mokkote.

14 Yinttana bay7izuntsana anjjote; anjjotep attin baaddippete.

15 Ufayttizuntsara ufayttote; yeekkizuntsara yeekkote.

16 Fetay fetayra fettii qofite yezote. Utura qofa ashshii, yinttana ziqii yiizii, aada asuntsara wolla yezote. Yin yinttana era ga7i qoppipete.

17 Ooden yinttis iita baz oochchiko, ye atstses iita mahippete. As ubba tiino nashshize lo77o oocha oochchote.

18 Dandda7inttiko as ubbara saro yessades yinttis dandda7inttizanno ubba oochchote.

19 Ta ishuntso, yin, yin ommite asis qime mahippete. Xoozii qime mahode fana ees ashshote. Geeshi Maxaafite,

«Taanii qime mahoda;
taanii kushito mahoda»
yagaane Laatstsii, ga7intti xaafinttida.

20 Yezin Geeshi Maxaafite,

«Ne morkkizaya naydhdhiko muzo;
E baridhdhiko ushsho.

Ne yinno oochchiko E ommite
tama qaaqa gussane»
ga7intti xaafinttida.
21 Iita lo77or gamotep attin iitara gaminttippe.

13

Worzha ahizuntsis kiitintte

1 Xoozze qofa baayzin adetits wolqqa ingginttoose gishon hyatte yeze shuumuntsin Xoozze qofara shuumunttide gisho asi ubba worzha ahizuntsis kiitnttodes beezane.
2 Yinnii gisho, adetits wolqqara yezuntsis kiitinttanxi ixxize oonin Xoozze kiita ixxane. Kiitinttanxi ixxize oonin faalla afa firdda ke7ine.
3 Ahizuntsii iita oochchizuntsana fattin lo77o oochchizuntsana zhashoos. Ahizuntsis zhashitaanxodes koyane? Yeezako lo77o oochcho; un nena galatoda.
4 Un lo77o baz oochchodes shuumunttide Xoozze aro. Yezin ne iita baz oochchiko, un iita baz oochchiza seerize mashsha aykkide gisho unttis zhashito. Un iita oochchizuntsana seerii, Xoozze hyanqqo qonccize Xoozze aro.
5 Yinnii gisho, Xoozze kachchi xalaalas baayzin yin qoftta markkidhize gisho worzha ahizuntsis kiitinttodes beezane.
6 Yin giira giirizannan yinnis. Worzha ahizuntsii yinna oochito oochchizanna, un Xoozze aro maaqqide gishos.
7 Fetes fetes beezanno inggote. Giira giirodes beezays giirote; qaraxe gachchodes beezays qaraxe gachchote; zhashtodes beezays zhashtote; bonchcho beezaya bonchchote.

Siiqinttote

8 Fetay fetera siiqinttote. Siiqo galep attin yinttalla afa melle gale yezippe. Asi siiqize oonin higge gaazanno folida.
9 «Laammippe; wodhippe; kaystippe; amudhdhippe» gaaze kiittan melluntsin ubba, «Asi ne ommiti fana kadho» gaaze kiitte accinttida.
10 Asi siiqize oonin ezalla afa iita baz oochchoos. Yinnii gisho, asi siiqize higge kiita folida.
11 Genttoppa yin barkkize wode hyatte yellidanno erote. Nu ammanide woditippa aadhii atotitsi hyatte nuugo ukkida.
12 Qamma aadhida; wontta ukkida. Yikke, nuunii dhuma oocha ashshii foo7o ola miishe aykkoda.
13 Ane awara foo7o yeze asi fana wogara yezote. Beezoosse yetstsaran matstsera maaqqippe olale hyantteran

13:7 Maato. 22:21; Mar. 12:17; Luqa. 20:25 **13:10** Keze 20:13-17; Mahe 5:17-19; Leewe 19:18

qayxer aykkinttide dumma dumma tuna oocha,* Lalleran qinaatera maaqqippe.

14 Laatstse Yesuus Kiristtoosa ma77ote; yin nagara asho fa amuto folode fana qoppipete.

14

Asalla afa firddippete

1 Ammanora labbide oonan shiishii ekkotep attin E qoftilla afa firddippete.

2 Aazizes, ammanora miinggide fettii asi akko katstsan ma7ades dandda7ane. Yezin ammanora labbide asi atakiltte xalaala muune.

3 Muuze asi mo7oosse atstsa borippe. Mo7oosse atstse muuze atstsella afa firddippe. Xoozii ubbuntsana ekkane.

4 Melle as arolla firddize ne oode? E labbin woy miinggin E Laatstse erane. Laatstsii eza essodes dandda7ize gisho E miinggi eqqoda.

5 Mahi «Fettii awara melle awarappa aadhane» yaga7i qoppize asi yene. Melle mahi, «Awara ubba fettii fana» ga7i qoppane. Yezin fete fete fa qoftto qoppii oochcho.

6 Fettii qammiza melle qammitipa aatsii bonchchize oonin Laatstse bonchchos ga7i oochchane. Katstsa muuze asi Laatstse bonchchos ga7i muune. E muuze yinna katsitii gisho Xooz galatane. Katstsa mo7oosse asi Laatstse bonchchos me7anxi ashshane; mahi me7anxi ashsheran Xooz galatane.

7 Nuuppa oonin faas yezoos; mahi nu giddappa oonin faas hyayqoos.

8 Nu de7or yeziko Laatstsis yessada; mahi hyayqqikon Laatstsis hyayqqoda. Yikke, nu de7or yezin woy hyayqqikon Laatstsis.

9 Kiristtoosa hyayqqii hyayqqoppa denddide, de7or yezuntsisin hyayqqiduntsis Laatstse maaqqades.

10 Yeezin, ne ne ishella afa akkos firdde? Woy ne ne isha akkos leqqe? Nuunii ubbanna Xoozze firdda oyda tiino eqqoda.

11 Geeshi Maxaafite Laatstsii,
«Taanii de7o;
asi ubba ta tiino bunqqinttoda;
taanii Xooz maaqqizanno markkidhoda»
yagayda.

---

* **13:13** *Olale hyanttera yellii dumma dumma tuna oocha:* Woy yetstsara, matstsera, olale hyanttera, qayxera maaqqippe ga7i billodes dandda7inttane. Olale hyanttara yellize dumma dumma tuna oochita asi Xoozze aheppa bale kezii xootsi woga kaallii folize oocha ga7e. **14:2** Qola. 2:16 **14:11** 2 Qoro. 5:10; Isa. 45:23

12 Yikke, nu oochchide bazitis nu ommite ommite Xooz tiino
shiiqii mahe inggoda.

Melle asi dhubutsippete

13 Yinnii gisho, nuunii fetay fetaylla afa firddizanno
ashshote. Yezin yin ishaya dhubutsaame fana woy
qaxxaame fana naaginttote.
14 Laatstse Yesuusa ammanze asi maaqqii, fa ommite tuna
maaqqide baz baayzanno taanii geeshi erane. Yezin fettii asi
fettii baz tuna mahi qoppiko yinna ees tuna maaqqane.
15 Ne muuze katstsa gisho ne ishaya dhubbize baz
maaqqiko, Kiristtoosa yeze ne ishaya siiqoos. Kiristtoosa E
gisho hyayqqide atstsa ne muuze katstsiti gisho dhabsippe.
16 Yikke, yinttis yeze lo77o bazito cazhizippete.
17 Xoozze ka7itumo Geeshi Ayyaanara benttize xillotetsi,
sarotitsin turii ufayssap attin muuze bazin uzhize bazi
baaya.
18 Yinnii gaar Kiristtoosas oochchize asi Xooz ufayssane;
as giddan anjjinttane.
19 Yinnii gisho, ane nuunii sarotitsi benttize ogen fete
fetaya ammanora mintsize oge koyote.
20 Katstsa gisho ga7i Xoozze oochito lalippe. Katstsa
ubba geeshi, yezin melle asi nagarara dhubbize katstsa
mu7izanna iita.
21 Ne ishay dhubunttaame fana asho mo7oosanna woy
ushi uzhoosanna woy ne ishay dhubbize akko bazin
oochchoosanna lo77o.
22 Yikke, ne ammantto ne giddan ne Xoozze gidda
naago. Likke ga7i qoppidebaz oochchize wode E wozintta
mootoosse atstse anjjinttidaya.
23 Yezin so7itter muuze atstses E muuze ammanora
maaqqikaayze gisho firddinttane. Ammano baayzin
oochinttide oocha ubba nagara.

15

Melluntsana ufayssodes beezane

1 Nuunii minggiduntsi labbiduntsi toofito tookkodes
beezane. Nuunii nuna ufayssodes beezoos.
2 Nuunii nu dootsiza mintsitsodes maaddodesin
ufayssodes beezane.
3 Kiristtoosa fana ufayssikaaya. Yezin Geeshi Maxaafite,
«Nena boride borita nuna yellida»ga7intti xaafinttidanni
gaar hyanida.

15:3 Maz. 69:9

4 Geeshi Maxaafite inggize genccon mintsitsera nu
ufayssito ekkode fana Geeshi Maxaafite xaafinttide ubbanna
nuna tamaarssodes xaafinttida.
5 Genccon mintsitimo inggize Laatstse yin Kiristtoos Yesu-
usa kaallize wode fettetitsi yinttis imme.
6 Yinnan, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Adaya, Xoozza,
fettetitsaran fettii qaalara yin bonchchode fana.

Wonggele asi ubbas

7 Kiristtoosa yinttana ekkidanni fana Xoozze bonchchos
fetay fetaya ekkote.
8 Xoozii zaga aduntsis inggide ufayssita folinttode fanan
E turetitsita erinttode fana Kiristtoosa Ayhudunts garraze
woga folera aro maaqqii yi7idanno ta yinttis ohine.
9 Kiristtoosa Ayhudunts garraze woga aro maaqqide
melle mikinaata mahi Ayhude maaqqoosse asuntsi Xoozze
maarotitsiti gisho galatode fana. Geeshi Maxaafite,
«Ta nena Ayhude maaqqoosse asunts gidda galatoda;
Ne suntsito mazmurer sabboda»
ga7intti xaafinttide gaar hyanida.
10 Mahi,
«Ayhude maaqqoosse asuntso,
Xoozze asuntsara ufayttote»
yagayda.
11 Hyatten mahi,
«Ayhude maaqqoosse asuntso,
Laatstsa galatote;
worzha ubba eza sabbote»
yagayda.
12 Yinnii gaar Isayaasa,
«Issey kochchappa yelinttode fetay ye7oda;
E ka7itumo ubba ahoda.
Un fa ufayssito eella afa gaddoda»
yagayda.
13 Geeshi Ayyaana wolqqara yin diccode fana ufayssi ing-
gide Xoozze, yin ammanttii baggara yinttis ufayssin sarotits
kumutsi imme.

Phawuloosa xaafide mikinaate

14 Ta ishuntso, yinttara lo77otitsin eratitsi kumiduntsana
mahi fetay fetaya zorodes dandda7izanno ta loytsii erane.
15 Taanii yinttana fettii fettibaz qofissades koyi
zhashtikaayzara Xoozze aadho keehatitsara yinttis xaafida.
16 Taanii Kiristtoos Yesuusa aro maaqqii, Ayhude
maaqqoosuntsis kahine fana maaqqii, Wonggele ohode fana
Xoozii taas aadho keehatitsi inggida. Ayhude maaqqoosse

15:9 2 Sam. 22:50; Maz. 18:49 **15:12** Isa. 11:10

asuntsi Geeshi Ayyaanara geezhi, Xooz ufayssize zharsho maaqqode fana Xoozii yinno oochchida.

17 Taanii Kiristtoos Yesuusar maaqqii ta Xoozzes oochchize oochite ceeqinttane.

18 Ayhude maaqqoosse asuntsi Xoozis kiitinttode fana, Kiristtoosa ta qaaltten ta oochchiti baggara oochchide oochchitippa melle ta ceeqinttize baz baaya.

19 Xoozii yinno kille baz oocharan Geeshi Ayyaana wolqqara wayzi oochchezako ta yinttis ohoda. Taanii Yerusalaameppa dentsii, Iliwarqoone yellodes Kiristtoosa Wonggele sabbakida.

20 Taanii melle asi baaside baasalla keexxodes koyoos. Kiristtoosa suntsita xeeginttikaayze bessa Wonggele ohodes amudhdhane.

21 Geeshi Maxaafite,

«E bazi ohinttikaayze asuntsi eza be7ada;
E baz si7ikaayze asuntsi qoppoda»
ga7intti xaafinttida.

Phawuloosa Roome qitodes qoppida

22 Yinnii mikinaatera, taanii yinttago yo7odes dandda7ikaaya.

23 Yezin taanii hyatte hyanna gututo ubba ta yellii hyaaside gishon gaama bereppa dentsii yinttana be7odes amudhdhide gisho

24 taanii Isppeene hyanggitera yinttana be7odes qoppida. Mahi eeratsi wode yinttara ufayttideppa suuba Isppeene hyanggize wode yin oges tana maaddode fana koyane.

25 Yezin hyatte taanii Xoozze asuntsana maaddodes Yerusalaame hyanggoda.

26 Maqedooniyan Akkaya gidda yeze Xoozze asuntsi, Yerusalaame yeze dahuntsana miishera maaddodes koyde gisho.

27 Un dahuntsana maaddizanna unttis attoossebaz maaqqide gisho fa ommite yinno oochchodes qofa accida. Ayhuduntsara Ayhude maaqqikaayzuntsin ayyaana anjjo shaginttiko, un mahi unttis yeze bazara Ayhuduntsana maaddodes beezane.

28 Yinnii gisho, taanii yinna shiiqide miishito unttis inggi un ekkidanno erideppa suuba Isppeene hyanggitera yin kalera aadhoda.

29 Taanii yinttago hyanggize wode Kiristtoosa anjjo kumutsi ekkii hyanggodanno erane.

15:21 Isa. 52:15 **15:23** Rome 1:13 **15:27** 1 Qoro. 16:1-4 **15:28** 1 Qoro. 9:11

30 Ta ishuntso, taas Xooz woossittera ta butuntte taara
eqqode fana Laatstse Yesuus Kiristtoosaran Geeshi Ayyaana
siiqite yinttana woossane.
31 Xoozii tana Yihuda yeze ammanoose asuntsappa
ashshode fana Yerusalaame ta oochchode oochita Xooz
asunts kale ekkinttode fana taas woossote.
32 Mahi Xoozii gayko, taanii yinttago hyanggi ufayssara
yinttara shemppode fana taas woossote.
33 Sarotits Xoozze yin ubbuntsara maaqqe. Amin77e.

16

Saritse
1 Kinkkiriya katama yeze woosa keetstsite oochchize nu
mishita Feeba lo77o maacho maaqqidanno yin erode fana
koyane.
2 Yin izo ammanze asuntsi Laatstse suntsite mokkodes
beezize ammanze asuntsappa fete fana mokkite. Iza yint-
tappa koyze baz ubba izo maaddote. Iza fa ommite gaama
asi maaddida; mahi tana ta ommite gaama maaddida.
3 Kiristtoos Yesuusa oocha taara wolla oochchize Phirisqi-
lan Aqiila saro ga7ote.
4 Un ta gisho fa shemppito aatsii inggida. Ta xalaalas
baayzin Ayhude maaqqoosse asunts woosa keetsuntsin ubba
unttana galatane.
5 Un kara shiiqize ammanzunts saro ga7ote.
Isiya sa7a Kiristtoosa tiino ammanide, ta kadhize
Ephanexoosas ta saritsito yeltsote.
6 Yinnii gisho oochara gaama labbide Mayramo saro
ga7ote.
7 Taara achi keetstsa yezide ta Ayhude lagguntsana
Anddironiqoosan Yuuniyasa saro ga7ote. Un Yesuusa
hawaaruntsi gidda erinttiduntsana. Mahi un Kiristtoosa
taappa tiino ammanida.
8 Laatstse ammanze ta siiqo laggiza, Amphiliyaxoosa saro
ga7ote.
9 Kiristtoosa oocha nuura wolla oochchize Urbbanoosan ta
kadhize Isttakuusa saro ga7ote.
10 Kiristtoosas yezanna fattanintti ammantsize Apheliisa
saro ga7ote. Arsxobuloosa kara asuntsana saro ga7ote.
11 Ta Ayhude laggiza Heroodiyoona saro ga7ote.
Narssisanen E kara asuntsappa Kiristtoosa
ammaniduntsana saro ga7ote.
12 Laatstse oocha labbize Tirufaynan Tirufoosa saro
ga7ote. Mahi Laatstsis gaama labbii oochchize, ta kadhize
Phersiiso saro ga7ote.

16:4 Hawa. 18:2

13 Laatstse oochara gaama erinttide Rufoosasin tana fa
na7a fana be7ize E intto saro ga7ote.
14 Asinikirttoosas, Filegoonas, Hermmeesas,
Patirobaasasin unttara yeze ammanze ishuntsi ubbuntsis ta
saritsito ohote.
15 Filoloogusa, Yuuliya, Neeriya, E mishito, Olumppoosan
unttara yeze ammanze asuntsana ubba saro ga7ote.
16 Geeshi yeerintte yeerinttitera, fetay fetaya saritsote.
Kiristtoosa woosa keetstsi ubba yinttana saro gaane.

Wurssutsi zore
17 Ta ishuntso, yin tamaaride timirttito ixxii, yin gidda
shaakkintten madha medhdhize asuntsappa naaginttote.
Unttappa hyaakkote.
18 Yinnii fana yeze asuntsi fa sazasip attin nu Laatstse
Kiristtoosas oochchoos. Fa mal77ize doonaran yiqsize
qaalara akko eroosse asunts wozintto balitsane.
19 Wonggeles yin kiitinttidanno asi ubba si7ide gisho tana
ufayssane. Yezin yin lo77o baz erode fana iita bazappa
hyaakkode fana ta koyane.
20 Sarotits Xoozze Xalahe yin tohitippa oomora gaacii
oloda.
Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita yinttara
maaqqe.
21 Taara oochchize Ximotiyoosa yinttana lo77o
yagayda. Yinnii gaaran, ta iginuntsi Luqiyosa, Iyaasonen
Sosphaxiroosa yinttana saro gaane.
22 Hyay dabddaabbiza Phawuloosas xaafide taanii, Xarxiy-
oosa, yinttana Laatstse suntsite saro gaane.
23 Tana mokkize woosa keetsito ubba E kara shiiqize
Gaayoosa, yinttana saro gayda. Katama miishe aykkize
Erasxoosan nu ishe Qarxoosa yinttana saro gaane. [
24 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsi yin
ubbara maaqqe. Amin77e.]*
25 Xoozis galata maaqqe. Taanii, Yesuus Kiristtoosa baz
ohize Wonggele qaaltte gaama wodeppa aachintti gam7ide
turetitsara, Xoozii yinttana ammanora mintsii essodes
dandda7ane.
26 Yezin hyatte yinna turita qonccida. Ka7itumo ubba
ammanii kiitinttode fana medhina Xoozze kiitte nabuntsi
yinna turttibaz xaafida.
27 Yesuus Kiristtoosa baggara cinccatitsi E xalaalas yeze,
fettii Xoozzes medhinas bonchcho maaqqe. Amin77e.

16:14 Mar. 15:21 **16:21** Hawa. 16:1 * **16:24** Zaga tiino maxaafite faydo 24 baaya. **16:25** Hawa. 19:29; 1 Qoro. 1:14; 2 Ximo. 4:20

Phawuloosa Qoronttoosa Asuntsis

Xaafide Tiino Kiita

Gele

Phawuloosa Qoronttoosa asuntsis xaafide tiino kiita xaafinttidanna, Phawuloosa Qoronttoosa gidda esside woosa keetsite ammanze as de7ite ammanolla afa denddize madhitis mahe immades. Ye wode Qoronttoosa katama sa7alla yeze dumma dumma asuntsi yeze Girike awurajja kataman Akkaya ga7inttize Roome waanna katama. Yinna katamita zal77era erinttide, wogara miinggide, dumma dumma iita de7or dalggidannon haymaanote gaamatitsara erinttidanno.

Hawaarize mintsii ohodes koydanna, yinna woosa keetsiti gidda medhinttide shaakkinttebaz, dumma dumma iita de7obaz, olale baz, ekken gelebaz, woosa keetsi wogabaz, Geeshi Ayyaana inggize bazin hyayqoppa denddo baz. Wonggele hyanna oocito wayzi mahod yezako hawaarize mintsii ohine.

Siiqo Xoozii fa asuntsis inggide aadho imotitsi maaqqidanno zofane taphpho hyaydzdzii beezane; mahi zofane taphpho hyaydzdzii hyay maxaafize gidda gaama erinttide kifile ga7intti erinttane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-9*
Ammanze asuntsi gidda medhinttide shaakkintte *1:9—4:21*
Olale hyantten kara as yessi woga *5:1—7:40*
Ammanze asin ammanoose asi *8:1—11:1*
Woosa keetstsin goyno woga *11:2—14:40*
Kiristtoosa dendditon ammanze as denddito *15:1-58*
Yihuda gidda yeze madhidhide ammanze asuntsis maade *16:1-4*
Xaatsi qofa *16:5-24*

1 Xoozze qofara Yesuus Kiristtoosa hawaare maaqqades
xeeginttide Phawuloosan, nu ishe Sostenisa,
2 Qoronttoosa yeze Xoozze woosa keetsitis, Yesuus Kirist-
toosara geezhiduntsis unttisin nuus Laatstsi maaqqide nu
Laatstse Yesuus Kiristtoosa suntsito ubba bessa xeegize
ubbuntsis;
3 Xoozze, nu Adeppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa
yinttis aadho keehatitsin sarotitsi maaqqe.

Phawuloosa Xooz galatane

1:2 Hawa. 18:1

4 Xoozii Kiristtoos Yesuusa baggara yinttis inggide aadho
keehatitsiti gisho taanii ubba wode Xoozza galatane.
5 Ubba bazara oheran maaqqin eratitsara Kiristtoosara
duridhdhida.
6 Nu Kiristtoosa baz ohide markkatitsita yin gidda ming-
gida.
7 Yinnii gisho, yin nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa qonccit-
sito naagitera yeziko akko ayyaana imon yinttis faccoos.
8 Ezin mahi nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa lam7intsa
ye7ite bore baayzuntsana maaqqii wurssutsi yellode gaar
yinttana miintsoda.
9 Fa Na7aygo, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa fettetitsago
xeegide Xoozze ammaninttidaya.

Ammanze asunts gidda medhinttide shaakkintte

10 Ta ishuntso, yin gidda shaakkintte yezippe; ubbuntsi
giigii fettii wozinaran fettii qofara maaqqii yezote, yaga7i nu
Laatstse Yesuus Kiristtoosa suntsite ta yinttana woossane.
11 Ta ishuntso, Qelo7e kara asuntsi yin gidda lalle yezanno
taas ohida.
12 Yinttappa fete fete, «Taanii Phawuloosas; taanii
Aphiloosas; taanii Phexiroosas; taanii Kiristtoosas» yagaane.
13 Yeezin Kiristtoosa shaakkinttidaane? Yin gisho
masqalalla afa suxunttide Phawuloosaane? Woy yin
Phawuloosa suntsite xammaqinttidane?
14 Taanii Qarisphoosappan Gaayoosappan melle yinttappa
ooden xammaqikaayze gisho Xooz galatane.
15 Yinnii gisho, ooden yinttana ta suntsite xammaqinttida
ga7i ohodes dandda7ize baaya.
16 [Mahi Isxifaanosa kara asuntsana ta xammaqida, gujjii
melle oona xammaqezakon tiirinttoos.]
17 Kiristtoosa tana kiittidanna Wonggele ohode gaarap
attin xammaqode gaar baaya. Kiristtoosa masqala cer
maaqqaame gaar Wonggele qaala ta tamaarssizanna as
cinccatitsi qaalara baaya.

Kiristtoosa Xoozze cinccatitsin wolqqa

18 Masqala qaaltta dhabizuntsis eeyatitsi, yezin nuus at-
tiduntsis Xoozze wolqqa.
19 Geeshi Maxaafite,
«Taanii cinccuntsi cinccatitsito dhabssoda;
eruntsi eratitsito dhabisoda»
yagaane.

1:12 Hawa. 18:24 **1:14** Hawa. 18:8; Hawa. 19:29; Rome 16:23 **1:16** 1 Qoro. 16:15 **1:19** Isa. 29:14

20 Yeezin, cincca aba yene? Higge asttamaarize aba yene?
Woy hyanna alame eruntsi aba yene? Xoozii hyanna alame
cinccatitsito eeyatitsi mahikaane?
21 Hyanna alame asuntsi fa cinccatitsara Xoozza eraame
fana Xoozii fa cinccatitsara gorddida; yezin eeyatitsara
faydinttize, nu ohize Wonggele qaala ammaniduntsii attode
gaar Xoozze lo77o qofa maaqqida.
22 Ayhuduntsi kille baz be7ades koyane; mahi Girikuntsi
cinccatitsi koyane.
23 Yezin nuunii masqalalla afa suxunttide Kiristtoosa
sabbakane. Yinna Ayhuduntsis dhube; mahi Girikuntsis
eeyatitsi.
24 Yezin Xoozii xeeginttiduntsis, Ayhude maaqqin, Girike
maaqqin Kiristtoosa Xoozze wolqqan Xoozze cinccatitsi.
25 Xoozze eeyatitsita as cinccatitsappa aadhane; mahi
Xoozze labitsita as xaalatitsappa aadhane.
26 Yikke, ta ishuntso, yin xeegitsito bo7ote; asi fana cincca
maaqqide gaamuntsi, wolqqara yeze gaamuntsi, shuuma
maaqqide gaamuntsi xeeginttikaaya.
27 Yezin Xoozii cinccuntsana yeellisades alame yeze
eeyuntsana doorida; mahi miintsuntsana yeellisades alame
yeze labitsuntsana doorida.
28 Xoozii hyanna alamite damma ga7inttidebaz dhab-
ssodes, hyanna alamite labitsuntsana, leqqinttiduntsana
akko hyanosuntsana doorida.
29 Ooden Xoozze tiino ceeqqinttippe. Yezin ceeqinttize
ooden Xoozalla ceqintto.
30 Yezin Xoozii yinttis Kiristtoos Yesuusara fettetitsa
yessade gaar yiizida. E nuus Xoozappa cinccatitsi, xillotitsi,
geeshshatitsin wozon maaqqida.
31 Yinnii gisho, Geeshi Maxaafite, «Ceeqinttize ooden Laat-
stsara ceeqqo» yagayda.

2

Kiristtoosa suxuntto

1 Ta ishuntso, taanii yinttago Xoozze qaala yinttis ohitera
yi7ize wode qaalaran cinccatitsara aadhii yi7ikaaya.
2 Taanii yinttara yeze wode Yesuus Kiristtoosa ezin
masqalalla afa suxunttideppa melle erodes koyoos ga7i ta
qofa accida.
3 Ta yinttara yeze wode labitsimora, zhashimoran gaama
goqera yezida.
4 Ta ohitan ta sabbakita sa7a eraran doona cinccatitsara
maaqqikaayzin Xoozze Geeshi Ayyaana wolqqa qonccitsite.

1:20 Iyo. 12:17; Isa. 19:12; 33:18; 44:25 **1:31** Er. 9:24 **2:3** Hawa. 18:9

5 Yinnan, yin ammantta Xoozze wolqqara fattin as cinccatitsalla kataame fana.

Xoozze cinccatitsi

6 Ayyaana de7o diccidUntsis nuunii cinccatitsi qaalara ohine. Yezin yinna cinccatitsita, hyanna alame cinccatitsito woy dhabodes yeze hyanna alamito ahizunts cinccatitsito baaya.

7 Yezin nuunii ohize cinccatitsita, gaama wodeppa tiino Xoozii nu bonchchos giigizidannon aachintti yeze Xoozze cinccatitsito.

8 Hyanna alamtto ahizuntsappa ooden hyanna cinccatitsito erikaaya. Un erizebaz maaqqezako, bonchcho Laatstse masqalalla afa suxxaama yeshsha.

9 Yezin Geeshi Maxaafite,

«Aafe bi7ikaayze baz,
hyaye si7ikaayzebaz,
wozina qoppikaayzebaz,
Xoozii fana siiqizuntsis giigizida» yagaane.

10 Nuus Xoozii Geeshi Ayyaana baggara qonccizida. Geeshi Ayyaana melle atto yezin Xoozze gaatsi qofa ubba qurichchane.

11 As gidda yeze baz atstse gidda yeze ayyaanza fattin as baz ooden eroos. Yinnii gaar, Xoozze baz Xoozze Ayyaana fattin ooden eroos.

12 Xoozii nuus hyarii inggidanno nu erode gaar Xoozze Ayyaana ekkida fattin hyanna alamtti ayyaana ekkikaaya.

13 Yinnii gisho nuunii ayyaana qofa, ayyaana asuntsana tamaarssizanna as cinccatitsara maaqqikaayzin Xoozze Ayyaana inggize cinccatitsara.

14 Yezin Geeshi Ayyaana baayze asi Xoozze Ayyaanappa ingginttize imo ekkodes dandda7oos. Yinna ees eeyatitsi; ubbanna Geeshi Ayyaanara qurichinttizanni gisho E erodes dandda7oos.

15 Yezin Geeshi Ayyaana yeze asi ubba baz qurichchane, yezin eza ooden qurichchoos.

16 Geeshi Maxaafite,

«Laatstse wozintto erize oode?
eza zorodes dandda7ize oode?»

ga7intti xaafinttidanni fana. Yezin nuus Kiristtoosa wozina yene.

3

Xoozis oochizuntsana

2:9 Isa. 64:4 **2:16** Isa. 40:13

1 Ta ishuntso, yin Kiristtoosa gidda hyaga zhoogan ammanoose asuntsi fana yeze gisho taanii ayyaanabaz yinttis ohodes dandda7ikaaya.
2 Yin mintsi katstsa maades dandda7ikaayze gisho taanii yinttana maatsi shichchida; hyatten maaqqiko yin dandda7ikaaya.
3 Hyatten hyaga yin asho qofara yene. Yin gidda yeze qanaaten lallen yin ammanoose asi fana yezanno erisosaane? Yin oochchizanna asho qofara yeze asi fana baane?
4 Yinttappa fete, «Taanii Phawuloosas» melluntsi mahi, «Taanii Aphiloosas» gayko, Xooz Ayyaana baayze asi fana baane?
5 Yeezin, Aphiloosa oode? Phawuloosa oode? Un yin ammanode fana oochchide Xoozze oochanchcho. Xoozii fetes fetes inggide oochiti gaar oochchane.
6 Ta tukkida; Aphiloosa hyaatsi ushshida, yezin dichchide Xoozii.
7 Yinnii gisho, dichchide Xoozza fattin tukkizen hyaatsi ushshizen akkon baaya.
8 Tukkizen hyaatsi ushshizen wolla fetto, yezin fete fete fa oochchii labbide gaar anjjo ekkoda.
9 Nuunii Xoozis oochchize gade; Xoozze keetstsa eera wolla oochchizuntsana.
10 Xoozii taas inggide aadho keehatitsiti gaar yiillar yeze anaaxe fana baasa olida. Melle asi eella afa keexxane. Yezin eella afa keexxize ooden wayzi keexizako, faas naagintto.
11 Fettii tohe olinttide baasappa melle ooden baasa olodes dandda7oos. Ezin Yesuus Kiristtoosa.
12 Yezin hyay baasizella afa ooden worqqara woy birara maaqqin, al77o shuchchara woy minxara maaqqin, maatara woy hyawulera keexxiko,
13 fete fete ye baasizella afa akkora keexizako firdda wode tamar qonccoda.
14 Ooden ye baasizella afa keexxide keetsita tamar mu7inttanxiko, fa anjjito ekkoda.
15 Yezin oode oochitan tamar mu7inttiko, qohinttoda; yezin, E fa ommite attodan tamappa attizaya maaqqoda.
16 Yin Xoozze keetsi maaqqidannon Xoozze Ayyaana yinttara yezanno erosaane?
17 Ooden Xoozze keetsito laliko, Xoozin eza laloda. Xoozze keetsita geeshi; yinnan yinttana.
18 Ooden fana cimmippe. Hyanna alamite cincca fana aazizide yeziko Xoozze turii cinccito denggode fana ooden cinccatitsito eeyatitsi mahi faydo.

3:2 Ibr. 5:12-13 **3:4** 1 Qoro. 1:12 **3:6** Hawa. 18:4-11, 24-28 **3:16** 1 Qoro. 6:19; 2 Qoro. 6:16

19 Hyanna alamiti cinccatitsita Xoozze tiino eeyatitsi. Geeshi Maxaafite,
«Xoozii cinccuntsana un gene oochitira aykkida» yagayda.
20 Mahi, «Cinccuntsi qoftta maaddoose baz maaqqidanno
Laatstsi erane» yagayda.
21 Yinnii gisho, ubba bazi yinttis maaqqade gisho ooden asalla ceeqinttippe.
22 Phawuloosa maaqqin, Aphiloosa maaqqin Phexiroosa maaqqin, hyanna alamito maaqqin, de7o maaqqin, hyayqo maaqqin, yezaya maaqqin, tiinoppa ye7odaya maaqqin, ubbanna yinttis.
23 Yinttin Kiristtoosas; Kiristtoosan Xoozis.

4

Kiristtoosa hawaaruntsana
1 Yinnii fana asi nuna Kiristtoosa aro fana Xoozze gaatsi qofa qonccizi tamaarssize hyadara ingginttide asi fana mahi faydo.
2 Tamaarssizuntsi Laatstses ammaninttiduntsana maaqqades beezane.
3 Yezin yin woy melluntsi taalla firddiko, taas akkon baaya. Melle atto, taanin taalla afa firddodes dandda7oos.
4 Ta erzanni gaar maaqqiko ta wozintta taalla firddoos, yezin yinnan ta xillotitsito beezoos. Taalla afa firddoday Laatstsa xalaala.
5 Yinnii gisho, wode yellikaayzin, Laatstsii yi7ikaayzin oodellan firddifete. E dhuma aachinttide baz foo7o kessoda; as wozina aachinttide qofa qonccissada. Ye wode fete fete Xoozzeppa beezize galata ekkoda.
6 Ta ishuntso, yinttana maaddo ga7i tanan Aphiloosan aazize mahi ta ohida. Yinno ta yiizidanna, «Xaafinttidannippa aadhifite» yagaaze zortto yin nuuppa tamaarode fana. Yinnii gisho, ooden feta nashshii hyankkaya leqqodes beezoos.
7 Neenii melluntsappa akkora aadhe? Neenii ekkikaayzebaz akko yeze? Yeezin, neenii ubba baz melle asappa ekkidebaz maaqqiko, ekkikaayze asi fana akkos ceeqintte?
8 Hyatte yin mizhida. Hyatte yin duridhdhida. Nu shaakkintti yin xalaala ka7itida. Yin turo ka7itezako, nuunin yinttara ka7itod yeshsha.
9 Xoozii nuna hawaaruntsana, hyayqo firddinttide asi fana as ubbappa nuna suub aatsida taas aazane. Nuunii hyanna alamitis, kiitanchchosin asisin kaas baz maaqqida.
10 Nuunii Kiristtoosa gisho eeya maaqqida, yezin yin Kiristtoosa gidda cinccuntsana maaqqida. Nuunii labitsi,

3:19 Iyo. 5:13 **3:20** Maz. 94:11

yezin yin mintsi maaqqida. Yin bonchchinttida, yezin nuunii toochinttida.
11 Hyayno yellodes nu naydhdhane, baridhdhane, kallidhane, hyadhinttane; yessade keetsi dhabin madha be7ine.
12 Nuunii nu kushite oochchii aqane. Nuna asi cazhodera anjjane; nuna bay7ize wode dandda7ane.
13 Un nuna cazhize woden nu suntsito iissize wode aadatitsara mahane. Nu hyano yellodes alame buuren alla olinttide fixo maaqqida.

14 Taanii yinno xaafidanna, ta kadhize na7unts fana, yinttana zorodes xaafida fattin yeellisades baaya.
15 Kiristtoosa gidda yinttana dichchize gaama kaalitsizunts yezikon, yinttis gaama aduntsi baaya. Ta yinttana Kiristtoos Yesuusa Wonggelera yelida.
16 Yikke, yin tana aazote ga7i yinttana woossane.
17 Yinnii gisho, ammantsizen, ta kadhize, Laatstse baggara ta na7a maaqqide, Ximotiyoosa yinttago kiittida. E dumma dumma bessa yeze woosa keetstsa ta tamaarsside, Kiristtoosa Yesuusa gidda yeze ta ogito yinttana qofissada.

18 Taanii yinttago ye7aame fana aazin, uturara kumide fettii fettii asuntsi yene.
19 Yezin Laatstsii gayko, ukkera taanii yinttago yo7oda. Ye wode taanii uturanchchunts ohito xalaala baayzin un wolqqiton erodes koyane.
20 Xoozze ka7itumo wolqqara fattin ohera baaya.
21 Taanii yinttago gufera yo7onene woy siiqoran aadatits ayyaanara yo7one? Yin aayya doorete?

5

Ammanze as gidda yeze yeellize oocha

1 Yin gidda olale hyantta yezanna zigirinttane. Yinnii fana yeze olale hyantta melle atto yezin, ammanoose asuntsin oochchoos. Yin gidda fa aday machchitira tunide asi yene.
2 Yinne yin azzanodesin yeellidhodes beezane, yezin yin utirida. Yinnii gaar borsizebaz oochchide atstsa yin giddappa kessodes beezoso?

3 Taanii ashora yinttara yezanxikon ayyaanara ta yinttara yene. Taanii yinttara yeze asi fana yii7i yinnii gaarize oocha oochchide atstsella firddida.
4 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa suntsite yin shiiqize wode taanii ayyaanara yinttara yessada. Yinne Laatstse Yesuus Kiristtoosa wolqqa yinttara maaqqada.

4:12 Hawa. 18:3 **4:16** 1 Qoro. 11:1; Filph. 3:17 **5:1** Mahe 22:30

5 Ye atstse nagara ashita* dhabii, E ayyaanize Laatstse
Yesuusa firdda wode attode fana E Xalahes aadhii inggintto.
6 Yin ceeqita lo77o baaya. Eerats irshsho buka ubba
dentsizanno erosaane?
7 Yin hyatte irshsho baayze buka maaqqade gaar, nagara
irshsho yinttappa kessote. Nu Faasiga duro maaqqide
Kiristtoosa zharshinttida.
8 Yinnii gisho, genen iitatitsi yeze irshshora
maaqqikaayzin turetitsin geeshshatitsi yeze boorara nu
baalito bonchchoda.
9 Ta tiino xaafide kiitite yin olale asuntsara yellinttaame
gaar yinttis ohida.
10 Yinno gaazanna hyanna alamite yeze olale
hyanttizuntsana woy zhaaridhizuntsara woy kaystizuntsara
woy eeqa goynizuntsara mulo yellinttippete ga7e baaya.
Yinno maaqqiko, hyanna alamttippa yin kessades beezane
yeshsha.
11 Yezin ammanane ga7ite olale hyanttizuntsara
woy zhaaridhizuntsara woy eeqa goynizuntsara woy
cazhizuntsara woy matsnttizuntsara woy kaystizuntsara
yellinttippete ga7i yinttis ohine. Yentses gaarize asara melle
atto yezin, katstsan mu7ippete.
12 Woosa keetstsappa balera yezuntsalla afa firddodes
tana akko madhe? Woosa keetsite yezuntsalla afa yin
firddosaane?
13 Yezin balera yezuntsalla afa Xoozii firddoda. Yinna iita
baz oochchize atstsa yin giddappa kessote.

6

Ammanze asunts gidda yeze mooto

1 Yin giddappa fete fetera mooto yeziko, yinno ammanze
as tiino firddinttodanno ashshii ammanoose as tiino fird-
dinttodes wayzi qite?
2 Geeshshuntsi alamella firddodanno yin eroso? Yeezin,
yin alamella firddizebaz maaqqiko, hyannii fana eeratsbaz
firddodes wayzi dandda7oso?
3 Nuunii kiitanchcholla firddodanno erosaane? Yeezin,
hyanna sa7a yessi bazalla afa firddodanna yinttana wayzi
game?
4 Yeezin, yinnii fana mooto yin gidda medhinttiko,
woosa keetstsa leqinttide asunts tiino firddinttodes wayzi
kanggete?

---

* **5:5** *Nagara asho:* Nagara medho woy nagara asatits. **5:6** Gala. 5:9 **5:7** Keze 12:5 **5:8** Keze 13:7; Mahe 16:3 **5:13** Mahe 13:5; 17:7

5 Taanii yinttana yeellisades yinno gaane. Yin gidda
kacinttide asuntsana giigisades dandda7ize akaakize asi
baa?
6 Yeezin, fettii ammanzay hyankkay ammanzaya firdda
keetstsa ammanoose as tiino mootodes beezane?
7 Yikke, yin fete feta kasasii mootizanna yinna yinttis lo77o
baaya. Yinnippa aadhii yin qohinttizakon ciminttizako
lo77oso?
8 Yezin yinttii wol gidda ammanzuntsi fete feta qohanen
cimmane.
9 Genuntsi Xoozze ka7itumo gelaamanno yin erosaane?
Yinttana cimmippete; olale hyanttizuntsi woy eeqa
goynizuntsi woy qayxizuntsi woy dhiiratsi dhiiratsara
woy7izuntsi,
10 woy kayisttizuntsi woy zharidhizuntsi woy matsint-
tizuntsi woy cazhizuntsi woy bonqizuntsi Xoozze ka7itumo
geloos.
11 Yinttappa fettii fettii asuntsi tiino yinnii gaar. Yezin yin
hyatte Laatstse Yesuus Kiristtoosa suntsiten Xooz Ayyaanara
meeccinttida; geezhida; xillida.

Yin gallite Xoozi bonchchote

12 Yin, «Nu koydebaz oochchodes dandda7ane» yagaane.
Yezin ubbanna yinttana maaddoos. Taanii koydebaz ubba
oochchodes dandda7ane, yezin akkon tana ahoos.
13 Yin, «Katstsa sazas; sazan katstsas» gaane. Yezin Xoozii
saziton katsito dhabssodanno ta yinttis ohine. Nu gallita
Laatstsis fattin olale hyanttas baaya. Laatstsin nu gallitis.
14 Xoozii Laatstsa hyayqoppa dentsidanni fana, nunan
hyayqoppa fa wolqqitira dentsoda.
15 Yin asatitsita Kiristtoosa galla kifile maaqqidanno
erosaane? Yeezin, taanii Kiristtoosa galla kifile maaqqi-
danno kanggi olale hyanttize galla maaqqade fana yiissane?
Mulon koshshoos!
16 Olale hyanttize atstse E yellinttize maachitira fettii asho
maaqqizanno erosaane? Geeshi Maxaafite, «Un lam77untsi
fettii asho maaqqada» ga7intti xaafinttida.
17 Yezin Laatstsara fetto maaqqize atstse E ayyaanzera
fetto maaqqane.
18 Olaleppa hyaakkote. Fettii atstse oochchize melle na-
gara ubba E gallitippa balera oochinttane, yezin olalize asi
fa gallitilla afa nagara oochchane.
19 Yin gallita Xoozii yinttis inggidanna yinggida yeze
Geeshi Ayyaana keetsi maaqqidanno erosaane? Yin yin baz
baaya.

6:12 1 Qoro. 10:23 **6:16** Medho 2:24 **6:19** 1 Qoro. 3:16; 2 Qoro. 6:16

20 Xoozii yinttana wagar wonggida. Yinnii gisho, yin gallite
Xooz bonchchote.

7

Ekken gele bazi

1 Yin taas xaafide kiittis mahita hyanno. Fettii asi maacho
bochchikaayzar yeziko lo77o.
2 Yezin olaleppa attodes fetes fetes machcha yesse; mahi
fettis fettis azinii yesse.
3 Azinze fa machchitis, machchitan fa azinzes koshshize
baz kuntso.
4 Machchitis fa ashtilla afa iis adetits wolqqa baaya, yezin
adetits wolqqa I azinzes. Yinnii fana, azinzes E ashtilla afa
adetits wolqqa baaya, yezin adetits wolqqa machchitis.
5 Yin woosara eerats wode gam7odes zorera
maaqqanxiko, fete feta kayppete. Yinnii gisho yin yinttana
ahodes gamin, Xalahe yinttana fattanaame gaar wolla
yezote.
6 Yezin taanii yinttana zorodes hyanno gaane fattin kiita
baaya.
7 Asi ubba ta gaar machcho ekkikaayzara yezako kadhane,
yezin Xoozii fetes fetes inggide dumma imo yene. Fetes
hyannii fana imo hyankkays yinnii fana imo yene.
8 Machcho ekkikaayzuntsisin azinii gelikaayzuntsisin
mahi azinii hyayqqiduntsis taanii gaazanna, ta gaar
ekkikaayzara woy gelikaayzara yezote ga7i zorane.
9 Yezin amora eexinttizannippa ekkizannan gelizanna
lo77o maaqqide gisho un fana ahodes dandda7anxiko,
ekkon gele.
10 Taanii ekkiduntsanan geliduntsana hyannigaara ga7i
zorane; tana baayzin Laatstsii kiittane; machchita fa az-
inzeppa shaakkinttippe.
11 Yezin shaakkinttiko melle azinii gelikaayzara faas yezo
woy fa azinzera giigo. Azinze fa machchito billippe.
12 Yezin melluntsis Laatstsii baayzin taanii hyannigaara
gaane. Ammanoose machcha yeze ammanze azinii yeziko,
E machchita eera fettilla yessades koyko izo dakkippe.
13 Mahi ammanoose azinii yeze ammanze machcha
yeziko, I azinze iira fettilla yessades koyko eeppa dakkint-
tippe.
14 Ammanoose azinze fa ammanze machchiti baggara
geezhane; mahi ammanoose machchita fa ammanze azinze
baggara geezhane. Yinna baayzako, un na7untsi tuna
maaqqane, yezin hyatte un geeshi.

7:10 Maato. 5:32; 19:9; Mar. 10:11-12; Luqa. 16:18

15 Yezin ammanoose azinze woy machchita billodes koyko
billo. Ammanze machcha woy azinii yinnii gaarze bazara
acinttoos. Xoozii nuna sarora yessade gaar xeegida.
16 Ammanze maachite, neenii ammanoose ne azinza
ashshod yezako akko ere? Woy ammanze azinzayo, neenii
ammanoose ne machchito ashshod yezako akko ere?

Xoozii yinttana xeegidanni gaar yezote

17 Fettii fettii as Laatstsii ees inggide imotitsite Xoozii
eza xeegidanni gaar yezo. Woosa keetstsa ubba taanii
tamaarsside wogita hyanno.
18 Ooden garrazinttii ammanida maaqqiko, garrazint-
tikaayze fana yi7ippe. Garazinttii ammanide ooden yeziko,
garrazinttodes koyppe.
19 Xoozze kiitto folodes beezane fattin garrazinttin garraz-
inttanxi ashshin akkon maaddoos.
20 Fettii fettii asi Xoozii eza xeegize wodite yezanni fana
yezo.
21 Xoozii nena xeegide wodite neenii aro? Akko baaya
yinnis un77inttippe. Yezin neenii arotitsappa wallo kessades
dandda7iko neeppa attippe kezo.
22 Aro maaqqii yezitera Laatstse gidda xeeginttide asi
Laatstse gidda arotitsappa wallo kezida. Yinnii gaar, aro
maaqqikaayzara yezitera, Laatstse gidda xeeginttide asi
Kiristtoosa aro.
23 Xoozii yinttana wagar wonggide gisho as aro maaqqip-
pete.
24 Ta ishuntso, yin fete fete xeeginttide wode yeze yestte
Xoozara wolla yezote.

Ekkikaayzen, gelikaayze asunts bazin azinii hyayqiduntsi baz

25 Wuduruntsibaz Laatstsii tana kiittidebaz baaya. Yezin
Laatstsii taas inggide maarotitsite ammaninttidaya maaqqii
ta yinttana zorane.
26 Yikke, hyatte madhiti gisho ekkikaayzara woy ge-
likaayzara yessii taas lo77o aazane.
27 Ne machcho ekkezebaz maaqqiko, billodes koyppe. Ne
machcho ekkikaayzebaz maaqqiko, ekkodes koyppe.
28 Yezin ne machcho ekkiko nagara baaya. Yinnii gaar
wudurttan azinii geliko nagara baaya. Yezin ekkizen gelize
asuntsis hyanna sa7ite gaama madha yeze gisho yinttii
yinnippa attode gaar ta koyane.
29 Ta ishuntso, ta gaazanna hyanno; wode hyal7ida.
Yikkeppa tiino machcha yeze machcho ekkikaayze gaar
yezo.

30 Yeekkizuntsi yeekkoosse gaar, ufayttizuntsi ufayttoosse gaar, wonggizuntsi akkon baayzuntsi gaar fana faydo.
31 Hyanna sa7a qoltte maadinttizuntsi maadinttoosse fana yii7i yezo. Hyanna alamtti bishshita aadhoda.
32 Yin yirga baytsi yessade gaar ta kadhane. Machcho ekkikaayze Laatstsa ufayssodes koyze gisho Laatstse baz qoppane.
33 Yezin machcho ekkiday fa machchito ufayssodes koyze gisho hyanna sa7itibaz qoppane.
34 E qoftta lam77i bessa shaakkinttane. Azinii gelikaayze wudurtta fa ashiten fa shemppite geezhi Laatstsa ufayssodes koyze gisho Laatstsi baz qoppane. Yezin azinii gelidanna fa azinza ufayssodes koyze gisho sa7abaz qoppane.
35 Taanii yinno yinttis ohizanna, yin maadinttode gaar ga7i fattin yinttana un77itsodes baaya. Yezin yin qoftta shaakkinttikaayzin wogara yezii Laatstsa ufayssize baz yin oochchode gaar taanii ohine.
36 Ooden fa oocide wuduritis gelize wode aadhida ga7i izo ashshodes qoppiko, yinna mahi iis lo77o maaqqoosanna ees sinttiko, fa koydanno oochcho; un ekkon, gelon; yinne nagara baaya.
37 Yezin fettii asi un7itsizebaz dhabin, fa wozintte miinggi, fana naagii, fa oocide wudurito ekkanxi ashshodes koyko loytsida.
38 Yinnii gisho, wudurito ekkize atstse loytsida; mahi ekkoosse atstse gaama loytsida.
39 Machchita fa azinze faxa yeze wode ubba eera acinttida. Yezin I azinze hyayqqiko, fa koyde azinii gelodes dandda7ane. Maaqqoyezin, iza gelize dhiiratse ammanze as maaqqades beezane.
40 Ta qofa maaqqiko, iza gelikaayzara yeziko ufayssara yessada. Mahi taasin, taara Xoozze Ayyaana yeza aazane.

8

Eeqas zharshinttide katstsa baz

1 Eeqas zharshinttide katstsabaz maaqqiko nu ubbuntsis era yene. Eratitsi uturssane, yezin siiqo dichchane.
2 Ooden fana erane ga7i qoppiko, E hyaga erodes beezzanno erikaaya.
3 Yezin ooden Xooz kadhiko E Xoozze kale erinttidaya.
4 Yinnii gisho, eeqas zharshinttide katstsa muuze baz maaqqiko hyanna alamite Laatstsii fettii Xoozzeppa fattin melle baayze gisho eeqa fatstsoosse baz maaqqidanno nuunii erane.

5 Xooz maaqqikaayzin salon sa7an xoozii ga7intti xeegint-
tide gaama xoozzuntsin laatstsuntsi yezikon,
6 ubba baz medhdhide, nu E baz maaqqide, fettii Xoozii,
Ade, nuus yene. Ubbuntsi E baggara medhinttida, nuunin
E baggara de7o denggida fettii Laatstsi, Yesuus Kiristtoosa
nuus yene.
7 Yezin hyanno erize ubba baaya. Fettii fettii asuntsi
eeqa goynora erinttide gisho katstsa muuze wode eeqa
zharshinttidebaz mahi ekkane. Ye wode un wozintta labitsi
maaqqide gisho tunane.
8 Yezin katstsa nuna Xoozara igintsoos. Nu mu7ikaayzara
ashshin akkon qohinttoos; mahi mu7i dumma maadinttoos.
9 Yezin yin koydebaz mo7odes wallotitsi yinttis yezikon
yinna ammanora miinggikaayzuntsana dhubbaame fana
naaginttote.
10 Neenii nena era ga7i eeqa zharshinttide katstsa
mo7odes eeqa keetstsa bettezin, ammanora miinggikaayze
nena bi7iko yinna eza eeqas zharshinttide katstsa mo7ode
gaar dentsitsosa?
11 Yikke, ne eratitsiti baggara Kiristtoosa E gisho
hyayqqida, ammanora miinggikaayze ne ishe, dhabida.
12 Yinnii gaar yiizii, ammanora miinggikaayze yin
ishuntsana qohitte un wozintto hyarggizii Kiristtoosa
qohane.
13 Yinnii gisho, katstsa ta isha dhubbize baz maaqqiko, E
dhubinttaame fana asho mulon mo7oos.

9

Hawaaruntsi adetitsi wolqqa

1 Taanii wallotitsa yeze asi baane? Ta hawaare baane?
Taanii nu Laatstsa Yesuus Kiristtoosa bi7ika? Yin Laatstsara
ta waaye aafe baane?
2 Yin Laatstse baz maaqqide gisho ta melluntsis hawaare
maaqqanxikon, yinttis hawaare maaqqidannis yin markka.
3 Tana hawaare baaya gaazuntsis ta inggize mahita
hyanno.
4 Nu yinttappa mo7odesin ushshadesin turo nuus adetits
wolqqa baa?
5 Hyanizako hawaaruntsi fana, Laatstse ishuntsi fanan
Phexiroosa fana, ammanze nu machchuntsana ekkii yedhd-
hades nuus adetits wolqqa baa?
6 Woy oochchii mo7odes beezize tanan Barnnabaasan
xalaala?
7 Fa miishera wottaddaretitsi oochchize oode? Woy woyne
tukkii, izippa aafe mo7oosse oode? Woy wude yenggittera,
yinna wuditippa maatsi uzhoosse oode?

8 Taanii yinno as qofa gaar gaanene? Higge yinno
ga7osaane?
9 Muse Higgite, «Uduma katstsa yedhdhize borize doontto
accippe» ga7intti xaafinttida. Yeezin Xoozii yinno boras
qoppii gaydaane?
10 Xoozii yinno gaydanna nuus qoppii baane? Yee nu
gishos. Wootizen, katstsa geeshizen fana yellizanno ekkoda
ga7i ufayssara oochchodes beezane ga7intti turo nu gisho
xaafinttida.
11 Nuunii yin gidda ayyaana budutsi budezebaz maaqqiko
ashos beezzebaz nu yinttappa ekkiko, yinna damma
bazone?
12 Melluntsi yinno yinttappa ekkodes unttis adetits wolqqa
yeziko, nuus unttappa aadhize adetitsi wolqqa yene.

Yezin nuunii Kiristtoosa Wonggeles dhube maaqqaame
gaar, ubbanne genccane fattin yinna adetitsi wolqqitira
maadinttikaaya.
13 Xoozze keetstsa oochchize asuntsi fa katsito Xoozze
keetstsappa ekkizanno erosaane? Mahi zharsho besite
oochchizuntsi zharshitippa ekkizanno erosaane?
14 Yinnii fana, Wonggele markkidhizuntsi yessis koshshize
baz Wonggeleppa ekkode fana Laatstsii kiittida.

15 Yezin taanii hyanna adetitsi wolqqito ubba akkon
maadinttikaaya. Taanii hyanno xaafidanna ta adetetsi
wolqqito bonchchisades koyi baaya. Ooden ta ceeqito hyarii
ashshodannippa hyayqo taas lo77o.
16 Taanii Wonggele ohizanna tana kiittide gisho fattin tana
ceeqizebaz baaya. Wonggele ohanxiko, tana bade.
17 Taanii Wonggele kadhii sabbakiko taas damooze yene.
Yezin taanii Wonggele kadhikaayzara kiittin sabbakizebaz
maaqqiko yinno Xoozii taas hyadara inggida.
18 Yeezin, ta damoozita akko? Taanii Wonggele sabbakize
wode ta adetits wolqqa maadinttikaayzara Wonggele hyarii
sabbakizanna taas damooze.
19 Taanii oodesin aro maaqqoos, yezin gaamuntsana
ko7odes ubbuntsis aro maaqqida.
20 Taanii Ayhuduntsi attode fana unttara unttana
maaqqida. Ta ommite higgeppa oomora yezoos, yezin
higgeppa oomora yezuntsi attode fana higgeppa oomora
yeze asi maaqqida.
21 Xoozze higgeppa balera kezikaayzara, Kiristtoosa higgi-
tis kiitinttite, higge baayzuntsi attode fana higge baayze asi
fana maaqqida.

9:9 Mahe 25:4; 1 Ximo. 5:18 **9:11** Rome 15:27 **9:13** Mahe 25:4; 1 Ximo. 5:18
9:14 Maato. 10:10; Luqa. 10:7

22 Taanii ammanora labbiduntsi attode fana labitsi maaqqida. Taanii eeratsuntsi attode fana unttar unttana maaqqida.
23 Taanii Wonggele maabara asi maaqqadesin anjjito shaakkinttodes, hyanno ubba Wonggele gisho yiizida.
24 Galgaade wotstsi ubbuntsi woxxane, yezin fete xalaala shilimaate ekkizanno erosaane? Yinnii fana yinttin shilimaatto ekkodes woxxote.
25 Galgaade as ubbuntsi ubbabazite fana ahane. Un yinno labbizanna dhabize worqqa zawude ekkodes. Yezin nuunii labbizanna medhina dhaboose worqqa zawude ekkodes.
26 Yinnii gisho, taanii qofa baayze asi fana woxxoos. Baqo zhulttize asi fana hyarii kushe dentsoos.
27 Yinnii gisho taanii melluntsis Wonggele sabbakidannippa suuba ta ommite olinttide asi maaqqaame fana ta ashito wolqqara ahi taas kiitinttode fana yiizane.

10

Eeqas goynippete

1 Ta ishuntso, taanii yin hyanno tiirode fana koyane. Nu aduntsi ubbuntsi dhonneppa yeekkara yedhdhida; ubbuntsi abba fiinggida.
2 Un Musera wolla maaqqades dhonne giddan Abba gidda xammaqinttida.
3 Un ubbuntsi fettii ayyaana katstsa mu7ida.
4 Mahi ubbuntsi fettii ayyaana ushi uzhida. Un uzhiden unttana kaalliter yeze ye ayyaana lallizeppa kezzaya; ye lallizen Kiristtoosa.
5 Yezin Xoozii unttappa gaamite ufayttikaayze gisho un ahita akko baayze sa7a wodhdhii attida.
6 Un iita baz amudhdhidanni gaar, nuunin iita baz amudhdhaame gaar yinna ubbanna nuus aazize maaqqida.
7 Geeshi Maxaafite, «Asuntsi mo7odesin ushshadesin bettida; mahi yexxodes denddida» ga7inttidanni gaar unttappa fete fete eeqa goynidanni gaar yin eeqa goynippete.
8 Unttappa fete fete olalidanni gaar nu olalodes beezoos. Yinnii gisho unttappa fettii wode lam7itam hyaydzdzii mukul asi hyayqqida.
9 Unttappa fete fete Laatstsa fattani shooshara dha7intti hyayqqidanni gaar nu Laatstsa fattanodes beezoos.
10 Unttappa fete fete zuuzinggii hyayqo ki7ize kiitanchchora dhabidanni gaara yinttin zuuzinggippete.

10:1 Keze 13:21-22; 14:22-29 **10:3** Keze 16:35 **10:4** Keze 17:6; Faydo 20:11 **10:5** Faydo 14:29-30 **10:6** Faydo 11:4 **10:7** Keze 32:6 **10:8** Faydo 25:1-18 **10:9** Faydo 21:5-6 **10:10** Faydo 16:41-49

11 Hyanna unttalla afa yellidanna mulo nu naaginttode
gaar nuus aazize maaqqida. Mahi wode wurssutsalla afa
yeze nuus timirtte maaqqade gaar hyanna ubba xaafinttida.
12 Yinnii gisho, ta eqqida gaaze ooden gol7aame gaar fana
naago.
13 As ubba yellize faatana fattin dumma faatana yinttana
yellikaaya. Yin wolqqita dandda7izannippa aadhize faatana
yin fattaninttaame gaar aatsii inggoosse Xoozze ammain-
inttidaya. Yinttana faatana yellize wode yinna fatantto E
yinttana dandda7isada. Mahi yinna fatanttippa yin kessade
ogito E giigisada.
14 Yikke, ta al77o ishuntso, eeqa goynizannippa hyaakkote.
15 Yin wozinaama as maaqqide gisho ta hyanno ohine.
Taanii gaazanna turo maaqqidanno yin yin ommite firddote.
16 Nuunii Xooz galatii gishinttize anjjo xuu7ita Kiristtoosa
suutsara fettetitsi yezanno baane? Mahi nuunii baxxize
daabbize Kiristtoosa ashtira fettetitsi yezanno baane?
17 Nuunii gaama maaqqikon daabbize fetto, nu ye fettii
daabbo gishinttize gisho fettii asho.
18 Ane Isra7eele asuntsi oochchidanno qoppote. Zharsh-
inttide zharshita muuzuntsis zharsho bessara fettetitsi
baane?
19 Taanii akko ga7odes koyi ga7e? Eeqas zharshinttide
katsita woy eeqa maaddize baz baaya.
20 Un zharshizanna Xoozis maaqqikaayzin tuna ayyaanas.
Yinnii gisho, yinttis tuna ayyaanara fettetitsi yessade gaar ta
koyoos.
21 Yin Laatstse xuu7itippa uzhitera, mahi tuna ayyaana
xuu7itippa ushshades dandda7oos. Laatstse leematippa
mu7itera mahi tuna ayyaana leematippa mo7odes
dandda7oos.
22 Nu yinno yiizii Laatstsa zhilissane? Nu eeppa aadhize
miintstsone?
23 Yin, «Ubba baz oochaame gaar kayzebazi baaya» gaane,
yezikon ubbanna maaddoos. Yin, «Ubba baz oochaame gaar
kayzebazi baaya» gaane, yezin ubbanna xaalizoos.
24 Fettii fettii asi, melle asi maaddize baz qoppodes
beezane fattin fana maaddize baz xalaala qoppipe.
25 Yin wozintte medhinttize so7ito hyaasii gabe bayzinttize
asho cer mo7ote.
26 Akkos gayko, «Sa7an sa7alla yeze ubba Laatstsis.»
27 Fettii ammanoose asi yinttana mokkodes koyi xeegiko
hyammades koyko hyanggote. Yin wozintte so7ikaayzara
yin tiino aatsidanno ubba mo7ote.

10:16 Maato. 26:26-28; Mar. 14:22-24; Luqa. 22:19-20 **10:18** Leewe 7:6 **10:20** Mahe 32:17 **10:22** Mahe 32:21 **10:23** 1 Qoro. 6:12 **10:26** Maz. 24:1

28 Yezin fettii asi, «Hyanna eeqas zharshinttidebaz» gayko, ye yinttis ohide atstse gishon yin wozintti gisho yinna katstsito mu7ippete.
29 Taanii, wozina gisho gaazanna yinno yinttis ohide atstse wozintti gisho fattin yin wozintti gisho baaya.
Melle as wozina gisho ga7i taanii ta wallotitsalla akkos firddode?
30 Taanii muuze katsitis Xooz galatii mu7iko akkos hyalide fana Xooz galatize baza oocintte?
31 Yikke, yin akko mu7izako akko uzhizakon, woy akko oochchizako ubbanno Xoozze bonchchos oochchote.
32 Ayhuduntsana maaqqin Girikuntsanan maaqqin woy Xoozze woosa keetsite maaqqin oodesin dhube maaqqippete.
33 Taanii ubba wode gaamuntsi attode fana un maaddinttode oge koyane fattin tana maaddode oge koyoos.

11

1 Taanii Kiristtoosa aazii kaallizannifana, yinttin tana kaallote.

Goyno woga

2 Yin ubba baza tana qoppize gishon ta tamaarsside timirttito mintsii aykkide gisho ta yinttana galatane.
3 Yezin Kiristtoosa dhiiratsi ubbas omma, dhiiratsi maachis omma, mahi Xoozii Kiristtoosas omma maaqqidanno yin erode fana ta koyane.
4 Fa ommito guulunttii Xooz woossize woy tinbbite ohize dhiiratsi ubba omma maaqqide Kiristtoosa toochane.
5 Fa ommito guulunttikaayzara Xooz woossize woy tinbbite ohize maachita omma maaqqide fa azinza toochane. Fa ommito guulunttikaayze maachita fa ommito meedinttide maachiti fana.
6 Maacha fa ommito guulunttanxiko, fa ommito cuqintto. Yezin iis ommito cuqqizanna woy meedizanna borsiko fa ommito guulintto.
7 Dhiiratsi Xooz aazii Xoozze bonchcho maaqqide gisho fa ommito guulinttodes beezoos, yezin maacha dhiiratsi bonchchoos.
8 Maacha dhiiratsappa medhinttida fattin dhiiratsi maachippa medhinttikaaya.
9 Maacha dhiiratsis medhinttida fattin dhiiratsi maachis medhinttikaaya.
10 Hyannii gishon kiitanchchuntsi gisho maacha faas adetits wolqqa yezanno beezize malla fa ommito guulunttodes beezane.

11:1 1 Qoro. 4:16; Filph. 3:17 **11:7** Medho 1:26-27 **11:8** Medho 2:18-23

11 Yezin Laatstse qofara maacha dhiiratsi baayzin yezoos;
dhiiratsin maacha baayzin yezoos.
12 Maacha dhiiratsappa medhinttidanni fana dhiiratsin
maachippa yelinttida. Yezin ubbuntsin Xoozappa medhint-
tida.
13 Ane yin firddote. Maacha fa ommito guulinttikaayzara
Xooz woossodes beezane?
14 Dhiiratsi fa ommito dichchiko ees boriso maaqqidanno
melle atto yezin medhetitsi yinttana tamaarssoso?
15 Yezin maacha fa ommito dichchiko iis bonchcho baane?
Maachis omma ingginttidanna iza fana kammode fana.
16 Yinnii gisho hyannilla lallodes koyze asi yeziko, nuus
maaqqin woy Xoozze woosa keetsis maaqqin hyannippa
melle woga baaya.

Laatstse kawo ekkize woga
(Maato. 26:26-29; Mar. 14:22-25; Luqa. 22:14-20)

17 Yin fettilla shiiqizanna lo77oos maaqqikaayzin qohes
maaqqide gisho hyatte ta inggize kiitte yinttana nashshoos.
18 Ta tiino si7idannna, yin woosa keetsite shiiqize wode
yin gidda shaako yezanno. Yinno ta si7idannippa baggita
turo maaqqidanno ammanane.
19 Yin gidda fa oochite turii yezuntsi oona yezako erinttode
gaar yin gidda shaako yessadanna attoos.
20 Yin wolla shiiqize wode yin shiiqizanna Laatstse kawo
maades baaya.
21 Yin katstsa mu7ize wode fete feta naagikaayzara faasito
faasito muuze gisho feta nayane hyankkay mahi matsint-
tane.
22 Turo yin mo7odesin ushshades yinttis keetsi baane?
Woy Xoozze woosa keetsito leqqane? Dahuntsana yeel-
lizane? Ta yinttana waago? Hyannis ta yinttana nashsho?
Mulon nashshoos.
23 Taanii yinttis inggide timirttito Laatstsappa ekkida.
Laatstse Yesuusa aadhii ingginttize qammite boora ekkii,
24 Xooz galatida. Boorito baxxi «Hya7ate; mo7ote. Hyanna
yinttis ingginttide ta ashito. Hyanno mu7itera tana qoppote»
yagayda.
25 Yinnii gaara, kawo mu7i maaqqin, ushi ekkii, «Hyanna
ushita ta suutsite eqqide kille caaqo. Yin iippa uzhide wode
ubba tana qoppote» yagayda.
26 Yin hyay booriza mu7ize woden hyanna ushito uzhize
wodeppa dentsi Laatstsii ye7ode wontsis E hyayqito ohoda.
27 Yinnii gisho, beezoosse ogera Laatstse boorito mu7ize
woy Laatstse ushito uzhize ooden E ashiton suutsiton
toochide gisho fa nagarite oocinttane.

11:25 Keze 24:6-8; Er. 31:31-34

28 Yinnii gisho asi fana fattano. Yeyzi boorito mo7o;
ushitippan uzho.
29 Laatstse ashitibaz shaakkii eroosse, boortippa mu7izen
ushitippa uzhize, faalla afa firdda muunen uzhane.
30 Yinnii gisho, yin gidda fa gaamuntsi labbida; hyargginttida; mahi unddenna asuntsi hyayqqida.
31 Yezin nu nuna fattanii be7ezako, nuulla afa firddinttaama yeshsha.
32 Alame firddinttize wode nu alamttira firddinttaame
gaar hyatte Laatstsii nuna kaccane.
33 Yinnii gisho, ta ishuntso, Laatstse kawo maades yin
shiiqize wode wol yeltsi ekkote.
34 Yin shiiqita firddas maaqqaame gaar naydhdhide ooden
yeziko, fa kara mo7o.
Attide bazito ta ize hyanggi yinttis ohoda.

12

Geeshi Ayyaana imotitsi

1 Ta ishuntso, Geeshi Ayyaana imotitsibaz yin erode fana
ta koyane.
2 Yin Xooz ammanoose wode doona baayze eequntsago
gochinttii, yin eroosse oge hyanggidanno yin erane.
3 Xoozze Ayyaana kaalitsize asi ooden, «Yesuusa
baaddintto» yaga7oos. Mahi Geeshi Ayyaana
kaalitsikaayzin, ooden, «Yesuusa Laatstsii» ga7odes
dandda7oosanno yin erode fana koyane.
4 Dumma dumma Ayyaana imotitsi yene, yezin imotitsito
inggize Ayyaanize fetto.
5 Nu Laatstses dumma dumma oocha yene, yezin Laatstse
fetto.
6 Nu Laatstses oochchize dumma dumma oge yene, yezin
yinna ogite as ubbara oochchize Xoozze fetto.
7 Yezin fetes fetes ingginttide imotitsito melluntsana maaddode fana Geeshi Ayyaana qonccane.
8 Geeshi Ayyaana fetes cinccatitsi kumide qaala inggane;
mahi fetes eratitsi kumide qaala inggane.
9 Ye Geeshi Ayyaanize fetes ammano, hyankkays mahi
fatstsize imo inggane.
10 Geeshi Ayyaana fetes kille baz oochchize imo, fetes
tinbbite ohize imo inggane. Fetes ayyaanappa ayyaana
shaakkii erize wolqqa, fetes dumma dumma doonara ohize
imo, mahi fetes dumma dumma doonara ohinttidanno
billize imo inggane.

12:4 Rome 12:6-8

11 Yinnii gisho hyanno ubba oochchize ye fettii Geeshi
Ayyaaniza. E koyde fana fetes fetes dumma dumma imo
inggane.

Fettii galla dumma dumma billite

12 Fettii gallite gaama billite yene, yezin yinna dumma
dumma billituntsi fettii galla. Yinnii fana, Kiristtoosa
dumma dumma billituntsi yeze fettii galla fana.

13 Nuunii Ayhude maaqqin Girike maaqqin aro maaqqin
wallo asi maaqqin, ubbuntsi fettii galla maaqqades Geeshi
Ayyaanara xammaqinttida. Mahi nu ubbuntsi fettii Geeshi
Ayyaana uzhida.

14 Nu gallite dumma dumma billite yene fattin fettii galla
billite baaya.

15 Tohe, «Taanii kushe maaqqoosse gisho billite baaya»
gayko, E yinno gayde gisho billite maaqqizanna attodaane?

16 Hyaye, «Taanii aafe maaqqoosse gisho galla billite
baaya» gayko, E yinno gayde gisho gallappa fettii billite
maaqqizanna attodaane?

17 Galla ubba aafe xalaala maaqqizako, nu akkora si7ode?
Mahi galla ubba hyaye xalaala maaqqizako nu akkora
singgode?

18 Yezin Xoozii fa koydanni gaara, galla gidda dumma
dumma billituntsana gaddida.

19 Ubbuntsi fettii billite maaqqizako galla wayzi yessade?

20 Yezin billituntsi gaama maaqqikon, galla fetto.

21 Aafe kushego, «Ne taas koshshoos» ga7odes
dandda7oos. Woy omma tohego, «Ne taas koshshoos»
ga7odes dandda7oos.

22 Yezin labitsi aazize galla billituntsi nuus aadhii
koshshane.

23 Bonchcho koshshoos ga7i nu qoppize billituntsappa
bagguntsana gaama bonchchane. Mahi nu borssize nu galla
billituntsana aatsii bonchchii naagane.

24 Be7adera borssoose galla billituntsis bonchcho
koshshoos. Yezin Xoozii nu galla billituntsana wol yeltsi
borssize billituntsis aadhize bonchcho inggida.

25 Galla billituntsi fete fetera shaako medhdhikaayzara
wolis qoppode gaar mahi medhdhida.

26 Galla billituntsappa fete hyargginttiko billituntsi ubba
eera hyargginttane. Galla billituntsappa fete bonchchinttiko
billituntsi ubba eera ufayttane.

27 Yin ubbuntsi Kiristtoosa galla; mahi yin fete fete E billite.

28 Woosa keetsite Xoozii, tiino hawaaruntsana, lam7intsa
nabuntsana, hyaydzintsa asttamaaruntsana, mahi kille

12:12 Rome 12:4-5

baz oochchizuntsana, fatstsizuntsana, melluntsana maaddizuntsana, woosa keetstsa ahizuntsana, dumma dumma doonara ohizuntsana doorida.
29 Ubbuntsi hawaare? Ubbuntsi nabe? Ubbuntsi asttamaare? Ubbuntsi kille baz oochchane?
30 Ubbuntsis fatstsize imo yene? Ubbuntsi dumma dumma doonara ohine? Ubbuntsi dumma dumma doonara ohizanno billane?
31 Yinnii gisho ubbappa aadhize imotitsi mintsii koyote.
Mahi ubbappa aadhize ogito ta yinttana beessada.

13

Turii siiqo

1 Taanii as qaalaran kiitanchcho qaala ohinttodes dandda7ikon, taas siiqo dhabiko, cer girize luulle fana.
2 Tinbbite ohize imotitsi taas yezikon, gaatsi qofa ubba erikon, eratitsi ubba yezikon, mahi dere dentsii melle bessa kanggize ammano taas yezikon, siiqo dhabiko, tana akkon maaddoos hyari.
3 Taas yeze baz ubba dahuntsis inggikon, melle atto yezin, tana tamas aatsii inggikon, siiqo dhabiko tana akkon maaddoos.
4 Siiqo dandda7a. Siiqo keeha. Siiqo qanaatoos. Siiqo ceeqinttoos. Siiqo uturtoos.
5 Siiqo beezoosse baz oochchoos. Siiqo qiiridhdhoos. Siiqo zhilidhdhoos. Siiqo fa qohito faydoos.
6 Siiqo turira ufayttane fattin worddora ufayttoos.
7 Siiqo ubba dandda7ane; ubba ammanane; lo77o baz hyanoda ga7i, ufayssara naagane; ubba genccane.
8 Siiqo wurssutsi yellodes dhaboos. Yezin tinbbite attoda; dumma dumma doonara ohinttizanna attoda; eratitsin aadhoda.
9 Nu eratitsappan eeratsito erane; tinbbiteppa baggito ohine.
10 Yezin folo maaqqide ye7ize wode folo maaqqikaayze attoda.
11 Taanii na7a yeze wode na7a gaar ohine; na7a gaar qoppane; na7a gaar qurichchane. Ta wozanttide wode na7atitsi hyanto ashshida.
12 Hyatte foo7o baayze bessa masttootera be7izannigaara be7ine, yezin ye wode nu geeshi be7ada. Hyatte ta eratitsappa eeratsi erane, yezin ye wode Xoozii tana erzanni gaar folii eroda.
13 Yikke, ammano, ufayssin siiqo, hyantsi hyaydzdzuntsi miinggi yessada. Yezin hyantsesappa aadhize siiqo.

12:28 Efe. 4:11 **13:2** Maato. 17:20; 21:21; Mar. 11:23

14

Tinbbiten dumma dumma doona

1 Siiqo koyote. Ayyaana imotitsi mintsii koyote; ubbappa aatsii, tinbbite imo mintsii koyote.

2 Dumma dumma doonara ohinttize asi Xoozis ohine fattin asis ohoos. Yezin asis benttikaayze gancce qofa Ayyaana wolqqara ohize gisho ooden E ohizanno tiiroos.

3 Yezin tinbbite ohizuntsi as Ayyaanar dichchodes, mintsitsodesin mintsodes asis ohine.

4 Dumma dumma doonara ohize asi fana Ayyaanar dichchane. Yezin tinbbite ohize asi woosa keetsito Ayyaanar dichchane.

5 Yin ubbuntsi dumma dumma doonara ohinttizako ta kadhane, yezin tinbbite ohizanno aatsii kadhane. Dumma dumma doonara ohinttizanno woosa keetstsi dichchodes billize asi dhabiko, dumma dumma doonara ohinttizannifa tinbbite ohizanna aadhane.

6 Yikke ta ishuntso, taanii yinttago hyanggi qonccitsara woy eratitsara woy tinbbite ohera woy timirttera maaqqaanxi dumma dumma doonara ohinttiko yinttana akko maaddode?

7 Dumma dumma yetsis fettii kochchi ootsi yeziko, suulunqe ootsin diitsi ootsi wayzi shagii erode?

8 Mahi moyze oolle loytsii erinttanxiko olas giiginttode oode?

9 Yinnii gaar, dumma dumma doonara yin ohizanna geeshi maaqqanxiko yin ohizanno oode erode? Yinna baqos ohize fana.

10 Alamella gaama doona yene; bilitsii baayze doona baaya.

11 Yikke fettii asi ohinttize doona taanii eranxiko E taas zaqqo maaqqane; taanin ees zaqqo maaqqane.

12 Yinnii gaar, Geeshi Ayyaana imo yin ekkodes mintsii koyzako, woosa keetstsi dichchodes ubbappa aadhize imotitsi koyote.

13 Dumma dumma doonara ohize asuntsi ohito billodes billize imotitsi ingginttode gaar Xooz woosso.

14 Taanii dumma dumma doonara Xooz woossiko, ta ayyaanze woossane, yezin ta qoftippa akkon shaakkii eroos.

15 Yeezin, ta akko oochchodes beeze? Taanii ta ayyaantte woossane; ta wozintten woossane. Taanii ta ayyaantte yexxane; ta wozintten yexxane.

16 Yinno maaqqanxiko neenii ne ayyaantte Xooz galatize wode yinna besite neenii gaazanno eroosse asi ne galatizanno waagii, «Amin77e» gawude?

17 Neenii Xooz galatizanna lo77o, yezin melle asi maaddoos.

18 Ta yin ubbappa aatsii dumma dumma doonara ohizanni
gisho Xooz galatane.
19 Yezin taanii woosa keetstsa melluntsana tamaarssodes
dumma dumma doonara taphphi mukul qaala ohodannippa
erinttize doonara ichchin qaala ohizanno kadhane.
20 Ta ishuntso, yin qofara na7a fana maaqqippete. Yin
iitabazis na7a fana maaqqote fattin yin qofara wozinaa-
muntsana maaqqote.
21 Laatstsii, Geeshi Maxaafite,
«Taanii hyantsi asuntsis,
dumma dumma doonara ohize asin
zaqqo il7antsara ohize asara ohoda.
Yezin yinno maaqqikon tana si7oos» yagaane.
22 Yikke, dumma dumma doonara ohizanna, ammanoosse
asuntsis malla maaqqane fattin ammanze asis baaya.
Tinbbite ammanze asis malla maaqqane fattin ammanoosse
asuntsis baaya.
23 Woosa keetstsa asuntsi fettilla shiiqize wode ub-
buntsi dumma dumma doonara ohinttiko eroosse woy am-
manoosse asuntsi yin shiiqite yi7i, «Hyantses zhashitane»
ga7osaane?
24 Yezin eroosse woy ammanoosse asuntsi woosa keetstsa
ye7ize wode asuntsi tinbbite ohodera, si7iko fa nagartto
tiiroda; mahi E si7ide qaaltte firddinttoda.
25 Un E wozintte geenggide qoftto qonccissada. Yinnii
gaar, «Turii Xoozii yin gidda yene» yaga7i markkidhii, zuggii
Xoozis goynoda.

Goyno woga

26 Ta ishuntso, nu akko ga7o? Yin wolla shiiqize wode
fetes mazmure yene; fetes tamaarsse imotitsi yene; fetes
qonccitsi yene; fetes dumma dumma doonara ohize imotitsi
yene; fetes billize imotitsi yene. Yinna ubba woosa keetstsi
dichchizebaz maaqqades beezane.
27 Dumma dumma doonara ohize asuntsi yeziko, lam77i
woy ganggiko hyaydzdzii maaqqii tarar tarar ohodes
beezane. Un ohizanno melle asi billo.
28 Yezin billize asi dhabiko, dumma dumma doonara ohize
woosa keetsite si77i ga7o. Faasin fa Xoozzesin oho.
29 Tinbbite ohizuntsi lam77i woy hyaydzdzii maaqqii oho.
Mahi melluntsi un gaazanno shago.
30 Yinna shiiqite yeze melle asis fettibaz qoncciko tiino
ohize si77i ga7o.
31 Ubbuntsi tamaarode gaaran ubbuntsi minggode gaar
tarar tarar tinbbite ohodes dandda7ane.
32 Nabunts ayyaana nabuntsis kiitinttane.

14:21 Isa. 28:11-12

33 Geeshshuntsi woosa keetstsa ubba lammadinttidanni
gaar Xoozii sarotitsi Xooz fattin wacalize Xooz baaya.
34 Maacha woosa keetstsa si77i ga7o. Muse higge gaazanni
fana un aqo fattin woosa keetstsa ohodes unttis adetits
wolqqa baaya.
35 Maachuntsi woosa keetstsa ohizanna borssizebaz
maaqqide gisho fettibaz erodes koyko kara fa azinuntsana
ooco.
36 Xoozze qaala tiino yin ki7idaane? Woy Xoozze qaala yin
xalaalago yi7idaane?
37 Ooden fana nabe woy fana Xoozze asi ga7i qoppiko,
taanii yinttis xaafizanna Laatstse kiita maaqqidanno ero.
38 Yinnii gisho ooden ekkanxiko nuunin eza ekkoos.
39 Yinnii gisho, ta ishuntso, tinbbite ohodes mintsii amud-
hdhote; mahi dumma dumma doonara ohizanno kayippete.
40 Yezin ubbannan wogaran tarar maaqqe.

15

Kiristtoosa hyayqoppa denddito

1 Ta ishuntso, ta yinttis markkidhide Wonggele yin ekki-
danne yin ammantte E gidda eqqidanno yin qoppode gaar
koyane.
2 Ta tamaarsside Wonggele mintsii aykkiko yin E gidda
attoda. Yinno yi7anxiko yin ammantta hyarii maaqqada.
3 Taanii ekkide ubbappa aadhize kiita tiinidhii yinttis ing-
gida. Yinnan, Geeshi Maxaafite gaazanni gaara, Kiristtoosa
nu nagartti gisho hyayqqida;
4 Mooginttida; Geeshi Maxaafite gaazanni gaara, hyay-
dzdzintsa qamma hyayqoppa denddida;
5 Phexiroosas* benttida; Yinnippa suuba, taphpho lam77i
hawaaruntsis benttida;
6 Yinnippa suuba, ichchin xeetappa gaanggize asuntsis fet-
tii tohe benttida; Unttappa aadhize baggita hyatte yellodes
faxa yene, yezin eeratsuntsi hyayqqida.
7 Yinnippa suuba, Yayqoobas benttida; suubappa fa
hawaaruntsis ubbuntsis benttida.
8 Mahi wurssutsite bochinttide gaar yeze taas qonccida.
9 Taanii Yesuusa hawaaruntsi ubbappa laafa. Taanii
Xoozze woosa keetstsa bay7ide gisho Yesuusa hawaare
ga7intti xeeginttodes beezoosaayya.
10 Yezin Xoozze aadho keehatitsite ta hyatte yezanni gaar
maaqqida; E taas inggide aadho keehatitsiti hyarii attikaaya.

15:3 Isa. 53:5-12 **15:4** Maz. 16:8-10; Maato. 12:40; Hawa. 2:24-32 * **15:5** ***Phexiroosa:*** Ga7inttize Keefa. **15:5** Maato. 28:16-17; Mar. 16:14; Luqa. 24:34, 36; Waha. 20:19 **15:8** Hawa. 9:3-6 **15:9** Hawa. 8:3

Taanii mellunts hawaaruntsappa aadhii labbida. Yezin taara yeze Xoozze aadho keehatitsite fattin tana baaya.
11 Yikke, tana maaqqin unttin, nu ubba tamaarssizanna yinno; yinttin yinna kiitto ammanida.

Hyayqoppa dendde

12 Kiristtoosa hyayqoppa denddidanno nu sabbakize wode yinttappa fete fete yeezin, wayzi, «Hyayqoppa denddo baaya» yaga7e?
13 Hyayqoppa denddo baayze baz maaqqiko Kiristtoosa hyayqoppa denddikaaya ga7e.
14 Kiristtoosa hyayqoppa denddikaayze baz maaqqiko nu timirttitan maaqqin yin ammanttan hyarii.
15 Hyayqoppa denddo baayzin, nuunii Xoozii, «Kiristtoosa hyayqoppa dentsizida» yaga7i sabbakitera Xoozze worddanchcho markka maaqqida ga7e.
16 Hyayqqide asuntsi hyayqoppa denddikaayze baz maaqqiko yikke, Kiristtoosa hyayqoppa denddikaaya.
17 Kiristtoosa hyayqoppa denddoosse baz maaqqiko, yin ammantta hyarii; mahi yin hyayno yellodes yin nagarara yene.
18 Yikke, Kiristtoosa ammanii hyayqqiduntsin dhabida ga7e.
19 Nuunii hyanna alamite de7o xalaalas Kiristtoosa gidda ufayssi oochchidebaz maaqqiko, hyanna alamite yeze as ubbappa nu bazita aadhide iita.
20 Yezin Kiristtoosa hyayqqiduntsis hyayqoppa denddera anggisi maaqqii turo denddida.
21 Hyayqo fettii as baggara hyanna alamite yi7idanni gaar hyayqoppa denddon fettii as baggara yi7ida.
22 Addaama baggara as ubba hyayqqidanni gaara Kiristtoosa baggara asi ubba de7o yessada.
23 Yezin fete fete fa tarar denddoda. Kiristtoosa ubbappa tiinii denddida; yinnippa suuba, Kiristtoosa ye7ize wode eesuntsi denddoda.
24 Yinnippa suuba, Kiristtoosa ka7itumo, adetitsin wolqqa ubba dhabsi, ka7itumo Xoozze Ades inggodera wode wurssutsi ye7oda.
25 Xoozii E morkkuntsana ubba E tohitippa oomora yedhdhissade wontsis Kiristtoosa ahodes beezane.
26 Wurssutsite E dhabssodes yeze morkkizes hyayqo.
27 Geeshi Maxaafite, «Xoozii ubba baz E adetitsi wolqqappa oomora ahizane» ga7intti xaafinttida. Yezin ubba E adetitsi wolqqappa oomora ahane gaazanna, ubbabazito E adetitsi wolqqappa oomora ahide Xoozza Adaya gujjoos.

15:25 Maz. 110:1 **15:27** Maz. 8:6

28 Ubba bazita Kiristtoosa adetitsi wolqqappa oomora
aqidannippa suuba Xoozze Ades ubbanna maaqqade fana
Kiristtoosa mahi fa ommite ubba baz Xoozis aqizida. Ye
wode Xoozii fa xalaala ubba ahoda.
29 Hyayqqiduntsi denddoosse baz maaqqiko un gisho xam-
maqinttize asuntsis akko tirfe yeze? Hyayqqiduntsi dend-
doosse baz maaqqiko yeezin, akkos, asunts hyayqqiduntsi
gisho xammaqintte?
30 Yeezin, nuunii akkos ubba wode nuna madhas aatsii
ingge?
31 Ta ishuntso, ta qammite qammite hyayqos aadhii
ingginttane. Yinnan, Laatstse Kiristtoos Yesuusa baggara
yinttalla yeze ceeqita turo maaqqide gisho.
32 As qofa gaar maaqqiko, taanii Efesoone gidda
xootsara butunttidanna tana akko maadde? Hyayqqiduntsi
hyayqoppa denddoosse baz maaqqiko, «Wontta nu
hyayqqize gisho hyayno maada ushshada» yagaaze asi
fana maaqqane.
33 Ciminttippete! Iita laggetitsi lo77o duse iissane.
34 Yin wozinttigo maaqqote. Nagara oochchippete. Yint-
tappa fettii fettii asuntsi Xooz eroos. Ta yinttana yeellisades
yinno gaane.

Denddo galla

35 Fettii asi, «Hyayqqide asi wayzi denddode? Un akko fana
yeze gallara ye7ode?» yaga7i oocize yezikaayzara attoos.
36 Hyay eeyizayo, neenii sa7alla budize budutsita
hyayqqikaayzara doloos.
37 Neenii budize zarga maaqqin woy melle katstsa kochchi
aafe fattin suubappa dolize doltto baaya.
38 Yezin Xoozii budutsis fa kadhide gaar galla inggane.
Dumma dumma budutsis dumma dumma galla inggane.
39 Medho ubbas asho fetto baaya. As asho fetto; hyaars
asho dumma; landda asho dumma; maaqqii molo asho
dumma.
40 Salo galla yene; mahi sa7a gallan yene. Yezin salo gallas
bonchchita fetto; maaqqii sa7a gallas bonchchitan dumma.
41 Awa bonchcho fetto; agina bonchcho dumma; xoolintto
bonchcho dumma; fettii xoolinttize hyankay xoolinttizeppa
bonchchora dummudhane.
42 Hyayqqiduntsi hyayqoppa denddize wode yinnii gaara
yi7ada. Hyayqqize galla budunttane; hyayqqoose galla
maaqqii denddoda.
43 Toochera budunttii, bonchchora denddoda; labitsimor
budunttii, wolqqara denddoda.

15:32 Isa. 22:13

44 Medhetitsi galla budunttii, ayyaana galla maaqqii denddoda. Medho galla yeziko, ayyaana galla† yene.
45 Yinnii gaar, Geeshi Maxaafite, «Tiino atstse, Addaama, faxa yeze medho maaqqida»yagayda. Yezin wurssutsi Addaama, Kiristtoosa, de7o inggize ayyaana maaqqida.
46 Yezin medhetits asi tiino yi7in, suubappa ayyaana asi yi7ida fattin ayyaana asi tiino yi7ikaaya.
47 Tiino Addaama sa7appa medhinttide sa7a asi; lam7intsa Addaama saloppa yi7ide salo asi.
48 Sa7appa medhinttiduntsi sa7appa medhinttidaya aazane. Saloppa maaqqiduntsi saloppa yi7idaya aazane.
49 Nuunii sa7appa medhinttide atstsa aazanni fana saloppa yi7ide atstsa aazoda.
50 Ta ishuntso, ta gaazanna hyanno; hyatte nu ma77ide gallita Xoozze ka7itumo gelodes dandda7oos. Wooqize gallita wooqoosse galla laattoos.
51 Ta yinttis fettii gancce qofa ohoda. Nu ubbuntsi hyayqqoos, yezin wurssutsite ubbuntsi laaminttoda;
52 Moyze oollinttize wode aafe qiphi be7ades qoppikaayzin laaminttoda. Hyayqqide asuntsi wooqoosse as maaqqii denddoda; nuunin laaminttoda.
53 Hyay wooqqizay wooqqoosaya, hyay hyayqqizay hyayqqoosaya ma77odes beezane.
54 Hyay wooqqize wooqqoosaya, maaqqii hyay hyayqqize hyayqqoosaya ma77ize wode Geeshi Maxaafite, «Hyayqo gaminttii qoodhinttida.Gaaze qaaltta folinttoda.
55 Yinnii gaar,
«Hyayqo, ne gamizanna aba yene?
Hyayqo, ne caddize wolqqita aba yene?»
gayde qaaltta folinttoda.
56 Hyayqo caddize wolqqa nagara; mahi nagara wolqqa higge.
57 Yezin nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara nuus game inggize Xoozzes galata maaqqe.
58 Yinnii gisho, ta siiqo ishuntso, en7inttanxi miinggi eqqote. Laatstse oochite yin labbizanna cer baayzanno erii ubba wode Laatstse oochito azal7ikaayzara oochchote.

16

Ammanze Asuntsis shiiqide maade miishe

1 Ammanze asuntsis miishe shiishebaz Galaatiya woosa keetsis taanii kiittidanni fana yinttin oochchote.

† **15:44** ***Ayyaana galla:*** Geeshi Ayyaana ahide woy Geeshi Ayyaana de7o inggide galla ga7inttane. **15:45** Medho 2:7 **15:52** 1 Tese. 4:15-17 **15:54** Isa. 25:8 **15:55** Hose. 13:14 **16:1** Rome 15:25-26

2 Miishe shiishita ta yinttago hyanggize wode maaqqaame
fana fettii fettii saaminttappa tiino qamma, wogga wode
wogga wode fa denggizanippa kessii fa kara shiisho.
3 Taanii ize hyanggide wode miishito Yerusalaame yelt-
sode fana yin dooride asuntsis dabddaabbe inggi unttana
Yerusalaame kiittoda.
4 Unttara ta hyanggizanna koshshize baz maaqqiko un
taara hyammades dandda7ane.

Phawuloosa qofa

5 Taanii Maqedooniyara aadhodes qoppide gisho ize
hyanggi yinttago ye7oda.
6 Ta hyanggizanna aba maaqqikon, ta qitizanne yin
tana moyzode gaar yin kale eerats wode gam7ikaayzara
ashshoos. Seete aginuntsana yin kale aatsikaayzara waayi
ashshoda.
7 Taanii ogera aadhitera yinttana be7ades koyoos. Laatst-
sii gayko, yin kale eerats wode gam7odes qoppane.
8 Yezin taanii Phenxeqosxe Ba7ale yellodes Efesoone
gam77oda.
9 Taas oocha kumide dalgga furtsi bugunttida, yezin
gaama olinttize morkkuntsi yene.
10 E ta gaar Laatstse oocha oochchize asi maaqqide gisho
Ximotiyoosa yinttago hyanggiko, yin kale E yirggikaayzara
yessade gaar yiizote.
11 Ooden eza leqqippe. E taago sarora maaqqade gaar
eza maaddii moyzote. Taanii E hyankutsi ammanzuntsara
maaqqadanno naagane.
12 Nu ishe Aphiloosa hyankkuntsi ammanzuntsara yint-
tago hyammade gaar ta eza mintsii woossane. Hyatte
yinttago hyammades koykaaya, yezin eesi wottide wode
yinttago hyammada.

Wurssutsi zoren saritse

13 Barkkote; Ammanora eqqote; xaalote; minggote.
14 Oochito ubba siiqora oochchote.
15 Ta ishuntso, Isxifaanosan E kara asuntsi Akkaya gidda
un tiino ammaniduntsana maaqqidanno ammanzuntsana
maaddodes fana aatsii inggidanno yin erane.
16 Yinttin un gaar asuntsisin, unttara oochara labbize
ubbuntsis kiitinttode gaar ta yinttana woossane.
17 Isxifaanosa, Ferddonaxisan Akkayqoosa taago
yi7idanna tana ufayssida. Yin baayze besite un yinttana
maaqqii ta facito kuntsida.

16:5 Hawa. 19:21 **16:9** Leewe 23:15-21; Mahe 16:9-11; Hawa. 19:8-10 **16:10** 1 Qoro. 4:17 **16:15** 1 Qoro. 1:16

18 Un yinttana ufayssidanni fana tanan ufayssida. Yinnii
fana asuntsana botifete.
19 Isiya woosa keetstsa asuntsi yinttana saro gaane. Aqi-
ilan Phirisqilan fa kara shiiqize woosa keetstsa asuntsara
wolla yinttana Laatstse suntsite wozinappa sarotsida.
20 Ammanze ishunts ubbuntsi yinttana saro yagayda.
Geeshi yeerintte yeerinttitera fete feta sarotsote.
21 Taanii, Phawuloosa, hyanna sarotitsito ta kushtira
xaafida.
22 Laatstsa kadhoosse asi yeziko, baaddinttidaya maaqqe.
Nu Laatstsayo, yo7o!
23 Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita yinttara
maaqqe.
24 Ta siiqita Kiristtoos Yesuusa gidda yeze yin ubbuntsara
maaqqe. Amin77e.

16:19 Hawa. 18:2

Phawuloosa Qoronttoosa Asuntsis
Xaafide Lam7intsa Kiita
Gele

Phawuloosa Qoronttoosa asuntsis xaafide lam7intsa kiita xaafinttidanna, ees Qoronttoosa woosa keetstsara yeze yellintta gaama madha gidda gelii yeze wode. Fettii fettii woosa keetstsa asuntsi Phawuloosa iita bore borikon Phawuloosa giigisades ees amotitsi yezanno beezida. Yinna hyanize wode damma ufayssi ufayttodes dandda7izanno qonccizane.

Phawuloosa fa kiita tiino kifilite, Qoronttoosa woosa keetstsara ees yeze yellintto qonccizi, woosa keetsite medhinttide bortisin ixxizannis akkos mintsi mahe inggezako ohine. Yinnira yeltsi E seerita unttana nagarappa mahi giiges yeltside gisho E ufayttide ufayssito unttis qonccizane. Mahin, Yihuda yeze ammanze asuntsana maaddodes faas yeze bazappa hyarii immade gaar qoppizane. Wurssutsi zofantte Phawuloosa fa hawaaretitsitilla afa denddide moottis mahe inggane. Mikinaatan, Qoronttoosa woosa keetsite yeze fettii fettii asuntsi fana, «Turii hawaare» mahi, «Phawuloosa worddanchcho hawaare» mahi mootane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-11*
Phawuloosan Qoronttoosa woosa keetstsa *1:12—7:16*
Yihuda yeze ammanze asuntsi maade *8:1—9:15*
Phawuloosa fa hawaaretitsi adetits wolqqas inggide mahe Xaatsi qofa *13:11-14*

1 Xoozze qofara Yesuus Kiristtoosa hawaare maaqqide Phawuloosan, nu ishe Ximotiyoosa,

Qoronttoosa gidda yeze Xoozze woosa keetsitisin Akkaya gade yeze Xoozze as ubbuntsis xaafide kiita.

2 Xoozze nu Adeppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa, aadho keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Phawuloosa Xooz galatane

3 Maarotits Ades, ubba wode nuna mintsitsize Xoozzes, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Ades galata maaqqe.

4 Xoozii nuus inggide mintsitsite, madha yezuntsana nu mintsitsode fana Xoozii nuna nu madhite ubba mintsitsane.

5 Nuunii Kiristtoosara gaama madhite shaakkinttidanni gaara mahi nuunii E gaama mintsitsite minggoda.

1:1 Hawa. 18:1

6 Nuunii madha ekkiko yinna yinttana mintsitsodesin
yinttana ashshodes. Mahi nuunii miinggiko nuunii genccide
madhiti fana yinttin gencci, Xoozii yinttis inggize mintsitsite
minggoda.
7 Yin nu ekkide madhiti gaar ekkii, nu mintsitsite
shaakkinttodanno nu erize gisho nu ufayssita yin gidda
mintsi.
8 Nu ishuntso, Isiya gade nuna yellide madhito yin erode
gaar koyane. Yinna nuna yellide madhita nu wolqqitippa
deexxin, hyayqqikaayzara attoos ga7i ufayssi gachchida
yeshsha.
9 Nuunii nuulla hyayqo firdda firddinttide fana qoppida.
Yezin nuunii nu ommite maaqqikaayzin, hyayqqiduntsana
dentsize Xoozzalla ammaninttode gaar yinna yi7ida.
10 Xoozii yinnii gaar iita hyayqoppa nuna ashshida; hyat-
ten ashshoda; tiinosin E nuna ashshoda ga7i E gidda ufayssi
gaddane.
11 Woosara nuna maaddote. Gaama woosa baggara
Xoozze maade nu denggize wode gaama asuntsi nu gisho
Xooz galatane.

Phawuloosa qitodes qoppide qoftto laammida

12 Nuunii nu geeshi wozintte ceeqinttane. Nuunii hyanna
alamite yezide yestte aatsii nu yezide yestte turetitsaran
suuretitsara yinttara yezida. Yinnan, hyanna alame cinc-
catitsite maaqqikaayzin Xoozze aadho keehatitsite.
13 Nu yinttis xaafide dabddaabiza yin nabbabodesin qop-
podes dandda7izebaz fattin melle baaya. Yin eza qoppodes
dandda7izanno ta ammanane.
14 Hyatte yin nu baz eeratsar erane, yezin tiinos loytsii
erodanno ta ammaninttane. Nu Laatstse Yesuusa maaqqize
wode nuunii yin gidda ceeqinttidanni fana yinttin nu gidda
ceeqinttoda.
15 Yinno taanii loytsii eride gisho yin lam7intsa maaddint-
tode gaar tiinidhii yinttago hyammades qofa accida.
16 Taanii Maqedooniya hyanggi yeygappa maaqqii yint-
tana be7ada. Taanii yeygappa Yihuda hyanggize wode yin
tana moyzoda ga7i qoppida.
17 Taanii yinno ga7ite akko oochchodes beezzako eroosse
as aazane? Woy taanii ta qoftto accize wode as qofa gaar,
fettii tohe «Yee» mahi fettii tohe «Ade» gaaze as aazanene?
18 Yezin Xoozii ammaninttizaya maaqqide gisho nu yinttis
ohize qaaltta «Yee» woy «Ade» gaazanno baaya.

1:8 1 Qoro. 15:32 **1:16** Hawa. 19:21

19 Taanin, Sillaasen Ximotiyoosan yinttis markkidhide
Xoozze Na7i, Yesuus Kiristtoosa ubba wode «Yee» fattin
«Yee» ran «Adera» baaya.
20 Xoozii inggoda gayde ubba Kiristtoosa baggara «Yee»
maaqqane. Nuunii Kiristtoosa baggara Xoozza bonchchoda,
«Amin77e» gaazanna yinnii gisho.
21 Nuunin yin Kiristtoosa gidda miinggi eqqode gaar fa
oochitis dooride Xoozii.
22 Nuunii E baz maaqqidanno erisodes fa mahitamito
nuulla gaddida; mahi fa Geeshi Ayyaana qabde mahi nu
wozintte gaddida.
23 Taanii Qoronttoosa hyanggikaayzara attidanna yin
azzanikaayzara attaame gishos; yinna worddo maaqqiko
Xoozii ta shemppito taappa ekko.
24 Yin, yin ammantte miinggi yeze gisho nu yinttana
ufayssodes yinttara wolla oochchizuntsana fattin yinttana
wolqqara ammantsizuntsana baaya.

2

1 Taanii lam7intsa yinttago hyanggoos ga7i qofa accidanna
yinttana azzantsikaayzara attaama.
2 Taanii yinttana azzantsikon ta azzantsiduntsi yinttappa
melle tana ufayssodes yeze oode?
3 Taanii yinttis ye dabddaabiza xaafidanna, ta yinttana
be7ades hyanggize wode tana ufayssodes beezize asuntsalla
ta azzanodes koyoose gisho. Ta ufayttize wode yin ub-
buntsin ufayttodanno ta ammanane.
4 Taanii gaama waayen un7an mahi gaama afutstsara
xaafidanna, yinttana azzantsodes maaqqikaayzin taanii
yinttana ubba akko gaar kadhizako yinttana erisode fana.

Qohidaya maare baz

5 Asi azzantside ooden yeziko ta eella afa gantsodes
koyoos fattin tana maaqqikaayzin yinttappa gaamuntsana
azzantsida.
6 Yinttappa gaama asuntsi ye atstsa seeride seeretsita ees
maaqqada.
7 Yinnii gisho, ye atstse gaama azzanii, ufayssi
gachchaame fana cer yin eza maarodesin mintsitsodes
beezane.
8 Yin eza siiqizanno mahi ees qonccissade fana ta yinttana
woossane.
9 Ta ye dabddaabiza yinttis xaafidanna, yin fattanintti,
ubba baza taas kiitinttizanno erodes koyde gisho.
10 Yin maarize atstsa taanin maaroda. Taanii maarodebaz
akko yezikon, Kiristtoosa tiino yin gisho ga7i maarida.

1:19 Hawa. 18:5

11 Ta yinno oochchidanna Xalahe gene oocha nu erize
gisho xalahe cimmaame fana.

Xiro7aada Phawuloosa un7intto
12 Taanii Kiristtoosa Wonggele sabbakodes Xiro7aada
hyanggide wode Laatstsii ize taas oocha oge giigizii gaddida.
13 Yezin taanii ta ishe Tito ize denggikaayze gisho ta
wozintta shemppikaaya. Yinnii gisho, ize yeze asuntsana
sarotsi eza koyodes Maqedooniya qitida.
14 Yezin Kiristtoosa baggara ubba wode nuna gamera
kaalitsizayan shitto fana sawize Kiristtoosa baz nu erize
timirttito ubba bessa yeltsode gaar oochchize Xoozza galata
yello.
15 Nuunii attize asunts giddan dhabize asunts gidda Kirist-
toosa baggara Xoozis ingginttide sawize shitto fana.
16 Dhabize asuntsis hyayqos kanggize hyayqo zeeqo; mahi
attize asuntsis de7ogo kanggize de7o sawo; yeezin, yinnii
gaarize oochas beezize as maaqqade oode?
17 Nuunii Xoozze qaala tirfe denggodes koyi buqutsi
zal77ize gaama asunts gaar baaya. Yezin Xoozii kiittide
luule asunts fana Kiristtoosa gidda yezii Xoozze tiintte qaala
ohine.

3

Kille caaqo oochanchchuntsana
1 Nuunii mahi nuna nashshonene? Woy melle as gaar,
galata dabddaabiza yinttis dakkodes woy yinttappa ekkodes
nuna koshshanene?
2 Asi ubba yinttana erode fanan nabbabode fana yin nu
wozintte yeze dabddaabbe.
3 Yin qalamera maaqqikaayzin de7o Xoozze Ayyaa-
nara, shuchchalla afa maaqqikaayzin as wozina xaafint-
tiduntsanan nuura maadinttide Kiristtoosa dabddaabbe
maaqqizanno beezida.
4 Nu yinno gaydanna, Kiristtoosa baggara Xoozze gidda
ammano nuus yeze gisho.
5 Nu yinno oochchodes dandda7idanna Xoozze wolqqara
fattin nuunii nu wolqqara akkon oochchodes dandda7oos.
6 Nu kille caaqos kiitinttizuntsana maaqqade fana nuna
yiizida. Yinna kille caaqita Geeshi Ayyaanara benttida fattin
xaafinttide higge gidda baaya. Higge wodhane, yezin Geeshi
Ayyaana de7o inggane.
7 Shuchchalla afa xaafinttide higgita ingginttide wode
Xoozze bonchchita qonccida. Muse sintte yeze bonchchita

2:12 Hawa. 20:1 **3:3** Keze 24:12; Er. 31:33; Hiz. 11:19; 36:26 **3:6** Er. 31:31

dhabiter hyanggizebaz maaqqikon, Isra7eele asuntsi E sintto dakkii be7ades un dandda7ikaaya. Yikke, hyayqo ki7ize higge yinnii gaar bonchchora qoncciko,

8 yeezin, Geeshi Ayyaanara oochinttize oocha bonchchita wayzi aadhooso?

9 Asalla afa firdda ki7ize higge bonchcho maaqqiko yeezin, asi xillize kille oge wayzi aadhii bonchchinttosa?

10 Zaga bonchcho maaqqidanno hyatte aadhize bonchchora yeltsi be7ize wode zaganna bonchcho baayze baz maaqqida.

11 Eerats wodes benttii suubappa dhabidanna hyannii fana bonchchinttiko, medhina yezanna wayzi aadhii bonchchinttoso?

12 Nuus hyannii gaar ufayssi yeze gisho yeellidhikaayzara ohine.

13 Nuunii, Isra7eele asuntsi dhabiter hyanggize bonchchiti folito ba7aame gaar fa sintto goozide Muse fana baaya.

14 Yezin un wozintta doccida. Hyayno yellodes un gal77a caaqo nabbabize wode un wozintta yinna goozite goozinttii yene. Yinna goozita Kiristtoosar xalaala gaarinttane.

15 Yezin hyayno yellodes un Muse maxaafe nabbabize wode ubba yinna goozita un wozintto goozane.

16 Yezin ooden Laatstsago maaqqize wode ayden yinna goozita gaarinttane.

17 Laatstsii Ayyaana; Laatstse Ayyaana yeze besite wallotitsi yene.

18 Nuunii ubbuntsi goozinttikaayze sinora Laatstse bonchchito be7ada.* Nuunii Ayyaana maaqqide Laatstse bishshito aazodes bonchchoppa bonchcho laaminttoda.

4

Turii hawaaretitsi oocha

1 Yikke, Xoozii fa maarotitsite hyanna oochito nuus inggide gisho nuunii ufayssi gachchoos.

2 Nuunii aachichan yeellize oocha ubba ashshida; gene oocha oochchoos; Xoozze qaala worddora worqqoos. Turtto qoncce ohite, as ubba wozina nuna ekkode fana Xoozze tiino nuna shiishoda.

3 Nu ohize Wonggelize geenggide baz maaqqikon, genggidanna dhabe oge yeze asuntsis.

4 Hyanna alamito ahize xoozze ammanoose asunts wozintto goozida. Un Xoozze bishshara qonccide Kiristtoosa bonchcho Wonggele foo7ito be7aame gaar kayda.

3:7 Keze 34:29 **3:13** Keze 34:33 **3:16** Keze 34:34 * **3:18** ***Be7ada:*** Masttoote fana mahi beessada ga7i bilinttodes dandda7ane.

5 Nuunii, Yesuus Kiristtoosa Laatstsi maaqqidannon nu E
gisho yin oochanchcho maaqqizanno ohine fattin nu baz
ohoos.
6 «Foo7o dhuma gidda foo7o» gayde Xoozze, Kiristtoosa
sintto foo7ize Xoozze bonchchito erize foo7ito inggodes fa
foo7ito nu wozintte foo7izida.
7 Yezin ubbappa aadhize wolqqa nu baz maaqqikaayzin
Xoozze baz maaqqizanno beessades hyanna bonchcho
qoltta meqqize miishe* fana nu gidda yene.
8 Nu ubba baggara waayinttida, yezin meqqikaaya. Nuus
workkita maaqqida, yezikon ufayssi gachchikaaya.
9 Nu, morkkuntsara bay7inttida, yezin lagge dhabikaaya.
Nu morkkuntsara guudunttii gol7ida, yezin dhabikaaya.
10 Yesuusa ye7ita nu gallite qonccode fana E hyayqito ubba
wode nu gallite tookkii wutane.
11 Yesuusa de7ita hyayqqize nu gallite qonccode gaar faxa
yeze nuunii E gisho ubba wode hyayqos aadhii ingginttane.
12 Yikke, hyayqo nu gidda oochchize wode de7o yinggida
oochchane.
13 Geeshi Maxaafite, «Ta ammanida; yinnii gisho
ohida»yaga7inttida. Yinnii fana ammano nuus yeze gisho
ohine.
14 Laatstse Yesuusa hyayqoppa dentside Xoozze, nunan
Yesuusara hyayqoppa dentsodannon yinttara wolla fa tiino
shiishodanno erane.
15 Yinna ubba hyanidanna yin gisho. Xoozze aadho
keehatitsita gaama asuntsana yellize wode asuntsi Xoozze
bonchchos galata gaanggode fana.

Ammanora yeze

16 Yinnii gisho, nuunii ufayssi gachchoos. Nu benttize
galtta labbitera hyanggizebaz maaqqikon, nu ayyaana gal-
lita qammite qammite killidhdhane.
17 Hyattes nu madhinttize hyanna laafa madhita, ubbappa
aadhii dammize medhina bonchcho nuus inggissada.
18 Nuunii benttize baz maaqqikaayzin benttoosse baz
be7ine. Benttize baz hyattes, yezin benttoosse baz medhi-
nas.

5

1 Hyatte nu yeze dunkkaane aazize hyanna sa7a ashita
wul7inttikon, asi keexikaayze, Xoozii keexxide medhina
keetstsi nuus salo yezanno erane.

4:6 Medho 1:3 * **4:7** ***Meqqize miishe:*** Hyanna besite meqqize miishe ga7inttidanna sa7appa medhinttide miishe beessades: ota, shaate, beshe.
4:13 Maz. 116:10

2 Salo galla ma77odes amudhdhitera hyatte hyanna sa7ite
yezitera sheenidhane.
3 Nuunii yinno ma77ide wode kallidhoos.
4 Dunkkaane aazize hyanna sa7a ashite nu yezitera de-
exxin sheenidhane. Hyayqqize nu ashita de7or laaminttode
fana salo galla ma77odes koyane fattin ashoppa shaakkint-
todes koyi baaya.
5 Nuna hyannis giigizide Xoozii. Mahi tiinoppa yo7ode
bazis qabde mahi fa Ayyaantto nuus inggida.
6 Yinnii gisho, nuunii hyanna sa7a ashtira yeze wode ubba
Laatstsappa hyaakkii yezanno erikon ubba wode ammanint-
tii yene.
7 Nuunii yeze ammanora fattin be7ize bazara baaya.
8 Nu hyanna sa7a ashtippa shaakkintti, Laatstsara wolla
yessades amudhdhize gisho ammaninttii yene.
9 Yinnii gisho, nu hyanna ashtira yezin woy hyanna
ashtippa shaakkinttin, nu amotitsita eza ufayssodes.
10 Nuunii fete fete hyanna sa7ite yezitera lo77o maaqqikon
woy iita maaqqikon, oochchide oochitis beezize firdda
ekkodes Kiristtoosa firdda oyda tiino shiiqoda.

Asi Xoozara giigize

11 Yikke, nuunii Laatstses zhashtizanna akkos yezako erize
gisho asuntsi nu ohizanno ekkode fana zorane. Xoozii,
nuunii ood yezako nuna erane; mahi yinttin yin wozintte
nu ood yezako erane yaga7i qoppane.
12 Wozina gidda maaqqikaayzin cer hyarii ceeqinttize
asuntsis mahe yin immades dandda7ode gaar yin nu gidda
ceeqinttode gaar yinttis mikinaate maaqqades koyane fattin
nu nuna mahi nashshodes koyoos.
13 Nu zhaashtiza maaqqiko Xoozze bonchchos; wozi-
naama maaqqiko yinttis.
14 Fete ubbuntsis hyayqqidayan ubbuntsi mahi eera
hyayqqidanno nu erize gisho Kiristtoosa siiqita nuna ahane.
15 De7o yezuntsi yikkeppa suuba faas maaqqikaayzin
unttis hyayqqidesin hyayqoppa denddides yessade fana
Kiristtoosa as ubba gisho hyayqqida.
16 Yikkeppa suuba, nuunii oonan as qofara firddoos.
Hyannippa zaga nuunii Kiristtoosan as qofa gaar firddide
baz maaqqikon, yikkeppa yinnii gaara firddoos.
17 Yinnii gisho, ooden Kiristtoosa gidda yeziko kille medho;
gal77a medhetitsita aadhida; ubba kille maaqqida.
18 Yinno ubba Xoozii oochchida. E Kiristtoosa baggara
nuna faara giigizida. Mahi melluntsana faara giigissade gaar
nuus giigiza oocha inggida.

5:10 Rome 14:10

19 Xoozii Kiristtoosa baggara as ubba faara giigizane. Un
nagartto faydikaaya; mahi asi faara giigize qaala nuus
inggida.
20 Xoozii asmana nu baggara xeegize gisho nu Kiristtoosas
kiitinttide as gaar Xoozara giigote ga7i Kiristtoosa gisho
woossane.
21 Nuunii Xoozze xillotitsi Kiristtoosa baggara ekkode gaar,
nagara eroossa Kiristtoosa nu gisho nagaranchcho asi fana
mahida.*

6

1 Nuunii Xoozara wolla oochchize as maaqqidanni gaar,
yin ekkide aadho keehatitsito cer mahaame fana nu yinttana
woossane.
2 Xoozii,
«Wottide saate ta nena si7ida;
atotits qammite nena maaddida»
yagaane. Yikke, si7ize wodita hyatte; atotits qammita
hyayno.
3 Ooden nu oochito borode gaaran nu gidda dhubunttode
gaar koyoos.
4 Yezin, nu turii Xoozze oochanchcho maaqqidanno nu
oochchize ubba bazite beessada; Gaama madhara, waay-
eran, un7ara,
5 garafinttera, acinttera, ixintter kumide kachchara,
oochchi labbera, gentto dhabera, nayera,
6 geeshshatitsara, eratitsara, dandda7ara, keehatitsara,
Geeshi Ayyaanara, turii siiqora,
7 turii qaalara Xoozze wolqqara nuunii E oochanchcho
maaqqidanno beezida. Mahi xillotitsi nuus tooran gond-
dalle.
8 Nuunii bonchchinttidan borinttida; cazhinttidan galat-
inttida. Turo ohine, yezin asuntsi nuna balitsizuntsana
gayda.
9 Nu as gidda erinttide asi, yezin erinttoosse as gaar
maaqqida. Hyayqqida ga7inttida, yezin faxa yene; guud-
dinttida, yezin hyayqqikaaya.
10 Nuunii azzanikon ubba wode ufayttane. Nu daha
yeshsha, yezin gaama asuntsana durizane. Mahi akko
baayze as yeshsha, yezin ubbanna nu baz.
11 Qoronttoosa asuntso, nu yinttis geeshi ohida; nu woz-
intto yinttana beezida.
12 Yin nuna yin siiqito beezanxi kaydap attin nu nu siiqito
yinttana kaykaaya.

---

* **5:21** ***Nagaranchcho asi fana:*** Nagaras zharsho mahida. **6:2** Isa. 49:8
6:5 Hawa. 16:23

13 Ade fa na7untsis ohizannifana ta yinttis ohine; nu
yinttana nu wozintto beezidanni fana, yinttin yin wozintto
nuna beezote.

Ammanoose asuntsara yeze fettetitsito ashshe

14 Ammanoose asuntsara beezoosse ogera waaxinttippete.
Xillotitsisin nagarasin akko yellintte yeze? Foo7osin dhu-
masin akko fettetitsi yeze?
15 Kiristtoosan Xalahen yeltsizebaz akko? Mahi ammanza-
yin ammanoosayin wolla koxxizebaz akko?
16 Xoozze Keetsisin eequntsara akko fettetitsi yeze? Xoozii,
«Ta un gidda yessada,
ta un gidda benttoda.
Ta unttis Xooz maaqqada;
unttin ta worzha maaqqada»
gaydannigaara, nuunii de7o Xoozze keetstsi.
17 Yinnii gisho, Laatstsii,
«Un giddappa shaakkintti kezote;
tuna maaqqide baz bochchippete;
ta yinttana ekkoda.
18 Ta yinttis ade maaqqada;
yin taas dhiiratsi na7untsanan maachi na7untsanan
maaqqada;
yagaane Ubbappa wolqqaama Laatstsay» yagayda.

7

1 Yikke, ta siiquntso, hyanna ufayssita nuus maaqqide
gisho nu ashton nu shemppito tunize baz ubbappa nuna
geeshoda. Xoozis zhashtii nu geeshshatitsito folo mahoda.

Phawuloosa ufays

2 Yin wozintto nuna beezote. Nuunii oonan qohikaaya;
oodesin iissikaaya; oonan cimmikaaya.
3 Taanii yinno yinttalla afa firddodes ga7oos. Hyannippa
tiino ta yinttis ohidanni gaara, yin nu wozintte yene; nu faxa
yezikon hyayqqikon yinttappa shaakkinttoos.
4 Yinttalla taas yeze ammantta damma; ta yinttara ming-
gane; nu madhite ubba wode ufayttane.
5 Nuunii Maqedooniya yellide wode ubba baggara waay-
inttida fattin shemppikaaya. Balera morkkuntsara, giddar
zhashmora un7inttida.
6 Yezin azzaniduntsana mintsitsize Xoozze, Tito ye7ite
nuna mintsitsida.

6:16 Leewe 26:12; Hiz. 37:27; 1 Qoro. 3:16; 6:19 **6:17** Isa. 52:11 **6:18** 2 Sam. 7:14; 1 Zeena 17:13; Isa. 43:6; Er. 31:9 **7:5** 2 Zeena 2:13

7 Nuna mintsitsize Tito ye7ito xalaala maaqqikaayzin
yinttin eza mintsitsidanno si7idanne gujjii. Yin tana amud-
hizanno, taas azzanzanno taas qoppizanno ta si7ide wode
tana gaama ufayssida.
8 Ta dabddaabbize yinttana azzantsikon akkos ta xaafine
ga7i qiiridhdhoos. Ta qiiridhdhidanna ta dabddaabbize
yinttana eerats wodes azzantside gisho.
9 Hyatte taanii ufayttidanna, ta yinttana azzantside
gisho maaqqikaayzin yin azzantta yinttana yin nagarttippa
mahide gisho. Xoozii fa qoftti gaar yinttana azzantsida fattin
nu yinttana akko bazaran qohikaaya.
10 Xoozii koyze azzano, atotitsago yeltsize nagarappa
maaqqe ke7ine; E gidda qiirizebaz baaya. Yezin hyanna sa7a
azzantta hyayqo ke7ine.
11 Yin azzantta yin gidda aafizide aafito bo7ote. Yinna
azzantta yinttana akko gaar dentsitsezako akko gaar
mahe inggezako, akko gaar ellisii kaccizako, akko gaar
zhashizezako, akko gaar suukizezako, akko gaar taas
qanaatezako, akko gaar seeritsi kaalitsizako bo7ote. Hyanna
ubbanne yin geeshi maaqqizanno markkidhizida.
12 Yinnii gisho, taanii hyay dabddaabbiza yinttis xaafi-
danna, qohize atstsa woy naaqqinttide atstse gisho baaya.
Yezin yin nuus akko gaar qoppizako Xoozze tiino yin, yint-
tana be7ade gaar xaafida.
13 Nuunii miinggidannippa aadhii Tito denggidanne ufayt-
tida. Nu ufayttidanna aadhii, yin Tito ufayssidannen E
wozintto shemppizidanne.
14 Taanii yinttana nashshii ees ohin yin tana yeellizikaaya.
Yinnii gisho nuunii ubba wode yinttis turo ohine; yin-
nii gaara nuunii Tito tiino yinttana nashshidanna turo
maaqqida.
15 Yin ees zhashimora goqii, eza mokkidanno mahi ees
akko gaar kiitinttezako E qoppize wode yinttis yeze siiqita
miinggite hyanggida.
16 Taanii ubba baza yin gidda ammaninttize gisho ufayt-
tane.

8

Ingge baz

1 Nu ishuntso, Xoozii Maqedooniya yeze woosa keetsuntsis
inggide aadho keehatitsito yin erode gaar nu koyane.
2 Un damma madhara fattaninttida, yezin un ufayssita
wolqqaama. Un dahatitsitis wuzula baaya, yezin aatsii
inggera gaama dalggida.

8:1 Rome 15:26

3 Un fa wolqqiti gaaran fa wolqqitippa aadhizanno kadhii
inggidannis ta markka.
4 Un Xooz asi maaddize lo77o oocha nuura oochchodes
koyi nuna gaama woossida.
5 Un nuunii qoppidannippa aatsii oochchida. Tiinidhii
fana Laatstsis inggida; kaallii, Xoozze qofa gaar un fana nuus
inggida.
6 Hyanna dalgga oochito aykkide Tito gujjii oochchode
gaaran yinttana maaddii, yinna oochito folisade gaar eza
woossida.
7 Yezin yin ubbabazite, ammanora, ohera, eratitsara,
damma amora, nuna siiqoran ubbabazite duridhdhidanni
fana hyanna lo77o oochiten yin dalgga maaqqade gaar nu
koyane.
8 Taanii yinno kiittodes ga7oos. Yezin melluntsi damma
amuto yin siiqora yeltsi bi7i yin akko fana turo yezako
erodes gaane.
9 Yin nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsito
erane. Kiristtoosa dure maaqqii bettii, yin E dahatitsite
duridhdhade gaar yin gisho dahidhida.
10 Taanii hyanna ohite yinttana maaddize zore zorodes
koyane. Yin omatse bere immades xalaala maaqqikaayzin
yinno oochchodes amotitsaran yin tiinane.
11 Yin oochchodes aykkide oochito hyatte folote. Yin yinttis
yezanni gaar inggiko, yinna yin inggodes qoppidanno turo
mahine.
12 Fettii asi inggodes amudhdhiko, E imota Xoozze tiino
ekinttizanna, E faas yezanni fana inggiko fattin baayze
bazappa inggodes un7inttin baaya.
13 Taanii yinno gaazanna, yin ubbanna fettii likke
maaqqade gaar ga7i fattin melluntsi madhitippa shemppin
yin madhidhade gaar baaya.
14 Yin madhidhize wode unttis gaanggidannippa yin mad-
hitis maaqqade fana hyatte yinttis gaanggidanna un madhi-
tis feezhane. Yinnii fana yin gidda wolkke maaqqada.
15 Geeshi Maxaafite, «Gaama shiishides tirfikaaya; eerats
shiishides faccikaaya» ga7intti xaafinttidanni gaar.

Titon E lagguntsana

16 Nu yinttis qoppizannigaara Titon yinttis qoppode gaar
oochchide Xoozze galatintto.
17 Tito yinttago hyanggidanna, nu eza dentsitside gisho
xalaala maaqqikaayzin E fa qofite hyammades amudhdhide
gisho.

8:15 Keze 16:18

18 Wonggele markkidhera woosa keetstsa ubbanne gaama
erinttide isha, nuunii Titora dakkane.
19 Yinnilla nuunii hyanna dalgga imotitsito kanggize
wode nuura hyammade gaar hyanna dalgga oochitira Laat-
stsa bonchchodesin melluntsana maaddodes yeze amuto
beessades E woosa keetsite doorinttida.
20 Hyanna ingginttide dalgga imotitsito, nu oochalla
feeshize wode nuna boraame fana naaginttoda.
21 Nuunii Laatstse tiino xalaala maaqqikaayzin as tiinon
lo77o maaqqide baz oochchoda.
22 Mahi gaama wode faatana gidda miinggi aadhide nu
isha, unttara yinttago dakkida. E yinggida loytsii ammanint-
tize gisho hyatte yinttana maaddodes gaama amudhdhane.
23 Titobaz erodes koyzako, E yinttana maaddodes taara
oochchize ta oocha lagge. Melle ishuntsbaz maaqqiko
woosa keetsuntsi kiittiduntsana; mahi asuntsi un yestto bi7i
Kiristtoosa bonchchane.
24 Yinnii gisho, woosa keetsita yin siiqiton nu yinttana
ammaninttizanna turo maaqqidanno beessades yin siiqito
hyantsi asuntsana beezote.

9

Ammanze asuntsis kessize miishe

1 Ammanze asuntsis kessize miishebaz ta yinttis xaafodes
koshshoos.
2 Yin maaddodes loytsii amudhdhizanno ta erane. Yin
Akkaya asuntsi, omatse bereppa aykkii maaddodes giigintti-
danno taanii Maqedooniya asuntsis doona kuntsi ohida. Yin
damma amotitsita unttappa gaamuntsana dentsitsida.
3 Hyanna oochite yin gidda nu ceeqinttize ceeqita hyarii
maaqqaame gaar tiino yin baz ta ohidanni gaara yin giigint-
tii naagode gaar hyantsi ishuntsana yinttago kiittida.
4 Maqedooniya asuntsi taara hyanggi, yin giiginttikaayzar
yessader, denggiko, nu yin gidda yeellidhada; mahi yin
nuuppa aadhii yeellidhada.
5 Yinnii gisho, hyantsi ishuntsi taappa tiinidhii yinttago
hyanggi, yin inggoda gayde imotitsito tiinidhii giigisade gaar
ta unttana kiittida. Ta ye7ize wode yinna imota giigii betto.
Ye wode yinna keehatitsi imota wolqqara maaqqikaayzin
kadhera maaqqizanno erisane.
6 Hyanno tiirote; eerats budize eeratsi maxoda; gaama
budize gaama maxoda.
7 Xoozii ufayssara inggize atstsa kadhize gisho wolqqara
woy kadho baayzin maaqqikaayzin fettii fettii asi fa woz-
intte qoppidannigaara kadhera inggodes beezane.

8:21 Aazi. 3:4

8 Ubba wode ubba baza koshshize baz ubba denggi lo77o
oocha ubba oochchodes dandda7ode fana Xoozii yinttis fa
anjjito gantsoda.
9 Geeshi Maxaafite,
«E fa qolito dahuntsis lalida;
E xillotitsita medhinas yessada»
yagaane.
10 Budizes budutsi, maades katstsa inggize Laatstse, yin
budize budutsito gaantsi inggoda. Yin xillotits aafton
gantsoda.
11 Gaama asuntsi yin inggize imotitsito nuuppa ekkii,
Xooz galatode gaara, yin ubba wode gaantsi inggizuntsana
maaqqade gaar Xoozii yinttana ubba bazara durissada.
12 Hyanna yin inggize imotta ammanze as facito kuntse
xalaala maaqqikaayzin asuntsi Xooz galatodes mikinaate
maaqqane.
13 Hyanna yin oochita yin ammantto ersi Kiristtoosa
Wonggele yin ammanii ees kiitinttii yinttis yeze baz unttaran
melluntsara shaakkinttide gisho ubbuntsi Xooz bonchchoda.
14 Xoozii yinttis inggide aadho keehatitsiti gisho un yinttis
Xooz woossittera yinttana be7ades amudhdhane.
15 Wuzula baayze Xoozze imotitsitis Xoozii galatintto.

10

Phawuloosa mootizuntsis mahide mahe

1 Ta yinttara yeze wode aada, mahi yinttappa hyaakize
wode nuulla afa minggane yaga7inttida, Phawuloosa, kee-
han ashkke maaqqide Kiristtoosa suntsite yinttana woos-
sane.
2 Taanii yinttago hyanggize wode nuna asho qofara hyant-
tize asi mahi qoppize asuntsalla afa mintsii qaalara ohint-
todes qofa accida. Yinttalla afa yinnii gaara ohinttode gaar
yin tana qoppaame fana yinttana woossane.
3 Nuunii hyanna sa7ite yezikon sa7a asi fana olinttoos.
4 Nu ola miishita hyanna sa7asito baaya. Yezin shuchchi
ginbbito lalodes wolqqar yeze Xoozze toora. Turora olinttize
lallen,
5 Xooz eraame gaar denddizuntsanan turira olinttize utura
qofa ubba nu laloda. As qofa ubba di7i Kiristtoosas kiitint-
tode gaar nu yiissada.
6 Yin kiitinttizanna folo maaqqize wode nuunii kiitint-
toosuntsana ubba seerodes giiginttoda.
7 Yin be7izanna balera benttize baz xalaala. Ooden
fana Kiristtoosa baz ga7i qoppizebaz maaqqiko, nuunin
Kiristtoosa baz maaqqizanno ero.

9:9 Maz. 112:9 **9:10** Isa. 55:10

8 Laatstsii taas inggide adetits wolqqite ceeqinttikon yinne yeellidhoos. Yinna adetits wolqqita taas ingginttidanna yinttana dichchodes fattin lalodes baaya.

9 Taanii ta dabddaabbite yinttana yirggissades koyi xaafidebaz aazippe.

10 Fettii fettii asuntsi, «Phawuloosa dabddaabbita deexon wolqqaama, yezin E fa ommitis nuura yeze wode labitsi; E ohitan fatstsoos» yagaane.

11 Yentsi asuntsi nu hyaako yezara xaafide dabddaabbize kale yinttara yezara oochchize oochiti gidda dummatitsi baayzanno qoppo.

12 Nuunii fana nashshize asuntsara nuna likkisades woy wolkkisades koyoos. Yezin un fana faara likkizii woy wolkkizii bi7itera eeya.

13 Yezin nuunii Xoozii nuus inggide wuziltte ceeqinttoda fattin wuzula fiinggi ceeqinttoos; yinna wuzultta yinttagon yellane.

14 Nuunii koshshizannippa aatsii ceeqinttoos, yezin Kiristtoosa Wonggele tiinii yinttago yeltsidanne ceeqinttane.

15 Nuunii Xoozii esside wuzulappa fiinggi, melluntsi oochchide oochite ceeqinttoos. Maaqqoyezin, yin ammantta diccode fana Xoozii inggide wuzultte yin gidda nu oochchize oochita dalggoda ga7i qoppane.

16 Nuunii melle asi fa wuzultte oochchide oochite gelii ceeqinttoos, yezin yinttappa fiinggi melluntsis Wonggele markkidhades dandda7ane.

17 Yezin, Geeshi Maxaafite, «Ceeqqize ubba Laatstsalla ceeqqo» ga7i xaafinttida.

18 Laatstsii nashshize atstsa fattin fana faas nashshize atstse nashshinttoos.

11

Phawuloosan worddo hawaaruntsin

1 Ta eerats eeyatitsito yin hyatten dandda7oda ga7i qoppane; aade dandda7ote.

2 Xoozii yinttana buzo mahodes qoppidannigaara, taanin yinttis qoppane. Taanii yinttana geeshi wudurtigaara fettii dhiiratse, Kiristtoosas inggodes oocii gaddida.

3 Yezin shooshi fa genera Hewaano balitsidannifana oode erize yin wozintta iitii Kiristtoosas yeze yin suuretitsiton geeshshatitsito laamod yessane ga7i yirggane.

4 Fettii asi yi7i, nuunii yinttis markkidhide Yesuusappa melle Yesuusa yinttis markkidhiko, woy yin ekkide

10:17 Er. 9:24 **11:3** Medho 3:1-5

Ayyaanzeppan Wonggelzeppan melle ayyaanan Wonggelen yinttis ohiko, si77i ga7i aatstsane.

5 Yezin taanii Yesuusa «Damma hawaaruntsappa» laafane ga7i qoppoos.

6 Taanii ohe eroosse asi maaqqikon, eratitsi taas yene. Yinno ta yinttis gaama ogeran gaama bazara qonccizida.

7 Taanii miishe oocikaayzara Xoozze Wonggele yinttis hyarii ohidannan yinttana dhoqi yiizii tana toochidanna taas nagara maaqqane?

8 Taanii yinttis oochchodes melle woosa keetstsappa miishe bonqii ekkida.

9 Ta yinttara yeze wode tana madhikon yinttappa fettii asin waaysikaaya. Maqedooniyappa yi7ide ammanzuntsi tana koshshize baz ubba maaddida. Hyayno yellodes ta yinttis toofo maaqqikaaya tiinosin toofo maaqqoos.

10 Kiristtoosa turetitsita ta gidda yezin, ta ceeqito Akkaya gade tana ooden kayoos.

11 Ta hyanno akkos ga7e? Yinttana kadhoose gishosine? Taanii yinttana kadhizanno Xoozii erane.

12 «Nuunin yin fana oochchane» ga7i ceeqqize hyankko hawaaruntsi ceeqo mikinaato dhabssodes hyatte ta oochchizanno tiinosin oochchoda.

13 Hyannii gaarize asuntsi Kiristtoosa hawaare aazodes fana laammize worddanchcho hawaaruntsanan cimmize oochanchcho.

14 Yinna damma qofize baz baaya; akkos gayko, Xalahe foo7o kiitanchcho fana yi7ades fana laammane.

15 Yinnii gisho, Xalahe oochanchchuntsi xillotitsi oochanchcho fana yi7ades fana laammiko yinna damma baz baaya. Un wurssutsite fa oochitigaara ekkoda.

Phawuloosa yellide madha

16 Ooden tana eeya ga7i qoppaame fana mahi ohine. Ta yinttis eeya aazikon ta eeratsi ceeqinttode fana tana eeya mahi ekkote.

17 Taanii hyannigaara ceeqinttii ohize, Laatstse koyizannigaara maaqqikaayzin eeyatitsara ohine.

18 Gaama asuntsi hyanna sa7a bazite ceeqinttize gisho taanin ceeqinttoda.

19 Yin wozinaama maaqqide gisho eeya asi baz ufayssara dandda7ane.

20 Ooden yinttana ariziko woy yinttana bonqiko woy faas maaddinttodes yinttago shiiqiko woy yinttalla afa uturtiko woy yinttana baqqiko yin dandda7ane.

21 Nuunii yinno oochchodes gaama booza maaqqizanno yeellidhittera ta ohine.

11:9 Filph. 4:15-18

Yezin ooden miinggi ceeqqinttiko, taanin ceeqqinttodes minggane. Taanii yinno eeya asi fana ohine.

22 Un Ibraawe? Taanin Ibraawe. Un Isra7eele? Taanin Isra7eele. Un Abrahama kochcho? Taanin Abrahama kochchi.

23 Un Kiristtoosa oochanchcho? Taanii zhashtize as gaar ohine, unttappa aadhize Kiristtoosa oochanchcho. Taanii oochara gaama labbida; gaama wode acinttida; garafinttida; gaama wode hyayqoppa attida.

24 Ayhuduntsi tana hyasttam uddufun ichchin tohe garafida.

25 Hyaydzdzii tohe gufera guuddinttida; fettii tohe shuchchara dhoginttida; markkabe hyaydzdzii tohe meqqida; abba gidda fettii qamma kumutsi aqii feezhida.

26 Taanii gaama oge labbii yedhdhida. Kixa hyaatsappan faannoppa attida. Ayhuduntsin Ayhude maaqqoosse asuntsi taalla afa madha yeltsida. Katama, akko baayze ganasa, abba, tana zhashida; ammanze fana aazize asuntsi tana waytsida.

27 Taanii oochara labbida cawida, gaama tohe gentto dhabida, naydhdhida, baridhdhida, cishtida, kallidhida.

28 Mellebaz ubba faydikaayzara ubba wode tana qofizanna woosa keetsi baz.

29 Fettii asi labbize wode eera ta labbika? Fettii asi nagarara dhubunttize wode ta ayde shenidhdhikaayzara ashshido?

30 Ta ceeqinttodes koshshize baz maaqqizako taanii labbida maaqqizanno erisize bazara ceeqinttoda.

31 Medhinas bonchchinttide Xoozze, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Aday, ta worddidhoosanno erane.

32 Damasqqo katama Aretaasa gaaze kaatizeppa oomor ahize tana aytsodes koyi Damasqqo katama furtsito naagizane.

33 Yezin asuntsi tana daachcho gidda olii, katama shuchchi ginbbitis maskkootera ketstsin taanii E kushtippa attida.

12

Phawuloosa qonccitsi

1 Ceeqintte faatstsoossanno ta erane. Yezin ceeqinttodes koshshiko, Laatstsappa ekkide qonccitsite ceeqqoda.

2 Taphpho oyddii bereppa tiino, Kiristtoosa ammanze fettii atstse hyaydzintsa salo ekinttidanno ta erane. Ye atstse ashora woy asho baytsi qitezako ta eroos; Xoozii erane.

11:23 Hawa. 16:23 **11:24** Mahe 25:3 **11:25** Hawa. 16:22; 14:19 **11:26** Hawa. 9:23; 14:15 **11:32** Hawa. 9:23-25

3 Ye atstse ekinttidanno erane. Yezin E ashora woy asho
baytsi ekinttezako ta eroos; Xoozii erane.
4 Ye atstse gannate ekinttii asi qonccissadesin asi ohodes
dandda7oosse baz si7ida.
5 Taanii ye atstsera ceeqinttoda, fattin taanii ta labitsito
fattin ta gidda ceeqinttize bazi baaya.
6 Taanii turtto ohinttizanni gisho ceeqinttodes koykon
eeya baaya. Yezin asi ta oochchizanno be7izannippan
si7izannippa aatsii qoppaame gaar ga7i ceeqintte ashshane.
7 Taas qonccide damma qonccitsite ta uturtaame gaar
tana waaysodes ta ashito zhulttize Xalahe kiitanchcho taas
ingginttida.
8 Hyay waaytsizaya taappa hyaasode gaar taanii Laatstsa
hyaydzdzii tohe woossida.
9 Yezin Laatstsii, «Ta wolqqita ne labitsitira qonccize gisho
ta aadho keehatitsita nees maaqqada» gayda. Kiristtoosa
wolqqita ta gidda qonccode gaar ta labitsite ufayttitera
ceeqinttane.
10 Taanii Kiristtoosa gisho labbize wode, cazhinttize wode,
waayinttize wode, bay7inttize wode, madhinttize wode ta
labitsite ufayttane. Akkos gayko, ta labbize wode ye wode
minggane.

Phawuloosa Qoronttoosa asuntsis qoppane

11 Taanii eeya asi fana ceeqinttida. Yinnii gaara ta cee-
qinttode fana oochchide yinttana. Ta, ta ommite erinttoose
asi maaqqikon, «Damma hawaaruntsana» ga7inttizuntsappa
eeroos. Yinno taas markkidhades beezze yinttana yeshsha.
12 Ta yin gidda yezitera dandda7ara oochchide malla
bazitan kille bazita ta turii hawaare maaqqidanno beezane.
13 Ta yinttis toofo maaqqikaayzara attidannippa melle
woosa keetstsappa yin akkora eerido? Yinna bala maaqqiko
tana maarote.
14 Taanii yinttago hyammades giiginttodera hyanna taas
hyaydzdzintsa. Ta yinttana fattin yinttis yeze baz koyoose
gisho yinttana waaytsodes koyoos. Yeliduntsi fa na7untsis
qolo minjjane fattin na7untsi fana yeliduntsis qolo minjjoos.
15 Ta yin gisho taas yezebaziton tanan aatsii inggikon tana
ufayssane. Yeezin, taanii yinttana yinnii gaara aatsii siiqize
wode yin tana eeratsi siiqane?
16 Maaqqikon, ta yinttis toofo maaqqikaaya; waayt-
sikaaya; yezin yinttana cimmeran generan aykkidebaz yint-
tis aazikaayzara attaama.
17 Melle atto yezin, ta yinttago kiittide asuntsappa yinttana
cimmide asi yene?

18 Tito yinttago qitode gaar taanii woossida; mahi ammanze isha eera dakkida. Yeezin, Tito yinttana cimmida? Nuunii nu oochito fettii ayyaanara oochchikaane? Mahi nu hyanttan fetto baane?

19 Nu ubba wode yin tiino nuna xillissades mootinttodebaz yinttis aazane? Nu Kiristtoosa gidda yezii Xoozze tiino hyanno yellodes ohine. Nu siiqo ishuntso, nu hyanno ubba oochchizanna yinttana dichchodes.

20 Ta yinttago hyanggize wode oode eride yin ta koyizannigaara yi7anxiko, mahi taanin yin koyizannigaara yi7i yellinttanxiko ga7i zhashitane. Mahi oode eride yin gidda lalle, qanaate, zhilo, fana kadhe, zigirssi, as sunts iisse, uturan kachchin yezanxi attaama ga7i zhashitane.

21 Taanii lam7intsa yinttago hyanggize wode Xoozii yin tiino tana yeellissada ga7i zhashitane. Zaga nagartto oochchii yinna fa oochchide tunatitsappa, olale hyanttafan yeellize oochappa maaqqikaayze asuntsana bi7i azzanikaayzara ashshoos ga7i zhashitane.

13

Wurssutsi zoren saritsen

1 Ta yinttago hyanggodera hyanna hyaydzintsa. Akko mooton lam77i woy hyaydzdzii markkara minggane.

2 Taanii lam7intsa yinttara yellinttize wode yin gidda tiino nagara oochchide atstsan melluntsana ubba seerikaayzara ashshoos ga7i ohi gaddida. Hyatte ta hyaakkii yezikon maaqqii yinttago hyanggize wode oodesin yqsinttoos.

3 Ta gidda yezii ohize Kiristtoosa maaqqizanno yin erodes koyane. E yinttara ohinttize wode wolqqaama fattin yin gidda labitsi baaya.

4 Kiristtoosa masqalalla afa waayera suxinttida, yezin Xoozze wolqqite de7o yene. E labitsi maaqqizannigaara, nuunin labitsi. Yezin yinttana maaddades Xoozze wolqqite ezara de7o yessada.

5 Ammanora miinggi yezako yinttana yinttis fattanii bo7ote. Faatantte yin gol7anxi attiko, Kiristtoosa yin gidda yezanno yin erane. Yezin Kiristtoosa yinttara yezanxiko yin gol7oda.

6 Nuunii fatanara gol7aamanno yin erane ga7i nu ammanane.

7 Yin iita baz oochchaame fana nuunii Xooz woossane. Nuunii mintsii maaqqizanno asi be7ade fana maaqqikaayzin nuunii mintsii maaqqanxin, yin lo77o oochchode gaar nuunii woossane.

13:1 Mahe 17:6; 19:15

8 Nuunii turis oochchane fattin turira ixinttizebaz akko
bazin oochchodes dandda7oos.
9 Nu labbize wode yin mahi miinggodera nuna ufayssane.
Yin bore baayzuntsana maaqqade gaar nu yinttis Xooz
woossane.
10 Taanii yinttappa hyaakkii yezitera xaafidanna yinnii
gishos. Taanii yinttago hyanggize wode Laatstsii taas inggide
adetitsi wolqqite ammaninttii yinttalla afa laatsidhades koy-
oos. Laatstsii taas wolqqa inggidanna, yinttana maaddodes
fattin qohodes baaya.
11 Wurssutsite ta ishuntso, saro yezote. Bore baytsi yezote;
ta zortto si7ote. Fettii wozinara maaqqii yezote; sarora
yezote. Siiqon saro inggize Xoozze yinttara maaqqe.
12 Geeshi yeerintte yeerinttitera, fete feta saritsote.
13 Xoozze asuntsi ubba yinttana saro saro yagaane.
14 Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsi, Xoozze
siiqo, Geeshi Ayyaana fettetitsi yin ubbuntsara maaqqe.

Phawuloosa Galaatiya Asuntsis

Xaafide Kiita

Gele

Yesuusa ashshiza maaqqidanno ohize Wonggele qaala dumma dumma bessa sabbakinttin, Ayhude maaqqoosse asuntsi ammanii ammanii hyanggize wode «Kiristtoosa ammanzuntsi Muse higge folodes koshshanene koshshosa?» yagaaze ooce fettilla denddida. Ye wode Phawuloosa, «Kiristtoosa ammanzuntsi Muse higge folodes koshshoos; Yesuusa gidda kille de7o demmades koshshize waanna ammano. Asuntsi Xoozze tiino xillodes dandda7ize ammano xalaalara» yaga7i tamaarssida. Yezin Eerats Isiya gidda, Galaatiya awurajja yeze woosa keetsite yeze asunts gidda, «Asi Xoozze tiino xillodes Yesuusa ammano xalaala maaqqikaayzin Muse higgen folodes koshshane» yaga7i Phawuloosa timirttito wobbize asuntsi yene.

Phawuloosa Galaatiya maxaafe xaafidanna, yinna bala timirttite cimminttide asuntsana turii ammanogon ammano yessago mahodes. Phawuloosa Yesuusa hawaare maaqqizanno geeshi ohe aykkida. Eza hawaare mahi xeegide asi maaqqikaayzin Xoozii maaqqidannon E kiitinittidanna Ayhude maaqqoosse asuntsis maaqqizanno qonccizi ohida. Yinnilla aytsii asi xillodes dandda7ize ammano xalaalara maaqqizanno ohine. Wurssutsi zofantte ammano de7o Yesuusa ammanera benttize siiqoppa goggizanno maaqqidanno ohine.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-10*
Phawuloosa hawaaretitsi adetits wolqqa *1:11—2:21*
Xoozze aadho keehatitsi Wonggele *3:1—4:31*
Wallotitsin ammanora yessi *5:1—6:10*
Xaatsi qofa *6:11-18*

1 Asappa woy as baggara maaqqikaayzin Yesuus Kiristtoosappan eza hyayqoppa dentside Xoozze Adeppa hawaare maaqqade gaar kiitinttide ta Phawuloosa,

2 taara yeze ammanze ishuntsi ubba, Galaatiya yeze woosa keetsuntsis.

3 Xoozze nu Adayin nu Laatstse Yesuus Kiristtoosappa yinttis aadho keehatitsin sarotitsi maaqqe.

4 Hyanna iita woditippa nuna ashshodes, nu Laatstsen, nu Aday qofa fana Kiristtoosa nu nagartti gisho fana aatsii inggida.

5 Xoozis Medhinappa medhina yellodes bonchcho
maaqqe. Amin77e.

Turii Wonggele fetto

6 Kiristtoosa aadho keehatitsite yinttana xeegide Xoozza
ashshii, melle Wonggelego, yin ellisii, wayzi maaqqezako
tana gaama qofizane.
7 E fa ommite melle Wonggele baaya. Yinttana bal-
itsodesin Kiristtoosa Wonggele wobbisades koyze eeratsi
asuntsi yene fattin turii Wonggele fetto.
8 Yezin nuna maaqqin woy salo kiitanchcho maaqqin
nu yinttis tiino ohide Wonggeleppa dummudhize Wonggele
yinttis ohize baz maaqqiko, E baadinttidaya maaqqe.
9 Hyannippa zaga nu gaydannigaara hyatten mahi gaane;
yin ekkide Wonggeleppa dummudhize Wonggele ooden
yinttis ohiko ye atstse baaddinttida maaqqe.
10 Yeezin, tana asi woy Xoozii nashshode fana koyanene?
Woy ta asi ufayssodes koyane? Ta asi ufayssodes koyze baz
maaqqiko, Kiristtoosa aro maaqqoos.

Phawuloosa xeegintte

11 Ta ishuntso, ta yinttis ohize Wonggeltta asappa
maaqqoosanno yin erode fana ta koyane.
12 Taas hyay Wonggeliza Yesuus Kiristtoosa qonccizida
fattin asappa ekkikaaya woy asi tana tamaarssikaaya.
13 Ta zaga Ayhude ammano yeze wode wayzi yezezako,
taanii ammanzuntsana yiqsimo baytsi bay7adesin dhab-
ssodes butunttidanno yin si7ida.
14 Ayhude ammano naagora, ta wode yeze Ayhude ishun-
sappa aadhane. Nu adunts wogitisin aadhii yiqsinttane.
15 Yezin ta hyaga ta inttii sazite yezin Xoozii tana doorida;
fa aadho keehatitsite tana xeegida.
16 Ayhude maaqqoosse asuntsis Wonggele ohode gaar
Xoozii fa Na7aya taas qonccizide wode ta ooderan zorint-
tikaaya.
17 Woy taappa tiino hawaare maaqqiduntsara yellinttodes
Yerusalaame hyanggikaaya. Yezin ta tiinidhii Arabe gade
qitida; yinnippa maaqqii Damasqqo katama yi7ida.
18 Hyaydzdzii bereppa suuba, Phexiroosara yellinttodes
Yerusalaame hyanggi eera taphpho ichchin qamma
gam77ida.
19 Yezin Laatstse ishe Yayqooba fattin hyankko
hawaaruntsappa oonan ta bi7ikaaya.

1:13 Hawa. 8:3; 22:4-5; 26:9-11 **1:14** Hawa. 22:3 **1:15** Hawa. 9:3-6; 22:6-10; 26:13-18 **1:18** Hawa. 9:26-30

20 Ta yinttis xaafidanna worddo maaqqoosanno Xoozze
tiino yinttis markkidhane.
21 Yinnippa suuba, taanii Sooriyan Kilqiya gade qitida.
22 Yihuda yeze woosa keetsi asuntsi tana bi7i erikaaya.
23 Yezin un, «Zaga nuna bay7ize atstse, hyatte yinna
E dhabssodes koyze ammantto sabbakane» yagaazanno
si7ida.
24 Si7iduntsi ubba ta gisho Xoozza galatida.

2

Hawaaruntsi Phawuloosa ekkida

1 Taphpho oyddii bereppa suuba, mahi Barnnabaasan Tito
ekkii Yerusalaame hyanggida.
2 Ta hyanggidannan Xoozii taas qonccizide ogera. Hyan-
nippa tiino zaga ta oochchidannan hyatte ta oochchizanna
cer maaqqaame fana Ayhude maaqqoosse asuntsis sab-
bakida. Woosa keetsi kaalitsizuntsana ga7i xeegint-
tizuntsana dumma shiishii ohida.
3 Melle atto yezin, taara yeze Tito Girike asi maaqqikon,
garrazinttode gaar ga7i un7itsikaaya.
4 Yezin, aro nuna mahodesin Kiristtoos Yesuusa gidda yeze
nu wallotitsito geeditera nu gidda aachintti gelide worddo
ishuntsi yene.
5 Yezin turii Wonggele yin gidda miinggi xaphphii yessade
gaar nuunii melle atto yezin, fettii saaten unttis kushe
inggikaaya.
6 Yezin hyalaqa aazize asuntsi oodetitsita taas akkon
baaya. Xoozii as sino bi7i firddoos. Hyantsi asuntsi ta
markkidhize Wonggelella afa fettii bazin gujjikaaya.
7 Yezin Phexiroosa, Ayhuduntsis Wonggele ohode
fana Xoozii ees hyadara inggidannigaar taasin Ayhude
maaqqoosse asuntsis Wonggele ohode hyadara inggidanno
un suubappa tiirida.
8 Yikke, Phexiroosa Ayhuduntsi hawaare maaqqade fana
oochchide Xoozze, tanan Ayhude maaqqoosse asuntsis
hawaare maaqqade fana oochchida.
9 Mahi taas ingginttide aadho keehatitsito qoppide tuusi
maaqqii benttize Yayqooba, Phexiroosan Wahannisa, nuna
Ayhude maaqqoosse asuntsago, un Ayhude asuntsago qi-
todes tanan Barnnabaasan maaddodes mizaqi kushe ing-
gida.
10 Un nuna mintsii hyadara gaydanna, nuunii dahuntsis
qoppode fana. Tiinon ta yinno oochchodes amudhdhane.

Phawuloosa Phexiroosa qoftto ixxida

2:1 Hawa. 11:30; 15:2 **2:6** Mahe 10:17

11 Phexiroosa Anxookiya katama yi7ide wode E balide
gisho taanii E tiintte eqqii «Neenii balida» gayda.
12 Yayqooba kiittide fettii fettii asunsi Anxookiya
yo7odeppa tiino E Ayhude maaqqoosse ammanzuntsara
mu7ine, yezin un yi7idannippa suuba, «Ayhude maaqqoosse
asuntsappa ammaniduntsii garrazinttodes beezane» gaaze
asuntsis zhashtii unttappa shaakkinttida.
13 Fettii fettii ammanide Ayhuduntsi Phexiroosa oochite
kaallida. Melle atto yezin, Barnnabaasan yinna qofite
giigida.
14 Yezin un Wonggele turira luule yedhdhosanno bi7i,
Phexiroosa as ubba tiino, «Neenii Ayhude maaqqittera,
Ayhude woga fana maaqqikaayzin Ayhude maaqqoosse
asuntsi fana yene; yeezin, wayzi Ayhude maaqqoosuntsana,
‹Ayhude wogara yezote› ga7i wolqqidhe?» yagayda.
15 Nuunii yelinttera Ayhude, yezin nagaranchcho
maaqqide Ayhude maaqqoosse asunts fana baaya.
16 Yezin asi Yesuus Kiristtoosa ammanii xillane fattin higge
naagii xillossanno erane. Ooden asho ma77ide ubba higge
naagii xilloosse gisho nuunin higge naagii maaqqikaayzin
Kiristtoosa gidda ammanii xillodes Kiristtoos Yesuusa am-
manida.
17 Nu Ayhuduntsin Kiristtoosa baggara xillodes koshshane.
Yinno maaqqiko nuunin melle asuntsi fana nagaranchcho
maaqqizanno be7ine. Yeezin, nu nagara oochchode fana
dentsitsize Kiristtoosa ga7inttanene? Mulon baaya!
18 Yikke, ta wul7idanno mahi keexizebaz maaqqiko taanii
ta ommite higge mentsizaya maaqqizanno markkidhane.
19 Taanii Xoozis de7o maaqqii yessade fana higge baggara
higges hyayqqida.
20 Taanii Kiristtoosara masqalalla afa suxunttida. Taanii
yikkeppa taas yezoos, yezin Kiristtoosa ta gidda yene. Ta
hyatte ashora yeze yestto, tana kadhii ta gisho fana aatsii
inggide Xoozze Na7a ammanii yene.
21 Taanii Xoozze aadho keehatitsito cer ashshoos. Xillotitsi
asis higge baggara benttize baz maaqqizako, Kiristtoosa
hyarii hyayqqida ga7e.

3

Xillotitsii ammanora

1 Hyantsi, qoppoosse Galaatiya asuntso, yin aafti tiintte
Kiristtoosa masqalalla suxunttide si7ile fana qonccii bent-
tane. Yeezin, turis yin kiitinttaame fana yinttana doccizide
oode?

2:16 Maz. 143:2; Rome 3:20, 22 **3:1** Mahe 27:26

2 Ta fettibaz erodes koyane; yin Geeshi Ayyaana ekkidanna
higge naagine woy Wonggele qaala ammanii ekkidate?
3 Yin yinnii fana qoppoosuntsana? Yin Xoozze Ayyaanara
aykkii, hyatte ashora folodes koyane?
4 Yin Wonggele baggara gaama waayidanna hyarii? Yinna
waayita ubba cer maaqqida?
5 Xoozii yinttis Geeshi Ayyaana inggidannan yin gidda kille
baz oochchizanna, yin higge naagide gishone woy Wonggele
si7i ammanide gisho?
6 Ane Abrahama bo7ote, «E Xooz ammanida; Xoozii ees
yinno xillotitsi mahi faydida»ga7intti xaafinttida.
7 Yikke, ammanzuntsi Abrahama na7untsana
maaqqizanno erote.
8 Xoozii Ayhude maaqqoosse asuntsana ammanora xil-
lissadanno tiino Geeshi Maxaafe bi7i, «Worzha ubba neera
anjjinttoda» yaga7i, Wonggele Abrahamas tiinidhii ohida.
9 Yinnii gisho, ammanze ubba ammanide Abrahamera
wolla anjjinttoda.
10 Higge naagii xilloda gaaze ooden baaditsi gidda yene.
Akkos gayko, Geeshi Maxaafite, «Higge maxaafite xaafintti-
danne ubba miinggi yezoossen oochchoosse ooden baadint-
tidaya maaqqo» ga7intti xaafinttida.
11 «Xillo ammanora yessada» ga7intti xaafinttide gisho
ooden Xoozze tiino higge naagii xilloosanna erinttidebaz.
12 Higge ammanoppa baaya. Yezin, «Higgito naagize ooden
izo kaalloda» yaga7inttida.
13 «Minxalla afa suxuntti hyayqqide ooden baaddinttidaya»
ga7intti xaafinttida. Kiristtoosa nu gisho baaddinttezaya
maaqqii, nuna higge baadditsappa wozida.
14 Xoozii Abrahamas inggide anjjita, Yesuus Kiristtoosa
baggara Ayhude maaqqoosse asuntsana yellode fanan
Xoozii inggoda gayde Geeshi Ayyaana ufayssi ammanora
ekkode fana yinno oochchida.

Higgen ufays qaala

15 Ta ishuntso, ta yinttis as de7o duse maaqqii yeze baz
aazize mahi ohine. Asi caaqqide caaqita miinggidannippa
suuba, ooden yinna caaqito shaarodes woy melle gujjodes
dandda7oos.
16 Xoozii yinna ufays qaaltto Abrahamasin E zaruntsis
inggida. Geeshi Maxaafite, gaama asis ohize fana, «Ne
kochchuntsis» ga7oos. Yezin fettii asis ohize fana, «Ne
kochchitis» yagayda; ezin Kiristtoosa.

3:6 Medho 15:6; Rome 4:3 **3:7** Rome 4:16 **3:8** Medho 12:3 **3:10** Mahe 27:26 **3:11** Ibr. 2:4 **3:12** Leewe 18:5 **3:13** Mahe 21:23 **3:16** Medho 12:7

17 Taanii gaazanna hyanno; oyddii xeeti hyasttam bereppa suuba ingginttide higgita, tiino Xoozii mintside caaqito shaarii ufays qaaltto dhabisodes dandda7oos.
18 Xoozii inggize laatita higgera ekkinttizebaz maaqqizako Xoozii inggide ufays qaala baggara maaqqizanna attane. Yezin Xoozii fa aadho keehatitsite laata Abrahamas ufays qaala baggara inggida.
19 Yeezin, higge akkos ingginttido? Higge ingginttidanna, Abrahamas ufays qaala ingginttide kochchita ye7ode wontsis iita oocha akko yezako beessades. Higge kiitanchcho baggara ingginttii, gidda maaqqii giigize fettii as baggara oochalla afa feezhida.
20 Gidda maaqqii giigize atstse lam77i zalas oochchane fattin fetes baaya, yezin Xoozii fetto.
21 Yeezin, higge Xoozze ufays qaala ixxanene? Ade! Higge inginttidanna asis de7o inggodes maaqqizako, turii xillotitsi higge baggara maaqqadyeshsha.
22 Yezin Yesuus Kiristtoosa ammanin benttize ufays qaaltto ammanzutsis ingginttode fana kumutsi alamtta nagaras oomora yezanno Geeshi Maxaafite ohine.
23 Yezin ammano ye7odannippa tiino higgera acinttii yene yeshsha. Yinna ammantta qonccode wontsis higgera naaginttii yezida.
24 Yinnii gisho, nuunii ammanora xillode fana Kiristtoosa ye7ode wontsis higge melle as na7a naagize asi fana nuna naagizaya maaqqida.
25 Yezin hyatte ammano yi7ide gisho higge yikkeppa suuba melle as na7a naagize asi fana nuna naagizanna attida.
26 Yin ubbuntsi Yesuus Kiristtoosa ammanii Xoozis na7untsana maaqqida.
27 Kiristtoosara fetto maaqqades xammaqinttide ubbuntsi Kiristtoosa ma77ida.
28 Yin ubbuntsi Kiristtoosa gidda fetto maaqqize gisho Ayhude asunts giddan Girike asunts gidda, aro giddan bonchcho as gidda, dhiiratsi giddan maachi gidda dummatitsi baaya.
29 Yikke, yin Kiristtoosas maaqqiko yin Abrahama kochchi. Xoozze ufays qaaltti fana yin laattizuntsana.

4

1 Ta gaazanna hyanno. Laattizay na7a maaqqii yeze wode, ubba bazis Laatstsii maaqqikon, aroppa akkon dummudhoos.
2 Yezin E aday gayde wode yellodes wontsis E hyadarto ekkiduntsi kushen naagizunts kushe yene.

3:17 Keze 12:40 **3:18** Rome 4:14 **3:29** Rome 4:13

3 Yinnii gaara, nuunii na7atitsa yeze wode alame tiino
wogas aqii aridhdhii yene.
4 Yezin wodita yellide wode Xooz higgeppa oomora,
maachippa yelinttide fa na7aya kiittida.
5 E yinno oochchidanna, higges aqii yezuntsana
wozodesin nuna fa na7a mahodes.
6 Nu Xoozze na7a maaqqize gisho «Abbo, Abbaba» ga7i
xeegize fa Na7ay Ayyaana nu wozintti gidda kiittida.
7 Yinnii gisho, yikkeppa neenii Xoozze na7a fattin aro
baaya. Neenii E na7a maaqqiko, Kiristtoosa baggara Xooz
laattiza maaqqane.

Phawuloosa Galaatiya asuntsis qoppida

8 Yin zaga Xoozza eroosse wode fa hyanotitsite xooz
maaqqoosuntsis aro maaqqii aqida.
9 Yezin hyatte yin Xoozza erida; aatsii Xoozara erinttida.
Yeezin mahi fatstsoossen maaddoosse alame wogago suuba
wayzi maaqqidate? Wodhdhii eqqii, wayzi unttis mahi aro
maaqqades koyete?
10 Dummudhide qammas, aginas, wodesin beres yin dum-
muzi loytsii bonchcho inggane.
11 Ood erize hyarii ta yinttis labbid yessane ga7i
zhashitane.
12 Ta ishuntso, ta yin fana maaqqide gisho yinttin ta fana
maaqqote ga7i yinttana woossane. Yin tana fettii bazaran
qohikaaya.
13 Taanii tiino hyargginttitera yinttis Wonggele ohidanno
yin erane.
14 Ta hyarggita yinttis faatana maaqqikon, tana borikaaya;
antsinttikaaya. Yezin tana Xoozze kiitanchcho woy Kirist-
toos Yesuusa mokkizannifana mokkida.
15 Yikke, yin tana ufaysidanna ane? Yinttis
dandda7inttizako, yin taas, yin aafto kessii inggizako
ixxosanno ta markkidhane.
16 Yeezin, ta yinttis turito ohide gisho yinttis morkke
maaqqid yessane?
17 Yentsi asuntsi yinttana mintsii koyane, yezin lo77oos
baaya. Mintsii koyzanna yinttana shaakkodesin faas qop-
pode fana yissades amudhdhane.
18 Lo77o baz oochchodes beeziduntsana maaqqiko lo77o,
yezin yinna ta yinttara yeze wode xalaala maaqqikaayzin
ubba wode maaqqe.
19 Ta siiqo na7untso, Kiristtoosa yinggida si7ile fana yi7ade
wontsis yelos maacha dha7inttizanni gaara ta yin gisho
dha7inttane.

4:5 Rome 8:15-17

20 Yin baz taas workkita maaqqin un77inttane; hyatte
yin gidda ta benttii zhilidhdhi ohizako akko gaar kadhane
yeshsha.

Aggaaron Saaro

21 Higge aqii yessades koyzuntso, ane taas ohote; higge
akko gaazako si7osite?
22 Geeshi Maxaafite, «Abrahamas arttippan kara inttippa
yelinttide lam77i na7untsi yene» yagaane.
23 Arttii na7ay as na7a yelinttize wogara yelinttida, yezin
kara inttii na7ay Xoozze ufays qaalara yelinttida.
24 Hyants maachuntsi lam77i caaquntsis aazize maaqqii
ekkinttane. Unttappa fetta, Siina Derizeppa yi7idanna, fa
na7untsana arotitsis yelida; izan Aggaaro.
25 Aggaara Arabe sa7a yeze Siina Dereppa. Hyatte yeze
Yerusalaame aazane. Iza fa na7untsara arotitsa yene.
26 Yezin salo Yerusalaame wallotitsa yezanno; izan nu
ubbuntsis inddo.
27 Geeshi Maxaafite,
«Na7ite, yeloosse dhoontsite ufaytto;
na7ite yelo dha7i eroosanne ililio.
Azinara yeze maachitippa,
azini baayze maachitis na7untsi gaama» yagaane.
28 Ta ishuntso, nuunii Yisaaqa fana Xoozze ufays qaalara
yelinttide na7a.
29 Yezin ye wode as wogara yelinttide, Ayyaana wolqqara
yelinttidaya baytsida. Hyaynon yinnii fana.
30 Yezin Geeshi Maxaafta waage? «Arttii na7ay kara int-
tii na7ayra fettilla laattoose gisho artton I na7ayra kessii
dakko» yagaane.
31 Yinnii gisho, ta ishuntso, nuunii kara inttii na7untsana
fattin arttii na7untsana baaya.

5

Kiristtoosa gidda yeze wallotitsi

1 Nuunii wallotitsa yessade fana Kiristtoosa nuna arotit-
sappa kessida. Yikke, miinggi eqqote; mahi arotitsi qamb-
bara waaxinttippete.
2 Taanii, Phawuloosa, gaazanno si7ote. Yin garrazinttiko,
Kiristtoosa yinttana akkon maaddoos.
3 Garrazinttize ooden higge kiittize ubba folodes beez-
izanno fetes fetes mahi ohine.
4 Higge naagii xillodes koyzuntso, Kiristtoosappa
shaakkintti; Xoozze aadho keehatitsappa gol7ida.

4:22 Medho 16:15; 21:2 **4:27** Isa. 54:1 **4:29** Medho 21:9 **4:30** Medho 21:10

5 Yezin nuunii Xoozze Ayyaana baggara ammanora xillo-
danno ufayssara naagane.
6 Yikke, Kiristtoos Yesuusa gidda yeziko, siiqo oocha
qonccize ammano fattin garrazinttin, garrazinttanxin nuna
akkon maaddoos.
7 Lo77o woxxane yeshsha, yezin hyatte turis kiitinttaame
fana yinttana kayde oode?
8 Hyannii fana iita zore yinttana xeegide Xoozzeppa baaya.
9 Yinnan, «Eerats irshsho buka ubba dentsit-
sane»ga7inttide fana.
10 Yinttis melle qofa baayzanno folo Laatstsella amman-
inttane. Yezin yinttana buqize ooden Xoozappa fa firddito
ekkoda.
11 Ta ishuntso, ta hyayno yellodes garrazintte sabbakize
baz maaqqiko, yeezin tana akkos bay7e? Yinno subbak-
izebaz maaqqiko Kiristtoosa masqalabaz asuntsis dhube
maaqqizanna attane yeshsha.
12 Yinttana buqizuntsi garrazintte xalaala maaqqikaayzin
fa agastto gachchizakon ta kadhane.
13 Ta ishuntso, yin wallo yessades xeeginttida.
Maaqqoyezin, yin wallotitsita asho amotitsi folodes yinttis
oge maaqqippe; yinnippa aatsii fetay fetays siiqora aro fana
maaqqote.
14 Higge ubba, fettii qaalara acinttida. Yinnan «Ne laggiza
ne ommiti fana kadho» gaazanno.
15 Yezin yin fetay fetayra saxinttizebazin mu7inttizebaz
maaqqiko, yin woli hyaasaame fana naaginttote.

Ayyaan de7on asho de7o

16 Yikke, ta yinttis ohine; Ayyaanara yezote; yin asho
amuto mulon folippete.
17 Asho Ayyaanalla Ayyaana asholla amudhdhane; unt-
tin fete fetera ixinttane. Yinnii gisho yin kadhizebaz
oochchodes dandda7oos.
18 Ayyaanara kaallizebaz maaqqiko higge yinttana ahoos.
19 Asho oochuntsi erinttiduntsana; unttin, olale, tunatitsi,
qayxe,
20 eeqas goyne, bita, morkketitsi, kachchi, qanaate, zhilo,
zadzdza7intte, fana kadhe, shaakkintte, iita zore
21 gene, matstse, yetstsin yinno aazizuntsana; tiino ta
yinttis ohidanni fana hyatten ta yinttis ohine. Hyannii fana
aazizebazito oochchizuntsi Xoozze ka7itumo geloos.
22 Yezin Ayyaana aafe, siiqo, ufayssi, sarotitsi, dandda7a,
keehatitsi, lo77otitsi, ammano,

5:9 1 Qoro. 5:6 **5:14** Leewe 19:18 **5:17** Rome 7:15-23

23 aadatitsi, fana ahe. Hyannii fana aazizebazito ixxize
higge baaya.
24 Kiristtoos Yesuusa baz maaqqiduntsi fa ashito Iis yeze
iita qoftiran I amotitsitira wolla masqalalla afa suxxida.
25 Ayyaanara yeze baz maaqqiko, nuunii Ayyaanar kaal-
loda.
26 Ane fete fetella zhilidhdhittera, dendditteran qanaatit-
teran hyappo ceeqinttizanno ashshoda.

6

Fetay feta maaddote

1 Ta ishuntso, asi akko qohe gidda gol7iko, Ayyaanara yeze
yin ye atstsa ashkketitsara luulizote. Yezin neenii yinnii
gaarze bazara fattanintaame gaar nena naago.
2 Yinttappa Fetay fete tooftto tookko. Yeyzitera Kiristtoosa
higge folote.
3 Fete asi akkon hyanikaayzin, akkon hyanide fana mel-
luntsappa lo77o ga7i qoppiko, E fana cimmane.
4 Yezin fete fete fa omma oochito fattano. Yinnippa
suuba, melluntsis hyanikaayze baz fa xalaalas ceeqinttize
baz demmada.
5 Fete fete fa tooftto tookkodes beezane.
6 Yezin Xoozze qaala tamaarize tamaarssizera lo77o baz
ubba gishinttane.
7 Balinttippete, Xoozii ciminttoos Asi fa budizanno mahi
maxoda.
8 Fa asho amora budize ooden, fa asho amotitsitippa
wooqa maxoda. Yezin Ayyaanara budize ooden Ayyaanappa
medhina de7o maxoda.
9 Azal7anxiko nu woder maxoda. Lo77o oocha
oochchodes azal7oos.
10 Yikke wottize wode denggiko, asi ubbas, aatsii ammanze
asis lo77o baz oochchoda.

Wurssutsi zoren saritsen

11 Taanii ta kushera, akko gaar damma fidaalera yinttis
xaafezako bo7ote.
12 As tiino lo77o maaqqii benttodes koyze asuntsi yin
garrazinttode fana koyane. Yezin yinno un oochchizanna,
Kiristtoosa masqala gisho unttana baytsi yellaame fana.
13 Un yin garrazinttidanne ceeqinttodes koyi «Yinttana
garrazinttote!» gaane fattin garrazinttiduntsin fa ommite
higge naagoos.
14 Yezin alame taas suxinttidayppan taanin alames suxunt-
tide, Laatstse Yesuus Kiristtoosa masqalappa melle ceeqintte
taappa hyaakko.

15 Yikke, garrazinttin garrazinttanxin akkon maaddoos.
Kiristtoos Yesuusara kille medho maaqqe maaddane.
16 Hyanna wogito kaallize ubbuntsisin Xoozze worzha
maaqqide Isra7eeluntsis sarotitsin maarotitsin maaqqe.
17 Taanii Yesuusa hyarggide beetto ta ashite tookkida,
yikkeppa tana akkon labbizoos.
18 Ta ishuntso, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho kee-
hatitsi Ayyaana yinttara maaqqe. Amin77e.

Phawuloosa Efesoone Asuntsis
Xaafide Kiita
Gele

Phawuloosa Efesoone yeze asuntsis xaafide kiitite ubbappa aatsii bi7idanna, «Wode yellize wode Xoozii folodes qoppide qoftta, salon sa7a yeze medhinttide baz ubbunna Kiristtoosappa oomora maaqqade fana» yagaaze qoftto (1:10). Yinnilla afa gujjii Yesuusa Kiristtoosara yeze fettetitsite, as kochchi ubba fetto maaqqade fana yinna damma qoftto oochalla feeshode fana Xoozze asuntsana qofizane.

Efesoone kiita tiino kifiltte xaafize omma qofa maaqqize fettetitsi baz xaafodes aykkidanno dalggizii, Xoozze aday fa asuntsi wayzi doorezako, unttin E na7ay, Yesuusa Kiristtoosa fa nagarttippa maarotitsi denggi wayzi wallo kezezakon, Xoozze damma ufays qaala Geeshi ayyaana baggara turo maaqqidanno ernttezako ohine. Lam7intsa kifiltte mahi xaafize hyanna kiitto nabbabize asuntsi fa fettetitsito de7ite Kiristtoosa gidda un yeze fettetitsita turo maaqqade gaar un wayzi yessades beezizako qofizane.

Asuntsi Kiristtoosa gidda yeze fettetitsito wayzi yessades beezizako dumma dumma aazizer qonccida. Woosa keetstsi galla aazize maaqqize wode Kiristtoosa yinna gallitis omma. Woosa keetstsi gimbbe keetstsara aazize wode Kirsttoosa yinna keetsitis doche xaphito mintsize waanna shuchchi. Woosa keetstsi machchira aazize wode Kiristtoosa azinara aazizane. Xaafize Kiristtoosa baggara qonccide Xoozze anjjo keehatitsito gaama nashshii ohitera, gaatsita genidhize ohe ohine. E ubba baz, Kiristtoosa siiqito, E zharshinttidanno, E inggide nagara maarotitsito, E aadho keehatitsiton E geeshshatitsite baggara be7ine.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1:1-2*
Kiristtoosan woosa keetstsi *1:3—3:21*
Kiristtoosa gidda yeze kille de7o *4:1—6:20*
Xaatsi qofa *6:21-24*

1 Xoozze qofara Kiristtoos Yesuusa hawaare maaqqide Phawuloosa, Efesoone yeze geeshshuntsisin Kiristtoosa Yesuusa ammanzuntsis xaafinttide kiita.
2 Xoozze nu Adeppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa aadho keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Kiristtoosa gidda yeze ayyaana anjjo

1:2 Hawa. 18:19-21; 19:1

3 Salo yeze ayyaana anjjo ubba Kiristtoosa baggara nuna
anjjida, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Aday, galatintto.
4 Nuunii E tiino geeshshuntsanan bore baayzuntsana
maaqqode fana Xoozii alame medhinttodannippa tiino
Kiristtoosa baggara fa siiqite nuna doorida.
5 Xoozze fa lo77o qofite fa kadhide gaar Yesuus Kiristtoosa
baggara nuna fa na7untsana mahodes tiino qoppii gaddida.
6 Xoozze fa siiqize na7ay baggara nuus hyarii inggide
aadho keehatitsita bonchchinttode fana yinno oochchida.
7 Al77o na7ay E aadho keehatitsitin dammatitsiti fana E
suutsite wozintte denggida, izan nu nagartti atotitsi.
8 Fa aadho keehatitsita cinccatitsin qofa nuus gaantsida.
9 Kiristtoosa baggara oochchodes kadhide E gidda yeze
saza qofa nuna erisida.
10 Wode wurssutsite Xoozii folodes qoppide qoftta, salon
sa7a yeze medhetitsi ubba Kiristtoosara xaaxodesi.
11 Fa qofara ubba oochchize, fa qoftti gaar tiinii faas qoppii
gaddide Kiristtoosara mahi irste ekkida.
12 Yinnan Kiristtoosalla tiinii ufays gaddide nuunii E
bonchchito galatode fanas.
13 Yin mahi turii qaala yinnan atotits Wonggele, si7ide
mahi Kiristtoosa ammanii Geeshi Ayyaanara attaminttida.
14 E bonchchitis galata maaqqade fana Xoozii faas
maaqqiduntsana wozode wontsis ezii nuus qabde mahi
inggida.

Phawuloosa woosa

15 Yinnii gisho, Laatstsi Yesuusa yin ammanzannon
geeshshuntsis ubba yeze siiqito ta si7i
16 ta woosite yinttana qoppittera yin gisho Xoozza galati-
zanno ashshikaaya.
17 Bonchcho Aday Laatstse Yesuus Kiristtoosa, eza erize
cinccatitsin qonccits ayyaana yinttis inggode gaar taanii
woossane.
18-19 Yinnan yin wozina aafita foo7ize wode yin xeegisiti
ufayssita akko fana yezakon geeshshuntsi kale yeze iriste
bonchcho duretitsita akko yezako ammanzuntsis ubba aad-
hide E wolqqa dammatitsita akko gaar yezako yin erode
fanas.
20-21 Kiristtoosa hyayqoppa dentside, hyalaqatitsi, ade-
titsi wolqqa, wolqqa, laatstsetitsi ubbappa dhoqqa, hyanna
alamite xalaala baayzin ye7ode alamite mahi xeeginttode
suntsappa dhoqqa, salo Xoozappa mizaqi zalar bettitside
Kiristtoosa oochchide E mintsii wolqqito qonccizane.

1:9 Qola. 1:14

22 Xoozii ubbanno Kiristtoosa tohitippa oomora
hyaarizida; mahi woosa keetstsis ubba omma maaqqade
fana eza shuumida.
23 Woosa keetsita Kiristtoosa kumutsi oochchize E galla.
Woosa keetsita E galla ubba bazi mulo kumide E kumutsi.

2

Kiristtoosara hyayqoppa de7o fingge

1 Hyannippa zaga yin, yin nagarttippan yin qohitippa
denddii ayyaana de7ite hyayqqiduntsana.
2 Yinnippa denddii yin hyanna alame iita ogito kaallida.
Baqolla afa yeze ayyaanuntsi wolqqara ahizes kiitinttane,
ezin kiitinttoose asuntsalla oochchize tuna ayyaana.
3 Nu ubbuntsi zaga yentsi asunts gidda nu asho amora nu
wozina qoftto kaallii yene. Mellunts fana nu medhite Xoozze
hyanqo ekkodes yezuntsana.
4 Yezin Xoozii fa maarotitsite dure maaqqide gisho
5 nuna kadhide damma siiqitippa dinddidanne nu qohit-
tira hyayqqiduntsana maaqqide wode Kiristtoosara de7o
inggida. E aadho keehatitsite attida.
6 Xoozii nuna Kiristtoosara baggara hyayqoppa dentsii
salo bessa eera wolla gaddida.
7 E yinno oochchidanna, Kiristtoosa Yesuusa baggara nuus
qonccide fa keehatitsiton likke baayze fa aadho keehatitsi
duretitsito yo7ode bere nuna beezodes.
8 Aadho keehatitsita ammanora ashshida. Yinnan, Xoozze
imo fattin yinttappa baaya.
9 Oonin ceeqinttaame fana oochara baaya.
10 Nuunii Xoozze medho; E nuus tiinii giigizii gaddide
lo77o oocha oochchode fana Kiristtoos Yesuusa baggara kille
medhinttida.

Kiristtoosara yeze fettetitsi

11 Yinnii gisho, yin yelinttera Ayhude maaqqoosuntso,
ashora kushera garrazinttiduntsi kale, garrazinttikaaya
ga7inttezuntso, yinno qoppote.
12 Ye wode yin Kiristtoosappa shaakkintti yezida, Isra7eele
asuntsis allaga maaqqii yezida, Xoozze ufays qaalappa
hyaakkii yezidannon hyanna alamtti ufayssin Xoozii
baayzin yezuntsana qoppote.
13 Yezin yin zaga hyaakkii yezuntsana, hyatte Kiristtoos
Yesuusa yeze Kiristtoosa suutsite kale shiiqida.

1:23 Maz. 8:6; Qola. 1:22-23; 1:18 **2:2** Qola. 2:13

14 Kiristtoosa nuus saro; E Ayhuden Ayhude maaqqoosse
asuntsana fetto mahi, lam77i shaakkii gaddide morkketitsi
doche lalida.
15 Lam77i worzhuntsappa E faara yessade fana fettii kille
asi medhdhodes, higge kiitton wogito fa ashite dhabsi saro
inggida.
16 Kiristtoosa masqalalla hyayqqii morkketitsito dhabsida;
mahi lam77i zaruntsana fettii asi mahi Xoozara giigizida.
17 Kiristtoosa yi7i, Xoozappa hyaakkii yeze yinttisin, mahi
ukke yeze Ayhuduntsis sarotits Wonggele ohida.
18 Nu ubba E baggara fettii Ayyaanara Aday tiino shiiqoda.
19 Yikkeppa yin zaqqon bete asi baaya, yezin yin hyatte
geeshshuntsara gade asin Xoozze kara asi.
20 Yin hawaaruntsin nabuntsi baaside baasalla keexint-
tida. Doche xapho mintsize shuchchize Kiristtoos Yesuusa.
21 Eella keetsita ubba aykinttii Laatstse gidda geeshi
Xoozze keetstsi maaqqade wontsis dammane.
22 Eera yin mahi Xoozzes aqize keetstsi maaqqii Ayyaanara
wolalla keexinttoda.

3

*Ayhude maaqqoosse asuntsis hawaare maaqqide Phawu-
loosa*
1 Yinnii gisho, taanii, Phawuloosa, Ayhude maaqqoosse
yin gisho Kiristtoos Yesuusa achi asi maaqqida.
2 Yinttis tana inggide Xoozze aadho keehatitsi asttamaare
ta maaqqezanno yin loytsii si7ida.
3 Ta yinttis zaga hyaatara xaafidanni fana Xoozii fa saza
qofa taas qonccitsara erisida.
4 Ta xaafidanno yin nabbabize wode Kiristtoosa saza qofa
ta akko gaar akaakezako yin be7ades dandda7ane.
5 Yinna saza qoftta Xoozze Ayyaanara geeshi
hawaaruntsisin nabuntsis hyatte qonccidanni fana zaga
wode asuntsis yinnii gaar qonccizikaaya.
6 Yinnan beezanna Ayhude maaqqoosuntsi
Isra7eeluntsara fettilla Xoozze anjjo laattodes fettii asatitsi
billite maaqqii; Xoozii inggize ufays Wonggele baggara
Yesuus Kiristtoosara shaakkinttizuntsana maaqqades.
7 Xoozze fa wolqqa oochara fa inggide aadho keehatitsiti
imo baggara Wonggele oochchizaya maaqqida.
8 Taanii geeshshunts ubbappa laafa maaqqikon Ayhude
maaqqoosse asuntsis wuzula baayze Kiristtoosa duretitsi
Wonggele ohode gaar aadho keehatitsi taas ingginttida.

2:16 Qola. 2:14 **2:17** Qola. 1:20 **2:18** Isa. 57:19 **3:5** Qola. 1:26-27

9 Mahi zaga wode ubba medhdhide Xoozara aachintti yeze
saza qofa, Xoozze qoftta akko yezako qonccissades aadho
keehatitsi taas ingginttida.
10 Xoozii yinno oochchide hyatte wode woosa keetstsi
asunts baggara salo yeze hyalaquntsisin ahizuntsis fa
dumma dumma qonccitsito erisodes.
11 Yinnan Kiristtoos Yesuusa baggara nu Laatstse folide
medhina qofa.
12 Nu Kiristtoosas maaqqidanniran eza ammandanni
gaara Xoozze tiino miinggi ammaninttii shiiqodes
dandda7ane.
13 Taanii yin gisho madha ekkizanna nuus bonchcho yinnii
gisho ta yellize madhito bi7i ufays gachchifete ga7i yinttana
woossane.

Efesoone asuntsis woosside woosa

14 Taanii Aday tiino bunqqunttii woossize hyannii gishosi.
15 Salo sa7a yeze fettii fettii kara asuntsi turii suntsi
denggize Xoozappa.
16 Xoozii fa bonchcho duretitsappa yin gaatsa qoftto
mintsize wolqqa fa ayyaana baggara inggode gaar yinttis
woossane.
17 Mahi ammanora Kiristtoosa yin wozintte yessade
gaaran yin siiqora xapho dakkii miinggi yessade gaar woos-
sane.
18 Yinnii fana, Kiristtoosa siiqo akko gaar dalgga, pharggo,
dhoqqin ciimmo yezako geeshshunts ubbuntsara akaakii
erode gaar woossane.
19 Yinna as Eratitsappa dhoqqa maaqqide Kiristtoosa siiqo
yin erode gaaran Xoozze folo kumutsi yin kumode fana ta
woossane.
20 Yikke, nu gidda oochchize wolqqiti baggara nuunii
woossizannippa woy qoppizannippa ubba aatsii oochchodes
dandda7izes,
21 Eesin woosa keetstsa asuntsis ubba Kiristtoos Yesuusa
wode ubba medhippa medhina yellodes bonchcho maaqqe.
Amin77e.

4

Kiristtoosara yeze fettetitsi

1 Yikke, Laatstses acinttide taanii, yin xeeginttide xeegisite
beezize de7or yessade fana woossane.
2 Siiqora fetay fetaya dandda7itera ubba wode aadatit-
saran dalggatitsara wol dandda7i yezote.
3 Sarotitsara acinttide ayyaana fettetitsi naagodes ming-
gote.

4:3 Qola. 3:12-13

4 Yin xeeginttidanna fettii ufays xeegitsi maaqqide gisho
fettii asatetsin fettii Ayyaana yene.
5 Fettii Laatstsii, fettii ammanon fettii xinqqate yene.
6 Ubbannippa dhoqqa maaqqide, ubballa oochchize ubba
bessa yeze fettii Xoozii, ubbuntsi aday yene.
7 Yezin Kiristtoosa inggodes koydanni fana nuus fetes fetes
dumma dumma imotitsi inggida.
8 Yinnii gisho, Xoozze qaaltte,
«E ude kezide wode di7inttodes yezuntsana di7ida,
asuntsisin imotitsi inggida»
yagayda.
9 Sulle sa7a oomo wodhdhida ga7e maaqqanxiko yinna «Ude
kezida» gaazanna akko ga7e?
10 Ye sulle wodhdhiday, mahi ubbanne benttode wontsis salo
ubbas kattar keziday eza.
11 E feta feta hawaaruntsana, feta feta nabe,
Wonggele sabaakuntsana, woosa keetsi yenggizuntsanan,
asttamaaruntsana mahi inggida.
12 E yinno oochchidanna Kiristtoosa galla maaqqide woosa
keetsita geeshshade fanan ammanze asuntsana Xoozze
oochas giigisades.
13 Yinnii fana, nu ubba Xoozze na7a erii ammanora bent-
tize fettetitsago yellii, Kiristtoosa folon kumutsi maaqqide
fana nuunin kumutsi as maaqqade fanas.
14 Yikkeppa suuba, asuntsi gene cimora giigide balitsize
worddo timirtte baqoran zulunttera goden hyankka sholale
kaa7ize na7untsi fana maaqqodes beezoos.
15 Yezin nuunii turo siiqora aytsitsii ubba bazara eego
omma maaqqide Kiristtoosago dichchoda.
16 Eeppa denddii galla ubba billite wogara oochchode
fana acinttide galla xapho shazhara aykkinttii fana siiqora
keexitera fa galtto dichchane.

Kiristtooara kille de7o
17 Yikkeppa qofa baayze Ayhude maaqqoosse asunts fana
yezippete ga7i Laatstse tiino markkidhane.
18 Un qoftta dhumida; fa wozintte dhumida. Xoozii inggize
de7oppan hyaakkida.
19 Un yeella gaazebaz eroos; un tuna baz oochchodesin
asho amotitsis fana aatsii inggida.
20 Yin Kiristtoosa baz yinnii gaar tamaarikaaya.
21 Turippa yin si7ida. Mahi Yesuusa gidda turii yezanno
tamaarida.
22 Yin tiino yezide wogito ashshote. Mahi cimmize
ammora dhabize yin gal77a qoftto hyaasote.

4:9 Maz. 68:18 **4:16** Qola. 2:19

23 Yin wozina ayyaanara killidhdhote.
24 Turii xillotitsaran geeshshatitsara Xoozii aazii medhinttide kille asatitsito ma77ote.
25 Yikke, worddo ohinttippete. Nuunii ubbuntsi Kiristtoosa galla billite maaqqide gisho as ubbara turo ohinttote.
26 Kaccote, yezin yin nagara oochchippete. Yin kachchara yezin awa gelippe.
27 Xalahes bessi inggifete.
28 Kaystize yikkeppa kaystippe. Yezin dahuntsana maaddize baz yessade fana fa kushera lo77o baz oochcho.
29 Yin doonttippa mulon iita qaala kezippe. Yezin si7izuntsana ufaysodesin mintsodes beezize lo77o qaala yin doonttippa kezo.
30 Wozo qammas attamii gaddide geeshi Xoozze ayyaana azzantsifete.
31 Morkketitsi, zhilo, kachchi, uufo, cashshin iita ubba yinttappa hyaasote.
32 Aatsii fetay fetays keehan yiqsinttizuntsana maaqqote. Xoozii Kiristtoosa baggara yinttis atto gaydanni fana yinttin wolis atto ga7ote.

5

1 Yikke, Xoozii kadhinttide na7unts fana Xoozza kaallizuntsana maaqqote.
2 Kiristtoosa nuna kadhii Xoozza ufaysize lo77o sawize imon zharsho mahi fa shemppito nuus aatsii inggidanni fana yinttin siiqora yezote.
3 Akkon olale hyantta, woy tunatitsi, woy amotitsi gaarize baz mulon yin kale sinttippe. Yinna geeshi maaqqide Xooz asis beezoos.
4 Yeellize bazin booza ohe woy qidhe yinttis beezoosse gisho yezippete; aadhii Xooz galatote fattin.
5 Hyanno erote; oonin olale hyanttize woy tuna baz oochchize woy amodhdhizen eeqa goynizen zhaaridhize Kiristtoosara Xoozze ka7itumo gelodes dandda7oos.
6 Yinnippa denddidanne Xoozze hyanqo kiitinttoose asuntsalla afa ye7ode gisho oonin yinttana fatstsoosse ohera cimmippe.
7 Yikke yentsesara wolla iita baz oochchizuntsana maaqqippete.
8 Zaga yin dhuma yezida, yezin hyatte Laatstse baggara foo7o yene. Yikke, foo7o yeze asi fana hyanttote.
9 Lo77otitsi ubba, xillotitsin turii aafe benttize foo7o gidda.
10 Yinnii gisho Laatstsa ufayssize baz oochchodes koyote.

4:23 Qola. 3:9 **4:25** Medho 1:26; Qola. 3:10 **5:1** Qola. 3:13 **5:3** Keze 29:18; Maz. 40:6

11 Aafe baayze dhuma oochara fetto maaqqippete, aatsii
qonccizote.
12 Un aachicha oochchize gisho melle atto yezin ohodesin
yeellizane.
13 Yezin ubba bazi foo7o kezize wode qonccii benttane.
14 Qonccii benttize ubba foo7o. Yinnii gisho,
«Naate genttizayo barkko;
hyayqoppa denddo;
Kiristtoosa nees foo7oda» yagayda.
15 Yikke, yin cinccuntsi fana maaqqote fattin cinccatitsi
baayzuntsi fana maaqqii yezaame fana loytsii naaginttote.
16 Qammita iita maaqqide gisho wodito wozote.
17 Yinnii gisho, Laatstse qoftta akko yezako qoppote fattin
eeyuntsana maaqqippete.
18 Geeshi Ayyaanara kumote fattin woyne ushshara
matsintifete, yinna dhabssego kanggane.
19 Mazmureran, sabara ayyaana yetstsara, fetay fetayra
ohinttote. Mahi yin wozintte zammariteran sabbitera Laat-
stsa galatote.
20 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa suntsite ubba bazis
Xoozza Adaya ubba wode galatote.
21 Kiristtoosa bonchchos ga7i yinttappa fetay fetays aqote.

Azini bazin machchi baz
22 Machchuntso, Laatstsis aqizanni fana yin azinuntsis
aqote.
23 Kiristtoosa woosa keetsitis omma maaqqidanni gaar
azinin fa machchitis omma. Mahi Kiristtoosa fa galla
maaqqide woosa keetsito ashshiza.
24 Yezin woosa keetstsi asuntsi Kiristtoosas aqizanni fana
machchuntsi fa azinuntsis ubba bazara hyaarnttote.
25 Azinuntso, Kiristtoosa woosa keetsito kadhii fana iis
inggidanni fana yinttin yin machchuntsana kadhote.
26 E woosa keetsito fa qaaltti baggara hyaatsara meeccize
fana geeshane.
27 Dhoha woy sino tukke woy yinnii gaarize baz baayze
geeshin bore baayzanno mahi bonchchinttide woosa keet-
sito faas shiishodes koyi yinno oochchida.
28 Yinnii fana, azinuntsii fana kadhizanni gaara fa
machchuntsana kadhodes beezane. Fa machchito kadhize
fana kadhane.
29 Fana ixxize asi oonin baaya, yezin Kiristtoosa woosa
keetsis oochchizannin naagizanni fana fa galtto muuzanen
naagane.
30 Nuunii Kiristtoosa asatitsiti billite.

5:17 Qola. 4:5 **5:20** Qola. 3:16-17 **5:23** Qola. 3:18; 1 Phex. 3:1 **5:26** Qola. 3:19; 1 Phex. 3:7

31 «Yinnii gisho, asi fa adayan fa intto ashshii, fa machchitira fetto maaqqane; un lam77untsi fettii asho maaqqane» yagayda.
32 Yinna damma saza qoftta, yezin taanii yinno Kiristtoosasin woosa keetsis aazize mahi ohine.
33 Yezin, yin fetay fetay yin machchuntsana yinnii fana kadhote. Machchitan fa azinza bonchcho.

6

Na7unts bazin yelidunts bazi

1 Na7untso, yinttana yeliduntsis Laatstse gisho ga7i kiitinttote, Yinna beezize bazi.
2 «Ne adayan ne intto bonchcho.» Yinna ufays qaala yeze tiino kiita.
3 «Ne yinno oochchiko ubba bazi nees giigoda; ne berita sa7alla pharggoda».
4 Aduntso, yin na7untsana Laatstse zoreran seerera dichchote fattin unttana zhilizippete.

Laatstsuntsi bazin aruntsi baz

5 Aruntso, yin Kiristtoosas kiitinttizanni fana zhashmoran goqera, yin wozintte suuritera ashos laatstsii maaqqiduntsis kiitinttote.
6 As tiino saba denggodes un be7ize wode xalaala oochchifite. Yezin Xoozze qofa oochchize Kiristtoosa aruntsana maaqqote.
7 Asis maaqqikaayzin Laatstsis ga7i yin kumits wozinttippa oochchote.
8 Aro maaqqin woy laatstsii maaqqin fetay fetay fa oochchide lo77o oochitis laatstsappa anjjo kushe ekkodanno erote.
9 Yin laatstsuntso, manddizanno ashshii lo77o baz oochchote, yinttanan unttanan ahize Laatstsay, salo yezay as sino bi7i firdda deshshi yizoosanno yin erane.

Xoozze ola miishe

10 Attidanne, Laatstsaran E damma wolqqite miinggiduntsana maaqqote.
11 Xalahe cimo ixxii dandda7ode gaar Xoozze yinttis inggide ola miishe ubba ma77ote.
12 Nu olinttizanna suutsaran ashora baaya; salo yeze tuna ayyaana olanchchuntsara; adetits wolqqa aduntsara, hyalaquntsaran hyanna dhuma alamito ahizuntsara.
13 Yinnii gisho, iita qamma ixxodes ubbanno folii, miinggi eqqodes yin dandda7ode gaar Xoozze ola miishe ubba ma77ote.

5:32 Medho 2:24 **6:2** Qola. 3:20 **6:3** Keze 20:12; Mahe 5:16 **6:4** Qola. 3:21 **6:9** Qola. 4:1; Mahe 10:17; Qola. 3:25

14-15 Yikke yin qazintte turotitsi danccii, xillotitsi xurure
ma77i; sarotitsi Wonggelera giiginttii yin tohite caamma
fana aatsii miinggi eqqote.
16 Ubbannilla gujjii, Xalahe dakkize iita lobize tama
dongge ubba dhabsodes dandda7ize ammano gonddalle
dentstsote.
17 Atotitsi biraata barnneexa gaar yin ommite gaddote;
ayyaana mashsha aykkote; ezin Xoozze qaala.
18 Woosaran melluntsis woosara ubba wode Ayyaanara
woossote. Yinna qoftira geeshshuntsis woosittera ubba
wode minggote.
19 Taanii Wonggele gaatsi qofa qonccizi ohode fana Xoozii
taas qaala inggode fana woossote.
20 Wonggele kiitas santsalaatara acinttiday E gisho ohodes
beezize fana qonccizi ohode fana taas woossote.

Wurssutsi saritse

21 Taanii wayze yezakon akko oochchizako yin erode
gaar nu siiqo ishay, Laatstse oochite ammninttide
oochanchchizay, Tikiqoosa, ta baz ubba yinttis ohoda.
22 Nu baz yin erode fanan yin wozintto mintsitsode gaar
yinttago kiittidanna yinnii gishos.
23 Xoozze adeppa, Laatstse Yesuus Kiristtoosappa
sarotitsin siiqo ammanora wolla ammanze ubbuntsis
maaqqe.
24 Toyoosse siiqon Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa kadhize
ubbuntsis aadho keehatitsi maaqqe; Amin77e.

6:16 Isa. 11:5; Isa. 59:17; 52:7 **6:18** Isa. 59:17 **6:22** Hawa. 20:4; 2 Ximo. 4:12; Qola. 4:7-8 **6:23** Medho 21:10

Phawuloosa Filphisiyusa Asuntsis

Xaafide Kiita

Gele

Phawuloosa Filphisiyusa asuntsis xaafide kiita xaafinttide, Roome sa7a Maqedooniya awurajja, Filphisiyusa sa7a yeze woosa keetsitis. Yinna woosa keetsita Phawuloosa Awuroppa sa7a tiino esside woosa keetstsi. Yinna kiitta xaafinttide, Phawuloosa achi keetstsa yeze wode melle ammanze oochanchchuntsi eza ixxide woden Filphisiyusa woosa keetstsa denddide worddo timirttiti gisho E wozintta gaama azzanide wode. Maaqqo yezin, Phawuloosa Yesuus Kiristtoosa mintsii ammanze gisho hyanna kiitte qonccii benttize, ufayssin kumutsi ammanintte. Filphisiyusa yeze gaama asuntsi Roomeppa di7inttii yi7ide asi. Un Roome sa7as yiqsinttanen loytsii kafane. Unttappa fetay fetay ammanii fa gade asuntsara bay7inttida. Yinna bay7ita unttalla afa madhan dahitumo ki7ida (Ha. O. 16:20-21).

Phawuloosa hyanna kiitto xaafide tiino mikinaatita eza madhize wode maaddodes Filphisiyusa ammanze asuntsi imo ees dakkide gisho unttana galatodes. Eellan unttalla afa dumma dumma madha yellidebaz maaqqikon un minggode fanan kumutsi ammaninttii yessade gaar hyanna benttide qammite unttana mintsitsane. Ceeqon utura ashshii, Yesuus Kiristtoosa dalggatitsite un kumode fana mintsii unttana qofizida. Yesuus Kiristtoosara fettilla maaqqii un denggide de7o Xoozze aadho keehatitsafa kezidannon ammanora un ekkida fattin Ayhuduntsi woga folera benttidebaz baayzanno unttana qofizane. Yesuus Kiristtoosara fettilla yeze ubbuntsis Xoozii inggize saron ufayssi unttis xaafida.

Hyanna kiita erinttide ufayssi, ammanintte, fettetitsin ammanora miinggi de7o qonccizi beezane. Yinnilla afa gujjii, Phawuloosa Filphisiyusa woosa keetsito siiqide damma siiqito qonccizane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-11*
Phawuloosa hyanii yeze yessi *1:12-26*
Ammanon aazize yessi *1:27—2:18*
Ximotiyoosasin Ephphaafiraditus yeze qofa *2:19-30*
Morkkuntsappan iituntsappa naagintte *3:1—4:9*
Phawuloosan Filphisiyusa ammanze asuntsin *4:10-20*
Sarotitsin anjjo *4:21-23*

1 Kiristtoos Yesuusara fetto maaqqide gisho Xoozze
baz maaqqide, Filphisiyusa katama yeze woosa keet-
stsi ahizuntsisn daaqonatesin Kiristtoosa Yesuusara yeze
geeshshuntsis ubbuntsis. Yesuus Kiristtoosa aro maaqqide,
Phawuloosappan Ximotiyoosappa dakinttide kiita.
2 Nu aday Xoozzeppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa
aadho keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Phawuloosa galata woosa

3 Taanii yinttana tiirize wode ubba, ta Xooz galatane.
4 Taanii yin ubbuntsis Xooz woossize wode ufayssara
woossane.
5 Yin tiino qammappa hyayno yellodes, Wonggele
markkidhizanne taara wolla maaqqide gisho Xooz galatane.
6 Yin gidda lo77o oocha aykkide Xoozze, Kiristtoos Yesu-
usa lam7intsa maaqqii ye7ize qammito yellodes, folodanno
loytsii erane.
7 Yin ubba wode ta wozintte yene. Taanii ubba wode yin
gisho qoppodes beezane. Hyatte taanii achcha yeziteran
acinttodannippa tiino Wonggele naagoran Wonggele mintsii
ohe Xoozii taas inggide aadho keehatitsito taara gizhinttida.
8 Taanii yinttana ubba Kiristtoos Yesuusa siiqite akko fana
yiqsinttizako Xoozii taas markka.
9 Yin siiqita turii eratitsaran akaakera wolla gujjii gujjii
diccode fana Xooz woossane.
10 Yinne yin lo77o baz shagii, erode fanan, Kirist-
toosa maaqqii ye7ize qammite geeshshuntsanan bore
baayzuntsana maaqqada.
11 Yin de7ita Xoozis bonchchon galata Yesuus Kiristtoosa
baggara benttize xillotits aafe kumii aafode fana.

Phawuloosa acintta wonggele dalggode fana maaddida

12 Ta ishuntso, tana yellide Wonggele dalggode fana turo
maaddidanno yin erode fana koyane.
13 Taanii Kiristtoosa oochchize gisho acinttidanno, kaat
keetstsi naagizuntsin melluntsi ubba erane.
14 Ta acinttii mikinaater nu ishuntsappa gaamuntsi Laat-
stsa loytsii ammaninttida. Yinnii gisho, Xoozze qaala
zhashimo baayzin kasennippa aadhii miinggi ohode fana
mintsitimo un denggida.
15 Maaqqo yezin, fetay fetay qanaateran lalleran Kirist-
toosa baz ohine, yezin melluntsi luule wozinappa ohine.
16 Luule wozinappa ohizuntsi, Xoozii taas Wonggele naago
oocha inggodanno erize gisho siiqora ohine.

1:2 Hawa. 16:12 **1:14** Hawa. 28:30

17 Yezin hyankkuntsi ta achitilla afa melle madha
ko7odebaz unttis aazin fana kadheppa denddii Kirist-
tooabaz ohinep attin turii wozinappa ohoos.

18 Yinna akkon yi7oos. Turii wozinappa maaqqin woy
turii baayze wozinappa maaqqin yinna ubbanne Kiristtoosa
sabbakinttane. Tana yinna ufayssane.

19 Mahi melle tana ufayssize bazi, taanii yin woositen
Yesuus Kiristtoosa Ayyaana maadera wallo kezidanno erize
gisho tana ufayssane.

20 Taanii folo ta oochite yeellidhdhamanno ufayssara naa-
gane. Yezin ubba wode oochchizanni fana, hyatte taanii
faxa yezin woy hyayqqin zhashtikaayzara ta kumutsi gallite
Kiristtoosa bonchchinttoda ga7i mintsii ohine.

21 Taas de7o gaazanna Kiristtoosas yeze; mahi ta
hyayqqikon taas aadhide tirfe.

22 Yezin ta faxa yeziko aafe yeze oocha oochchoda. Yezin
faxa yezannippan hyayqoppa aayya doorod yezako taas
erinttoos.

23 Taanii hyantsi lam77untsappa aayya doorod yezako
un7inttida. Hyanna de7itippa shagintti Kiristtoosara wolla
yessades amudhdhane; Kiristtoosara wolla yezanna ub-
bappa aadhii lo77o.

24 Yezin taanii faxa yezanna yinttis gaama koshshize baz.

25 Yinno taanii geeshi erane; taanii, yin ammanora diccode
fanan ufayttode fana yinttara faxa yessada.

26 Yinnii gisho, taanii yinttago maaqqii ye7ize wode ta bag-
gara Kiristtoos Yesuusalla yeze ceeqintta yinttis ganggoda.

27 Ubbappa aatsii, yin Kiristtoosa Wonggeles beezize de7o
yezote. Ta yinttana bi7in woy be7anxin yin fettii qofara
miinggi eqqii, melluntsi Wonggelera ammanode fana fettii
wozinara maaqqii fettilla butunttizanno ta si7oda.

28 Yin morkkuntsis zhashtippete. Un yinttara eqintti-
zanna yinna unttis dhabe malla maaqqii, yinttis Xoozappa
maaqqide atotits malla.

29 Kiristtoosas oochchize imotitsi yinttis ingginttidanna,
yin eza ammanode fana xalaalas baayzin yin E gisho madha
ekkode fana.

30 Yinnii gisho, hyatte yin taara waaye gishinttizuntsana
maaqqida; yinna waayita hyannippa tiino tana yellin
bi7idannon hyatten tana yellittera yezanno yin si7ite yene.

2

Turii ashkketitsi

1 Kiristtoosara yin yeze yestta yinttana miintsane; mahi
E siiqitan yinttana mintsitsane. Geeshi Ayyaanara yinttis
fettetitsi yene; yin melluntsis dalgganen yiqsinttane.
2 Yikke, yin fettii qofara, fettii siiqora, fettii wozinaran
fettii ayyaanara maaqqii tana folo ufayssote.
3 Yinttana kadhera woy ceeqinttize fatstsoosse amora fettii
bazin oochippete. Yezin yin fetay fetayppa dammane yaga7i
qoppikaayzara yinttana kawushshote.
4 Yin fetay fetaya, melluntsana maaddize baz koyote fattin
yinttana maaddize baz xalaala koyppete.
5 Kiristtoos Yesuusa yeze qoftta yin gidda yessades
beezane.
6 Ees ubba wode Xoozze hyano yene.
Yinno maaqqikon, eza Xoozara fetto mahize hyano,
wolqqara ekkodes koyikaaya.
7 Yezin, E faas yeze bonchchito ubba ashshii,
aro maaqqida; asi fana yelinttida;
asi maaqqii qonccida.
8 E fana kawushshida;
hyayqqoos yellodes,
melle atto yezin masqalalla afa
hyayqodes kiitinttida.
9 Yinnii gisho, Xoozii eza gaama dhoqi dhoqi yiizida;
mahi suntsi ubbappa aadhize damma suntsi inggida.
10 Yinnii gisho salon sa7a,
sa7appa oomora yeze ubbanna,
Yesuusa suntsiti bonchchos bunqinttoda.
11 Asi ubba fa il7antsite,
Yesuus Kiristtoosa Laatstsii ga7i,
Xoozze Aday bonchchos markkidhoda.

Hyanna alamttis foo7o maaqqe

12 Ta ishuntso, taanii yinttara yeze wode ubba yin kiit-
inttide fana, hyatte ta yin kaleppa hyaakkikon, tiinonnippa
aatsii, kiitinttodes beezane. Xoozis zhashimoran goqeran
yin atotitsito beezize oocha oochchote.
13 E koyze qoftto oochchode fanan koyode fana yin gidda
oochchize Xoozii.
14 Akko oochan oochitera zuuzinggikaayzara woy lal-
likaayzara oochchote.
15 Wobbon nagaranchcho asunts gidda bore baytsi,
geeshshuntsanan boriso baayze Xoozze na7a maaqqote. Yin
un gidda salo xoolintto fana foo7itera,

2:11 Isa. 45:23

16 de7o benttize qaala ashshikaayzara mintsii aykkii;
yinnii fana ta wotsitan ta oochita hyarii attoosse gisho
Kiristtoosa ye7ize wode taas ceeqo maaqqada.
17 Yezin yin ammantten oochite zharsho gujjii ta shemp-
pita lanttizakon* tana ufayssane. Yinttin taara ufayttoda.
18 Yinnii fana yinttin ufaytti tanan ufayssodes beezane.

Ximotiyoosan Ephphaafiroditusa

19 Taanii yin yestti baz si7i ta ufayttode fana Ximotiyoosa
yinttago ellisii dakkode fana Laatstsi Yesuusa tana maaddo-
danno ammaninttane.
20 Yin yesttis wozinappa qoppize E gaarize asi melle oonin
baaya.
21 Melluntsi fana maaddize baz koyanep attin Yesuus
Kiristtoosa koyze baz oochchoos.
22 E taara fettilla maaqqii na7a fa adays oochchizanni
fana Wonggele oocha oochchidayin ammaninttide asi
maaqqizanno yin erane.
23 Yinnii gisho, ta baz wayadyezako bi7i ellisii eza yinttago
dakkoda ga7i qoppane.
24 Taanii, ta ommite ukke wode yinttago hyanggodanno
Laatstsalla ammaninttane.
25 Yin gaaran, taanii, ta isha Ephafiroditusa, taara wolla ta
bagga maaqqii oochchidaya, olinttidayan, tana maaddodes
yinttis kiitinttidya, yinttago kiittodes qoppida.
26 E yinttana ubba be7ades gaama amudhdhane. Mahi
E hyargginttidanno yin si7ide gisho fa wozintte gaama
un77inttane.
27 E turo hyargginttii hyayqos yii7i attida. Yezin Xoozii
eza maarida. E xalaalas baayzin azzano azzanolla afa
gujunttaame fana, taasin yiqsinttida.
28 Yikke, yin eza mahi bi7i ufayttode fana taasin ta woz-
intte michito toyissade fana ta eza ellisii yinttago dakkodes
amudhdhane.
29 Laatstsa ammanze gisho ufayssara mokkote. Mahi E
fana yeze as ubba bonchchote.
30 Yin ta kale maaqqii oochchodes dandda7oosse maade
maaddii Kiristtoosa oocha gisho fa shemppitis yiqsinttanxi
hyayqos yii7i attida.

3

Turii xillotitsi

2:16 Mahe 32:5 * **2:17** *Ta suutsita ushi zharsho fana:* Fettii fettii wode zharsho bessa zharshinttize hyaaris zharsholla afa hyaatsi woy woyne ushi gussane.

1 Yikke, ta ishuntso, yin Laatstse baz maaqqide gisho
ufayttote. Taanii tiino xaafidanni fana mahi xaafo-
danna tana waaytsoos, yezin yinttana balintteppa naagodes
dandda7ane.
2 Iita baz oochchize kanuntsappan, mahi garrazinttodes
beezane gaaze iita asuntsappa naaginttote.
3 Nuunii Xoozze Geeshi ayyaanara goynize gishon nu
yestte Kiristtoos Yesuusara ceeqinttize gisho turii garrazintte
garrazinttiduntsana. Nuunii asatitsalla afa oochinttize baza-
lla ceeqinttoos.
4 Ta benttize asatitsalla ceeqinttodes beeziko ta gaama
bazara ceeqinttodes dandda7ane. Akko asin fa benttize
asatitsalla ceeqinttize baz faas yene ga7i qoppiko, taanii
eepa gaama aadhii ceeqinttize bazi yene.
5 Taanii yelinttide osfun qammara garazinttida. Taanii
yelinttera Isra7eele; Biniyame kochchi; taanii worqqintte
baayze Ayhude asi. Ayhude higge naagera maaqqiko taanii
Farisaawe.
6 Ayhude ammano qinaatera maaqqiko ta woosa keetstsa
ammanzuntsana bay7ane. Fettii asi higge naagii xillizebaz
maaqqiko, taalla bore benttikaaya.
7 Yezin zaga tana maaddane ga7i qoppidebaz ubba, Kirist-
toosa gisho ga7i maaddoose baz mahi faydida.
8 Yinno xalaala baayzin taanii ta Laatstse Kiristtoos Yesu-
usa erizanna mellebaz ubbappa gaama aadhize gisho yinna
ubbanno tirfe baayze fana faydida. Taanii E gisho ubbanne
qohinttida. Kiristtoosa denggodes ubba baz alla olinttide
buure fana faydida. Taanii Yesuusara fetto maaqqida.
9 Yinno yiizanna higgella maaqqide ta omma xillotitsi
ashshii ammanolla maaqqide Xoozze xillotitsi Kiristtoosa
ammanii denggodesin eera wolla maaqqades.
10 Taanii Kiristtoosan E denddo wolqqito erodes koyane.
Taanii E waayito eera gishinttodes E hyayqite E denddito
amudhdhane.
11 Yinnii gaar, hyayqoppa denddii medhina de7o yessades
ufayttane.

Qoppide besito yellodes woxxote

12 Taanii hyatte qoppide besito yellida woy ta gidda bala
baaya ga7oos. Yezin Kiristtoos Yesuusa tana aykkide gisho
taanii ta tiino yeze woyto aykkodes woxxanen butunttane.
13 Ta ishuntso, taanii yinno denggida ga7i qoppoos, yezin
taanii fettii baz oochchoda. Taappa suubara yezanno botii
tiino yezanno aykkodes sheelinqqane.

3:6 Hawa. 23:6; 26:5; Rome 11:1 **3:7** Hawa. 8:3; 22:4; 26:9-11

14 Yinnii gisho, taanii qoppide besito yellodes woxxane.
Xoozze Kiristtoos Yesuusa baggara salo yeze medhina
de7oos xeegide woyto ekkodes ellisane.
15 Yikke, nuunii Ayyaanara miinggide ubbuntsi hyanno
qoppodes beezane. Yinttappa bagguntsis dummudhize qofa
yeziko, yinnon Xoozii yinttis qonccissada.
16 Maaqqikon, Xoozii nuus qonccizide turite, tiino hyam-
mada.
17 Ta ishuntso, tana aazote; yinnii fanan, nuna aazii
kaallize melle asuntsana qoppii bo7ote.
18 Taanii yinno yinttis tiino gaama tohe ohida, yezin hy-
atten mahi afutstsara ohine. Fa yestte Kiristtoosa masqalas
fana morkke mahide gaama asuntsi yene.
19 Un folita dhabe; un sazita unttis laatstsi. Yeellidhodes
beezize baza un ceeqinttane; mahi hyanna sa7itibaz xalaala
qoppane.
20 Nu gadita salo. Saloppa yi7i nuna ashshodes yeze
Laatstsi Yesuus Kiristtoosa naagane.
21 Kiristtoosa ubbabazito fa adetitsi wolqqappa oomora
mahodes dandda7ize fa wolqqara nu labbitsi asatitsito
laammii fa bonchcho asatitsito aazode fana yiissada.

4

Wurssutsi zore
1 Ta ishuntso, ta kadhizuntso, ta amudhizuntso, tana
ufayssizuntson, tana ceeqizuntso yikke Laatstsara miinggi
eqqote.
2 Ewoodin Sinxiikan, yin lam77untsi, fettii qofara Laatst-
sara yessade fana ta yinttana zorane.
3 Taara oochchize ammantsizayo, neenii hyantsi
maachuntsana maaddode fana ta nena woossane. Hyantsi
maachuntsi taara, Qeleminxoosaran un suntsita Xoozze
de7o maxaafite xaafinttide melluntsara wolla Wonggele
ubba bessa yeltsodes labbida.
4 Laatstsara yezanne ubba wode ufayttote. Taanii yinno
gujjii ohine; ufayttote.
5 Asi ubba yin lo77otitsito ero; Laatstsii ukkera yo7oda.
6 Xooz yin woossize wode ubba bazara eza galatitera,
yinttana beezize baz ubba woossotep attin akko bazisin
yirggippete.
7 As eratitsi ubbappa aadhize Xoozze sarotitsi, yin woz-
intton yin qoftto Laatstsi Yesuus Kiristtoosas maaqqidanne
naagoda.
8 Wurssutsite, ta ishuntso, yin wozintte lo77o bazin gala-
tize bazi qoppote. Turo maaqqide baz ubba, bonchcho baz

3:18 1 Qoro. 4:16; 11:1

ubba, qohe maaqqoosse baz ubba, geeshi baz ubba, siiqobaz ubba ufayssize baz ubba qoppote.

9 Yin taappa tamaaridanno, ekkidanno, si7idannon bi7idannon ubba oochchote. Sarotitsi inggize Xoozze yinttara wolla maaqqada.

Phawuloosa ingginttide imottis galatida

10 Gaama wodeppa suuba, yin ta baz mahi qofa aykkide gisho taanii Laatstse gidda gaama ufayttane. Yinno gaazanna, taas qoppodes yinttis wottanxide gishop attin taas qoftto ashshikaaya.

11 Taanii yinno tana madhide gisho ga7oos; taas yezanna maaqqada gaazanno tamaarida.

12 Taanii madhidhii yeze yessin erane; mahi duridhii yeze yessin erane. Aban maaqqin mahi akko woden taanii mishshin naye, facen kumen ubbanne taas yezanna maaqqada gaazanno tamaarida.

13 Wolqqa inggize Kiristtoosara ubba baz oochchodes dandda7ane.

14 Maaqqikon, yin ta madhite maaddidanne lo77o oochchida.

15 Filphisiyusa asuntsi, Wonggele tiino ohodes taanii Maqedooniyappa kezize wode inggize bazan ekkize baza yin woosa keetsitifa melle woosa keetstsi tana maaddikaayzanno yin erane.

16 Teselonqe yeze woden tana koshshizebaza mahi mahi maaddida.

17 Taanii, yinttappa imo ekkodes koyi baayzin imoppa ye7ize anjjo yin ekkode fana.

18 Taas koshshizannon koshshizannippa aatsii yin taas dakkide imoto Ephafiraditusappa ekkida; yinnan yin imota Xoozii ekkize sawo tonkku gaaze, E kadhize, E ufayttize zharsho fana.

19 Ta Xoozze fa duretitsitippa, bonchcho Kiristtoos Yesuusa baggara yinttis koshshize baz ubba inggoda.

20 Nu Aday Xoozzes medhinappa medhina yellodes bonchcho maaqqe. Amin77e.

Wurssutsi saritse

21 Kiristtoos Yesuusa baggara Xoozze baz maaqqide ubbuntsana saro ga7ote. Taara yeze ishuntsi yinttana saro gaane.

22 Xoozis maaqqide asuntsi ubba, ubbappa aatsii kaat Qeesare keetstsa yezuntsi yinttana saro gaane.

23 Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita yinttara maaqqe.

4:16 2 Qoro. 11:9 **4:17** Hawa. 17:1 **4:19** Keze 29:18

Phawuloosa Qolaasiyasa Asuntsis

Xaafide Kiita

Gele

Phawuloosa Qolaasiyasa asuntsis xaafide kiita xaafinttidanna, Eerats Isiya, Efesooneppa awa kessi zalara yeze Qolaasiyasa katama yeze woosa keetsitis. Yinna woosa keetsito esside Phawuloosa maaqqanxikon, Roome sa7a Isiya waanna katama maaqqide Efesooneppa Wonggele oochchizuntsana kiittize eza maaqqide gisho Qolaasiyasasin adetimo ees yene. Qolaasiyasa woosa keetsite, «Xooz erodesin kumutsi atotitsi denggodes asi ubba ayyaana wolqqasin adetitsi wolqquntsi goynodes koshshane» yagaaze worddo asttamaaruntsi yezanno Phawuloosa si7ida. Yentsi asttamaaruntsi tamaarssize melle baz, mahi, «Asi ubba garrazintte fana yeze wogitis aqodesin katstsa woga ubba naagodes koshshane» gaane.

Phawuloosa hyanna kiitto xaafidanna, turii ammano timirtte tamaarssi, un worddo timirttito lalodes. E mahide mahitippa waannize, «Yesuus Kiristtoosa kumutsi atotitsi inggane; melle haymaanotuntsin oochchuntsi eeppa hyaakitsane» yagaazanno. Xoozii Kiristtoosa baggara alamito medhdhida. Mahi E baggara mahi faago ko7oda. Hyanna alamttis atotitsi ufayssi yeze Kiristtoosa ammanera. Yinnii gisho, Phawuloosa hyanna damma timirttito ammanze as de7ite wayzi oochalla feeshades beezzako ohine. Hyanna kiittan Efesoone asuntsis xaafide kiitta, fa aykkide qofiten kiitte wol aazane. Hyanna lam77i maxaafuntsi gidda yeze dummatitsita, Efesoone gidda Kiristtoosa woosa keetsitis omma, Qolaasiyasa gidda Kiristtoosa medhetitsis omma.

Hyanna kiitto Phawuloosappa ekkii Qolaasiyasa yeltsodes hyanggide Tikiqoosara wolla yeze Anasmoosa maaqqizanno beezanna maaddize baz. Akkosi gayko, Phawuloosa Anasmoosa ga7inttize fa oochanchchizebaz Filmmoonas melle kiita xaafida.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-8*
Kiristtoosa hyanon oocha *1:9—2:19*
Kiristtoosa gidda yeze kille de7o *2:20—4:6*
Wurssutsi sarotitsen xaatsi qofa *4:7-18*

1 Xoozze qofa Kiristtoosa Yesuusa hawaare maaqqide Phawuloosan nu ishe Ximotiyoosa,

2 Qolaasiyasa katama yeze Kiristtoosa gidda ammaninttide
asuntsis xaafide kiita.
Xoozze nu Adeppa aadho keehatitsin sarotitsi yinttis
maaqqe.

Galatan woosan

3 Nuunii yinttis woossize wode Xoozze nu Laatstsa, Yesuus
Kiristtoosa Adaya ubba wode galatane.
4 Nu Kiristtoos Yesuusa gidda yeze yin ammantton Xoozze
asuntsis ubba yeze yin siiqito si7ida.
5 Yinno yin oochchidanna yin ufayssita salo yinttis naag-
inttide gisho. Yin turii kiita maaqqide Wonggele tiino
ammanide wode yinna ufayssito si7ida.
6 Yin Wonggele si7ide wode Xoozze aadho keehatitsi turito
shaakkii eride wodeppa aykkii yin gidda hyanidanni fana
sa7a ubba diccitteran aafitiran yene.
7 Yin yinno nuura wolla Kiristtoosas oochchize ammanint-
tiden, kadhinttide Ephafirappa tamaarida.
8 E yinnilla afa gujjii Geeshi Ayyaana yinttis inggide
siiqobaz nuus ohida.
9 Yinnii gisho, nu yin baz si7ide wodeppa aykkii, Xoozii
fa qoftto yinttana beessade fanan, Geeshi Ayyaana inggize
eratitsin cinccatitsi ubba yinttana kuntsode gaar ubba wode
yinttis Xooz woossane.
10 Yinnii fana, Laatstsii koyizanni gaara yin yessade gaar,
ubba wode eza ufayssode gaar, lo77o oocha ubba yin aafe
aafode fanan Xoozza aadhii erittera diccode gaar Xooz
woossane.
11 Xoozze bonchcho wolqqa yin ubba baza genccode fanan
dandda7ode fana fa mintsitimo inggi yinttana ufaysso.
12 Mahi Xoozze asuntsi foo7o ka7itumo laattode gaar
yinttana mahide Adaya galatote.
13 E nuna dhuma wolqqappa ashshii fa kadhize na7ay
ka7itumogo ki7ida.
14 E baggara wozintti E suutsite nagara maarotitsi deng-
gida.

Kiristtoosa dammatitsi

15 Kiristtoosa benttoosse Xoozis turii aazize. E medhinttide
baz ubbappa tiinon anggisi.
16 Ubba bazi E baggara medhinttida. Benttizebazin bent-
toosse baz, wolqqamuntsin laatstsuntsi, ahizuntsin adetits
wolqqa aduntsi, salon sa7a yeze ubbanna eesin E baggara
medhinttida.
17 Kiristoosa ubbabazappa tiino yene. Ubba bazi E baggara
fa bessite aykkinttii eqqida.

1:7 Qola. 4:12; Filmo. 23 **1:14** Efe. 1:7

18 E fa galla maaqqide woosa keetsitis omma. E ubbappa
kattara maaqqades hyayqoppa denddora tiinon anggis.
19 Xoozze kumutsi wolqqita na7ay gidda yessade fana
Xoozze Aday koyda.
20 Mahi masqalalla afa lalide fa na7ay suutsite sarotitsi
medhdhii salon sa7a yeze ubba E baggara faara giigizida.
21 Hyannippa tiino yin qofa iitatitsita yinttana Xoozappa
shagii eera morkke mahida; yin oochitan iita.
22 Yezin hyatte Kiristtoosa ashora hyayqqide hyayqiti bag-
gara Xoozii yinttana faara giigizida, geeshshuntsana, bore
baayzuntsanan xilluntsana mahida.
23 Yin, yin ammantte en7anxi miinggi yessades beezane.
Yin Wonggele qaala si7ide wode ekkide ufayssito mintsii
aykkote. Ye Wonggelize yin si7idayan sa7a ubba sabbak-
inttidaya. Ta, Phawuloosan hyay Wonggelizes oochanchcho
maaqqida.

Phawuloosa hawaaretitsi oocha
24 Ta yin gisho hyatte ekkize waayite ufayttane. Kirist-
toosa faas galla maaqqide woosa keetsitis ekkide waayite
attidanno taanii ta ashite folane.
25 Xoozze qaala yinttis faaddii ohode gaar taas inginttide
adetits wolqqite woosa keetstsis oochanchcho maaqqida.
26 Hyay qaalize zaga aadhide wode yeletunts ubbappa
aachintti yezida. Yezin hyatte Xoozii hyanna saza qoftto
ammanze ubbuntsis qonccizida.
27 Xoozii Ayhude maaqqoosse asunts gidda hyanna saza
qoftto bonchcho duretitsita akko fana damma yezako qon-
ccissades. Ezin bonchcho ufayssi maaqqide yin gidda yeze
Kiristtoosa.
28 Yinnii gisho, fettii fettii asi Kiristtoosa gidda kumutsi
asi mahi shiishodes cinccatitsi ubba as tamaarsseran zorera
Kiristtoosa un sabbakane.
29 Xoozii fa damma wolqqite ta gidda oochchize gisho
hyanno yellodes E wolqqite waayittera labbane.

2

1 Ta yinttisin Loodoqiya katama yeze asuntsis, yinnii
gaar tana aafera bi7ikaayze asunts ubbuntsis akko gaar
olinttizako yin erode fana koyane.
2 Ta olinttize mikinaatan un fa wozintte miinggi, siiqora
acinttii, folo maaqqide kumutsi qofa duretitsi denggi Xoozze
saza qofito Kiristtoosa erode fana.
3 E gidda aachide eeran cinccatitsi ubba yene.
4 Ta yinno ooden yinttana cimo qaalara balitsaame gaar
koyi gaane.

1:18 Efe. 1:22-23 **1:20** Efe. 2:16

5 Ta yinttappa hyaakkii yezikon ayyaanara yinttara yene.
Yin yessi wogiton Kiristtoosa yin miinggi ammanidanno bi7i
ufayttane.

Kiristtoosara yeze kumutsi de7o

6 Yin Laatstse Kiristtoos Yesuusa ekkidanni fana eera
yezote.
7 E gidda xapho dakkote; E gidda keexinttote. Yin tamaari-
dannifana ammanora minggote; Xoozis kumii lanttize galata
inggote.
8 Kiristtoosappa maaqqikaayzin as wogaran hyanna
alame cer wogara eqqii timirtteran asappa yi7ide eratitsara
ooden yinttana cimmii balitsii ekkaame fana naaginttote.
9 Xoozze Xoozzetitsita Kiristtoosa gallite kumutsi qonccii
yene.
10 Yinttin adetitsi wolqqa ubbas omma maaqqide Kirist-
toosa gidda kumida.
11 Yin Kiristtoosa ammanii garrazinttida. Yinnan as kushe
maaqqikaayzin yinttana iita nagara hyanotitsappa kayze
Kiristtoosara oochinttide garrazintte.
12 Yin xammaqinttide wode Kiristtoosara mooginttii,
Kiristtoosa hyayqoppa dentside Xoozze wolqqa ammanii,
Kiristtoosara denddida.
13 Yin, yin nagara gishon yin nagara asatitsita garrazint-
tikaayze gisho hyayqqida yeshsha, Xoozii yin nagartto atto
gayda. Kiristtoosara yinttis de7o inggida.
14 E nuna mootii nuura olinttize higgito hyaasii, nuulla
afa xaafinttide galito fer7i masqalalla afa suxxii ogeppa
hyaasida.
15 Kiristtoosa wolqqiton adetitsito masqalalla gamii, un ola
massarito billizii, yezide asi fana oochchii unttana qonccizi
beezida.
16 Yinnii gisho, muuze bazara woy uzhize bazara, ba7ale
wode woy agina xeerize qamma bonchchora sambbata
bonchchora ooden yinttalla afa firddippe.
17 Hyantses tiinoppa yo7odes yeze bazis dasho, yezin
turize Kiristtoosa.
18 Wozinappa baayzin ashkketitsaran kiitanchcho goynora
cer ceeqinttera ooden yinttana firddippe. Yinnii fana asi
fa bi7ide qonccitsite nashinttitera fa asho qofara hyarii
uturtane.
19 Yentsi gaarize asis omma maaqqide Kiristtoosara
yellintte baaya. E ubba galtton galla xaphoran wol yeltsi
muuzii dichchane. Xoozii yinnii gaarize ogera galla ubbas
dichi inggane.

2:12 Rome 6:4 **2:13** Efe. 2:1-5 **2:14** Efe. 2:15 **2:16** Rome 14:1-6 **2:19** Efe. 4:16

Kille de7o

20 Yin Kiristtoosara hyayqqii hyanna alamito ahize
ayyaana wolqqappa wallo kezida. Yeezin, akkos shaakkint-
tikaayze asi fana maaqqii hyanna wogitis aqete?
21 Hyanna wogita, «Aykkippe; laa7ippe; bochchippe»
ga7inttizuntsana.
22 Hyanna ubba as wogan timirtte maaqqide gisho
oochalla afa feezhideppa suuba dhaboda.
23 Hyantsi kiituntsi fa qofappa denddide goynon gaama
aada, asatitsi waytsizanni gisho cincca yeze baz aazane,
yezin nu iita amotitsitilla afa wolqqa unttis baaya.

3

1 Yikke, yin Kiristtoosara hyayqoppa denddidanni fana,
Xoozappa mizaqi zalara bettide Kiristtoosa yeze besite, salo
yeze baz koyote.
2 Salo yezuntsalla afa yin qoftto gaddote fattin sa7a yeze-
bazalla afa gaddippete.
3 Yin hyayqora shaakkinttide fana hyanna alame nagara
oochappa shaakkinttida. Yin de7ita Kiristtoosar wolla
Xoozze gidda aachinttida.
4 Yinttis de7o maaqqide Kiristtoosa qonccize wode ye
wode yinttin eera bonchchor qonccoda.
5 Yinnii gisho, yin gidda yeze alame amotitsito wodhote.
Yentsesin olale, tunatitsi, olalodes amudhdhe, eeqa goyno
fana maaqqide qiiridhdhe.
6 Hyantses baggara Xoozze baadditsi kiitinttoose asalla afa
ye7oda.
7 Yinttin zaga yinna iita ogite hyanttitera hyantsesana
oochchitera yeshsha.
8 Hyatte yin hyantsesana baadditsi, ixa, kachchi, zigirssi,
borsize ohe yinttappa hyaasote.
9 Gal7a amotitsito I oochitira yinttappa gaaride gisho fete
fetes worddidhdhippete.
10 Xoozze medho aazize, eratitsara laaminttide kille hyan-
otitsi ma77ote.
11 Hyanna kille medhetitsite, Girike asi woy Ayhude asi,
garrazinttide woy garrazinttikaayze, Barbaare asi* woy
Iskute asi† aro woy bonchcho asi baaya. Kiristtoosa ubba;
E ubbanne yene.

3:1 Maz. 110:1 **3:9** Efe. 4:22 **3:10** Medho 1:26; Efe. 4:24 * **3:11** ***Barbaare asi:*** Gaazanna tamaarikaayza woy eroossa woy yelinttideppa si7i ga7i yeze asi ga7e. † **3:11** Iskute asi Gaazanna wozina mintsi asi woy wozina iita asi ga7e

12 Yinnii gisho, Xoozara doorinttide asi fana geeshshuntsanan kadhinttiduntsana maaqqii, maarotitsi, keehatitsi, ashkketitsin dandda7a ma77ote.
13 Fetay feta dandda7ote. Ooden lagge eza qohide yeziko ees atto ga7o. Laatstsii yinttis atto ga7idanni gaara yinttin wolis atto ga7ote.
14 Yinna ubbannilla afa ubbanno fettilla shiishii accize siiqo ma77ote.
15 Xoozii yinttana fettii asi mahi xeegidanna, sarotitsis maaqqide gisho Kiristtoosa sarotitsita yin wozintto aho; galatizuntsanan maaqqote.
16 Kiristtoosa qaala yin wozintte kumii yezo. Cinccatitsi ubba fete fetaya tamaarssoten zorote. Mazmurera, nashshera ayyaana yetstsara Xoozza wozinappa galatittera yexxote.
17 Xoozze Aday Yesuusa baggara galatittera yin ohinttizebaz woy oochchizebaz ubba Laatstse Yesuusa suntsite oochchote.

Ammanze as yessi woga

18 Machchuntso, ammanze asis beezize baz maaqqide gisho yin azinuntsis aqote.
19 Azinuntso, yin machchuntsana kadhote; unttis iitippete.
20 Na7untso, yinttana yeliduntsis ubba baza kiitinttote; yinna Laatstsii ufayssize baz.
21 Aduntso, yin na7untsi ufayssi gachchaame gaar unttana zhilizippete.
22 Aruntso, sa7a yinttis Laatstsii maaqqiduntsis ubba baza kiitinttote. Laatstsi bonchchitera luule wozinappa kiitinttii unttana ufayssote fattin asi bo7o ga7i oochchippete.
23 Yin oochchize oochito ubba asis maaqqikaayzin Laatstsis oochchize fana wozinappa oochchote.
24 Laatstsappa laata woyto yin ekkodanno erote; yin Laatstse Kiristtoosas oochchane.
25 Xoozii as sino bi7i firddoosse gisho ooden iita oocha oochchiko fa iita oochiti gisho kushe mahe ekkoda.

4

1 Laatstsuntso, yinttisin mahi salo Laatstsii yezanno erii, yin aruntsis xillotitsara feta feteppa shaakkikaayzara koshshize baz oochchote.
2 Xoozza barkki galatittera gachchikaayzara woossote.

3:12 Efe. 4:2 **3:13** Efe. 4:32 **3:16** Efe. 5:19-20 **3:18** Efe. 5:22; 1 Phex. 3:1 **3:19** Efe. 5:25; 1 Phex. 3:7 **3:20** Efe. 6:1 **3:21** Efe. 6:4 **3:22** Efe. 6:5-8 **3:25** Efe. 6:5-8 **4:1** Efe. 6:9

3 Xoozii fa qaalttis furtsito bugode fanan taanii yinnii
mikniyaater achcha yeze Kiristtoosa saza qoftto awaajjode
fana nuusin woossote.
4 Mahi taanin beezzanni fana qaala qonccizi ohode fana
taas Xooz woossote.
5 Wottize wode ubba maaddinttii ammanoosse as kale
cinccatitsara yezote.
6 Yin as ubbas koshshize mahe ingge erode fana yin ohita
ubba wode aadho keehatitsara kumidan sooger mal7iza
maaqqades beezane.

Wurssutsi saritse

7 Nu siiqo ishe Tikiqoosa, taara wolla Laatstse oochite aro
maaqqide, ammantsize oochanchcho, ta yestti baz yinttis
ohoda.
8 Taanii eza yinttago kiittidanna, nu wayzi yezako yinttis
ohi yinttana mintsitsode fana.
9 Anasmoosa, ammantsize siiqo ishe, yin bagga, eera
yinttago hyanggane. Un hyanne hyanizebaz ubba yinttis
ohoda.
10 Taara acintteze Arisxirokoosan Barnnabaasa ishe na7ay
Marqqoosa, yinttana saro gaane. Ta yinttis zaga ohidanni
fana Marqqoosa yinttago hyanggiko eza mokkote.
11 Iyasu gaaze Iyosxoosa yinttana saro saro gaane. Xoozze
ka7itumo gisho taara oochchize asunts giddappa Ayhude
maaqqiduntsi; tana gaama mintsitsida.
12 Yin baggize, Kiristtoos Yesuusa arize, Ephafira yinttana
saro saro gaane. E yin Xoozze tiino miinggi eqqode fanan
Xoozze qofa erii folode fana ubba wode Xoozii yin gisho
woossane.
13 E yin gishon Loodoqiyan Hirapoolise katama yeze
asunts gisho gaama labbidanno ta markkidhdhane.
14 Nu siiqo ishe akimize Luqasan Deemaasa, yinttana saro
saro gaane.
15 Loodoqiya yeze nu ishuntsis, Nimfaasan I keetsite
shiiqize asuntsis nu sarotitsito ohote.
16 Hyay dabddaabbiza yin nabbabidannippa suuba, Lood-
oqiya woosa keetstsa nabbabizote. Yinttin Loodoqiya woosa
keetsita yinttis dakkize dabddaabbito nabbabote.
17 Mahi Arkkiphaasa, «Laatstsii nees inggide oochito folo-
danno botippe» ga7i qofizote.
18 Taanii, Phawuloosa, hyanna sarotitsito ta kushitira
xaafida. Ta achito qoppote.

Xoozze aadho keehatitsita yinttara maaqqe.

4:5 Efe. 5:16 **4:7** Hawa. 20:4; 2 Ximo. 4:12 **4:8** Efe. 6:21-22 **4:9** Filmo. 10-12 **4:10** Hawa. 19:29; 27:2; Filmo. 24; Hawa. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39 **4:12** Qola. 1:7; Filmo. 23 **4:14** 2 Ximo. 4:10-11; Filmo. 24 **4:17** Filmo. 2

Phawuloosa Teselonqe Asuntsis
Xaafide Tiino Kiita
Gele

Teselonqe, Roome gade yeze Maqedooniya awurajjas waanna katama. Phawuloosa Filphisiyusa dakkii hyanggideppa suuba Teselonqe woosa keetstsi essida. Maaqqoyezin, Ayhuduntsi ammantto ekkodes giiginttii bettide Ayhude maaqqoosse asuntsi, Phawuloosa tamaarssize, kiristtinna ammano timirttite ekkanxxide gisho Ayhudunts qanaatii, Phawuloosa timirttito ixxii phalqqida. Yinnii gisho, Phawuloosa gam77ikaayzin Teselonqe ashshii, Beeriya qitida (1:9-10). Suubappa E Teselonqe yellide wode eza maaddize Ximotiyoosa Teselonqe woosa keetstsa hyanidanno ees geeshi ohida.

Phawuloosa tiino kiitto Teselonqe asuntsis xaafide, ammanze asuntsana zorodesin mintsitsodes. E un ammanttisin un siiqitisi lo77o markkatitsito si7ide wode Xoozza galatane. Tiino E un gidda yeze wode akko fana yessi yezezako unttana tiirizane. Yinnippa Kiristtoosa lam7intsa ye7itibaz oocinttide oochitis mahe inggida. Yinna oochitippa fetta, «Kiristtoosa lam7intsa ye7itippa tiino hyayqqide ammanze asuntsi Kiristtoosa ye7ita inggize medhina de7o ekkodes dandda7ine? Kiristtoosa lam7intsa yo7ode ayde?» ga7inttizannifana. Phawuloosa yinna wottide wodito maadinttii, «Kiristtoosa lam7intsa ye7e ufayssar naagiter E yo7ode yellodes woppu ga7i yin oochito oochchote» yaga7i zorane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1*
Phawuloosa ufayssiton galata *1:2—3:13*
Ammanze asuntsana de7ogo kaalitse *4:1-12*
Kiristtoosa lam7intsa ye7e baz *4:13—5:11*
Wurssutsi zore *5:12-22*
Xaatsi qofa *5:23-28*

1 Phawuloosa Sillaasen Ximotiyoosa Teselonqe woosa keetstsa yeze asuntsis, Xoozze Adesin Laatstse Yesuus Kiristtoosas maaqqide asuntsis xaafide kiita.

Aadho keehatitsin saro yinttis maaqqe.

Teselonqe asunts yessin ammanon

2 Nuunii Xooz woossize wode ubba yinttana qoppittera yin gisho ubba wode Xoozza galatane.

1:1 Hawa. 17:1

3 Xoozze nu Aday tiino ammanora yin oochchide oocha,
siiqora yin labbide labbitsito Yesuus Kiristtoosara yeze
ufayssito ekkodes yin miinggi eqqide eqito ubba wode
qoppane.
4 Nu ishuntso, Xoozii yinttana kadhizannon fa baz mahi
yinttana dooridanno erane.
5 Akkos gayko, nuunii Wonggele doonara xalaala baayzin
wolqqara, Geeshi Ayyaanaran Wonggele mintsii ammanora
yinttis ki7ida. Nuunii yinttara gam77ide wode ubba yin
gisho wayzi yezezako yin erane.
6 Yin gaama madha ekkikon Geeshi Ayyaana inggize
ufayssara kiitto ekkida; nunan nu Laatstsa aazizuntsana
maaqqida.
7 Yinnii gisho, Maqedooniyan Akkaya awurajja yeze am-
manze ubbuntsis aazize maaqqida.
8 Laatstse qaala yinttappa kezii, Maqedooniyan Akkaya
xalaalas baayzin Xoozii yin ammanzanna ubba bessa sint-
tida. Yikke, nu gawude baz akkon baaya.
9 Nuunii yinttago hyanggide wode yin nuna mokkide
mokkite yin, yin eeqito ashshii turon de7o Xoozza maaddo-
des yin maaqqidanno un fa ommite ohine.
10 Mahi Xoozze Na7aya, Yesuusa, Xoozii hyayqoppa dentsi-
danno, tiinoppa yo7odes yeze Xoozze hyanqoppa nuna
ashshodaya, salloppa yo7odaya yin naagizanno markkid-
hane.

2

Phawuloosa Teselonqe oochchide oocha

1 Ta ishuntso, nuunii yinttago hyanggidanna hyarii
baayzanno yin, yin ommite erane.
2 Yezin nuunii yinttago Teselonqe yo7odeppa tiino Fil-
phisiyusa katama waayinttezannon cazhinttidanno yin er-
ane. Gaama nuna ixxize yezikon yinttis E Wonggele ohode
fana Xoozii nuus mintsitimo inggida.
3 Nuunii yinttana zoride balitsera woy cimora woy genera
baaya.
4 Yezin Xoozii nuna beezuntsana ga7i faydide gisho
Wonggele ohode fana nuus hyadara inggide gisho ohine.
Nu yinno oochchize nu wozintto be7ize Xoozza ufayssodes
fattin as ufayssodes baaya.
5 Nu miishe zhimbbarii worddo yinttana sabbitera yint-
tago yi7ikaayzanno loytsii erane; Xoozii nuus markka.
6 Nuunii yinttappa maaqqin woy melle as oodefan bonch-
cho koykaaya.

1:7 Hawa. 17:5-9 **2:3** Hawa. 16:19-24; 17:1-9

7 Nuunii Kiristtoosa hawaare maaqqidanni fana nuus
koshshize baz inggote ga7i ekkodes dandda7ane, yezin
intta fa na7untsana dichchizanni fana yin gidda ashkke
maaqqida.
8 Nu yinttana kadhide gisho Xoozze Wonggele yinttis
shaakke xalaala baayzin nu shemppito yinttis inggodes
giigida. Yin nuus gaama al77o.
9 Nu ishuntso, nu oochiton nu labbitsito erane. Yinttis
Xoozze Wonggele ohitera, yinttana waaytsaame fana qam-
man awara oochchida.
10 Nu yessita yin ammanzunts kalen Xoozze tiino geeshi,
xillon borinttoosuntsana maaqqizannis yinttin Xoozin
markka.
11 Nuunii yinttis ommite ommite yeliduntsi fa na7untsis
oochchizanni fana oochchodanno erane.
12 Nu yinttana zorida, mintsitsida. Mahi fa ka7itumtton fa
bonchchito gishinttodes yinttana xeegide Xoozza ufayssize
de7o yin yessade fana yinttis mintsi ohida.

13 Yinttisin nuunii Xoozze qaala ohide wode as qaala fana
baayzin Xoozze qaala fana si7i ekkide gisho nuunii ubba
wode Xoozza galatane. E turii Xoozze qaala; Xoozze qaala
ammanze yin gidda oochchane.

14 Ta ishuntso, yin Yihuda sa7a yeze woosa keetsiten
yeyga Kiristtoosa Yesuusa kaallize asunts fana hyanida.
Un Ayhuduntsi waayitsizannifana yinttanan yin sa7a yeze
asuntsi waytsida.
15 Yentsi Ayhuduntsi Laatstse Yesuusan nabuntsana wod-
hida; mahi nuna bay7ida. Un Xoozza ufayssosuntsanan as
ubba ixxizuntsana.
16 Un melle atto yezin, Ayhude maaqqoosse asuntsin
attode fana nuunii unttis qaala ohizanno kayane. Yinnii
gaar yiizii un nagartti xuu7ita kumode yellodes ubba wode
nagara oochchane. Wurssutsite, Xoozze kachchi unttalla afa
wodhdhane.

*Phawuloosa Teselonqe asuntsana mahi be7ades amudhd-
hida*

17 Yezin nu ishuntso, nuunii nu ayyaanara baayzin ashora
yinttappa shaakkintti eeratsi wode gam77idanne yinttana
gaama amudhdhii be7ades koyda.
18 Nu maaqqii yinttago hyanggodes koyda. Taanii ta
ommite yinttago hyanggodes koyda, yezin xalahe nuna
kayda.

2:15 Hawa. 17:5 **2:16** Hawa. 9:23, 29; 13:45, 50; 14:2, 5, 19; 17:5, 13; 18:12

19 Yikke, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa ye7ize wode nu
ufayssita woy nu ceeqinttize nu woytuntsi oode? Yinttana
baane?
20 Turo yin nuus bonchchon nuus ufayssi.

3

1 Yinnii gisho, nu yinttana be7anxidaane nuus genccodes
dandda7inttaanxin, Ateena katama nu xalaala attodes qofa
accida.
2 Yinttana zorode fana ammanora yinttana mintsitsode
fana nuura wolla Xoozis oochchizan Kiristtoosa Wonggele
ohize nu ishay Ximotiyoosa yinttago dakkida.
3 Yinnan yinttana yellide waayte yinttappa ooden suub
maaqqippe. Yinna waayta nuus Xoozze qofa maaqqidanno
yin, yin ommite erane.
4 Nu yinttara yeze wode waaye nuna yellodanno yinttis
tiinidhii ohida. Yin erzanni fana hyanida.
5 Yinnii gisho, taas genccodes dandda7inttaanxin,
«Oode erize Xalahe unttana fattanii nu labbitsito cer
ashshikaayzara attaama» ga7i yin ammanttibaz erodes
Ximotiyoosa yinttago kiittida.
6 Hyatte Ximotiyoosa yin kaleppa yi7i, yin ammanttibaz
yin siiqitibaz lo77o wore ohida. Mahi yin ubba wode nuus
lo77o qoppizannon nuunii yinttana be7ades amudhizanno
yin nuna be7ades amudhizanno E nuus ohida.
7 Ta ishuntso, nuna yellize waayten madhite maaqqikon
yin ammanttii gisho minggida.
8 Yin Laatstsara miinggi yeziko nuusin de7o.
9 Yikke, nuunii yin baggara denggide ufayssitis Xoozza
wayzi galatode?
10 Nuunii yinttana be7adesin yin ammantte faccidebaz
kuntsodes qamman awara nu kumutsi wozintte Xooz woos-
sane.
11 Xoozze nu aday fa ommite nu Laatstse Yesuus nu
yinttago hyanggode ogito giigizo.
12 Nu yinttana gaama kadhizanni fana Laatstsii yinttana
fetaya fetaya siiqize siiqite as ubba siiqo yinttis gaantsi gujjo.
13 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa fa geeshuntsara yi7ize
wode Xoozze, nu aday tiino yin wozintta geeshin bore
baayza mahi E yinttana mintsitso.

4

Xoozza ufayssize yessii

1 Wurssutsite, ta ishuntso, Xoozza ufayssodes yin wayzi
yessades beezizako nuuppa tamaarida. Yinno yin tiinoppa

3:2 Hawa. 17:15 **3:7** Hawa. 18:5

yezide yessi, yezin hyatte yin tiinositippa aatsii oochchode fana Laatstse Yesuusa tiino yinttana woossanen zorane.

2 Nu Laatstse Yesuusa suntsite akko kiita inggezako erane.

3 Xoozii, yin geeshi maaqqade fanan olale hyanttaame fana koyane.

4 Yin fetay fetay, yin machchuntsara geeshshatitsaran bonchchora yessades beezane.

5 Xoozza eroossen ammanoose asi fana olale hyanttera amora eexinttippete.

6 Nu zaga yinttis ohidanni fana mintsii zoridannifana Laatstsii yinnii fana oochchiza ubba firddize gisho oonin hyantsesara fa ammanze ishaya qohodesin cimmodes beezoos.

7 Xoozii nuunii geeshshatitsara yessade fana fattin tunii yessade fana xeegikaaya.

8 Yinnii gisho, hyanna timirttiti qoftto ixxize ooden yinttis Geeshi Ayyaana inggide Xoozza qofa ixxane fattin as baaya.

9 Yin fetay fetay wayzi siiqodyezako Xoozii yinttana tamaarsside gisho hyatte siiqobaz nu yinttis xaafodes beezoos.

10 Mahi Maqedooniya yeze ammanzuntsana ubba turo yin kadhane. Yezin nu ishuntso, hyatten yin unttana aatsii kadhode fana yinttana woossane.

11 Nuunii tiino yinttis ohidanni fana woppu gayde yessi yezote. Yin, beezize oocha oochchii yinttis yessades koshshize baz denggote.

12 Yinnii fana hyaniko, ammanoose asunts kale yin bonchchinttoda; mahi yinttana koshshize bazis oodesin aaddashaama.

Laatstse ye7e baz

13 Nu ishuntso, ammanii hyayqqide asuntsi hyanodebaz yin erode fana koyane. Yin un gisho ufayssi baayze asi fana azzanifete.

14 Nuunii, Yesuusa hyayqqidannon mahi hyayqoppa denddidanno ammanane. Yinnii gaar, Xoozii Yesuusa ammanii hyayqqiduntsana eera wolla ko7odanno ammanane.

15 Laatstsii nuus ohidanni fana Laatstsii ye7ize qamma eera yellinttodes nuunii faxa yezuntsi, hyayqqiduntsappa tiinoos.

16 Laatstsii damma kiita ootsara, kiitanchchuntsi hyalaqa ootsara, Xoozze moyze oollera, saloppa wodhdhoda. Kiristtoosa ammanii hyayqqiduntsi tiinii hyayqoppa denddoda.

17 Yinnippa suuba, ye wode nuunii faxa yezuntsi, Laatstsara dhonnella yellinttodes unttara wolla salo ekinttoda. Yinnippa suuba, nuunii Laatstsara wolla medhinas yessada.

4:16 1 Qoro. 15:51-52

18 Yinnii gisho, hyanna qaaltte fetay fetaya mintsitsote.

5

Laatstse ye7ito giigii naagote

1 Ta ishuntso, hyanna hyanode woden agina yinttis
xaafodes koshshoos.
2 Laatstse qammita kayzo qamma ye7izanni fana
yo7odanno yin loytsii erane.
3 Asuntsi, «Sa7a saro, akkon hyanoos» yagaazin, maacho
yelo dha7e aykkizanni fana dhabe un qoppikaayzin unttalla
afa yo7oda. Un akko ogeran kessii ekkaama.
4 Yezin nu ishuntso, yinna qammita yinttis kayzo
ye7izanni fana yo7odes yin dhuma baaya.
5 Yin ubba foo7o asin awara yeze asi; nuunii qamma asi
woy dhuma asi baaya.
6 Yinnii gisho, nuunii mellunts genttizanni fana genttodes
beezoos; nuunii barkkodesin giigii yessades beezane.
7 Genttizuntsi qamma genttane; matsinttizuntsi qamma
matsinttane.
8 Yezin nuunii awara asi maaqqide gisho giigii yessades
beezane. Ammanon siiqo xurure fana ma77i, atotits ufayssi
omma gaddize ola meqo barneexa gaddii yessades beezane.
9 Xoozii nuna nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara
kumutsi atotitsi ekkode fana doorida fattin kachchis
doorikaaya.
10 Nuunii faxa yeziko woy hyayqqiko, Kiristtoosa
ye7ize wode eera wolla yessade fana Kiristtoosa nu gisho
hyayqqida.
11 Yinnii gisho, yin tiino oochchizanni fana, fetay fetayra
zorinttoten mintsitsote.

Wurssutsi zoren saritse

12 Nu ishuntso, yin gidda oochchii labbizuntsana,
Laatstse suntsite yinttana kaalitsode fanan zorode fana
dooriduntsana bonchchode fana yinttana woossane.
13 Un oochchize oochiti gisho unttana gaama bonchchoten
siiqote. Fetay fetera sarora yezote.
14 Nu ishuntso, nuunii yinttana zorane. Boozuntsana kac-
cote; zhashtizuntsana mintsitsote; labbiduntsana maaddote;
as ubba dandda7ote.
15 Ooden iita gisho iita mahaame fana naaginttote. Yin
wolisin as ubbas lo77o baz oochchodes minggote.
16 Ubba wode ufayttote.
17 Ubba wode Xooz woossote.

5:3 Maato. 24:43; Luqa. 12:39; 2 Phex. 3:10 **5:9** Isa. 59:17; Efe. 6:13-17

18 Ubba baza galatote. Kiristtoos Yesuusa baggara Xoozii yinttappa koyzanna yinno.
19 Geeshi Ayyaana tama dhabsippete.
20 Tinbbite qaala leqqippete.
21 Ubba baz fattanote; lo77o baz ekkote.
22 Iita baz ubbappa hyaakkote.
23 Saro inggize Xoozze fa ommite yinttana geesho. Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa yo7ode qammas, Xoozii yin ayyaana, yin shemppiton yin kumutsi galtto bore baytsi naago.
24 Yinttana xeegize ammaninttidaya maaqqide gisho yinno E foloda.
25 Nu ishuntso, nuus Xooz woossote.
26 Ammanze asuntsana ubba geeshi yeerinttera saritsote.
27 Yin hyanna kiitto ammanze as ubbuntsis nabbabode fana Laatstse suntsite yinttana woossane.
28 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsi yinttara maaqqe. Amin77e.

Phawuloosa Teselonqe Asuntsis

Xaafide Lam7intsa Kiita

Gele

Kiristtoosa lam7intsa ye7itilla afa denddide oochchii lalle medhdhitera hyanggide gisho Teselonqe woosa keetstsa madha gaanggi gaanggitera hyanggida. Phawuloosa Teselonqe asuntsis xaafide lam7intsa kiita, «Laatstsis ye7e qammita ukkida» yagaaze ammano timirttella afa mintsii ohida. Phawuloosa ohiter, Kiristtoosa yo7odeppa tiinii, «Gene atstsa» ga7inttize Kiristtoosa ixxiza kaalitser hyanna alamttilla afa iitatitsin genetitsi gaanggitera hyanggoda yaga7i un ammantto luulizane.

Hawaarize, madhan waaye gaanggikon un fa ammantte minggode fana ize eera fettilla yezuntsi oochchizanni fana, un fa yestis koshshize baz denggodes miinggi oochchode fana mahi lo77o oocha oochchodes suub ga7aame fana unttana mintsii zorane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-2*
Galatan woosa *1:3-12*
Kiristtoosa lam7intsa ye7iti bazis ingginttide timirtte *2:1-17*
Ammano yessi wogalla afa ingginttide zore *3:1-15*
Xaatsi qofan saritse *3:16-18*

1 Phawuloosa, Sillaasen Ximotiyoosa Teselonqe woosa
keetstsa yeze, Xoozze Aday bazin Laatstse Yesuus Kiristtoosa
baz maaqqide asuntsis xaafide kiita.
2 Xoozze nu Adayppan Laatstse Yesuus Kiristtoosappa
aadho keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Kiristtoosa ye7ize wode hyanode firdda

3 Nu ishuntso, yin ammanora yin fetay fetayan mel-
luntsana siiqize siiqita gaama diccize gisho nuunii yinnis
Xoozza ubba wode galatodes beezane.
4 Yinttana yellide bay7iten madha ubbanne gencceran
ammanora miinggi eqqide gisho nuunii nu ommite Xoozze
woosa keetstsa yin baz markkidhitera yinttalla ceeqinttane.
5 Yin E gisho ga7i madha ekkize Xoozze ka7itumos beez-
izuntsana maaqqii faydinttode fana Xoozze xillo firddas
hyanna malla.
6 Xoozii turii firdda firddoda. Xoozii yinttana waay-
sizuntsalla afa waaye ko7oda.

1:2 Hawa. 17:1

7 Laatstse Yesuusa fa wolqqaama kiitanchchuntsara, saloppa ye7ize wode waayinttize yinttanan nuna shemppizoda.
8 Mahi Xoozii fana erosuntsanan nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Wonggeles kiitinttoosuntsana tama loxera firddoda.
9 Un Laatstse tiinoppan E bonchcho wolqqappa shaakkintti medhina dhabe firdinttoda.
10 Yinna qammite, yin nu markkatitsito ekkii ammanizunts E bonchchinttodesin sabinttodes ye7ize wode nu yinttis ohide kiitto yin ammanide gisho yin eza bonchchizunts giddan sabbizunts gidda yessada.
11 Nuunii yinttis ubba wode Xooz woossizanna yinnis. Nu Xoozze yinttana xeegide de7oos beezizuntsana maaqqii faydinttode fana nuunii woossane. Yin lo77o baz oochchodes amudhdhize amiton yin ammano oochito E fa wolqqara folo.
12 Yinne nu Xoozan nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsite, Laatstse Yesuusa suntsito yin bonchchoda; yinttanan E bonchchoda.

2

Gene atstsa
1 Nu ishuntso, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa lam7intsa ye7itibaz nu eera yellinttode bazisin shiiqode bazis nu yinttana woossane.
2 Tinbbitera woy melle asappa si7ide qaalara woy nuuppa ekkide kiita fana mahi, «Laatstsii maaqqii yi7ida» ga7i yin wozintta yirggippen so7ippe.
3 Yinttana ooden akko ogeran balitsife. Tiinii balitsize qonccikaayzin gene atstse ezin dhabe na7ay yi7ikaayzin, Laatstse lam7intsa ye7e qamma yelloos.
4 Asi goynize bazin xooz mahizebaz ubba ixxii fana dhoqi yiissada. Melle atto yezin, Xoozze keetstsa gelii bettii, «Taanii Xoozii» yagawuda.
5 Taanii yinttara yezitera yinttis ohidanno qoppoos yessane?
6 Ye gene atstse E fa qamma yo7oda fattin hyatte ye7aame fana akko eza teqqizako yin erane.
7 Asuntsis qonccikaayze genetits saza qofa hyatten oochchane, yezin hyatte eza teqqize yene. Eza teqqize ogeppa hyal7ide wode E qonccoda.
8 Yinnippa suuba, gene atstse qonccoda, yezin Laatstse Yesuusa fa doonttippa kezize kasora fa bonchcho ye7ite eza wodhoda.
9 Gene atstse Xalahe wolqqara yi7i worddo kille bazin gaama qofize malla bazi oochchoda.

1:10 Isa. 2:10 **2:2** Isa. 2:10 **2:5** Dane. 11:36; Hiz. 28:2 **2:9** Isa. 11:4

10 Yinnii fanan, dhabes yeze asuntsana dumma dumma cimmize iita oochara balitstsoda. Un dhabidanna ashshize turiza kadhii ekkanxide gishos.
11 Yinnii gisho, un worddo maaqqize baz ammanode fana Xoozii wolqqaama balitse unttalla dakkoda.
12 Yinnan, turo ammanoose asuntsi, nagara oocha ufaytizuntsi ubba firddinttode fana.

Atotitsis doorinttide asuntsana
13 Laatstsa kadhize nu ishuntso, nuunii Xoozza yin gisho ubba wode galatodes beezane. Yin attode fana Xoozii Geeshi Ayyaana wolqqara yinttana geeshidannen yinttin turo ammanidanne E yinttana anggis fana doorida.
14 Xoozii, nu yinttis ohize Wonggele baggara yinttana xeegide, yin nu Laatstse Yesuus Kiristtoosara wolla bonchchito shaakkinttode fana.
15 Yikke, nu ishuntso, miinggi eqqote. Nuunii yinttana nu doonara maaqqin woy dabddaabbera maaqqin tamaarsside timirttito aykkote.
16-17 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosan nuna kadhide fa aadho keehatitsite medhina mintsitsera lo77o ufayssi inggide Xoozze nu aday nu wozintto mintsitso; lo77o oocharan qaalara ubba mintsitso.

3

Nuus woossote
1 Wurssutsite nu ishuntso, Laatstse qaala yin gidda ellisii dalggode fanan bonchchinttode fana nuus woossote.
2 Yinnii fanan, qaala si7ide ubba ammanoose gisho Xoozii genuntsappan iita asuntsappa nuna ashshode fana nuus woossote.
3 Yezin Laatstsii ammaninttidaya; E yinttana mintsitsodan Xalaheppa naagoda.
4 Nuunii yinttana kiittizanno hyatten tiinoppan yin oochchode fana Laatstsalla nuunii ammaninttane.
5 Laatstsii yin wozintto Xoozze siiqogon Kiristtoosa dandda7ago kaalitso.

Oocha billikaayzara yezote
6 Nu ishuntso, yin nuuppa ekkide kiitto kaalloosuntsappan oocha ashshii azal7a ammanze asuntsappa yin shaakkinttode fana Laatstse Yesuus Kiristtoosa tiino yinttana kiittane.
7 Nu fana hyanii yessades beezizanno yin, yin ommite erane. Nuunii yinttara yeze wode oocha ashshikaaya.
8 Nuunii oodeppan katstsa hyarii mu7ikaaya. Nuus dandda7inttide fana qamman awara oochchii labbii yezida fattin oodesin toofo maaqqikaaya.

2:10 Maato. 24:24

9 Nuunii yinno oochchidanna, yinttis aazize maaqqades
fattin yinttappa maade oocodes nuus adetits wolqqa dhabin
baaya.
10 Nu yinttara yeze woden, «Oochchodes koyoose asi ooden
mu7ippe» yaga7i kiittida.
11 Nuunii yinno gayde, yin gidda fettii fettii azal7untsi
yezanno si7ide gishos. Yentsi asuntsi geltsoose baza gelii
melluntsana oocha billizane fattin akkon oochchoos.
12 Nuunii yentses fana asuntsi woga yessi yessade fanan
koshshize baz oochchii denggode fana Laatstse Yesuus
Kiristtoosa tiino unttana kiittanen zorane.
13 Yezin nu ishuntso, lo77o oocha oochchodes azal7ippete.
14 Hyatte nuunii hyay xaafinttide dabddaabbizes kiitint-
toosse asi ooden yeziko ye atstsa erote. E yeellidhade fana
eeppa shaakkinttote.
15 Yezin eza ishe fana seerote fattin morkke fana bi7ippete.

Wurssutsi saritse

16 Saro inggize Laatstse, fa ommite yinttis ubba woden
ubba baggara saro inggo. Laatstse yin ubbuntsara maaqqe.
17 Taanii Phawuloosa, hyay saritsiza ta kushera xaafida.
Ta kiita ubbannis mallita hyanno; ta xaafizannan yinnii
fana.
18 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsi yin
ubbuntsara maaqqe.

Phawuloosa Ximotiyoosas

Xaafide Tiino Kiita

Gele

Ximotiyoosa ga7inttize, ammanze na7ay, eerats Isiya yelinttida (Ha. O. 16:1-3). E intta Ayhude; E aday mahi Girike asi. E Phawuloosara wolla oochchizayan Wonggele oocha Phawuloosa kale maaddize asi. Phawuloosa Ximotiyoosas xaafide tiino kiita hyaydzdzii aafe qofuntsana mintsii bi7ida.

Ubbappa tiino kiita, woosa keetstsa denddide worddo timirttebaz mintsii ohine. Hyanna zaqqo timirttita Ayhude timirtteppa baggito, mahi Ayhude maaqqoosse asunts timirtteppa baggito aykkida. Yezin, «Hyanna benttize alamtta nagarara iitide gisho asi atotitsi denggodes dumma dumma maaqqide saza qofa erodes, fettii fettii katstsa ma7aanxi ashshodesin machcho ekkanxi woy azinii gelikaayzara ashshodes koshshane» yagaaze qofa baasa mahi denddida.

Lam7intsa qoftta, woosa keetstsi ahize bazin goyno wogabaz tamaarssize timirttito, yinnii fana woosa keetstsa kaalitsizuntsana unttana maaddizuntsi akko gaar woga yessi yessades beezizako ohine.

Wurssutsite, Ximotiyoosa Yesuus Kiristtoosas oochchize lo77o asi wayzi maaqqodes beezizako, mahi dumma dumma ammanze asuntsi kale ees yeze adetitsita akko yezako, Phawuloosa eza zoride zortto denggane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-2*
Xoozze keetstsi ahize asuntsis ingginttide ahe woga *1:3—3:16*
Ximotiyoosas ingginttide timirtte *4:1—6:21*

1 Nuna ashshize Xoozze nu ufaytti naagize Kiristtoosa Yesuus kiita, Yesuus Kiristtoosa hawaare maaqqide, Phawuloosappa,

2 ammanora taas turii na7a maaqqide Ximotiyoosas.

Xoozzeppa nu adayppan, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosappa aadho keehatitsi, maarotitsin sarotitsi nees maaqqe.

Worddo timirtteppa naagintte

3 Taanii Maqedooniya hyanggitera nena hyadaridanni fana, fettii fettii asuntsi worddo timirtte tamaarssizanno kayodes ne Efesoone gam7ode gaar koyda.

1:2 Hawa. 16:1

4 Un maade baayze tosse ohen fa kochchi fayde ashshode
fana oho. Yinnii fana yeze baz lalle medhdhane fattin
ammanora oochchinttize Xoozze oocha maaddoos.
5 Hyay kiittizes aafe qoftta geeshi wozinappan, lo77o
qofappa turii ammanoppa benttize siiqo.
6 Fettii fettii asuntsi hyanno ashshii, fatstsoosse lallego
maaqqida.
7 Un Xoozze higge asttamaare maaqqodes koyane. Yezin
un akko ohizako woy turtta akko yezakon eroos.
8 Asi beezize fana higgite maadinttiko higge lo77o
maaqqizanno erane.
9 Fettii bazi qoppodes beezanna higge lo77o asuntsis
medhinttikaaya. Yezin higge, higge mentsizuntsana,
Xoozza goynoosuntsis, shemppo wodhizuntsana,
nagaranchchuntsana, geeshshatitsi baayzuntsana,
tununtsana, melle atto yezin fa intto woy adaya
wodhizuntsana,
10 olale hyanttizuntsana, dhiiratsi dhiiratsara olale hyant-
tizuntsana, asi bayzizuntsana, worddo ohizuntsana, word-
dora caqqizuntsana, woy turii timirttera yellinttoosse akko
oochan oochchizuntsis.
11 Turii timirtte benttize bonchchon anjjinttide Xoozza
taanii awaajjode gaar taas hyadara inggide Wonggele gidda
yene.

Xoozze maarotitsis Phawuloosa galatide galata

12 Taanii oochchize oochite taas wolqqa inggide nu Laat-
stse Kiristtoosa Yesuusa galatane. Tana fa oochitis shuumii
yinna oochchitis beezane ga7i faydide gisho eza galatane.
13 Taanii hyannippa tiino eza cazhiza, eza kaallizuntsana
bay7izayan waayitsiza maaqqikon taanii yinno
erikaayzaran ammanikaayzara oochchide gisho Xoozii
tana maarida.
14 Nu Laatstse fa aadho keehatitsito taalla afa gussii, yinna
aadho keehatitsito ammanoran siiqo Kiristtoosa Yesuusa
baggara taas inggida.
15 «Kiristtoosa Yesuusa nagaranchuntsana ashshodes
hyanna alamite yi7ida» gaaze qaaltta ammaninttane asi
ubba ekkodes beezane. Ubbappa aadhide nagaranchchize
tana.
16 Yezin medhina de7o ekkodes eza ammanze asuntsis
taanii aazize maaqqade gaar Yesuus Kiristtoosa gaama
dandda7ida. Taas ubbappa aadhide nagaranchchizes Xoozii
fa maarotitsito gaantsida.

1:14 Hawa. 8:3; 9:4-5

17 Aafer benttoosses, fettii Xoozzes, hyayqqooses, medhina kaatizes, medhinappa medhina yellodes galatan bonchchon maaqqe. Amin77e.

18 Ximotiyoosa, ta na7ayo, zaga nebaz nabuntsi ohide qaalttilla afa eqqide hyanna kiita hyadartto nees inggane. Ne yinna qaaltto kaalliko lo77o ola olinttoda.

19 Ammanon lo77o qofa nees yezo. Fettuntsi fettuntsi fa wozintto dhabsi markkabe izhize baytsi dhabizanni fana ammanoppa dhabida.

20 Yinno hyanidunts gidda Hemeneyoosan Iskkinddire yene. Un tamaarii Xoozza cazhizanno ashshode fana taanii Xalahes unttana aatsii inggida.

2

Woosan goyno baz

1 Ubbappa tiinii, Xooz goynora bonchcho kumide de7or woossodes, melles woossodesin galatodes beezanno taanii nena qofizane.

2 Nu turii ayyaana de7o geeshshatitsara Xoozza goynittera sarotitsara woppu ga7i yessade gaar kaatuntsisin shuumunts ubbuntsis woossote.

3 Yinnii gaar woossize nuna ashshize Xoozze tiino lo77on ufayssize baz.

4 Xoozii asi ubba attode fanan turtto erode fanan koyane.

5 Fettii Xoozii yene. Xoozappan asappa gidda maaqqii cimidhdhize fete yene; ezin asi maaqqide Kiristtoos Yesuusa.

6 Ezii asi ubba wozodes fana aatsii inggida. Xoozii fa wodite asuntsana ubba wozodes koyzanno beezize markkatitsita hyanno.

7 Xoozii tana Wonggeles asttamaaren hawaare mahi dooridanna yinnis. Taanii turo ohine; worddidhdhoos; ammanon turii qaala Ayhude maaqqoosse asuntsana tamaarssode fana Xoozii tana shuumida.

8 Yinnii gisho, ubba bessa yeze dhiiratsuntsii, fana Xoozis dummuzii, kachchin lallen ashshii, fa kushito ude dentsii Xoozza woossode gaar koyane.

9 Yinnii fanan maachuntsi fana ahizanno qonccize, bonchchoran wogara yeze afula ma77ades beezane. Un woga baayze omma datstsin, worqqara woy inqora, woy al77o afulara melluntsappa fana dummuzippe.

10 Yezin Xoozis goynane gaaze maachuntsi faas beezizanni fana lo77o baz oochcho.

11 Maacha kiitinttera si77i ga7i tamaaro.

2:8 2 Ximo. 1:11 **2:10** 1 Phex. 3:3

12 Taanii maacha tamaarssode fana woy dhiiratsalla adidhdhode fana baayzin si77i ga7i yessade fana koyane.
13 Addaama tiino medhinttida; suubappa Hewaana medhinttida.
14 Mahi cimintti Xoozze higge mentside maachito fattin Addaama baaya.
15 Yezin maacha ammanora, siiqoran geeshshatitsara fana naagii yeziko* na7a yelera attoda.

3

Woosa keetsi cimuntsana
1 Oonin, «Woosa keetstsi kaallitsize asi maaqqades koyiko lo77o baz amudhdhane» gaaze ohita turo.
2 Woosa keetstsi kaallitsize asi borinttoosaya, fettii machcha xalaala yezaya, wogara yezaya, fana naagizaya, beezanni fana oochchizaya, zaqqo mokkizaya, tamaarssodes dandda7izaya,
3 Matsinttoosaya, kacinttosaya, lalloosaya, bira yiqsinttosaya,
4 E na7unts ees kiitinttizuntsanan bonchchizuntsana, fa keetsito ahodes dandda7izaya maaqqades beezane.
5 Fettii asi fa keetsito ahodes dandda7anxiko, Xoozze woosa keetsito wayzi ahodes dandda7e?
6 Uturara kumii, Xalahe Xoozze firddara gol7ide fana gol7aame fana, ammanor miinggikaayze asi maaqqodes beezoos.
7 Boreran Xalahe xike gelaame gaar ye atstse ammanoosse as kale lo77o markkatitsi yessades beezane.

Woosa keetstsa diyaqonatuntsana
8 Yinnii fana mahi woosa keetstsi daaqonatuntsi bonchchinttiduntsana, lam77i doona ohinttoosuntsana, gaama matstsize ushi uzhoosuntsana, bira yiqsinttoosuntsana,
9 ammano saza qofa geeshi wozinara naagizuntsana maaqqades beezane.
10 Un tiino fattaninttodes beezane; unttalla afa bore baayza maaqqiko, woosa keetstsa daaqone maaqqii oochcho.
11 Yinnii fanan, un maachuntsi bonchchinttiduntsana, zigiroosuntsana, wogara yezuntsana, ubba baza ammninttiduntsana maaqqades beezane.
12 Woosa keetstsa daaqonatuntsi fettii machcha xalaala yezuntsana maaqqo. Fa na7untsanan fa keetsito loytsii ahizuntsana maaqqades beezane.

---

* **2:14** Medho 2:7, 21-22 **2:15** ***Fana naagii yeziko:*** Woy E yelide na7untsi ammano, siiqon geeshshatitsara fana naagii yeziko. **2:15** Medho 3:1-6 **3:3** Tito 1:6-9

13 Woosa keetstsa daaqone maaqqii, lo77o oocha
oochchizuntsi, unttis damma bonchchon Kiristtoosa
Yesuusa gidda yeze ammano baz ohodes mintsitimo
denggoda.

Damma saza qofa

14 Taanii hyanna kiitto nees xaafittera, ellisii neego hyang-
goda ga7i ufays gaddane.
15 Yezin taanii hyanggaanxi gam7iko, Xoozze keetstsa
asuntsi wayzi yessades beezizako erode fana hyanno nees
xaafida. De7o Xoozze keetsita turetitsis tuusin baasan.
16 Nu ammanttis saza qoftta so7e baytsi damma.
Kiristtoosa ashor qonccida;
E turetitsito Geeshi Ayyaana markkidhida.
Kiitanchchuntsis benttida;
E ka7itumtta worzha ubbas sabbakinttida.
Alame yeze asunts ammanida;
bonchchor salo ekinttida.

4

Worddo asttamaaruntsana

1 Wurssutsi wode balitsize ayyaanan tuna ayyaana timirt-
tito kaallii, fettii fettii asuntsi ammano kaddodanno Geeshi
Ayyaana qonccizi ohida.
2 Yinnii fana timirtte un wozuntta doccin, asuntsana
balitsize worddo asttamaaruntsappa ye7ine.
3 Yentsi fana yeze asuntsi ekken gelen kayane; mahi
fettii fettii katstsa ma7aame fana ga7i kayane. Yezin am-
manzuntsin turo erizuntsi Xoozza galatii woossii ma7ade
fana Xoozii katstsa medhdhida.
4 Xoozze medhdhide ubba bazi lo77o. Xoozi galati ekkiko
alla wodhdhize akkon baaya.
5 Ubba bazi Xoozze qaalaran woosara geeshi maaqqane.

Kiristtoosas ammninttide aro maaqqe

6 Yinnii gisho, ne hyanna timirttito ammanzuntsana
tamaarssiko, Kiristtoosa Yesuusa lo77o aro maaqqada. Ne
kaallize lo77o timirttite qaala tamaariko diccoda.
7 Yezin maaden turii baayze oheppan cima maachunts
tosseppa hyaako. Xoozza aazodes nena dusizo.
8 Asi fa galtto mintsodes oochchize oocha eeratsi wode
maaddane. Yezin Xooz aaze dusizanna hyatten medhina
de7o inggize ufayssi yeze gisho ubba bazis maaddane.
9 Hyay qaalize asi ubba ekkodes beezize turii qaala.
10 Nuunii as ubba, ubbappa aatstsii ammanzuntsana
ashshize de7o Xoozza ufayssara naagize gisho, yinnis nuunii
oochara labbanen butunttane.

11 Hyanna kiitito tamaarsso.
12 Ne yidhdho maaqqide gisho nena oonin borippe. Yezin ammanzuntsis neenii ohera, oochara, siiqora, ammanoran geeshshatitsaran aazize maaqqo.
13 Taanii yo7ode wontsis asuntsis Geeshi maxaafito nabbabera, sabbakeran tamaarssera minggo.
14 Tinbbite nees ohinttin, cimuntsi fa kushito neella afa gaddide wode ne ekkide, ne gidda yeze Geeshi Ayyaana imotitsi borippe.
15 Ne dichita asunts ubbas qonccode fana yinno mintsii qoppo; hyanno ubba wode oochcho.
16 Ne ommitisin ne timirttis naagintto. Ne yinno ubba wode oochchiko nenan nena si7izuntsana ashshoda.

5

Donzide maachchuntsi baz
1 Cima ne aday fana bonchchop attin kaccippe. Yidhdhuntsana ne ishe fana mahi bo7o.
2 Maachi Cimuntsana ne inttii fana, wuduruntsana ne mishunts fana, folo geeshshatitsara aykko.
3 Azinii hyayqqide turii budanuntsana maaddii bonchcho.
4 Yezin budanttis na7untsi woy na7unts na7a yeziko, yentsi na7unts turii ayyaana yessi yezanno beesade fana yeliduntsanan, fa aftoon mayzayan maaddii kushe mahe tamaaro. Yinna Xooz ufayssize baz.
5 Fa faas yeze turii budantta Xoozzeppa maade denggodes ufayssara naagane. Awaran qamma Xoozii fana maaddode fana woosara minggane.
6 Yezin hyanna alamite lo77o yessi xalaala koyze budantta faxa yezara hyayqqidanno.
7 Oonin unttana boraame fana hyanna timirttito unttis inggo.
8 Yezin fa iginuntsis, ubbappa aatstsii fa kara asuntsis qoppoosse oonin fa ammantto kaddidaya; ammanoosse asappan aadhii iita.
9 Bere izipuntam kumikaayze budanttis suntsito mazggabe xaafippe. Mahi yinnilla afa iza fa azinzes ammanintidanno maaqqodes beezane.
10 Na7untsana dichchera, zaqqo mokkera, geeshshuntsis tohe meeccera, madhidhide as maaddera, lo77o oocha ubbas fana aatsii inggidannon lo77o oochara erinttidanno maaqqades beezane.
11 Yezin na7atits maaqqide azinii baayzuntsi suntsito mazggabe xaafippe. Unttana azini gele gelo gaaze asho amo aykkize wode Kiristtoosa ashshoda.
12 Un tiino gelide qaaltto mentside gisho firddinttoda.

13 Yinnilla afa un oocha dhabin keetstsappa keetstsi wutoda. Wute xalaala baayzin zigirssin fana geltsoosse baza gelii beezoosse baz ohinttane.
14 Yinnii gisho, nu morkkuntsi nuulla afa ohinttize iita baz denggaame fana na7atits maaqqide azinii baayzuntsi azinii gelii, na7a yelii, fa keetsito ahode fana zorane.
15 Hyannippa zaga eertsi azinii baayzuntsi Xalahe kaallodes suub maaqqida.
16 Fettii ammanze maachita kara asunts gidda azinii baayzanna yeziko iza unttana maaddodes beezane. Yinnii gaar oochchiko, woosa keetsis toofo foollane. Ye wode woosa keetsita maade beezize turii azinii baayzuntsana maaddodes dandda7ine.
17 Woosa keetstsi loytsii yenggize cimuntsi, ubbappa aatsii, qaala sabbakera tamaarssera labbizuntsi dakko bonchcho ekkodes beezane.
18 Geeshi maxaafe, «Qoyda baha yedhdhize boora doona accife» Yinnii fana, «Oochchize fa damooze ekkodes beezane»yagayda.
19 Lam77i woy hyaydzdzii markka baayzin, woosa keetstsi cima mootizebaz si7ippe.
20 Melluntsi zhashtode fana nagara oochchize oonan as ubba tiino seero.
21 Neenii as sino bi7ikaayzara, fetaya fetayppa dummuzikaayzara hyanna kiitto naagode fana Xoozze, Laatstse Yesuusa Kiristtoosan doorinttide kiitanchchuntsi tiino ta nena zorane.
22 Oodellan afa ne kushito gaddii shuumodes ellisippe. Mellunts nagara gelippe; nena geeshshatitsara naago.
23 Neenii ubba wode hyargginttize gishon ne saza hyarggiti gisho hyaatsi xalaala uzhippe; eeratsi woyne uzho.
24 Fettii fettii asuntsi nagartta qoncce; bagguntsi nagartta unttana firddodes unttappa tiinii erinttane, yezin melluntsi nagartta suubappa gam7i qonccane.
25 Yinnii gaar, lo77o oochan qoncce; qonccanxi ixxikon genggodes dandda7oos.

6

Aruntsis ingginttide zore

1 Xoozze suntsitan nu timirttita cazhinttaame fana arotitsa yezuntsi fana ahize laatstsuntsana bonchcho.
2 Ammanze laatstsuntsi yeze aruntsii, un laatstsuntsi unttis ishe maaqqize gisho unttana boripe. Un oochite maadinttize laatstsuntsi, ammanzuntsanan kadhinttiduntsana maaqqide gisho un tiinositippa aatsii oochchodes beezane.

5:18 Mahe 25:4; Maato. 10:10; Luqa. 10:7 **5:20** Mahe 17:6; 19:15

Neenii hyanno tamaarssodesin un oochchode gaar zorodes beezane.

Worddo timirtten turii durtumo

3 Oonin dumma timirtte tamaarssiko, nu Laatstse Yesuus
Kiristtoosa turii qaalaran nu ammano timirttera giigoos.
4 Ye atstse uturara urqqinttane fattin akkon eroos. Unttis
fettii qofalla afa lallodesin kacinttodes iita amotitsi yene.
Yinnan qinaate, kachchi, cashshi, iita so7e,
5 yentses giigoose lalle kaalitsane. Mahi unttis iita wozina
yene; turin dhabida; un Xooz ammanzanna duretitsis oge
ga7i qoppane.
6 Yezin taas yezanna maaqqada gaaze asis Xooz
goynizanna damma tirfe.
7 Nuunii hyanna alamite akkon ki7ikaaya; mahi iippa
akkon ekkii qitoos.
8 Nuus katstsan ma7o yeziko yinna maaqqada.
9 Yezin durtumo koyzuntsi faatana giddan xiken gelane.
Mahi unttana sulle dafizen dhabsize eeyatitsan qohize
amotitsa gol7ane.
10 Miishe siiqo iitatitsi ubbas xapho. Fetay fetaya miishe
amudhdhitera ammanoppa balinttii gaama azzanon madha
gidda fana olida.

Ximotiyoosas ingginttide zoren kiita

11 Yezin naate, Xoozze atstsayo, yinnippa hyaako. Xillotitsi,
Xooz aaze, ammano, siiqo, dandda7an dalggatitsi kaallo.
12 Ammano ola loytsii olintto. Gaama asunts tiino nees
markkidhide ne ammanttibaz, Xoozze nena yinnis xeegide
medhina de7o aykko.
13 Ubba bazis de7o inggize Xoozze tiinon, Phenxe Philaax-
oosa tiino lo77o markka markkidhide Kiristtoosa Yesuusa
tiino ta nena kiittane.
14 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa qonccode wontsis
hyanno kiitto balinttikaayzara bore baayzin naago.
15 Fa xalaala ubba ahize bonchcho Xoozze, kaatuntsi
Kaatay, laatstsuntsi Laatstse, fa qoppide qammite Yesuus
Kiristtoosa mahi kiittoda.
16 Fete E xalaala hyayqoosi. Ooden shiiqodes
dandda7oosse foo7o yene. Ooden eza bi7ikaaya; mahi
bo7odesin dandda7oos. Bonchchon medhina wolqqa ees
maaqqe. Amin77e.
17 Hyanna alame duruntsi cer dhabize qolora uturaame,
ceeqqaamen ufayssi gaddaame fana oho. Nuus koshshize
baz gaantsi inggize nuna anjjize, dure Xoozze gidda amman-
inttode fana unttana kiitto.

6:14 Waha. 18:37

18 Nuunii lo77o oocha oochchode fana lo77o oochara
duridhdhode fana, dalggan melluntsis gishizuntsana
maaqqade fana kiitto.
19 Yinna unttis tiinos mintsii baasa maaqqade gisho ye
wode un turii de7o akko aazizako eroda.
20 Ximotiyoosa, neenii fettii fettii asuntsi, «Eratitsi» baayze
booza lalleppan maaddoose oheppa hyaako; nees inggint-
tide hyadarto naago.
21 Fete fete nuus eratitsi yene yaga7itera ammano
ashshida.
Xoozze aadho keehatitsi yin ubbuntsara maaqqe.

Phawuloosa Ximotiyoosas
Xaafide Lam7intsa Kiita
Gele

Phawuloosa Ximotiyoosas xaafide lam7intsa kiita, Phawuloosara wolla oochchizayan Phawuloosa kale maaddize na7atits Ximotiyoosa zoride zortto aykkida. Yinna zorttis aafe qoftta, «Dandda7ara minggodes beezane» gaazanno. Ximotiyoosa zoritera mintsitse qaala ekkide, Yesuus Kiristtoosa baz turtto markkidhade fana Wonggele qaalan gal77a Caaqo timirttito mintsii aykkode fanan madhan ixxen gaanggikon tamaarssitteran Wonggele sabbakera minggode fana.

Ximotiyoosa cer boozatits lalleppa hyaakkode fana dumma mintsii zore ees ingginttida. Yinnii fana ohize asuntsana dhabssane fattin akkon maaddoos.

Yinna ubbanne Ximotiyoosa qoppodes beezize, Phawuloosa hyantton E yestto yinnan, E ammantto, E genccito, E siiqito, E dandda7iton eza yellide madhito aazize mahi kaallodanno. Phawuloosa yinna kiitto xaafidanna, E fa wotsito hyaasii hyayqos giiginttide wodite.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-2*
Ximotiyoosas ingginttide zore *1:3—2:13*
Wurssutsi wodebaz *2:14—4:5*
Phawuloosa hyanii yeze yessi *4:6-18*
Xaatsi qofa *4:19-22*

1 Xoozze qofa, Yesuus Kiristtoosara yeze ufays inggide
baggara Yesuusa Kiristtoosa hawaare maaqqide Phawuloos-
appa kiitinttide,
2 ta kadhize na7ay Ximotiyoosas.
Xoozze Adayppan nu Laatstsii Kiristtoosa Yesuusappa
aadho keehatitsi, maarotitsin sarotitsi nees maaqqe.

Ximotiyoosas ingginttide zore

3 Taanii, ta woosite qamman awara nena qoppane. Taanii
woossize wode ta adunts Xoozan taanii lo77o wozinara
maaddize Xoozza ne gisho galatane.
4 Taanii ne afutsito qoppane; nena bi7i ufayttodes gaama
amudhdhida.
5 Mahi nees yeze turii ammano erane. Yinnii fana
ammantta zaga ne afttii Loydiran ne intti Ewuniqera yeze
ammantti fana.

1:2 Hawa. 16:1

6 Yinnii gisho, taanii ta kushito neella afa gaddide wode
Xoozii nees inggide imo neenii mahi eetsode woy dentsit-
sode fana qofizane.
7 Akkos gayko, Xoozii nuus wolqqa, siiqon nu ommito
ahize ayyaana inggane fattin zhashtize ayyaana inggikaaya.
8 Yikke, nu Laatstses markkidhades yeellidhippe; mahi
E gisho acinttide ta giddan zhashtippe. Yezin Xoozii nees
inggize wolqqite Wonggele gisho taara madha ekko.
9 Xoozze fa qoftton fa aadho keehatitsara nuna ashshii,
fa geeshi worzha mahodes nuna doorida fattin nuunii
oochchide oocha gisho baaya. Yinna aadho keehatitsita
Kiristtoosa Yesuusa baggara alame medhinttodannippa tiino
nuus ingginttida.
10 Hyatte hyay aadho keehatitsize nuna ashshize Kirist-
toosa Yesuusa ye7ite qonccida. E hyayqo wolqqa dhabsi,
Wonggele baggara dhaboose de7o nuus qonccizida.
11 Taanii Wonggele sabbakize, hawaaren asttamaare
maaqqode gaar Xoozii tana doorida.
12 Taanii yinnii gisho hyanna madhito ekkane; yezin
ta ammanze oona yezako erize gisho yeellidhoos. Taas
ingginttide hyadarto yinna Kiristtoosa ye7e qamma yellodes
E naagodes dandda7izanno erane.
13 Taanii nena tamaarsside turii qaala aazize mahi aykkii
Kiristtoosa Yesuusa baggara yeze ammantten siiqite yezo.
14 Nu gidda yeze Geeshi ayyaana wolqqara nees inggint-
tide lo77o hyadarto naago.
15 Isiya awurajja yeze ubbuntsi taappa hyaakkidanno
erane; un gidda Figeluusan Hermmogeneesa yene.
16 Anesfoora tana gaama wode mintsitside gisho Laatstsii
E kara asuntsis yiqsintto. Ta acinttinin E yeellidhikaaya.
17 Yinnilla afa E Roome katama yi7ide gaar tana mintsii
koyi denggida.
18 Wurssutsi qammite Laatstsii yiqsinttode fana taanii
Laatstsa woossane. Efesoone katama E tana akko gaar
maaddezako ne loytsii erane.

2

Ammaninttide Kiristtoosa wottaaddare maaqqe

1 Yikke, ta na7ayo, Kiristtoosa Yesuusa gidda yeze aadho
keehatitsite minggo.
2 Gaama markkunts tiino taanii nena tamaarsside timirt-
tito, melluntsana tamaarssodes dandda7ize ammaninttide
asuntsis hyadara inggo.

1:6 Hawa. 16:1 **1:12** 1 Ximo. 2:7

3 Yesuus Kiristtoosa lo77o wottaddare maaqqii taara
madha ekko.
4 Ola wottaddare fa hyalaqiza ufayssodes giiginttane fattin
melle oochalla fana feeshoos.
5 Yinnii gaara, galgaade woxxize oonin beezize ogera
woxxanxiko woyto ekkoos.
6 Wootara labbize gade aday fa labbidanni aaftippa
mu7ize tiino as maaqqades beezane.
7 Laatstsii nees ubba baza akaake inggize gisho ta nees
ohizanno ne wozintte naago.
8 Taanii markkidhize Wonggele fana hyayqoppa denddide,
Dawute kochchi maaqqide Yesuus Kiristtoosa qoppo.
9 Taanii Wonggele ohize gisho iita baz oochchide asi fana,
acinttii madha ekkida. Yezin Xoozze qaala acinttoos.
10 Yinnii gisho, Xoozze dooride asuntsi Kiristtoos Yesuusa
gidda yeze atotits baggara medhina bonchcho ekkode fana
un gisho ubba baza minggane.
11 Hyannifana yagaaze turii qaala yene;
«Nu eera hyayqqiko,
eera wolla yessada.
12 Nu gencciko,
eera wolla ka7itoda.
Nu eza kaddiko,
E nuna kaddoda.
13 Nu ammaninttanxikon,
E ammaninttidaya maaqqii yessada.
Akkos gayko, E fana
kaddodes dandda7oos» yagayda.

Mintsi oochanchcho
14 Neenii unttana hyanno tiirizo; un qaala gisho lallaame
fana, Xoozze tiino unttana zoro. Yinna si7izuntsana dhab-
ssane fattin akkon maaddoos.
15 Neenii turii qaala luulera tamaarssizan yeellizoose
oochanchcho maaqqii, Xoozze tiinii ufayssize asi fana, ne-
natitsito ees shiishodes minggo.
16 Yezin hyanna alamttis giigize maaddoose oheppa
hyaakko. Yinnii fana ohize asi Xoozappa hyaakitsane.
17 Yinnii fana timirtte galla mu7i hyaasize faxoosse citto
hyargge fana. Yinnii fana ohe ohinttizunts gidda fa
Hemeneyoosan Filixoosa yene.
18 Hyantsi asuntsi turii oge ashshii, «Hyayqqide asuntsi
hyayqoppa zaga denddida» yaga7i eeratsi asunts ammantto
dhabsida.
19 Maaqqo yezin, Xoozii mintsii baasa yiixxii mahitame
yeze en7inttodes dandda7oos. Izillan afa, «Laatstsii fa

2:13 Maato. 10:33; Luqa. 12:9

asuntsana erane. Laatstse suntsito xeegize oonin iita oochappa hyaakko» yagaaze qaala xaafinttida.

20 Fettii damma keetstsa worqqappa woy birappa oochinttide miishe xalaala baayzin minxappa woy looqappa oochinttide miishe yene. Yentsesappa bagguntsi bonchchos, mahi bagguntsi borinttide oochas feezhane.

21 Yinnii gisho, oonin iita ubba ashshii fana geeshiko, bonchcho oochas maaqqize miishe maaqqada. Un de7ite geeshin Laatstsa ufayssize oocha ubba oochchodes dandda7izuntsana maaqqada.

22 Na7itumo iita amoppa hyaakko. Geeshi wozinara Laatstsa xeegize asuntsara wolla, xillotitsi, ammano, siiqon sarotitsi kaallo.

23 Yezin kachchi medhdhiza erii boozatitsin maade baayze lalleppa hyaakko.

24 Laatstse oochanchcho asi ubbas keeha, lo77o tamaarssizan dandda7anchcho maaqqades beezane fattin kacinttodes beezoos.

25 E faara eqinttizuntsana keehatitsara seeriza maaqqades beezane. Un fa nagarttippa maaqqii turo erode fana Xoozii oochchodyezako oode erize.

26 Un fa wozinago maaqqii fa qofa oochchode fana unttana aykkide Xalahe xikeppa kessii ekkoda.

3

Wode wurssutsi qammas malla

1 Wurssutsi qamma un7itsize wode yo7odanno ero.

2 Asuntsi fana kadhizuntsana, miishe siiqizuntsana, ceeqinttizuntsana, uturizuntsana, cazhizuntsana, fana yeliduntsis kiitinttoosuntsana, galatoosuntsana, geeshshatitsi baayzuntsana,

3 siiqo baayzuntsana, maarotits oochchosuntsana, zigirzuntsana, fana ahoosuntsana, yiqsinttimo baayzuntsana, lo77o kadhoosuntsana,

4 Morkkes aatsii inggizuntsana, qofa baayzuntsana, uturara kumiduntsana, Xoozappa aatsii asho ufayssodes kadhizuntsana maaqqada.

5 Un ammanze as aazane fattin Xoozze wolqqa kaddida; ne yentsi fana yeze asuntsappa hyaakko.

6 Unttappa fete fete as keetstsa gelii nagarara aykkinttiduntsana dumma dumma amora aykinttide ammano laafa maachuntsana aykkane.

7 Yentsi maachuntsi ubba wode tamaarane, yezin turo erodes dandda7oos.

2:20 Faydo 16:5

8 Yaanesan Yambbareesa Musera eqinttidanni fana
hyantsi asunts wozina oochchosuntsanan ammanora
gol7ide asuntsana maaqqide gisho turira eqinttane.
9 Yezin Yaanesan Yambbareesa eeyatitsita qonccidanni
gaar un eeyatitsita as ubba tiino qonccode gisho unttis
hyanoos.

Wurssutsi zore
10 Yezin ne ta timirttito, ta yestto, ta qoftto, ta ammantto,
ta dandda7ito, ta siiqito, ta genccito,
11 ta bay7intto ta waayito erane. Anxookiya, Iqooniyone,
Lisxira katama tana yellide bazin ta dandda7ide waayito
erane; Laatstsii tana yinna ubbanippa ashshida.
12 Kiristtoos Yesuusa gidda Xoozza ufayssize yessi yessades
koyze ubbuntsi bay7inttoda.
13 Iita asuntsin balitsizuntsi faasi balinttitera melluntsana
balitsitera tiinostippa iitii iitii hyanggoda.
14 Yezin ne tamaaridannen ne ammanide turtte eqqo. Ne
oodeppa tamaarezako erane.
15 Neenii ne na7atitsappa dantsii Kiristtoos Yesuusa
ammanii atotitsi benttize cinccatitsi inggodes dandda7ize
Geeshi maxaafe erida.
16 Geeshi maxaafe ubba Xoozze Ayyaana kaalitsin xaafint-
tide qaala. Ye maxaafize turo tamaarssodes, baliduntsana
seerodes, luulisadesin xillotitsi yessi koshshize zore ing-
godes maaddane.
17 Xoozze asi folon lo77o oocha ubbas giigidaya maaqqade
fana maaddane.

4

1 Taanii nena Xoozze tiinon, kaati maaqqii ahodes qon-
ccize wode faxuntsanan hyayqqiduntsana firddodes yeze
Kiristtoos Yesuusa tiino zorane.
2 Qaala oho; wode giigin giiganxin mintsii oho. Gaama
dandda7aran tamaarssera asuntsana zoro, seerittera
mintsitso.
3 Asuntsi turii timirtte si7anxode wode yo7oda. Un
fa amotitsi kaallii, faas si7odes ufayssize baz ohize astta-
maaruntsana shiishane.
4 Un turibaz ohize timirtte ashshii, turo maaqqoosse tosse
si7odes fa hyayto mahane.
5 Yezin neenii ubba bazara nena aho. Madha dandda7o.
Wonggele markkatitsi oochito oochcho. Nees ingginttide
Xoozze oochito ubba folo.
6 Taanii zharsho fana zharshinttode wode yellida; hyanna
alamito ashshii qitize wode ukkida.

3:9 Keze 7:11 **3:12** Hawa. 13:14-52; 14:1-20

7 Taanii lo77o ola olinttida; wotsito hyaasida; ammano
naagida.
8 Tiinoppa xillotits worqqa zawude* tana naagane. Yinno
xillo firdda firddize Laatstse yinno lam7intsa ye7e qammite
taas inggoda. Yinno ta xalaalas baayzin E qonccitsito
ammudhize ubbuntsis inggoda.

Phawuloosa fa omma kiita
9 Ellisii yi7i tana bo7o.
10 Deemaasa hyanna alamite yeze baz kadhii, tana ashshii,
Teselonqe katama qitida. Qerqisa Galaatiya sa7a, mahi Tito
Dilmmaxe sa7a qitida.
11 Luqasa xalaala taara yene. Marqqoosa Xoozze oocha
tana maaddodes dandda7ize gisho neera ekkii yo7o.
12 Taanii Tikiqoosa Efesoone katama da.
13 Neenii yi7iter, Xiro7aada katama Karppoosa kale ashshii
yi7ide ta kootizan maxaafito taas ekkii yo7o. Ubbappa aatsii
qolera xaafinttide maxaafito ekkikaayzara yi7ippe.
14 Meqo qoxxize Iskkinddire tana gaama qohida; Laatstsii
E oochiti fana ees mahoda.
15 E nu timirttito gaama ixxize gisho eeppa nena naago.
16 Tiino ta mootinttize wode ubbanna ashshii qitida fattin
oonin tana maaddikaaya. Xoozii yinna balito unttis fay-
dippe.
17 Yezin taanii mulo kiita Ayhude maaqqoosse asunts
ubbuntsis markkidhin, un si7ode fana Laatstsii ta kale eqqii
taas wolqqa inggida. Mahi gaammo fana doona shaqinggide
hyayqoppa tana ashshida.
18 Laatstsii tana iita ubbappa ashshii fa salo ka7itumo
sarora yeltsoda. Ees medhinappa medhina yellodes bonch-
cho maaqqe. Amin77e.

Wurssutsi saritse
19 Phirisqilas, Aqiilasin Anesfoora kara asuntsis ta sarotit-
sito oho.
20 Erasxoosa Qoronttoosa katama attida. Xirofimoosa
hyargginttide gisho Miliixe katama ashshida.
21 Barggo gelodeppa tiinii ellisii yo7o.
Ewubulusa, Phudeesa, Linuusa, Qilaadeyan melle am-
manze asunts ubbuntsi nena saro saro gaane.
22 Laatstse Yesuus Kiristtoosa neera maaqqe.

---

* **4:8** *Xillotitsi worqqa zawude:* Xillotitsi de7o gisho ta ekkode worqqa zawude. Xillotitsito taas worqqa zawude mahi inggane ga7e. **4:11** Qola. 4:14; Filmo. 24; 2 Qoro. 8:23; Gala. 2:3; Tito 1:4 **4:12** Qola. 4:14; Filmo. 24; Hawa. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Qola. 4:10 **4:13** Hawa. 20:4; Efe. 6:21-22; Qola. 4:7-8 **4:15** 1 Ximo. 1:20; Maz. 62:12; Rome 2:6 **4:20** Hawa. 18:2; 2 Ximo. 1:16-17 **4:21** Hawa. 19:22; Rome 16:23; Hawa. 20:4; 21:29

Xoozze maarotitsita yin ubbuntsara maaqqe.

Phawuloosa Titos
Xaafide Kiita
Gele

Tito Ayhude maaqqoosse asi, yezin suubappa ammanii, Phawuloosa Wonggele kiita oocha oochchize wode kale eza maaddide asi. Ye wode Tito, woosa keetstsa be7adesin naagodes Qarxeese sa7a attida. Hyay kiitize hyaydzdzii aafe qofa aykkida.

1. Woosa keetstsi ahize asuntsi, iita yessi yeze Qarxeese asunts kale akko fana lo77o yessi yessades beezizako Tito qofizane.

2. Woosa keetstsa gidda yeze dumma dumma taginttide, yinnan, cima asuntsana, yidhdho dhiiratsuntsana aruntsana wayzi tamaarssodes beezizako Tito zorane.

3. Ammanze asuntsi ammano yestti baz, yinnan, sarotitsin siiqora yessadebaz, woosa keetstsappa kachchin, lallen shaakkintte hyaasode fana Titoos zore inggane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-4*
Woosa keetstsi kaaltsize asuntsana *1:5-16*
Woosa keetstsa dumma dumma taginttiduntsi gisho oocha *2:1-15*
Zoren naagize *3:1-11*
Xaatsi qofa *3:12-15*

1 Yesuus Kiristtoosa hawaaren Xoozze aro, Phawuloosa, xaafide kiita. Xoozii dooride asuntsi ammano dichchode gaaran turii ayyaana de7o wayzi yessade yezako turii erago unttana kaalitsodes ta kiitinttida.
2 Yinna ammanttan eratitsita medhina de7o ufayssalla afa katida. Yinno gaama wodeppa tiino worddo ohoose Xoozze nuus inggoda ga7i qaala gelida.
3 Nuna ashshize Xoozze fa wodite hyanno kiitto ohode fana taas hyadara inggi fa qaaltto qonccizida.
4 Nu kotstse ammano ta turii na7a maaqqide Tito,
Xoozii Adaypa nuna ashshize Yesuus Kiristtoosappa aadho keehatitsi, maarotitsin sarotitsi nees maaqqe.

Tito Qarxeese oochchide oocha

5 Taanii nena Qarxeese ashshii yi7idanna, ne attidebaz giigisade fanan taanii kiittidanni fana katama ubbanne woosa keetstsa cimuntsana doorode fana.

1:4 2 Qoro. 8:23; Gala. 2:3; 2 Ximo. 4:10

6 Woosa keetsi cima borinttoosa, fettii machi azini, woga
balera woy kiitinttanxera asi boroosse ammanze na7untsi
yeze asi maaqqades beezane.
7 Woosa keetstsi cima Xoozze oocha hyadara ekkide gisho
borinttoosa, uturtoosa, ellisi zhilidhoosa, matsinttoosa,
ohe medhdhosa, beezoosse bazis dafinttoosa maaqqodes
beezane.
8 Yezin zaqqo mokkiza, lo77o baz ubba kadhiza, qofara
yezaya, xillo, geeshin fana ahizaya maaqqades beezane.
9 Melluntsana turii timirttera mintsitsodesin yinna timirt-
tito ixxizuntsana mahodes fa tamaaride ammantsize qaaltte
miinggi eqqodes beezane.
10 Kiitinttoosuntsi, fatstsoosse ohe ohinttizuntsi, cim-
mizuntsi aatsii garrazintte woga naagize gaama asunts yene.
11 Un beezoosse ogera miishe denggodes koyi,
tamaarssodes beezoosse baz tamaarssitera kara asuntsana
ubba iissize gisho un timirttito teqqodes beezane.
12 Un nabuntsappa fetay, «Qarxeese asunts ubba wode
worddo ohinttane; iita xootsuntsana, azal7a zhimbbara»*
yagayda.
13 Hyanna markkatitsita turii markkatitsi. Yinnii gisho,
unttis turii ammano yessade fana unttana seero.
14 Turo ixxize asunts timirttiton Ayhudunts fatstsoosse
tosse si7aame fana unttana seero.
15 Geeshshuntsis ubbanna geeshi, yezin tununtsisin am-
manoosuntsis un qofttan wozintta tunide gisho unttis akkon
geeshi maaqqoos.
16 Un nu Xooz erane ga7ine, yezin fa oochite eza kaddane.
Un ixinttiduntsana, kiitinttoosuntsanan lo77o oocha ubbas
maaqqoosuntsana.

2

1 Yezin neenii luule timirtte tamaarssodes beezane.
2 Cima dhiiratsuntsii fana ahizuntsana, woppu
gayduntsana, bonchchinttiduntsana, ammanora, siiqoran
dandda7ara, mintsii maaqqade fana zoro.
3 Yinnii gaaran, cima maachuntsi fa yestte geeshuntsana,
zuuzinggoosuntsana, ushshi amotitsi baayzuntsana lo77o
baz tamaarssizuntsana maaqqade fana tamaarsso.
4 Un yinnii fana hyaniko na7atits maachuntsi fa az-
inuntsanan fa na7untsana siiqode fana tamaarssodes
beezane.
5 Xoozze qaala boruntaame gaar fana ahizuntsana,
geeshshuntsana, fa kara oochchizuntsana, kara fa

1:7 1 Ximo. 3:2-7 * **1:12** Yinno yaga7i ohide nabize Ephimenddesa ga7inttane.

azinuntsis kiitinttizuntsana maaqqade fana na7atits maachuntsana tamaarsso zoro.
6 Yinnii gaar, yidhdho dhiiratsuntsii fa ommito ahode fana zoro.
7 Neenii ne ommite lo77o oocha ubbanne unttis aazize maaqqo. Neenii ne timirttite turon ammaninttidaya maaqqo.
8 Nu morkkuntsi nuna zigirodes mikinaate maaqqize baz unttis dhabin un yeellidhode fana ne borunttoose lo77o ohe ohintto.
9 Aruntsii ubba baza fa laatstsuntsis kiitinttode fana, unttana ufayssode fanan unttara lallaame fana zoro.
10 Un fa laatstsuntsappa miishe kaystippe. Yinnan, nuna ashshize Xoozze timirtte, ubba ogera kadhinttidaya maaqqade fana fa oochchize oochite ammninttiduntsana maaqqizanno beezode fana unttana zoro.
11 Asi ubba ashshize Xoozze aadho keehatitsi qonccida.
12 Ye aadho keehatitsize, nu nagartton hyanna alame amuto ashshii, hyanna wodite nu ommito naagii, turii ayyaana yessaran xillotitsara yessade fana nuna tamaarssane.
13 Yinnii fana nuunii anjjinttide ufays maaqqide damma Xoozzan nuna ashshize Yesuus Kiristtoosa bonchcho qonccitsito naagane.
14 Iita oocha ubbappa nuna wozodesin lo77o baz oochchodes ammudhize fa geeshi asi kessodes nu gisho fana aatsii inggida.
15 Neenii hyanno tamaarsso; kumutsi adetitsi wolqqara zoro, seero; ooden nena leqqippe.

3

Ammanze as oocha
1 Asuntsi worzha ahizuntsis, adetits wolqqa yezuntsis aadatitsara kiitinttode fana, lo77o oocha ubba oochchodes giiginttiduntsana maaqqade fana qoppizo.
2 Mahin un oodellan iita ohintaame fana, saro asi maaqqade fana, dalggan as ubbas aada maaqqade fana zoro.
3 Nu zaga eeyuntsana, kiitinttoosuntsana, balinttizuntsana, dumma dumma asho ufayssisin amos aro fana maaqqiduntsana. Nu iitatitsaran qinaatera kumiduntsana; nuunii asi ixxizuntsana, asin nuna ixxizuntsana.
4 Yezin ashshize Xoozze keehatitsin siiqo qonccide wode
5 nu oochchide xillo oocha gisho baayzin fa maarotitsiti gisho nuna ashshida. Nuna E ashshidanna, lam7intsa

2:15 Maz. 130:8; Keze 19:5; Mahe 4:20; 7:6; 14:2; 1 Phex. 2:9

yelintte meeccintteran Geeshi Ayyaana baggara inggide kille de7or.
6 Ye Ayyaanza, Xoozii nuna ashshize Yesuus Kiristtoosa
baggara nuulla afa gaantsi gussida.
7 Fa aadho keehatitsiti baggara nuna xillizii medhina de7o
laata ufayssi aykkode fana yinno oochchida.
8 Hyay qaalize ammninttide qaala. Xoozza ammanzuntsi
lo77o oocha oochchodes giigiduntsana maaqqade fana ne
hyanna qaaltto mintsii ohode fana ta koyane. Hyantses as
ubbas lo77on maaddize baz.
9 Yezin eeyatitsi lalleppan, kochchi faydeppa, kachchafan
higge mikinaatera denddize lalleppa naagintto. Yinna
maaden tirfe baayze baz.
10 Shaakkintte medhdhize atstsa tiino zoro; lam7intsa
kacco yinnippa suuba eeppa hyaakko.
11 Yinnii gaarize asi wobbon nagaranchcho; E faalla afa
firddizanno ero.

Wurssutsi zore

12 Taanii sila yeyga aatstsodes qoppide gisho Arxemaasa
woy Tikiqoosa neego kiittize wode ne taago Niqophiliyoona
katama yo7odes elliso.
13 Higge eranchcha Zeenasan Aphiloosa oge hyanggize
wode unttis koshshize baz faccaame fana unttana maaddo.
14 Nu asuntsin fatstsoosse asi maaqqii attaame fana faas
koshshize baz denggode fana lo77o oocha oochchodes mi-
inggi tamaaro.
15 Taara yeze ubbuntsi nena saro gaane; ammanora nuna
siiqize asuntsana saro ga7o.

Xoozze aadho keehatitsita yin ubbuntsara maaqqe.
Amin77e.

3:13 Hawa. 20:4; Efe. 6:21-22; Qola. 4:7-8; 2 Ximo. 4:12 **3:14** Hawa. 18:24; 1 Qoro. 16:12

Phawuloosa Filmmoonas
Xaafide Kiita
Gele

Filmmoona erinttide ammanze asi. E Qolaasiyasa woosa keetstsa asi maaqqikaayzara attoos. Filmmoonas Anasmoosa gaaze aro yene. Ye arize fa laatstseppa bettii qitide wode achi keetstsa yeze Phawuloosara yellinttida. Anasmoosa Yesuusa ammanode gaar oochchide Phawuloosa. Phawuloosa Filmmoonas xaafide kiitiza, Filmmoona suub maaqqii eego hyanggize fa arizera giigode fana qoppizane. Gujjii hyatte Anasmoosa ammanze as maaqqide gisho yikkeppa suuba ammanze ishe fana eza mokkii ekkode gaar fattin aro fana eza faydaame fana ees ohida.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1-3*
Galatan woosa *4-7*
Phawuloosa Anasmoosa gisho Filmmoona woossida *8-21*
Xaatsi qofa *22-25*

1 Taanii Phawuloosa, Yesuus Kiristtoosa gisho achcha
yezayin nu ishe Ximotiyoosa, nuura oochchize nuunii kad-
hize Filmmoonas,
2 yinnii fana ne kara shiiqize ammanzuntsis, nu mishta
Afibiyasasin nuura wolla yeze wottaddare Arkkiphaasas
xaafide kiita.
3 Xoozze nu Adeppan nu Laatstse Yesuus Kiristtoosappa
aadho keehatitsin sarotitsi yinttis maaqqe.

Filmmoona siiqon ammanon

4-5 Neenii geeshshuntsana kadhizannon Laatstse Yesuusa
ammanzanno taanii si7ide gisho Xoozza woossittera nena
qoppize wode ubba ta Xooz galatane.
6 Neenii ne ammantto melluntsis shaakkizanna nuus
Kiristtoos Yesuusa baggara ye7ize lo77o baz ubba erode fana
taanii Xooz woossane.
7 Ammanzunts wozintta ne oochite shemppide gisho ta
ishayo, taanii ne siiqite gaama ufayssin mintsitimo deng-
gida.

Phawuloosa Anasmoosas woosside woosa

8 Yinnii gisho, neenii oochchodes beezzebaz oochchode
fana nena kiittodes Kiristtoosa baggara taas mintsii qofa
yene.
9 Taanii, cimize Phawuloosa, Kiristtoos Yesuusas hyatten
achi keetstsa yezay, siiqora nena woossane.

1:2 Qola. 4:17

10 Taanii achi keetstsa yezitera Kiristtoosara taas na7a
maaqqide Anasmoosa gisho nena woossane.
11 E zaga nena maaddoos, yezin hyatte nenan tanan
turippa maaddode asi.
12-13 Taanii wozinappa kadhize Anasmoosa neego dakkida.
Taanii Wonggele gisho acinttii yezin, ne gisho mahi tana
maaddode fana ta kale eza ashshodes koyda.
14 Yezin ne qofa gaar oochchodes koydap attin neera
zorinttikaayzara wolqqara akkon oochchodes koyoos.
15 Anasmoosa eerats wode neeppa shaakkinttide, oode
erode maaqqii ubba wode neera yezikaayzara attaama.
16 Yikke, hyannippa suuba Anasmoosa aro baayzin aroppa
E gaama aadhane. E taas akko gaar siiqo ishe! Mahi E nees
asho baggaran Laatstse baggara aadhide ishe.
17 Yikke, neenii tana nees lagge gaazebaz maaqqiko tana
mokkizannifana eza mokko.
18 E nena qohide baz woy ees gale yeziko taappa ekko.
19 Yinna acito ta ciggada ga7i taanii, Phawuloosa, ta
kushite xaafane. Neenii taas ne shemppito galidhii bettidaya
taanii nena tiirissades koshshoos.
20 Ta ishayo, Laatstse baggara neeppa maade denggodes
koyda. Kiristtoosa baggara tana mintsitso.
21 Taanii gaydannifa gaama ne oochchodanno erii mahi ne
taas kiitinttodanno ammanii hyanno xaafane.
22 Xoozii yin woosito si7i tana yinttago suub mahoda ga7i
qoppize gisho taas aqize keetsi giigizo.

Wurssutsi saritse
23 Kiristtoos Yesuusa gisho taara achcha yeze Ephafira
nena saro saro gaane.
24 Mahi taara wolla oochchize Marqqoosa, Arsxirokoosa,
Deemasan Luqasa nena saro saro gaane.
25 Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita yinttara
maaqqe.

1:10 Qola. 4:9 **1:23** Qola. 1:7; 4:12 **1:24** Hawa. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; 19:29; 27:2; Qola. 4:10, 14; 2 Ximo. 4:10-11

Ibraawe Asuntsis
Xaafinttide Kiita
Gele

Hyay kiitize xaafinttidanna, damma madha yellin, fa ammantto ashshodes ukkide ammanze asuntsis. Hyay maxaafize xaafize, Yesuus Kiristtoosa wurssutsin turii Xoozze qonccitsi maaqqidanno Ibraawe asuntsis beezane. Yinna ammanze asuntsi fa ammantte minggode fana unttana mintsitsane. E yinne hyaydzdzii aafe qofa waanna mahi beezane.

1. Yesuusa fa ekkide madhite Ades turo kiitinttide medhina Xoozze Na7a. E Xoozze Na7a maaqqide gisho Gal77a Caaqo wode yeze nabuntsappa, kiitanchchuntsappan Museppa kattara.
2. Yesuusa Gal77a Caaqo kahinuntsappa gaama aadhize medhina kahine maaqqidanno Xoozii fa ommite markkidhida.
3. Yesuusa baggara ammanze asi nagarappa, zhashimoppan hyayqoppa attane. Yesuusa kahinunts hyalaqa maaqqidanni gaar, zaga Ibraawunts ammano wogaran hyaars zharshora dasho fana benttize atotitsito hyatte turo mahida.

Xaafize Isra7eele asuntsis taarikera gaama erinttide asunts ammano malla mahi ekkii (Zofa 11) hyay maxaafiza nabbabize asuntsana fa ammantte minggode fana qofizane. Yinnii fana, zofane 12 nabbabizuntsi fa aafto Yesuusalla afa gaddii, fa ammantte minggode fanan akko madhan waayen yellikon, un genccode gaar zorane. Wurssutsite zoren tiirize qaalara fa kiitto kusttane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa: Xoozii Kiristtoosara qonccidanno *1:1-3*
Kiristtoosa kiitanchchuntsappa kattara *1:4—2:18*
Kiristtoosa Museppan Iyyaasuppa kattara *3:1—4:13*
Kiristtoosa kahinetitsita kattara *4:14—7:28*
Kiristtoosa caaqita kattara *8:1—9:22*
Kiristtoosa zharshita kattara *9:23—10:39*
Ammanora yeze *11:1—12:29*
Xoozza ufaysse *13:1-19*
Anjjon xaatsi qofa *13:20-25*

Na7ay kiitanchchuntsappa kattara

1 Zaga Xoozii, nu aduntsis nabunts baggara dumma dumma ogera gaama wode ohida.

2 Yezin hyanna wurssutsi wodite ubbanno eza laatizide
mahi alamito E baggara medhdhide fa Na7ay baggara nuus
ohida.
3 Na7ay Xoozze bonchcho foo7izen kumutsi Xoozze
Xoozzetitsito ekkii, fa wolqqa qaalara hyanna alamito katii
aykkida. Asuntsana un nagarappa geeshidannippa suuba
Ubbappa kattara Xoozze mizaqi zalara salo bettida.
4 Ees ingginttide suntsita kiitanchchuntsi suntsappa kat-
tara maaqqidanni fana E unttappa kattara.
5 Yikke, Xoozii kiitanchchuntsappa oodego,
«Neenii ta Na7a;
ta hyayno nees ade maaqqida» gaydo?
Woy mahi oodego,
«Taanii ees ade maaqqada;
ezin taas na7a maaqqada» gaydo?
6 Mahi Xoozii fa anggis Na7aya hyanna alamite kiittitera,
«Xoozze kiitanchchuntsi ubba ees goyno»
yagayda.
7 Xoozii kiitanchchuntsi baz ohitera,
«Xoozii fa Kiitanchchuntsana ayyaana,
fa aruntsana tama loxe mahine»
yagayda.
8 Yezin fa Na7ay baz ohitera,
«Xoozzayo, ne ka7itumtta medhinas yene.
Ne ka7itumtto ne xillotitsara aho.
9 Neenii xillotitsi kadhida; iita ixxida.
Xoozii, ne Laatstse, nena ne lagguntsappa aatsii doorida,
ufays zayte* nena tizhida»
yagayda.
10 Xoozii mahi,
«Laatstsayo, tiino neenii sa7a medhdhida;
saluntsi ne kushe oocha.
11 Yentses ubba dhaboda;
yezin ne yessada.
Un ubba afula fana hyal7oda.
12 Ne magaraja fana xaaxoda;
mahi un afula fana cinggoda.
Yezin neenii ubba wode nena;
ne beritan hyal7oos»
yagayda.
13 Yezin Xoozii kiitanchchuntsappa oodego,
«Taanii ne morkkuntsana ne tohita
yedhdhize bessi mahode wontsis,

1:5 Maz. 2:7; 2 Sam. 7:14; 1 Zeena 17:13 **1:6** Mahe 32:43 **1:7** Maz. 104:4
1:8 Maz. 45:6-7 * **1:9** ***Ufays zayte:*** E ka7itize wode asuntsi ufayssara loytsi eza ka7itisizanno beezane. **1:10** Maz. 102:25-27

hyanne taappa mizaqi zalara betto» gaydo?
14 Kiitanchchuntsi ubba atotitsi denggodes yeze asuntsana
maaddodes Xoozii kiittide ayyaanuntsana baane?

2

Damma anjjo

1 Yinnii gisho, nuunii si7ide turippa melle bessa ekint-
taame gaar yinna si7idanno mintsii naagodes beezane.
2 Yikke, kiitanchchuntsi baggara ohinttide qaaltta turo
maaqqiko, eza qohen kiitinttanxi ixxe firdda ki7izebaz
maaqqiko,
3 yeezin, nuunii hyannii gaar damma atotitsi koyoos
gayko, wayzi attode? Tiino Laatstsii fa ommite yinna atotit-
sito ohida; mahi eeppa si7iduntsi nuus geeshi markkidhida.
4 Mahi Xoozii mallaran, kille bazara, dumma dumma
kille baz fa qoftti gaar inggide Geeshi Ayyaana imotitsara
markkatitsito mintsida.

Yesuusa asi maaqqida

5 Xoozii hyanna nuunii ohize tiinoppa ye7ode alamito,
kiitanchchuntsis ahizikaaya.
6 Geeshi Maxaafite fettii bessa hyannigaara yagayda:
«Neenii asis qoppodes asi akko?
Woy neenii eza naagodes as na7ay akko?
7 Ne E kiitanchchuntsappa xiqina eeratsida;
E ommite bonchchon nashsho barneexa gaddida.
8 Mahi ubbabazito E tohitippa oomora gaddida»
yagayda. Xoozii ubbabazito ees ahize wode ees aqikaayze
bazi akkon baaya. Yezin hyatte ubba bazi ees aqodera
nuunii hyaga bi7ikaaya.
9 Yezin nuunii kiitanchchuntsappa xiqina eeride Yesuusa
be7ine. Xoozze aadho keehatitsiti baggara Yesuusa as ubbas
hyayqqida. E waaye hyayqo hyayqqide gisho bonchchon
nashsho barneexa E ommite gaddida.
10 Ubba bazi eesin E baggara medhinttide Xoozii, gaama
na7untsana faara bonchchisades un atotitsitis omma, Yesu-
usa waayto folo mahodes ees beezane.
11 Yesuusan yentsi E geeshide asuntsi ubba fettii ade
na7untsana. Yesuusa unttana, «Ta ishuntsana» ga7i xee-
godes yeellidhoosanna yinnisi.
12 Yesuusa,
«Taanii ne suntsito ta ishuntsis awaajjoda;
worzha shiiqite nena galatoda»
yagayda.

1:13 Maz. 110:1 **2:6** Maz. 8:4-6 **2:12** Maz. 22:22

13 Mahi E, «Taanii ta ammantto eella afa gaddoda» Mahin,
«Xoozii taas inggide na7untsara ta hyanne yene» yagaane.
14 Na7untsi ashon suutsi yezuntsana maaqqide gisho
Yesuusan un fana asi maaqqida. E yinno oochchidanna,
hyayqolla afa wolqqa yeze Xalahiza fa hyayqite dhabsodes.
15 Mahi fa yeze berite ubba hyayqo zhashmora aridhdhii
yezuntsana arotitsappa kessodes.
16 Turo Yesuusa yi7idanna Abrahama kochchi maaddodes
fattin kiitanchchuntsana maaddodes baaya.
17 As nagara atto ga7inttode fana Xoozze tiino maarize
ammaninttide kahinunts hyalaqa maaqqida. Yinnii gisho,
E ubbabazite fa ishuntsana aazodes beezane.
18 E fa ommite fatanara waayinttide gisho fattanint-
tizuntsana maaddodes dandda7ane.

3

Yesuusa Museppa kattara

1 Yinnii gisho, Xoozii xeegide geeshi ishuntso, nu am-
manora Laatstso ga7i xeegize hawaaren kahinunts hyalaqa
Yesuusa bo7ote.
2 Muse Xoozze Keetstsa ubba ammaninttidanni fana Yesu-
usan fana dooride Xoozzes ammaninttidaya.
3 Keetstsi keexizay keetsitifa aadhii bonchchinttizanni
fana Yesuusa Museppa aadhize bonchcho ekkodes beezane.
4 Feta feta keetsiza keexide asi yene, yezin ubbanno
giigizide Xoozii.
5 Muse Xoozze Keetstsa ubbanne ammaninttide aro
maaqqii, Xoozii tiinoppa gawudebazis markka maaqqida.
6 Yezin Kiristtoosa Xoozze Keetsite na7a fana ammanintti-
daya. Nuunii ekkoda ga7i naagize ufaysito mintsii naagiko
Xoozze keetstsi maaqqane.

Xoozze asis yeze shemppo

7 Yinnii gisho, Geeshi Ayyaana gaazanni fana,
«Hyayno yin Xoozii gaazanno si7ize wode
8 akko baayze sa7a fattanize qamma,
yin aduntsi gene hyanttidanni fana,
yin wozintto mintsippete.
9 Yin aduntsi tana fattanida;
oyttam bere ta oochito bi7ida.
10 Yinnii gisho, ta yentsi yeletuntsana kacci,
‹Un ubba wode fa wozintte balane;
ta ogito erikaaya› yagayda.
11 Yinnii gisho, taanii zhilora caaqqii,
‹Ta shemppo besito mulon geloos› yagayda»

2:13 Isa. 8:17-18 **2:16** Isa. 41:8-9 **3:11** Maz. 95:7-11

yagaane.
12 Ta ishuntso, yinttappa ooden, de7o Xoozzeppa yinttana
shaakkize iitan ammanoose wozina yezaame gaar naaginttote.
13 Yinttappa ooden nagara balitsin, fa wozintto mintsaame
gaar «Hyayno» ga7intti xeeginttodera qammite qammite fete
fetera zorinttote.
14 Nu tiino ammantto nuunii wurssutsi yellodes mintsii
naagiko, Kiristtoosara wolla shaakkinttizuntsana.
15 Geeshi Maxaafite,
«Hyayno Xoozii gaazanno yin si7ize wode
ye wode un cubbora hyanidanni fana,
yin wozintto mintsippete»
yagayda.
16 Xoozii gaazebaz si7i cubbudhiduntsi oode? Muse
Gibxxeppa kaalitsi kesside ubbuntsana.
17 Xoozii oyttam bere oona kaccido? Nagara
oochchiduntsanan un ahita akko baayze sa7a wodhdhii
attide asuntsana baane?
18 Mahi Xoozii, «Ta shemppo besito geloos» yaga7i caaqqidanna, ees kiitinttanxide asuntsana baane?
19 Yikke, un yinna shemppo besito gelanxidanna ammanikaayze gisho maaqqidanno nu be7ine.

4

1 Yikke, Xoozii nuna fa shemppo besito geltsoda gayde
qaaltta hyaga tiino yeze gisho yinttappa ooden yinna
shemppo besito gelanxi attaame fana naaginttoda.
2 Unttis misiraachcho qaala sabbakinttidannifana, nuusin
sabbakinttida. Yezin un si7ide qaaltto ammanii ekkikaayze
gisho unttana maaddikaaya.
3 Maaqqikon, alame medhinttidannippa aykkii Xoozze
oochita folinttida maaqqikon, Xoozii,
«Taanii ta zhilora caaqqi,
ta shemppo besito mulon geloos»
gaydannigaara, nuunii ammaniduntsi E shemppo besito
geloda.
4 Laappuntso qammabaz fettii besite, «Xoozii laappuntso
qammite fa oocha ubbannippa shemppida» yagayda.
5 Mahin yinna besite, «Un ta shemppo besite mulon geloos»
yagayda.
6 Tiino misiraachcho qaala si7i kiitinttanxi shemppo besito
gelikaaya. Yeykon, hyatte yinna shemppo besito gelode fettii
fettii asuntsi yene.

3:15 Maz. 95:7-8 **3:16** Faydo 14:1-35 **4:3** Maz. 95:11 **4:4** Medho 2:2 **4:5** Maz. 95:11

7 Yinnii gisho, Xoozii, «Hyayno» ga7i xeegittera fettii qamma
nuus qaxaro inggi ersida. Gaama wodeppa suuba Xoozii
Dawute baggara,
«Xoozii gaazebaz hyayno yin si7ize wode
yin wozintto mintsippete»
yaga7i ohida.
8 Iyyaasu unttis shemppo inggidebaz maaqqizeko, Xoozii
melle qammabaz suubappa ohoos yeshsha.
9 Yikke, Xooz asis Sambbata shemppo hyaga naaginttii yene.
10 Xoozze shemppo besito gelize ooden, Xoozii fa oochchi-
tippa shemppidannifana ezin fa oochchitippa shemppoda.
11 Yinnii gisho, ooden yentsi asunts kiitinttanxi ixxidanno
kaallii, gol7aame fana Xoozze shemppo besito gelodes ming-
goda.
12 Xoozze qaala de7on oochchizaya. Lam77i zalara leefint-
tide mashshappa aadhii oco. E shemppo, ayyaana, shazhan
kolizen yellodes gelii caddane. Mahi as wozintte yeze
aachinttide qofan amuto shaakkii firddane.
13 Xoozze tiino aachinttide akko medhetitsin baaya. E aafti
tiino ubba bazi qonccen kallo yene. Nuunii mahe inggodes
beeze E tiino.

Damma kahinunts hyalaqa Yesuusa

14 Yikke, salo kezide damma kahinunts hyalaqize, Xoozze
na7ay Yesuusa, nuus yeze gisho nu ammantto mintsii
naagoda.
15 Nu kahinunts hyalaqize nu labbize wode nuus yiqsint-
todes dandda7izaya. E nagara oochchikaaya, yezin nu fana
ubba baza fattaninttida.
16 Yikke, maarotitsi ekkodesin maade koshshize wode
aadho keehatitsi denggodes aadho keehatitsita yeze bessa
Xoozze ka7itumo araatago zhashimo baytsi shiiqoda.

5

1 Fettii fettii kahinunts hyalaqa asunts giddappa door-
intti, Xoozara yeltsize baza as gisho imon nagara zharsho
zharshodes shuumunttane.
2 E fa ommite labbitsi maaqqide gisho eroosuntsisin bal-
inttiduntsis yiqsinttodes dandda7ane.
3 E fa nagara gishon as ubba nagara gisho zharsho
zharshodes beezanna yinnisi.
4 Ooden hyanna bonchchito faas ekkodes dandda7oos,
yezin Aarona kahinunts hyalaqa maaqqades xeeginttidanni
fana Xoozara xeeginttodes beezane.

4:7 Maz. 95:7-8 **4:8** Mahe 31:7; Iya. 22:4 **4:10** Medho 2:2 **5:3** Leewe 9:7
5:4 Keze 28:1

5 Yinnii fana, Kiristtoosa kahinunts hyalaqa maaqqize
bonchchito faas ekkikaaya. Yezin Xoozii eza,
«Neenii ta Na7a.
Hyayno ta nees Ade maaqqida»
yagayda.
6 Mahi melle bessa,
«Malkkexaadiqe kahine shuuma maaqqidanni gaara,
neenii medhinas kahine maaqqada»
yagayda.
7 Yesuusa asi maaqqii hyanna alamite yeze wode fana
hyayqoppa ashshodes dandda7ize Xoozza gaama yeeforan
afutstsara woossida. E, Xooz bonchchii kiitinttide gisho
Xoozii E woosito si7ida.
8 Yesuusa Xoozze Na7a maaqqikon ekkide madhite kiit-
intte tamaarida.
9 Yinnen, Yesuusa fa oochito folidannippa suuba faas kiit-
inttize ubba medhina atotitsi demmade fana oge maaqqida.
10 Yinnan Xoozii Malkkexaadiqe shuuma fana kahinunts
hyalaqa mahi eza shuumida.

Ammanora labbaame fana ingginttide naagize

11 Hyanna nu ohitilla afa gujjii ohodebaz gaama bazi yene,
yezin yin qoftta eeratsi maaqqide gisho yinttis ohi geltsodes
waayitsane.
12 Yin hyannii wode asttamaare maaqqades beezane,
yezin Xoozze qaala tiino timirtte yinttana mahi tamaars-
size melle asi koshshane. Yin mintsii katstsa maades
dandda7oose gisho maatsi koshshane.
13 Maatsi shichinttize ooden zhooga na7a maaqqide gisho
lo77on iita shaakkii eroos.
14 Yezin mintsii katstsa koshshize lo77on iita shaakkize era
yeze wozinaama asis.

6

1 Yikke, Kiristtoosa baz tamaarssize tiino timirttito
ashshii Kiristtoosa gidda wozinaamunts timirttego yedhd-
hote. Hyayqo kaalitsize oochappa maaqqize bazin Xooz
ammanebaz tiino timirttego suuba maaqqoos.

2 Yinnii fana, xinqqate baz,* kushe gaddebaz, hyayqoppa
denddo bazin medhina firddabaz mahi tamaaroos.
3 Xoozii gayko nu yinno oochchoda.
4 Fettii tohe foo7o foo7iduntsana, salo imo ekkiduntsana,
Geeshi Ayyaanappa gishinttiduntsana,

5:5 Maz. 2:7 **5:6** Maz. 110:4 **5:7** Maato. 26:36-46; Mar. 14:32-42; Luqa. 22:39-46 **5:12** 1 Qoro. 3:2 * **6:2** ***Xinqqate baz:*** Hyanna besite xinqqate baz ga7inttidanna dumma dumma geeshe wogabaz ohodes.

5 lo77o Xoozze qaalan tiinoppa ye7ode alamtti wolqqa
bi7iduntsana,
6 suubappa kaddiduntsana nagarappa lam7intsa mahodes
dandda7inttoos. Akkos gayko, un fa dhabes Xoozze Na7a
mahi suxxize gaar masqalalla afa eza suxxanen as tiino
kawushshane.
7 Ubba wode Eella afa bukkize ira uzhii, wootize atstsa
maaddize katstsa inggize sa7ita Xoozara anjjinttidanno.
8 Yezin anggatsin kinchchikelo dolize sa7ita akko bazin
maaddoos; iis baadditsi ukkida; wurssutsite michinttoda.
9 Nu siiqo ishuntso, nuunii hyannii gaar ohize baz
maaqqikon, yinttana atotitsago kaalitsize lo77o baz yinttis
yezanno erane.
10 Xoozii luule firddizaya. Xoozii, yin oochchide oochchi-
ton zaga maaqqin hyatte ammanzuntsana maaddii, ees yeze
siiqito beezidanno botoos.
11 Yin ubba ufayssara naagizanno denggode wontsis
hyanna mintsitumtto folo yellodes beezode gaar nu amud-
hdhane.
12 Yin ammanoran dandda7ara naagize ufayssito laattize
asi maaqqade gaar fattin azal7a maaqqade gaar koyoos.

Xoozii inggide ufaysita so7izoos

13 Xoozii Abrahamas inggoda ga7i caaqqide wode faappa
aadhize melle damma baayze gisho fa ommite caaqqida.
14 Eego, «Taanii nena anjjoda; ne zartto gantsoda» yagayda.
15 Abrahama dandda7ara naagii Xoozii inggoda gayde
ufaysito ekkida.
16 Asi caaqqitera faappa dammize asara caaqqane; yinna
caaqita ga7inttidebaz mintsii, lalle ubba hyaasane.
17 Yinnii gisho, Xoozii fa laaminttoose qofa ufays qaala
laattizuntsis qonccissades koyde gisho caaqora mintsida.
18 Xoozii worddidhdhoos. E ufays qaalttan caaqita,
lam77untsin laaminttoos. Hyanna lam77i bazite nu tiino
yeze ufayssito aykkodes dandda7ode fana kate denggodes
eego aachinttide nuunii, damma mintsitimo denggoda.
19 Hyanna ufayssita nu shemppitis, markkabe
en7inttaame fana mintsii aykkize meqo fana. Yinna ufaysita
magaraajjafa suuba zalara yeze geeshi bessa gelida.
20 Yesuusa Malkkexaadiqe shuumatitsiti fana medhinas
kahinunts hyalaqa maaqqii, nu gisho nuuppa tiinii yinna
bessito gelida.

6:8 Medho 3:17-18 **6:14** Medho 22:16-17 **6:19** Leewe 16:2 **6:20** Maz. 110:4

7

Kahinze Malkkexaadiqe

1 Malkkexaadiqe, Saaleme Kaati, Ubbappa kattara Xoozze
kahine. Ye Malkkexaadiqe Abrahama kaatuntsana olii gamii
maaqqadera eera yellintti eza anjjida.
2 Abrahama fa di7idebaz ubbappa ees asraata kessii
inggida. Malkkexaadiqe suntsita tiino «Xillotits kaati»,
lam7intsa, «Saaleme kaati» bilitsita, «Sarotits kaati» ga7e.
3 Malkkexaadiqes indda woy ade woy kochchi faydo
baaya. E yeletitsitis denddo woy E yesttis folo baaya, yezin
Xoozze Na7a aazize maaqqii medhinas kahine maaqqane.
4 Malkkexaadiqe akko gaar damma yezako bo7ote. Nu
adunts mayze, Abrahama, fa di7idebazappa ees asraata
inggida.
5 Kahine maaqqide Leewe kochchi Isra7eele asappa,
yentsesin Abrahama kochchi maaqqide fa ishuntsappa as-
raata ekkode gaar higgita kiittane.
6 Malkkexaadiqe Leewe kochchi maaqqanxikon Abra-
hameppa asraata ekkida; ufays qaala yeze Abrahama an-
jjida.
7 Geezay anggiseppa anjjinttizanna lallizoos.
8 Fettii baggara, asraata ekkizuntsi hyayqize asuntsana,
yezin melle baggara asraata ekkizuntsi de7o yene yaga7i
ohinttida.
9 Yikke, asraata ekkize Leewe, Abrahama baggara asraata
inggida gawudes dandda7inttane.
10 Akkos gayko, Malkkexaadiqe Abrahamera yelinttize
wode Leewe yelinttikaayzebaz maaqqikon, fa mayze Abra-
hama bunqite yene.
11 Isra7eele asuntsis higge Leewe kahinetitsi baggara
ingginttida. Hyanna Leewe kahinetitsita folo maaqqide
baz yezako Aaronanni fana maaqqikaayzin, Malkkexaadiqe
fana melle kahine shuumodes akkos koshshido?
12 Yikke, kahinuntsi laaminttize wode higgitan mahi laam-
inttodes beezane.
13 Hyay nu E baz ohize atstse melle kochchi; E kochchi-
tippa ooden zharsho bessa kahinetitsa oochchikaaya.
14 Nu Laatstse Yihuda kochchappa yi7idanna erinttizanno.
Maaqqo yezin, Muse kahinuntsibaz ohitera Yihuda kochchi
baz akkon ohikaaya.
15 Malkkexaadiqe fana melle kahinunts yi7idebaz
maaqqizako hyanna nu ohizanna aadhii qonccoda.
16 E kahine maaqqidanna dhaboose de7o wolqqite fattin E
mayze higgiten wogite baaya.

7:1 Medho 14:17-20 **7:5** Faydo 18:21

17 Geeshi Maxaafize,
«Malkkexaadiqe kahinetitsi fana,
neenii medhinas kahinunts»
yaga7i markkidhane.
18 Tiino higgita labbide bazin maaddoose baz maaqqide
gisho shaarinttida.
19 Muse higge akkoran folo oochchodes dandda7ikaaya.
Yezin nuunii E baggara Xoozago shiiqize ubbappa aadhize
ufays qaala nuus ingginttida.
20 Kiristtoosa kahine maaqqize wode Xoozii caaqqida,
yezin melluntsi kahinunts maaqqize wode yinnii fana caaqo
baaya.
21 Yezin Yesuusa caaqora kahine maaqqida. Xoozi ga7i
caaqqida;
«Laatstsii caaqqida; E fa qoftto laammoos;
‹Neenii medhina kahine› »
yagayda.
22 Hyanna caaqitii baggara Yesuusa nuus ubbappa aadhize
qaala caaqitis waase maaqqida.
23 Kahinetitsi medhinas oochaame fana hyayqo unttana
kayde gisho tiino kahinuntsi faydita gaama.
24 Yezin Yesuusa medhinas yeze gisho E kahinetitsito melle
laattoos.
25 Yinnii gisho, E ubba wode un gisho woossodes medhina
yeze gisho Xoozago E baggara ye7izuntsana folo ashshodes
dandda7ane.
26 Yikke, nuus koshshize baz inggize, geeshi, boren tuna
baayzuntsi, nagaranchchuntsappa shaakkinttidayin saloppa
aadhii dhoqqa yeze kahinunts hyalaqa nuus koshshane.
27 E hyankko kahinunts hyalaquntsi gaar tiino fa na-
gartti gisho kaallii as nagartti gisho qammite qammite
zharsho zharshodes koshshoos. E fana zharshide wode
lam7intsoosse ogera fettii tohe fana zharshida.
28 Muse higgita labbitsi asi kahinunts hyalaqa mahi shu-
umane. Yezin higgefa suuba yi7ide caaqo qaaltta medhina
folo maaqqide Xoozze Na7aya shuumida.

8

Yesuusa nu kahinunts hyalaqa

1 Nuunii ohize damma bazita hyanno. Salo Ubbappa
kattara Xoozze araatappa mizaqi zalar bettide hyay fana
yeze kahinunts hyalaqa nuus yene.
2 E asara maaqqikaayzin Laatstsara eqqide turii
dunkkaantte Xoozze Keetstsa oochchane.

7:17 Maz. 110:4 **7:21** Maz. 110:4 **7:27** Leewe 9:7 **8:1** Maz. 110:1

3 Kahinunts hyalaqa ubbanna imon zharsho zharshodes
shuumunttane. Yinnii gisho mahi, ye kahinze zharshodes
fettibazi yessades koshshane.
4 Higge kiittizannifana zharshize kahinuntsi yeze gisho
Kiristtoosa sa7a yeze baz maaqqizako kahine maaqqoos.
5 Un kahinetitsa oochchize dunkkaantta salo yezes aazizen
dasho. Muse dunkkaane essize wode Xoozii eego, «Taanii
nena derella afa beezide aazize kaallii oochcho» yagayda.
6 Yezin Yesuusa igintsize gidda maaqqide caaqo, tiino
caaqoppa aadhizannifana E ekkide oochita unttisitippa aad-
hane. Yinna eqqidanna aadhize caaqo qaalara.
7 Tiino caaqite bala baayze baz maaqqizako lam7intsa
caaqo koshshoos.
8 Yezin Laatstsii unttana borii, hyannigaara yagayda:
«Taanii Isra7eele asuntsaran Yihuda asuntsara
kille caaqo caaqqize wode ye7oda.
9 Yinna caaqita ta un aduntsana Gibxxe sa7appa kushito
aykkii,
gochchi kesside wode unttara caaqqide caaqitii gaar
baaya.
Un ta caaqite ammaninttikaayze gisho
taanii unttana olii ashshida yagayda Laatstsii.
10 Yezin yikkeppa suuba Isra7eele asuntsara
ta caaqqode caaqita hyanno yagayda Laatstsii.
Taanii ta higgito un guugite gaddoda;
un wozintte xaafoda.
Taanii un Xoozii maaqqada;
unttin ta asi maaqqada.
11 Unttappa ooden fa dootsiza woy fa isha,
‹Laatstsi ero› yaga7i tamaarssoos.
Un eeratsappa damma yellodes
ubbuntsi tana eroda.
12 Taanii un qohidanno atto gawuda;
un nagartto mahi qoppoos» yagayda.
13 Xoozii hyay caaqiza «Kille» ga7i xeegittera tiinosaya
gal7izida. Yikke, gal7izen cinggide dhabize wode yellida.

9

Salo goynon sa7a goyno

1 Tiino caaqitis Xooz goynize wogan sa7a Xoozze Keetstsi
yene.
2 Dunkkaane eqqida. Ize xomppe gaddize bessi,
xarphezan Laatstse tiino gaddize boora yene; yinna besita
Geeshi Bessi ga7inttane.

8:5 Faydo 18:21 **8:8** Er. 31:31-34 **9:2** Keze 26:1-30; 25:31-40

3 Lam7intsa magaraajjafa suuba zalara yeze besita Ubbappa Geeshi Bessi ga7inttane.
4 I gidda ixaane cugize worqqa saaxinen worqqara goozinttide caaqo Taabote yene. Ye caaqo Taabotize gidda manna yeze worqqa xaaro, aacide Aarona gufen Muse higge xaafinttide lam77i lochche shuchchuntsi yene.
5 Ye Taabotizeppa katta zalara maarotits goozitsi fa qefite aachize bonchcho kiruubele yene. Yezin hyatte hyanna ubbanno qonccizi ohodes dandda7oos.
6 Hyanna ubbanna hyannigaara giigidannippa suuba, kahinuntsi ubba wode fa oochito oochchodes dunkkaanttis tiino kifilite gelane.
7 Yezin kahinunts hyalaqa xalaala dunkkaanttis lam7intsa kifilite bereppa fettii tohe gelane. E yeyga gelittera fa nagartti gishon asuntsi erikaayzara oochchide nagartti gisho suutsi zharsho ekkikaayzara geloos.
8 Tiino dunkkaane eqqii yezin, Ubbappa Geeshi Bessi kanggize ogita hyaga bugunttikaayzanno Geeshi Ayyaana yinne beezane.
9 Yinna hyanna woditis aazize; Xoozzes ingginttize imottan zharshita goynize atstse wozintto geeshodes dandda7oosanno hyanna beezane.
10 Yentses muntta baz, ushshibaz dumma dumma meechchi wogito ohizuntsana. Un kille woga ye7ode wontsis oochinttize bale woga.
11 Yezin Kiristtoosa hyatte nu denggide lo77o bazis kahinunts hyalaqa maaqqii yi7ida. E gelide dunkkaantta damman folo. Yinna dunkkaantta as kushera oochinttikaaya mahi hyanna alamitibaz baaya.
12 Kiristtoosa Ubbappa Geeshi Bessi gelize wode deeshi suutsin duro suutsi ekkii gelikaaya. Yezin medhina atotitsi inggodes fa suutsito ekkii lam7intsoose ogera fettii tohe gelida.
13 Deeshi suutsin kormma suutsi, michinttide okka budo, tunide asuntsalla afa wuxurkkin unttana geeshizebaz maaqqiko,
14 medhina Geeshi Ayyaana baggara bore baayzin zharsho oochchii, Xoozis fana inggide Kiristtoosa suutsita, de7o Xooz goynode fana hyayqo kaalitsize oochappa nu wozintto wayzi aatsii geeshosa?
15 Yinnii gisho, xeeginttiduntsi Xoozii inggide medhina laata ekkode gaar Kiristtoosa kille caaqos gidda maaqqii igintsizaya maaqqida. Yinna hyanidanna asuntsi tiino

9:3 Keze 26:31-33 **9:4** Keze 30:1-6; 25:10-16; 16:33; Faydo 17:8-10; Keze 25:16; Mahe 10:3-5 **9:5** Keze 25:18-22 **9:6** Faydo 18:2-6 **9:7** Leewe 16:2-34 **9:13** Leewe 16:15-16; Faydo 19:9, 17-19

caaqoppa oomora yeze wode oochchide nagarappa unttana ashshodes E hyayqqida.

16 Yikke, keeke yeziko, ye keekide atstse hyayqita erinttodes koshshane.

17 Keekide atstse hyayqqiko E keekita minggane. Keekide atstse hyayqqanxi attiko E keekita oochchoos.

18 Melle atto yezin, tiino caaqitan suutsi baayzin miinggikaaya.

19 Muse higge kiita ubba asis ohidannippa suuba duro suutsin deeshi suutsi hyaatsara worqqii, zoqo duro isintsen hisophe tashe ekkii, maxaafize galliton asunts gallito wuxurkkane.

20 Muse asuntsago, «Yin naagode gaar Xoozii kiittide suuts caaqita hyanno» yagayda.

21 Yinnii gaara, dunkkaanize galliton oochchize miishe ubbanni gallito suutsi wuxurkkane.

22 Turon higgita gaazanni fana eeratsibaz fattin ubba bazi suutsara geezhane. Suutsi lanttikaayzin maarotitsi baaya.

Yesuusa folo zharshintte

23 Salo bazis aazize maaqqiduntsi ubba hyaars zharshora geeshshades koshshane. Yezin salo bazita fa ommite yinnippa aadhize zharshora geeshshades koshshane.

24 Kiristtoosa turii Xoozze Keetstsis aazize maaqqide, as kushera oochinttide Ubbappa Geeshi Bessa gelikaaya. Yezin E hyatte nu gisho Xoozze tiino benttodes salo gelida.

25 Kahinunts hyalaqize berite berite fa suutsi maaqqikaayzanno ekkii, Ubbappa Geeshi Bessa gelane. Yezin Kiristtoosa gaama tohe fana zharshodes salo gelikaaya.

26 Yinnii gaara hyanide baz maaqqizako, Kiristtoosa alame medhinttidannippa aykkii gaama tohe waayinttodes koshshane yeshsha. Yezin hyatte wode wurssutsite nagara hyaasodes fana zharshi lam7intsoosse ogera fettii tohe benttida.

27 Asi ubba fettii tohe hyayqqodes yinnippa suuba firddinttodes beezane.

28 Yinnii fana, Kiristtoosa gaama asunts nagara hyaasodes fettii tohe zharshinttida. Yezin E nagara tookkodes maaqqikaayzin fana naagizuntsana ashshodes lam7intsa benttoda.

10

1 Muse higge yo7odes yeze lo77o bazis dasho fattin fa ommite waanna baaya. Yinnii gisho, berite berite face baayzin

9:19 Keze 24:6-8 **9:21** Leewe 8:15 **9:22** Leewe 17:11 **9:28** Isa. 53:12

zharshinttize zharshita goynodes shiiqize asuntsana folo mahodes dandda7oos.
2 Higge unttana folo mahodes dandda7idebaz maaqqizako
un zharsho zharshizanno ashshoda yeshsha. Mahi goynodes
shiiqize asuntsi fa nagarttippa geeshshada; un wozinttan
unttana bala ga7i mootoos.
3 Yezin yinna zharshuntsi berite berite nagara qofizane.
4 Akkos gayko kormma suutsin deeshi suutsi nagara
dhabisodes dandda7oos.
5 Yinnii gisho, Kiristtoosa hyanna alamite yi7ide wode
hyannigaara yagayda:
«Neenii zharshon imo koykaaya;
yezin taas asho giigizida.
6 Neenii eexize zharshon
nagara zharshite ufayttikaaya.
7 Ye wode ‹Ta gisho maxaafite xaafinttidannigaara,
Laatstso, taanii ne qoftto oochchodes yi7ida› gayda»
yagaane.
8 Zharshita zharshinttode gaar higge kiittizebaz
maaqqizako, Kiristtoosa tiino, «Neenii zharshon imo, eexize
zharshon nagara zharsho koykaaya; unttara ufayttikaaya»
yagayda.
9 Kaallin E, «Laatstso, hyaychche taanii ne qoftto
oochchodes yi7ida» yagayda. Yinnii gisho, Kiristtoosa
lam7intsa essodes tiinosaya shaarida.
10 Yesuus Kiristtoosa Xoozze qofa oochchii, lam7intsoose
ogera fettii tohe fa ashito zharshide gisho nuunii geezhida.
11 Kahinunts ubba, nagara hyaasodes dandda7oos yinna
zharshito qammite qammite zharshitera eqqii fa oochito
oochchane.
12 Yezin Kiristtoosa ubba wodes maaqqize fettii nagara
zharsho zharshi, Xoozappa mizaqi zalara bettida.
13 Ye wodeppa aykkii E morkkuntsi E tohita yedhdhize
bessi mahode wontsis naagane.
14 E lam7intsoose ogera fettii tohe fana zharshide
zharshite geeshshuntsana medhinas folo oochchida.
15 Mahi Geeshi Ayyaana nuus hyanno markkidhane. Tiino
hyannigaara yagayda:
16 «Yinna qammitippa suuba,
taanii unttara caaqqize caaqita hyanno:
Laatstsii ta higgito un wozintte gaddoda;
un guugite xaafoda»
yagayda.
17 Kaallii,
«Taanii un nagartton

10:5 Maz. 40:6-8 **10:11** Keze 29:38 **10:12** Maz. 110:1 **10:16** Er. 31:33

un iita oochito mahi qoppoos»
yagayda.
18 Yikke, nagara atto ga7inttidannippa suuba nagaras
zharshinttize zharsho koshshoos.

Ane Xoozago shiiqoda

19 Yikke, ta ishuntso, nuunii Yesuusa suutsiti baggara
Ubbappa Geeshi Bessi gelodes nuus ammantsize yene.
20 Nu gelodanna Kiristtoosa fa magaraajjito, yinnan fa
ashtii baggara nuus bugide killen de7o maaqqide oge.
21 Nuus Xoozze Keetstsa kattara shuumunttide damma
kahinunts hyalaqa yene.
22 Yinnii gisho Nuunii iita qofappa geeshshades nu woz-
intto wuxurkkintti, nu gallito xillo hyaatsara meeccii, luule
wozinaran folo ammanora Xoozago shiiqoda.
23 Nuus ufays qaala inggide Xoozze ammaninttidaya
maaqqide gisho nu markkidhize ufaysito mizaqi workkita
gaykaayzara mintsii aykkoda.
24 Fetay feta siiqosin lo77o oochas wayzi dentsitsod yezako
ane qoppoda.
25 Fete fete limdde mahi shiiqizanno ashshidanni fana
nuunii wolla shiiqizanno ashshoos. Yezin Laatstse qam-
mita ukkidanno yin be7ize gisho yinno zagannippa aatsii
oochchote.
26 Nuunii turii eratitsi ekkidannippa suuba eriite nagara
oochchoos, yikkeppa nu nagara gisho zharshinttode zharsho
baaya.
27 Yezin yikke attidanna zhashize firddan Xoozze
morkkuntsana michchodes giigide damma tama.
28 Muse higgito kiitinttanxide ooden lam77i woy hyay-
dzdzii asi eella afa markkidhiko yiqsimo baytsi hyayqqane.
29 Yeezin, Xoozze Na7aya toochiday, fana geeshide Xoozze
caaqo suutsito tunizide, mahi aadho keehatitsi Ayyaana
cazhiday, akko gaar iita firdda ekkodes beezizako ane qop-
pote.
30 Yikke, «Kushe mahe ta baz, ta kushe mahoda» gaydanno
nu erane. Mahin, «Laatstsii fa asuntsana firddoda» yagayda.
31 De7o Xoozze kushite gol7e gaama zhashane.
32 Yinttis Xoozze foo7o foo7idannippa suuba yin gaama
waayera, damma olara genccide zaga wodito qoppote.
33 Fettii fettii tohe yin as tiino cazhinttida; bay7inttida;
fettii fettii tohe yinnii fana waaye yellide asuntsara wolla
waayinttida.

10:17 Er. 31:34 **10:22** Leewe 8:30; Hiz. 36:25 **10:27** Isa. 26:11 **10:28** Mahe 17:6; 19:15 **10:30** Mahe 32:35, 36

34 Achcha yeze asuntsisin yiqsinttida. Yinttis lo77on
dhaboose qolo salo yezanno yin eride gisho yin qoltta
bonqinttize wode ufayssara dandda7ida.
35 Yinnii gisho, damma anjjo yeze yin ammaninttidaya
olippete.
36 Xoozze qofa folii, E yinttis inggoda gayde ufayssito
ekkode wontsis genccodes koshshane.
37 Yikke, Geeshi Maxaafite,
«E, ye7oda gayday eeratsi wodeppa suuba ye7oda; gam7oos.
38 Yezin xillize, ammanora yessada;
ooden suub maaqqiko tana ufayssoos»
yagayda.
39 Nuunii ammanii attize asunts bagga fattin suuba maaqqii
dhabize asunts bagga baaya.

11

Ammano
1 Ammano gaazanna, denggoda ga7i ufayssara amman-
inttii naagize bazin nu bi7ikaayze baz bi7ide fana mahi
ekkizebaz.
2 Zaga aduntsi ammanora Xoozappa markkatitsi ekkida.
3 Alame Xoozze qaalara medhinttidanno nu ammanora
erane. Mahi benttize baz benttoosse bazappa medhinttida.
4 Aabeela Qaa7elaseppa aadhize zharsho Xoozis zharshi-
danna ammanora. Xoozii Aabeela imot ufaytti ekkide wode
E xillo maaqqidanno markkidhida. Aabeela melle atto yezin,
hyayqqin E ammantta hyayno yellodes ohinttane.
5 Heenoka hyayqqikaayzara salo ekinttidanna ammanora.
Xoozii eza ekkide gisho ooden eza be7ades dandda7ikaaya.
Heenoka salo ekinttodannippa tiino E Xoozze ufaysside asi
maaqqizanna ohinttida.
6 Ammano baayzin ooden Xooz ufayssodes dandda7oos.
Xoozago ye7ize ooden Xoozii yezannon fana koyezuntsis
anjjo inggizanno ammanodes koshshane.
7 Nohe hyaga benttoosse bazis Xoozii ees ohide wode
Xoozis zhashtii, fanan fa kara asuntsana ashshodes am-
manora markkabe keexxida. Yeyzi fa ammanttira alamito
firddi, ammanora benttize xillotitsi Xoozappa ekkida.
8 Abrahama laata mahi ekkode sa7a qitode gaar Xoozii
eza xeegide wode melle atto yezin, E aba qitizako eranxikon
kiitinttidanna ammanora.
9 Abrahama Xoozii ees inggoda gayde sa7ite bete asi
fana yezidanna ammanora. Xoozii ye inggoda gaydanno

10:37 Ibr. 2:3-4 **11:3** Medho 1:1; Maz. 33:6, 9; Waha. 1:3 **11:4** Medho 4:3-10
11:5 Medho 5:21-24 **11:7** Medho 6:13-22 **11:8** Medho 12:1-5

eera wolla laattodes yeze Yisaaqaran Yayqoobara dumma dumma dunkkaane gidda yezida.

10 E, Xoozii qoppii keexxide xaala baasa yeze katama naagane.

11 Saara fa ommite cinggidanno maaqqikon ufayssi inggide Xoozze ammaninttidaya maaqqidanno eride gisho wodaxodes wolqqa dengidanna ammanora.

12 Yinnii gisho, hyayqqide asi aazize fettii dhiiratseppa salo xoolintto gaaran abba gaxa yeze faydo baayze shafe fana kochchi yelinttida.

13 Yentsi asuntsi ubba faas ga7inttide ufays qaala ekkikaayzara ammanora hyayqqida. Yezin hyaakora yinno bi7i, denggide fana mahi, ufayssara ekkida. Mahi un sa7alla zaqqon bete asi maaqqizanno erida.

14 Yinnii fana gaaze asuntsi fa sa7ito naagizanno qoncce beezane.

15 Un ashshii kezide sa7ito suuba qoppidebaz maaqqizako suuba maaqqades dandda7ane.

16 Yezin hyatte aadhize salo gade amudhdhane. Yinnii gisho, Xoozii unttis katama giigizide gisho «Un Xooz» ga7intti xeeginttodes yeellidhoos.

17 Abrahama fattaninttide wode Yisaaqa zharshidanna ammanora. Yinna ufays qaaltto ekkide Abrahama fa fettii na7a zharshodes giigida.

18 Xoozii Abrahamago, «Ne zartta Yisaaqa baggara xeeginttoda» yaga7i ohida.

19 Xoozii hyayqoppa dentsodes dandda7izanno Abrahama ammanide gisho Yisaaqa hyayqoppa faxii denddide fana mahi ekkida.

20 Yisaaqa wodeppa hyanodebaz erii Yayqooban Eesawo anjjidanna ammanora.

21 Yayqooba hyayqqodes yiiter, feta feta Yoosefa na7untsana anjjidannan guufella katii goynidanna ammanora.

22 Yoosefa hyayqqodes ukkide wode Isra7eele asuntsi Gibxxeppa kezodanno ohidanna fa meqatsito yiissadebaz unttana kiittidanna ammanora.

23 Muse yelinttidannippa suuba E inttan E aday bishshita lo77o na7a maaqqidanno bi7i hyaydzdzii agina aachchidanna ammanora; un kaat awaajjes zhashtikaaya.

24 Muse diccidannippa suuba Gibxxe kaat urtti na7a ga7inttodanno ixxidanna ammanora.

11:9 Medho 35:27 **11:11** Medho 18:11-14; 21:2 **11:12** Medho 15:5; 22:17; 32:12 **11:13** Medho 23:4; 1 Zeena 29:15; Maz. 39:12 **11:17** Medho 22:1-14 **11:18** Medho 21:12 **11:20** Medho 27:27-29, 39-40 **11:21** Medho 47:3; 48:1-20 **11:22** Medho 50:24-25; Keze 13:19 **11:23** Keze 1:22; 2:2 **11:24** Keze 2:10-12

25 Muse nagarara eerats wodes ufayttodannippa, Xoozze
asara madha ekkodanno doorida.
26 E tiinoppa denggode anjjito phircci yiizii bi7ide gisho
Gibxxe qoloppa aatsii Kiristtoosa gisho borinttodanno
gaama aadhize duretitsi maaqqidanno erida.
27 Muse Kaat kachchi zhashtikaayzara, Gibxxeppa kezi-
danna ammanora. Benttoosse Xoozza bi7ide asfana yii7i fa
qoftte genccida.
28 Hyayqo ki7ize kiitanchchuntsi Isra7eele asunts angis
na7untsana wodhaame gaar Muse Faasikan suutsi wuxurike
woga oochchidanna ammanora.
29 Isra7eele asuntsi mela sa7ara yedhdhize fana yedhdhii,
Zoqo Abba fiinggidanna ammanora. Yezin Gibxxe asuntsi
gelodes fattanii be7adera haatsita unttana qoodhdhida.
30 Isra7eele asuntsi Iyaarkko katama shuchchi gase laap-
pun wode wutii, gol7izidanna ammanora.
31 Olalera erinttidanna Re7aaba gade geedizuntsana
mokkide gisho kiitinttoose asuntsara hyayqqanxi attidanna
ammanora.
32 Yikke, melle ta akko ga7o? Gediyoona baz, Baaraqebaz,
Samsoonabaz, Yofttaahebaz, Dawutebaz, Saamu7eela baz,
mahi nabuntsbaz ohodes taas wode maaqqoos.
33 Un ammanora ka7itumtto gamida; xillotitsara ahida;
Xoozii inggoda gayde ufayssito ekkida; gaammuntsi doona
gorddida;
34 tama wolqqa wodhida; morkkunts mashshappa attida;
fa labbisite minggida; olara wolqqaama maaqqida; allaga
tooranchuntsana bay7ida.
35 Maachuntsi un iginuntsi hyayqqiduntsi hyayqoppa
faxin ekkida.
Mahi melluntsi aadhize hyayqoppa denddo ekkodes koyi
dumma dumma waaye ekkida; achchappa bilinttodanno
ixxida.
36 Melluntsi asara borinttii allanggara garafinttida; mel-
luntsi santsalaatara acinttii achi keetstsa olinttida.
37 Un shuchchara dhoginttida; magaazera lam77i kezii
phalqqinttida; fattaninttida; mashshara hyayqqida; unttis
ubba bazi dhabin madhidhida. Duro mo7on deeshi mo7o
ma77i hyanttida.
38 Unttis hyanna alamtta giiganxi ixxin akko baayze sa7an,
derella afa, wom7on olla giddan wutida.

11:28 Keze 12:21-30 **11:29** Keze 14:21-31 **11:30** Iya. 6:12-21 **11:31** Iya. 2:1-21; 6:22-25 **11:32** Danu. 6:11—8:32; 4:6—5:31; 13:2-16; 11:1-12; 1 Sam. 16:1; 1 Kat. 2:11 **11:33** Dane. 6:1-27 **11:34** Dane. 3:1-30 **11:35** 1 Kat. 17:17-24; 2 Kat. 4:25-37 **11:36** 1 Kat. 22:26-27; 2 Zeena 18:25-26; Er. 20:2; 37:15; 38:6 **11:37** 2 Zeena 24:21

39 Xoozii un ammanttibaz markkidhikon, yinna ubba
ga7inttide ufays qaaltto ekkikaaya.
40 Xoozii nuus lo77o baz qoppida; yinnii gisho un nu baytsi
folo maaqqoos.

12

Xoozii nuus ade

1 Yikke, dhonne fana nu kantto wutii gaanggi hyannii fana
markkuntsi nu kale yeze gisho nuna dhubbize ubbannon
aykkinttii yeze nagara hyaasii, nu tiino yeze galgaade wot-
sito gencci woxxoda.
2 Nu ammanttis oge bugidayan nuna folo yeltsize Yesu-
usalla afa nu aafito gaddoda. Yesuusa tiinoppa yeze ufayssiti
gisho masqalalla waaye dandda7i, yeella hyayqo leqqii,
Xoozappa mizaqi zalara bettida.
3 Yikke, yin doccii ufayssi gachchaame fana
nagaranchchunts ixa dandda7ide Yesuusa qoppote.
4 Nagarara yeze bute hyaga suuts lalode wontsis eqint-
tikaaya.
5 Xoozii fa qaaltte, fa na7unts fana yinttana zoridanno
botida.
«Ta na7ayo, Xoozze seere leqqippe;
E nena seerize wode ufayssi gachchippe.
6 Laatstsii fa kadhize atstsa seerane;
mahi fa na7a fana ekkiza ubba garaafane»
yagayda.
7 Xoozii yinttana fa na7unts fana seerize wode genccote;
Aday seeroosse na7ay oode?
8 Xoozii fa na7untsana ubba seerane; yin seerinttanxiko turii
E na7a baayzin balako na7a.
9 Mahi nuna yelide nu aduntsi nuna seerane; nuunin unt-
tana bonchchane. Yeezin, nuunii de7o yessades nu ayyaana
Ades wayzi aadhii aqoso?
10 Yikke, nu aduntsi faas lo77o yessade fana eerats wodes
nuna seerida. Yezin Xoozii nu maades, nu E geeshshatitsito
gishinttode fana seerane.
11 Nu seerinttize wode zhilizane fattin ufayssoos. Yezin
suubappa seeretsito lammadinttide asis seeritsita, saro ku-
mide xillotitsi aafe aafizane.

Zoren naagizen

12 Yikke, yin arggacide kushiton yin labbide bunqqito
mintsote.
13 Wobbide faxode gaar fattin aadhii meqqaame gaar yin
tohitis luule oge giigizote.

12:5 Iyo. 5:17; Aazi. 3:11-12 **12:12** Isa. 35:3 **12:13** Aazi. 4:26

14 Asi ubbara saro yessadesin geeshshatitsara yessades
minggote; geeshshatitsi baayzin ooden Laatstsii be7ades
dandda7oos.
15 Yinttappa oodesin Xoozze aadho keehatitsita faccaame
fana, mahi camo aafe aafize xapho dolii gaama asi tunizen
dhabsize budutsi fana maaqqaame gaar naaginttote.
16 Yin gidda olalize asi woy fettii tohe muuze katstsas fa
anggistimo leqqii bayzide Eesawo fana asi yezaame gaar
naaginttote.
17 Suubappa Eesawo yinna anjjito ekkodes koyze wode
kaydanno erane. E yinna anjjito afutstsara miinggi koykon,
denggodes dandda7ikaaya; E nagarappa maaqqades ixa
denggikaaya.
18 Yin kushite bochinttize Siina derego, eexize tamago,
dhumago, qayqayogon, gotego,
19 moyze oolle woy qaala sinttize bessago yi7ikaaya. Yinna
qaaltto si7ide asuntsi melle guja qaala si7aame fana woos-
sida.
20 Akkos gayko, «Melle atto yezin, xootsii ye deriza
bochchiko, shuchchara dhoginttii hyayqo» yaga7i kiita un
tookkodes dandda7ikaaya.
21 Yinna hyanize bazita gaama dagantsize baz maaqqide
gisho Muse, «Taanii zhashimora goqida» yagayda.
22 Yezin yin Xiyoone Derizego, de7o Xoozii yeze
Yerusalaame katama, fettilla shiiqii ufayttize gaama mukul
kiitanchchuntsago salo yi7ida.
23 Un suntsita salo xaafinttide woosa keetstsis anggis
na7untsago, as ubba firddize Xoozago, folo maaqqide xillo
asunts ayyaanago yi7ida.
24 Kille caaqitis gidda maaqqii igintsize Yesuusago,
Aabeela suutsappa aadhizebaz ohize wuxurkkinttide suut-
sago yi7ida.
25 Yinttis ohize atstse qaaltto si7oos ga7aame gaar naagint-
tote. Zaguntsi sa7appa ohide kiitto si7anxi ixxii attikaayze-
baz maaqqiko yeezin, saloppa ohize qaaltto nuunii koyoos
gayko wayzi attode?
26 Ye wode E qaaltta sa7a en7izida. Yezin hyatte taanii,
«Sa7a xalaala maaqqikaayzin fettii tohe mahi salo en7isada»
yagayda.
27 «Fettii tohe mahi» gaaze qaaltta en7inttoosebaz miinggi
yessade gaar en7inttize medhinttide bazita dhabodanno
beezane.

12:15 Mahe 29:18 **12:16** Medho 25:29-34 **12:17** Medho 27:30-40 **12:18** Keze 19:16-22; 20:18-21; Mahe 4:11-12; 5:22-27 **12:20** Keze 19:12-13 **12:21** Mahe 9:19 **12:24** Medho 4:10 **12:25** Keze 20:22 **12:26** Hag. 2:6

28 Nuunii en7odes dandda7oosse ka7itumo ekkize gisho
Xoozza galatane; Xoozza ufayssize ogera bonchchoran
zhashimoran eza goynoda.
29 Yikke, nu Xoozze turippa michchize tama.

13

Wurssutsi zore
1 Ammanze asi fana fetay fetera folo siiqinttote.
2 Zaqqo mokkizanno botifete. Fettii fettii asuntsi yinnii
gaara oochitera erikaayzara kiitanchchuntsana mokkida.
3 Achcha yezuntsana yinttin unttara wolla achcha yeze-
fana mahi unttana qoppote. Madha ekkize asuntsara wolla
yinttin madha ekkizefana mahi unttana qoppote.
4 Machcho ekken gelen as ubba kale bonchchinttide-
baz maaqqe. Mahi Xoozii olale hyanttizuntsanan laam-
mizuntsana firddodes yeze gisho azinzen machchita fetay
fetes ammaninttodes beezane.
5 Bira siiqoppa yinttana naagote; yinttis yezanna
maaqqada. Xoozii, «Taanii nena muloran oloosi woy
ashshoosi» yagayda.
6 Yinnii gisho, nuunii ammaninttii,
«Laatstsii tana maaddizaya;
zhashtoos; asi tana akko yissade?»
gawuda.
7 Xoozze qaala tiino yinttis ohide yinttana kaalitsizuntsana
qoppote. Un wayzi yezezako un yestto bi7i un ammantto
kaallote.
8 Yesuus Kiristtoosa omatsen hyaynon medhinas laamint-
toos.
9 Dumma dumma kille timirttera melle bessa qitii dhabip-
pete; qitippete. Nu wozuntta Xoozze aadho keehatitsite
minggodes beezane fattin mu7in maaddoose katstsaran
woga folera maaqqippe.
10 Nuus zharsho bessi yene. Yezin dunkkaane gidda
oochchize kahinuntsi yinna zharsho katsitifa ma7ades unt-
tis adetits wolqqa baaya.
11 Kahinunts hyalaqize nagara zharshos hyaars suutsi
ekkii zharshodes Ubbappa Geeshi Bessa gelane. Yezin ye
hyaarsize ashito gaseppa bale michchane.
12 Yinnii fana, Yesuusa asuntsana nagarappa fa suutsite
geeshshodes katama furtsafa balera waayinttida.
13 Yikke, nuunii E bortto tookkii gaseppa bale eego yedhd-
hote.

12:29 Mahe 4:24 **13:2** Medho 18:1-8; 19:1-3 **13:5** Mahe 31:6, 8; Iya. 1:5
13:6 Maz. 118:6 **13:11** Leewe 16:27

14 Yikke, nuus hyanne medhinas yeze katama baaya, yezin
nuunii ye7ode katamito naagane.
15 Yikke, Yesuusa baggara ubba wode E suntsitis markkid-
hize doona galata zharsho Xoozis inggoda.
16 Lo77o baz oochchen yinttis yeze bazappa melle asis
ingge botifete. Yikke, yinnii fana yeze zharsho Xooz
ufayssane.
17 Yinttana kaalitsizuntsis kiitinttote; un gaazebaz
oochchote. Un fa oochchize bazitis Xoozze tiino oocinttodes
yeze gisho yinttana yenggane. Yin unttis kiitinttiko, fa
oochito ufaytti oochchoda; yinna hyananxiko, un azzanora
oochchoda; yinna yinttana akko bazin maaddoos.
18 Nuus Xooz woossote. Nu wozintta geeshi; nu ubba wode
lo77o baz oochchodes koyane.
19 Taanii yinttago ellisii ye7ode fana yin taas mintsii Xooz
woossode fana ta yinttana hyadara gaane.

Wurssutsi woosa

20 Sarotits Xoozze, duro yenggize nu Laatstse Yesuusa, fa
medhina caaqo suutsite hyayqoppa dentsiday,
21 E qoftto oochchode fana lo77o baz ubbanne E yinttana
danccizo. Eza ufayssize baz Yesuus Kiristtoosa baggara
nu gidda Xoozii oochcho. Yesuus Kiristtoosa baggara
Xoozis medhinappa medhina yellodes bonchcho maaqqe.
Amin77e.
22 Ta ishuntso, ta hyay xaafide kiitiza yinttis hyaatara
xaafide gisho yin ta zortto azal7ikaayzara ekkode fana ta
yinttana woossane.
23 Nu ishe, Ximotiyoosa achchappa bilinttidanno erote. E
ellisii taago yi7iko ta eera yinttana hyanggi be7ada.
24 Yinttana kaalitsizuntsanan ammanzuntsana ubba saro
ga7ote. Xaaleppa yi7ide ammanze asuntsi yinttana saro
yagaane.
25 Xoozze aadho keehatitsita yin ubbuntsara maaqqe.
Amin77e.

Yayqooba Xaafide Kiita Gele

Yayqooba kiita, ammanze asuntsi fa yeze yestte kaallodes beezize qofito aykkida. Hyanna kiita xaafinttidanna, sa7a ubbanne lalinttide taphpho lam77i Ayhude zaruntsis. Hyay maxaafize xaafize, cinccatitsi nu oochalla feeshize oge, ammanze asi mokkize bazin lo77o woga oge beezize ohito misile gaar qonccizane.

Yayqooba kiita, dahatitsbaz, duretitsbaz, fatanabaz, lo77o wogabaz, qanaatizebaz, ammanobaz, lo77o oochabaz, il7ants hyaarizebaz, cinccitumobaz, fete fetera kacinttizebaz, uturabaz, ashkketitsibaz, melle asalla afa firddizebaz, ceeqinttize baz, dandda7abaz, woosa bazin ammanze asi oochchodes koshshizebaz ubba bilii xaafida.

Yayqooba kiita, ammano yessi ammano oochalla feeshize hyanotitsi qonccizi beezane.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1:1*
Ammanon cinccatitsi *1:2-8*
Dahitumon durtumon *1:9-11*
Faatana *1:12-18*
Xoozze qaala sissin oochalla feeshe *1:19-27*
Asi asappa dummuze koshshosanno *2:1-13*
Ammanon oocha *2:14-26*
Il7antsi naagebaz *3:1-18*
Ammanze asin hyanna alamito *4:1—5:6*
Dumma dumma zore *5:7-20*

1 Xoozzen Laatstse Yesuus Kiristtoosa aro, Yayqooba, sa7a ubba lalinttide taphpho lam77i kochchuntsis kiittide kiita.

Saro yinttis maaqqe.

Ammanon cinccatitsin

2 Ta ishuntso, yinttana dumma dumma faatana yellize wode yin lo77o baz denggide fana kumutsi ufayssara ekkote.

3 Yin ammantto fattanizanna dandda7a yinttis inggizanno erane.

4 Yin wurssutsi yellodes dandda7iko akko facce baayzin folon kumutsi maaqqade fana oochchiza maaqqe.

5 Yinttappa oodesin cinccatitsi dhabiko Xooz woosso. Ees ingginttoda. Xoozii ooden borikaayzara ubbuntsis keehatitsara inggize Xoozii.

6 Yezin E woossize wode so7ikaayzara ammanora Xooz woosso. So7ize ooden baqo urqqin en7ize abba gaar.

1:1 Maato. 13:55; Mar. 6:3; Hawa. 15:13; Gala. 1:19

7-8 Lam77i qofa yezen fa ogite eqqoosse ooden Laatstsappa akkon denggoda ga7i qoppipe.

Daha asin dure asi

9 Ammanze dahuntsi, Xoozii unttana dhoqi oochchize wode ufaytto.

10 Mahi ammanze duruntsi Xoozii unttana ziqqii oochchize wode ufaytto. Dure asuntsi fudhe fana dhaboda.

11 Awa fa mishara kezane maato melizane, fudhitan gufane; E lo77otitsitan dhabane. Yinnii fana, dure asuntsi fa oochite cer lalitera dhaboda.

As yellize faatana

12 Madha gamii aadhidannip suuba, Xoozii fana siiqizuntsis inggoda ga7i qaala gelide de7o worqqa zawude ekkode gisho madhite genccize asi anjjinttidaya.

13 Ooden fattaninttize wode «Tana Xoozii fattanane» gayppe. Xoozii iitara fattaninttoos; mahi E ooden fattanoos.

14 Yezin fettii fettii asi fa iita amora gochinttize woden ciminttize wode fattaninttane.

15 Yinnippa suuba, amotitsi wodaxii nagara yelane; mahi nagara diccii hyayqo yelane.

16 Ta siiqo ishuntso, ciminttippete.

17 Lo77o imon kumutsi anjjo ubba saloppan salo foo7ito medhdhide Xoozze adeppa ye7ine. Xoozii dasho fana ubba wode laaminttoos.

18 Nuunii, E medhdhide bazis anggis maaqqade fana nuna turii qaalara qoppii yelida.

Sissin oochan

19 Ta siiqo ishuntso, hyanno qoppote. Asi ubba si7odes elliso, yezin ohodesin hyanqodes ellisippe.

20 As hyanqo Xoozze koyze xillotitsi ko7oos.

21 Yinnii gisho, tuna oochan iita baz ubba hyaasii, Xoozii yin wozintte tukkide yin shemppito ashshodes dandda7ize qaala aadatitsara ekkote.

22 Yezin Xoozze qaala oochalla feeshotep attin yin ommite balinttitera si7izuntsana xalaala maaqqippete.

23 Qaala si7i oochchoose asi, E fa sintto masttootera be7ize atstse fana.

24 E fa sintto bi7i qitane, yezin E akko aazizako ellisii botane.

25 Yezin ooden nagara arotitsappa kessize folo higge qoppii bi7i, miinggi eqqize, si7idanno botikaayzara oochalla feeshize atstsay, fa oocha ubbanne anjjinttoda.

26 Fa il7antsito naagikaayzara goynane gaaze atstsay fana cimmane; E goynita hyarii.

1:10 Isa. 40:6-7

27 Xoozze Aday tiino bore baayze geeshi goyno hyanno:
inddan aden baayze na7untsanan azinii baayzutsana un
madhite maadden alame tunappa fana naage.

2

Asi shaakkippe

1 Ta ishuntso, yin nu bonchcho Laatstse Yesuus Kiristtoosa
ammanzebaz maaqqiko, as sino bi7i as bonchchippete.
2 Aazizes, worqqa migiddo aatsii, lo77o ma7o ma77ide
dure asi yin shiiqite yi7ida. Mahi curqqa ma7o ma77ide
daha asin yi7ida.
3 Lo77o ma7o ma77ide atstsa yin aatsii bonchchii, «Ne
hyanne lo77ize oydalla betto» ga7i, mahi daha atstsa, «Ne
yeyga eqqo woy hyanne ta tohiti kale sa7ite betto» gaane.
4 Yeezin, yin, yin gidda shaako medhdhizuntsana iita
qofara yeze daynnuntsi fana baane?
5 Ta siiqo ishuntso, si7ote. Ammanora dure maaqqade
fanan fana siiqizuntsis inggoda gayde salo ka7itumo
laattode gaar hyanna sa7ite yeze dahuntsana Xoozii
doorikaane?
6 Yezin yin dahuntsana toochane. Yinttana un7itsizuntsin
firdda keetstsa gochchizuntsi duruntsana baane? Yinttana
daynna tiino gochchizuntsi unttana baane?
7 Yin xeeginttize yinna lo77o suntsito cazhizuntsi unttana
baane?
8 Yezin Geeshi Maxaafite, «As ubba nena ne kadhizanni
gaara kadho» ga7intti xaafinttide Xoozze ka7itumo higgito
yin foliko lo77o oochchane.
9 Yezin yin as sino bi7i bonchchiko, nagara oochchane;
mahi higgen yinttana higge mentside asi fana firddoda.
10 Ooden Xoozze higge ubbappa feta mentsii, attidanno
ubba naagiko ubbanno mentside fana faydinttane.
11 «Laammippe» gayde Laatstse, mahi «Wodhippe» gayda.
Yezin ne laammanxi ashshii wodhide baz maaqqiko, higge
mentsida.
12 Arotitsappa kessize higge tiino firdda ekkodes yeze asi
fana ohinttoten oochchote.
13 As maaroosa oonan Xoozii maarikaayzara firddoda.
Yezin maarotitsi firdda gamane.

Ammanon oocha

14 Ta ishuntso, yinttappa fettii asi taas ammano yene ga7i,
fa ammantto oochara beezanxiko eza akko maaddode? E
ammantta eza ashshodes dandda7ane?

2:8 Leewe 19:18 **2:11** Keze 20:13-14; Mahe 5:17-18

15 Aazizes fettii ishay woy fettii mishita kallidhikon unttis
mu7izebaz dhabiko,
16 yinttappa fettii asi unttago, «Saro qitote! Yinttana tama
kaazhote! Mizhote!» ga7i, koshshize baz unttis ingganxiko
unttana akko maadde?
17 Yinnii gisho, oocha baayze ammano fa ommite hyayqqi-
daya.
18 Yezin fettii asi, «Nees ammano yene; mahi taas oocha
yene. Neenii ne ammantto ne oochitippa shagii tana beezo;
taanin ta ammantto ta oochite nena beessada» gawuda.
19 Neenii, fettii Xoozii yezanno ammanane; yinna lo77o.
Tuna ayyaanuntsin ammanane; zhashimora goqane.
20 Naate boozayo! Ammano oochappa shaakkintti maad-
doosanno erodes koyane?
21 Nu aday Abrahama, fa na7a Yisaaqa zharsho bessalla
gaddide wode fa oochitira xillikaane?
22 E ammanttan E oochita wolla timinttidanno bo7osa? E
ammantta E oochite folinttida.
23 Geeshi Maxaafta, «Abrahama Xooz ammanida. Xoozii
yinno ees xillotitsi mahi faydida» gaydanna folinttida. Mahi
E Xoozze igina ga7intti xeeginttida.
24 Asi ammano xalaalara maaqqikaayzin oochara xil-
lizanno be7ine.
25 Yinnii fana, olale hyanttize Ra7aaba Isra7eeleppa kiit-
inttiduntsana mokkii melle ogera unttana moyzide wode fa
oochite xillikaane?
26 Shemppo shaakkinttide asho hyayqo maaqqizannifana,
oocha shaakkinttide ammanon hyayqo.

3

Il7ants naage

1 Ta ishuntso, yinttappa gaamuntsi asttamaare
maaqqippe. Nu, asttamaaruntsi melluntsappa aadhize
firdda ekkodanno yin erane.
2 Nu ubbanna gaama bazara balinttane. Fa ohite balint-
toosse ooden fanatitsito naagodes dandda7ize folo asi.
3 Faara nuus kiitinttode fana lugaame barssii nu koyze
bessa ubba kanttane.
4 Markkabe akko fana damma maaqqii damma baqora
urqqinttikon, eza izhize atstse fa koyze zala mahi eerats
izhize bazara izhii qitane.
5 Yinnii fana il7antsii galla giddappa eerats maaqqikon
gaama damma baza ceeqinttane.
Eerats tama damma gurdde michchane.

2:21 Medho 22:1-14 **2:23** Medho 15:6; 2 Zeena 20:7; Isa. 41:8 **2:25** Iya. 2:1-21

6 Il7antsii tama fana. Il7antsii nu ashitii gidda iitara kumide alame; galla ubba tunizane. Gaannameppa kezize tama gaar nu de7o yestto ubba michchane. Fa ommitisin gaanname michinttoda.

7 Xootsin landdan, sazar gochunttizuntsin abba yeze medhinttide baz ubba asi ahane; unttin aqane.

8 Yezin ooden il7antsi hyaarodes dandda7ikaaya. Il7antsii wodhize marze kumide aqoosse iita medho.

9 Nu il7antsite, nu, Laatstsin ade maaqqide nu Xoozza galatane. Mahi eera Xooz aazii medhinttide asi baaddane.

10 Fettii doonappa galatan baadditsin kezane. Ta ishuntso, yinnii gaara yi7ades beezoos.

11 Hyaatsi aafe fettii doochappa mal77ize hyaatstsin canggize hyaatstsi goggodes dandda7ane?

12 Ta ishuntso, belese minxa shamahe aafodes dandda7ane? Woy woyne minxa belese minxa aafe aafodes dandda7ane? Camo hyaatsi aafeppa mal77o hyaatsi kessades dandda7oos.

Salo cinccatitsin sa7a cinccatitsin

13 Yin gidda cinccan akaakize oode? Fa lo77o yestto, ashkketitsaran cinccatitsaran yezii beezo.

14 Yezin yin wozintte camo qanaaten fana kadhizebaz yeziko yinna cinccatitsite ceeqinttippete; turilla afa worddidhdhippete.

15 Yinnii gaarize cinccatitsi saloppa yi7idebaz maaqqikaayzin yinna asappa, alameppa, xalaheppa.

16 Qanaaten fana kadhizebaz yeze bessa kachchin iita oocha ubba yene.

17 Yezin saloppa ye7ize cinccatitsi ubbappa tiino geeshi. Mahi sarotitsi, lo77otitsi, kiitintte, as maare, lo77o aafe kumidaya, asi shagoosan cubbotitsi baayzaya.

18 Sarotitsi kadhizuntsi sarotitsi budi xillotitsi aafe maxane.

4

Hyanna alamito kadhippete

1 Olan kachchi yin gidda abappa ye7e? Un ye7izanna yin ashto hyaarodes olinttize yin asho amoppa baane?

2 Yin amudhdhane, yezin denggoos; yinnii gisho, as wodhane. Mintstsii koyane, yezin denggodes dandda7oos; yinnii gisho, kacinttanen olinttane. Yin Xooz woossoose gisho koyze baz denggoos.

3 Yin woossane, yezin denggoos. Yin asho amuto folodes wobbo oge woossize gisho denggoos.

3:10 Medho 1:26

4 Yin, ammaninttoosuntso! Hyanna alamito kadhize
Xoozara morkke maaqqizanno erosa? Hyanna alamttira
igintsodes koyze ooden Xoozara morkke.
5 Geeshi Maxaafite, «Xoozii nu gidda yessade fana gaddide
Ayyaanize, nu ees buzo maaqqade fana damma amudhd-
hane» gaydanna cer gaydebaz aazane?
6 Yezin Geeshi Maxaafite, «Xoozii uturtizuntsana ixxane,
yezin fana toochizuntsis aadho keehatitsi inggane» yagaaze
gisho Xoozii aadho keehatitsi gaantsi inggane.
7 Yinnii gisho, Xoozis aqote; Xalahera ixinttote; E yinttappa
hyaakkoda.
8 Xoozago shiiqote; E yinttago shiiqoda. Yin, na-
garanchchuntso, yin kushito meecote; lam77i qofa yezuntso,
yin wozintto geeshote.
9 Azzanote, yeekkoten afuxxote. Yin miichita yeefora, yin
ufayssita azzanora laamintto.
10 Laatstse tiino yinttanatitsito ziqii yiizote; E yinttana
dhoqi dhoqi yiissada.

Firddippete

11 Ta ishuntso, fetay fetaya cazhippen zigirippete. Fa
isha zigirizay eella afa firddize higge zigiranen higgella afa
firddane. Ne higgella afa firddiko higgella afa firddizaya
maaqqanep attin higge folizaya maaqqoos.
12 Higge inggizen firddize Xoozza xalaala. Ashshodesin
dhabsodes dandda7ize eza. Yeezin, asalla afa firddizay ne
oode?

Ceeqinttippete

13 Yin, «Nu hyayno woy wontta seko katama woy hyankko
katama qitoda; ize fettii bere gam7oda; zal77i tirfisada»
yaga7izuntso, si7ote.
14 Wontta akko hyanod yezako yin eroos. Yin de7ita
wayadyezako erize oode? Yin eerats wode benttii dhabize
qayqayo fana.
15 Yinno ashshii, «Laatstsi gayko nuunii yessada; hyanno
woy yinno oochchoda» gawudes beezane.
16 Yezin yin hyatte uturanen ceeqinttane. Yinnii gaarize
ceeqo ubba iita.
17 Yinnii gisho, lo77o baz oochchodes eriite oochchoose
atstses yinna nagara.

5

Duruntsis ingginttide zore

4:6 Aazi. 3:34 **4:13** Aazi. 27:1

1 Yin, duruntso, yinttalla afa iita madha ye7ize gisho
uukoten yeekkoten.
2 Yin qoltta buuqqida; yin afulttan bilara mu7inttida.
3 Yin worqqitan yin birtta birida. Yinna biridanna
yinttalla afa markka maaqqada. E yin ashtto tama gaar
michchoda. Yin hyanna hyal7ide qammite yinttis qolo
shiishida.
4 Yin gadite oochchii feezhide asunts kira birtto ciggikaaya.
Yinna yinttalla afa ukkane. Yentsi katstsa maxize asunts
wuysita wolqqara yeze Laatstse hyayte sinttida.
5 Hyanna sa7ite yin saza xalaalas qoppii, giigin yezida.
Shufos giiginttide hyarsifana yinttana dhiikkida.
6 Yinttara eqinttodes dandda7oose xillo asalla afa fird-
dane; ezan wodhida.

Genccen woosan

7 Ta ishuntso, Laatstsi yo7ode wontsis genccote. Sa7a
oochchize torchche iran seete ira yo7ode wontsis gencci
al77o katstsa naagii wayzi yeltsi ekkizako qoppote.
8 Ye sa7a oochchizay fana yinttin genccote. Laatstse ye7ita
ukkide gisho ufayssara naagote.
9 Ta ishuntso, Xoozii yinttalla afa firddaame gaar fetay
fetella afa zuuzinggippete. Firddizay furtsa eqqida.
10 Ta ishuntso, Laatstse suntsite ohide nabuntsi madha
dandda7ara ekkii aazize maaqqiduntsana bo7ote.
11 Dandda7ara genccidunsana nuunii anjjinttiduntsana
gaane. Iyyooba wayzi genccezako yin si7ida. Laatstsi
wurssutsite eza wayzi maaddezako bi7ida. E maarotitsin
yiqsimo kumide Laatstsi maaqqide gisho yinno oochchida.
12 Yezin ubbappa tiino, ta ishuntso, saloran maaqqin woy
sa7aran maaqqin woy melle akko bazaran caaqqippete.
Xoozze firdda yin gelaame fana yin ohita yee maaqqiko,
«Yee» ga7ote; ade maaqqiko, «Ade» ga7ote.
13 Yin gidda madha ekkize ooden yeziko Xooz woosso.
Ufayttize ooden yeziko galatara yexxo.
14 Yinttappa hyargginttize ooden yeziko woosa keetstsi
cimuntsana xeego. Un Laatstse suntsite zayte tizhii ees Xooz
woosso.
15 Ammanora woosside woosita hyargginttiza fatstsoda.
Laatstsi eza, hyarggitippa dentsoda; E nagara oochchidebaz
maaqqikon Laatstsi eza maaroda.
16 Yinnii gisho, yin faxode gaar yin nagartto fetay fetes
faaxoten fete fetes woossote. Xillo as woosita damman
wolqqaama oocha oochchane.

5:2 Maato. 6:19 **5:4** Mahe 24:14-15 **5:11** Iyo. 1:21-22; 2:10; Maz. 103:8
5:12 Maato. 5:34-37 **5:14** Maato. 5:34-37

17 Eeliyaasa nu fana asi. Ira sa7alla bukkaame gaar mintsii
Xooz woossin hyaydzdzii beren izipun agina sa7alla ira
bukkikaaya.
18 Mahi E Xooz woossin saloppa ira bukkida; sa7itan
katstsa inggida.
19 Ta ishuntso, yinttappa ooden turii ogeppa balinttiko,
melle asi eza turigo mahiko,
20 nagaranchchiza E iita ogitippa mahize ooden, E shemp-
pito hyayqoppa ashshizayan E gaama nagarttis maarotitsi
inggizanno ero.

5:17 1 Kat. 17:1; 18:1 **5:18** 1 Kat. 18:42-45 **5:20** Aazi. 10:12; 1 Phex. 4:8

Phexiroosa Xaafide
Tiino Kiita
Gele

Hawaare Phexiroosa xaafide tiino kiita xaafinttide, «Doorinttide Xoozze asuntsana» ga7intti xeeginttiduntsisin Eerats Isiya gidda wookka zalara lalinttide ammanze asuntsis. Hyay kiitizes aafe qoftta, ammano mikinaatera madhan waaye yellide asuntsana mintsitsodes. Hyay maxaafize xaafize, E hyayqito, E denddito, E lam7intsa ye7ito ohize Yesuus Kiristtoosa Wonggele qaala unttana qofizane. Yesuus Kiristtoosa de7o aazize mahi bi7i, madhito dandda7ara faaddode fana unttana qofizane. Yinnira yeltsi, madha un ammanttii geeshshatitsito fattanizannon, «Yesuus Kirsttoosa qonccize qamma» beezize anjjo un ekkodes yezanno qofizane.

Xaafize, un madha dandda7ode fana mintsitsizannilla afa Kiristtoosa kaallize asuntsi yezanni fana yessade fana qofizane.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1:1-2*
Xoozii nuus inggide atotitsi *1:3-12*
Geeshshatitsi yessi *1:13—2:10*
Madha wode ammanze asuntsi hyanodes beezize baz *2:11—4:19*
Cimuntsisin na7atuntsis ingginttide zore *5:1-11*
Xaatsi qofa *5:12-14*

1 Taanii, Yesuus Kiristtoosa hawaare Phexiroosa; Phanxoose, Galaatiya, Qaphadooqiya, Isiyan Bitiiniya gade lalinttii bete yeze Xoozii dooride, asuntsis hyay dabddaabbiza xaafida.
2 Xoozii ade tiinii qoppide baggara doorinttiduntsis Yesuus Kiristtoosas kiitinttodesin E suutsite wuxurkkinttiduntsana Geeshi Ayyaanara geezhiduntsis, aadho keehatitsin sarotitsi maaqqe.

De7o ufayssi

3 Yesuus Kiristtoosa hyayqoppa dentside baggara fa damma maarotitsi kille yelinttera dhaboose ufayssi inggide nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa Aday, Xoozze galatintto.
4 Mahi Xoozii yinttis dhaboose, iitoosen buuqoosse anjjo salo giigizida.
5 Yinna anjjita wode wurssutsite qonccodes yeze atotitsitis Xoozze wolqqara ammanora yinttis naaginttii yene.

6 Hyatte eerats wode yin dumma dumma faatana
un7inttikon yinne ufayttote.
7 Yinna faatantta yinttana yellidanna, tama olin dhabize
worqqappa yin ammantta aadhon turo maaqqizanno
beessades. Yinna faatanttide ammantte Yesuus Kiristtoosa
lam7intsa qonccize wode galata, bonchchon nashsho yin
ekkoda.
8 Yin Yesuusa bi7ikaaya, yezin eza kadhane. Yin hyatte
eza bi7ikaayze baz maaqqikon, eza ammanane. Mahi ohera
qonccissades dandda7inttoose ufayssaran bonchchora ku-
mida.
9 Yin ammanora naagize yin shemppiti atotitsi denggoda.
10 Xoozappa maaqqide aadho keehatitsi baggara yint-
tis maaqqide hyanna atotitsitibaz nabuntsi erodes gaama
qurichera mintsii koyda.
11 Un gidda yeze Kiristtoosa Ayyaana E waayiti bazin
yinnippa suuba yo7ode bonchchitibaz tiinii markkidhitera,
ayde woy wayzi hyanode yezako qoppii qurichida.
12 Nabuntsi ohide tinbbita fa ommas baayzin yinttis
maaqqidanno Xoozii yinttis qonccizida. Hyatte asuntsi
yinttis ohide Wonggele saloppa kiitinttide Geeshi Ayyaana
wolqqara yinttis ohida. Kiitanchchuntsin yinno be7ades
amudhdhida.

Geeshshatitsara yeze

13 Yinnii gisho, oochas yinttana giigizote; yinttana ahote.
Yesuus Kiristtoosa mahi qonccize wode yin ekkode damma
atotits aadho keehatitsi anjjo ufayssara kafote.
14 Xoozze na7unts fana ees kiitinttote; yin tiino
erikaayzara oochchide iita amo kaallippete.
15 Yezin yinttana xeegide Xoozze geeshi maaqqidanni fana
yinttin yin yestte ubba geeshi maaqqote.
16 Geeshi Maxaafite, «Taanii geeshi maaqqide gisho yinttin
geeshi maaqqote» ga7intti xaafinttida.
17 Asis sino bi7ikaayzara E oochiti fana firddize Xoozza,
«Nu adayo» ga7i xeegizebaz maaqqiko, hyanne sa7a za-
qqotitsi yestte zhashimora yezote.
18 Yin, yin aduntsappa laattide fatstsoosse yessappa woz-
inttide, dhabize birara woy worqqara baayzanno erane.
19 Yezin yin wozinttidanna bore woy sankke baayze geeshi
duro suutsi fana al77o maaqqide Kiristtoosa suutsite.
20 Xoozii alame medhinttodannippa tiino Kiristtoosa
doorida, yezin yinna wurssutsi wodite Kiristtoosa yin gisho
qonccida.

1:17 Leewe 11:44-45; 19:2

21 Yin ammanttan yin ufayssita Xoozara maaqqade fana
eza hyayqoppa dentsii, bonchchide Kiristtoosa baggara
Xoozze gidda ammanane.
22 Yin turis kiitinttitera cubbo baayze ishitumo kadhe yin
shemppite mintsii fetay fetaya wozinappa wol kadhote.
23 Yin lam7intsa yelinttidanna dhabize kochchappa
baayzin medhina yeze Xoozze qaala dhaboose kochchappa
yelinttida.
24 Xoozze qaala,
«Asi ubba maata fana;
E bonchchita ubba fudhe fana.
Maata melane, fudhitan gufane.
25 Yezin Laatstse qaala medhina yene»
yagayda. Yinttis ohinttide Wonggele qaaltta hyanno.

2

De7o shuchchin geeshi worzha

1 Yikke, iitatitsi ubba, cimo ubba, cubbotitsi qinaaten
zigirssi ubba yinttappa hyaasote.
2-3 Laatstsii dalgga maaqqidanno yin erzanni fana hyatte
yelinttide zhooga na7unts fana yin atotitsite E gidda diccit-
era hyanggodes Xoozze geeshi qaala maatsito ubba wode
amudhdhote.
4 Asara borinttii Xoozara doorinttide bonchcho maaqqide
de7o shuchchi, Laatstse Yesuusago shiiqote.
5 Yin Ayyaana keetsi keexinttize de7o shuchchuntsana.
Yin Yesuus Kiristtoosa baggara Xoozii ufayssize ayyaana
zharsho zharshize geeshi kahinuntsana.
6 Geeshi Maxaafite,
«Hyaychche, taanii Xiyoone katama,
doorinttide, bonchcho mayzene shuchchi gaddida;
eza ammanze molon yeellidhoos»
yagayda.
7 Hyay shuchchize yinttis ammanzuntsis bonchcho, yezin
ammanoosuntsis,
«Keexizuntsi borii ashshide shuchchize
ubbappa aadhize mayzenes omma shuchchi
maaqqida.»
8 Mahin, Geeshi Maxaafite,
«Hyay shuchchize as dhubbize shuchchin
asi gol7ize lalla»
yagayda. Un yinnis ga7inttide gisho Xoozze qaalas kiitint-
tanxi dhubunttane.

1:25 Isa. 40:6-8 **2:4** Maz. 34:8 **2:7** Isa. 28:16 **2:8** Maz. 118:22

9 Yezin Xoozii dhumappa gaama qofize fa foo7ogo yinttana
xeegide, yin E lo77otitsito melluntsis ohodes doorinttide
kochchi, kaat kahinen, geeshi worzhan Xoozis dumma
worzha.
10 Yin zaga Xoozze worzha baaya, yezin hyatte yin E
worzha. Yin zaga maarotitsi denggikaaya, yezin hyatte
maarotitsi denggida.

Xoozze aro fana yeze

11 Ta ishuntso, yin hyanne sa7ite zaqqon bete maaqqi-
danni fana yin ayyaana de7ito olize asho amoppa hyaakkode
fana taanii yinttana woossane.
12 Ammanoose asuntsi yinttana iita oochchize asi fana
zigirze wode Xoozii nuna be7ades ye7ize qamma, un yin
lo77o oochito bi7i Xooz galatode fana yinttis lo77o yessi
yezo.
13 Laatstse gisho ga7i ahize asuntsis aqote; ubbappa kat-
tara maaqqide gisho kaatisin aqote.
14 Un iita oochchizuntsana seerodesin lo77o
oochchizuntsana nashshodes kaatizeppa kiitinttide gisho
worzhito ahizuntsis aqote.
15 Yin lo77o oochchitera eroosse booza asuntsi ohito si7i
yiizize Xoozze qofa.
16 Xoozze aro fana maaqqii wallotitsa yezotep attin yin
wallotitsita iita oochas aachiche mahippete.
17 Asi ubba bonchchote; ammanze asuntsana kadhote;
Xoozis zhashtote; kaat bonchchote.

Kiristtoosa waaye aazize

18 Aruntso, lo77o laatsunsisin dalgga laatstsuntsis xalaala
baayzin iituntsisin bonchchora aqote.
19 Asi Xooz gisho ga7i gener madha ekkii dandda7iko
Xoozii eza anjjoda.
20 Yezin yin nagara oochchin yinttana seerize wode yin
dandda7iko yinttis akko galata yeze? Yezin lo77o baz
oochchii madha dandda7iko Xoozii yinttana yinnis anjjoda.
21 Xoozii yinttana xeegide yinnii gishos; Kiristtoosa yinttis
waayinttida; yin eza kaallode fana, yinttis aazize maaqqida.
22 E nagara oochchikaaya; E doontte cimo benttikaaya.
23 Un eza cazhader mahi cazhikaaya. Yezin madha
ekkitera xillo firddize Xoozzes firdda ashshida fattin mand-
dikaaya.
24 Nuunii nagaras hyayqqii xillotitsis yessade fana Kirist-
toosa fa ashite nu nagartto masqalalla afa tookkida; yin eza
garafin hyarggide besitira faxida.

2:9 Isa. 8:14-15 **2:10** Hose. 2:23 **2:23** Isa. 53:9 **2:24** Isa. 53:7

25 Zaga yin oge bali dhabide duro fana, yezin hyatte yin
shemppo yenggizegon naagizego maaqqida.

3

Azinin machchii baz

1-2 Yinnii fana, machchuntso, yin azinuntsappa Xoozze
qaalas kiitinttoosuntsi yeziko zhashimora yeze yin geeshi
yestto bi7i Xoozze qaala baytsi fa machchunts yestte am-
manode fana unttis lo77ote.
3 Yin, yin omma dadderan worqqa aatsera woy lo77o afula
ma7era maaqqippe.
4 Yezin yin wozintte yeze lo77otitsita Xoozze tiino yinttis
gaama al77o maaqqide dhaboose, dalggan woppu gayde
ayyaana maaqqe.
5 Xoozii inggoda gaydanno ammanide geeshi maachuntsi
zaga wode fa azinuntsis kiitintti, fana yinnii gaar gaama
bonchchizida.
6 Yinnii gaaran Saara Abrahamago, «Laatstso» ga7i xeegii,
ees kiitinttida; yinttin akkon zhashtikaayzara lo77o baz
oochchiko I na7untsana.
7 Yinttin azinuntso, yin machchuntsi yinttappa wolqqa
baayze medho maaqqidanno erii, unttana bonchchote; yin
woositis dhube maaqqaame fana Xoozii inggide de7o un
yinttara wolla laattize gisho unttana bonchchote.

Lo77o oochchii madha ekke

8 Wurssutsite, ubbuntsi fettii qofara yezote. Wol kadhote,
ishe fana wol kadhote; mahi fetay fetays dalggan aada
maaqqote.
9 Iita gisho iita woy cashshi gisho cazhi mahippete; yinno
ashshii, Xoozii yinttis anjjo inggodes yinttana xeegide gisho
anjjote.
10 Akkos gayko, Geeshi maxaafite,
«De7o kadhizen lo77o qamma be7ades koyze oona yezikon
fa il7antsite iita bazi ohizanno ashsho,
doonttan gene ohaame fana teqqo.
11 Iita baz oochchizanno ashshii lo77o baz oochcho;
sarotits koyon kaallo.
12 Laatstse aafe xilluntsana be7ine;
mahi E ubba wode un woosito hyayzane.
Yezin Laatstsii iita baz oochchizuntsana fa kachchi sintto
beezane»
yagayda.
13 Yin lo77o baz oochchodes amudhdhiko yinttana kayode
oode?

2:25 Isa. 53:5 **3:3** Efe. 5:22; Qola. 3:18 **3:4** 1 Ximo. 2:9 **3:7** Efe. 5:25; Qola. 3:19; Medho 18:12 **3:11** Maz. 34:12-16

14 Melle atto yezin, xillotits gisho yin madhidhiko anjjinttiduntsana. Asis zhashtippeten yirggippete.
15 Kiristtoosa yin wozintte bonchchote; yin de7ite Laatstsii mahote. Xoozii yinttis inggide ufayssito oocize oodesin mahe inggodes ubba wode giigii yezote, yezin yinnan aadatitsaran zhashimora maaqqe.
16 Mahi Kiristtoosa gidda yeze lo77o yestto cazhize asunts iita baz oochchide fana, yinttana zigirzanne un yeellidhade fana lo77o wozina yesse.
17 Xoozze qofa maaqqiko iita baz oochchii madha ekkizannippa lo77o baz oochchii madha ekkizanna lo77o.
18 Kiristtoosa nuna Xoozago shiishodes faas xillo maaqqii yezitera, nagaranchchunts gisho fettii tohe nagara ubbas hyayqqida; E ashora hyayqqida, yezin Geeshi Ayyaanara de7o maaqqida.
19 Mahi ye ayyaanzera E hyanggi achi keetstsa yeze shemppuntsis qaala ohida.
20 Nohe markkabe keexxize wode yentsi shemppuntsi Xoozis kiitinttanxida, yezin Xoozii unttana dandda7ida. Osfun asi xalaala markkabe gelii, dhabsse hyaatsitippa attida.
21 Ye dhabsse hyaatsize hyatte yinttana ashshize xinqqate aazize maaqqida. Yinna xinqqata galla dhoha meecce baayzin lo77o qofa Xoozappa ekkodes ufayssi gelize oge maaqqii, Kiristtoosa dendditi baggara yinttana ashshane.
22 E salo uddii Xoozze mizaqite bettin, kiitanchchuntsin, wolqqa aduntsi ees aqida.

4

Laatstsis yeze

1 Yinnii gisho, Kiristtoosa fa ashite nuus madha ekkide gisho yinttin yinna qoftte miinggi giiginttote. Kiristtoosa gisho ga7i fa ashite madha ekkize atstse nagara oochchoos ga7i gachchii ashshida.
2 Yikkeppa attide wodite Xoozze qofa oochchodes koyo fattin iita asho amo folodes baaya.
3 Tiino yin ammanoose asuntsi yezanni fana yezida. Yin iita amora, qayxera, matstsera, tunatitsi dentsitsize yetstsara, borssize eeqa goynera zaga yezide yestta maaqqada.
4 Ammanoose asuntsara yin geeshshatitsi baayze oocha oochchoose gisho gaama qoppii yinttana cazhane.
5 Yezin un faxuntsallan hyayqqide asuntsalla afa firddodes yeze Xoozzes mahe inggoda.

3:15 Maato. 5:10; Isa. 8:12-13

6 Hyayqqide asuntsis Wonggele sabbakinttide hyannii
gishos. Un asi fana fa ashite firddinttoda mahi fana ayyaa-
nara Xoozze fana de7o yessada.
7 Yikke, ubba bazis wurssutsita ukkida. Yinnii gisho, mi-
inggi woossodes dandda7inttode fana woppu gayde wozina
yesse; wogara yezote.
8 Siiqo gaama nagara geentsize gisho ubbappa aatsii fetay
fetaya wozinappa siiqinttote.
9 Zuuzinggikaayzara fetay fetaya zaqqotitsara mokkote.
10 Yin Xoozappa dumma dumma aadho keehatitsi imo
ekkidanni fana yin fetay fetaya yinna imoto beezzanni fana
aykkii fetay fetaya maaddo.
11 Yesuus Kiristtoosa baggara ubba baza Xoozii galat-
inttode fana oonin ohize Xoozappa qaala ekkidanni fana
oho. Mahi ooden maaddize Xoozii ees inggide wolqqiti
fana maaddo. Bonchchon wolqqan medhinappa medhina
yellodes ees maaqqe. Amin77e.

Ammano baggara yellize madha

12 Ta bagguntso, yinttana tama fana fattanze madha gid-
dara aadhize wode kille baz hyanide fana aatsii qoppipete.
13 Yezin E bonchchita mahi qonccize wode yin ufayssita
damma maaqqade fana Kiristtoosa madhito yin ekkizanne
ufayttote.
14 Kiristtoosa suntsiti gisho asi yinttana cazhize wode
Xoozze bonchcho Ayyaana yinttalla afa shemppize gisho yin
anjjinttiduntsana.
15 Yinttappa oonin madha ekkize shemppo wodhize fana
woy kaystide fana woy iita oochchide fana woy beezoosse
baza gelize asi fana yii7i madha ekkippe.
16 Maaqqo yezin, kiristtaane maaqqii madhidhiko Kirist-
toosa suntsiti gisho Xoozza galato fattin yeellidhippe.
17 Firdda Xoozze asalla denddize wode yellida. Yikke,
yinna firddita tiinii nuulla afa denddize baz maaqqiko,
Xoozze Wonggeles kiitinttoose asunts wurssutsita akko
maaqqade?
18 Xillo un77intti attizebaz maaqqiko, genuntsin na-
garanchchuntsi yeezin wayade?
19 Yinnii gisho, Xoozze qofa fana madha ekkizuntsi fa
shemppo hyadarito fana medhdhide, ammantsize Xoozzes
inggi lo77o baz oochcho.

5

Cimuntsisin na7atitsuntsis ingginttide zore

4:9 Aazi. 10:12 **4:19** Aazi. 11:31

1 Yikke, woosa keetstsa cimuntsara cima maaqqide,
Kiristtoosa madhito markkidhize qonccodes yeze bonchcho
shaakkinttodes yeze taanii, yin gidda yeze cimuntsana zo-
rane.
2 Yinttis adetitsara ingginttide Xoozze wudito yenggote.
Xoozii koyzanni fana kadhera fattin un7itsera yenggippete.
Mahi miishe koyi baayzin kadhii maaddoda ga7i lo77o
qofara yenggote.
3 Yin adetitsappa oomora yeze wuduntsis aazize maaqqote
fattin laatstsii maaqqippete.
4 Yenggizunts aday qonccize wode dhaboose bonchcho
worqqa zawude yin ekkoda.
5 Yinnii fanan, na7atitsuntso, cimuntsis aqote. Yin fetay
fetays aada maaqqote. Geeshi Maxaafite, «Xoozii utur-
tizuntsana ixxane, yezin aaduntsis aadho keehatitsi ing-
gane» yagayda.
6 Xoozii fa wode yinttana bonchchode fana damma Xoozze
kushefa oomora yinttana ziqqii yiizote.
7 E yinttis qoppize gisho yinttana yirggizebaz ubba Eella
afa olote.
8 Yin morkkize Xalahe, qoodhdhizebaz koyi, gaammo
fana dhazitera yin kalera wutize gisho yinttana naagoten
barkkote.
9 Alame yeze yin ishuntsi yinnii gaar madha ekkizanno
erii, ammanora miinggi, Xalahe ixxote.
10 Fa medhina bonchchos Kiristtoosa Yesuusa baggara
yinttana xeegide aadho keehatitsi ubba Xoozze, Eerats
wodes yin madha ekkideppa suuba, E fa ommite yinttana
ashshoda, katissada, mintsii essoda, xaalissada.
11 Medhinappa medhina yellodes Xoozii ka7ito. Amin77e.

Wurssutsi saritse

12 Ammaninttide ishe ga7i ta ekkize Sillaase baggara
hyay kiitiza yinttis hyaatara xaafida. Ta yinno yinttis
xaafidanna, yinttana zorodesin Xoozze aadho keehatitsita
turo maaqqizanno markkidhades. Yinna aadho keehatitsite
miinggi eqqote.
13 Yinttara wolla doorinttide Baabiloone* yeze woosa
keetstsa asuntsin ta na7ay Marqqoosa yinttana, «Saro saro»
yagaane.
14 Siiqo yeerintte yeerinttitera, fetay fetaya saritsote.
Kiristtoosa gidda yeze yin ubbuntsis saro maaqqe.
Amin77e.

5:3 Waha. 21:15-17 **5:6** Maato. 23:12; Luqa. 14:11; 18:14 **5:7** Maato. 23:12; Luqa. 14:11; 18:14 * **5:13** ***Baabiloone:*** Hyanna besite Baabiloone ga7inttide Roome katama maaqqikaayzara attoos. **5:13** Hawa. 15:22, 40 **5:14** Hawa. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Qola. 4:10; Filmo. 24

Phexiroosa Xaafide
Lam7intsa Kiita
Gele

Hawaare Phexiroosa xaafide lam7intsa kiita xaafinttide, dumma dumma bessa yeze zaga ammanze asuntsis. Hyay kiitize aafe qoftta, worddo asttamaarunts iita oochiton un timirttiti baggara medhinttide yeellize oochito ixxode fana. Yinna medhinttide madhito kayodes oge maaqqode, Yesuusa fa aafte bi7ide asuntsin E tamaarssize wode fa hyayte si7ide asuntsi tamaarsside timirttiti baggara Xoozze bazin Laatstse Yesuus Kiristtooabaz ammanitsize era ekkode fana. Xaafize mintsii ohide, «Kiristtoosa lam7intsa yo7oda» yagaaze worddo timirttebaz. Yinna qoftto mintsii ohitera, «Kiristtoosa maaqqii yi7ikaayzara gam77idanna, asuntsi ubba fa nagarappa maaqqode fana fattin ooden dhabode fana koyoose gishos» yagayda.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1:1-2*
Ammanze asunts xeegintte *1:3-21*
Worddo asttamaaruntsana *2:1-22*
Kiristtoosa lam7intsa ye7e *3:1-18*

1 Yesuus Kiristtoosa hawaaren E aro, taanii, Simoon Phexiroosa, nu Xoozzen nuna ashshize Yesuus Kiristtoosa xillotitsiti baggara nu gaar al77o ammano ekkiduntsis hyay kiitiza xaafida.
2 Xoozzan nu Laatstsa Yesuusa erera aadho keehatitsin saro yinttis kumo.

Xoozze xeegen dooren

3 Fa bonchchiten lo77otitsite nuunii shaakkinttode fana xeegide eza eridanne xoozzetits wolqqa nuunii Xoozza aazii yessades koshshize baz ubba nuus inggida.
4 Yin iita amo baggara medhinttize hyanna alamite yeze dhabsseppa kessii ekkode fanan Xoozze xoozzetitsito shaakkinttode fana, hyanna imotitsiti baggara gaama al77on damma ufayssi nuus inggida.
5 Yinnii gisho, miinggi, yin ammanttilla afa lo77otitsi, lo77otitsalla afa eratitsi,
6 eratitsalla afa fana naage, fana naagella afa gencce, genccella afa Xoozza ufayssi yessi yeze,
7 Xoozza ufayssi yessalla afa ishitimo kadhe, ishitimo kadhella afa as ubba siiqe gujjote.
8 Hyantses yinttis gaanggi yeziko, Laatstsi Yesuus Kiristtoosa erera maaddize asin aafera yeze asi maaqqoda.

9 Yezin hyantses baayze oonin ukke yeze baz xalaala
be7ize qooqe. E fa tiino nagarttippa geezhidanno botida.
10 Yinnii gisho, ta ishuntso, yin xeegintton yin doorintto
mintsodes kasennippa aatsii minggote. Yin hyantsesana
oochchizebaz maaqqiko, dhubunttaama.
11 Yinne nu Laatstsan nuna ashshide Yesuus Kiristtoosa
medhina ka7itumo gelize kumutsi wolqqa yinttis ingginttoda.
12 Yinnii gisho, yin hyantsesana erize bazin yinna aykkide
turite miinggi yeze baz maaqqiko, taanii hyantsesana ubba
wode yinttana qofize ashshoos.
13 Taanii shemppora yeze wode ubba yinttana qofizanna
koshshize baz ga7i qoppane.
14 Nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa taas qonccizidanni fana
taanii hyanna hyayqqize galtto gaarii olii qitodanno erane.
15 Taanii yinttappa shaakkinttikon yin hyantsesana
ubba wode qoppode fana taas dandda7inttize baz ubba
oochchoda.
16 Nuunii Laatstse Kiristtoosa wolqqan E ye7ito yinttis
ohize, E damma bonchchito nu aafte bi7ida fattin medhdhii
kesside tosse baaya.
17 Damma wolqqaama bonchchoppa, «Tana ufayssize, ta
kadhize na7ay hyaya» gaaze qaala ootsi yi7ide wode Xoozze
adeppa bonchchon galata ekkida.
18 Nuunii geeshi derella afa eera yeze wode yinna qaala
ootsi saloppa ye7izin si7ida.
19 Nuus hyannippa aadhize ammaninttide tinbbite qaala
yene. Sa7a wonttode wontsisin goolixe yin wozintte dolode
wontsis, dhuma bessa yeze foo7oos asi naaginttize fana, yin
hyanna qaaltto naagiko lo77o oochchane.
20 Ubbappa tiino hyanno erote. Geeshi Maxaafite xaafinttide tinbbite qaala ooden fa koyde fana billodes dandda7oos.
21 Tinbbite ubba, Xoozze kiittide asuntsi Geeshi Ayyaana
kaalitsin, ohida fattin as qofara ohikaaya.

2

Worddo asttamaaruntsana

1 Yezin worddo nabuntsi zaga wode asunts gidda yezanni
fana hyatten worddo asttamaaruntsi yin gidda denddoda.
Un fana wozide, Laatstsa kaddii, dhabsize worddo timirtte
ko7oda. Yinne un faalla afa ellisii dhabe ke7ine.
2 Gaama asuntsana yeellize un iita oge kaalloda; un
baggara turii oge cazhinttoda.

1:18 Maato. 17:1-5; Mar. 9:2-7; Luqa. 9:28-35

3 Worddo asttamaaruntsi miishe zhimbbartti fa faas medhdhii kesside taariiker yinttana bonqoda. Zagappa dentsii unttis firdda giigii bettida; unttana dhabe naagii bettida.

4 Nagara oochchide kiitanchchuntsis Xoozii yiqsinttanxi, firdda qamma yellodes gaanname dhuma doochcha unttana olida.
5 Yinnii fanan, Xoozii xillotitsbaz ohize Nohen melle laappun asuntsana ashshii, Xoozza goynoosse asuntsi yeze zaga alamito yiqsinttanxi dhabe hyaatsar dhabsi maarikaaya.
6 Nagara oochchizuntsis aazize maaqqade fana Soodoman Gamoora katamtto budo mahi eetsii dhabsida.
7 Higges kiitinttoosse olale hyanttize asunts gidda waayintti yezide xillo Looxe Xoozii ashshida.
8 Ye xillo atstse un gidda yezitera, un oochchize iita oochito ubba wode bi7ide woden si7ide wode E lo77o wozintta un7inttane.
9 Yinno maaqqiko, Laatstsii, fana goynize asuntsana fatanappa wayzi ashshod yezako, mahi nagaranchchuntsana firdda qamma yellodes wayzi seerittera naagisadyezako erane.
10 Ubbappa aatstsii tuna amora asho qofa kaallizuntsanan Xoozze adetits wolqqa borizuntsana, firdda qamma yellodes Laatstsii naagizida.

Yentsi asuntsis wozina mintsin uturtizuntsana maaqqide gisho salo medhetuntsana cazhittera zhashtoos.
11 Yezin kiitanchchuntsi worddo asttamaaruntsappa wolqqaran xaalatitsara gaama aadhane yezin Laatstse tiino adetits wolqqa yeze salo medhetuntsana cazhoos.
12 Yezin yentsi asuntsi fa eroosse baza gelii cazhane. Un aykkinttodesin hyayqqodes giiginttide, wozina baayze xoots fana hyanane; unttin xoots fana cer dhaboda.

13 Un nagara oochchide gisho fa oochito ekkoda. Awarara matsintti yexxitera doollizanno ufays baz ga7i qoppane. Un borinttii tuna maaqqii yinttara yezitera yinttara shaakkinttize siiqo mokkitera ufayttane.
14 Olale hyantta kumiden nagara ashshoosse aafe yene; mahi nagara oochchizanno ashshoos. Ammanora minggikaayze asuntsana cimmane. Unttis ubba wode amudhdhize wozina yene; un baaddinttiduntsana.
15 Un luule oge ashshii, gene miishe yiqsinttii balide, Bi7oora na7a Balaama oge kaallida.
16 E fa nagartti gisho seerinttida; ohodes dandda7oosse hyartta asi fana ohi nabize eeyatitsito teqqida.

2:6 Medho 6:1—7:24 **2:7** Medho 19:24 **2:8** Medho 19:1-16 **2:16** Faydo 22:4-35

17 Yentsi asuntsi melide hyaatsi aafe fanan zhuubba
tookkii kanggize dhonne fana; unttana naagize linxi yiide
dhuma.
18 Un cer utura qaala ohinttitera iita baz oochchii yeze
asunts giddappa kezii hyaga miinggikaayze asuntsana olale
hyanttaran asho amoran cimmii balitsane.
19 Un faasi dhabe arotitsa yezitera melluntsago, «Yin arotit-
stsappa kessada» yagaane. Akkos gayko, asi fa gaminttide
baz ubbas aro.
20 Un ashshize nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa erii hyanna
alame tunatitsitippa kessii ekkideppa suuba, mahi qaxintti
gaminttiko tiino yeze yesttippa suubanna unttis wozzi iita
maaqqada.
21 Un xillotitsi oge erii maaqqii ashshizannippa tiino
geeshi kiitto erikaayzako unttis lo77o yeshsha.
22 «Kana fa cooshago suub maaqqane» mahi, «Meeccinttide
gudayille suub maaqqii looqa gidda gol7inttane» gaaze
aazize turo maaqqizanna unttalla afa folinttida.

3

Laatstsii yo7oda

1 Ta siiquntso, hyay ta yinttis xaafide dabddaabbize
lam7intsa. Taanii hyantsi lam77i dabddaabbuntsana yinttis
xaafide, yin luule qofa qoppode fana yinttana dentsitsodes.
2 Mahi geeshi nabuntsi zaga ohide qaalaran nuna
ashshize Laatstse, hawaaruntsi baggara kiitinttide kiitto yin
oochchode fana koyane.
3 Ubbappa tiinidhii, wode wurssutsite fa amito kaal-
lizuntsin borizuntsi borittera yo7odanno erote.
4 Un, «Laatstsi Yesuusa yo7oda gaydanna aba yene? Nu
aduntsi hyayqqida, yezin ubba bazi sa7a medhinttideppa
dentsii yezanni fana yene» yagaane.
5 Gaama wodeppa tiino salo Xoozze qaaltte medhintti-
danno; mahi sa7a hyaatsappa medhinttidannon hyaatsi
gidda medhinttidanno erittera kaddane.
6 Yinna wodite yeze sa7ita hyaatsara qoodhintti dhabida.
7 Yezin hyatte yeze salttan sa7itan, Xoozzes goynoosuntsi
firddinttize qamman dhabode qamma yellodes yinna
qaaltte tamas naaginttii yene.
8 Yezin ta siiquntso, Laatstse kale fettii qamma mukul
bere fana maaqqizanno mukul bere fettii qamma fana
maaqqizanno hyanno fettii baz botippete.
9 Fete fete gam7ida ga7i qoppizannii fana, Laatstsii fa
ufays qaaltti gisho gam7oos. Yezin ooden dhabaame fana

3:4 Yihu. 18 **3:6** Medho 1:6-9 **3:7** Medho 7:11

koyi ubbuntsi fa nagarttippa maaqqade fana yin gisho ga7i dandda7ane.
10 Yezin Laatstse qamtta kayzo fana yo7oda. Yinna qamtte salo damma guumera dhaboda; salo medhetuntsi tamara eexinttoda; sa7an izilla afa yeze ubbanna dhaboda.
11 Yikke, ubba bazi yinnii gaar yii7i dhabizebaz maaqqiko yin waako yeze asi maaqqades beeze? Yin geeshin Xoozii ufayssize yessii yessades beezane.
12 Yin tiinora ye7ize Xoozze qamtto naagittera yinttis dandda7inttize baz ubba oochchii yinna qamtto ellisizote. Yinna qamtte salon ize yeze bazi tamara eexinttoda; damma tama michara til77oda.
13 Yezin nuunii xillotitsi yeze kille salon kille sa7a Xoozze ufays qaaltti gaar naagoda.
14 Yinnii gisho, ta siiquntso, nu yinna qamtto naagize gisho yeellan bore baayzuntsana maaqqii, Laatstsara sarora yessades minggote.
15 Yin attode fana koyi Laatstsii dandda7ezanno botippete. Mahi nu siiqo ishay, Phawuloosa, Xoozii ees inggide cinccatitsara yinnii fana yinttis xaafida.
16 E fa kiitite ubba yentsi bazito xaafida. E dabddaabbiti gidda qoppodes waaytsize qofa yene. Tamaarikaayzen miinggikaayze asuntsi melle Xoozze qaaltto wobbizanni fana hyanna kiitton faas dhabodes machchi wobbizane.
17 Yinnii gisho, ta siiquntso, yin yinno erize gisho genuntsi balara ciminttii, dhabaame fanan miinggi yeze baasttippa gol7aame fana naaginttote.
18 Yezin nuna ashshize nu Laatstse, Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsaran eratitsaran diccote. Ees hyatten medhinan bonchcho maaqqe. Amin77e.

3:9 Maz. 90:4 **3:11** Maato. 24:43; Luqa. 12:39; 1 Tese. 5:2; Qon. 16:15 **3:14** Isa. 65:17; 66:22; Qon. 21:1

Wahannisa Xaafide
Tiino Kiita
Gele

Hawaare Wahannisa xaafide tiino kiita, lam77i aafe qofa aykkane. Yinnan nabbabizuntsi Xoozaran E na7ay Yesuus Kiristtoosara fettetitsa yessade fana mintsitsodesin yinna fettetitsito dhabsize worddo timirtteppa hyaakkode fana unttana qofissades. Ye wode denddide worddo timirtte, «Xoozii benttoosse ayyaanara alame medhdhida. Hyanna benttize alamiton nu galtto Xoozii medhdhikaayze gisho iita. Mahi hyanna benttize alamitan nu gallita nu ayyaaniza qohodesin tunissades dandda7oos» yaga7i tamaarssane. Yinno gaazanna, tiino, Yesuusa asi maaqqii yi7ikaaya. Lam7intsa, fettii asi fa ayyaana tunizikaayzara fa ashora nagara oochchodes dandda7ane yaga7e.

Yinnii gisho, Wahannisa fa kiitte, Yesuusa as maaqqii yi7idanno kaddize oonin Xoozze na7a maaqqoos (4:2-3). Mahi Xoozappa yelinttide oonin ubba wode nagarara yezoos (3:6) yaga7i xaafida.

Ye worddo asttamaaruntsi, «Atotitsi gaazanna, hyanna alame yessis un7intteppa kezii wallo maaqqii yeze» yagaane. Yinnilla afa gujjii, «Iitan lo77o shaakkii ayfo maaqqin, mahi melle asi siiqo maaqqin atotitsara akkon yellinttizebaz baaya» yagaane.

Xaafize yinna timirttito ixxii, «Yesuus Kiristtoosa folo asi. Yesuusa ammanzuntsin Xoozza siiqizuntsi ubba fa gidda fetay fetayra siiqinttodes beezane» yaga7i ohida.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-4*
Foo7on dhuman *1:5—2:29*
Xoozze na7untsanan Xalahe na7untsana *3:1-24*
Turon worddo *4:1-6*
Siiqo oocha *4:7-21*
Gamize ammano *5:1-21*

De7o inggize qaala

1 Nu tiinoppa dentsii yeze, nu hyayttira si7ida, aaftte
bi7ida, nu kushite bochchida anjjo qaalabaz yinttis xaafane.
2 Yinna de7o inggize qonccin, nuunii eza bi7i, E baz
markkidhane. Aday kale yeze nuus qonccin, medhina
de7obaz yinttis awajjane.

1:2 Waha. 1:1

3 Nuura yinttis fettetitsi yessade fana nu bi7idannon
si7idanno yinttis ohine. Nuus fettetitsi yezanni fana
Adayran E Na7a Yesuus Kiristtoosara fettetitsi yene.
4 Nu ufaysita mulo maaqqade fana yinno yinttis xaafoda.

Xoozii foo7o

5 Nuunii eeppa si7ide, yinttis ohize kiitta hyanno: «Xoozii
foo7o; E gidda dhuma baaya» gaazanno.
6 Nu eera fettetitsa yene yaga7itera dhuma yeziko, nu
ohiten nu oochite warddidhdhane turetitsi baaya.
7 Yezin foo7o E maaqqidanni fana, nuunin foo7o yeziko,
nuus wol gidda fettetitsi yene. E na7ay, Yesuus suutsita
nagara ubbappa nuna geeshane.
8 Nuunii, nuura nagara baaya gayko nu nuna cimmane;
nuura turetitsi baaya.
9 Yezin Xoozis nu nagartto buuxiko, E nu nagartto atto
gawudesin nu bala oocha ubbannippa nuna geeshodes,
ammaninttidayan xillon.
10 Nuunii nagara oochchikaaya gayko Xoozza worddo
mahine; E qaalttan nu gidda baaya.

2

Kiristtoosa nuus xabaaqe

1 Ta na7untso, nagara yin oochchaame fana taanii hyanno
yinttis xaafane. Yezin oonin nagara oochchiko Ade kale nuus
xabaaqe Xillo Yesuus Kiristtoosa yene.
2 Nu nagartta Kiristtoosa baggara atto ga7inttida. E nu
nagartti xalaalas baayzin as ubba nagaras.
3 Nuunii Xoozze kiita foliko, so7e baytsi, turo nu eza erane.
4 Oonin, «Ta eza erane» ga7ittera, E kiitto folaanxiko ye
atstse worddo; turetitsi E gidda baaya.
5 Yezin E qaalttis oonin kiitinttizebaz maaqqiko ye atstse
Xoozze siiqita E gidda folo maaqqane. Nuunii Xoozara
yezannis yinna fa ommite turii markka.
6 Taanii, «Xoozar yene» yagaaze oonin Kiristtoosa yezi-
danni fana yessades beezane.

Kille kiita

7 Ta siiqo ishuntso, taanii yinttis tiinoppa yeze gal77a kiita
xaafane fattin kille kiita xaafoos. Yinnan yin si7ide gal77a
kiita.
8 Maaqqikon, Kiristtoosa giddan yin giddan turo maaqqii
yeze, kille kiita xaafane. Dhuma aadhin, hyatte turii foo7o
foo7ane.

1:3 Waha. 1:14 **2:8** Waha. 13:34

9 «Foo7o yene» ga7itera fa ishaya ixxize oonin, hyatten dhuma yene.
10 Fa ishaya kadhize ooden foo7o yene. Ye atstsa melle eza dhubbize baz baaya.
11 Yezin fa ishaya ixxize ooden dhuma yene; dhuma hyanttane. Dhuma E aafto goozide gisho aba hyanggizakon eroos.
12 Ta na7untso, Kiristtoosa suntsiti baggara yin nagartta maarotitsi denggide gisho taanii yinttis xaafane.
13 Aduntso, tiinoppa yeze, eza yin eride gisho yinttis xaafane. Na7atitsuntso, Xalahe yin gamide gisho yinttis xaafane.
14 Na7untso, Xoozza yin eride gisho yinttis xaafane. Aduntso, tiinoppa yeze eza yin eride gisho yinttis xaafane. Na7atitsuntso, yin gooba maaqqide gisho Xoozze qaala yinttara yeze gishon Xalahe yin gamide gisho yinttis xaafane.
15 Alame woy alame yeze baz kadhippete. Alame kadhize oonin Xoozze adaya kadhoos.
16 Alame yeze ubbanna, asho amotitsi, aafe bi7i amudhdhize bazin miishera ceeqintte alame bazi fattin Xoozappa baaya.
17 Alamen alame as amo ubba aadhoda, yezin Xoozze qofa oochchize ooden medhina yessada.

Kiristtoosa ixxizuntsappa naagintte

18 Ta na7untso, wode wurssutsita ukkida. Kiristtoosa ixxize tiinoppa yo7odanno yin si7idanni fana melle atto yezin, hyatten E morkkuntsi gaamuntsi denddida. Yinnii gisho, wode wurssutsita ukkidanno nuunii yinne erane.
19 Yentsi morkkuntsi nu bagga maaqqoosse gisho nu giddappa kezida. Un nu bagga yezako nu gidda yessada, yezin unttappa oonin nu bagga maaqqoosanna erinttode fana nu giddappa kezida.
20 Yezin Kiristtoosa yinttalla afa Geeshi Ayyaana gussida; mahi yin ubbuntsi turtto erane.
21 Turtto yin erize gishon turii gidda akkon worddo baayzanno yin erize gisho taanii yinttis xaafane fattin turtto yin eroosse gisho baaya.
22 Yesuusa, Xoozii tizhidaya baaya ga7i kaddize asuntsappa melle worddo ohize oode? Ezii Kiristtoosa ixxiza. E na7aya kaddiko Adayan kaddane.
23 Na7aya kaddize oodesin Aday baaya; mahi Na7ays markkidhize oodesin Aday yene.
24 Yinnii gisho, tiino yin si7ize qaaltto yin wozintte mintsii naagote. Tiino si7idanno yin naagiko yinttis Na7ayran Adayran fettetitsi yessada.

25 Yinnan Kiristtoosa inggide medhina de7o.
26 Yinttana balisize asunts gisho taanii hyanno yinttis xaafida.
27 Yezin Kiristtoosappa ekkide Ayyaana yin gidda yeze gisho melle asttamaare koshshoos, E ubba bazi tamaarssoda, tamaarssizannan turo fattin worddo baaya. Yinnii gisho Geeshi Ayyaana yinttara yeze gisho oonin yinttana tamaarsse beezoos. Yezin E ayyaana tizhe ubba baz yinttana tamaarssizanni fana turo fattin worddo baaya. Yinnii gisho Geeshi Ayyaana yinttana tamaarssidanni fana Kiristtoosa gidda yezote.
28 Yikke, ta na7untso, E qonccize wode nuunii zhashimo baytsi E ye7ize qamma E tiino nu yeellara aachinttaame fana eer yezote.
29 Kiristtoosa xillo maaqqizanno yin eriko xillo oochchize ubba Xoozze na7a maaqqizanno erote.

3

Xoozze na7untsana
1 Nu Xoozze na7untsana ga7intti xeeginttode fana Xoozii nuna akko fana kadhizako bo7ote. Nu turo Xoozze na7untsana. Hyanna alamita Xoozza eroosse gisho nunan eroos.
2 Ta siiquntso, hyatte nu Xoozze na7a; nu wayadyezako hyaga erinttikaaya. Yezin Kiristtoosa qonccize wode nu E fana hyanodanno erane. E turita yezanno nuunii be7ada.
3 Kiristtoosa be7ada ga7i ufayssar naagize oonin, Kiristtoosa geeshi maaqqizannifana fa ommito geeshane.
4 Nagara higge lale maaqqize gisho nagara oochchize ubba Xoozze higgito lalane.
5 Kiristtoosa as nagara dhabsodes qonccidanno yin erane; ezara nagara baaya.
6 Kiristtoosa yeze oonin nagarara yezoos. Mahi nagarara yeze oonin eza bi7ikaaya woy erikaaya.
7 Ta na7untso, yinttana oonin balitsippe. Kiristtoosa xillo maaqqidanni fana xillo oochchize oonin xillo.
8 Xalahe tiinoppa nagara oochchize gisho nagara ubba wode oochchize oonin Xalahe igina. Yinnii gisho, Xoozze Na7ay Xalahe oocha dhabsodes qonccida.
9 Xoozze na7untsana maaqqide oonin Xoozze Ayyaana ezar yeze gisho E ubba wode nagarara yezoos. Xoozii Ees Ade maaqqide gisho nagarara yezoos.
10 Xoozze na7untsin Xalahe na7unts dummatetsita hyanne erinttane; xillo oochchoose asi woy fa ishaya kadhoosse asi Xoozze na7a maaqqoos.

3:2 Waha. 1:12 **3:6** Waha. 1:29

Fetay fetaya kadhote

11 Tiinoppa yin si7ide kiita, «Fete fetaya kadhodes
beezane» gaaze kiita.
12 Nuunii Qaa7ela fana maaqqodes beezoos. Qaa7ela
Xalahe igina maaqqii fa ishaya wodhida. E fa ishaya akkos
wodhido? E oochita iita maaqqide gishon E ishay oochita
lo77o maaqqide gisho wodhida.
13 Ta ishuntso, hyanna alame asuntsi yinttana ixxiko
gaama qoppipete.
14 Nuunii nu ishuntsana siiqize gisho hyayqoppa de7o
fiinggidanno erane. Fa ishaya kadhoosse oonin hyayqo
dasho gidda yezane.
15 Fa ishaya ixxize oonin shemppo wodhizaya. Mahi
shemppo wodhize oodesin medhina de7o baayzanno yin
erane.
16 Kiristtoosa fa shemppito nu gisho aatstsii inggidanne
siiqo akko yezako nu erida. Nuunin nu ishuntsi gisho nu
shemppito aatstsii inggodes beezane.
17 Yezin hyanna alamite qolo yeze oonin madhidhiza
bi7itera, ees yiqsinttanxiko fa wozintte Xoozze siiqo yene
gawudes wayzi dandda7ode?
18 Ta na7untso, nu oocharan turetitsara nu siiqito qon-
ccissades beezane fattin hyarii ohe xalaalara woy doona
xalaalara siiqinttodes beezoos.

Xoozalla yeze ammanintte

19 Nuunii fete fetaya siiqiko, yinne nuunii turii bagga
maaqqizanno erane; yinnis Xoozze tiino yeellidhoos.
20 Nu wozintta nuulla afa firddiza maaqqiko, Xoozze nu
wozinttippa damma maaqqizanno erane; E ubba baz erane.
21 Ta siiquntso, nu wozintta nuulla afa firddiza maaqqiko
nuunii Xoozze tiino zhashitoos.
22 Nuunii E kiitto naagize gishon eza ufayssize baz
oochchize gisho woossize baz ubba eeppa ekkane.
23 Kiristtoosa nuna kiittidanni fana Xoozze na7a Yesuus
Kiristtoosa ammanode gaaran fete fetaya siiqode fana Xoozii
nuna kiittida.
24 Xoozze kiita naagize oonin Xoozara yene; Xoozin eera
yene. Xoozii nuus inggide Geeshi Ayyaana baggara E nuura
yezanno erane.

4

Ayyaana shaakkii erote

3:12 Waha. 13:34 **3:13** Medho 4:8 **3:15** Waha. 5:24 **3:24** Waha. 13:34; 15:12, 17

1 Ta siiquntso, ayyaana ubba ammanippete, yezin un
Xoozappa yezako qurichchi bo7ote. Akkos gayko, gaama
worddo nabuntsi alamella denddida.
2 Yesuus Kiristtoosa asi maaqqii yi7idanno ammanze asi
ubba Xoozze Ayyaana; Xoozze Ayyaana maaqqizanno yin
yinne eroda.
3 Kiristtoosa asi maaqqii yi7idanno ammanoosse as gidda
Xoozze Ayyaana baaya. Yeynnii Kiristtoosa ixxize ayyaana.
Yin ye ayyaanze ye7odanno tiino si7ida; E melle atto yezin
hyatten alame yene.
4 Ta na7untso, yin Xoozis. Yin gidda yeze Geeshi Ayyaana
alame yeze ayyaanappa damma wolqqaama maaqqide
gisho worddo nabuntsana yin gamida.
5 Un hyanna alamiti asi maaqqide gisho hyanna
alamitibaz ohine; hyanna alamiti asi un ohito si7ine.
6 Nuunii Xoozappa; Xoozza erize oonin nuna si7ine.
Xoozza eroosse oonin nuna si7oos. Nuunii turii ayyaanan
worddo ayyaana yinne shaakkane.

Xoozii siiqo

7 Ta siiquntso, siiqo Xoozappa yi7ize gisho ane fetay
fetayra siiqinttote. Siiqize oonin Xoozze na7a; E Xoozza
erane.
8 Xoozii siiqo maaqqize gisho siiqoosse oonin Xoozza
eroos.
9 Nuunii Kiristtoosa baggara de7o denggode fana Xoozii fa
fettii Na7aya hyanna alamite kiittida. Xoozii nuna fa siiqito
yinne beezida.
10 Turii siiqo gaazanna yikke: nuunii Xoozza siiqide
gisho baayzin Xoozii nuna siiqide gishon nu nagartti gisho
zharshintti nuna maarodes fa Na7aya kiittide gisho.
11 Ta siiquntso, Xoozii nuna hyannii gaar siiqiko, nuunin
fete fetaya siiqodes beezane.
12 Xoozza bi7ide oonin baaya. Nu fete fetaya siiqiko Xoozii
nuura yene; E siiqitan nuulla folo maaqqane.
13 Xoozii fa Geeshi Ayyaana nuus inggide gisho nuunii
Xoozara yezannon ezin nuura yezanno erane.
14 Aday fa Na7aya, hyanna alamito ashshode fana kiitti-
danno nuunii bi7i markkidhane.
15 Yesuusa Xoozze Na7a maaqqizanno ammanii markkid-
hize ooderan Xoozii yene; ezin Xoozara yene.
16 Xoozii nuna siiqizanno nuunii eranen ammanane.

Xoozii siiqo. Siiqo yeze oonin Xoozara yene; Xoozin eera
yene.

4:13 Waha. 1:18

17 Nu yestta hyanna alamite Kiristtoosa yezidanni fana maaqqize gisho firdda qamma zhashtikaayzara E tiino shiiqodes E siiqita nu gidda folo maaqqane.
18 Siiqo gidda zhashimo baaya, turii siiqo zhashimo kessii olane. Zhashimo seeritsara wolla hyanggize gisho zhashtize atstse siiqita folo maaqqoos.
19 Xoozii tiino nuna siiqide gisho nuunin siiqane.
20 Oonin, «Xoozza siiqane» ga7itira fa ishaya ixxiko, E worddo. Akkos gayko, be7ize fa ishaya siiqoosse oonin bi7ikaayze Xoozza siiqodes wayzi dandda7e?
21 Kiristtoosa nuus inggide kiitta hyanno; «Xoozza siiqize oonin fa ishaya siiqodes beezane» gaazanno.

5

Alame ammanora game

1 Yesuusa, E Kiristtoosa ga7i, ammanze oonin Xoozze na7a. Adaya siiqize oonin E Na7ayan siiqane.
2 Nuunii Xoozza siiqize gishon E kiitto naagize gisho Xoozze na7untsana siiqizanno yinne erane.
3 Nuunii Xoozza siiqiko, E kiitto naagene. E kiitta deexizebaz baaya.
4 Akkos gayko, Xoozze na7a maaqqide oonin hyanna alamito gamodes dandda7ane. Nuunii hyanna alamito gamodanna ammanora.
5 Alame gamodes dandda7ize oode? Yesuusa Xoozze na7a maaqqidanno ammanze asi xalaala gamoda.

Kiristtoosas ingginttide markkatitsi

6 Yesuus Kiristtoosa xinqqate beezize hyaatsaran hyayqo beezize suutsara yi7ida. E, hyaatsaran suutsara yi7ida fattin hyaatsi xalaalara yi7ikaaya. Geeshi Ayyaana turo maaqqide gisho yinna turo maaqqizanno markkidhane.
7 Hyaydzdzii markkuntsi yene.
8 Yentses, Geeshi Ayyaana, hyaatsin suutsi. Hyantsi hyaydzdzuntsi markkatitsita fetto.
9 Nu asi markkidhizanno ekkane. Yezin Xoozze markkatitsita asannippa gaama aadhane. Xoozii fa Na7ays markkidhidanna hyanno.
10 Xoozze na7aya ammanze atstse wozintte hyanna markkatitsita yene. Xoozza ammanoosse oonin Xoozze fa Na7ays markkidhide markkatitsito ammanikaayze gisho Xoozza worddo mahine.
11 Yikke, markkatitsita hyanno; Xoozii nuus medhina de7o inggida; yinna de7itan E Na7ayra yene.

5:4 Waha. 14:15

12 Xoozze Na7ay yeze oodesin de7o yene. Xoozze Na7ay
baayze oodesin de7o baaya.

Medhina de7o
13 Xoozze Na7a ammanze yinttis medhina de7o yezanno
yin erode fana hyanno yinttis xaafida.
14 Xoozze qofa gaar akko bazin eza woossiko, E si7izanno
nuunii erize gisho eza ammaninttane.
15 Nuunii woossidebaz ubba E si7izanno eriko, nuunii
woossize baz ubba E inggodanno erane.
16 Oonin fa ishaya hyayqo beezoosse nagara oochchizin
bi7iko, Xooz ees woossodes beezane. Hyayqo beezoosse
nagara oochchiduntsis Xoozii de7o inggane. Hyayqo beezize
nagara yene. Taanii yinttana yinnis Xooz woossote ga7oos.
17 Iita oocha ubba nagara, yezin hyayqo beezoosse nagara
yene.
18 Xoozze Na7ay unttana naagize gisho Xoozze na7utsana
maaqqide oonin nagara oochchosanno nuunii erane. Xalahe
unttana qohodes dandda7oos.
19 Nuunii Xoozis maaqqidanno hyanna kumutsi alamita
Xalahes aqizanno erane.
20 Nuunii turii Xoozza erode fana Xoozze Na7ay
yi7idannon nuus qoppize wozina inggidanno erane. Nuunii
E na7a, Yesuus Kiristtoosa baggara turii Xoozara yene.
Nuunii turii Xoozaran na7ay Yesuus Kiristtoosara fettetitsi
yene.
21 Ta na7untso, eequntsappa hyaakkote.

5:12 Waha. 3:36

Wahannisa Xaafide
Lam7intsa Kiita
Gele

Wahannisa xaafide lam7intsa kiita, Yesuusa hawaare maaqqide cimize, Wahannisa xaafida. Xaafinttidannan doorinttide inttisin I na7untsis. Oode eride, yinnan fettii woosa keetsisin ize goynize asuntsis maaqqaanxi attoos. Hyay hyaata kiitize xaafinttide, un fetay fetayra siiqinttode fana qofissadesin worddo asttamaaruntsappan un timirtteppa naaginttode fana qofissades.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1-3*
Siiqo ubbappa damma *4-6*
Worddo timirtteppa naagintte *7-11*
Xaatsi qofa *12-13*

1 Ta cimize doorunttide kara intisin I na7untsis kiitinttide kiita. Ta xalaala baayzin turtto erize ubbuntsi kadhane.

2 Ye turize nuura yeze gishon medhina nuura yessade gisho taanii yinttana turo kadhane.

3 Xoozze nu Aday E na7ay Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita, maarotitsitan sarotitsitan turiran siiqoran wolla nuura maaqqe.

Turon siiqon

4 Aday nuna kiittidanni fana, ne na7untsappa bagguntsi, turis kiitinttizanno bi7i taanii gaama ufayttida.

5 Kara intte, hyatten nuunii ubba fete fetaya siiqode gaar taanii nena woossane. Ye kiitize tiinoppa nuura yeze kiita fattin taanii nees kille kiita xaafoos.

6 Turii siiqo nu Xoozze kiita naagii yessadanno. Mahi tiinoppa yin si7idanni fana E kiitta, yin ubbuntsi «siiqora yezote» gaazanno.

7 Yesuus Kiristtoosa asi maaqqii yi7idanno ammanoosse, gaama balitsize asuntsi, alamite denddida. Yinnii gaarize asi oonin balitsizan Kiristtoosa ixxizan.

8 Yin oochchide kumutsi waagito ekkodes minggote. Yin oochchidanna dhabaame fana naaginttote.

9 Kiristtoosa timirttite miinggi yezoossesin E timirttitippa hyaakkii yeze atstses Xoozii baaya. Kiristtoosa timirttite yeze atstses Adayin Na7ayin yene.

10 Oonin yinttago yi7itera hyanna timirttito ekkikaayzar yi7iko, yin kara geltsippete; saron gayppete.

11 Eza saro gaaze oonin E iita oochite eera shaakkinttane.

1:6 Waha. 13:34; 15:12, 17

Wurssutsi saritse

12 Taanii yinttis xaafodes koyde gaama baz yene, yezin worqqateran qalamera xaafodes koyoos. Nu ufayssita folinttode fana yinttara sino yellintti ohinttodes yinttago hyammada ga7i qoppane.

13 Xoozii dooride ne mishti na7untsi nena saro gaane.

Wahannisa Xaafide
Hyaydzdzintsa Kiita
Gele

Wahannisa xaafide hyaydzdzintsa kiita, Yesuusa hawaare maaqqide cimize, Wahannisa xaafida. E xaafidannan Gaayoosa ga7inttize fettii woosa keetstsi yenggizes. Xaafize fettii baggara Gaayoosa melle ammanzuntsana maaddide gisho eza galatane; mahi melle baggara Diyotirafiisa ga7inttize woosa keetstsis ade maaqqides koyze gene atstseppa naaginttode fana qofizane.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1-4*
Gaayoosa galatinttida *5-8*
Diyotirafiisa borinttida *9-10*
Dimexiroosa galatinttida *11-12*
Xaatsi qofa *13-15*

1 Taanii woosa keetsi cimize, turo kadhize Gaayoosas kiittide kiita.
2 Ta siiqizayo, ne yessita ubba giigode fana, qone yessade fanan ayyaana shemppo ne denggode fana woossane.
3 Fettii fettii ammanze asuntsi yi7i, ubba wode ne turis ammaninttii yezannon ne turibaz markkidhide wode taanii gaama ufayttida.
4 Ta na7untsi turetitsara yezanno si7izannippa aadhize, tana ufayssize bazi baaya.

Gaayoosa galatinttida

5 Ta siiqizayo, un nees zaqqo maaqqikon, ne ammanize asuntsis ammanintte oocha oochchane.
6 Un ne siiqitibaz woosa keetstsa markkidhane. Hyatten un hyanggize ogite Xoozii kadhizanni fana oochchii unttana maaddiko lo77o oochchane.
7 Un Kiristtoosas oochchodes kezitera, ammanoose asuntsappa akkon ekkikaaya.
8 Nuunii turii oocha unttara wolla oochchodes hyantsi fana yeze asuntsana maaddodes beezane.

Diyotirefiisan Dimexiroosa

9 Taanii woosa keetsitis kiita xaafida, yezin woosa keetsis cima maaqqodes koyze Diyotirafiisa nu gaazanno ekkoos.
10 Yinnii gisho, taanii ize hyanggize wode E nuulla afa ohide iita ohiton E oochchide oochito ubba ohoda. E yinno

1:2 Hawa. 19:29; Rome 16:23; 1 Qoro. 1:14

eerida ga7i, nu ishuntsi ye7ize wode mokkoos. Melle atto yezin, unttana mokkodes koyzuntsana kayi woosa keetst-sappa kessane.

11 Ta siiqizayo, lo77o baz aazop attin iita baz aazippe. Lo77o baz oochchize oonin Xoozze asi, yezin iita baz oochchize oonin Xoozza bi7ikaaya.

12 Dimexiroosa lo77o asi maaqqidanno asi ubba markkidhane. Turita fa ommite E baz markkidhane; nuunin E baz markkidhane; nu markkatitsitan turo maaqqizanno yin erane.

Wurssutsi saritse

13 Taanii nees xaafodes koyde gaama baz yene, yezin qalamer warqqatella xaafodes koyoos.

14 Yezin taanii ukkera neera yellinttodes koyane; ye wode neera ohinttoda.

15 Saro nees maaqqe.

Ne lagguntsi nena saro gaane. Nu lagguntsana ubba un suntsito suntsito xeegii tana «Saro gayda» ga7o.

Yihuda Xaafide Kiita Gele

Yihuda kiita xaafinttide, ammananxi yezitera ammanze asi aazii worddo timirtte dalggize asuntsappa ammanze asuntsi naaginttode gaar qofissades. Hyay hyaata kiitize fa gidda aykkide qoftta lam7intsa Phexiroosa kiita aazane. Xaafize, «Ammanze asuntsis fettii tohen wurssutsi yellodes ingginttide ammanos olinttote» yaga7i nabbabizuntsana mintsii qofizane.

Aafe Qofuntsi

Saritse *1-2*
Worddo asttamaarunts timirttiton un gol7ito *3-16*
Ammano naagode fana ingginttide zore *17-23*
Galata woosa *24-25*

1 Taanii Yihuda, Yesuus Kiristtoosa arize, Yayqooba ishay;
Xoozii xeegiduntsis, Xoozze Aday kadhizuntsin Yesuus Kiristtoosas naaginttiduntsis hyay kiitiza xaafida.
2 Maarotitsi, sarotitsin siiqon yinttis gaanggo.

Worddo asttamaaruntsana

3 Ta siiqo ishuntso, nuunii wolla shaakkinttize atotitsiti baz yinttis xaafodes taanii gaama amudhdhida. Yezin ammanze asuntsis fettii tohen lam7intsaames ingginttide ammano gisho olinttode gaar yinttana zoritera xaafodanna taas koshshize baz maaqqida.
4 Gaama wodeppa tiino un firddita xaafintti bettide, fettii fettii asuntsi oonin erikaayzin aachintti yin gidda gelida. Un Xoozza eroosuntsana, un nu Xoozzes aadho keehatitsito tuna oocha hyanttodes maaddinttize oge mahi ekkane. Fa xalaala kaati maaqqide, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa kaddane.
5 Yezin yin hyanno ubba erizebaz maaqqikon, Laatstsi Isra7eele asuntsi Gibxxe sa7appa wayzi kessezako, mahi suubappa ammanoosuntsana dhabsidanno ta yinttana qofissades koyane.
6 Fa yeze bestto ashshii, faas ingginttide adetits wolqqito naagikaayze kiitanchchuntsana, damma firdda qamma yellodes Xoozii unttana dhumappa oomora medhina santsalaatara accii gaddida.
7 Yinnii gaar, Soodoman Gamoora asuntsi un kale yeze katama asuntsara olale hyanttida; un medho woga baayze

1:2 Maato. 13:55; Mar. 6:3 **1:6** Keze 12:51; Faydo 14:29-30

olale oochchida. Un medhina tamar firddinttoduntsis aazize maaqqida.

8 Yinnii fanan, yentsi asuntsi abukkora fa galtto tunizane; adetits wolqqara yezuntsana borane; salo bonchcho yezuntsanan cazhane.

9 Yezin kiitanchchuntsi hyalaqa Mika7eele Muse ahas Xalahera lallide wode «Laatstsii nena seero» yagayda fattin eella afa cashshi qaala ohi mootodes koykaaya.

10 Yezin hyantsi asuntsi faas eroosse baz ubba cazhane; mahi un wozina baayze hyaars fana medho qofara erizebazi yezikon, iza unttana dhabsoda.

11 Unttana bade! Un Qaa7ela oge hyanggida. Miishe koyi Balaama balidanne gol7ida. Qore ixxidanni fana unttin Xoozalla denddii dhabida.

12 Hyantsi asuntsi, siiqo zhagana bessa yinttara bettize wode yeella baayze borinttiduntsana. Un fana xalaala yenggizuntsana. Un zhuubba kanggize ira baayze dhonne fana. Mahi aafe wode aafe baayze, xaphora shodinttide, lam77i tohe melide minxa fana.

13 Un mintsi abba zulunttе gaar fa yeella oochchar dubbizuntsana. Un medhina linxi yiide dhuma naagize waayinttize xoolinttuntsana.

14 Addaamappa dentsii, laappuntso yeletitsi maaqqide Heenokan, hyantsi asuntsbaz tinbbite ohittera, «Yikke, Laatstsii, fa gaama mukul geeshshuntsara ye7oda.

15 Asuntsana ubba firddoda; genuntsana ubba un oochchide iita oochiti ubba gishon genetitsara un Xoozzella afa ohinttide iita ohiti ubba gisho firddoda» gayda.

16 Yentsi asuntsi ubba wode zuuzinggizuntsanan ohe koyzuntsana. Mahi fa iita amotitsito kaallane; fana ceeqqanen fana maaddize baz denggodes melluntsana nashshane.

Wurssutsi zore

17 Yezin ta ishuntso, nu laatstse Yesuus Kiristtoosa hawaaruntsi zaga yinttis ohide qaaltto qoppote.

18 Un, «Wurssutsi wodite, Xoozze qofa ashshii fa iita amotitsi kaallii Xooz toochizuntsi ye7oda» gayda.

19 Yentsi asuntsi as gidda shaako medhdhizuntsana, fa asho amotitsis aqizuntsana Geeshi Ayyaana baayzuntsana.

20 Yezin ta ishuntso, geeshi maaqqide yin ammantte yinttana Ayyaanar dichchodes minggote; mahi Geeshi Ayyaana wolqqa woossote.

1:8 Medho 19:1-24 **1:10** Dane. 10:13, 21; 12:1; Qon. 12:7; Mahe 34:6; Zakka. 3:2 **1:12** Medho 4:3-8; Faydo 22:1-35; 16:1-35 **1:15** Medho 5:18, 21-24 **1:19** 2 Phex. 3:3

21 Yinttana medhina de7o yeltsize nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa maarotitsi naagitera yinttana Xoozze siiqite naagote.

22 So7ize asuntsis yiqsinttote.

23 Fettii fettii asuntsana tamappa kessii ekkote. Melluntsis nagarara tunide un galtto bochchide afultto ixxittera zhashimora maarote.

Galatan woosan

24 Yin gol7aame fana naagodesin bore baayzuntsana mahi damma ufayssara kumide tiino shiishodes dandda7ize,

25 nuna ashshize fettii Xoozze, nu Laatstse Yesuus Kiristtoosa baggara bonchchon, dammatetsi, wolqqan adetits wolqqa, zagappa aykkii, hyatten, medhina ees maaqqe. Amin77e.

Wahannisa Qonccitsi
Gele

Wahannisa qonccitsi xaafinttidanna, ammanze asuntsi Yesuus Kiristtoosa faas Laatstsii mahi, ammanide gisho unttana baytsin waaye yellide wode. Xaafize loytsi bi7ide aafe qoftta, ammanze asis ufayssita kumutsi maaqqade gaar unttana mintsitsi, unttana yellide baytsin madha gidda fa ammantte miinggi eqqode gaar dentsitsodes.

Maxaafite aadhize kifiltta gaaman kaallii kaallii qonccide qonccitsito aykkane. Yinna qonccitsita ye wode yeze asuntsis gelane, yezin melluntsis saza qofa maaqqii gam7ida. Un ohinttidannan misile aazize ohera. Hyay maxaafize gidda yeze faydita, makkize miishuntsin xootsuntsi deruntsin ayyaana medhetits aazize. Mazmure azmaachche mahi mahi zammarinttizanni fana, hyay maxaafize gidda yeze aafe qoftta dumma dumma qonccits baggara dumma dumma ogera mahi mahi shiiqida. Hyay maxaafize bilitsitis dumma dumma qofa yezikon, aafe qoftta qoncce. Yinnan, «Xoozii Laatstse Kiristtoosa baggara lam7intsoose ogera fa morkkuntsana, Xalahera gujjii, fettii tohe wurssutsi yellodes gamoda. Yinna gamtippa suuba, ees ammaninttii yezide fa bagguntsana kille salon kille sa7a anjjo laatisada» gaazanno.

Aafe Qofuntsi

Gele qofa *1:1-8*
Laappun woosa keetsuntsis gidda1:9-20
Laappun woosa keetsuntsis xaafinttide kiita *2:1—3:22*
Araatiza, xaaxinttide maxaafizan Duriza *4:1—5:14*
Laappun mahitamito *6:1—8:1*
Laappun moyze *8:2—11:19*
Dawan lam77i xootsuntsana *12:1—13:18*
Dumma dumma qonccuntsana *14:1—15:8*
Laappun Xoozze hyanqo xuu7untsana *16:1-21*
Baabiloone gol7e, xootsizan, worddo nabizan Dabuloosa gamintte17:1—20:10
Wurssutsi firdda *20:11-15*
Kille salo, kille sa7an kille Yerusalaame *21:1—22:5*
Xaatsi qofa *22:6-21*

1 Ellera yi7ades yeze baz fa aruntsana beessade fana Xoozii Yesuus Kiristtoosas inggide qonccitsita hyanno. Yesuusa fa Kiitanchcho kiittii, fa arize Wahannisas qonccitsito beezida.

2 Wahannisa Xoozze qaalan, Yesuus Kiristtoosa markkatitsi bi7idannon oochchidanno ubba markkidhida.

3 Hyanna ubba yi7ades wode ukkide gisho hyanna tinbbite
qaaltto nabbabize ooden anjjinttidaya; mahi hyanna qaaltto
si7izuntsin xaafinttide qaaltto naagize ubbuntsi anjjint-
tiduntsana.

Laappun Isiya woosa keetsunsis kiitinttide saritse

4-5 Hyay dabddaabbiza, Wahannisappa, Isiya sa7a yeze
laappun woosa keetsunsis xaafinttida. Zagan, hyatten yeze,
tiinosin yo7odes yeze Xoozappa, mahi E araatize tiintte yeze
laappun ayyaanutsappa, yinnii fana, hyayqoppa denddora
tiino maaqqideppa, sa7a kaatuntsana ahize ammantsize
markka maaqqide Yesuus Kiristtoosappa, aadho keehatitsin
sarotitsi yinttis maaqqe.

Yesuusa nuna siiqane, mahi fa suutsitira nagara arotit-
sappa nuna wallo kessida.

6 Nuunii Xoozze E Adays oochchode gaar nuna ka7itumtte
kahinuntsana mahida. Ees medhinappa medhina yellodes
bonchchon wolqqan maaqqe. Amin77e.

7 Yikke, Yesuusa dhonnera yo7oda. Asi ubbuntsi melle atto
yezin, eza caddide asunts ubba eza bo7oda. Sa7a yeze asi
ubba E gisho yeekkoda. Yinna turo hyanoda! Amin77e.

8 Zagan, hyatten yezay, tiinosin ye7ode Laatstse, Ubbappa
Damma Xoozii, «Alfan Oomega tana»* yagaane Laatstsii
Xoozze.

Laatstse qonccits

9 Taanii, Wahannisa, yin ishay, yinttara wolla Yesuusara
madha, E ka7itumtton E dandda7ito bi7ida. Taanii Xoozze
qaala gishon Yesuusa baz markkidhide gisho Faximo gaaze
hyaatsara teqinttide sa7a yene.

10 Laatstse qamma ta Geeshi Ayyaanara maaqqii yene;
taappa suubara moyze oolle fana damma ootsi si7ida.

11 Ye ootsize tana, «Ne be7ezanno maxaafite xaafii, Isiya
yeze laappun woosa keetsunsis, Efesoone, Semirneese,
Pherggamoone, Tiyatiroone, Sarddeese, Filaadelfiyan Lood-
oqiya dakko» yagayda.

12 Taanii taas ohize ootsito be7ades suub maaqqii xomppe
gaddize laappun worqqa xomppe gaddize besito bi7ida.

13 Yentsi xomppe gaddize bessuntsi gidda as na7a aazizaya
bi7ida. E phargo afula fa tohito yeltsi ma77ida, worqqa
dancora fa dadabito accida.

1:4-5 Isa. 55:4; Maz. 89:27; Keze 3:14; Qon. 4:5 **1:6** Keze 19:6; Qon. 5:10 **1:7** Dane. 7:13; Maato. 24:30; Mar. 13:26; Luqa. 21:27; 1 Tese. 4:17; Zakka. 12:10; Waha. 19:34 * **1:8** ***Alfan Oomega:*** Girike doonara Alfan Oomegan tiinon wurssutsi fidaaluntsana; bilitsitan tiinon wurssutsi ga7e. **1:8** Qon. 22:13; Keze 3:14 **1:13** Dane. 7:13; Dane. 10:5

14 E ommitan E omma isintsita bootsi duro isintse fana woy
shachchi fana bootsi; E aafuntsii tama loxe aazane.
15 E tohita tama teellii zoqqide naase meqo aazane; E
ootsita damma soso hyaatsi ootse fana.
16 E fa mizaqi kushtira laappun xoolintto aykkida. E
doonttippa lam77i zallara leefinttide mashsha kezane. E
sintta awara foo7ize awa aafe aazane.
17 Ta eza bi7ize wode hyayqqide asi fana yii7i E tohiti kale
gol7ida. E fa mizaqi kushito taalla afa gaddii, «Zhashtippe;
Tiinizen folize tana.
18 Taanii de7o yene; taanii hyayqqida, yezin hyaychche
medhii medhinas de7o yene. Hyayqon Si7oole qulfe ta
kushite yene.
19 Yikke, hyatte hyanidannon tiinoppa yi7adebaz ne
bi7idanno xaafo.
20 Neenii ta mizaqi kushite bi7ide laappun xoolint-
tuntsanan laappun worqqa xomppe gaddize besitii bilitsitan
hyanno: Laappun xoolinttuntsi laappun woosa keetsuntsi
kiitanchchuntsana; laappun worqqa xomppe bessuntsi
laappun woosa keetsuntsana.»

2

Efesoone woosa keetsitis kiitinttide kiita

1 «Efesoone woosa keetstsa kiitanchchos hyannii gaar ga7i
xaafo.
Fa mizaqi kushite laappun xoolintto aykkidayin laap-
pun worqqa xomppe gaddize besi giddara hyanttizay
hyannigaara yagaane:
2 Taanii ne oochito, ne labbitsiton ne genccito erane.
Neenii iita asuntsbaz genccodes dandda7ikaayzanno erane.
Mahi hawaare maaqqikaayzara fana, hawaare gaazuntsana
qurichi erii un worddanchcho maaqqin denggidanno ta
erane.
3 Neenii genccida; ta suntsiti gisho madha dandda7ida;
gaminttikaaya.
4 Maaqqikon, hyatte ta nena borizebaz yene; yinnan
neenii tiino siiqito ashshida.
5 Yikke, ne akko gaar dhoqqa bessappa gol7ezako qoppo!
Ne nagarttippa maaqqo; neenii tiino oochchize oochito
oochcho. Neenii ne nagarttippa maaqqanxiko, ta neego
yo7oda, ne xomppe gaddize besito iza besitippa ekkoda.
6 Hyatte ta nena nashshize fettii bazi yene; ta ixxize
Niqoolawuntsi oochito neenin ixxida.

1:14 Dane. 7:9 **1:14** Dane. 10:6 **1:15** Hiz. 1:24; 43:2 **1:17** Isa. 44:6; 48:12; Qon. 2:8; 22:13

7 Geeshi Ayyaana woosa keetsunsis gaazebaz si7odes
hyaye yeze ooden si7o. Gamii denddide ooden Xoozze
gannate yeze de7o minxa aafeppa ma7ade fana adetits
wolqqa inggoda.

Semirneese woosa keetsitis kiitinttide kiita

8 «Samirneesa woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaar
ga7i xaafo.

Tiinon wurssutsize, hyayqqiden hyayqoppa denddiday
hyannigaara yagaane:

9 Taanii ne waayton ne dahatitsiton erane; maaqqikon
ne dure. Ayhude baayzara fana Ayhude gaazuntsi cazhize
cashito ta erane, yezin un Xalahe maabara yene.

10 Neenii ekkodes yeze madhito zhashtippe. Xalahe
yinttappa fetaya fetaya fattanodes achi keetstsa oloda; taph-
phi qamma yellodes yin madhidhoda. Hyayqqode wontsis
ammaninttidaya maaqqo; ta nees de7o barneexa inggoda.

11 Geeshi Ayyaana woosa keetsuntsis gaazebaz si7odes
hyaye yeze ooden si7o. Gamide ooden lam7intsa hyayqo
qohinttoos.

Pherggamoone woosa keetsitis kiitinttide kiita

12 «Pherggamoone woosa keetstsa kiitanchchos hyanni-
gaar ga7i xaafo.

Lam77i zalara leefinttide mashsha yezay hyannigaara
yagaane:

13 Taanii ne yeze besito erane; ne Xalahe araata yeze
bessa yene; ta suntsito mintsii naagida. Melle atto yezin,
Xalahe yeze yin katamite hyayqqide taas ammaninttide
markka, Antiphaasa, yeze woden ammano kaddikaaya.

14 Maaqqikon, ta nena borize eeratsi bazi yene. Yinnan
Isra7eele asuntsi eeqas zharshinttide katstsa mu7i tunode
fanan gome woy7e nagara oochchode fana Baalaqa mana
zoride Balaama timirttito ekkide fettii fettii asuntsi neera
yene.

15 Yinnii fana, Niqoolawuntsi timirttito tamaarize
asuntsi neera yene.

16 Yinnii gisho, neenii ne nagarttippa maaqqo. Yinna
hyananxiko, ta neego ellera yi7i yentsi asuntsana ta doont-
tippa kezze mashshara caddoda.

17 Geeshi Ayyaana woosa keetsuntsis gaazebaz si7odes
hyaye yeze ooden si7o. Gamide oodesin aachichcha yeze
mannappa* inggoda. Mahi ekkize atstsap attin melle

2:7 Medho 2:9; Qon. 22:2; Hiz. 28:13; 31:8 **2:8** Isa. 44:6; 48:12; Qon. 1:17; 22:13 **2:11** Qon. 20:14; 21:8 **2:14** Faydo 22:5 * **2:17** ***Manna:*** Isra7eele asuntsi akko baayze sa7a yedhdhize wode saloppa Xoozii unttis inggide dumma katstsa woy kiitanchcho katstsa.

asi eroosse kille suntsi xaafinttide bootsi shuchchi ta ees inggoda.

Tiyaxiroone woosa keetsitis kiitinttide kiita

18 «Tiyatiroone woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaar ga7i xaafo.

Tama loxe aazize aafe yezay, mahi tamara teellide naase meqo aazize tohe yezay, Xoozze na7ay, hyannigaar gaane:

19 Taanii ne oochito, ne siiqito, ne ammantto, ne oochiton ne genccito erane. Ne tiino oochchizannippa hyatte aatsii oochchizanno erane.

20 Maaqqikon, ta nena borize fettibazi yene; fana nabe gaaze maachito, Elzaabelo, si7i ga7i bi7i akkon gaykaaya. Yinna maachita eeqas zharshinttide katstsa mu7i amudhdhode fana tunode fanan olalode fana oochchii ta aruntsana balitstsida.

21 Iza fa nagarttippa maaqqade gaar ta iis wode inggida, yezin iza maaqqades koyikaaya.

22 Un I bala ogitippa maaqqanxiko, ta izo iita hyarggella oloda; iira olale hyanttizuntsin iita waaye waayinttoda.

23 Ta I na7untsana wodhoda; mahi woosa keetstsa ubba ta asi qofan as wozina eriza maaqqidanno eroda. Ta fetes fetes yin oochitigaara oochitigaara inggoda.

24 Yezin Tiyatiroone yeze melluntsana, yinna iita timirttito ekkikaayzuntsana, «Xalahe damma gaatsi qofa» ga7inttize hyanna timirttito tamaarikaayze yinttana melle deexo toofo toossoos.

25 Maaqqoyezin, ta ye7ode wontsis yinttis yeze baz mintsii naagote.

26 Gamidesin wurssutsi yellodes taas kiitinttide oodesin ka7itumtto ahode gaar adetits wolqqa inggoda.

27 «E unttana meqo gufera ahoda;

sa7appa medhdhize hyayqize miishe fana tinchchoda.»

Yinna adetits wolqqita taanii ta adeppa ekkide wolqqiti fana.

28 Mahi ta ees goolixe xoolintto inggoda.

29 Geeshi Ayyaana woosa keetsuntsis gaazebaz si7ize hyaye yeze ooden si7o.

3

Sarddeese woosa keetsitis kiitinttide kiita

1 «Sarddeese woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaara yaga7i xaafo.

2:17 Keze 16:14 **2:20** 1 Kat. 16:31; 2 Kat. 9:22 **2:23** Maz. 7:9; Er. 17:10; Maz. 62:12 **2:26** Maz. 2:8-9

Laappun Xoozze ayyaanuntsanan laappun xoolinttuntsanan aykkiday hyannigaara yagaane: Ta ne oochito erane; suntsis faxa; yezin ne hyayqqida.

2 Barkko! Eerats attidebazin hyayqqodes ukkidebaz miintso. Ne oochita Xoozze tiino folo maaqqikaayzanno denggida.

3 Yikke, ne ekkide baziton si7idebaziton qoppii; naago; ne nagarttippa maaqqo. Ne barkkaanxiko ta kayzo gaar yo7oda; ta ayde ye7odyezako ne eroos.

4 Yezin fa ma7ito qitizikaayze eerats asuntsi Sarddeese gidda yene. Unttis koshshize baz maaqqide gisho bootsi ma7o ma77i taara yedhdhada.

5 Gamide ooden unttinnigaara bootsi ma7o ma77oda. Ta E suntsito de7o maxaafeppa uccoos. Taanii ta Aday tiinon E kiitanchchuntsi tiinon ta E baz markkidhada.

6 Geeshi Ayyaana woosa keetsuntsis gaazebaz si7ize hyaye yeze ooden si7o.

Filaadelfiya woosa keetsitis kiitinttide kiita

7 «Filaadelfiya woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaara ga7i xaafo.

Geeshin turo maaqqiday, Dawute qulfe fa kushite aykkiday, hyannigaara gaane: E gorddin ooden bugodes dandda7oos; mahi E bugin ooden gorddodes dandda7oos.

8 «Ta ne oochito erida; yikke ta ne tiino ooden gorddodes dandda7oosse bugunttide furtsi gaddida. Ne wolqqita eeratsi maaqqikon, ta qaaltto naagida; tana kaddikaaya.

9 Ayhude maaqqikaayzara fana Ayhude gaaze worduntsanan Xalahe bagguntsana neego ko7oda ne tiino gulbbatisada. Mahi ta nena kadhizanno un erode fana yiissada.

10 Neenii, ‹Dandda7a asi maaqqo› ga7i ta kiittide kiitto naagide gisho kumutsi alamito fattanodes ye7ize madha woditippa taanii nena naagoda.

11 Ta ellisii yo7oda; ooden ne worqqa zawudito ekkaame gaar nees yezanno mintsii aykko.

12 Gamidaya ta Xoozze Keetsite tuusi mahoda; E ize medhinas yessada. Taanii ta Xoozze suntsiton ta Xoozze katamttii suntsito eella afa xaafoda; izan ta Xoozze kaleppa wodhdhize kille Yerusalaame. Mahi ta ta kille suntsiton eella afa xaafoda.

13 Geeshi Ayyaana woosa keetsis gaazebaz si7ize hyaye yeze ooden si7o».

Loodoqiya woosa keetsitis kiitinttide kiita

3:3 Maato. 24:43 **3:5** Keze 32:32 **3:7** Isa. 22:22; Iyo. 12:14 **3:9** Isa. 49:23; 60:14; Isa. 43:4 **3:12** Qon. 21:2; Isa. 62:2; 65:15

14 «Loodoqiya woosa keetstsa kiitanchchos hyannigaara
ga7i xaafo.
‹Amin77e› maaqqide ammaninttide turo markka
maaqqiday, Xoozii medhetitsi ubbas bentte maaqqiday
hyannigaara gaane:
15 Taanii ne oochito ubba erane; neenii toya woy misha
baaya; neenii lam77untsappa feta maaqqizako lo77o!
16 Neenii toya woy misha maaqqikaayzin bol77a
maaqqide gisho ta nena ta doonttippa cuttodes yi7ine.
17 Yikke, neenii, ‹Taanii dure, qolora yene, taas akkon
faccikaaya› gaane. Yezin neenii waayinttane, daha, qooqen
kallidhide asi maaqqizanno nena eroos.
18 Yinnii gisho, ne duridhodes tamara geezhide worqqa,
nena yeellize kallito aachchodes bootsi ma7on loytsii
be7ades maaddize aafe gaalla taappa wonggi tishshade fana
nena zorane.
19 Ta kadhizuntsana seeranen firccaane; yikke minggo;
ne nagarttippa maaqqo.
20 Yikke, ta bale eqqii nena xeegoda. Ooden ta xee-
gizanno si7i, furtsito bugiko, eego geloda; eera wolla kawo
mo7oda; ezin taara wolla mo7oda.
21 Ta gamii denddii ta Adera E araatalla bettidannifana
gamide taara ta araatalla bettode gaar adetits wolqqa
inggoda.
22 Geeshi Ayyaana woosa keetsuntsis gaazebaz si7ize
hyaye yeze ooden si7o» gayda.

4

Salo yeze goyno

1 Yinnippa suuba, taanii salo be7ize wode bugunttide
furtsi bi7ida. Mahi ta tiino si7ide moyze oolle gaarze ootsi
taago, «Hyankka kezo; hyannippa suuba, yi7ades yeze baz ta
nena beessada» gayda.
2 Ye wode ta Ayyaana qofara yene. Yikke, salo araata
bi7ida; araatizella afa fete bettidaya bi7ida.
3 Ye bettiday bishshita iyaspheden sarddiyoone gaaze
al77o shuchchi fana. E araatize kantto wutii al77o shuchchi
aazize zuulla yene.
4 Ye araatize kantto wutii lam7itam oyddii araatuntsi yene;
unttalla afa bootsi ma7o ma77i, ommite worqqa zawude
gaddide lam7itam oyddii cimuntsi bettida.

3:14 Aazi. 8:22 **3:19** Aazi. 3:12; Ibr. 12:6 **4:2** Hiz. 1:26-28; 10:1

5 Araatizeppa dada, zelintsin dhoge kezane. Araatize tiintte laappun foo7ize xomppuntsi yene; un laappun Xoozze ayyaanutsana.
6 Araatize tiino birille aazize foo7ize burccuqo aazze abba yene.
Tiinoran suubara aafe kumide oyddii xoots medhetuntsi araatize kantte yene.
7 Tiino xootsize bishshita gaammo aazane; lam7antsize bora aazane; hyaydzantsize as sino aazize sino yene; mahi oydantsize firize ankko aazane.
8 Oyddii xootsuntsi ubbuntsis izipun qefe yene; un galtta ubban qefitis kattaran ommita ubba aafera kumida.Un qamman awaran ashshikaayzara,
«Geeshshayo, geeshshayo, geeshshayo,
Laatstsayo, Ubbappa Wolqqaama Xoozayo,
zagan, hyatten yezayo, tiinos yo7odayo»
yagaane.
9 Ye xootsuntsi araatizella bettidaysin medhina yezes nashsho, bonchchon galata inggide wode
10 lam7itam oyddii cimuntsi araatizella bettidays medhina yezays tiintte zuggii goynida; fa worqqa zawuduntsana tiintte gaddii,
11 «Nu Laatstsayo, nu Xoozayo,
neenii bonchcho, nashshon wolqqa ekkodes beezane.
Ne ubba medhdhida;
ubba bazi ne qoftti gaar hyanida, medhinttida»
yagayda.

5

Durizan xaaxinttide maxaafiza

1 Yinnippa suuba, araatizella afa bettiday mizaqi kushera gancceran kattara xaafinttide laappun mahitamera gordduntide xaaxinttide maxaafe bi7ida.
2 Fettii mintsi kiitanchchize fa qaaltto dhoqi yiizii, «Mahitamiza billodesin maxaafiza bugodes dandda7ize oode?» yaga7i awaajjodera bi7ida.
3 Yezin salo maaqqin sa7a woy sa7appa oomora maaqqin ye xaaxinttide maxaafiza billodesin ganccito be7ades dandda7ize ooden benttikaaya. 4 Xaatsi maxaafiza billodesin E ganccito be7ades beezize asi benttikaayze gisho ta gaama yeekkida.
5 Yeezin, cimuntsappa fetay taago, «Yeekkippe! Yikke, Yihuda bagga maaqqide gaammo, Dawute kochchi, laappun

4:5 Keze 19:16; Qon. 1:4; Qon. 8:5; 11:19; 16:18; Hiz. 1:13; Zakka. 4:2 **4:6** Hiz. 1:22 **4:6** Hiz. 1:5-10; 10:14 **4:8** Hiz. 1:18; 10:12; Isa. 6:2 **5:1** Hiz. 2:9

mahitamtto billodesin maxaafiza bugodes dandda7ane» gayda.
6 Yinnippa suuba, shukinttide Durizay araatizella, oyddii shemppora yeze medhetuntsisin cimuntsis gidda, eqqidaya bi7ida. Ees laappun gumurin laappun aafuntsii yene. Yentses alame ubba kiitinttide Xoozze laappun ayyaanutsana.
7 Ye Durizay hyanggi, araatizella afa bettiday mizaqi kusheppa xaaxinttide maxaafiza ekkida.
8 E ye xaaxinttide maxaafiza ekkide wode oyddii shemppora yeze medhetuntsisin lam7itam oyddii cimuntsi Durize tiino gol7ida. Un fete fete diitsin geeshshuntsi woosa maaqqide ixaane kumide worqqa shaate aykkida.
9 Un,
«Xaaxinttide maxaafiza ekkodes,
mahitamiza billodes nees beezane.
Akkos gayko, neenii shukinttida;
kochchi ubbappa, dumma dumma doonappa,
kochchuntsappa ka7itumo ubbappa
ne suutsite Xoozis wozida.
10 Un nu Xoozze Ades oochchode fana
unttana kahinunts ka7itumo mahida.
Unttin sa7a ubba ka7itoda»
yaga7i kille mazmure yexxida.
11 Ta bi7ide wode mukul tohe mukulin taphpho mukul tohe taphpho mukul maaqqade kiitanchchuntsi ootsi si7ida. Unttin araatizes, oyddii shemppora yeze medhetuntsin, cimuntsi kantto wutida.
12 Yentsi kiitanchchuntsi dhoqi gayde qaalara,
«Shukinttide Durizay wolqqa, durtumo,
cinccatitsin mintsitimo,
bonchcho, saban galata ekkodes beezane»
gayda.
13 Yinnippa suuba, sa7an, salo, sa7appa oomora abba gidda yeze medhetitsi ubba,
«Araatizella afa bettidaysin Durizes,
galata, bonchcho, saban wolqqa
medhii medhinas maaqqe»
ga7i yexxodera si7ida.
14 Oyddii shemppora yeze medhetuntsi, «Amin77e» yagayda; mahi cimuntsi sinora zuugii goynida.

6

Mahitamuntsi buguntto

5:5 Medho 49:9; Isa. 11:1 **5:6** Isa. 53:7; Zakka. 4:10 **5:8** Maz. 141:2 **5:9** Maz. 33:3; 98:1; Isa. 42:10 **5:10** Keze 19:6; Qon. 1:6 **5:11** Dane. 7:10

1 Durize laappun mahitamuntsappa feta bugodera bi7ida.
Mahi oyddii shemppora yeze medhetuntsappa fete, dada
dhoge fana ootsara, «Yo7o!» yagaazin si7ida.
2 Yikke bootsi fara bi7ida. Ye faraza toggide dongge
aykkida; Ees worqqa zawude ingginttida. Ezin gamii dend-
didaya maaqqii gamodes kezida.
3 Mahi durize lam7intsa mahitamiza bugide wode
lam7intsa shemppora yeze medhetitsize, «Yo7o!» gaazin
si7ida.
4 Mahi melle suuts zoqo fara kezida. Ye faraza toggides
sa7appa saro dhabssode gaaran asuntsi wol hyaasode gaar
wolqqan damma mashsha ingginttida.
5 Durize hyaydzdzintsa mahitamiza bugide wode hyay-
dzdzintsa shemppora yeze medhetitsize, «Yo7o!» gaazin
si7ida. Yikke kartsi fara bi7ida; ezin fa kushite mizaane
aykkida.
6 Oyddii shemppora yeze medhetunts giddappa, «Fettii
wode oochas damooze, bagga kilo zarga; mahi fettii wode
oochas damooze, fettii kilon bagge bangga maaqqe. Yezin
zayten woyne qohippe» gaazin si7ida.
7 Durize oydintsa mahitamiza bugide wode oydintsa
shemppora yeze medhetitsize, «Yo7o!» gaazin si7ida.
8 Hyaychche bootsi fara bi7ida. Ye faraza toggide suntsita
hyayqo; E suubite Si7oole kaallane. Unttis sa7a oyddii
kusheppa fettii kushe olara, nayera, bay7eran xootsara
wodhissade fanan adetits wolqqa ingginttida.
9 Durize ichchintsa mahitamiza bugide wode un Xoozze
qaala ohide gishon fa markkatitsite ammaninttide gisho
shukinttide asunts shemppito zharsho bestippa oomora
bi7ida.
10 Un fa qaaltto dhoqi yiizii, «Ubbanno ahize Laatstsayo,
geeshshayo, turizayo, sa7a yeze asalla afa ne firddoossanna
nu suutsiti gisho kushe mahosanna ayde yellodesi?» gayda.
11 Un fetes fetes bootsi pharggo ma7o ingginttida. Unttin
fana yii7i hyayqqodes beezize un lagguntsi faydita kumode
wontsis eerats wode shemppode fana unttis ohida.
12 Durize izippuntsa mahitamiza bugide wode ta bi7ida;
damma sa7a en7e hyanida. Awa aafe karttii azzano ma7o
aazida. Aginan zoqqii suutsi aazida.
13 Mintsi baqo baqqii belese minxa qami7e aafto gufizanni
fana salo xoolinttuntsi sa7a gufida.
14 Salo xaaxinttide maxaafe fana xaaxintti hyal7ida; deren
hyaatsara teqinttide sa7ita fa bestippa dhabida.

6:2 Zakka. 1:7 **6:4** Zakka. 1:7 **6:5** Zakka. 6:2 **6:8** Hiz. 14:21 **6:12** Qon. 11:13; 16:18; Isa. 13:10; Er. 2:10 **6:13** Isa. 34:4 **6:14** Qon. 16:20

15 Gade kaatuntsi, worzha ahizuntsi, ola kaalitsizuntsi,
duruntsi, wolqqaamuntsi, aruntsin, laatstsuntsi wom7on
derella afa yeze lalla wom7on aachinttida.
16 Unttin deregon lallago, «Nuulla afa wodhdhote; nuna
geentsote; araatizella bettiday aafitippan Durize hyanqi-
tippa nuna aachchote.
17 Yikke, damma hyanqo qamma yellida; oonii dandda7i
eqqode?» yagayda.

7

144, 000 Asuntsalla mahitame gaddinttida

1 Yinnippa suuba, oyddii kiitanchchuntsi oyddii sa7a gaxa
eqqiduntsana bi7ida. Yentsi kiitanchchuntsi sa7alla woy
abballa woy minxalla afa akkon baqo oyddii sa7a gaxappa
baqqaame gaar teqqida.
2 Mahi de7o Xoozze mahitame aykkide melle kiitanchcho
awa kessi zalappa kezzaya bi7ida. Ye kiitanchchize fa
qaaltto dhoqi yiizii, sa7an abba qohodes wolqqa ingginttide
oyddii kiitanchchuntsana,
3 xeegii, «Nuunii Xoozze arunts sinolla mahitame gaddode
wontsis sa7a woy abba woy minxa qohippete» gayda.
4 Taanii Xoozze mahitame sinolla gaddiduntsi faydito
si7ida. Isra7eele kochchi ubbap xeeti oyttam oyddii mukul
asuntsis sintte mahitame gaddida.
5 Yihuda kochchappa taphpho lam77i mukul,
Roobela kochchappa taphpho lam77i mukul,
Gaade kochchappa taphpho lam77i mukul,
6 Aseere kochchappa taphpho lam77i mukul,
Niftaaleme kochchappa taphpho lam77i mukul,
Minaase kochchappa taphpho lam77i mukul,
7 Simoona kochchappa taphpho lam77i mukul;
Leewe kochchappa taphpho lam77i mukul,
Yisaakore kochchappa taphpho lam77i mukul,
8 Zaabiloone kochchappa taphpho lam77i mukul,
Yoosefa kochchappa taphpho lam77i mukul,
Biniyame kochchappa taphpho lam77i mukul,
asunts sintte mahitame gaddida.

Bootsi ma7o ma77ide gaama asuntsana

9 Yinnippa suuba, kochchi ubbappa, ka7itumo ubbappa,
worizha ubbappan dumma dumma doonappa faydo baayze
gaama asuntsana bi7ida. Yentsi asuntsi bootsi pharggo

6:15 Isa. 2:19 **6:16** Hose. 10:8; Luqa. 23:30 **6:17** Er. 2:11; Mil. 3:2 **7:1** Er. 49:36; Dane. 7:2; Zakka. 6:5 **7:3** Hiz. 9:4

ma7o ma77i, qiile hyaye fa kushite aykkii, araatize tiinon Durize tiino eqqida.

10 Un fa qaaltto dhoqi yiizii, «Atotitsi araatizella bettide nu Xoozzeppan Durizeppa ye7ine» gayda.

11 Kiitanchchuntsi ubba, araatizen, cimuntsin oyddii medhetuntsi kantto wutii eqqida. Un araatize tiino zuggii Xooz goynida.

12 «Amin77e!
Anjjo, bonchcho, cinccatitsi, galata, saba
wolqqan, mintsitimo medhii medhinas
nu Xoozzes maaqqe.
Amin77e!»
gayda.

13 Cimuntsappa fetay taago, «Hyanna bootsi ma7ito ma77ide asuntsi un oode yessa? Un abappa yi7ido?» ga7i oocida.

14 Taanii mahi, «Laatstso, ne erane» gayda.

Ezin taago, «Hyantses gaama waaye waayi aadhiduntsana. Un fa ma7ito Durize suutsite meeccii bootsida.

15 Yinnii gisho,
«Un Xoozze araatize tiintte
qamman awara E keetsite oochchane.
Mahi araatizella bettide unttis dunkkaane maaqqada.
16 Yikkeppa suuba, un naydhdhaama, baridhdhaama.
Awa woy micha unttana denggaama.
17 Araatizella bettide Durize unttis wude adaya maaqqada.
De7o hyaatsi aafego unttana kaalitsoda.
Xoozii un aafitippa afutsito ubba uccoda»
gayda.

8

Laappuntso mahitamize bugunttida

1 Durize laappuntso mahitame bugide wode bagga saate maaqqade fana salo si77i gayda.

2 Yinnippa suuba, taanii laappun moyze ingginttide laappun kiitanchchuntsana Xoozze tiino eqqizuntsana bi7ida.

3 Ixaane cugize worqqa shaate aykkide melle kiitanchcho yi7i, zharsho bessiti kale eqqida. E araatize tiino yeze worqqa zharsho besttilla geeshshuntsi ubba woosara gujjii zharshode fana ees gaama ixaane ingginttida.

4 Ixaanize cugita geeshshunts woosara wolla Kiitanchcho kusheppa ude Xoozago kezida.

5 Yinnippa suuba, kiitanchchize ixaane cugize shaatiza ekkii, ize zharsho bestippa qaaqa tama kumutsi sa7a sulle

7:14 Dane. 12:1; Maato. 24:21; Mar. 13:19 **7:16** Isa. 49:10 **7:17** Maz. 23:1; Hiz. 34:23; Maz. 23:2; Isa. 49:10; Isa. 25:8

olida. Yeyi maaqqin, dada dhogen, zelintsin sa7a en7e hyanida.

Laappun moyzuntsana

6 Yinnippa suuba, laappun kiitanchchuntsi fa moyzito oollodes giiginttida.

7 Tiino kiitanchchize fa moyza oollize wode shachcharan suutsara worqqinttide tama saloppa bukkida. Sa7a hyaydzappa fettii kushe eexinttida; minxa hyaydzappa fettii kushe eexinttida; zhil7o maata ubba eexinttida.

8 Lam7intsa kiitanchchize fa moyza oollide wode damma dere aazize bazi tama eexitera abba olinttida. Yeyin, abba hyaydzappa fettii kushe suutsi maaqqida.

9 Abba gidda shemppora yeze medhetitsi hyaydzappa fettii kushe hyayqqida; markkabuntsi hyaydzappa fettii kushe dhabida.

10 Hyayzintsa kiitanchchize fa moyza oollide wode xomppe fana eexize damma xoolinttize borkka hyaydzappa fettii kushellan hyaatsi aafella afa saloppa wodhdhida.

11 Ye xoolinttize suntsita Camo ga7inttane. Hyaatsi hyaydzappa fettii kushsha canggizida; hyaatsita canggide gisho gaama asuntsi yinna hyaatsito uzhii hyayqqida.

12 Oydintsa kiitanchcho fa moyza oollida. Awappa, aginappan xoolunttuntsappa hyaydzappa fettii kushe guuddinttida; un foo7iti hyaydzappa fettii kushe dhumida. Awara hyaydzappa fettii kushen, qamma hyaydzappa fettii kushe dhumida.

13 Fettii ankko salo dhoqi ga7i, aalodera bi7ida. Ye ankkize fa qaaltto dhoqi yiizii, «Attide hyaydzdzii kiitanchchuntsi fa moyzito oollodes yeze gisho sa7a yeze asuntsana Bade! Bade! Bade!» gaazin si7ida.

9

1 Yinnippa suuba, ichchintsa kiitanchchize fa moyziza oollin saloppa sulle sa7a wodhdhide xoolintto bi7ida. Ees damma doochii bugize qulfe ingginttida.

2 Xoolinttize damma doochito bugide wode dalgga cooceppa kezize cuga fana cugize yinna doochitippa kezida. Yinna doochitippa kezide cugitippa awan salon dhumida.

3 Yinna cugitippa booluntsi sa7a kezida. Sa7a yeze masmasuntsis yeze wolqqa fana wolqqa booluntsis ingginttida.

8:5 Leewe 16:12; Hiz. 10:2; Keze 19:16; Qon. 11:19; 16:18 **8:7** Keze 9:23-25; Hiz. 38:22 **8:10** Isa. 14:12 **8:11** Er. 9:15 **8:12** Isa. 13:10; Hiz. 32:7; Iyu. 2:10 **9:2** Medho 19:28 **9:3** Keze 10:12

4 Xoozze mahitame sintte baayze asunts xalaalap attin
sa7a yeze wolqqa woy minxa woy akko zhil7o baz maaqqin
qohaame gaar booluntsis ohinttida.
5 Booluntsi asmana ichchin agina yellodes faxa un7itsode
fana wolqqa ingginttidap attin as wodhode fana baaya.
Masmaso asi dha7in hyaazhizanni gaar boole dha7in
hyaazhane.
6 Yinna qammite asi hyayqo koyoda, yezin denggoos. Un
hyayqqodes amudhdhoda, yezin hyayqo unttap hyaakkoda.
7 Booluntsi olas giigii bettide faruntsana aazane. Un
ommita worqqa zawude aazane; un sinttan as sino aazane.
8 Un omma isintsitan maachi omma isintse fana pharggo.
Un achchitan gaammo achchi aazane.
9 Unttis dadabitilla afa gaddize meqo xurure yene; un
qefiti ootsita olinttodes gallabize faran fara gaare ootsi
aazane.
10 Unttis masmaso unkko fana yeze unkkon dha7i
hyaazhize yiishshii yene. Yinna unkkite ichchin agina
asmana qohode fana adetits wolqqa ingginttida.
11 Unttana ahize kaati yene; ye kaatize damma doochiti
kiitanchcho. E suntsita Ibraysxe doonara Abddoona; mahi
Girike doonara Apholiyoona ga7inttane. E suntsiti bilitsitan
«Dhabsiza» ga7inttane.
12 Tiino badize aadhida; yikke, melle lam77i baduntsi
hyaga ye7oda.
13 Izippuntso kiitanchchize fa moyza oollida. Xoozze tiino
eqqide, worqqa zharsho besite yeze oyddii gumuruntsappa
fettii ootsii si7ida.
14 Ye ootsize moyze aykkide izippuntso kiitanchchizego,
«Efiraxiise gaaze damma borkka acinttide oyddii
kiitanchchuntsana billote» yagayda.
15 Sa7alla yeze asappa hyaydzdzii kushito wodhode gaar
yinna saatis, yinna qammitis, yinna aginttis yinna beritis
giigii bettide oyddii kiitanchchuntsi bilinttida.
16 Ola fara toggide olanchchunts faydita lam77i xeeti
miloone maaqqizanno si7ida.
17 Mahi ta qonccitsite faruntsanan yentsi faruntsana tog-
gide asuntsana bi7ida. Yentsi asunts dadabite gaddize meqo
xurure tama bonqo fana zoqo, yaakintte fana, kaarts salo
fanan diinne fana cililo. Faruntsis ommita gaammos tiino
zaltto aazane; un doonttippa tama, cugan diinne kezida.
18 Farunts doonttippa kezize tama, cugan diinne yinna
hyaydzdzii hyanqite sa7a yeze asappa hyaydzappa fettii
kushita hyayqqida.

9:4 Hiz. 9:4 **9:6** Iyo. 3:21; Er. 8:3 **9:7** Iyu. 2:4 **9:8** Iyu. 1:6 **9:9** Iyu. 2:5 **9:13** Keze 30:1

19 Yentsi faruntsis wolqqita un doonttii giddan unkkite yene. Un unkkitan shooshi omma fana yene; un iira asi qohane.
20 Hyanna hyanqitippa attiduntsi fa kushe oochchitippa ashshii maaqqikaaya. Un tuna ayyaanara worqqappa, birappa, naase meqoppan shuchchappan minxappa oochinttide eeqas goynane.Be7ades, si7ades, yedhdhades dandda7oosse eequntsis goynizanno ashshikaaya.
21 As wodhizanno, bitizanno, olalizanno kaystizanno ashshii maarotitsi oocikaaya.

10

Kiitanchchizan eeratsi maxaafiza

1 Yinnippa suuba, ta melle mintsi kiitanchcho saloppa sa7a wodhdhodera bi7ida. E dhonne ma77ida; E ommitilla afa zuulla yene. E sintta awa fana; E tohita tama tuus fana.
2 Ye kiitanchchize bugutsi yeze fettii eerats xaaxinttide maxaafe fa kushite aykkii, fa mizaqi tohiza abballa afa, fa workkita tohiza sa7alla afa essida.
3 Dhazize gaammo fana fa qaaltto dhoqi yiizii uukkida. E wuyside wode laappun daduntsi fa dhogito sissida.
4 Laappun daduntsi fa dhogito sisside wode ta xaafodes giiginttida. Yezin saloppa, «Laappun daduntsi ohidanno mahitamera gorddop attin xaafippe» yagaaze ootsi si7ida.
5 Yinnippa suuba, abballa afan sa7alla afa eqqide, ta bi7ide kiitanchchize, fa mizaqi kushito salo ude miccida.
6 E salon I gidda yeze baz ubba, sa7an I gidda yeze baz ubba, abban I gidda yeze baz ubba medhdhide, medhina yeze Xoozze suntsite caaqqii, «Yikkeppa suuba, Xoozii gam7aama.
7 Yezin laappuntso kiitanchchize fa moyza oollide wode Xoozii fa aro maaqqide nabunts baggara qonccizide gaatsi qofita folinttoda» gayda.
8 Yinnippa suuba, abballa afan sa7alla afa eqqii, «E kushite bugunttii yeze xaaxinttide maxaafiza Kiitanchchize kushtippa ekko» yaga7i lam7intsa saloppa taas ohodera si7ida.
9 Taanii ye kiitanchchizego hyanggi, eerats xaaxinttide maxaafiza inggo ga7i oocida. E taago, «Ekkii mo7o; iza ne sazite canggoda, yezin ne doontte shida fana mal7oda» gayda.
10 Taanii Kiitanchchize kusheppa ye eerats xaaxinttide maxaafiza ekkii mu7ida; ta doontte shida fana mal77ida, yezin ta sazite canggida.

9:20 Maz. 115:4 **10:5** Keze 20:11; Mahe 32:40; Dane. 12:7; Amo. 3:7

11 Yinnippa suuba, taago, «Neenii kochchi ubbas, worzha
ubbas, dumma dumma doonara ohinttizuntsisin kaatuntsis
tinbbite mahi ohodes beezane» yagayda.

11

Lam77i markkuntsana

1 Gufe aazize hyadha taas inggida, «Hyanggi Xoozze Keetsi-
ton zharsho besito hyadhdho; ize goynize asuntsanan faydo.
2 Yezin Xoozze Keetstsa bale bucita Ayhude maaqqoosse
asuntsis ingginttide gisho mixxippe ashshii aadho. Unttin
oyttam lam77i agina geeshi katama ahoda.
3 Taanii lam77i markkuntsi azzano ma7o ma77i 1, 260
qamma tinbbite ohode fana wolqqa inggoda».
4 Yentses alame Laatstse tiino eqqize lam77i shamahe
minxan lam77i xomppe gaddize kocuntsana.
5 Ooden unttana qohodes koyko un doonttippa tama
kessada, un morkkuntsana mo7oda. Ooden qohodes koyko
yinnii fana hyayqo hyayqqoda.
6 Un tinbbite ohize yinna qammite ira bukkaame fana salo
gorddodes unttis adetits wolqqa yene. Unttis hyaatsi suutsi
laammodesin, mahi un koyde wode ubba fa koyde hyanqora
sa7ito dhabssodes unttis adetits wolqqa yene.
7 Un fa markkatitsito hyaasidannippa suuba, doochappa
kezze xootsize unttara olintti, caddoda, gamoda, wodhoda.
8 Un Laatstse masqalalla afa suxinttide damma katama
ogitilla afa un ahita olinttoda. Yinna katamita aazizera
Soodome woy Gibxxe ga7intti xeeginttane.
9 Mahi bagga ubbappa, kochchi ubbappa, dumma dumma
doonappan worzha ubbappa yi7ide asuntsi un ahito hyay-
dzdzii qamman bagga yellodes be7ada. Un ahita moogint-
taame fana asuntsi kayoda.
10 Hyantsi lam77i nabuntsi sa7a yeze asuntsana un7itside
gisho asuntsi un hyayqite ufayttoda. Fa ufaysitis ba7aale
oochchoda fete fetes imon inggoda.
11 Hyaydzdzii qamma baggeppa suuba, de7o ayyaana
Xoozze kaleppa yi7i un gidda gelin, un denddii eqqida.
Unttana bi7ide ubba damma zhashimo zhashtida.
12 Yinnippa suuba, yentsi lam77i nabuntsi, «Ude kezote»
gaaze qaala saloppa si7ida. Un morkkuntsi unttana beezin,
dhonne gidda gelii ude salo kezida.
13 Yinna saatte sa7a damma en7e en7in, katamappa taph-
phi kushe maaqqade dhabida. Mahi sa7a en7ite laappun

11:1 Hiz. 40:3; Zakka. 2:1 **11:2** Luqa. 21:24 **11:4** Zakka. 4:3 **11:6** 1 Kat. 17:1; Keze 7:17 **11:7** Dane. 7:7; Qon. 13:5 **11:8** Isa. 1:9 **11:11** Hiz. 37:10 **11:12** 2 Kat. 2:11

mukul asi hyayqqida. Attide asuntsi gaama goqii zhashtii; salo Xoozis bonchcho inggidda.

14 Lam7intsa badize aadhida, yezin hyaychche hyaydzintsa badize ellisii yo7oda.

Laappuntso moyze

15 Laappuntsa kiitanchchize fa moyza oollida. Saloppa, «Sa7a ka7itumo nu Laatstsesin Kiristtoosas maaqqida; E medhinappa medhina yellodes ka7itoda» gaaze damma girsuntsi sinttida.

16 Xoozze tiino, fa araatuntsalla bettide lam7itam oyddii cimuntsi zuggii, Xoozzes,

17 «Yezen yezide,
Laatstso, Ubbappa damma Xoozzayo,
neenii damma wolqqa aykkida.
Neenii ka7itide gisho
nuunii nena galatane.

18 Ayhude maaqqoosse asuntsi hyanqinttida, yezin ne hyanqitan yi7ida.
Hyayqqiduntsalla ne firddize wode yi7ida.
Neenii nees oochchizuntsis, nabuntsis
geeshshuntsisin ne suntsitis zhashtizuntsis,
eeratsuntsisin dammuntsis, un oochiti gaar inggize wode yellida.
Alame dhabsizuntsana dhabsize wode yi7ida»
yagayda.

19 Salo yeze Xoozze Keetsita bugunttida; I gidda Xoozze caaqo taabote benttida. Mahi zeelintsi zeelinggida, dhoge dhogida; dada dhuqqida; sa7a en7ida; shachchi bukkida.

12

Maachiton dawiza

1 Yinnippa suuba, salo damma malla benttida. Awa ma77ide, aginalla eqqide, taphpho lam77i xoolintto worqqa zawude fa ommite gaddide, fettii maachita yene.

2 Yinna maachita wodatsi yezin, izo yelo dha7e aykkin un7intti uukkida.

3 Mahi melle malla salo benttida. Laappun omman taphphi gumuri yeze damma zoqo dawa benttida. E fa ommuntsalla afa laappun worqqa zawuduntsana gaddida.

11:13 Qon. 6:12; 16:18 **11:15** Keze 15:18; Dane. 2:44; 7:14 **11:17** Keze 3:14
11:18 Maz. 2:5; 110:5; 115:13 **11:19** Qon. 8:5; 16:18; 21 **12:3** Dane. 7:7

4 Ye dawize fa unkkite xooluntto hyaydzappa fettii kushito
saloppa gochchi sa7a olida. Ye dawize na7ay yelintti wodhd-
hide fana qoodhdhodes koyi, yelodes dha7inttize maachiti
tiintte eqqida.
5 Yinna maachita ka7itumo ubba meqo gufera ahodes yeze
dhiiratsi na7a yelida. Na7ay Xoozagon E araatizego salo
ekinttida.
6 Maachita 1260 qamma yellodes izo naagode fana Xoozii
iis giigizii gaddide bessa akko baayze sa7a aachinttida.
7 Salo ola medhinttida. Mika7eele fa kiitanchchuntsara
wolla dawara olinttida; dawize fa kiitanchchuntsara
maaqqii mahi olinttida.
8 Yezin dawize gaminttin salo unttis yeze bessi dhabida.
9 Damma dawize, zaga shooshe, sa7a wodhdhida. Ezin
Dabuloosa woy Xalahe ga7inttize alame balitsizaya. E fa
kiitanchchuntsara wolla sulle alame olinttida.
10 Yinnippa suuba, salo hyannigaara yagaaze qaala si7ida.
«Hyatte atotitsi, wolqqan ka7itumo, nu Xoozzes;
adetits wolqqa Kiristtoosas maaqqida.
Yikke, qamman awara Xoozze tiintte,
nu ishuntsana mootizay saloppa sulle olinttida.
11 Un durize suutsiten fa markkatitsi qaaltte,
eza olii gamida.
Un fa shemppitis yiqsinttikaayzara
fana hyayqos aatsii inggida.
12 Yinnii gisho, salon E gidda yezuntso ufayttote.
Yezin sa7an abba bade!
Yikke, Dabuloosa faas eerats wode attidanno eride gisho
damma hyanqora yinttago wodhdhida»
yagayda.
13 Mahi dawize fana sa7a olidanno bi7ide wode dhiiratsi
na7a yelide maachito bay7ida.
14 Maachito shooshe qohaame gaar hyaydzdzii beren
bagga mu7iteran uzhitera iza naaginttize bessi akko baayze
ganasa firii qitode gaar lam77i damma ankko qefe iis ing-
ginttida.
15 Yeyzi, maachito hyaro goggii shokkii ekkode fana daw-
ize borkka hyaatsi fana fa doonappa maachiti suubara
coozhida.
16 Yezin sa7ita maachito maaddida; sa7ita fa doontto bugii
dawize doonappa kezide hyaatsito qoodhdhida.
17 Ye dawize maachitilla afa gaama shenidhii, I
zaruntsana, Xoozze kiita naagizuntsanan Yesuusa
qonccizide turetitsitis ammanittiduntsana olodes hyanggi,

12:4 Dane. 8:10 **12:5** Isa. 66:7; Maz. 2:9 **12:7** Dane. 10:13 **12:9** Medho 3:1; Luqa. 10:18 **12:10** Iyo. 1:9 **12:14** Dane. 7:25; 12:7

18 dawize abba gaxa yeze shaftte eqqida.*

13

Lam77i xootsuntsana

1 Yinnippa suuba, fettii xootsize abbap kessadera bi7ida. Ees taphphi gumurin laappun omma yene. Yentsi taphphi gumuruntsalla afa taphphi zawuduntsi yene. Yentsi ommuntsalla afa cashshi suntsi yene.

2 Ta bi7ide xootsize worba aazane; E tohitan babbantsi tohe aazane; E doonttan gaammo doona aazane. Dawize fa wolqqito, fa araatizan fa adetitsito ye xootsizes inggida.

3 Ye xootsize ommitippa fete hyayqos yeltsize hyarggize bessi yezanno bi7ida, yezin yinna hyarggize bessita faxida. Alame ubba gaama qoppii ye xootsiza kaallida.

4 Dawize fa adetitsito xootsizes inggide gisho asi ubba dawizes goynida. Mahi asuntsi, «Xootsiza aazize oode? Ezara olinttodes dandda7ize oode?» yaga7i xootsizes goynida.

5 Ye xootsizes uturtode gaaran cashshade gaar doona ingginttida; oyttam lam77i agina ahode gaar wolqqa ees ingginttida.

6 Ye xootsize Xoozza, E suntsito, E yeze bestton salo yezuntsana cashshi aykkida.

7 Ye xootsize geeshshuntsana olii, gamode gaar wolqqa ees ingginttida. Kochchi ubba, worzha ubba, dumma dumma doona ohize ubban worzha ubballa afa adetitsi ees ingginttida.

8 Alame medhinttidannippa aykkii, shukinttide Durize de7o maxaafite un suntsita xaafinttikaayze hyanna sa7ite yeze asi ubba ye xootsizes goynoda.

9 Si7ize hyaye yeze asi si7o.

10 Ooden di7inttodes yeze di7inttoda. Mashshara hyayqqodes yeze mashshara hyayqqoda. Geeshshuntsi dandda7itan ammanora erinttode yinne.

11 Mahin, melle xootsi sa7appa kessadera bi7ida. Ees duro gumuri aazize lam77i gumuri yene; E ohitan dawize fana.

12 E tiino xootsize adetitsi wolqqara oochchane. Een hyayqos yeltsize hyarggize bessappa faxide tiino xootsizes; sa7a yeze ubba goyinode gaar yiizane.

13 Ye lam7intsa xootsize melle atto yezin, tama saloppa as ubba tiino ketstsode wontsis damma kille baz oochchida.

---

* **12:18** Grike maxaafite E eqqida; melluntsi maxaafite ta eqqida gaane. **13:1** Dane. 7:3; Qon. 17:3 **13:2** Dane. 7:4 **13:5** Dane. 7:8, 25; 11:36 **13:7** Dane. 7:21 **13:8** Maz. 69:28 **13:10** Er. 15:2; 43:11

14 Tiino xootsize tiintte oochchode fana, ees ingginttide kille baz sa7a yeze asi ubba balitstsida. Mashshara hyarggizide bessi faxide xootsize bonchchos misile giigissade fana unttana kiittida.
15 Lam7intsa xootsize tiino xootsize misilizes shemppo inggi ohinttode fanan ees goynoosuntsi hyayqqode fana oochchize adetitsi ingginttida.
16 Ye lam7intsa xootsize damman eeratsi, dahan dure, laatstsin aro fa mizaqi kushite woy fa sintte malla gaddode fana yiizida.
17 Ye xootsize suntsita woy E suntsiti fayditi malla baayze asi ooden bayzodesin wonggodes dandda7oos.
18 Cinccatitsi koshshize hyanne. Qofa yeze ooden ye xootsize fayditi bilitsito ero; yinna faydiitan as faydo. Yinna faydita izipun xeeti izippuntam izippun.

14

Durizan 144, 000 asuntsana

1 Durize Xiyoone Derizella afa eqqezin bi7ida. Eera E suntsitan E Aday suntsita un sintte xaafinttide, 144, 000 asuntsi yene.
2 Saloppa damma hyaatsi guumen dada dhoge ootsi aazize ootsi si7ida. Mahi ta si7ide yinna ootsitan diitsi diixxodera sinttize ootsi fana.
3 Attide144, 000 asuntsi araatize tiino, oyddii medhetuntsi tiinon cimuntsi tiino eqqide unttappa melle ooden tamaarodes dandda7oose kille mazmure yexxida.
4 Yentses maachira fana tunizikaayzara naagide geeshshuntsana. Un durize hyanggize bessa ubba kaallane. Un Xoozzesin Durizes anggis maaqqii, shiiqodes sa7a as giddappa wozinttida.
5 Unttalla worddon bore baaya.

Hyaydzdzi kiitanchchuntsana

6 Yinnippa suuba, medhina Wonggele sa7alla afa yeze ka7itumo ubbas, kochchi ubbas, dumma dumma doona ubbasin dumma dumma bagga ubbas markkidhades salora firize melle kiitanchcho bi7ida.
7 Ye kiitanchchize fa qaaltto dhoqi yiizii, «Xoozii alame firddize saata yellide gisho Xoozis zhashitote; eza bonchchote. Salo, sa7a, abban hyaatsi aafe medhdhide Xoozza goynote» gayda.
8 Tiinoya kaallii melle lam7intsa kiitanchchize, «Worzha ubba tunara matstsize woyne ushshide, damma Baabiloone gol7ida! gol7ida!» yaga7i uukkida.

14:1 Hiz. 9:4; Qon. 7:3 **14:5** Sofo. 3:13 **14:8** Isa. 21:9; Er. 51:8; Qon. 18:2

9 Hyaydzdzintsa kiitanchchize unttana kaallii, fa qaaltto
dhoqi yiizii, «Xootsizan E misiltto goynize mahi E mallito fa
sintte woy fa kushite gaddide ooden yeziko,
10 E hyanqo xuu7a kumide Xoozze hyanqo woyne
ushshada. Un geeshi kiitanchchuntsi tiinon Durize tiino
eexize diinne tama waayinttoda.
11 Un waayinttize tamiti cugita medhii medhinas cugitera
yessada. Xootsizan E misiltto goynizen mahi ye xootsize
suntsiti malla yeze ooden qamman awara shemppo baytsi
ka7inttoda» yagayda.
12 Xoozze kiita naagizuntsin Yesuusa ammanii genccizunts
geeshshuntsi dandda7ita yinne.
13 Yinnippa suuba, «Yikkeppa Laatstsara hyayqqizuntsi
anjjinttiduntsana» yagaaze qaala saloppa si7ida; hyanno
xaafo.
Ayyaana, «Yee turo, un oochita unttana kaallide gisho un
fa waaytippa shemppoda» yagaane.

Katstsa shiishize wode
14 Yinnippa suuba, bootsi dhonnella afa bettide As Na7a
aazizaya bi7ida. E fa ommite worqqa zawude gaddida; mahi
fa kushite oco baaca aykkida.
15 Melle kiitanchcho Xoozze keetstsappa kezii, dhonnella
afa bettezego fa qaaltto dhoqi yiizii, «Baha shiishize wode
yellide gisho ne baaca ekkii bahito man7o; gadite yeze
bahita boottida» gayda.
16 Dhonnella afa bettide fa baaca gade dakkii, gade yeze
bahito man7ida.
17 Mahin salo yeze Xoozze keetstsappa melle kiitanchcho
kezida; eesin oco baaca yene.
18 Tamalla afa adetits wolqqa yeze melle kiitanchcho
zharsho bessappa kezida. E fa qaaltto dhoqi yiizii oco baaca
aykkide kiitanchchizego, «Woyne aafita diilide gisho ne oco
baaciza ekkii, gade yeze woynttippa zhanggito gachcho»
yagayda.
19 Ye kiitanchchize fa baaciza ekkii, gade yeze woynttippa
gachchii, Xoozze damma hyanqo cicize besite olida.
20 Yinna woyne aafe cicize besita katamappa gaxa yedhint-
tida. Suutsi woyne cicize bessappa kezii hyaydzdzii xeeti kilo
mitire fana hyaakkii, fara bixaale yellode fana eellii dhoqi
gayda.

15

Wurssutsi hyanqo

14:10 Isa. 51:17; Medho 19:24; Hiz. 38:22 **14:11** Isa. 34:10 **14:14** Dane. 7:13-14 **14:15** Iyu. 3:13 **14:20** Isa. 63:3; Kayo Er. 1:15; Qon. 19:15

1 Taanii salo melle damman gaama qofize malla bi7ida.
Xoozze wurssutsi hyanqo qonccize laappun boshuntsana
aykkide laappun kiitanchchuntsana bi7ida.
2 Mahi tamara worqqinttide burccuqo abba aaziza bi7ida.
Yinna abba gaxite xootsin, E misiltton E suntsiti faydito
gammiduntsana bi7ida. Xoozii unttis inggide bagana aykkii
eqqida.
3 Un Xoozze arize Muse mazmuren Durize mazmure
hyannii gaar yag7i yexxida.
«Laatstso, Ubbappa Damma Xoozayo,
ne oochita damman gaama qofize baz.
Worzha ubba kaatayo,
ne ogita xillon turo.
4 Geeshi ne xalaala maaqqide gisho
Laatstso, nees zhashitoosen
ne suntsito bonchchoosse oode?
Ne xillo oochita qonccide gisho
ka7itumo ubba ne tiino yi7i goynoda»
yaga7i yexxane.
5 Yinnippa suuba, salo bugunttin Xoozze Keetstsa,
Markkatitsi Dunkkaane bi7ida.
6 Laappun boshuntsana aykkide laappun kiitanchchuntsi
Xoozze keetstsappa kezida. Un geeshin focize liino ma7o
ma77ida; fa dadabite worqqa saqqe danccida.
7 Oyddii medhetuntsappa fetay, medhinas yeze Xoozze
hyanqo kumide laappun worqqa xuu7uto laappun ki-
itanchchuntsis inggida.
8 Xoozze bonchchoppan E wolqqitippa denddidanne
Xoozze Keetsita cugara kumida. Laappun kiitanchchuntsi
aykkide laappun bochuntsi folinttode wontsis Xoozze Keet-
stsa ooden gelodes dandda7ikaaya.

16

Xoozze hyanqo kumide xuu7a

1 Yinnippa suuba, Xoozze keetstsappa laappun
kiitanchchuntsago, «Hyanggi Xoozze hyanqo laappun
xuu7untsappa sa7a gussote» yaga7i, ohize dhoqi gayde
qaala si7ida.
2 Tiino kiitanchchize hyanggi, fa xuu7ite yezanno
sa7a lalin, xootsize malla yezuntsalla afan E misiltto
goyniduntsalla afa iita hyaazhi hyarggize bessi kezida.
3 Lam7intsa kiitanchchize fa xuu7ite yezanno abba lalin,
abbize hyayqqide as suutsi lanttide baz aazida. Mahi abba
yeze medhetitsi ubba hyayqqida.

15:3 Keze 15:1 **15:4** Er. 10:7; Maz. 86:9 **15:5** Keze 38:21 **15:8** Keze 40:34; 1 Kat. 8:10 **16:2** Keze 9:10

4 Hyaydzdzintsa kiitanchchize fa xuu7ite yezanno
borkkan hyaatsi aafella lalin, hyaatsita suutsi maaqqida.
5 Yinnippa suuba, hyaatsitilla afa adetitsi yeze kiitanchcho
hyannii gaar yagaazin si7ida.
«Hyatten zagan yeze geeshizayo,
hyannii gaar ne firddide gisho ne xillo.
6 Un geeshuntsi suutsin nabunts suutsi lalide gisho
un suutsi ushshade gaar yiida.
Un beezize firdda ekkida»
yagayda.
7 Zharsho bessappa,
«Yee, ubba ahize Laatstsi Xoozayo,
ne firddita turon xillo»
yagaaze qaala si7ida.
8 Oydintsa kiitanchchize fa xuu7ite yezanno awalla lalin,
awa fa michara asuntsana micisade fana awas wolqqa
ingginttida.
9 Asuntsi damma teellar michinttida, yinna bochuntsalla
afa adetitsi yeze Xoozze suntsito baaddida; fa nagarttippa
maarinttii Xoozza bonchchikaaya.
10 Ichchintsa kiitanchchize fa xuu7ite yezanno xoot-
size araatizella afa lalin, ye xootsize ka7itumtta dhumida.
Asuntsi un7ide gisho fa il7antsito dha7ane.
11 Mahi asuntsana un7ide gishon hyarggize bessiti
gisho salo Xoozza cazhida; fa oochchide nagarttippa
maaqqikaaya.
12 Izippuntso kiitanchchize fa xuu7ite yezanno damma
Efiraxiise borkka lalin, awa kessi zalappa ye7ode kaatuntsis
ogita giigode gaar hyaatsita melida.
13 Yinnippa suuba, onaqqe aazize hyaydzdzii tuna ayyaa-
nuntsi dawize doonappa, xootsize doonappan worddo
nabize doonappa kezzin bi7ida.
14 Yentsesin malla oochchize tuna ayyaanuntsana.
Yentsesi hyaydzdzii tuna ayyaanuntsi Ubbappa Wolqqaama
Xoozze qammite hyanodes yeze olas shiishodes alame ubba
kaatuntsago kezoda.
15 «Yikke, ta kayzo gaar yo7oda! Kallidhaame fanan
borsunttaame fana barkki, fa ma7ito naagize atstse anjjint-
tidaya!» yagayda.
16 Yentsi tuna ayyaanuntsi kaatuntsana Ibraysxe doonara
Armmagedoone gaaze bessa shiishida.

16:4 Keze 7:17 **16:5** Keze 3:14 **16:10** Keze 10:21 **16:12** Isa. 11:15 **16:15** Maato. 24:43 **16:16** 2 Kat. 23:29; Zakka. 12:11

17 Laappuntso kiitanchchize fa xuu7ite yezanno carkkolla
afa lalin, Xoozze Keetstsa yeze araatizeppa, «Folinttida» ya-
gaaze damma qaala kezida.
18 Yinnippa zeelintsi zeelinggida; dada dhogida, sa7a
en7ida. Asi sa7alla medhinttideppa hyanno yellodes yinnii
fana en7e en7ikaaya. Ubbappa aadhida.
19 Damma katamita hyaydzdzii kezii shaakkinttida; Sa7a
yeze katamita ubba dhabida. Xoozii damma katamito Baa-
biloone qoppii, fa iita hyanqo woyne ushi kumide xuu7iza
ushshade gaar inggida.
20 Hyaatsar teqinttide sa7ita dhabida; deruntsin bent-
tikaaya.
21 Asalla afa ichchintam kilo giiraame fana damma
shachchi saloppa bukkida. Hyanqita gaama iita maaqqide
gisho asuntsi yinna shachchi hyanqiti gisho Xoozza cazhida.

17

Damma olalize maachito

1 Laappun xuu7ito aykkide laappun kiitanchchuntsappa
fetay taago yi7i, «Yo7o; gaama hyaatsalla afa bettide damma
olalitilla yo7odes yeze firdda ta nena beessada.
2 Alame kaatuntsi iira olalida; alame yeze asuntsi I olale
woyniza uzhii matsinttida» yagayda.
3 Ye kiitanchchize tana Geeshi Ayyaanara akko baayze
sa7a kanggida. Yeyga fettii maachita cashshi suntsi kumide,
laappun omman taphphi gumuri yeze zoqo xootsi toggi-
danno bi7ida.
4 Yinna maachita bonchcho ma7on zoqo ma7o ma77ida;
iza worqqara, bonchcho shuchcharan inqo gaaze al77o
shuchchara shuurinttida. Iza fa kushite borssizebazin olale
tunara kumide worqqa xuu7a aykkida.
5 I sintte aachinttide suntsi, «Damma Baabiloone, olalesin
sa7a yeze tuna baz ubbas inddo» yagaaze xuufe xaafintti
yene.
6 Mahi yinna maachita geeshshuntsi suutsin Yesuusas
markkidhitera hyayqqiduntsi suutsito uzhii matsinttidanno
ta bi7i gaama qoppida.
7 Kiitanchchize taago, «Neenii akkos gaama qoppe? Taanii
nees maachiti gaatsi qofan iza tookkide laappun omman
taphphi gumuri yeze xootsizes gaatsi qofa ohoda.
8 Neenii bi7ide xootsize tiino yene, hyatte baaya. Ye xoot-
size damma olappa kezii dhabodes qitoda. Sa7a medhintti-
dannippa aykkii, de7o maxaafite un suntsita xaafinttikaayze

16:18 Qon. 8:5; 11:13 **16:19** Isa. 51:17 **16:20** Qon. 6:14 **16:21** Keze 9:23
17:1 Er. 51:13 **17:2** Isa. 23:17; Er. 51:7 **17:3** Qon. 13:1 **17:4** Er. 51:7

sa7a yeze asuntsi xootsiza bi7i gaama qoppida. Yikke, E tiino yene; hyatte baaya, yezin tiinos yo7oda.

9 «Cinccatitsin qofa koshshize hyanne. Laappun ommuntsi maachita bettide laappun deruntsana; yentses mahi laappun kaatuntsana.

10 Unttappa ichchin kaatuntsi gol7ida. Fetay hyayno yellodes ahane; hyankay hyaga yi7ikaaya. E yi7i eerats wode gami7odes beezane.

11 Tiino yezide xootsize, hyatte baayzay, E fa ommite osfuntso xootsi. E laappun xootsuntsappa fetaya; E dhabodes qitane.

12 «Neenii bi7ide taphphi gumuruntsi ahe aykkikaayze taphphi kaatuntsana. Yezin un xootsizera wolla fettii saate ka7iti ahodes unttis adetitsi wolqqa inginttoda.

13 Un ubbuntsis fettii qofa yene; un fa wolqqiton fa adetits wolqqito xootsizes inggoda.

14 Un Durizera olinttoda, yezin durize laatstsuntsi Laatstsaya kaatuntsi Kaataya maaqqide gisho E xeegidunts, dooriduntsin ammaninttiduntsii yentsi kaatuntsana eera gamoda» yagayda.

15 Kiitanchchize mahi taago, «Olalita bettide ye neenii bi7ide hyaatsita worzhuntsi, asuntsi, kochchin dumma dumma doonara ohizuntsana.

16 Mahi ne bi7ide taphphi gumuruntsin xootsize olale maachito ixxoda. Un iis yeze ubbabazito ekkoda. Mahi izo hyarii ashshoda I ashito mo7oda; yinnippa izo tama michchoda.

17 Yikke, Xoozze qaalita folinttode wontsis un qoftta fetto maaqqade fana ka7itumo adetits wolqqito xootsizes inggode fana Xoozii qoppidanno un oochchode fana un wozintte Xoozii amotetsi gaddida.

18 Ye ne bi7ide maachita sa7a kaatuntsalla ka7itize damma katamito» yagayda.

18

Baabiloone gol7ito

1 Yinnippa suuba, damma wolqqa yeze melle kiitanchcho saloppa wodhdhodera ta bi7ida. E bonchchitippa denddii sa7a foo7ida.

2 Dhoqqa ootsara,

«Damma Baabiloone gol7ida! Gol7ida!
Tuna ayyaanuntsi aqize bessi maaqqida.
Iita ayyaanuntsis keetstsi maaqqida;
tunan ixinttide landduntsis shemppize bessi maaqqida.

17:8 Dane. 7:7; Qon. 11:7; Maz. 69:28 **17:12** Dane. 7:24 **18:2** Isa. 21:9; Er. 51:8; Qon. 14:8; Isa. 13:21; Er. 50:39

3 Worzha ubba iza fa olale hyanqo woyne ushshida.
Sa7a kaatuntsi iira olalida.
Iis wottidannippa denddii
sa7a yeze zal7izuntsi duridhdhida»
yagayda.
4 Yinnippa suuba, ta saloppa hyannii gaar yagaaze melle
qaala si7ida.
«I nagartto iira koxxaame fanan,
iza ekkodes yeze hyanqito yin ekkaame fana,
ta worzhuntso I kaleppa kezote.
5 Yikke, I nagartta salo yellodes doorinttida.
Xoozii I qohito qoppida.
6 Iza inggidanni fana lam77i kushe iis inggote.
Iza oochchide oochitis lam77i kushe iis mahote.
Iza giigizide ushshitilla afa yin lam77i kushe matstsize
ushi I xuu7ite worqqote.
7 Iza bonchchinttidanni fanan iis giigidanni fana,
izo waytsoten azzantsote.
Iza fa wozintte,
‹Taanii kaat maaqqii bettoda; taanii azinii baayze maa-
cho maaqqoos;
taanii azzanon mahi azzanoos› gayda.
8 Yinnii gisho, hyanqo,
hyargge, azzanon naye izo fettii qamma aykkoda.
Mahi iza tamar mu7inttoda;
akkos gayko, Iilla afa firddize Laatstsi Xoozze mintsi»
gayda.
9 «Iira olale hyanttiduntsin iis wottide yestte yezide, alame
kaatuntsi yinna katamita mu7inttin kezize cugito bi7ide
wode wuysi yeekkoda.
10 Un yinna katamiti waayito bi7i zhashtide gisho hyaakkii
eqqii,
« ‹Hyanna damma katamite! Wolqqara yezanne!
Baabiloone, nena bade! Bade!
Nena fettii saate gidda firdda yellida› gawuda.
11 «Un markkabite yeze caantto yikkeppa gode wonggize
asi baayze gisho sa7a yeze zal7izuntsi yinna katamitis
yeekkoda azzanoda;
12 Un worqqa, bira, bonchcho shuchchi, inqo gaaze al77o
shuchchi, bonchcho ma7o, liino ma7o, haare ma7o, zoqo
ma7o, dumma dumma sawo minxa, danggars achchi, al77on
bonchcho minxa, naase, meqqon, ibine beredeppa medhint-
tide miishe ubba,

18:3 Isa. 23:17; Er. 51:7 **18:4** Isa. 23:17; Er. 51:7 **18:5** Medho 18:20 **18:6** Maz. 137:8; Er. 50:29 **18:8** Isa. 47:7-9 **18:9** Hiz. 26:16-17 **18:11** Hiz. 27:31 **18:12** Hiz. 27:12-13, 22

13 qerefa, qimaame, sawize minxa, karbbe, ixaane, woyne,
zayte, liiqo dhiilla, zarga, hyaari, duro, fara, fara gaare, aron
melle asuntsin yene.
14 «Zal7izuntsi, ‹Neenii amudhdhide lo77o baz ubba neeppa
aadhida. Ne yessitan ne falimo miishita ubba neeppa
hyaakkida. Asuntsi yikkeppa mahi yinno denggaama› ya-
gayda.
15 Yinno zal7i duridhdhide ubba yeekkiteran azzanitera,
16 « ‹Liino ma7o, lee7o ma7on zoqo ma7o ma77i,
worqqara, bonchcho shuchchin
inqo gaaze al7o shuchchara
bonchchinttidanna aadhii lo77ida,
yinna damma katamito bade! Bade!
17 Hyannii fana damma duretetsi!›
«Fettii saate dhabida yaga7i hyanqito zhashtidannippa
denddii hyaako eqqida.
«Markkabiza izhize ubba, markkabzera qitize ubba,
markkabizella afa oochchize ubba Abballa zal7ize ubba
hyaakkii eqqida.
18 Yinna katamita eexin kezize cugito bi7ide wode
‹Hyanna damma katamito aazize melle katama yene
yessane?› yaga7i uukkida.
19 Un fa ommite bul7a gussii, yeekkiteran kaayidhitera,
« ‹Abballa markkabe yeze ubba,
fa duretitsitippa denddii dure mahide,
damma katamite bade! bade!
Fettii saate dhabida yaga7i› uukkida.
20 Saltte,
Geeshshuntso, hawaaruntso, nabuntso,
Xoozii yin gisho iilla afa firddide gisho ufayttote» ya-
gayda.
21 Fettii mintsi kiitanchcho woxa aazize damma shuchchi
dentsii abba dhogii, «Damma katamite Baabiloone hyanni-
gaara urqqintti gol7oda; yikkeppa suuba mulon benttoos.
22 Bagana guuddizuntsin mazmure yexxizunts, suulunqen
moyze oollizunts, yikkeppa suuba ne gidda mulon sinttoos.
Akko bazin kushe yiillar oochchize asin ne gidda benttoos.
Woxa ootsi yikkeppa suuba ne gidda mulon sinttoos.
23 Xomppe foo7o mahi ne gidda foo7oos. Machcho ekkizen
azinii gelize ufayssi qaala yikkeppa suuba ne gidda mu-
lon sinttoos. Zal7izuntsi sa7a erinttide gisho ne bititira
ka7itumo mulo balitstsida» gayda.

18:15 Hiz. 27:31 **18:17** Isa. 23:14; Hiz. 27:26 **18:18** Hiz. 27:32 **18:20** Hiz. 27:30; Mahe 32:43; Er. 51:48 **18:21** Er. 51:63 **18:22** Isa. 24:8; Hiz. 26:13 **18:22** Er. 7:34; 25:10

24 Nabunts suutsi, geeshshuntsi suutsitan sa7alla afa
hyayqqide asunts ubbunts suutsita I gidda benttida.

19

1 Yinnippa suuba, salo gaama asunts,
«Xoozze galatintto!
Atotitsi, bonchchon wolqqa nu Xoozzes maaqqe.
2 E firddita turon xillo.
Sa7a tunizide damma olalito Xoozii firddide gishon
fa arunts suutsito iippa mahida»
gaazin si7ida.
3 Mahin fa qaaltto dhoqi yiizii,
«Xoozza galata yello.
Cugitan medhippa medhina yellodes cugoda»
yagayda.
4 Lam7itam oyddii cimuntsin oyddii medhetuntsi araa-
tizella bettide Xoozzes bunqitii,
«Amin77e! Xoozza galata yello»
yaga7i goynida.
5 Yinnippa suuba ootsara,
«Aruntso,
Eza zhashtizuntso eeratsuntso dammuntso,
nu Xoozza galatote»
yagaaze qaala zufanzeppa kezida.
6 Gaama asunts ootsi fana, damma goggize borkka hyaatsi
guume fana, dada fana dhogize ootsara,
«Xoozza galata yello;
ubba ahize nu Laatstse, ka7itida.
7 Nu ufayttoda, galatoda eza bonchchoda.
Akkos gayko Durize sarge yellide gishon eza gelizanna
giigide gisho.
8 Gelodes giigidanna focizan geeshi maaqqide
liino ma7o ma77ode fana iis ingginttida»
gawudera ta si7ida. (Liino ma7o geeshuntsi xillo oocha
aazize.)
9 Yinnippa suuba, kiitanchchize taago, «Durize sargito
xeeginttiduntsi anjjinttiduntsana» ga7i xaafo. Mahin,
«Hyanna Xoozze turii qaala» yagayda.
10 Ye wode ta ees goynodes E tohitilla afa gol7ida. Yezin
E, «Yinno oochaame fana naagintto! Taanii Yesuusa baz
markkidhize ne fanan ne ishuntsi fana aro. Ne Xoozzes
goyno» yagayda. Yikke, Yesuusa markkatitsita nabetitsi
ayyaana.

Bootsi faara toggidaya

18:24 Er. 51:49 **19:2** Mahe 32:43; 2 Kat. 9:7 **19:3** Isa. 34:10 **19:5** Maz. 115:13 **19:6** Hiz. 1:24; Maz. 93:1; 97:1; 99:1 **19:9** Maato. 22:2

11 Salo bugunttin bi7ida, hyaychche bootsi fariza toggiday
Ammaninttidayan Turii asi ga7inttane. E xillotitsara firdda-
nen olinttane.
12 E aafita tama loxe fana; E ommite gaama worqqa
zawude yene. Eeppa attin melle ooden eroosse xaafinttide
suntsi yene.
13 E suutsar wuxurkkinttide ma7o ma77ida; E suntsitan
Xoozze Qaala ga7inttida.
14 Focizan geeshi maaqqide liino ma7o ma77ide salo
olanchuntsi bootsi faruntsana toggii E suubito kaallane.
15 Worzhito gachchize mashsha E doonttippa kezane. E
meqo gufera asuntsana ahane. Ezin Ubbappa Damma
Xoozze hyanqo woyne ushito gum7ize bessito E yedhdhoda.
16 E ma7itillan E magatsitilla afa, «Kaatuntsi Kaati Laatst-
suntsi Laatstsi» yagaaze suntsi xaafinttida.
17 Yinnippa suuba, fettii kiitanchchize awalla afa eqqidaya
bi7ida. Ezin salora firize landda ubbuntsis fa qaaltto dhoqi
yiizii, «Hyayga yo7ote! Xoozze diggisa ma7ades fettii bessa
shiiqote.
18 Yi7i kaatuntsi asho, shalaqunts asho, wottaddarunts
asho, farunts asho, faruntsana toggizunts asho, as ubba
asho, arunts asho, laatstsuntsi asho, dammuntsin eerat-
suntsi asho mo7ote» gayda.
19 Fariza toggidayran olinttizuntsara olinttodes sa7a
kaatuntsin unttis olinttize olanchuntsi fettii bessa shiiqezin
bi7ida.
20 Yezin xootsizen E suntsite kille baz oochchide xootsize
malla ekkiden E misilito goyniduntsana balitside worddo
nabize eera wolla aykinttida. Lam77untsin diinne eexize
tama abba faxa olinttida.
21 Attiduntsi fara toggiday doonappa kezize mashshara
hyayqqida. Landduntsi ubba un ashito mu7i mizhida.

20

Mukul bere

1 Wurssutsi baayze olla qulfen damma santsalaata fa
kushite aykkide fettii kiitanchchize saloppa wodhdhodera
bi7ida.
2 E dawiza aykkii mukul beres accida. Ye dawizen zaga
shoosha, Dabuloosa woy Xalahe.
3 Kiitanchchize wurssutsi baayze olla eza olii, mukul bere
hyal7ode wontsis worzha mahi balitsaame fana gorddii
attamida. Yinnippa suuba, dawize eerats wodes bilinttodes
beezane.

19:11 Hiz. 1:1 **19:12** Dane. 10:6 **19:15** Maz. 2:9; Isa. 63:3; Iyu. 3:13; Qon. 14:20 **19:17** Hiz. 39:17-20 **19:20** Qon. 13:1-18 **20:2** Medho 3:1

4 Yinnippa suuba, araatuntsana bi7ida. Unttalla
afa bettiduntsis adetits wolqqa ingginttida. Yesuusa
markkatitsisin Xoozze qaala gisho fa ommito gachchinttide
asunts shemppo, xootsizes woy xootsize misilito
goynikaayzuntsanan malla fa sintte woy fa kushite
aykkikaayzuntsana bi7ida. Unttin eera hyayqoppa denddii
Kiristtoosara wolla mukul bere ka7itida.
5 Yinna tiino denddo; attide hyayqqiduntsi mukul bere
hyal7ode wontsis hyayqoppa denddikaaya.
6 Tiino denddes ixa yezuntsi anjjinttiduntsanan
geeshshuntsana. Unttalla afa lam7intsa hyayqo adetits
wolqqa baaya. Un Xoozzesin Kiristtoosas kahinunts
maaqqada; eera wolla mukul bere ka7itoda.

Xalahe gamintte

7 Mukul bere hyal7idannippa suuba Xalahe achchappa
bilinttoda.
8 Oyddii sa7a zala yellodes yeze worzha, unttin, Googen
Maagoge ga7inttizuntsana balitsii olas shiishodes kessada.
Un faydita abba gaxa yeze shafe fana.
9 Un sa7a ubba kezii, geeshshunts gutan Xoozii kadhide
katamito wutii aykkida. Yezin tama saloppa wodhdhii
unttana mu7ida.
10 Unttana balitside Xalahize, xootsizen worddo nabize
olinttide taman eexize diinne abba olinttida. Un qamman
awara medhinas faxa ka7inttoda.

Wurssutsi firdda

11 Yinnippa suuba, damma bootsi araatizella afa bettidaya
bi7ida. Sa7an salon E tiinoppa aachinttida; mahi bent-
tikaaya.
12 Hyayqqiduntsi, dammuntsin eeratsuntsi araatize tiino
eqqezin bi7ida; maxaafen bugunttida; mahi melle maxaafen
bugunttida ezin de7o maxaafe, hyayqqiduntsi maxaafite
xaafintti yezanni fana fa oochchitigaara firdda ekkida.
13 Abba fa gidda yeze hyayqqiduntsana inggida; hyayqon
Si7oole fa gidda yeze hyayqqiduntsana inggidda. Fete fete fa
oochchitigaara firdda ekkida.
14 Hyayqon Si7oole tama abba olinttida. Yinnan tama
abbita lam7intsa hyayqo.
15 De7o maxaafite E suntsita xaafinttikaayze ooden tama
abba olinttida.

21

Kille salon kille sa7a

20:4 Dane. 7:9 **20:8** Hiz. 38:2 **20:11** Dane. 7:9-10

1 Taanii kille salon kille sa7a bi7ida. Tiino salon tiino sa7a
aadhida; abban yikkeppa gode yezoos.
2 Geeshi katamttan, kille Yerusalaame, azinii gelodes fana
loytsii giigii yeze maachi fana saloppa Xoozze kaleppa
wodhdhizin bi7ida.
3 Araatizeppa hyannigaara yaga7i, ohize damma qaala
si7ida; «Xoozze Keetsita asunts gidda yene; unttara wolla
aqoda, unttin E worzha maaqqada; Xoozii fa ommite unttara
yessada; E unttis Xooz maaqqada.
4 Xoozii un aaftippa afutsito ubba uccoda. Yikkeppa
hyayqo woy azzano woy wuyse woy waaye yezoos. Tiino
wogita ubba aadhida» gayda.
5 Araatizella bettide, «Taanii ubbanno kille mahoda» ya-
gayda. Mahi taago, «Taanii ohidanna ammantsizanon turo
maaqqide gisho xaafo» yagayda.
6 Mahi taago, «Folinttida! Taanii Alfan Oomega; Tiinon
wurssutsi.Baridhdhide oodesin de7o hyaatsi aafeppa ta
hyarii ushshoda.
7 Gamide ooden yinno ubba laattoda; taanii ees Xooz
maaqqada; ezin taas na7a maaqqada.
8 Yezin zhashtizuntsin, ammanoosuntsi, tununtsi,
shemppo wodhizuntsi, olalizuntsi, amudhizuntsii,
bitizuntsii, eeqa goynizuntsin worddidhdhizuntsi ubbunts
ixita diinne eexize tama abba maaqqada. Yinna lam7intsa
hyayqo» yagayda.

Kille Yerusalaame

9 Laappun wurssutsi hyanqo kumide laappun xuu7uto
aykkide laappun kiitanchchuntsappa fetay taago yi7i, «Yo7o,
gelodes giigide Durize machchito beessada» yagayda.
10 Kiitanchchize tana damma dhoqqa dere omma Ayyaa-
nara kessii, geeshi katama, Yerusalaame, salo Xoozze
kaleppa wodhdhodera beezida.
11 Yinna katamita Xoozze bonchchora foo7ane. Foo7itan
iyasphphiide gaaze al77o shuchche fanan; kille geeshi birille
fana.
12 Damman dhoqqa gase yene. Yinna gasitis taphpho
lam77i furtsi yene. Yinna furtsito naagize taphpho lam77i
kiitanchchuntsi yene. Furtsuntsalla afa taphpho lam77i
Isra7eele zarunts suntsita xaafintti yene.
13 Awa kessi zalara hyaydzdzii furtstsuntsi, wookka zalara
hyaydzdzii furtstsuntsi, yeekka zalar hyaydzdzii furtst-
suntsin awa gelo zalara hyaydzdzii furtstsuntsi yene.

21:1 Isa. 65:17; 66:22; 2 Phex. 3:13 **21:2** Isa. 52:1; Qon. 3:12; Isa. 61:10
21:3 Hiz. 37:27; Leewe 26:11 **21:4** Isa. 25:8; Isa. 35:10; 65:19 **21:6** Isa. 55:1
21:7 2 Sam. 7:14; Maz. 89:26 **21:10** Hiz. 40:1 **21:12** Hiz. 48:30-35

14 Katama gasitis taphpho lam77i baasa yene. Unttalla afa taphpho lam77i Durize hawaaruntsi suntsita xaafintti yene.
15 Taas ohizes kiitanchchizes, katamtton, I furtsiton I gasito hyadhdhize worqqa gufe yene.
16 Katamttis oyddii zalara yene; pharggotitsitan I dalggatitsiti fana. Katamito fa gufizera hyadhdhin, lam77i mukul oyddii xeet kilo mitire maaqqida; pharggotitsita, dalggatitsitan dhoqqatitsita wolkke.
17 Gasito hyadhdhin, as kushera fettii xeeti oyttam oyddii hyadha maaqqida yinnan kiitanchcho hyadhas ekkizanno.
18 Gasita iyasphphiide gaaze shuchchara gasinttida. Katamita burccuqo fana geeshi worqqara oochinttida.
19 Katamttii gasita baasaran bonchcho shuchchara ubba lo77ida. Tiino baasize iyasphphiide, lam7intsize sanppeere, hyaydzantsize kelqqedoone, oydantsize meregid,
20 ichchintsize sarddonkise, izippuntsize sarddiyoone, laappuntsize kiristiloobe, osppuntsize birille, uddufuntsize wurawure, taphphintsize kirisphiraasise, taphpho fettintsize yaakintte, taphpho lam7antsize ametesxinoose.
21 Taphpho lam77i furtsuntsis taphpho lam77i inqo yene. Furtsuntsi fete fete inqora oochinttida. Katamiti furtsita burccuqo fana foo7ize geeshi worqqappa oochinttida.
22 Ubba ahize Laatstsi Xoozze Durize Xoozze keetstsi, yinne Xoozze keetstsi bi7ikaaya.
23 Xoozze bonchchita yinna katamttis foo7ize gishon Durize iis xomppe maaqqide gisho katamitis awa woy agina foo7o koshshoos.
24 Derita yinna katamiti foo7ite hyanttoda; sa7a kaatuntsin fa bonchchito hyankka iigo ko7oda.
25 Qamma yeyga baayze gisho katamiti furtstsuntsi ubba wode bugutsi maaqqada; gorddinttoos.
26 Ka7itumo saban bonchcho iigo ko7oda.
27 Durizes maaqqide de7o maxaafite suntsita xaafinttiduntsana xalaala fattin tuna baz woy yeellize baz oochchize woy worddo ooden yinna katamite mulo geloos.

22

1 Yinnippa suuba, kiitanchchize tana Xoozzeppan Durize araatizeppa kezize burccuqqo fana foo7ize de7o hyaatsi borkka beezida.
2 Ye borkkize katama ogitis giddara goggane; borkkitis seekkan hyankka zala agina agina aafii bere taphpho lam77i tohe aafe inggize de7o minxa yene.* Ye minxize hyayita

21:15 Hiz. 40:3 **21:21** Isa. 54:11-12 **21:23** Isa. 60:19 **21:24** Isa. 60:3 **21:25** Isa. 60:11 **21:27** Isa. 52:1; Hiz. 44:9 **22:1** Hiz. 47:1; Zakka. 14:8

* **22:2** Grike maxaafe minxize borkkasin oges gidda yene.

hyarggeppa fatstsane.

3 Yikkeppa gode aatse yezoos. Xoozzen Durize araatize ize maaqqada. Aruntsii Xoozzes goynoda.

4 Ezan be7ada; E suntsita un sintte maaqqada.

5 Yikkeppa qamma baaya; Laatstse Xoozze unttis xomppe maaqqide gisho unttis xomppe woy awa foo7o koshshoos. Un medhii medhinas ka7itoda.

Yesuusa ye7e

6 Kiitanchchize taago, «Hyanna ta ohize qaaltta ammaninttidannon turon. Laatstse Xoozze Geeshi Ayyaana fa nabuntsis inggide, ellera hyanodebaz fa aruntsana beessades fa Kiitanchcho kiittida» gayda.

7 Yesuusa, «Yikke ta ellisii yo7oda; hyanna maxaafite yeze tinbbite qaaltto naagize ooden anjjinttidaya» yagayda.

8 Taanii, Wahannisa, yinno si7ida; bi7ida. Taanii yinno si7ide woden bi7ide wode tana beezide Kiitanchchizes goynodes E tohitilla afa gol7ida.

9 Yezin ezin taago, «Yinno yiizippe! Taanii ne fana, nabunts fanan ne ishunts fana hyanna maxaafite yeze qaala naagize asuntsara wolla aro; Xoozzes goyno» yagayda.

10 Kiitanchchize taago, «Wode ukkida hyanna maxaafite xaafinttide tinbbite qaaltto mahitamera gorddippe.

11 Yikkeppa iita oochchize gujjii iita oochcho; tunize gujjii tuno. Xillizen gujjii xillo; geezhizay gujjii geezho» yagayda.

12 «Yikke, taanii ellera yo7oda. Fetes fetes E oochchiti gaar immades waaga taara yene.

13 Alfan Oomegan; Tiinizen Wurssutsizen Dentsizen Folizen; Tana.

14 «De7o minxago yellodes adetits wolqqa yessade fanan, furtsara katamito gelodes fa ma7ito meeccizuntsi anjjinttiduntsana.

15 Yezin kanuntsi, bitizuntsii, olale oochchizuntsi, shemppo wodhizuntsi, eeqa goynizuntsi, wordduntsin oochchizuntsi ubba bale yene.

16 «Taanii, Yesuusa, hyanna markkatitsito yinttis, woosa keetsuntsis ohode fana ta Kiitanchchiza kiittida. Taanii Dawute xaphon kochchi. Taanii foo7ize wontta goolixe» yagayda.

17 Geeshi Ayyaanan gelodes giigide maachita, «Yo7o» ga7o. Si7ize «Hyankka yo7o» Baridhdhide hyankka yo7o; koyze ooden de7o hyaatsi hyarii ekko.

22:2 Medho 2:9 **22:3** Zakka. 14:10 **22:5** Isa. 60:19; Dane. 7:18 **22:11** Dane. 12:10 **22:12** Isa. 40:10; 62:11; Maz. 28:4; Er. 17:10 **22:13** Qon. 1:8, 17; 2:8; Isa. 44:6; 48:12 **22:14** Medho 2:9; 3:22 **22:16** Isa. 11:1 **22:17** Isa. 55:1

18 Hyanna maxaafite xaafinttide tinbbite qaaltto si7ize
oodesin ta markkidhada. Ooden hyanna qaalttilla afa fet-
tibaz gujjiko, Xoozii hyanna maxaafite xaafinttide hyanqito
eella afa gujjoda.
19 Ooden hyanna tinbbite maxaafite xaafinttide qaalappa
fettibaz facciziko, Xoozii hyanna maxaafite xaafinttide de7o
minxa aafitippan geeshi katamttippa E ixito faccisada.
20 Hyanna ubba markkidhize, «Turo, taanii ellera yo7oda»
yagaane.
Amin77e; Laatstsi Yesuusa, yo7o.
21 Laatstse Yesuus Kiristtoosa aadho keehatitsita yin ub-
buntsara maaqqe. Amin77e.

22:18 Mahe 4:2; 12:32